הארץ

4.20 שקלים, יום ראשון י"ז בכסלו התשנ"ה, 20 בנובמבר 1994 VOL 76/22895 NOVEMBER 20
כולל מע"מ, באילת 3.60 שקלים

פתרונות בזמן!!!
לביא
* שעוני נוכחות ותוכנה *
לדיווח שעות עבודה
לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג, טל 03-6775310 פקס 03-6775233

בעצרת לזכר קרבנות הפיגוע בדיזנגוף לא נכח נציג הממשלה
עמ' 6א

מאות אנשי ימין השתתפו בכנס הזדהות בנצרים
עמ' 6א

משרד הבריאות הקים ועדה לבדיקת ניתוק צינור החמצן בביה"ח איכילוב
עמ' 8א

רשימה ערבית מתגבשת קוראת במצעה לשנות את הגדרת ישראל מ"מדינה יהודית" ל"מדינת כל אזרחיה"
עמ' 8א

עצרת האו"ם קיבלה החלטה המאשרת את זכות הפלשתינאים להגדרה עצמית
עמ' 8א

שיעורי הלמידה הנמוכים בארץ במגזר הערבי; 34% ברהט ו-54% בשפרעם
עמ' 8א

נגיד בנק ישראל: מטרתנו אינה דווקא הורדת האנפלציה
עמ' 9א

בגליון זה 34 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0260	+1.04%
שחור	3.03	—
סל		
יציג	3.3737	+0.84%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות
אל פסק ON-LINE
גמאטרוניק
טל: 02-821777

16 הרוגים במהומות בעזה, חמאס: ננקום בערפאת

מאת עמירה הס, אורי ניר, אליה בן, איתן רבין, ירח טל וגיא בכור

16 בני אדם, בהם ילד בן 13, נהרגו בהתנגשויות בין המשטרה הפלשתינית לתושבים בעזה, שפרצו ביום שישי בצהריים. כמו כן נפצעו יותר מ-200 איש, וחוששים שמספר ההרוגים יעלה בשום שמצבם של פצועים רבים קשה. פלשתינאי נוסף נהרג מירי צה"ל במהומות בצומת נצרים.

אתמול, בהתאם להסכם שהושג בין הרשות ותנועת הפתח לבין ארגוני "אופוזיציה" ברצועה, לא יצאו השוטרים לרחובות, ומנהיגי החמאס דאגו שבהלוויות ובתהלוכות האבל המרכזיות בעיר לא ישאו אנשים נשק, ולא תהיה פגיעה ברכוש. אמש, בשעות הערב המאוחרות, התקיימה תהלוכה גדולה בשכונת שייח רדואן, וגם היא עברה בשקט.

ראו עמודים 2א-5א

התנגשות הדמים בין המשטרה הפלשתינית לתושבי עזה, בעיקר אנשי החמאס והג'יהאד האיסלאמי, פרצה שלשום בצהריים ליד מסגד פלשתין. לפי גרסת המשטרה הפלשתינית, בין המתפללים היו נושאי נשק שירו לעבר השוטרים, לאחר שאלו החרימו רמקולים ידניים. לפי גרסת המתפללים, לאחר שהוחרמו הרמקולים, השליכו אבנים לעבר השוטרים, שהשיבו בירי לא מבוקר. במשך כשש שעות נמשכו התגושויות וההפגנות, במקביל להלוויות מהירות של ההרוגים הראשונים.

שלשום, בתיווכו של ד"ר חיידר עבד אל-שאפי, נפגשו נציגי הארגונים הפוליטיים השונים כדי לסכם כללי התנהגות ליום השבת, שימנעו חיכוך והסלמה של המצב. במקביל, משלחת של ערביי ישראל באה כדי לתווך בין הרשות לתנועה האיסלאמית, ולמצוא בסיס משותף להמשך הדו-שיח, מעבר לרצון המשותף להרגיע את הרוחות בימים אלה. הושגה הסכמה בכמה נקודות, אך לדברי מקור פלשתיני, הרשות לא קיבלה משפט אחד בסיכום המוצע, לפיו הרשות, כמי שמופקדת על הסמכות ברצועה, אחראית למה שהתרחש לאחר התפילה במסגד. משום כך הביעו מקורות בחמאס ספק אם תיתכן בקרוב פגישה משותפת בין נציגי הרשות לנציגי החמאס. מאמצי התיווך יימשכו כנראה גם היום.

הרשות הפלשתינית החליטה אתמול להקים שתי ועדות חקירה – אחת משפטית ואחת ציבורית – לבדיקת אירועי הדמים שלשום בעזה. הרשות החליטה גם לשחרר את כל העצירים שנעצרו שלשום, זולת אלה שיש ראיות להשתתפותם בפגיעה ברכוש. הרשות מסרה עוד כי לפי בדיקה ראשונית, רבים מהפצועים שלשום נפצעו מתחמושת שאינה בשימוש המשטרה הפלשתינית, ושמונה מההרוגים היו פעילי פתח שנהרגו מיריות אקדח בראשם מטווח קרוב.

דברים אלה נמסרו אתמול בתום ישיבתה השבועית של הרשות הפלשתינית, שהפעם השתתפו בה גם יועצו המיוחד של יאסר ערפאת, ד"ר אחמד טיבי, וראש התנועה האיסלאמית בישראל, עבדאללה נימר דרוויש.

מנכ"ל הרשות הפלשתינית, א-טייב עבד אלרחים, מסר כי רופאים בבית החולים שיפא בעזה הציגו בפני נציגי הרשות תצלומי רנטגן, המעלים כי כמה מהפצועים באירועי הדמים שלשום נפגעו מכדורי "דומדום" ומכדורי פלסטיק, שאינם בשימוש המשטרה הפלשתינית. עוד מסר עבד אלרחים כי שמונה מהרוגי שלשום היו פעילים של ארגון פתח, "אשר נורו בראשם באקדחים מטווח קצר", כדברי הודעה כתובה שפורסמה מטעם הרשות בתום הישיבה.

השבועון "דר שפיגל" הרואה אור בגרמניה קבע אתמול בעמוד

(סוף בעמוד 2א)

פיגוע נוסף בצומת נצרים: חייל צה"ל נורה בעמדה ומת מפצעיו ב"סורוקה"

המשטרה הפלשתינית פתחה במרדף אחרי פז'ו 404 שממנה נפתחה האש

מאת איתן רבין, סופרו הצבאי של "הארץ"

חייל צה"ל נפצע אתמול באורח אנוש בפיגוע בצומת נצרים. הוא מת מפצעיו בבית החולים סורוקה בבאר שבע, לשם פונה באמצעות מסוק.

הפיגוע אירע בשעה 21.00 בערב, מיד לאחר ביקור של אלוף פיקוד הדרום, האלוף שאול מופז באזור. רכב מסוג פז'ו 404 ובו, ככל הנראה, שלושה מחבלים, נסע לכיוון צומת נצרים, בלי שייעצר על ידי מחסומי המשטרה הפלשתינית. כאשר הגיע הרכב לצומת, פתחו הנוסעים באש לעבר עמדת צה"ל הנמצאת בקרבת הצומת. אחד החיילים מכוח הצנחנים נפגע ממספר כדורים. חיילי צה"ל והשוטרים הפלשתינאים השיבו אש. מאוחר יותר מת הצנחן מפצעיו.

בכרוז שהופץ בעזה, לקח החמאס אחריות על הפיגוע.

בתום הירי, המשיך הרכב הפלשתיני לנסוע דרומה, לכיוון האקייזנה. למקום הפיגוע הוזעקו כוחות גדולים של צה"ל, אך לא נותר להם אלא לדווח את פרטי המקרה למשטרה הפלשתינית. השוטרים הפלשתינאים פתחו במרדף אחרי הרכב.

העמדה שבה נורה החייל היא אותה עמדה שלידה פוצץ עצמו לפני כעשרה ימים מחבל-מתאבד רכוב על אופניים, שגרם למותם של שלושה קציני צנחנים מאותו הכוח.

צעירים פלשתינאים מפנים את גופתו של אחד מהרוגי ההתנגשויות בין המשטרה הפלשתינית לתומכי החמאס והג'יהאד האיסלאמי בעזה
תצלום: אי-פי

פרשנות / דני רובינשטיין

נפתח חשבון דמים

על אף שאירועי הדמים בעזה היו לכאורה צפויים, הם הכו בתדהמה את הציבור הפלשתיני. בין החמאס לרשות הפלשתינית נפתח חשבון דמים, שלא במהרה ייסגר.

ישנם בחוגים ישראלים שאומרים: סוף סוף התרחש מה שציפינו לו. כבר חודשים ארוכים שממשלת ישראל תובעת מערפאת לרסן ולדכא את הקיצונים המוסלמים, והוא מהסס. והנה עכשיו הגיעה השעה והוא נוכח, בדרך הקשה, שאין לו ברירה, אלא מעתה תתחיל הרשות הפלשתינית להכות בחמאס ובג'יהאד, תפרק אותם מנשקם, תמנע מהם לתקוף מטרות ישראליות, ועל ידי כך תבסס את שלטונה.

אולם, מי שחושב כך טועה. אירועי סוף השבוע בעזה יזיקו לישראל ולתהליך השלום הרבה יותר משיועילו. מהומות הדמים ברחובות עזה היו אות של חולשה לשלטון ערפאת, והתמשכותן עלולה להחליש עוד יותר. חברה פלשתינית נתונה במצוקות יום יום, שהופכת עתה שסועה ומפולגת יותר, לא תאפשר לרשות הפלשתינית להמשיך בדרך בה הלכה עד כה. ערפאת יצטרך להוכיח שאין הוא "סוכן ישראלי שגר בתל אביב", כפי שקראו אתמול סיסמאות של מפגינים בשכונת סג'עייה בעזה. חופש התמרון שלו במו"מ עם ישראל עלול להצטמצם.

עכשיו נכנסים לפעולה שדולות של מתווכים ומשכיני שלום. ראשונים היו נציגים של ערביי ישראל – מנהיג התנועה האיסלאמית בישראל השייח עבדאללה נימר דרוויש, וחבר הכנסת עבד אל-והאב דראושה. אולם בעיקר עבודת התיווך כבר החל ד"ר חיידר עבד אל-שאפי, המקובל על כל הצדדים לאחר שהתרחק מערפאת עם היוודע הפרטים על הסכם אוסלו.

לפי שעה התיווך היה נקודתי: ניסיון לעצור את המשך המהומות, ולאפשר את קיומן של הלוויות ותהלוכות האבל אתמול. בשלב הבא, השבוע, יתקיימו הדיונים על בדיקת התקריות: מי אחראי, מי נתן את ההוראות, האם להקים ועדת חקירה ומי יהיו אנשיה.

תיווך כזה, מעצם טיבו, עלול לגרום נזק נוסף לרשות הפלשתינית ולערפאת. הם יצטרכו להתמודד מול טענות המפגינים, להרגיע את התנהגות השוטרים הפלשתינאים, ולחשוף את האישים הבכירים ואת הפקודות שנתנו.

לאחר שיסתיימו חילופי ההאשמות על התקריות יתברר לכל שהמשך ההידברות קשה אף יותר. מחמוד א-זהאר, מהבולטים במנהיגי החמאס, כבר הודיע אתמול שתנועתו מסרבת לכל דיאלוג עם ערפאת. דובר מטעם הרשות הפלשתינית הודיע בתגובה כי גם הרשות מסרבת לדבר עם מחוללי המהומות.

וכך צפוי שתוך הניסיונות לבודד את התקריות הקשות ולמנוע את התרחשותן, יימשך ואף יתרחב מעגל הדמים. פעילי החמאס ינקמו על מות חבריהם, ערפאת והרשות הפלשתינית יגיבו בכוח, וקשה לראות לדבר סוף. כל הצדדים במו"מ בין ישראל לפלשתינאים יצטרכו עתה לסדרה של פעולות ומאמצים כדי שההתנגשויות בין ערפאת ואנשי המוסלמים לא יגרמו להרוס את מה שהושג כבר בתהליך השלום.

ערבי ישראלי מהכפר ג'ת נורה למוות בהתפרעויות בטול-כרם

פלשתינאי נשרף למוות מפצצת תאורה שנורתה אל ביתו; צה"ל השעה 2 קצינים

מאת איתן רבין, אורי ניר ויאסר מואסי

שני ערבים, בהם אזרח ישראלי, עובר אורח, נהרגו אתמול מיריות חיילי צה"ל בעיר טול-כרם. עוד תושב פלשתינאי נהרג מפצצת תאורה שפגעה בגג ביתו בכפר הסמוך דיר אל-רוסון.

ראו עמוד 4א

שניים מהנפגעים – צעיר בן 19 מהכפר הסמוך עתיל, ששמו מוחמד לוטפי כחלה, ובן אזרח ישראלי בן 40 ששמו אחמד מוחמד ותד מהכפר ג'ת שבתחומי הקו הירוק – נפצעו קשה מאוד בראשם, ונלקחו לבתי חולים בישראל. שניהם מתו מפצעיהם שעות אחדות אחר כך.

תושבים בטול-כרם אמרו כי הצעיר שנהרג היה בין המפגינים ככל הנראה, אולם האזרח הישראלי ותד נקלע למקום, ונורה כאשר בתוך מכוניתו, שעה שהוא מנסה לתמרן את דרכו מאזור ההתנגשויות.

הפלשתינאי שנהרג כתוצאה משיגור פצצת התאורה, הוא ראזי אל-קאבר, בן 30. רעייתו של ההרוג חשה באש, נטלה עמה במהירות את ילדיה, ונמלטה מהבית. בעלה לא הצליח להיחלץ מהבית בזמן, ונשרף למוות.

עקב המקרה הורה מפקד כוחות צה"ל בגדה להשעות שני קצינים, אחד מהם בדרגת רס"ן. ההחלטה התקבלה לאחר תחקיר ראשוני. מתברר כי ביום שישי בשעה 21.30 הושלך בקבוק תבערה לעבר סיור צה"ל שנע בסמוך לכפר. לא היו נפגעים ולא נגרם כל נזק. לפי הוראת מפקדי הכוח, הוחלט להזעיק למקום חיילים נוספים כדי לאתר את משליכי בקבוק התבערה. החיילים נכנסו לכפר לערוך חיפושים. עקב החשכה הם השתמשו בפצצות תאורה. אחת מהן נורתה בשוגג לעבר הבית וגרמה לשריפה. בתחקיר הוגדר המקרה ככשל שכבר נמצאו ליקויים בתפקוד הקצינים שירו את פצצת התאורה.

דובר צה"ל הביע את צערו על המקרה ושלח את תנחומיו למשפחת ההרוג. המינהל האזרחי יסייע למשפחה במציאת דיור.

בת 84 מכפר-סבא נרצחה באמצעות מכשיר קהה; בנה מצא את גופתה בפרדס

כוחות הביטחון מעריכים: ההסתברות שהרצח בוצע ממניע לאומני – נמוכה

מאת יוסי הטוני ואיתן רבין

דינאידה (זינה) סטודקביץ' (84) מכפר-סבא נרצחה ביום חמישי בערב מפגיעת מכשיר קהה בראשה, ככל הנראה מכת אבן. גופתה התגלתה שלשום בבוקר על ידי בנה, בפרדס הסמוך למקום מגוריה, בשכונת הדרים ב'. ליד גופתה, או עליה, נמצא פתק כתוב בשפה הערבית, ובו כתוב כי "החמאס נטל אחריות לרצח". המשטרה בודקת אם הרצח בוצע ממניע פלילי או לאומני.

סטודקביץ' נראתה לאחרונה ביום חמישי בבוקר כשעזבה את בית חברתה שבשכונת אשכול הסמוכה, שם לנה בלילה שבין רביעי לחמישי, והלכה לעבר בית בנה, אלכס. ייתכן שרצתה לקצר את דרכה הביתה דרך הפרדסים. ביום חמישי בערב דיווחו בני משפחתה למשטרת כפר-סבא על העלמה.

ביום שישי בבוקר מצא אלכס סטודקביץ' את גופת אמו בתוך פרדס הנמצא ליד ביתם, כ-20 מטרים מהכביש. הוא גרר את הגופה לשולי הפרדס, סמוך לכביש, והזעיק את מגן דוד אדום והמשטרה. למקום הוזעקו גם גששים ואנשי שב"כ. גופת הקשישה הועברה למכון הפתולוגי באבו כביר, לשם נתיחה.

ראו עמוד 6א

החוקרים מתלבטים, בין השאר, כי תעודת הזהות של סטודקביץ' לא נלקחה ממנה כהוכחה לביצוע הרצח, כנהוג ברציחות ממניע לאומני. מצד שני, היא לא נשדדה ועל ידה נמצא ענק שעון זהב יקר.

כוחות הביטחון מעריכים כי סטודקביץ' נרצחה ממניע פלילי. עם זאת, המניע הלאומני עדיין נבדק. אך אומרים כי ההסתברות שהרצח בוצע ממניע זה נמוכה. מקורות בכוחות הביטחון מציינים כי הפתק אמנם נכתב בערבית, אך הוא כולל סימנים שאינם אופייניים לחמאס. הנימוק השני להערכות אלו, היא העובדה שאף ארגון לא נטל עדיין אחריות לביצוע הרצח. המקורות מציינים כי הפתק הוא מרכיב וייתכן כי הרצח בוצע על ידי ערבי בודד למטרות שוד, אך הוא הוסיף לשוות למקרה אופי לאומני.

ביום ששי בצהרים מסר אלכס סטודקביץ' עדות במשטרת כפר-סבא. בעדותו מסר שלוש גרסאות לגבי הפתק הכתוב בשפה הערבית. האחת, שהפתק היה ליד הגופה, השנייה שהפתק נדחף לחולצתה של סטודקביץ', השלישית, שהפתק היה ליד מעיל נוסף למעיל שלבשה אמו, שנמצא בידה. אלכס סטודקביץ' לא נחקר תחת אזהרה אלא מסר עדות בלבד.

ממלא מקום מפכ"ל המשטרה, ניצב גבי לסט, ומפקד מחוז המרכז במשטרה ניצב שלמה אהרונישקי, הגיעו למקום הרצח. אהרונישקי אמר כי "מדובר באירוע מאוד מורכב. לא ניתן לסכם את המניע לרצח בשלב זה. יש לזכור שלא ידוע איפה היתה זירת הרצח. הרצח קרה ביום חמישי בערב, ומאז הזירה שבה נמצאה הגופה עברה תהפוכות רבות בגלל מזג האוויר. זה מאוד מקשה על המשטרה למצוא עקבות. מכיוון ששעונה נמצא עליה, אז המניע לרצח אינו שוד, אולם ייתכן כי אירעה תאונת עבודה בעת השוד, הרצח הוא התוצאה שלה. כרגע אין שום אפשרות להגיע לממצא חד משמעי".

מקור המקורב ליו"ר הליכוד:

"נתניהו דיווח לרבין על מידע שקיבל בנוגע למאמצי איראן להתחמש בנשק גרעיני"

מאת ירח טל, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

בפגישה בארבע עיניים בין ראש הממשלה יצחק רבין ליו"ר הליכוד בנימין נתניהו, שהתקיימה ביום שני שעבר, הציג נתניהו לרבין מידע סודי שקיבל ממקור חיצוני, הנוגע למאמציה של איראן להתחמש בנשק גרעיני ולמעורבותה בטרור הבינלאומי. כך טוען מקור מקורב ליו"ר הליכוד.

רבין ונתניהו הכחישו בסוף השבוע בתוקף את הפרסומים, שלפיהם בשיחה נדונה האפשרות להקמת ממשלת אחדות לאומית. על פי הפרסומים, הביע נתניהו בפני רבין את נכונות הליכוד להצטרף בתנאים מסוימים לממשלת אחדות לאומית, ואילו רבין דחה את ההצעה על הסף.

לא דנו בממשלת אחדות לאומית

בשיחה ל"הארץ" ממקום שהותו בארצות הברית, הכחיש נתניהו בתוקף את הפרסומים. הוא אמר כי השיחה לא עסקה בעניינים פוליטיים פנימיים, אך סירב לומר במה דן עם רבין.

במערכת הפוליטית מעריכים כי ש"ס וראשה, אריה דרעי, הם המקור לפרסומים בדבר אפשרות הקמתה של ממשלת אחדות לאומית. הדבר נועד לשכנע את ציבור תומכי ש"ס לתמוך בהצטרפותה לממשלה. זאת, על סמך העובדה שאפילו הליכוד, כביכול, אינו רואה פסול בהצטרפות לממשלה זו.

הלמס מתנגד להצבת חיילי ארה"ב בגולן וטוען: "סוריה לא רוצה שלום"

מאת אלוף בן, שליח "הארץ" בפמליית רה"מ

ניו-יורק (מיוחד ל"הארץ"). יכולת השליטה של יאסר ערפאת בפלשתינאים לנוכח הטרור האיסלאמי היא הקושי העיקרי במימושו של תהליך השלום. כך אמר אתמול ראש הממשלה, יצחק רבין, לראשי צוות השלום האמריקאי, דניס רוס ומרטין אינדיק, עמם נועד במלונו בניו-יורק. קשיי הממשל הפלשתיני, ומימושו של הסכם הצהרת העקרונות, יעמדו מחר בראש שיחתם של רבין ונשיא ארה"ב, ביל קלינטון.

רבין דן עם אנשי צוות השלום האמריקאי גם על נכונותה של סוריה לחידוש שיחות השלום עם ישראל בוואשינגטון. ישראל הביעה את הסתייגותה מחידוש השיחות במתכונת ואשינגטון כפי שהציעה סוריה. רבין צפוי להציע לקלינטון שהמשא ומתן יימשך בערוץ הדיסקרטי של השיחות, שמקיימים השגרירים ואליד מועלם ואיתמר רבינוביץ'.

הסורים דורשים ככל הנראה, שהשיחות יכללו גם את לבנון. במגעים שהתקיימו לפני שבועות אחדים, סוכם על החזרת השיחות שמקיימים השגרירים ואליד מועלם ואיתמר רבינוביץ', ועל פתיחת דיונים של קצינים מסוריה וישראל על סידורי ביטחון.

שר החוץ הסורי, פארוק א-שרע, הודיע על נכונות ארצו לחדש השיחות עם ישראל, בעת ביקורו בקהיר לפני כשבועיים. רבין יגיע היום לוואשינגטון, ומחר ייפגש עם קלינטון וכריסטופר. בפגישתו עם הנשיא ידון בתהליך השלום בכל הערוצים – חידוש המו"מ עם סוריה, מימוש ההסכם עם ירדן, ועתיד המו"מ עם הפלשתינאים לנוכח ההתנגשות האלימה בין הרשות הפלשתינית לחמאס.

רבין ידון עם קלינטון גם בבקשת הסיוע לישראל לשנה הבאה, במלחמה נגד הטרור האיסלאמי הקיצוני ובאיום האיראני. בשיחות להבנת הסיוע הצבאי, שנערכו ביום חמישי שעבר, סוכם כי הממשל יבקש גם בשנה הבאה מהקונגרס להקציב 1.8 מיליארד דולר כסיוע צבאי לישראל, מתוכם 475 מיליון דולר להמרה לשקלים למימון רכש בארץ.

יו"ר המיועד של ועדת החוץ בסנאט, ג'סי הלמס, אמר בראיון לתכנית "אוואנס ונובאק" ברשת סי-אן-אן כי יתנגד להצבת חיילים אמריקאים בגולן, לפיקוח על הסכם בין ישראל לסוריה. הלמס אמר כי תהליך השלום בין ישראל לסוריה הוא "הונאה", וחזר על עמדתו כי "סוריה אינה רוצה שלום, היא רוצה את הגולן וגישה לכיס של משלם המסים האמריקאי".

רבין הקדיש את מרבית סוף השבוע בניו יורק למנוחה. הוא נפגש עם אישים יהודים, ונועד לשיחה אישית עם חברו הוותיק, הנרי קיסינג'ר. בארוחת ערב בביתה של הקונסולית הכללית, קולט אביטל, אמר רבין שרק אחרי חתימת חוזה השלום עם ירדן, הרגיש שהוא ראוי לפרס נובל לשלום.

(סוף בעמוד 12א)

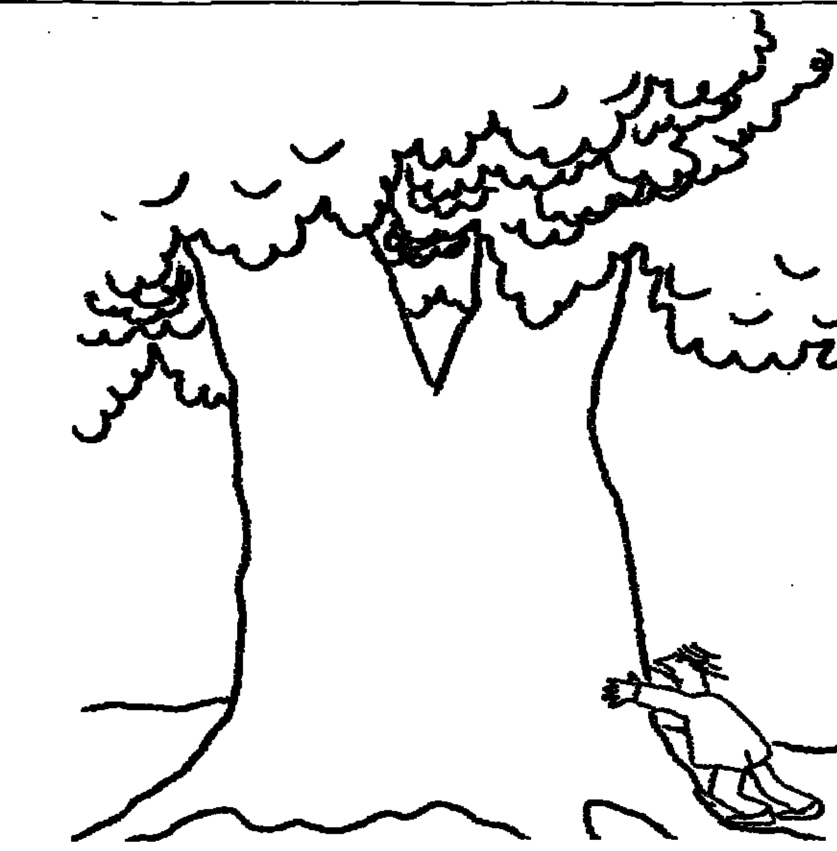
את הקופה הזאת אי אפשר לזעזע

כלל דגש איתן-קופת הגמל הבטוחה ביותר
את כלל דגש איתן אי אפשר לזעזע מהסיבה הפשוטה שהיא קופת הגמל היחידה בישראל, בעלת מדיניות השקעה אשר אינה כוללת מניות בכלל. לראשונה בישראל, משרד האוצר אישר הקמת קופת גמל המתחייבת על השקעה של 0% במניות.
אם התאכזבת מקופות הגמל האחרות בהן קיים מרכיב מניות, העבר אותן לקופה בטוחה וסולידית, ללא מניות תוכל לישון בשקט.

כלל דגש איתן-קופת גמל עם שורשים
קופת גמל זאת המנוהלת ע"י כלל גמל, נהנית מהגב החזק והאיתן של כלל (ישראל) בע"מ.
מדיניות הניהול שלנו, המבוססת על שיקולי השקעה מקצועיים, הוכיחה עצמה: בשנת 1994, קופת הגמל היחידה שהשיגה תשואה ריאלית חיובית – ובגדול היא "כלל דגש חזק", אף היא ממשפחת קופות הגמל של כלל גמל.

כלל דגש איתן-קופת גמל שמבטיחה צמיחה
כלל דגש איתן אינה מתבססת על תחזיות (שכמובן אינן ודאיות), אלא על השקעות בטוחות בלבד באגרות חוב ממשלתיות ובאגרות חוב צמודות של חברות מובילות.
מדיניות ההשקעות של הקופה, מייצגת תשואה ריאלית שנתית ממוצעת של כ-3.3% (נכון להיום).

אם גם אתה מחפש בטחון ויציבות לצד רווחים כספיים יפים, התקשר עוד היום לכלל גמל, טל. 03-5605758 וקבע פגישה ללא התחייבות מצידך.

הערה: תקנות האוצר קובעות שניתן להעביר קופת גמל פעם בשנה לפי בחירתך ללא תשלום וללא פגיעה כלשהי בזכויות החוק שלך.

כלל גמל בע"מ
ניהול קופות גמל וקופות פיצויים
מקבוצת כלל (ישראל) בע"מ

כלל דגש איתן קופת גמל חדשה

מאות המתפללים הסתערו על השוטרים, שפתחו בצרורות ירי

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

16 בני אדם, בהם ילד בן 13, נהרגו בהתנגשויות בין המשטרה הפלסטינית לתושבים בעזה, שפרצו ביום ששי בצהרים. בהתנגשויות נפצעו יותר מ-200 איש, וחוששים שמספר ההרוגים יעלה, משום שמצבם של פצועים רבים קשה. לפי דיווח רשמי אחד ההרוגים הוא קצין, אך עד כה לא פורסם שמו. לפי נתונים של הרשות הפלסטינית מספר הנפגעים גבוה יותר. משרד הבריאות ברשות הפלסטינית מסר כי במהומות נהרגו 11 אנשים, ומספר הפצועים הוא כ-140.

בישיבתה אתמול הכריזה הרשות הפלסטינית על כל ההרוגים כחללים, והודיעה שתישא באחריות כלפי המשפחות השכולות. אתמול, בהתאם להסכם שהושג בין הרשות ותנועת הפתח לבין ארגוני האופוזיציה ברצועה, לא יצאו השוטרים לרחובות, ומנהיגי החמאס דאגו שבהלוויות ובתהלוכת האבל המרכזית בעיר לא ישאו אנשים נשק, ולא תהיה פגיעה ברכוש.

התנגשות הדמים בין המשטרה הפלסטינית לתושבי עזה, בעיקר אנשי החמאס והג'יהאד האיסלאמי, פרצה שלשום בצהרים ליד מסגד פלסטין. ערב קודם לכן הודיעה תנועת החמאס שבכוונתה לקיים לאחר תפילת הצהרים תהלוכת אבל לזכרו של הישאם חמד, שביצע את פיגוע ההתאבדות בנצרים. ככל הידוע, התנועה לא קיבלה רשיון לקיים תהלוכה, כפי שדורשת המשטרה הפלסטינית. שוטרים רבים ואנשי ביטחון פלסטינאים התפרשו מסביב למסגד לפני בוא המתפללים, שמספרם שלשום היה רב מהרגיל.

לאחר הדרשה, עוד לפני סיום התפילה, ניגשו שוטרים למשאית שעליה הוצבו רמקולים, והחרימו אותם כדי למנוע את קיומה של התהלוכה. לפי הגרסה הרשמית, מיד כשהסתיימה התפילה, ב-12:10, הניפו המתפללים כרזות נאצה נגד השלטון, קראו קריאות נגד המשטרה והרשות, והיו אף כמה שהחלו ליידות אבנים ולירות לעבר השוטרים. בתגובה החלו השוטרים לירות, בתחילה באוויר, ואחר כך לתוך ההמון, כדי להגן על חייהם.

לפי גרסת המתפללים, תומכי חמאס ועצמאים, ולפי עדויותיהם של עיתונאים רבים, צעירים יידו אבנים לעבר השוטרים בתגובה להחרמת הרמקולים, שהכעיסה במיוחד משום שנעשתה בזמן התפילה. לפי אותה גרסה, תוך שניות ספורות השיבו השוטרים בצרורות של ירי. לדברי כמה מתפללים שהיו מחוץ למסגד, הירי נשמע עוד לפני שהשלימו את משפט הסיום של התפילה.

המוני המתפללים פרצו לכיוון השוטרים, יידו אבנים, הניפו את הכרזות וקראו קריאות נגד השלטון. השוטרים נסוגו מעט, אך המשיכו לירות. ד"ר מחמוד א־זהאר, מהפעילים המרכזיים בחמאס, עלה על מכונית והפציר בשני הצדדים להירגע. לדברי המתפללים, הם נשמעו לו והחלו לסגת אחורה, אך השוטרים המשיכו לירות.

פציעתם של המתפללים, רבים מהם פצועים בחלק גופם העליון, הלהיטה עוד יותר את הרוחות. צרורות הירייה הרעידו את העיר כולה. צפירותיהם של האמבולנסים שהחישו למקום הוציאו עוד ועוד צעירים אל הרחובות. בינתיים, עוד לפני השעה 2, נודע שהפצוע הקשה הראשון, האום דלו, מת בבית החולים. גופתו נלקחה מיד לקבורה. כמה מבוגרים הציעו לקיים את ההלוויה בדרך הקצרה, אך הצעירים יותר ופעילי החמאס התעקשו לצעוד במסע הלוויה בדרך הארוכה ובמרכז העיר, ליד בנייני הרשות והמשטרה, "כדי שהכל יראו מה עשתה המשטרה הפלסטינית".

הלווייתו של דלו, והלוויית הרוג אחר באותן שעות, הסדי אל־עיסאווי, המשיכו להסעיר את הרוחות בעיר. צעירים יידו אבנים כבדות, הרסו את הגדר שמקיפה את בניין המפקדה וצרו עליו, והחלו להרוס את בית הקולנוע "נאר" ולפגוע בבניינים אחרים. כוחות משטרה כבדים הסמו כמה רחובות בעיר.

כל אותה עת התגודדו מאות בני משפחות ומפגינים ליד בית החולים שיפא, שהמשיך לקלוט את הנפגעים. פצועים בגפיהם שוחררו כדי לפנות מקום לפצועים הקשים יותר. לפחות עד השעה 6 בערב עוד נורו צרורות של יריות במקומות שונים בעיר.

לפנות ערב החלו המגעים הפוליטיים בין הארגונים השונים ברצועה לבין הרשות ותנועת הפתח. בכירי הפתח נועדו עם נציגים של החזית העממית ושל החמאס, לאחר שתנועתם הוציאה גילוי דעת בו הטילה את האחריות לאירועים על החמאס והג'יהאד האיסלאמי; ד"ר חיידר עבד א־שאפי, מהמנהיגים המזוהים עם השמאל הפלסטיני העצמאי, נועד ביוזמתו עם יאסר ערפאת, והציע לתווך בין הצדדים. בערב נפגשו בביתו נציגי החמאס, החזית העממית והפתח, ולאחר שיחת טלפון עם ערפאת סיכמו את כללי ההתנהגות ליום המחרת, במטרה למנוע הסלמה.

אתמול, בהתאם להסכם, לא היו שוטרים ברחובות. רוב ההלוויות התקיימו בשעות הלילה והבוקר המוקדמות. עד הצהרים היו רוב החנויות במרכז העיר סגורות. המכללה האיסלאמית הכריזה על שביתת אבל לשלושה ימים. מועצת הסטודנטים של אוניברסיטת אל־אזהאר הביעה, לעומת זאת, את תמיכתה ברשות ובערפאת.

ממסגד אל־עמרי יצאה בצהרים תהלוכה שעברה דרך בתי החולים. הצועדים, שמספרם הגיע ל-1,000 עד 1,500, הניפו דגל שחור וספרי קוראן וקראו קריאות כמו "ערפאת משתף פעולה, נאסר יוסף משתף פעולה". בין 200 ל-300 תומכי הפתח צעדו בין בניין התנועה לבין מפקדת המשטרה, והביעו תמיכתם בערפאת.

הרשות הפלסטינית הקדישה את ישיבתה לאירועים, והודיעה על הקמת שתי ועדות חקירה: ועדת חקירה משפטית, שבה שלושה שופטים, וועדת חקירה ומעקב ציבורית, שבה 20 אישים מכל הקשת הפוליטית הפלסטינית וכן ערבים־ישראלים. כן הודיעה על שחרור כל העצורים שאין להם קשר לפגיעות ברכוש, ועל מתן פיצויים למי שרכושו נפגע.

תצלום: א־פי
גופתו של צעיר שנהרג בעזה ביום ששי בהתקלויות עם המשטרה הפלסטינית, נישאת בידי חבריו

3 עיתונאים מסוכנויות זרות נפצעו בעזה

אחי חוטפו של וקסמן, צלם "רויטר", נפצע מירי ברצועה

(עו). שלושה עיתונאים המועסקים על ידי סוכנויות זרות נפצעו שלשום בעזה, בתקריות בין המשטרה הפלסטינית לתומכי החמאס. בין הפצועים אחמד ג'דאללה, אחיו של חוטפו של נחשון וקסמן ז"ל, סאלח ג'דאללה, העובד כצלם בסוכנות רויטר בעזה. ג'דאללה נפצע בידו מקליע שנורה לעברו על ידי שוטרים פלסטינאים.

כן נפצע עאדל הנא, צלם סוכנות אי־פי שעבד גם עבור עיתון "הארץ", וסאמס עודה, צלם טלוויזיה מסוכנות רויטר. כל השלושה אושפזו בבית החולים שיפא בעזה.

הצלמים שנפצעו הגיעו לאזור התקרית זמן קצר לאחר תחילתה. עדי ראייה מסרו, כי שוטר פלסטינאי ירה לעברם במכוון, כדי למנוע את סיקור המהומות.

בימים הקרובים יקיים ארגון העיתונאים בעזה כינוס מיוחד, בו הוא צפוי להחליט לא לסקר עוד את הישיבות של הרשות הפלסטינית, בשל היחס של המשטרה הפלסטינית לעיתונאים בעזה.

מסעי ההלוויה עברו דרך העיר, "כדי שהכל יראו מה עשתה המשטרה"

המספיד קרא: זו ההזדמנות לרבין להיווכח שגם ברצועה קיים אנטואן לאחד

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

האום דלו היה כפי הנראה ההרוג הראשון בהתנגשויות ביום ששי. בשעה 12:30 לערך הוא הוחש פצוע לבית החולים, ומת שם, דקות ספורות לאחר שאמו הגיעה אל מיטתו. דלו נפגע בלבו. פעילי החמאס בשכונתו, רימאל, סירבו להצעת המבוגרים לקיים את הלווייתו במסלול הקצר אל בית הקברות. הם החליטו לקיים את תהלוכת ההלוויה במסלול הארוך, העובר דרך מרכז העיר, "כדי שהכל יראו מה עשתה המשטרה הפלסטינית".

גם מסעי ההלוויה של חללים אחרים שנקברו אתמול התארכו, וחלקם עברו דרך מרכז העיר.

מסע ההלוויה, מביתו של דלו ועד לבית הקברות של החללים בצפון־מזרח הרצועה, ארך שעתיים לפחות. השתתפו בו מאות אנשים, מכל הפלגים הפוליטיים. הוא הצליח להתסיס את האווירה, ולהוציא צעירים נוספים אל הרחובות, שהתנגשו עם המשטרה. בבית הקברות ספד לו עימאד אל־פלוג'ה. "זו הזדמנות עבור יצחק רבין", אמר, "להיווכח שאכן יש אנטואן לאחד גם ברצועה".

ארבע תקופות מאסר

ודלו היה בן 23, חייט במקצועו זה תשע שנים. עם הוריו עבר לרימאל משכונת סג'עייה. בזמן האינתיפאדה ישב בכלא ארבע פעמים – שלוש פעמים בשל יידוי אבנים, ופעם אחת על השתייכות ל"צעיקה אל־איסלאמייה", אגף בחמאס שניסה לאתר חשודים בשיתוף פעולה ולהעניש ואף להוציאם להורג.

הוא נעצר בינואר '94 ושוחרר, בטרם נשפט, ביוני, לאחר שחתם על הצהרה שלא יעסוק עוד בפעילות סדור.

בבית האבלים, שלשום בערב, בעוד הרמקול משמיע דברי הספד ושירים, סיפר אחיו, כי כשנהרג ואום דלו הוא לבש את אותם בגדים שאתם יצא מהכלא. הוא אמר כי בלילה הקודם למותו חלמה אמו כי הוא נהרג.

מחוץ לבית ישבו כמה תריסרי אבלים, והמספיד קרא: "מי שחוטף את אילן סעדון יכול להגיע גם אל בכירי המשטרה הפלסטינית". צעירים מילאו את הקירות הלבנים בשכונה בסיסמאות שקוראות לנקמה.

יצא להפגין

עליאן עאדל עליאן, בן 30, מת מפצעיו בשבת לפנות בוקר. הוא היה פעיל בחזית הדמוקרטית, שירד לרחוב ביום ששי בצהרים להפגין, לאחר שנודע לו על ההרג ליד המסגד. עליאן הוא אב לשניים, קלע רהיטים מקני במבוק. הוא נקבר אתמול בבוקר.

אחד מהאבלים סיפר שצעירים שרצו לצבוע סיסמאות לזכרו ליד בית האבלים נעצרו בידי אנשי הביטחון הפלסטינאים.

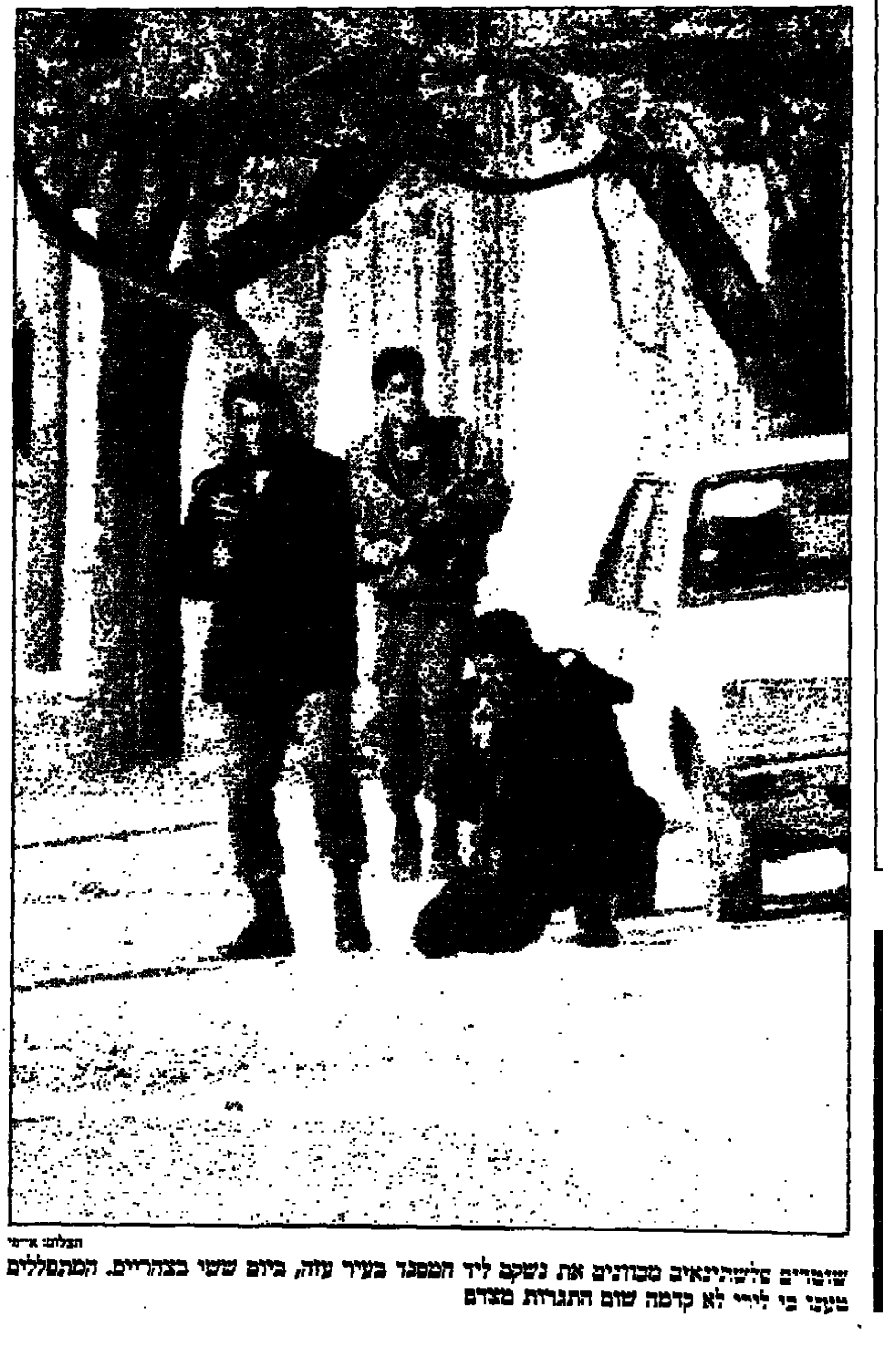

תצלום: א־פי
שוטרים פלסטינאים מכוונים את נשקם ליד המסגד בעיר עזה, ביום ששי בצהריים. המתפללים טענו כי לירי לא קדמה שום התגרות מצדם

מנהיגי החמאס והג'יהאד מטילים את האחריות למהומות ברצועה על ערפאת והרשות הפלסטינית

דובר החמאס בירדן: נפתח באינתיפאדה נגד ערפאת, לפני שישרוף את עזה כולה

מאת גיא בכור והסוכנויות

דובר החמאס בירדן, אבראהים רושה, האשים אתמול את ערפאת ואת הרשות הפלסטינית בהריגתם של 16 תושבי הרצועה במהומות שלשום. רושה, הנחשב לאחד המנהיגים הפוליטיים החשובים ביותר של החמאס, הודיע כי תנועתו מתכוונת לנקום ברשות הפלסטינית. "אנחנו לא נתיר לערפאת לבצע את מזימותיו. אנו מוכנים לקרב הזה, ונתעמת עם הרשות הפלסטינית כפי שהתעמתנו עם האויב הציוני במשך השנים. האינתיפאדה תוסלם עכשיו, וכעת היא תקח לה כמטרה את ערפאת ואת הרשות הלאומית".

בראיון לרשת הטלוויזיה של החיזבאללה בלבנון הוסיף רושה: "העם הפלסטיני נדרש לתפוס מיד את ערפאת, לפני שישרוף את רצועת עזה כולה. הטבח ביום ששי היה מתוכנן מאחר שהשוטרים של ערפאת פתחו באש על אזרחים מיד כשהסתיימו התפילות".

רושה טען כי "ערפאת מתכופף בפני הדרישות של ישראל וארה"ב לחסל את תנועת החמאס". לדבריו, "אם ערפאת לא יענוש מיד את האחראים לביצוע הטבח, אש הזעם של העם הפלסטיני לא תכבה לעולם".

בראיון לסוכנות הידיעות הצרפתית האשים רושה את ערפאת כמי שתכנן "באופן אישי" את האירועים. הוא הדגיש כי "הפעולה המתוכננת" התבצעה פחות מ-24 שעות אחרי שסגן שר הביטחון הישראלי, מרדכי גור, אמר כי על ערפאת לבחור בין שלטונו המלא על העם הפלסטיני להפסקת יישומו של הסכם אוסלו. בדברים אלה רמז רושה כי המהומות לא היו אירוע מקומי שמקורו בטעות או בהתלהטות הרוחות, אלא התלהטות פוליטית מחושבת של ערפאת. בשיחה עם כתב של סוכנות הידיעות הצרפתית אמר רושה, כי ידוע לו שחיילים מיחידות המסתערבים הישראליות השתתפו, לצד שוטרי הרשות הפלסטינית, בירי על המתפללים.

דובר החמאס בעזה, מחמוד א־זהאר, אמר אתמול, כי ארגונו מטיל על ראש אש"ף, יאסר ערפאת, את "האחריות לטבח הפלסטינאים" בהתנגשויות בין התושבים לשוטרים. א־זהאר דרש מערפאת "לפתוח מיד בחקירה בשאלה מי אחראי למהומות.

"אנו רואים בערפאת אחראי, עד שהאמת תצא לאור וניתן יהיה להעניש את האחראים", אמר.

לדבריו, "מה שהתרחש הוא עימות בין הרשות הפלסטינית לבין העם בכללותו, ולא רק בין התנועה האיסלאמית לרשות".

מנהיג פלג "הג'יהאד האיסלאמי – בית אלמקדס", השייח אסעד ביוד תמימי, אמר אתמול בעמאן כי "היהודים יכולו לחסל את העם הפלסטיני ולהתבסס בפלשתין אך ורק באמצעות יצירת מלחמת אחים בעם הפלסטיני. מי שנוטל חלק במלחמת אחים זו הוא מקולל, ומי שמצדיק אותה הוא מקולל", אמר תמימי. הוא קרא לאנשי החמאס והפתח "לנהוג בחכמה, ולשים קץ לעימות".

מזכ"ל תנועת הג'יהאד האיסלאמי הפלסטיני, ד"ר פתחי שקאקי, אמר כי התקריות בעזה "הכשירו את הקרקע למרד נגד שלטונו של ערפאת".

בכרוז של החמאס שפורסם ברצועה אתמול נאמר כי החמאס מתכנן לתקוף מתנחלים וחיילים ישראלים, בנקמה על ההרג בעזה. הרשות הפלסטינית והמשטרה הפלסטינית הוצגו על ידי מחברי הכרוז כסייעניות של צה"ל.

16 הרוגים

(סוף מעמוד א1)

רו הראשון, כי ערפאת יזום עימות בין אנשיו לאנשי החמאס והג'יהאד האיסלאמי, כדי להביא לחיסול כוחם "לפני שהם יסכנו אותו".

ראש הממשלה, יצחק רבין, המבקר בארה"ב, הגיב לאירועים בעזה באומרו כי "נראה שהרשות הפלסטינית רוצה לקיים את ההסכמים עם ישראל". רבין אמר כי רצוי שישראל לא תתערב בעניינים פנימיים של הפלסטינאים, ותשאיר את הטיפול בבעיה לרשות הפלסטינית.

רבין הינחה את צה"ל "לפקוח עין על המתרחש ברצועת עזה", אך להימנע ככל האפשר מלהיכנס בתווך במאבקים שבין הפלסטינאים. רבין הורה להקפיד על שמירת ביטחונם של הישראלים.

בימים הקרובים יקיימו הוועדות הביטחוניות המשותפות לישראל ולפלסטינאים דיונים על האירועים בעזה והשלכותיהם על המשך המו"מ.

אתמול

טלוויזיה

שלום לדור המזוין

"לזכור ולשכוח". ערוץ 1, יום ששי, 21:00

שלום לברנז'ה. שלום לאחוות סוחרי הנשק, לוחמי "כסית" ובוגרי הבועה החברתית של "העולם הזה". שלום למשורדי החבר, ולשאר אליטת ישראל האובדת. שלום לדור המזוין, האחראי לתרבות המזויפת והמצ'ואיסטית של הצבריות. שלום לגילודה שניהלה עם עצמה במשך שנים פרשיית אהבים סוערת. ברוך שפטרנו מכם.

המשדר המיוחד של ערוץ 1 שהציג קטעים ממסיבת הסיום של דן בן־אמוץ, תיעד קודם כל את הפרידה מכל אלה ומן הוויכוח מיהו הצבר האמיתי. כמה נפלא להיווכח שוב כי אין דבר כזה. כמה טוב לגלות כי המדינה התבגרה והשליכה את ילקוט הכזבים הזה, ומן הבימה ירדו, מצולקים ומסוכסכים, כל אלה שישבו מסביב לקומזיץ הפלמ"חניקי.

הכותרת הראויה לאורגיה התקשורתית סביב בן־אמוץ צריכה היתה להיות "לשכוח ולשכוח". חבריו היו הראשונים שביקשו שלא לזכור דבר. אבל הניסיון לתלות את גילויי ההזדקה של משתתפי הערב ב"חמאם" בביוגראפיה של אמנון רנקבר, היא רק חלק מהסיפור. ההזדקה נובעת גם מן העובדה שלמוצר התרבותי של דור הפלמ"ח אין היום ביקוש, והוא מעורר יותר חמלה מאשר רצון להזדהות. לבן־אמוץ אין ממשיכי דרך. הוא לא הותיר אחריו הרבה, מלבד סכסוכי כנופיות של אשמאים קשישים.

באורח פרדוקסאלי, דווקא עמוס קינן, מושמצו הקבוע של בעל המסיבה, נותר היחיד במשדר המיוחד שהתריע נגד הצביעות של עדת התנפים שהקיפה את מי שנחשב בעיניה לגורו. בכך היה קינן היחיד ששמר במעט על כבוד המת. שייקה לוי, לעומת זאת, נתן הופעה של גשש חיוור, התלוזה לאולפן עם עוזרדיין, והתקשה להסביר את פשר התנגדותו והתנגדות חבריו להקרנת המסיבה.

הבחירה ברם עברון כמנחה המשדר, היתה מוצלחת. עברון, ששאל שאלות נוקבות, ייצג ריחוק והיעדר משוחדות.

חנה קים

עבודה מגזינית אמיתית

"תיק תקשורת". ערוץ 2, יום שבת, 12:00

המגזין פתח בשתי כתבות ביטחוניות. הראשונה היתה שיחה עם יצחק טוניק, לשעבר עורך "במחנה" וראש לשכת הרמטכ"ל, ועם רון בן־ישי, לשעבר מפקד גלי צה"ל, על דיבורו בכלל ועל התנהגה הצבאית בפרט. האם גל"צ היא אכן תחנת הרדיו של צה"ל? האם "במחנה" הוא אכן בטאונו? ואם כן, כיצד מביא פיקוד הצבא את בעלותו על כלי תקשורת אלה לידי ביטוי?

יצחק טוניק, שהכיר את שתי המערכות הללו מבפנים וגם מכיוון לשכת הרמטכ"ל, היה מוכן לחשוב באופן ביקורתי על הסוגייה. טענתו היתה שהעניין של צה"ל בשידורים מתבטא בדרך כלל בדאגת קברניטי גל"צ ו"במחנה" כיצד לא להרגיז את הרמטכ"ל. רון בן־ישי, שהאינטגריטי המקצועי שלו עדיין חלק בלתי נפרד מהקריירה העיתונאית הנוכחית שלו, ניסה להמעיט בערך הצנזורה שהפעילו על עצמם עורכי גל"צ ומפקדיה, ולהקטין בערך הלחצים שבאו מהצבא.

מיד אחר כך, ובשילוב מערכתי נבון, באה כתבה שעסקה במידע ובצילומים שהתפרסמו השבוע ב"ג'יינס אינטליג'נס ריוויו" על מיקומם ותפקודם של מפעלי תעשיית הגרעין הצבאית של ישראל. הנושא היה פעם לוהט, נותר עדיין חם ויעבור עוד זמן עד שיתקרר. אמיר אורן מ"דבר" האיר משהו מעולם הצלמים שבו משתפים פעולה בעלי לוויני צילום מסחריים עם קהילית המודיעין בעניני צבא המשגשת במערב. אורן גם ציין שהתגובות בישראל – "פאראנואידית" בלשונו – לא עוררו דיון ציבורי של ממש ביכולתה הגרעינית. היה מקום לנסות להסביר את התופעה, וגם לקשר את הפרסום עם סירוב ישראל לחתום על האמנה לאי־הפצת הנשק הגרעיני.

שתי הכתבות, מכל מקום, היו עבודה מגזינית אמיתית: הליכה מעבר לסיפור ספציפי וחשיפת תהליכים ותופעות באופן מעמיק מעט יותר.

דני רבינוביץ

קונצרט

אידאל המוסיקה הקאמרית

אנסמבל נאש מלונדון במוזיאון תל־אביב, מוצ"ש. מייקל קולינס – קלרנית; מארשה קרייפורד ואידיס יהודה – כינורות; רוג'ר צ'ייס – ויולה; כריסטופר ון־קמפן – צ'לו; איאן בראון – פסנתר

אנסמבל נאש הוותיק הוא כבר בן 30 שנה, אך ניכר לפי גילם של החברים בו שהם שייכים לדור השני או השלישי שלו. המיוחד באנסמבל זה הוא בכך שהוא בעל הרכב גמיש, המאפשר לו לשלוט על רפרטואר נרחב בהרבה מאנסמבלים קבועים מסוג רביעיית מיתרים או חמישיית נשפנים. רמתם של הנגנים כבודדים מעולה. במיוחד הרשימו אותי הכנרת מארשה קרייפורד והויולן רוג'ר צ'ייס.

כל היכולת האישית הגבוהה כפופה לרוח צוות מיוחדת במינה. זוהי התגלמותו של אידאל המוסיקה הקאמרית, והדבר בא ובפתיע על רקע התרבות הישראלית, שבה השאיפות להתבלטות אישית גוברות בדרך כלל על רוח הצוות.

היצירה הפותחת היתה "מרחק ומיקסם" של המלחינה ג'ודית ויר, בריטית מן הסתם, ילידת 1954. אולי על רקע המוסיקה הבריטית החדשה המוסיקה של ג'ודית ויר אינה מהווה הפתעה גדולה במיוחד. אך היא שונה לגמרי ממה שרגילים לשמוע אצל מלחינים ישראלים בני דורה. היצירה מנצלת אפקטים של צלילים מתמשכים בכלי הקשת כעין המשך לפדאל של הפסנתר. המרקם הזה משתנה בהמשך, אך השינויים בודדים והשים בהם רק ובזמן מה לאחר שהתרחשו. יש פה אפקט מאני במקצת.

אחר כך שבו לרפרטואר שגור יותר: החמישייה לפסנתר של דבוז'אק והחמישייה לקלרנית של ברהמס. מלהיב במיוחד היה הביצוע של דבוז'אק, כשה"דומקה" הארכנית במקצת מחממת את הלב. לא מעט מכך יש לזקוף לזכותו של הפסנתרן איאן בראון. זה היה ערב נעים כל כך, המעלה אצל הקשישים בינינו את זיכרון אווירת ה"קאמריות" של שנים עברו במוזיאון תל־אביב הישן – בית דיזנגוף.

עידו אברבאיה

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
מסלול לימודים חדש
תואר ראשון B.Sc. במתמטיקה - פיסיקה
(מסלול משולב)
המועצה להשכלה גבוהה אישרה פתיחתה של תכנית משולבת מתמטיקה-פיסיקה בה יהנו הסטודנטים מן המיטב שבשני העולמות.
בוגר המסלול, בעל תואר "מוסמך למדעים במתמטיקה-פיסיקה (מסלול משולב)" יוכל להמשיך לימודיו לתואר גבוה במתמטיקה או פיסיקה, לפי בחירתו.
פרטים על תוכן המסלול החדש ניתן לקבל בטלפון 04-293587 או 04-294183. פרטים על הרשמה וקבלה: 04-229129 או 04-292529.
ההרשמה המאוחרת לסמסטר האביב תסתיים ב-30.11.94.

עיט למהנדס ולאדריכל
התוכנה היחידה לניהול מלא של משרדי תכנון
■ ניהול פרוייקטים.
■ ניתוח תכנון / ביצוע.
■ חשבונות לשירותים חלקיים.
שעות עבודה ופיקוח עליון.
■ עובדים ושעות עבודה.
■ מזכירות, תיוק וארכיונים.
דלה מערכות ממוחשבות בע"מ
טל. 03-6727838, 6724182

המרכז העולמי לתנ"ך
מזמין את ציבור שוחרי התנ"ך
להרצאתו של
הפרופסור בנימין אופנהיימר
אוניברסיטת תל־אביב
על הנושא:
היסטוריה ריאלית וחזון העתיד אצל הנביאים הקלאסיים
ההרצאה תתקיים ביום רביעי
כ' בכסלו 23.11.94 בשעה 19:15
באולם "אדרון" של בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בקמפוס גבעת רם בירושלים.

"הארץ" מתאבל
על מותו של
משה זינגר
ומשתתף בצער המשפחה

משלחת של ערביי ישראל תיווכה בין הצדדים בעזה

מאת יוסף אלגזי, אורי ניר ויאסר מואסי

משלחת גדולה של חברי כנסת, ראשי רשויות מקומיות ומנהיגי מפלגות הפעילות בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל ביקרה אתמול בעזה, בשליחות תיווך בין הרשות הפלשתינית לתומכי החמאס ברצועה. המשלחת, שבראשה עמד יו"ר ועדת המעקב העליונה של האוכלוסייה הערבית בישראל וראש עיריית שפרעם, אבראהים נימר חוסיין, נפגשה בנפרד עם יו"ר הרשות הפלשתינית, יאסר ערפאת, ועם ראשי ארגוני החמאס והג'יהאד האיסלאמי.

בבואו מהפגישה עם יו"ר הרשות הפלשתינית אמר נימר חוסיין, כי ערפאת הבטיח למשלחת להפסיק את גל המעצרים, לשחרר עצורים ולמנות ועדת חקירה לבדיקת אירועי הדמים שלשום.

בתום הפגישה בין המשלחת לראשי החמאס והג'יהאד, שנמשכה מעל לשעתיים, אמר נימר חוסיין כי הושגה הסכמה, לפיה יקראו שלושת הגורמים – הרשות הפלשתינית, שתי התנועות האיסלאמיות והמשלחת של ערביי ישראל – לשמור על איפוק בעזה, ולהימנע מהתגרויות.

עוד סוכם על הקמת ועדת חירום משותפת לרשות הפלשתינית, לתנועות האיסלאמיות ולוועדת המעקב העליונה של האוכלוסייה הערבית בישראל, שתפעל למניעת הישנותם של עימותים דומים; הקמת שתי ועדות חקירה, משפטית וציבורית, לחקירת אירועי הדמים; שחרור עצורים שלא היו מעורבים בהשחתת רכוש ציבורי; הכרזה על ההרוגים במהומות כעל שוהדא – חללי המאבק הפלשתיני לעצמאות – מעמד שיקנה למשפחותיהם את הזכות לקבל פיצויים כספיים; ומתן פיצויים לבעלי הרכוש שנפגע במהומות.

חברי הוועדה, שהתבקשו על ידי ערפאת לא לעזוב את עזה לפני שיימצא פתרון למשבר, דיווחו ליו"ר הרשות הפלשתינית על תוצאות הפגישה עם מנהיגי החמאס והג'יהאד, והביעו תקווה כי הן יביאו להרגעת הרוחות.

ראשונים מישראל להתערב באירועי הדמים בעזה היו יועצו של ערפאת ד"ר אחמד טיבי, ומנהיג התנועה האיסלאמית בישראל, השייח עבדאללה נימר דרוויש מכפר קאסם. בתיווכם הוסכם עוד שלשום בערב על קיום הלוויותיהם של ההרוגים ללא נוכחות של אנשים מזוינים.

נימר דרוויש קרא אתמול לעמיתיו בעזה "להכשיל את תוכניתן של ממשלות ישראל וארה"ב לזרוע מלחמת אחים בין הפלשתינאים", והפציר בהם להפסיק את שפיכות הדם הפלשתיני. בנאום שנשא אמש ברדיו "קול פלשתין" אמר מנהיג התנועה האיסלאמית כי "עתה, משהפכו הפלשתינאים לבעלי הבית במולדתם, עליהם להיזהר שבעתיים מפני יצירת סדקים בביתם, ומפני הצתת אש בר". "בכנות מהולה במרירות, אני אומר לכם: לא ייתכן לראות חזיונות כאלה, של פלשתינאי הנהרג מידי פלשתינאי. הוויכוח האמיתי הוא בין עמנו הפלשתיני, השואף לחירות, לבין הכיבוש הישראלי", הוסיף.

א־שאפי: למשטרה היה חסר חוש איפוק

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

בתיווכו של חיידר עבד א־שאפי הסכימו שלושה נציגים מהחמאס ומהפתח על דרכים למנוע הסלמה ברצועה: המשטרה הפלשתינית לא תצא לרחובות, מפגיני החמאס לא יישאו נשק, לא יחזיקו רמקולים, לא ילכו רעולי פנים וימנעו פגיעה ברכוש ציבורי ופרטי.

ההסכמה הזאת היא שמנעה את פריצתם של עימותים נוספים בהלוויות שנערכו לחלק מהרוגי אירועי הדמים בעזה.

א־שאפי סירב אתמול לקבוע עמדה בשאלה מה גרם לעימות שלשום. "קשה לקבוע עמדה על פי הגרסאות הסותרות כל כך", אמר, "אך אין ספק שברגע שהתחיל העימות, בתוך אווירת ההשתנות ההדדית שני הצדדים לא יכלו לרסן את עצמם. המשטרה ידעה מראש על ההפגנה ובאה כדי להבטיח חוק וסדר, אך מסתבר שנוכחותה היתה פרובוקטיבית. על המשטרה להפעיל את סמכויותיה, אך היה חסר לה, כנראה, חוש של איפוק".

לדבריו, "מצב הרוח ברצועה בכלל, לא רק בין תומכי החמאס והג'יהאד האיסלאמי מתוח מאוד, במיוחד מאז רצח איש הג'יהאד האיסלאמי האני עאבד.

"כבר הזהרתי מפני התפתחויות כאלו פעמים רבות", ציין א־שאפי. "חששותי התבססו על העובדה שתהליך השלום איבד מאמינותו בעיני רוב הציבור. רבים, ולא רק אנשי החמאס, חשים כעס רב, ובמצב כזה אין צורך בהרבה כדי שאלימות תרצת".

א־שאפי. תיווך בין הצדדים

תצלום: איי־פי
ראש אש"ף, יאסר ערפאת, אתמול בלשכתו בעזה. ערפאת ביקש ממשלחת מנהיגים מטעם הערבים בישראל כי לא יעזבו את הרצועה לפני שתושג הפסקת אש

כרוז של הפתח: "אנו הבאנו את השלטון, ונשמור עליו בכל מחיר"

מאת עמירה הס

תנועת הפתח ברצועה התייצבה ללא עוררין מאחורי יאסר ערפאת והמשטרה הפלשתינית. בגילוי דעת חריף במיוחד היא מטילה את האחריות לאירועים על תנועות החמאס והג'יהאד האיסלאמי, ומאמצת את גרסת המשטרה, לפיה מדובר בכנופיית "אלמנפקים המורגנים" שהתכוונו מלכתחילה להתעמת עם השלטון הפלשתיני, ושכבר נכנסו כמה מהם חמושים למטרה, והם אף שפתחו באש נגד המשטרה.

בכירי הפתח, שלאחדים מהם יש תפקיד ברשות במקביל לתפקידם בתנועה, מיהרו להתאסף במשרד התנועה, ולצאת מדי פעם להתייעצויות עם יאסר ערפאת. התנועה הודיעה לחבריה על מצב כוננות. עם זאת, בכירים, שרבים מהם מכירים את הצעירים המתבלטים יותר של החמאס מבתי הכלא והמעצר הישראליים, התכוננו מיד לסדרת שיחות ותיאומים עם נציגים בחמאס, כדי למנוע הסלמה. כבר בעבר הוסכם ביניהם שבמקרה של שפיכות דמים, נפגשים נציגי הצדדים מיד.

"שתי התנועות הציגו את הקו המזויף, כי ידוע להן היטב שאין לקיים תהלוכות בלי אישור מוקדם מהרשות", נכתב בגילוי הדעת של הפתח. בהתייחסם אל אנשי החמאס והג'יהאד האיסלאמי כתבו מחברי גילוי הדעת "חורשי מזימות בשירות האינטרסים של גורמים זרים", "זורעים על הדם", "חושבים שהם מעל לחוק". הם גם מאשימים את "חלק מחברי עז א־דין אל קסאם (הזרוע הצבאית של החמאס) ושל הג'יהאד האיסלאמי" בירי על המוחים, כדי שיהיו יותר פצועים והרוגים" ויתעצמו הרגשות נגד הרשות הפלשתינית.

בכרוז, ובהתבטאויות בעל פה של בכירי הפתח, מודיעה התנועה כי היא "לא תעמוד בחיבוק ידיים". "אנחנו הבאנו את השלטון הזה, לא הם, ואנחנו נשמור עליו בכל האמצעים", אמר דיאב אל־לוח, ראש מחלקת ההסברה של הפתח. "אנחנו נשמור על ההישג ההיסטורי הזה בכל האמצעים. ההסכם, שהוא רק תחילת הגשמת מטרתנו הלאומית, אינו מתנה מאף אחד, לא מישראל, ולא מאמריקה".

אל־לוח הביע את ביטחונו כי יש בחמאס ובג'יהאד האיסלאמי "אלמנטים טובים, בעלי רגש אחריות, שיחד אתם אפשר יהיה לעצור את ההידרדרות".

בעזה התארגנה אתמול לפני הצהרים הפגנת תמיכה של הפתח ברשות. תאופיק אבו חוסה, מפעילי הפתח שבדצמבר '93 הקפיא את פעילותו בשל ביקורת שמתח על הנהגת הפתח, עמד בראש ההפגנה. "נמאס לנו מהמשחק הכפול של אנשי החמאס", אמר, "שחלקם מתונים וחלקם קיצוניים". בין 200 ל־300 איש נושאי תמונתו של ערפאת השתתפו בהפגנה, שבכלל אירועי סוף השבוע בלי להטיל רושם רב בעיר. מרפיח דווח כי שתי חנויות של אנשי החמאס הוצתו בידי תומכי הפתח, כנקמה, כפי הנראה, על הפגנות חמאס ברפיח ועל שריפת מכוניות באזור.

אחרי סילוקו של ערפאת ממסגד אל־עומרי, לפני חודש, יצא הפתח בגינוי חריף לאנשי הג'יהאד האיסלאמי. "עליכם לזכור שלא תמיד הכד שנופל לא יישבר", נכתב בביטאון פנימי של הפתח. ואל־לוח אמר שלשום: "מי שפגע באבו־עמאר, שהוא המפקד העליון של הפתח, פוגע בפתח".

פרשנות / עמירה הס

אישור של חששות ישנים

ב־17 ביולי פרץ עימות דמים בין חיילי צה"ל לפועלים פלשתינאים, שעוכבו מסיבות שונות במחסום ארז, לפני צאתם לעבודה בישראל. המשטרה הפלשתינית היתה מעורבת בירי על חיילים. שלושה פועלים נהרגו, עשרות נפצעו, חייל אחד נהרג וחמישה נפצעו. פחות משלושה שבועות לאחר בואו של יאסר ערפאת לרצועה, היה זה המשבר הרציני הראשון ביחסים בין הרשות הפלשתינית לישראל.

בפגישה סגורה עם נציגי פועלים האשים אז ערפאת את החמאס בתכנון המהומות מראש. בכך הוא אימץ למעשה גרסה ראשונית של מקורות ביטחוניים ישראליים, שאין לדחות אפשרות של פרובוקציה של החמאס. שבוע לאחר מכן ביטל דובר צבאי ישראלי רשמי, שתיחקר את האירוע, את הגרסה של תכנון מראש של ההתנגשות.

מאז היה לערפאת כמה הזדמנויות לראות בפעולות של התנועה האיסלאמית בשטחים – החל מכרוזים ונאומים מלולים במסגדים וכלה בפיגועים נגד ישראלים – קודם כל מסר נגדו, רצון להביכו ולפגוע בשלטונו. לפני חמישה ימים הוא אמר למשלחת של "יהודי שלום עכשיו" שהפיגוע בנצרים "נועד לפגוע בסיור משותף", ובכך רצה כנראה להטעים שהפגיעה היא כפולה, ובכוונה: הן בישראל והן ברשות הפלשתינית.

מאז ספטמבר אוסרת המשטרה על קיום אירועים המוניים בלי אישור מראש. רק ביום שני שעבר היא מנעה מהג'יהאד האיסלאמי לקיים הלוויה סמלית, מאחר שסירבה בשל התנגדותה להסכם אוסלו. תנועת החמאס אינה מקבלת את סמכות הצווים שנקבעים במסגרת הרשות. היא אינה רואה בשלטונו של ערפאת שלטון נבחר, שעליה לציית לו בכל מחיר. אין ספק שתנועת החמאס, בתהלוכת האבל ההמונית שקיימה לקיים ביום שישי, התכוונה מראש להעמיד במבחן את אורך הרוח של הרשות, של המשטרה ושל ערפאת. בהליכה זו על חבל דק היא למעשה אישרה את חששות ערפאת מפני "תוכניות מראש" להביכו.

בה במידה אישרה הרשות. המשטרה הפלשתינית חששות מרבלעים יותר ופחות שהשמיעו באופוזיציה הפלשתינית מאז הסכם אוסלו: חששות מכוח משטרתי מנופח כל כך, שינהג כמו "בכל מדינות ערב", שם המשטרה אינה בוחלת באמצעי דיכוי נגד העם, בלי כל פרופורציה, כמו שכנראה היה במסגד פלשתין.

יותר מכל מסגד באווירה של עזה הפחד מפני "לבנוניזציה". רק שלשום, בראיון לעיתון "אל־קודס", אמר נביל שעת כי "הרשות אינה יכולה לקחת את הנשק מהאופוזיציה האיסלאמית, והיא מסרבת להפוך לכלי שרת בידי ישראל. לא ניכנס למלחמת אחים, ולעולם לא נהפוך לחייל השחור שמבצע את רצון הארגונים הלבנים שלך".

בפגישה עם נציגים ישראלים באמת מהדורת הקישור אמר בן השייח הפלשתיני: "אתם לא תוכלו להפוך אותנו לצבא דרום לבנון". ואילו בהלוויית אחד ההרוגים אמר המספיד, איש החמאס: "לערפאת ניתנה ההזדמנות להיווכח שיש לו ברצועה אנטואן לאחד".

עתה משימת שני הצדדים היא למנוע מהתחושות ההדדיים להגשים את עצמם, אם הם רוצים לסכל מלחמת אחים.

טיבי: הימים הקרובים יהיו מבחן מכריע לפלשתינאים

מאת יוסף אלגזי

"הימים הקרובים יהיו מבחן מכריע לעם הפלשתיני ולעתידו", כך הצהיר אמש ד"ר אחמד טיבי, שיחד עם מנהיג התנועה האיסלאמית בישראל שייח עבדאללה נימר דרוויש שימש מאז שלשום בשליחות תיווך בין הפתח לחמאס והג'יהאד האיסלאמי.

לדבריו, שלשום בלילה נפגשו ראשי הפתח יאסר ערפאת, הישאם עבד אל־ראזק, סופיאן אבו זיידה ואחרים, עם ד"ר מחמוד א־זהאר, מראשי החמאס, ואחרי דיונים ממושכים הסכימו כי הלוויות ההרוגים יתקיימו בשבת בשקט, בלי השתתפותם של רעולי פנים ואנשים מזוינים.

ד"ר טיבי אמר כי ראשי פתח והארגונים האיסלאמיים התחייבו לקיים דיאלוג ביניהם כדי למנוע עימותים אלימים נוספים. לדבריו, נציגי החמאס הודיעו כי הם אינם רוצים לפגוע במעמדה של הרשות הפלשתינית ולהיות אלטרנטיבה לה.

אמש עדיין שהתה משלחת של האוכלוסייה הערבית בישראל בעזה בניסיון להגיע להסכם הפסקת אש יציב. "אני מקווה", אמר ד"ר טיבי, "שהשליחות שלנו תישא פרי. ימים יגידו".

עם זאת, בכיר המקורב לרשות הפלשתינית אמר אמש כי הפלגים הצבאיים בחמאס מגייסים את התושבים ברצועה במטרה לגרום להידרדרות המצב.

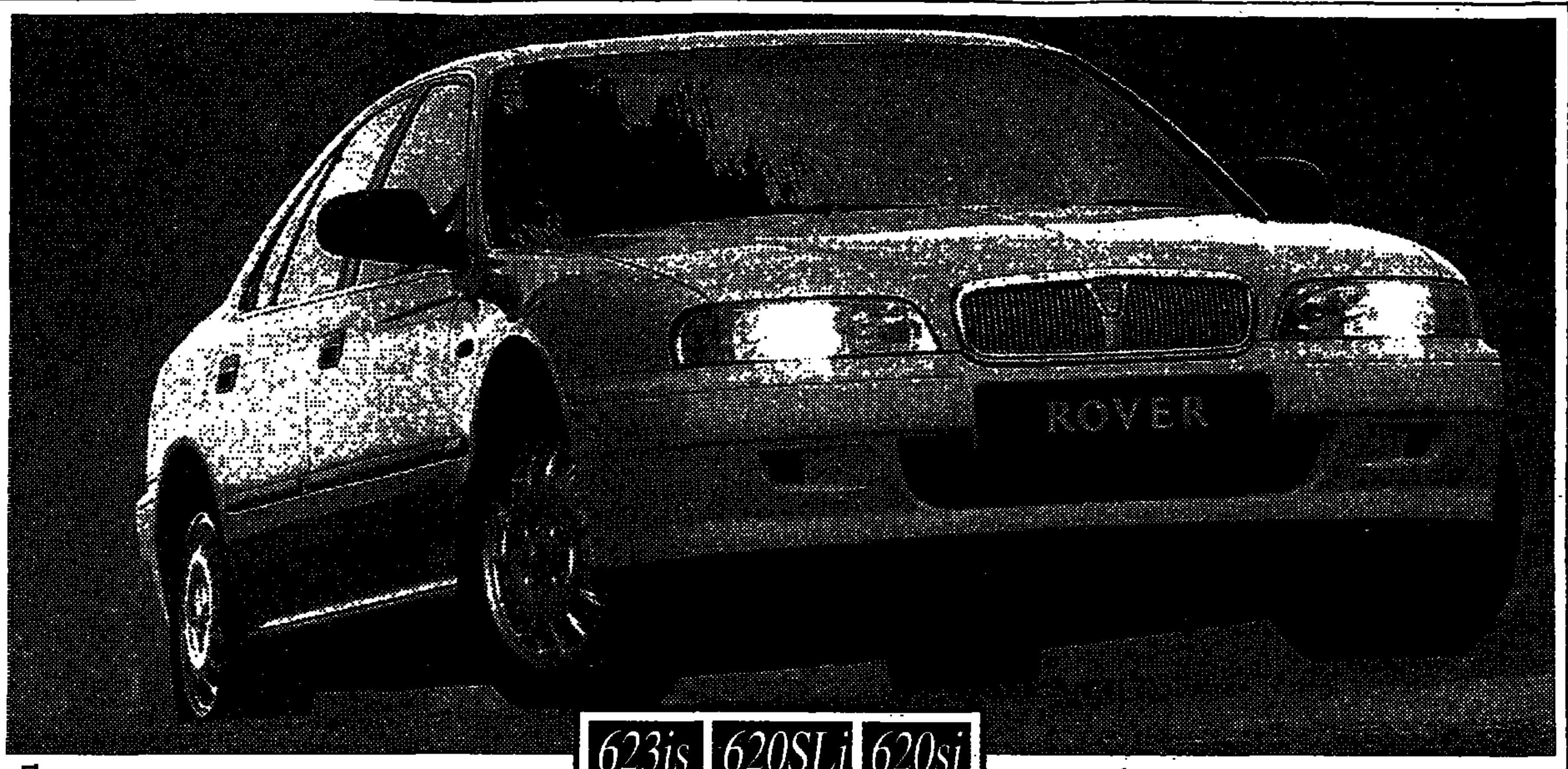

בן שלום וחברים

רובר 600 החדשה נולדה לנצח!

רובר 600 החדשה הפכה את רובר בשנה האחרונה. להצלחה המדוברת בשוק הרכב האירופאי. די אם נציין שאין עוד מכונית בייצור סדרתי המיועדת לפלח שוק זה **שהדרישה לה עולה על כושר הייצור של בית החרושת!**

הכל מתחיל במנוע
נפח 2 ליטר 16 שסתומים. הספק עוצמה של 131 כ"ס. או מנועי 2.3 ליטר עם גל זיזים כפול בהספק של 158 כ"ס. המנועים יצוקים באלומיניום לשיפור ניצולת הכוח. שימוש במאזני צילינדרים כפולים בעלי תנועה מוצלבת. היתו פטנט של רובר. ההופך את פעולת המנוע לשקטה חלקה ורציפה. כמו מנועי 8 ו 6 צילינדרים

בכל המנועים מערכות ניהול ממוחשבות שפותחו והוכיחו עצמן במסלולי המרוץ של פורמולה 1.
בסידרה 600 עומדת לרשותך תיבת הילוכים אוטומטית הכוללת ברירת נהיגה ספורטיבית והילוך יתר. לנהיגה חלקה גם במהירויות גבוהות. ומפיק מומנט לחיסכון נוסף בניצולת הדלק.

המרחב הפנימי ברובר 600 החדשה. הוא עוד יתרון בולט של מתחרותיה. ה 600 "נפתחה" בגבה איזורים נוספים המאפשרים גם ליושבים מאחור. למתוח רגליים... פנים הרכב שופע מותרות. החל בריפוד המפנק שהותאם בעבודת יד וכלה באביזרים ובמערכות ניהול חשמליות ואלקטרוניות ביאה למכונית חלומות. סדרה 600 כוללת כל תוספת שאתם מעלים או לא מעלים על הדעת. בשחלקם הגדול כלול במחיר הבסיס.

בטיחות פאסיבית הנשענת על תכנון שלדה מתקדם ומערכת חיזוקי פלדה-קורות צד. תיבות סופגות אנרגיה למקרה התנגשות. ומערכות בטיחות דינאמיות מגוון בלימה ABS היעיל מסוגו בשוק.
בריות אויר. הנה רגיעה. תכנון שמשות פאנוראמי.
עם שטח ראיה יוצא דופן. מערכת תאורת לילה בעוצמה מוגברת. ואפילו מערכת מגבים ששופרה כדי לייעל את ניקוי השמשות בתנאים קשים.
ועוד שיפורים בתחום הבטיחות

זו המכונית שנועדה לנצח וגם מקסימה

עכשיו היא כאן.
צלצל לתיאום נהיגת מבחן.
לא תרצה לצאת ממנה!

חברת המזרח לשיווק מכוניות בע"מ.

ROVER

כלי השלמות

כל מכונית נושאת את חותמת בית המלוכה הבריטי

אולם התצוגה החדש של חברת המזרח לשיווק מכוניות בע"מ. תל-אביב: רחוב המסגר 52. טל: 03-5616985, 03-5621333
סניף חברת המזרח בחיפה: רחוב האמנים 2 טל: 04-523086, 04-534584. ובסוכנויות רובר: סלון המכוניות מגדל הנביאים, כפר סולל בונה טל: 04-672562
באר-שבע: מוסך אירמולה, רחוב הבדיל 41, איזור התעשיה עמק שרה טל: 07-232220, 07-231223.
נתניה: א.א.ש. בע"מ פנקס 20, איזור התעשיה טל: 09-623368. ירושלים: א.ג.מ בע"מ דרך בית-לחם 144 פינת רח' התנופה טל: 02-719444, 02-719555

3 פעמים עזבו החיילים את העמדה בצומת נצרים

חיילי צה"ל ירו למוות בצעיר פלשתינאי בצומת. קצינים בכירים מותחים ביקורת על נוהל עזיבת העמדה והפקדתה בידי אנשי הביטחון הפלשתינאים

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

חיילי צה"ל ירו אתמול למוות ביאסר מוסטפא, בן 17, בהתנגשות עם מפגינים בצומת נצרים. במהלך התקרית, כוחות צה"ל נסוגו מהעמדה שבצומת בתיאום עם המשטרה הפלשתינית. לאחר נסיגתם הגיעו שוטרים פלשתינאים למקום ופיזרו את ההפגנה.

קצינים בכירים בפיקוד הדרום מותחים ביקורת על הנוהל שגובש בין צה"ל לפלשתינאים, לפיו בכל פעם שפעילי חמאס מתקרבים לצומת נצרים עוזבים חיילי התצפית את עמדתם ומשאירים את הטיפול לרשויות הביטחון הפלשתיניות. אותם קצינים אומרים כי הנוהל הזה מסכן את המתנחלים בנצרים.

"לא יכול להיווצר מצב שכוחות של צה"ל עוזבים עמדה כל כך אסטרטגית ומאפשרים לפלשתינאים להשתלט על העמדה", אמר קצין בכיר. העמדה שננטשה אתמול היא זו שבה מחבל מתאבד פוצץ את עצמו לפני שבוע וגרם למותם של 3 קציני צה"ל.

סגן מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה, אל"מ ג', אמר אתמול כי צה"ל הגיש תלונה לוועדת הקישור הפלשתינית ברצועה על כך ששוטרים פלשתינאים איפשרו למפגיני החמאס להתפרע בצומת נצרים, לגרום נזק לעמדת צה"ל ולהניף עליה את דגל אש"ף. אל"מ ג' אמר כי המתפרעים גם גרמו נזק למערכת התאורה במקום. עם זאת, הקצין סבור כי צומת נצרים נמצאת בשליטה מלאה של צה"ל והמתנחלים בנצרים יכולים לנוע בביטחון על הציר.

קצינים בכירים בצה"ל סירבו להגדיר את התנהגות החיילים אתמול בצומת כ"נסיגה" או "נסוגה" מהעמדה בצומת. דובר צה"ל אמר כי החיילים פעלו לפי נוהל שנקבע מניסיון של אירועים קודמים. עיקרו של הנוהל, הוא שבזמן התפרעות של המון פלשתיני באזור שבשליטה משותפת לשני הצדדים מועבר הטיפול בתקרית למשטרה הפלשתינית. כך נמנע ירי של צה"ל על פלשתינאים.

אלמוג. "הנוהל קיים"

מופז. בא לאזור

ייתכן שינוי הנהלים

עם זאת, אומר קצין באזור כי ייתכן שעתה יוחלט לשנות את הנוהל זה מאחר שהפלשתינאים איפשרו לעשרות פעילי חמאס לעלות על העמדה ולהניף את הדגל. מעדויות חיילים וקצינים בשטח מתברר כי חיילי צה"ל עזבו את העמדה בנצרים 3 פעמים בימי ששי ושבת, בעקבות תקריות הפגנות אלימות בקרבתה.

מתברר כי מאות פעילי חמאס ותושבים אחרים מהרצועה התקרבו שלשום לכיוון צומת נצרים לאחר מהומות הדמים בעזה. כמה מהם היו חמושים וירו באוויר. מאות האנשים הלכו לכיוון הצומת מבלי שהמשטרה הפלשתינית המוצבת 20 מטר מהעמדה הישראלית, תעצור אותם.

בשלב זה, הורה קצין בכיר לחיילים בצומת לעזוב את העמדה כדי לאפשר למשטרה הפלשתינית לטפל במצב. אך לאחר שחיילי צה"ל עזבו את העמדה המשטרה הפלשתינית איפשרה למפגינים לעלות עליה ולהניף את דגל פלשתין. כעבור כמה שעות המפגינים עזבו את המקום וחיילי צה"ל שבו לעמדה.

בשבת בבוקר עברה בצומת הלוויה של הרוגי ההפגנות בעזה והחיילים נסוגו כ־150 מטר לכיוון ההתנחלות. הם שבו לאחר שתהלוכת האבלים התרחקה מהמקום. בפעם השלישית שוב הגיעו אנשי חמאס ופעילי תנועות אחרות ממחנה הפליטים נוסייראת, הסמוך לצומת, וחסמו אותו לתנועה. גם במקרה זה עזבו החיילים את העמדה בתיאום עם המשטרה הפלשתינית ושבו לאחר מכן.

מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה, תא"ל דורון אלמוג, אישר את דבר קיומו של הנוהל הזה. גם אלוף פיקוד הדרום, שאול מופז, הגיע לאזור בעקבות האירועים.

קצין בכיר ברצועה אמר כי הפלשתינאים הציעו לקיים נוהל של עזיבת עמדות כדי למנוע שפיכות דמים. מקורות פלשתיניים טוענים כי כוחות של צה"ל ירו באוויר במשך התקריות וגם ירו לעבר צעיר פלשתיני שהשליך אבנים: צה"ל מכחיש זאת.

פעיל החמאס מניף את דגל פלשתין על עמדת צה"ל בצומת נצרים
תצלום: אי־פי

עימותים בין תושבים וחיילים ברחבי הגדה; 3 ערבים נהרגו באזור טול־כרם

מאת אודי נור, איתן רבין ושלמה דרור

שני ערבים, בהם אזרח ישראלי עובר אורח, נהרגו אתמול מיריות חיילי צה"ל בעיר טול־כרם, בהתנגשויות אלימות בין צעירים תושבי האזור לבין החיילים. עוד תושב פלשתינאי נהרג מפגיעת תאורה שפגעה בגג ביתו בכפר הסמוך דיר אל־חוסון, בעת פעילות מבצעית של חיילי צה"ל באזור.

בכל ערי הגדה המערבית, וכלל זה במזרח ירושלים, היו אתמול התנגשויות בין חיילים לתושבים, שיצאו לרחובות לתת פורקן לזעמם, לאחר ששמעו על האירועים האלימים ברצועת עזה. בכל ערי הגדה הוכרזה שביתת מסחר לאות אבל על הנופלים בעזה, שלא תמיד נאכפה כליל. ברוב בתי הספר ביישובים הגדולים בגדה השבתו הלימודים.

פעילים בגדה המערבית אמרו אתמול כי בקרב התושבים נפוצו שמועות כאילו חלק מהירי נעשה בידי סוכנים ישראלים. השמועות גברו במיוחד, אחרי שהודיעה הרשות הפלשתינית כי חלק מהתחמושת שנמצאה בגופם של נפגעי הירי אינה נמצאת בשימוש המשטרה הפלשתינית.

שייח עכרמה סברי, המופתי של ירושלים שהתמנה באחרונה מטעם אש"ף, אמר אתמול לעיתונאים כי הוא מאמין שבאירועי עזה היתה מעורבות של "צד שלישי, המבקש ליצור סכסוכים בקרב העם הפלשתיני".

התגובות האלימות ביותר לאירועי עזה היו אתמול בעיר טול־כרם. תושבים בעיר סיפרו כי עם בוקר יצאו לרחובות העיר מאות צעירים, המזוהים עם כל הארגונים הפוליטיים, והתעמתו עם חיילים שעות ארוכות באמצעות אבנים ובקבוקי תבערה. החיילים השתמשו בגז מדמיע, בכדורי גומי וגם בתחמושת חיה.

שניים מהנפגעים – צעיר בן 19 מהכפר הסמוך עתיל, ששמו מוחמד לוטפי כחלה, וכן אזרח ישראלי בן 40 ששמו אחמד מוחמד חמד מהכפר ג'ת שבמשולש הקרוב – נפצעו קשה מאוד בראשם, הולקחו לבתי חולים בישראל. שניהם מתו מפצעיהם שעות אחדות אחר כך.

תושבים בטול־כרם אמרו כי הצעיר שנהרג היה בין המפגינים ככל הנראה, אולם האזרח הישראלי נורה בראשו בתוך מכוניתו, שעה שהוא מנסה לתמרן את דרכו מאזור ההתנגשויות.

בהתפרעויות גם נפצעו ארבעה מתושבי טול־כרם.

התנגשויות היו אתמול גם בקלקיליה, בשכם, ברמאללה, בבית־לחם, ובחברון.

בחברון נרשמו 8 מקרים של ידויי אבנים לעבר כלי רכב צבאיים ושני מקרים של ידויי אבנים לעבר מכוניות מתנחלים. שני אנשי משמר הגבול נפצעו קל. מקורות פלשתיניים דיווחו כי שני תושבים נפצעו.

בשכם נפצעו שני תושבים מירי כוחות צה"ל.

במזרח ירושלים היו התנגשויות בין תושבים לבין אנשי משטרה ומשמר הגבול, שספגו מטר אבנים מהמפגינים, בעיקר ברחוב סאלח א־דין. המשטרה השתמשה בגז מדמיע ובכדורי גומי כדי לפזר את המפגינים. 33 חשודים נעצרו. מהמשטרה נמסר כי חלק ישוחררו כבר היום. המשטרה מתכוונת להמליץ על הגשת כתבי אישום נגד כל החשודים.

בעיר חברון התקיימה תהלוכה גדולה של תומכי הארגונים האיסלאמיים בגנות הרשות הפלשתינית, שבה נקראו בין היתר סיסמאות בלשון: "ערפאת בוגד". תהלוכות נוספות היו באזור ארדם ובשכם.

מאות פלשתינאים במחנות פליטים בלבנון הפגינו בקריאה לרצח ערפאת

עין אל־חילווה (ע"צ). מאות פלשתינאים קראו אתמול לחסל את יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, בהפגנה בדרום לבנון למחרת תקריות הדמים בעזה. מאות פלשתינאים צעירים חמושים צעקו "מוות לערפאת", ושרפו צמיגים כדי לחסום את הכניסות למחנה עין אל־חילווה ששותק עקב ההפגנה ושביתה שאורגנה לאחר התקריות.

"הוא הסרטן"

"אנו קוראים לג'יהאד האיסלאמי, לתנועת החמאס ולכל הכוחות הלאומניים הפלשתיניים להביא למותו של ערפאת. דם קדושינו לא נשפך לריק. ערפאת הוא הסרטן של העם הפלשתיני", אמר עמר אל־חטיב, תושב המחנה.

"יש לחסל את ערפאת. אחד המג'אהדין יבצע את השליחות", הבטיח סמיר ג'ומעה, חבר הוועד העממי של המחנה. לדעת מנהיג מקרית, מנהיג במחנה, השיתוף בין ישראל לערפאת ברור. "ראש ממשלת ישראל רצה לזרוק את עזה לים. ערפאת מבצע את רצונו, ומטביע את העיר בים של דם", אמר.

פרס: באזורנו, אסור לעם אחד להתערב בעניינים הפנימיים של עם אחר

בן־אליעזר מציע לאשר לערפאת הגדלת כוח המשטרה הפלשתינית

מאת ירח טל

שר החוץ, שמעון פרס, אמר כי על הפלשתינאים לפתור את המשבר הפנימי בתוכם בכוחות עצמם וישראל לא צריכה להתערב בכך. "באזור שלנו אסור שעם אחד יתערב בעסקיו הפנימיים של עם אחר. על הפלשתינאים להכריע אם הם רוצים שלום או אלימות", אמר פרס בהתייחסו לתקריות הדמים שלשום בעזה.

שר הבינוי והשיכון, בנימין בן־אליעזר, יציע הבוקר בישיבה השבועית של הממשלה לאשר לערפאת, אם יבקש זאת, תוספת של כמה אלפי שוטרים נושאי נשק למשטרה הפלשתינית, כדי שיוכל להתמודד בהצלחה במשימה של דיכוי המהומות והרבות הסדר של ארגוני החמאס והג'יהאד האיסלאמי. בן־אליעזר גורס, כי האישור, במידה ויוחלט עליו, צריך להינתן אך ורק אם ישראל תשתכנע כי אכן ערפאת נחוש בכוונתו להשליט חוק וסדר בתחומי שליטתו.

סגן שר החוץ, יוסי ביילין, מתנגד להצעה לאשר לערפאת להגדיל את כוח המשטרה שלו. ביילין סבור כי הבעיה אינה בכמות השוטרים. לדעתו, כמות השוטרים מספיקה אך הבעיה היא עם איכות השוטרים והכשרתם. לדעתו, הם אינם די כשירים להתמודד במשימות הקשות העומדות בפניהם ועליהם לעבור אימונים אינטנסיביים, אולי בסיוע ישראלי.

גורמי הביטחון ימסרו הבוקר דיווח לממשלה על אירועי סוף השבוע בעזה. ישראל הציעה לרשות הפלשתינית סיוע ברמות שונות, כמו מודיעין, ייעוץ מבצעי וכדומה.

ההערכה בירושלים היא שהשיחות על יישום השלבים הבאים של הסכמי אוסלו וקהיר, ובהם הבחירות ויציאת כוחות צה"ל ממרכזי הערים בגדה, ייפתחו ביום שני הבא בקהיר כפי שנקבע.

הגורמים המדיניים בירושלים ציינו כי גם לישראל יש אינטרס שהשיחות לא יידחו.

סגן שר החוץ, ד"ר יוסי ביילין, ציין כי הסיוע הכלכלי נדרש בדחיפות שכן המהומות הן במידה רבה תוצאה מהמצוקה הכלכלית שבה נתונים בעיקר תושבי רצועת עזה. לדבריו, הם אינם רואים עדיין את יתרונות הסכם השלום: הם נתפשו לייאוש ונופלים כפרי בשל בידי קיצוני החמאס והג'יהאד האיסלאמי, שאינם מתקשים להתסיסם ולהוציאם להפגין ברחובות נגד ערפאת.

ביילין בדעה כי לא חייבים להמתין עם העברת כספי התרומות עד שהרשות הפלשתינית תקים מנגנונים מתאימים לקבלת הכספים וחלוקתם. לדעתו, ניתן לקצר את התהליך וכל מדינה תורמת תאמץ פרויקטים לפיתוח שבכוונתה לממן ולהקים מנגנוני בקרה ופיקוח משלה.

בקרב שרי הממשלה ישנה תחושת מעורבות לגבי המהומות שפרצו בעזה. הריגתם של 13 פלשתינאים במהומות, שלא לידי תוס הביעו מקצת מהשרים שביעות רצון רבה מהעובדה שערפאת מבצע סוף סוף מה שישראל מצפה ממנו בהפעילו יד חזקה נגד החמאס והג'יהאד האיסלאמי. אחד מהשרים אמר, כי על ישראל לעודד ולסייע לערפאת במאבקו הקליעים במלחמתו נגד החמאס והג'יהאד האיסלאמי, שכן רק בדרך זו ניתן יהיה להבטיח הצלחת תהליך השלום עם הפלשתינאים.

עם זאת, הביעו שרים אחרים את חששם הכבד מפני ערעור מעמדו של ערפאת וכתוצאה מכך ייפגע תהליך השלום עד כדי סיכון. אותם שרים ציינו, כי ייתכנו שתי התפתחויות, אחת שערפאת לא יצליח להתמודד עם התנגדות ההולכת וגוברת נגדו והוא יוכרע בסוף על ידי החמאס והג'יהאד האיסלאמי או שייכנע לתכתיביהם, שפירושו הקשחת העמדות כלפי ישראל.

השר בנימין בן־אליעזר אמר כי "טעות לחשוב שאנחנו רוצים במהומות אחרים בקרב הפלשתינאים, שכן מדובר באזור שכן לנו, שכל מה שקורה בתוכו יש לו השלכה מיידית עלינו".

ח"כ זאבי: הפלשתינאים יכולים ללמד אותנו איך לטפל במפגינים ערבים

מאת גדעון אלון ועתי"ם

ח"כ רחבעם זאבי (מולדת) אמר אתמול כי התנהגותה של המשטרה הפלשתינית כלפי מפגיני החמאס בעזה ראויה לעיון על ידי כוחותינו. "אולי הערבים יכולים ללמד אותנו כיצד יש לטפל בערבים מפגינים", אמר.

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ נסים זוילי, סבור כי "פעולת המשטרה הפלשתינית ביום ששי נגד החמאס והאיסלאמי היא עניין פלשתיני פנימי בין הרשות הפלשתינית לבין מי שאינם מקבלים את מרותה". זוילי אמר עוד כי התפתחות מעין זו מעידה שערפאת התחיל להבין את הסכנה למעמדו ולמעמדה של הרשות הפלשתינית מצד הקבוצות הקיצוניות.

ח"כים מסיעות האופוזיציה מתחו ביקורת על בריחתם של חיילי צה"ל מהעמדה הסמוכה ליישוב נצרים. יו"ר לשכת הליכוד, ח"כ עוזי לנדאו, קרא לממשלה ללמוד מיו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, איזה הוראות לתת לחיילי צה"ל כדי שיוכלו להגן על עצמם כאשר המון מוסת מסתער עליהם על מנת לרצחם. הוא הדגיש כי ההוראות הנוכחיות הניתנות לחיילי צה"ל הן מבולבלות, דה־משמעיות ומעודדות את אנשי החמאס לתקוף את עמדות צה"ל מתוך ידיעה שישיגו ניצחון קל.

יו"ר תנועת צומת, ח"כ רפאל איתן, אמר כי הוא רואה בחומרה רבה את מנוסתם של חיילי צה"ל מהעמדה הסמוכה לנצרים. לדבריו, גם אם בריחת החיילים מהעמדה נעשתה לפי הנחיות, היא מהווה דוגמה נוספת להתקפלות צה"ל בפני גורמי הטרור. הוא הדגיש כי האירועים שהתרחשו בסוף השבוע בעזה ובריחת חיילי צה"ל מחייבים את הממשלה להפסיק מיד כל מו"מ עם אש"ף עד להפסקה מוחלטת של הטרור.

יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ח"כ אורי אור (עבודה), אמר כי חיילי צה"ל שהיו מוצבים בעמדה שליד נצרים לא ברחו, אלא פעלו בדיוק בהתאם להנחיות הקובעות מה הם המצבים בהם יהיו רשאים לעזוב את העמדה.

ח"כ אברהם פורז (מרצ) אמר כי נסיגת חיילי צה"ל מהעמדה בצומת נצרים אין משמעותה תבוסה. משום שבנסיבות שנוצרו הם בחרו להימנע מעימות עם הפלשתינאים, דבר שעלול היה להסתיים בשפיכות דמים.

לדבריו, ישראל זקוקה לנצרים כמו חור בראש ו"ככל שפינוי ההתנחלות יוקדם כן ייטב".

אקזקיוטיב
כתב עת ומועדון קוראים

בנקאות פרטית
מגמות בעולם וישימותן בארץ

הרצאה ודיון עם פנחס לנדאו, פרשן כלכלי ופיננסי
יום א', 27.11.94, 19:00-16:00, מלון דן ת"א

הביקוש לשירותי בנקאות פרטית: התהפכנצות בצבירת עושר פרטי
ההיצע של שירותי בנקאות פרטית:
הבדלים בין שווקים מקומיים ובינלאומיים
השפעת הגלובליזציה
שימור הון, ניהול ונטילת סיכונים
סוגיות בבניית הבנק הפרטי:
מיקומו בתוך הקבוצה הבנקאית
תחרות מול בנקים ומוסדות לא־בנקאיים
מערכות שכר, תגמול וקידום
שיווק שירותי בנקאות פרטית:
בנקאות פרטית מול בנקאות קמעונאית
בנקאות פרטית בינלאומית
בנקאות פרטית בשוק המקומי
הזווית הישראלית - יתרונות יחסיים ונקודות תורפה

דמי ההשתתפות במפגש:

לבעלי מנוי אקזקיוטיב משולב (כתב עת + מועדון)	ללא תשלום
לבעלי מנוי על כתב העת	60 ש"ח
לאחרים	95 ש"ח

ההרשמה בכתב בצירוף דמי ההשתתפות במפגש בצירוף פירוט שם המשתתף, תפקידו, כתובתו ומספר הטלפון נא לשלוח אל: אקזקיוטיב, ת.ד. 33007 תל אביב 61330.
הרשמות כנגד התחייבות מוסדית לתשלום ניתן לשלוח לפקס. 03-6961557

וודא הרשמתך גם טלפונית 03-6961567
מספר המקומות מוגבל!

מורשת אלון – המועצה הציבורית להנצחת זכרו של יגאל אלון
הועד המנהל

מורשת אלון

הודעה בדבר חלוקת פרס ע"ש יגאל אלון לשנת תשנ"ה - 1995

"מורשת אלון" מודיעה על קרן, שמטרתה להעניק מדי שנה פרס לאות הוקרה ועידוד לאדם, לחבר אנשים, למפעל או למעשה, שהם למופת ובעלי ערך מיוחד בחיי הארץ ובתחומי החלוציות, ההגשמה, הבטחון, החינוך ותרבות החיים, ברוח מורשתו של יגאל אלון ז"ל.
כל אדם או חבר אנשים, אשר ברצונם להציע מועמדים לקבלת הפרס הנ"ל, יגישו הצעתם בכתב בחמישה העתקים להנהלת מורשת אלון לפי הכתובת:
משרדו של יוסף גבעול (איגוד ערי־דן – תחבואה)
תל־אביב – יפו, רחוב שלמה המלך 85. טל: 03-5244020.
את ההצעות יש להגיש עד ליום 15.12.94.

חבר השופטים להענקת הפרס יקבע ע"י "מורשת אלון". הפרס יחולק בהתאם לתקנון שנקבע. הפרס יוענק ביום השנה ה־15 לפטירתו של יגאל אלון ויהיה תואם בערכו לפרס ישראל באותה שנה.

חוצפה ישראלית ?

לכבוד:
מר ארנון מוזס
גב' נוית זומר
ידיעות אחרונות

א.ג.נ.,

ברצוננו להתייחס לכתבה שהופיעה במוסף "ממון" בעתונכם מיום שלישי, 15.11.94, תחת הכותרת: "חוצפה ישראלית בע"מ" ובפרט לקטע בכתבה זו המתייחס לחברת עלית, שהיו בו עובדות בלתי נכונות ומסולפות.

1) במסגרת ההערכות מחדש של מפעלי עלית כתוצאה מהפינוי הצפוי בשנים הקרובות של המפעל ברמת־גן, פנתה עלית למנהלת מרכז ההשקעות בבקשה לאשר תכנית השקעה במפעל חדש בציפורי בהיקף השקעה כולל של כ־ 50 מליון דולר. במסגרת הקריטריונים הקבועים בחוק ביקשה עלית לאשר לה מענקים כנהוג לגבי אזור פיתוח א'.

2) **בקשתה של עלית הוגשה בהתאם לקריטריונים הקבועים בחוק ובהתאם לנהלים המקובלים.**

3) **עלית לא פנתה לגורם או לרשות כלשהם במטרה להשפיע בדרך כלשהי על תהליך קבלת ההחלטה בענין ובוודאי שלא "בכנות, איומה, לחצה או התחכמה" כנאמר בכותרת הכתבה.**

4) יתרה מזאת, עלית הקפידה להודיע למנהל מרכז השקעות כי היא מוותרת מראש על זכות הערעור, וכי כל החלטה אשר תתקבל בענין תהיה מקובלת עליה.

5) למיטב ידיעתה של עלית, ההחלטה לאשר את ההשקעה והמענקים התקבלה בהתאם לנוהל הרגיל והמקובל, בתמיכת כל חברי הועדה ובהתנגדות של אחד משני נציגי האוצר בלבד.

6) ***עלית מעולם לא איימה בהעברת הייצור שלה לחו"ל והנאמר בכתבה בקשר לכך, הוא בלתי נכון וחסר כל אחיזה במציאות.***

העובדות כהוויתן הן כי ביולי־אוגוסט 1994, ביצעה עלית בדיקה כלכלית מקיפה לגבי כדאיות ההשקעה בקו חטיפים חדש באזור פיתוח א', שבו ניתן מענק בגובה 38%, בהשוואה לכדאיות השקעה באותו קו במפעל החברה בצרפת.

תוצאות הבדיקה הכלכלית הוכיחו, כי למרות המענק בגובה 38% (באיזור פיתוח א' בישראל), קיימת לעלית עדיפות כלכלית להשקיע בצרפת, וזאת עקב המיסוי המוטל על מוצרי עלית בארצות השוק המשותף (בעוד המכס על מוצרים זהים המיובאים לישראל הינו אפסי).

עקב זאת, החליטה עלית לבצע את ההשקעה בסך שבעה מליון דולר בהקמת קו ייצור בצרפת והציוד כבר הוזמן לפני מספר שבועות ולפני שהתקבלה ההחלטה המאשרת את ההשקעה בציפורי. (הקו יותקן ביוני 1995 בצרפת.)

7) **הקריקטורה המופיעה בעמוד הראשון של המוסף והמתארת את החברות התעשייתיות הגדולות בישראל ובראשן עליה, כתנין מזיל דמעות, הינה פגיעה חמורה ובלתי מוצדקת והשתלחות חסרת רסן בתעשיינים בכלל ובעלית בפרט, וכן באלפי העובדים המועסקים בחברות התעשייתיות ובני משפחותיהם.**

8) האמור בכתבה, לפיו "בעלית מעדיפים להרכין ראש ולחכות בשקט" איננו נכון, מאחר ועד עתה לא התקבלה אצל עלית כל הודעה רשמית על החלטת מרכז ההשקעות ואין זו דרכה של עלית להגיב על הדלפות, דבר שהובהר לכתבת עתונכם.

9) **הכותרות, הרמיזות וביטויים אחרים בכתבה הנ"ל המנסים להציג את עלית וחברות תעשייתיות נוספות כמי שמבקשות לגזול את כספי הציבור, הינם עיוות משווע של העובדות ואין בהם שמץ של אמת.**

10) **עובדה ידועה היא, כי עלית חרטה על דגלה, שנים רבות לפני שידיעות אחרונות הגיע למעמדו המונופוליסטי בעתונות הכתובה, את הסיסמה של תמיכה בקהילה ועזרה לצרכי צבור רבים ומגוונים. מדיניות זו הינה מרכיב יסודי בתרבותה של קבוצת עלית, כפי שהחברה הוכיחה ומוכיחה מזה שנים.**

11) **עלית, כמו חברות תעשייתיות אחרות בהן בחרתם להשתלח, מעסיקה אלפי עובדים, לרבות עולים חדשים בעיירות פיתוח ולא תמיד רק על בסיס כלכלי טהור, אלא גם מתוך אמונה בכלכלת מדינת ישראל וערכי הציונות.**

לאור העובדות המפורטות לעיל, יש לנו ספקות באשר למניעים שעמדו ביסוד הפרסום האמור, במיוחד כאשר הכתבה הנ"ל ממחזרת סדרת ידיעות שהופיעו בעבר בעתונכם ואשר מהן עולה מגמה ברורה להציג את עלית באור שלילי.

בכתבה הנ"ל יש משום פגיעה קשה ובלתי מוצדקת במוניטין ובשם הטוב של עלית ולפיכך אנו שומרים לעצמנו את הזכות לנקוט בכל האמצעים החוקיים העומדים לרשותנו.

בכבוד רב,

עלית תעשיות בע"מ
דיוויד פדרמן, יו"ר

עלית

הנורווגים מתריעים כי ללא הזרמת כספים לממשל העצמי, תהליך השלום ייקלע לסכנה

שוטרי מג"ב עוצרים פלשתינאי במזרח ירושלים, בעת הפגנה שנערכה בעקבות המהומות בעזה

הצלום: דוד מזרחי

מאת ניצן הורוביץ
שליח "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). האירועים הקשים בעזה, הזוכים לסיקור נרחב בכלי התקשורת האירופיים, מוצאים את ביטוים במסדרונות השלטון של היבשת בקריאות של נציגי אש"ף לזרז את העברת הסיוע לממשל העצמי. גורמים פלשתינאים וישראלים מדגישים כי הבעיה אינה בהתימת מדינות וגופים למבצע הסיוע, אלא במימוש ההבטחות הרבות ותרגומן ל"מספרים בחשבון הבנק", כפי שאמר דיפלומט ישראלי. "האם צריך לחכות שפלשתין תהיה רואנדה, סומאליה או בוסניה? אנו רוצים להתמודד עם הבעיות עכשיו, ולא להגיע למצב שלא ניתן לפתור", אמר בפריז נציג פלשתיני בכיר המשתתף במו"מ עם המדינות התורמות. לדבריו, עד כה הועבר חלק מזערי בלבד מהסיוע שהובטח. "מה שאירע בעזה מוכיח את התוצאות ההרסניות של מצב זה".

דומה כי כל הגורמים מודעים לחשיבות הרבה של הסיוע, במיוחד ברצועת עזה, אך למרות זאת "המאיץ הכלכלי" שבה הוכלט בהסכמי אוסלו טרם בא לידי ביטוי בשטחים. ההערכה כאן היא שעד כה לא היתה לו השפעה כלשהי על התהליך הישראלי-פלשתיני. "עד בה איבדנו זמן יקר מאוד", אמר הנציג הפלשתינאי, "בשטחים ניכר מיסום מדאיג ביחור בתמיכה בתהליך השלום. העניין הנה בולט במיוחד לנוכח פריצות הדרך המדיניות של ישראל עם מדינות ערב".

לדבריו, נמצא תהליך השלום בנקודה קריטית, ואם ימשך הפער בין "אחרית השלום הבינלאומית" לבין "האכזבה המרה בשטחים", תתחזק האינתיפאדה בכלא עזה. גורם אירופי דיווח כי ערפאת מייחס חשיבות גורלית לנושא הסיוע הבינלאומי ומפעיל לחץ רב על אנשיו לקדם עניין זה בכל הדרכים האפשריות. גם הנורוגים המנהלים את פעילות ועידת התורמות תומכים בדרישה הפלשתינית וטוענים כי ללא הזרמת "אוויר לנשימה" לאוטונומיה, כל תהליך השלום נמצא בסכנה.

שר החוץ של איטליה, אנטוניו מרטינו, אמר כי תקריות הדמים של יום שישי בעזה "מדאיגות אותנו מאוד ומדגישות את הצורך לעשות משהו בדחיפות כדי שהניסוי הזה, באוטונומיה הפלשתינית, יצליח, גם מבחינה כלכלית". השר קרא למדינות המערב לגלות יותר מעורבות בנעשה בשטחים.

"חבית ללא תחתית"

המכשול המרכזי בפני סיוע פתוח ומלא של התורמות, הוא החשש - הנפוץ היטב באירופה - כי הכספים הרבים שאמורים להיזרם מועברים לשטחים יתבזבזו על פרויקטים כושלים ויאותנטיים, על מימון הפעולות השוטפות של המינהל הפלשתיני ("חבית ללא תחתית", כדברי גורם אירופי), ואף חמור מכך - ימצאו דרכם לכיסים פרטיים. הפלשתינאים ממשיכים להדגיש בכל הזדמנות שהסיוע הבינלאומי יועבר ויוצא על-פי עקרונות בקרת הכספים, שדורשו המדינות התורמות.

ועידת התיאום הבינלאומית לסיוע לאוטונומיה קמה באוקטובר '93 בוואשינגטון והתכנסה לראשונה חודש לאחר מכן בפאריס. כדי למנוע מצב שבו כל מדינה תחליט בעצמה מה יהיו יעדי הסיוע לשטחים, הוקמה ועדת היגוי אשר אמורה להורים את הכסף. סך הסיוע שהובטח לפלשתינאים מגיע לשני מיליארד דולר, בתוך פרק זמן של חמש שנים. כשליש מסכום זה יגיע ממדינות האיחוד האירופי.

הסכום המיועד להזרמה ב-'94 עומד על 675 מיליון דולר. על-פי לוח הזמנים המקורי היו אמורות המדינות השונות להורים את כספי הסיוע לשטחים החל מחודש ינואר, אולם בשל עיכובים וקשיים שנים העבר בקושי שליש מהסכום השנתי המתוכנן.

הכוונה הראשונית של המדינות התורמות היתה לייעד את כל הכסף שהובטח לאחר חתימת הסכם אוסלו למימון פרויקטים ספציפיים ולא לתקציבים שוטפים שעיקרם תשלום משכורות לפקידים ועובדי שירותים. אולם זה חודשים רבים ניכרת נסיגה מעיקרון זה, לאחר שהתברר כי הרשות הפלשתינית אינה מצליחה להשיג כספים למימון משכורות.

בצרפת, אשר התחייבה לתרום 20% מכספי הסיוע האירופי, אומרים כי הגיע הזמן "להעביר מהלך" ולקדם את העברת הסיוע על מנת להקל ככל האפשר על צעדיה הראשונים של האוטונומיה הפלשתינית, במיוחד בעזה. קושי נוסף נגרם עקב הצורך במימון דחוף להעברת הסמכויות בשאר השטחים. לפני כמה ימים נועד מנכ"ל משרד החוץ, אורי סביר, עם ראשי משרד החוץ הצרפתי והתמקד בחשיבות הפיתוח וההשקעות בעזה.

עיתוני סוריה טוענים כי "הטבח בעזה תוכנן בידי שלטונות ישראל"

מאת גיא בכור
סופר "הארץ" לענייניים ערביים

שלטונות סוריה גינו אתמול את הרשות הפלשתינית, וציינו כי "הטבח" בעזה תוכנן בידי ישראל.

שלטונות ירדן הביעו צער על התקרית וקראו לפלשתינאים לאחד את שורותיהם ולהגן על הישגיהם הלאומיים. אידאן מצידה הגדירה את יאסר ערפאת "רוצח". היומון הסורי "תשרין" טען אתמול שישראל דורשת יום יום מיו"ר הרשות הפלשתינית, יאסר ערפאת, "לעמוד מול הקיצוניים הפלשתינאים, כדי לגרום לחיכוכים פנים-פלשתיניים ולמלחמת אחים". "תשרין" הוסיף כי "הטבח שבוצע בידי משטרת עזה ביום ששי אינו תוצאה של תקרית בודדת ומקרית, אלא התרחש כתוצאה מתכנון ישראלי ארוך טווח".

ממשלת ירדן הביעה דאגה רבה עקב המצב בעזה. בהודעה שפורסמה לאחר ישיבת הקבינט, הביע דובר מטעם הממשלה "צער עמוק על הדם שנשפך ברצועת עזה". הודעתו קראה "לאחים הפלשתינאים להתאחד, ולא להניח מקום לתוהו ובוהו, כדי לשמר את הישגים של העם הפלשתיני".

כן נאמר בהודעת הממשלה כי חבריה מצטערים על התנגשויות בין המשטרה הפלשתינית והמפגינים הקיצוניים שהתנהגו "שעה שהרשות הפלשתינית עוברת תקופה קשה, והרשות איחוד כוחות כדי להגיע למטרה".

רדיו טהראן דיווח כי המהומות שהתרחשו בעזה ביום ששי הן "טבח דמים מחריד" שבוצע בידי המשטרה הפלשתינית, כתוצאה מ"שגיאה גורלית של יאסר ערפאת, שתביא לבידודו מבחינה מדינית. פשע מחריד זה של משטרת הרשות הפלשתינית עשוי להגדיל את הפערים בתנועה ובאומה הפלשתיניים", ציין הרדיו האיראני.

"יאסר ערפאת הוכה את כל אלה שבמאבק פוליטי ובכוח ההתנגדות סייעו בידו להפוך ליו"ר הרשות הפלשתינית", העיר פרשן הרדיו, שהדגיש כי ערפאת, "היום יותר מתמיד דוחי על ידי העם הפלשתיני".

שר החוץ המצרי, עמר מוסא, אמר אתמול כי אין להטיל את האשמה רק על הרשות הפלשתינית בכל הנוגע להתפרצות האלימה בעזה ביום ששי. השר קרא לפלשתינאים להתעלות מעל לחילוקי הדעות ביניהם. "התקריות מצערות, ואנו מקווים שלא יישנו. הפלשתינאים מכל הפלגים חייבים לתמוך ברשות הפלשתינית ולפעול בצוותא", אמר מוסא. "איננו יכולים להאשים את הנהגה הרשות הפלשתינית באחריות בלעדית למה שקרה", אמר עוד. הוא הוסיף כי הקצב האיטי של ההתפתחויות בעזה, במובלעת יריחו ובשאר שטחי הגדה המערבית, רק מגביר את התסכול הפלשתיני".

היומון הסורי "א-תשרה" טוען בכותרת ראשית כי "הטבח המחריד שבוצע בידי משטרת ערפאת, מוכיח כי ההתנגדות לרשות הפלשתינית מטעם העם, היא בעצם המטרה הישראלית. העם הפלשתיני לא יוכל לקבל פתרונות שישרישו את הכיבוש הישראלי, ויציעו, במקום הגדרה עצמית, את הזכות לניהול עניינים מנהליים".

ראש המחלקה המדינית של אש"ף, פרוק קדומי, אמר ביום ששי כי האלימות היא תוצאה של "התנאים הכלכליים והחומריים בהם חיים הפלשתינאים, וכן של הלחץ שמפעילה ישראל על הרשות הפלשתינית". הוא האשים את ישראל בעיכוב יישומה של הצהרת העקרונות. "ישראל מכשילה את יישום ההסכמים כך שהעם הפלשתיני אינו מאמין שהתהליך יביא למבצעות כלשהן", אמר קדומי.

מנהיג החזית העממית לשחרור פלשתין, ג'ורג' חבש, קרא בשבת לשוטרים הפלשתינאים שלא להישמע להוראות הרשות הפלשתינית, על מנת למנוע מלחמת אזרחים בעזה. בהודעה שהפיץ בדמשק, ביקש חבש מאנשי המשטרה להתמרד ולא להישמע להוראות הרשות, שבראשה עומד יאסר ערפאת. הוא קרא להם להתייצב לצדו של העם, על מנת למנוע מלחמת אזרחים.

כן נאמר בהודעה, כי "ערפאת אחראי לטבח שבוצע בעזה".

אורי סביר: צריך לעשות מאמץ בעזה – שם המבחן של תהליך השלום כולו

מאת אורי ניר
סופר "הארץ" בשטחים

גורמי ביטחון ישראליים, אישים פלשתינאים בכירים וגורמי סיוע בינלאומיים מזהירים מפני החרפה נוספת במצב הפוליטי והביטחוני הפנימי בשטחים, אם לא יתרחש שיפור מהיר ומוחשי בכלכלת השטחים, ובפרט בתחום התעסוקה. שיפור כזה, מסכימים הכל, יכול להתרחש רק בסיוע הזרמה מיידית של כספי הסיוע מהמדינות התורמות, המתעכבים עדיין בגלל מחלוקות על דרכי הפיקוח על השימוש בכספים.

מנכ"ל משרד החוץ, אורי סביר, העומד בקשר עם המדינות התורמות, אמר אמש כי בישראל, באיחוד האירופי ובארצות הברית יש "תחושה גוברת של צורך במאמץ חירום כלפי עזה, שיבוא לידי ביטוי במפגש המדינות התורמות בסוף החודש בבריסל". סביר אמר כי "בעיני רבים, עזה הפכה למבחן לתהליך השלום כולו, כי שם מתקיים המאבק הבוטה ביותר בין כוחות הפשרה לבין הפונדמנטליזם". סביר הזהיר מפני ה"מסר ההרסני" שיהיה למצב שבו יאסר ערפאת לא ייצא בשידו על העליונה.

ערב אירועי הדמים בעזה, נשמעו דברים קשים בעניין זה גם בפיו של טרי לארסן, השליח המיוחד של האו"ם לרצועת עזה. בפגישה עם עיתונאים פלשתינאים בעזה, הזהיר לארסן מפני "אסון", אם המצב הכלכלי ברצועה לא ישתפר לאלתר.

בתשובה לשאלה על התכנון לטווח-ארוך המתנהל למען שיפור התשתית הכלכלית ברצועה, אמר לארסן כי "הפרה עלולה לגווע, בעוד העשב (להזנתה) צומח". בתור דוגמה, הוא אמר שהשוטרים הפלשתינאים ברצועה וביריחו עדיין לא קיבלו את משכורות חודש אוקטובר.

הקושי המרכזי עתה הוא למצוא את התקציבים הנחוצים למימון הוצאותיה השוטפות של הרשות הפלשתינית, בפרט משכורות לשוטרים הפלשתינאים. מימון המשכורות מציב בעיה חוקית בפני כמה ממשלות של המדינות התורמות (ארה"ב למשל), שבהן החוק אוסר תשלום משכורות לכוחות ביטחון זרים.

בחודש הבא יתווספו לרשימת מקבלי המשכורות של הרשות הפלשתינית עוד עשרות אלפי מורים ואנשי צוות רפואיים בגדה המערבית, לרגל העברת סמכויות החינוך והבריאות בגדה לידי הרשות הפלשתינית.

קושי אחר המעכב את הגעת הכספים מן המדינות התורמות לרשות הפלשתינית הוא העדר של מנגנון פלשתיני נאות לגביית מסים ברצועת עזה. בגדה המערבית עובדת הרשות על העברתו המסודרת של המנגנון הישראלי, אך ברצועה לא היתה חפיפה כזו, והרשות הפלשתינית עדיין לא הצליחה להקים מנגנון משלה. משום כך יש עיכוב גדול בגביית מסים, ובגביית תשלומים אחרים.

לא ברור מה היקף הפיגור בגביית מסים בעזה, אך בגביית חשבונות חשמל ומים יש פיגור של 48 מיליון שקל, לפי נתוני הרשות הפלשתינית. הרשות מפצירה בימים האחרונים בתושבי עזה ויריחו להירתם לתשלום המסים והחשבונות שלהם למוסדות הרשות כחובה לאומית מהדרגה ראשונה.

מודעות גדולות ברוח זו מתפרסמות מטעם הרשות בעמודים הראשונים של עיתוני מזרח-ירושלים זה כשבוע. כספי המסים המשולמים לרשות אמורים להיות המקור העיקרי למימון פעולתה השוטפת, בעוד שכספי המדינות התורמות אמורים לשמש בעיקר לפיתוח.

"לא למלחמת אחים", נכתב בעיתוני הגדה המערבית

מאת אורי ניר

אישים ותנועות פלשתיניים בגדה המערבית נחרדו בסוף השבוע משפיכות הדמים ברצועת עזה, וקראו להפסקה מיידית של האלימות, לדיאלוג לאומי כולל, ולשמירה על האחדות הלאומית הפלשתינית.

תגובות חרדה וקריאות לאיפוק באו מכל הגורמים הפוליטיים בגדה, הן מצד הגורמים ה"לאומיים" (הפלגים הלא-דתיים) והן מצד הגורמים האיסלאמיים. הן הגורמים הלאומיים – בראשם המועצה העליונה של תנועת פתח, שקיימה אמש כינוס חירום מרתוני ברמאללה – והן הגורמים האיסלאמיים הסכימו להירתם לאלתר לדיאלוג. המועצה העליונה של פתח, הפלג הפלשתיני הגדול ביותר, קראה אמש לכל הפלגים הפלשתיניים לנהל את ההידברות ביניהם על בסיס "איסור השימוש באלימות וכיבוד החוק".

אגודת חכמי הדת של פלשתין, שמנהיגיה מזוהים כתומכי חמאס, קראה אמש להפסיק מיד את המאבק הפנימי, וקבעה כי "אסור להלוחין שיקזו דם, אלא למען מטרות של הערבה" וכי "יש להפנות את כל האנרגיה להשגת המטרה הנעלה של עמנו העומד איתן, ולמען בניית חברה מבחינה כלכלית, חינוכית ובריאותית".

ד"ר זיאד אבו-עמר, חוקר מאוניברסיטת ביר-זית, המתמחה בתנועות האיסלאמיות הקנאיות, אמר אמש כי מה שהתחולל בעזה "מזכיר מאוד את תחילתה של מלחמת האזרחים באלג'יריה: חישוב מוטעה אחד, וההידרדרות מתחילה".

עיתוני מזרח-ירושלים קראו במאמרי המערכת שלהם, להפסקה מיידית של שפיכות הדמים ולהידברות. העיתון "א-נהאר" אף הביע את הקריאה הזו בכותרת הראשית שלו, שאמרה "לא למלחמת אחים".

חוק העישון נכנס לתקפו!

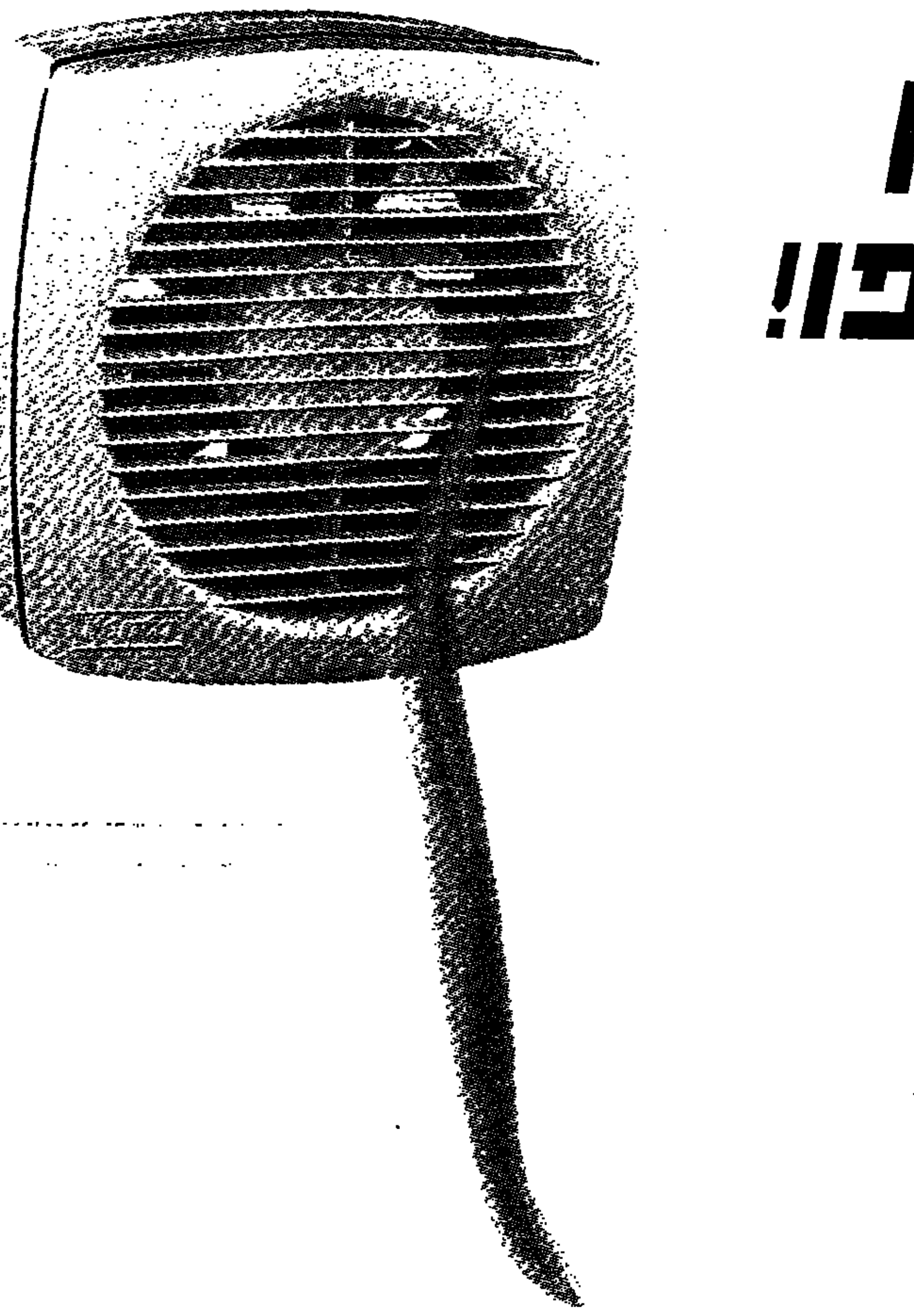

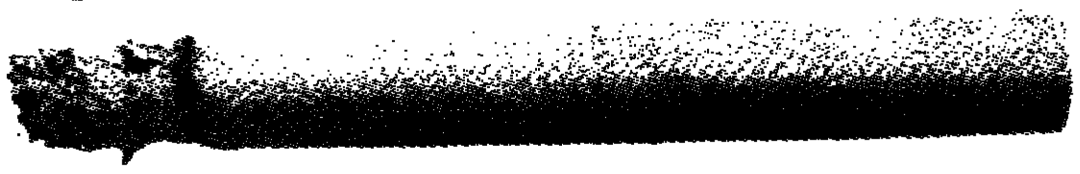

הפתרון: מכשיר אוורור בחלון או בקיר של:

Venta

פנה לאחד מסניפנו לקבלת יעוץ בבחירת המאוורר, ללא תשלום וללא התחייבות

משרד ראשי: רח' גלעד 2 רמת גן, טל. 03-7513251
סניף הצפון: שד' ההסתדרות 76 מפרץ חיפה, טל. 04-414523
סניף ירושלים: רח' ינאי 3 ירושלים, טל. 02- 248015

שוטרים וגששים בוחנים את גופתה של זינאידה סטודקוביץ' (84) שנמצאה בידי בנה בפרדס בכפר־סבא. שעון הזהב נשאר על ידה

תצלום: ניר קפנר

ליד גופת הקשישה נמצא פתק בערבית ובו נכתב: "החמאס נטל אחריות לרצח"

מאת יוסי המנהי

גופתה של זינאידה (זינה) סטודקוביץ', בת 84, התגלתה שלשום בבוקר על ידי בנה, בפרדס הסמוך למקום מגוריה, בשכונת הדרים ב' בכפר־סבא. היא נרצחה מפגיעת מכשיר קהה כבד, ככל הנראה מכות אבן. חוקרי המשטרה סבורים שהיא נרצחה ביום חמישי בערב. ליד גופתה, או עליה, נמצא פתק כתוב בשפה הערבית, ובו כתוב כי "החמאס נטל אחריות לרצח". המשטרה בודקת אם הרצח בוצע ממניע פלילי או לאומני.

הסיבה להתלבטות החוקרים בקשר למניע לרצח היא כי תעודת הזהות של סטודקוביץ' לא נלקחה ממנה כהוכחה לביצוע הרצח, כנהוג ברציחות ממניע לאומני. מצד שני, היא לא נשדדה ועל ידה נמצא ענוד שעון זהב יקר.

סטודקוביץ' עלתה לארץ ממולדביה לפני ארבע שנים. היא התגוררה בבית בנה אלכס, אשתו, וילדם ברחוב אלכסנדרוני, בצד המזרחי של כפר־סבא. היא טיפלה בנכדה. היא נראתה לאחרונה ביום חמישי בבוקר כשעזבה את בית חברתה שבשכונת אשכול הסמוכה, שם לנה בלילה שבין רביעי לחמישי, והלכה לעבר ביתה. ייתכן שרצתה לקצר את הדרך הביתה דרך הפרדסים. ביום חמישי בערב דיווחו בני משפחתה למשטרת כפר־סבא על העלמה.

ביום חמישי בלילה יצא בנה אלכס לחפש אותה בפרדסים הסמוכים לשכונתם, וחזר לביתו באחת לפנות בוקר, ללא תוצאות. ביום ששי לפנות בוקר הוא נסע לעבודתו כנהג בחברת הסעות וכשחזר הביתה בבוקר, חזר לחפש את אמו. הוא מצא את גופתה בתוך פרדס הנמצא ליד ביתם, כ־20 מטרים מהכביש, גרר אותה לשולי הפרדס, סמוך לכביש, והזעיק את מגן דוד אדום ומשטרה. למקום הוזעקו גם גששים ואנשי שב"כ. גופת הקשישה הועברה למכון הפתולוגי באבו־כביר, לשם נתיחה.

ביום ששי בצהרים מסר אלכס סטודקוביץ' עדות במשטרת כפר־סבא. בעדותו מסר שלוש גרסאות לגבי הפתק הכתוב בשפה הערבית. האחת, שהפתק היה ליד הגופה, השנייה שהפתק נרכס להתלבשתה של סטודקוביץ', השלישית, שהפתק היה ליד מעיל נוסף למעיל שלבשה אמו, שנמצא בזירה.

מיד כאשר נודע להם על הרצח, עיכבו שוטרי משטרת כפר־סבא כ־20 פלשתינאים, רובם מקלקיליה. הם שוחררו שלשום, בשעות אחר הצהרים.

ממלא מקום מפכ"ל המשטרה, ניצב גבי לסט, ומפקד מחוז המרכז במשטרה ניצב שלמה אהרונישקי, הגיעו למקום הרצח. אהרונישקי אמר כי "מדובר באירוע מאוד מורכב. לא ניתן לסכם את המניע לרצח בשלב זה. יש לזכור שלא ידוע איפה היתה זירת הרצח. הרצח קרה ביום חמישי בערב, ומאז הזירה שבה נמצאה הגופה עברה תהפוכות רבות בגלל מזג האוויר. זה מאוד מקשה על המשטרה למצוא עקבות. מכיוון ששעונה נמצא עליה, אז המניע לרצח אינו שוד, אולם ייתכן כי אירעה תאונת עבירה בעת השוד, והרצח הוא התוצאה שלה. כרגע אין שום אפשרות להגיע לממצא חד משמעי, אם הרצח בוצע ממניע פלילי או לאומני".

בראש צוות החקירה המיוחד שמונה לבדוק את המקרה, עומד פקד יעקב עינת.

בצאתו מתחנת המשטרה, סיפר אלכס סטודקוביץ' כי חיפש את אמו מיום חמישי בלילה עם פנס כיס קטן. בבוקר חידש את החיפושים ואז מצא את אמו בפרדס. "לקחתי לה את היד והבנתי שהיא מתה", אמר, "כל הזמן אמרתי לה להיזהר כי היא מטפלת בבני. היא אמרה לי 'אני זקנה ולא צריכה להיזהר'. היא יכלה לחיות עוד כמה שנים".

מנהל חברת אור ציון, שבה עבד אלכס, ליאור קוממי, אמר כי "המשטרה תגיע בסוף להכרה שהרצח הוא רצח ממניע לאומני. אלכס מאוד אהב את אמו, ודיבר עליה רבות וטובות".

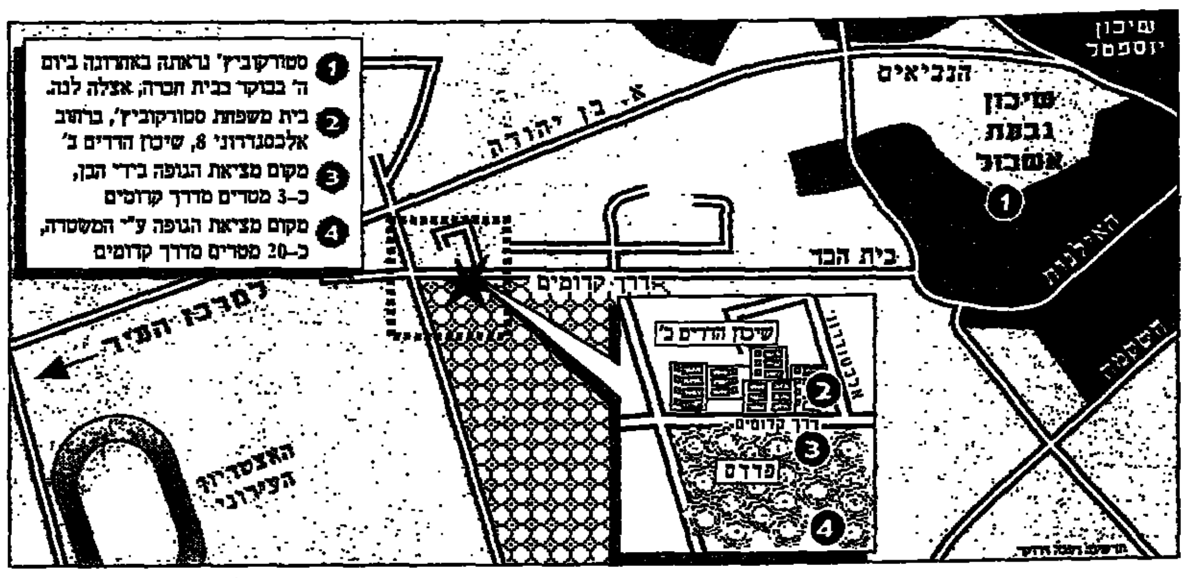

בעצרת לזכר קרבנות הפיגוע בדיזנגוף לא נכח נציג הממשלה

מאת אבירמה גולן

נציגי הממשלה בלטו בהיעדרם שלשום בעצרת למלאת 30 יום לזכר קרבנות הפיגוע הרצחני בכיכר דיזנגוף.

בשעה 12 נשלמו ההכנות לטקס הזיכרון ורחוב דיזנגוף נסגר לתנועה מפרישמן עד לכיכר. מאות אנשים נהרו אל מקום העצרת.

בשורות הראשונות ישבו בני המשפחות השכולות, הפצועים ובני משפחותיהם, ראש עיריית תל אביב רוני מילוא, ממלא מקומו אביגדור קהלני, נציג חברת "דן" וראשי ערים שתושביהן נפגעו בפיגוע.

עשר דקות לפני אחת בצהרים החלה העצרת, ומקהלת הרבנות הצבאית שרה "אלי אלי". הטקס ארך כשעה. נציג חברת "דן" נשא דברים, וח"כ קהלני קרא שיר שכתב בעקבות הפיגוע.

אחר כך הדליקו שניים מן הפצועים, עופר נעמתי והלה גגר, את הלפיד שהוסיף לבעור ליד לוח ההנצחה. לאחר נאומו של ראש העיר, רוני מילוא, הם הסירו את הלוט מעל הלוח.

לוח הנצחה

הפסל דן רפפורט עיצב לוח שחור ופשוט, הנשען אל גדם העץ השרוף, בין הכיכר לבין רחוב אסתר המלכה.

העירייה החליטה להשאיר את העץ במקומו ולהציב את הלוח, ששמות 22 קרבנות הפיגוע חרוטים עליו. "למרות ההתלבטויות החלטנו לקבוע כאן, בלב דיזנגוף, את לוח ההנצחה", אמר מילוא.

לדבריו, "ההיכרות הנוראית [illegible] לעולם מעם ישראל [illegible] לו. נמשיך כאן, במקום הזה, לחיות את חיינו, את חיי העיר הזאת והארץ הזאת", אמר.

ח"כ קהלני אמר שחייבים לחזור לשיגרה למרות הכאב והסכנה. "טעם החיים ייעלם במדינה, אם בכל אוטובוס יוצב שוטר. אנו חזקים יותר מכל דבר, ועל כן עלינו להשתחרר מהמועקות ולחזור לשיגרה", אמר.

מילוא אמר שהניסיון לפגוע בכלי תחבורה איננו דבר חדש. הוא הזכיר את הפיגועים ב־47 בנתניה, במעלה העקרבים, בירושלים, באביבים, בכביש החוף, בקו 405, בחדרה ובעפולה.

"כולנו שואפים לשלום", אמר מילוא, "אבל אם יהיה צורך למנוע כניסת מחבלים לתל־אביב־יפו לא נהסס. נמשיך לעשות הכל כדי שהחוויה שהיתה כאן לא תשוב לעולם", אמר.

"איפה הממשלה"

במהלך נאומו של מילוא ניסו כמה מן המשתתפים בטקס להפריע לדבריו בצעקות "איפה הממשלה", ו"למה אין כאן אף שר".

שני חברי כנסת, רב שילנסקי ויוסף בארגר, השתתפו בטקס. הרב ישראל לאו, שהיה אמור לשאת בטקס דברים, לא הגיע לבסוף, ונמסר כי המטוס שבו היה אמור לשוב לישראל התעכב.

גורם בכיר בעירייה אמר שהשרים לא היו בדיזנגוף בעת הארוע, ומשום כך איש לא ציפה שיבואו לטקס ההתייחדות.

לאחר הסרת הלוט וקריאת פרק בתהילים הסתיים הטקס, שנראה מאופק, צנוע ומנותק מגורמים ממשלתיים.

המשפחות השכולות הצטופפו עוד כשעה סביב לוח הזיכרון, ובשעה שתיים בצהרים נפתחו מסלולי הנסיעה בדיזנגוף, והאוטובוס שהביא את המשפחות יצא לדרכו.

מאות אנשי ימין השתתפו בכנס הזדהות בנצרים

מאת אמנון יוסף

כ־600 אנשי ימין הגיעו ביום ששי בצהרים לכינוס בהתנחלות נצרים, וערכו שתי עצרות לזכרם של סרן אלעד דרור, סרן יחזקאל ספיר וסגן יותם רהט, שלושת קציני צה"ל שנהרגו בפיגוע לפני כ־10 ימים, בצומת נצרים.

את הכינוס יזמו ראשי גוש קטיף, שקראו לתומכיהם לבוא לנצרים על מנת להביע הזדהות עם אנשיה, בעקבות דבריהם של שרים וקצינים בכירים, לפיהם יש לפרק את ההתנחלות ולהעבירה לגוש קטיף.

כהכנה לכינוס פונו כל המקלטים והקרוואנים בנצרים, והוכשרו לקליטתם של האורחים. שני המועדונים שבהתנחלות הוסבו לחדרי אוכל גדולים.

רבים מתושבי גוש קטיף התגייסו להכנת המאכלים לאורחים הרבים, וכמויות גדולות של מזון נשלחו על ידי בעלי עסקים מכל רחבי הארץ.

ביום ששי בבוקר החלו שיירות גדולות של כלי רכב להגיע להתנחלות, כשהן מאובטחות על ידי כוחות גדולים של צבא.

בזמן הכינוס תוגברה השמירה על ההתנחלות, מחשש להיווצרות עימותים בין ישראלים לבין פלשתינאים.

גלעד לזכר ההרוגים

העצרת נפתחה ביום ששי בשעה 1.40 בצהרים, שעת הפיגוע. המשתתפים הניפו במקום את דגל ישראל, הניחו גלעד הנושא את שמם של שלושת הקצינים שנהרגו בפיגוע ונשאו הספדים לזכרם.

ביום שבת בערב התקיימה עצרת נוספת, ברחבת חדר האוכל המרכזי בהתנחלות. העצרת אמורה היתה להיערך במקום הפיגוע, אולם מקומה הועתק, בעקבות המהומות שפרצו בצומת, לאחר שאנשי החמאס והג'יהאד האיסלאמי הצליחו להשתלט על מוצב צה"ל, הנמצא כ־800 מטר משער הישוב.

דרכם חזרה של המשתתפים נעשתה בליווי צה"ל, ועברה ללא כל תקרית.

"ביטוי של חולשה"

מזכיר היישוב, שלמה קוסטינר, אמר אתמול בתגובה למהומות, כי "פעם אחר פעם נסוג צה"ל מהעמדות שהוא תופס, וזה מתפרש אצל הפלשתינאים כביטוי של חולשה".

לדבריו, המגמה של ארגוני הטרור היא השתלטות "לא רק על נצרים, אלא על כל ארץ ישראל".

קוסטינר הוסיף, כי תושבי נצרים מגלים ערנות רבה בעקבות האיומים שהשמיעו פעילי החמאס. "אני לא חושב שנצרים היא המטרה של ארגוני הטרור, אך למרות זאת אנו יותר ערניים מהרגיל, ואנו סומכים על כוחות צה"ל המוצבים כאן", אמר.

קוסטינר תיאר את התכנסות הימין בשבת כמוצלחת ביותר, ואמר כי "כבר עתה הודיעו רבים שיגיעו גם בשבת הבאה להתארח במקום, למרות המתח הרב באזור".

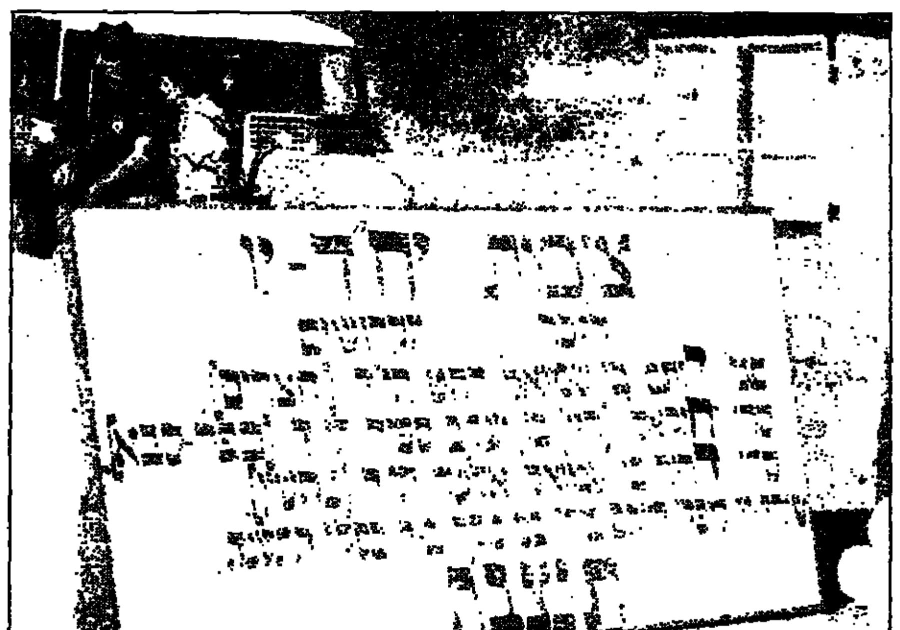

גלעד שהוצב בצומת נצרים, לזכר שלושת הקצינים שנהרגו לפני שבוע בפיגוע

תצלום: אלברטו דנקברג

2 מפגינים נפצעו ו־26 נעצרו בהפגנת חילונים נגד סגירת כביש בר אילן בי"ם

שלמה דהר

26 מפגינים נעצרו, ושניים נפצעו באורח קל בהפגנה שנערכה בערב שבת ברחוב בר אילן בירושלים. המפגינים, חברי מרצ וצעירי מפלגת העבודה, מחו על הכוונה לסגור את הכביש לתנועה בשבתות וחגים. העצורים שוחררו עוד באותו ערב.

לדברי המשטרה, ההפגנה, בה השתתפו מאות פעילי שמאל, התקיימה ללא רשיון. שלשום לפנות ערב התקבצו כמה עשרות צעירים בצומת בר אילן שמואל הנביא, והניפו שלטים הקוראים לראש העירייה אהוד אולמרט שלא לסגור את הכביש לתנועה.

לפנות ערב הגיעו כמה עשרות כלי רכב שחסמו את הרחוב. הנהגים הדליקו ארבעה פנסי איתות וצפרו. המשטרה הורתה להם לפנות את הצומת כדי לאפשר המשך תנועה בכביש. משלא נענו, נרשמו להם דו"חות על צפירה שלא לצורך, והפרעה לתנועה.

לנוכח כמות המפגינים שהגיעו, הוחלט לתגבר את כוח השוטרים. מפקד המחוז, ניצב אריה עמית, הגיע לפקח על פעולות השוטרים. בינתיים התארגנה קבוצה קטנה של חרדים שהתייצבו מול המפגינים בקריאות "שאבעס".

בין החילונים לחרדים התפתח עימות, והמשטרה נאלצה להפריד בין שתי הקבוצות.

המפגינים החלו לחסום את הכביש. המשטרה הורתה להם לפנות את הכביש ולחזור למדרכה. משלא נענו המפגינים, החלו השוטרים מפנים אותם בכוח. החרדים שהגיעו כבר פוזרו אף הם.

רוב אלה שנעצרו הם קטינים, בהם שלושה חרדים. מארגני ההפגנה הופתעו ממאות החילונים שבאו למקום. לדבריהם, הם ציפו למשטרה מתונה ולכן לא הגישו בקשה לרשיון. למקום הגיעו חברי מועצת העיר מהשמאל וגם חבר המועצה, פרופ' אוריאל כהן, חבר צומת.

יידוי אבנים

אתמול בערב הגיעו כמה עשרות חרדים לכביש בר אילן ויידו אבנים לעבר מכוניות חולפות. המשטרה עצרה חמישה חשודים. ביניהם יונתן שרייבר ובצלאל באוק, העובדים כעיתונאים.

Bellissima

מבית W. Schillig גרמניה

השילוב הנדיר של איכות ויופי באינסוף שילובי ריפוד יחודיים

מכירה ישירה מהיבואן לצרכן

רהיטי יוקרה במחירים הגיוניים

ורדי

אולם התצוגה החדש, רחי ז'בוטינסקי 28 רמת־גן א' - ה' 9.30 - 13.00, 16.00 - 20.00, יום ו' 9.30 - 13.30 מוצ"ש מצאת השבת עד 22.00

מתפרסם בזאת תקנון מבצע פרסים שעורכת החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ.

תקנון

1. הגדרות
החברה - החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ.
המבצע - מבצע הפרסום שעושה החברה ושתקנון זה הוא תקנונו.
תיבה קולית - שרות מענה טלפוני שיפרט את האופן בו מתנהל המבצע (תמליל מדויק של התיבה הקולית מצורף כנספח א' לתקנון זה).
קח 6 - אריזת שישה בקבוקי ליטר וחצי של דיאט קוקה־קולה.
כרטיס הקסם - כרטיס ועליו בר קוד ושניתן להשיגו באריזות "קח 6" או שיגיע ללקוח באמצעות דיוור ישיר או ע"י קניית 6 בקבוקי משקה המיוצרים ע"י החברה באחת מרשתות המזון המפורטות בסעיף 5 להלן (בתקופה הראשונה).
הפרס הראשון - מכונית הונדה סיוויק מסוג קופה, ESI, 1995. וכן אף כרטיסים הלוך ושוב לפריז ושהייה בקלאב מד באירופה למשך 7 ימים, לא כולל את עלות הנסיעה מפריז למועדון קלאב מד באירופה ולא כולל השכרת ציוד סקי.
בר קוד - קוד גרפי ממוחשב שיופיע בחלקו השמאלי של כרטיס הקסם (סה"כ 8 סוגים).

2. פרשנות
בכל מקרה של סתירה ו/או אי התאמה כלשהי בין הוראות תקנון זה לפרסומים אחרים כלשהם בדבר המבצע לרבות בעיתונות, תגברנה הוראות תקנון זה לכל דבר ועניין.

3. תנאי המבצע
החל מתאריך 2.12.94 ועד תאריך 10.1.95 (להלן: "תקופת המבצע") ניתן יהיה למצוא כרטיס קסם באריזת "קח 6" המשווקת על ידי החברה. בתקופת המבצע תעמוד התיבה הקולית לשירות ציבור הלקוחות ובאמצעותה ניתן יהיה לקבל פרטים על האופן בו מתנהל המבצע והדרך בה ניתן יהיה לזכות בפרסים.
מס' התיבה 055-33-14-33, שיחה תחוייב בתעריף רגיל.

4. ניתן יהיה לגלות האם כרטיס מזכה בפרס מרשימת הפרסים על ידי צפיה בתשדירי פרסומת מטעם החברה בערוץ 2 כדלקמן:
מידי יום שלישי, רביעי ושבת בין השעות 09:00 ל־09:30 בערב ישודר בערוץ 2 תשדיר פרסומת של החברה ובמהלכו יופיע על המסך שטח אדום במיוחד.
הצמדת כרטיס הקסם לשטח האדום, תחשוף סיפרה על הכרטיס.

5. אדם אשר בידו כרטיס קסם שעליו הסיפרה 1,2,3,4,5,6,8 ו/או אדם שלא בדק את כרטיס הקסם שבידו באמצעות הטלוויזיה כמפורט בסעיף 4 ומבקש כי החברה תבדוק את הכרטיס עבורו, יגזור את הבר־קוד המופיע בפינה השמאלית בכרטיס וישלחו לחברה לפי התנאים המפורטים בסעיף 11.
אדם אשר בידו כרטיס קסם שעליו הסיפרה 7, לא יגזור את הבר־קוד ויוכל לקבל את הפרס (בקבוק משפחתי של דיאט קוקה־קולה) בתמורה לכרטיס בשלמותו, באחת מרשתות המזון המפורטות להלן: סופרמרקט; קואופ הריבוע הכחול; הגבעה מרקט; שקם; היפרשוק נתן; שופרסל; קואופ צפון; קואופ רעננה; מחסני מזון במדיא; פיקנטי; סטופמרקט; גרינברג.

6.
6.1 הפרס יישלח לזוכה לכתובתו, בכפוף לעמידה בתנאי המשלוח המפורטים בתקנון זה. כמו כן, ניתן יהיה לקבל את הפרס באופן אישי במשרדי החברה, עפ"י תיאום טלפוני, בטלפון מס' 03-6393090.
6.2 על אף האמור בסעיף 6.1 לעיל, לאדם אשר ישלח בר־קוד לחברה, המזכה אותו בבקבוק משפחתי של דיאט קוקה־קולה, תישלח הודעה ע"י החברה ואזי תוך 30 יום מתאריך קבלת הבר־קוד במשרדי החברה. בהודעה זו יפורט האופן בו יוכל הזוכה לקבל את הפרס.

7. להלן פירוט הספרות המזכים בפרסים (רשימה זו מפורטת אף בתיבה הקולית):
הסיפרה 1 - כרטיס קסם המזכה את האוחז בו בזכות להשתתף בהגרלת הפרס הראשון
הסיפרה 2 - טיסה הלוך ושוב לפריז ושהייה בת שבוע ימים בקלאב מד באירופה כולל אירוח מלא ושיעורי סקי (לא כולל עלות הנסיעה מפריז למועדון קלאב מד באירופה ולא כולל השכרת ציוד הסקי), כל זאת בין התאריכים 1.12.94 ל־31.3.95 ועפ"י בחירת החברה.
הסיפרה 3 - חופשה זוגית בקלאב מד בארץ (באכזיב או באילת לפי בחירת החברה), בין התאריכים 1.12.94 ל־31.3.95
הסיפרה 4 - לילה ליחיד בקלאב מד באילת, בין התאריכים 1.12.94 ל־31.3.95 בכפוף למקום פנוי, ולפי בחירת החברה.
הסיפרה 5 - חולצת T של קלאב מד.
הסיפרה 6 - מגבת או מחזיק מפתחות של קלאב מד, לפי בחירת החברה בהתאם למלאי
הסיפרה 7 - בקבוק משפחתי של דיאט קוקה־קולה (1.5 ליטר).
הסיפרה 8 - לא זכה.
למען הסר ספק מובהר בזאת כי לעניין הסיפרה 1 יזכה בפרס (המכונית והחופשה) רק אדם אשר יזכה בהגרלה שתתקיים כמפורט בסעיף 9 להלן.

8. להלן רשימת הפרסים המלאה:
25,000 בקבוקי ליטר וחצי דיאט קוקה־קולה.
1,000 חולצות קלאב מד
2,000 מגבות או מחזיקי מפתחות קלאב מד.
500 לילות ליחיד בקלאב מד באילת.
40 חופשות זוגיות בקלאב מד באכזיב או באילת.
10 חופשות זוגיות בקלאב מד באירופה, כולל טיסה הלוך ושוב לפריז
1 הונדה סיוויק קופה, דגם ESI 1995

9. ההגרלה תיערך בתאריך 16.1.95 בשעה 12:00 בפרומקס, רחוב סלומון 7 ת"א, תחת פיקוח רואה חשבון. ההגרלה ישנה או בכל מקום אחר שתודיע עליו החברה בעוד מועד. למען הסר ספק, רק אדם אחד יוכל לזכות בפרס הראשון ואת בזכייה בהגרלה, בין אוחזי כרטיסי הקסם שעליהם הסיפרה 1
לא הגיע להגרלה יותר מאדם אחד ובידו כרטיס קסם ועליו הסיפרה 1, יזכה האדם שהגיע, ללא הגרלה, בפרס ראשון.
סה"כ יופצו במהלך המבצע 20 כרטיסי קסם שעליהם הסיפרה 1, אולם החברה לא מתחייבת כי כרטיסים אלה, כולם או חלקם, יגיעו לציבור הלקוחות.

10. בר־קוד של כרטיס קסם שלא יישלח בהתאם לכל התנאים המפורטים בתקנון זה, לרבות תנאים באיחור או משלוח באיחור, יהיו סיבות האיחור והסיבות אשר יהיו, יהיה מחוסר כל תוקף שהוא ולא יזכה את השולח אותו בפרס
דברים אלו נכונים גם בכל האמור בקשר להשתתפות בהגרלה על הפרס הראשון.

11. על כל הבר־קודים להגיע לת.ד. 4814 ת"א, עד לתאריך 15.1.95 ברקוד במעטפה הנושאת חותמת דואר מעבר לתאריך זה לא יזכה בפרס.
יש לציין על גבי המעטפה פרטים אישיים מלאים של השולח כולל שם ושם משפחה, טלפון וכתובת (ובמכתב בדואר רשום).
למען הסר ספק, מובהר בזאת כי לא יכנסו להגרלה כרטיסים שיגיעו למשרדי החברה לאחר 10.1.95

12. תחולת הפרסים תסתיים בתאריך 1.3.95. החברה תהא רשאית להאריך תאריך סיום חלוקת הפרסים עפ"י שיקול דעתה.

13. כמפקח על המבצע משמש רו"ח יואב נחשון ממשרד רואי־חשבון אלכסנדר ושות', מבית סילבר, אבא הלל 7 ברמת גן (להלן: "המפקח").

14. הפרסים כולם אינם ניתנים להמרה, לא בכסף ולא בשווה כסף ולא בכל פרס או מוצר אחר.

15. [illegible]

16. [illegible]

17. [illegible]

18. [illegible]

19. [illegible]

20. [illegible]

21. [illegible]

22. [illegible]

23. [illegible]

24. החברה תהא רשאית עפ"י שיקול דעתה הבלעדי להפסיק את המבצע בכל עת בהודעה של 7 ימים מראש, שתתפרסם בעיתונים.

הכן רכבך לחורף

המבצע לבדיקת תקינות כלי-רכב יערך

מ- 20.11.94

עד 13.1.95

היכנס/י לאחד המוסכים המורשים או מכוני הרישוי ותקבל/י:

✓ בדיקת מערכות מכניות - 12 ש"ח.

✓ בדיקת מערכות חשמל - 8 ש"ח.

✓ בדיקה משולבת (מכנית+חשמל) - 20 ש"ח

בדיקת צמיגים תיכם (במוסכים לתיקון צמיגים)

להבטחת נהיגה בטוחה חשוב שתדאג/י ללחץ אוויר מתאים בצמיגי הרכב

בתקופת המבצע יבוצעו בדיקות פתע על ידי משטרת ישראל וניידות משרד התחבורה. רכב שיימצאו בו ליקויים חמורים, יורד מהכביש ונהגו יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק.

משרד התחבורה/המינהל לבטיחות בדרכים/אגף הרכב-גפי מוסכים וניידות
משטרת ישראל ■ איגוד המוסכים בישראל ■ איגוד מכוני הרישוי

לשכת הפרסום הממשלתית

פרונטו

TRATTORIA ITALIANA

מזל כזלן...

מטבח איטלקי אותנטי

ועכשיו, פרונטו - אצלך בבית. שירות קייטרינג עד 50 איש.

פרונטו - רח' נחמני 26 ת"א ☎ 5660915, 03-5668632

מועצת המובילים והמסיעים בישראל

אל ממשלת ישראל

אל תמסרו את כבישי הארץ בידי הירדנים

ממשלת ישראל עומדת להחליט על קביעת סידרי הובלה והסעה בין ישראל לשכנותיה בכלל ולירדן בפרט.

לקראת קבלת החלטה זו אנו המובילים והמסיעים בישראל תובעים מנציגי ממשלת ישראל לעמוד על זכויותינו.

אנו מודאגים מיצירת מציאות חדשה שבה יותר לירדנים ולשכנינו להוביל בארצנו ומאיתנו יימנע מלהוביל בארצם.

מועצת המובילים והמסיעים בישראל
תובעת להפעיל את ההובלה בין ירדן לישראל
על בסיס הדדיות ולא על בסיס נישול ופגיעה באזרחיה.

ההובלה וההסעה היבשתית הינם ענפים חיוניים לפיתוח הכלכלה של מדינת ישראל,ויש לזכור שהנהג והרכב מהווים חלק ממערך הבטחון בימי חרום.

הצפת כבישי הארץ ונמלי ישראל ברכב ונהגים זרים טומנת בחובה סכנה לענף ההובלה וההסעה ולפגיעה בקיומם של כ- 60,000 בתי אב המתפרנסים מענף זה,בנוסף לסכנות הביטחון והבטיחות לאזרחי ישראל.

מועצת המובילים והמסיעים לא תשלים עם יצירת מצב כזה ותפעל בכל הדרכים החוקיות למניעתו.

אף משאית ואוטובוס זר לא ינוע בכבישי הארץ
באם אנו לא נוכל לנוע בארצותיהם

הובלנו בימי חרום ומלחמה - נוביל גם בימי שלום

רבין בוועידת הפדרציות היהודיות: הקיצונים המוסלמים מאיימים גם על ארה"ב

מאת עקיבא אלדר

דנוור (מיוחד ל"הארץ"). בנאומו בוועידת הפדרציות היהודיות בדנוור, קולראדו, הזהיר ראש הממשלה, יצחק רבין, כי הקיצונים המוסלמים מהווים איום גם על ארה"ב. שר הבריאות, אפרים סנה, קרא לאמריקאים לקבל החלטה אסטרטגית על הפלת משטר האיאתוללות באיראן. בנאומו האיץ סנה בפעילים היהודים להפעיל לחצים על חברות אמריקאיות, להפסיק את קשריהן הכלכליים המתרחבים עם איראן.

לדבריו, רבע מתמלוגי הנפט של איראן, המשמשים למימון תוכנית הגרעין האיראנית, באים מחברות הנפט האמריקאיות, ובהן אקסון, שרכשה בשנה האחרונה נפט בשווי של 1.8 מיליארד דולר מאיראן.

עוד אמר כי הגשרים הכלכליים בין ארה"ב לאיראן מחלישים את עמדתו של הממשל האמריקאי, התובע מאירופה לפעול לבידודה של איראן. לדברי סנה, אין חשיבות להבדל הפורמאלי בין הקשר הכלכלי שמקיימות אתה ממשלות אירופה ובין הקשרים שמקיימות עמה חברות אמריקאיות. סנה הוסיף כי קבוצות בעלות אינטרסים כלכליים פועלות לריכוך מדיניות הממשל כלפי איראן, ומשבשות את מדיניות הבלימה הכפולה. גם יו"ר הליכוד, בנימין נתניהו, קרא בנאומו בכנס לממשל האמריקאי להילחם ב"יצוא המהפכה האיסלאמית מאיראן למדינות במזרח התיכון".

בנאומו בפני מליאת העצרת הכללית של הפדרציות היהודיות, ובפגישה סגורה עם ראשי התורמים היהודים, הביע ראש הממשלה תמיכה ביו"ר אש"ף, יאסר ערפאת. הוא הסביר את הקשיים העומדים בפניו במאבקו בחמאס, והדגיש כי אין לישראל שותף טוב יותר להסדר עם הפלשתינאים.

רבין ציין כי 35 מבין 60 הישראלים שנהרגו מאז ההסכם עם אש"ף נרצחו בידי מתאבדים שיצאו משטחים המצויים תחת שלטון ישראל, ולא משטחי עזה ויריחו. לדבריו, מאז ההסכם לא נהרגו ישראלים בידי אנשי הפתח.

בנאומו בכנס אמר נתניהו כי לא ניתן יהיה לסמוך על פקודות ברמת הגולן, שכן הפיקוח לא עמד לישראל בזמן ההתקפה הסורית ב־73'. לדבריו, בניגוד לסיני, רמת הגולן משתרעת של שטח קטן, וזמן ההתראה הקצר אינו מאפשר להסתמך על מפקחים.

לטענת נתניהו, פינוי הגולן יחייב הצבת דיוויזיות אמריקאיות ומאות טנקים באזור הזה. לדבריו, ישראל לא ביקשה מעולם שכוחות אמריקאים יהרגו למענה, ותמיד הסתמכה רק על כוחה.

בפגישה עם עיתונאים שיבח יו"ר הליכוד את ההסכם עם ירדן, ואמר כי הוא יכול לשמש מודל להסכמי השלום הבאים. מדבריו הובן כי יהיה מוכן להגיע עם סוריה להסדר של חכירת קרקע ממנה, בד בבד עם הכרה בריבונותה על השטח, בדומה לנוסח עליו הוסכם עם ירדן בערבה.

גור הרגיע

סגן נשיא ארה"ב, אל גור, שייצג את הממשל האמריקאי בוועידה, ביקש להרגיע את הפעילים היהודים בעקבות דברי הנשיא קלינטון בזכות תפילות בבתי ספר. גור הבהיר כי הנשיא מחויב לשמירה על חופש הדת ועל הפלורליזם בחברה האמריקאית. הוא הדגיש את ההבדל בין פיקוח ממשלתי על תפילות בבתי ספר לבין תפילה וולונטארית. לדבריו, ממשל קלינטון יתנגד לכל יוזמת חקיקה שתעביר את האחריות למהות התפילות לידי הממשלה. הוא הבטיח להגן בתוקף על ההפרדה בין הכנסייה למדינה.

נתניהו: הליכוד לא פועל לשכנוע חברי קונגרס להתנגד למדיניות ישראל

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

יו"ר הליכוד, ח"כ בנימין נתניהו, דחה את הביקורת שמתח ראש הממשלה, יצחק רבין, על שהליכוד פועל בארצות הברית לשכנע חברי קונגרס וסנאטורים להתנגד לשיגור כוחות הפרדה אמריקאיים לרמת הגולן, באם יושג הסדר עם סוריה.

רבין טען ביום חמישי שעבר במסיבת עיתונאים בארצות הברית, שמנכ"ל משרד ראש הממשלה לשעבר, יוסף בן אהרן, יועץ ראש הממשלה לענייני טרור לשעבר, יגאל כרמון והציר לשעבר יורם אטינגר, פעלו בשליחות הליכוד בארצות הברית לשכנע חברים בבתי הנבחרים להתנגד לשיגור כוח אמריקאי לרמת הגולן.

רבין טען שפעילות זו עלולה להביא לפגיעה בסיוע האמריקאי לישראל ולפגיעה בתהליך השלום.

נתניהו, השוהה בארצות הברית, לרגל כינוס מועצת הפדרציות היהודיות שם, אמר בתגובה כי שלושת האישים, שבשמם נקב רבין, לא נשלחו בידי הליכוד ולא פעלו בשמו. אישים אלה עצמם הכחישו שפעלו בשם הליכוד, ובן־אהרן טען שאינו חבר בליכוד.

לפני צאתו לארה"ב, בתחילת השבוע שעבר, אמר נתניהו שאחד היתרונות שיכולים לצמוח מהמהפך הרפובליקני בקונגרס האמריקאי הוא שעתה יקשה על הנשיא קלינטון לגייס את תמיכת בתי הנבחרים לשיגור כוח אמריקאי לרמת הגולן. בראיון זה, הכחיש נתניהו בשנית, שהוא ובכירי ליכוד אחרים פועלים בארה"ב לשכנע חברי קונגרס להתנגד לשיגור כוחות לגולן, או להתנגד למדיניות ממשלת ישראל.

נתניהו אמר, שאם היה מפעיל את הקשרים שיש לו עם בכירי הקונגרס והסנאט, ממשלת ישראל היתה עומדת במצב מביך ביותר. לטענתו, הוא נמנע מלעשות כן, ומקיים את הוויכוחים הפוליטיים רק בישראל.

ח"כ דן מרידור (ליכוד), המשתתף אף הוא בכינוס בדנבר, הסתייג מפעילות אנשי ליכוד בארה"ב בנושאים השנויים במחלוקת, וציין שיש להשאיר בבית ויכוחים אלה.

יו"ר לשכת הליכוד, ח"כ עוזי לנדאו, אמר שלצערו הליכוד אינו פעיל בקרב הקהילה היהודית בארה"ב, אינו מציג את עמדותיו, ולא מסביר, שיותר ממחצית הציבור בישראל אינו תומך במדיניות הממשלה.

תצלום: מיקי שרגמן

סגנית מנהל ביה"ח איכילוב, ד"ר ביאנקה לרדמן, ומנהלי מחלקות במסיבת עיתונאים

משרד הבריאות הקים ועדה לבדיקת ניתוק צינור החמצן בביה"ח איכילוב

מנכ"ל משרד הבריאות: השעיית הדיווח על התקלה באיכילוב – שיקול דעת מוטעה

מאת אבירמה גולן

משרד הבריאות הקים ועדה שתבדוק את התקלה אשר גרמה לניתוק צינור החמצן בבית החולים איכילוב בתל־אביב, בתחילת השבוע שעבר. דבר התקלה פורסם לראשונה ביום שישי בתחקיר של העיתון "מעריב".

בראש הוועדה יעמוד ד"ר מאיר אורן, מנהל בית החולים הלל יפה בחדרה. חברים נוספים בוועדה הם קצין הביטחון של משרד הבריאות, אחות מוסמכת, רופא מומחה לטיפול נמרץ ושני מהנדסים.

על הוועדה הוטל לבדוק האם נגרם נזק לחולים כתוצאה מניתוק החמצן, כיצד התרחשה התקלה, ומדוע דווח עליה למשרד הבריאות רק שלושה ימים לאחר שאירעה. הוועדה תבדוק גם אילו לקחים ניתן להפיק לגבי בתי חולים אחרים בארץ, וכיצד ניתן למנוע הישנות מקרה דומה בעתיד.

מנכ"ל משרד הבריאות, פרופסור מרדכי שני, אמר אתמול כי הוא רואה בחומרה את העובדה שבית החולים השעה את הדיווח על התקלה למשרד הבריאות, וכי לדעתו היה כאן שיקול דעת שגוי. עם זאת, אמר שני כי התקלה מעידה על מורכבות תפעול בתי החולים, וכי הצוות הרפואי והסיעודי פעל במהירות וביעילות.

בית החולים איכילוב כינס ביום ששי מסיבת עיתונאים, כדי למסור מה שהגדירו ראשי בית החולים כ"גרסה המאוזנת לתקרית הניתוק מהחמצן". בכירים באיכילוב אמרו כי התקרית הוצגה באופן מוגזם, וכי נודעה בהלה ללא כל הצדקה.

מן הנתונים שמסרה הנהלת איכילוב עולה כי בשעה 7.45 בבוקר, ביום שני שעבר, נותק החמצן למשך 12 דקות באחד הצינורות המובילים אל האגף הישן של בית החולים. האגף כולל כמה מחלקות, בהן גם חדר המיון. במסגרת השיפוצים הנערכים לאחרונה בבית החולים, היה אחד הצינורות אמור להיות מנותק למשך דקות אחדות. מדובר בצינור המוביל חמצן לחדר המיון בלבד, ושם היו ערוכים לניתוק זה.

איכילוב: אין מתים עקב התקלה

התקלה אירעה כתוצאה מכך שהפועל שניתק את הצינור לא המתין, כפי שסוכם, לאישורו של המפקח על העבודה, וניתק לא רק את המסעף הקשור לחדר המיון, אלא את הצינור המוביל אל האגף הישן כולו. הניתוק, טוענים באיכילוב, היה חלקי, ומשום כך ניתן היה לתקנו תוך 12 דקות.

מיד לאחר הניתוק החלה המערכת האוטומאטית של בית החולים לפעול. לדברי הצוות הרפואי, [illegible] לאותת בנורות אדומות ולצפצף בקול רם, דבר שהזעיק מיד את הצוות אל מיטות החולים שנותקו מהחמצן, ואלה הולו להנשים אותם.

ראשי בית החולים דחו את האפשרות כי מאושפזים מתו כתוצאה מניתוק החמצן. מתוך 19 המונשמים באגף, 15 נותרו בחיים. לטענת בית החולים, מותם של ארבעה מהמונשמים לא נבע מניתוק החמצן. אחת החולות, קשישה שהיתה מונשמת במשך ארבעה שבועות, מתה 20 דקות לפני התקלה. חולה נוסף מת ב־12 בצהרים. מותם של שני חולים נוספים, בין שמונה לתשע בבוקר – גם הוא אינו קשור לניתוק החמצן.

בהתייחסה לשני חולים אלה, אמרה סגנית מנהל בית החולים, ד"ר ביאנקה לרדמן, כי "מוות כתוצאה מהעדר חמצן קורה תוך דקות. החולים הללו מתו בסביבות שעה עד שעה וחצי לאחר האירוע. אנו בדקנו היטב את המקרים, ומצאנו שהם היו חולים שלבקענו, היו צפויים כנראה למות ממילא".

(ע). בתשובה לשאלה במסיבת העיתונאים, מדוע לא נמסרה הודעה למשרד הבריאות מיד לאחר האירוע, אמר ד"ר איתמר שליט, סמנכ"ל איכילוב: "חובת ההודעה של בית החולים היא על אירוע של מוות חריג. אנחנו בדקנו את הקורה היטב ומאחר ולא מצאנו שהיה אירוע מוות חריג לא ראינו חובה להודיע למשרד הבריאות".

רבין יבקש ממזכיר ההגנה האמריקאי להפשיר כספים למימון המשך פרויקט החץ

מאת אלוף בן

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). ראש הממשלה, יצחק רבין, ידון מחרתיים עם מזכיר ההגנה האמריקאי, ויליאם פרי, בעתידו של פרויקט הטיל נגד טילים "חץ". ישראל מבקשת להפשיר כספים שנועדו למימון נגזרות של הפרויקט, ושמוקפאים זה בשלוש שנים, ולדון בעתיד המימון האמריקאי לפיתוח הטיל.

השלב השני של הפרויקט החל ב־91' ואמור להסתיים בסוף '95. ארה"ב מממנת 72% מעלות הפיתוח.

פרויקט החץ נידון בהרחבה בשיחה שקיים מנכ"ל משרד הביטחון, דוד עברי, עם סגן מזכיר ההגנה האמריקאי, ג'ון דויטש, בסוף השבוע שעבר. דויטש מתנגד להעמקת המעורבות האמריקאית בפרויקט, ולפני שבועות אחדים דחה הסברים על תרומתו הטכנולוגית של פיתוח החץ לארה"ב.

תרומה מחקרית

בשיחה עם עברי הבהיר דויטש כי ארה"ב לא תממן את הנגזרות בטיל לאחר פיתוחו, ותוציא כספים נוספים רק למימון פעולות מחקר ופיתוח שיתרמו לשתי המדינות.

האמריקאים חוששים כי מימון נגזרות של הפרויקט, הקשורים בהכנות להצטיידות עתידית, יגרור אותם למעורבות נוספת בפיתוח הטיל הישראלי, כאשר הם נתונים בקשיים תקציביים חמורים מבית.

דויטש ועברי סיכמו כי משרד הביטחון הישראלי יגבש הצעה מפורטת לניצול כספי "נגזרות החץ", תוך שימת דגש על מחקר ופיתוח.

כן נפגש עברי עם מזכיר ההגנה האמריקאי, ודן עמו במכלול הקשרים הביטחוניים בין ישראל לארה"ב, לקראת פגישתו של פרי עם רבין. ביום ששי דיווח עברי על הפגישות לראש הממשלה.

שיפור בסיוע הצבאי

בפגישת קבוצת העבודה המשותפת לתכנון הסיוע הביטחוני, שהתקיימה ביום חמישי בוואשינגטון, סוכם כי הממשל יבקש מהקונגרס גם בשנה הבאה להקציב 1.8 מיליארד דולר לסיוע צבאי לישראל, ומסכום זה יותר להמיר 475 מיליון דולרים לשקלים, למימון רכש ופיתוח בתעשייה הביטחונית הישראלית.

האמריקאים הסכימו לשיפור בתנאי הסיוע הצבאי, כך שתעשיות הביטחוניות הישראליות יוכלו לממן בכספי הסיוע עבודות בקבלנות־משנה, אותן הן מוסרות לחברות בארה"ב.

ישראל ביקשה שהממשל יתיר לה להגדיל את היקף ההמרות לשקלים בכ־50 מיליון דולר בשנה, באמצעות המרת כספי הריבית המשולמת תמורת הפקדת כספי הסיוע הצבאי מראש בבנקים. בענין זה הוחלט לקיים דיונים נוספים בדרג עבודה.

עצרת האו"ם קיבלה החלטה המאשרת את זכות הפלשתינאים להגדרה עצמית

ישראל וארה"ב התנגדו. ישראל: איננו מתנגדים לעיקרון, רק להחלטה

מאת שלמה שמיר

החלטה המאשרת את זכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית ומביעה תקווה, כי בקרוב הוא יוכל להפעילה – אושרה שלשום בוועדה השלישית של האו"ם. 129 מדינות תמכו בהחלטה ו־27 – בהן נורווגיה ורוסיה – נמנעו. ארצות הברית וישראל הצביעו נגד. מדינות האיחוד האירופי תמכו בהחלטה למרות מאמץ ישראלי מיוחד להניאן מכך.

זאת הפעם הראשונה שזכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית מאושרת באו"ם בהחלטה נפרדת. עד כה היא נכללה כמרכיב בהחלטות שונות לגבי המזרח התיכון, שאושרו בעצרות קודמות.

ההחלטה קוראת "לכל המדינות החברות באו"ם, לסוכנויות ולשלוחות הארגון להרחיב את תמיכתן בעם הפלשתיני בהתירתו להגדרה עצמית". בהחלטה מצוין, כי הוועדה מודעת "להתקדמות תהליך השלום במזרח התיכון, במיוחד להכרה ההדדית ולחתימת הסכם העקרונות בין אש"ף לישראל".

בנמקה את התנגדות האמריקאית להחלטה, אמר נציג ארצות הברית בוועדה, כי "זו החלטה המאמצת את עמדתו של צד אחד ובכך מתערב האו"ם במשא ומתן".

ישראל התנגדה להעלאת ההחלטה להצבעה בנימוק ששאלת ההגדרה העצמית היא בין הנושאים שידונו בין הצדדים במסגרת הסדר הקבע. נציג ישראל אמר, כי ישראל איננה מצביעה נגד עקרון ההגדרה העצמית, אלא שוללת את ההחלטה, משום שהיא נוגדת את הסכם העקרונות.

החלטה לפירוז המזה"ת

בוועדה הראשונה של האו"ם, העוסקת בפירוק נשק, התקבלה שלשום החלטה בדבר פירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני. נוסח ההחלטה אושר ללא הצבעה, בהסכמה כללית, כולל של ישראל, לאחר שעל־פי דרישתה הוכנסו לנוסח תיקונים המקשרים את ההחלטה עם התקדמות תהליך השלום (אין מדובר בהחלטה שהתפרסמה שלשום, במסגרתה קרא האו"ם לישראל להצטרף לאמנה לאי הפצת נשק גרעיני – להחלטה זו, כפי שפורסם, ישראל התנגדה).

ההחלטה בדבר הקמת אזור חופשי מנשק גרעיני במזרח התיכון מתקבלת בעצרת האו"ם מדי שנה והיא כוללת קריאה לכל מדינות האזור לפעול לפירוזו ולהצטרף לאמנה למניעת הפצת נשק גרעיני.

אשתקד נענתה ישראל לפניית מצרים, שסירבה להחלטה, הצטרפה להסכמה הכללית. השנה התנתה ישראל את תמיכתה בהחלטה בהסכמת מצרים להכניס שינויים בנוסח הקודם.

בעקבות זאת התקבלו בתום דיונים אינטנסיביים בין משלחות ישראל ומצרים שלושה סעיפים המאזכרים את "המשא ומתן לשלום במזרח התיכון, שמטרתו שלום כולל, ושיהווה מסגרת ליישוב נושאים שנויים במחלוקת באזור". כמו כן נוספו סעיפים לגבי "חשיבותם של הסדרי ביטחון אזוריים, כולל הקמה, תוך בקרה הדדית, של אזור חופשי מנשק גרעיני".

תיקון נוסף בהחלטה מתייחס לשיחות בקרת הנשק המתקיימות במסגרת המשא ומתן הרב־צדדי וקושר את הקמת האזור החופשי מנשק גרעיני לשיחות אלה.

שגריר ישראל באו"ם, גד יעקבי, אמר לאחר ההצבעה, כי השינויים בנוסח מבטאים את הכרת האו"ם בקשר שבין פירוז המזרח התיכון ובין התקדמות לשלום.

המזכיר הכללי של האו"ם, בוטרוס גאלי, הביע – בפגישה שקיים שלשום עם נשיא הקונגרס היהודי העולמי, אדגר ברונפמן, ועם מזכ"ל הארגון ישראל זינגר – את מחויבות האו"ם למלחמה בטרור הבינלאומי. גאלי אמר, כי תיאום המאמצים הבינלאומיים בנושא הטרור חייב להיות נושא מרכזי בסדר יומה של הקהילה הבינלאומית.

ברונפמן אמר, כי הפיגועים נגד יהודים בבואנוס איירס ובתל אביב הוכיחו שיעדו המרכזי של הטרור הוא סיכול תהליך השלום.

מזכ"ל האו"ם השיב, כי הוא מוכן להתחייב למאמץ מיוחד במטרה לקדם פעילות דיפלומטית בינלאומית נגד טרור.

הוא הוסיף, כי הוא "להוט להשתתף בתוכנית של הקונגרס היהודי העולמי לקידום הידברות בין שלוש הדתות – היהודית, המוסלמית והנוצרית".

שיעורי הלמידה הנמוכים בארץ – במגזר הערבי; 31% ברהט ו־54% בשפרעם

שיעורי הלמידה הגבוהים ביותר במגזר היהודי בתשנ"ג נרשמו במחוז תל אביב

מאת אור קשתי
סופר "הארץ" לענייני חינוך

שיעורי הלמידה ביישוב רהט הם הנמוכים ביותר מבין כ־70 היישובים, שבהם נבדק היקף הנשירה ממערכת החינוך. רק 30.7% מהנערים בגילאים 17–15 המתגוררים ברהט, לומדים במערכת החינוך.

כך עולה מדו"ח מיוחד שהכינה המחלקה לכלכלה ולסטטיסטיקה במשרד החינוך, שבדקה את שיעורי הנשירה ממערכת החינוך בשנת הלימודים תשנ"ג.

כפי שפורסם שלשום – כ־64% מהנושרים ממערכת החינוך שייכים למגזר הערבי ומספר הילדים שלא למדו באף מסגרת חינוכית בתשנ"ג היה כ־42 אלף.

שיעור הלמידה הממוצע ביישובים היהודיים המופיעים בדו"ח הוא 89.5%, ואילו השיעור הממוצע ביישובים הערביים הוא 61.7%.

הדו"ח מפרט את שיעורי הלמידה ב־12 יישובים ערביים ובשני יישובים מעורבים. נצרת נמצאת בראש הרשימה עם 80.8%, ואחריה באקה אל־גרביה עם 76.1% וטייבה עם 70.3%. בטירה היו שיעורי הלמידה 67.7%, בסמרה 65.9%, ובאום אל פאחם 58.5%. שלושת היישובים שבהם היו שיעורי הלמידה הנמוכים ביותר הם שפרעם (54%), תל־אביב־יפו (33.2%) וכאמור רהט (30.7%). לגבי הנתונים על ת"א־יפו, מציינים מחברי הדו"ח כי תלמידים ערבים הלומדים בחינוך העברי – נמנים בדו"ח במסגרת בתי הספר העבריים.

לגבי המגזר היהודי מתברר מהדו"ח, כי קיימים הבדלים בשיעורי הלמידה בין אזורים שונים. מחוז תל אביב היה בשנת הלימודים תשנ"ג המחוז עם שיעור הלמידה הממוצע הגבוה ביותר: 92.8%. במחוז זה נכללים, בין השאר, רמת השרון, הרצליה ובני ברק, ששיעורי הלמידה בהם הם מהגבוהים בארץ. לעומת זאת, במחוזות הצפון, הדרום והמרכז של משרד החינוך שיעורי הלמידה הממוצעים נמוכים יותר, ונעים סביב 89%. במחוז ירושלים נרשם שיעור הלמידה הממוצע הנמוך ביותר: 84.25%.

ראשי משרד החינוך הביעו שביעות רצון לנוכח הירידה שחלה בתשנ"ג במספר הילדים שאינם לומדים באף מסגרת חינוכית, לעומת שנת הלימודים שקדמה לה. ירידה זו התבטאה בכעשרת אלפים ילדים.

מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, אמר כי המורים והמנהלים במערכת החינוך משקיעים בשנים האחרונות מאמצים רבים כדי למנוע נשירה. עם זאת הוא ציין, כי יידרשו עוד שתי שנות ליווי על מנת לגלות אם הירידה במספר הנושרים היתה תופעה חד פעמית או שמדובר במגמה מתמשכת. בשנה האחרונה הגדיל משרד החינוך את היקף פעולותיו למניעת נשירה.

משרד החינוך אמור לפרסם בימים הקרובים חוזר מנכ"ל מיוחד, אשר יוקדש כולו לנשירה מבתי הספר ויפרט שורה של תוכניות למניעתה. הכנתו של החוזר נמשכה כשנה. גורמים בכירים במשרד החינוך מסרו כי בחוזר תודגש אחריותו של המנהל עצמו למניעת הנשירה מבית ספרו, ויחוזק מנגנון האיתור והפיקוח על תלמידים שנשרו ממערכת החינוך.

אורית איכילוב, יושבת ראש עמותת "יחד" – העמותה לשוויון ולאיכות בחינוך, אמרה בתגובה לנתונים על הנשירה, כי "יש לברך על הירידה במספר התלמידים שנשרו, אך הנתון לפיו 42 אלף ילדים אינם לומדים בשום מסגרת חינוכית הוא חמור מאוד. מעבר לפער המדאיג בין מערכת החינוך היהודית לערבית, מדאיג גם הפער בין המרכז לפריפריה, שבה מרוכזות אוכלוסיות חלשות ועדלים רבים. הפערים החברתיים, כפי שמתגלים בנתוני הנשירה, הם חמורים ביותר".

איכילוב, המשמשת גם כיועצת ראש עיריית ת"א־יפו לענייני חינוך, הוסיפה כי "לרשות משרד החינוך עומדים מספר כלים, כמו עיכוב בהעברת תקציבים, שבאמצעותם הוא יכול להפעיל לחצים על רשויות שבהן שיעורי הנשירה גבוהים יחסית. מכאן שחובתו של משרד החינוך לספק את כל העזרה הנדרשת לרשויות אשר אינן יכולות להתמודד עם הנשירה וזקוקות לעזרה".

רשימה ערבית מתגבשת קוראת במצעה לשנות את הגדרת ישראל מ"מדינה יהודית" ל"מדינת כל אזרחיה"

השבועון הנצרתי "כל אל ערב": ארגונו של נאיף חוואתמה, החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין, פועל להקמת מפלגה בישראל

מאת יוסף אלגזי

שלשום התכנסה בחיפה קבוצה של פעילים פוליטיים ותיקים וחדשים, המגבשים מצע לרשימה ערבית חדשה לכנסת, אותה הם מנסים להקים. עיקר מצע הקבוצה, שכבר קיימה פגישות אחדות, כולל שלוש תביעות ממדינת ישראל:

1. הכרה באוכלוסייה הערבית בישראל כמיעוט לאומי לנוכח החוק הבינלאומי ועל כל המתחייב מכך בחוקי־היסוד של המדינה.
2. ניהול עצמי בתחומים כמו החינוך והדת.
3. ביטול הגדרת ישראל כ"מדינה יהודית", והמרתה בהגדרה "מדינת כל אזרחיה".

בין יוזמי הרשימה החדשה נמנים הח"כ לשעבר מוחמד מיעארי (שהתפלג מהתנועה המתקדמת) ותומכיו: ד"ר אגבריה ועו"ד ואקים ואקים מהתנועה אבנא אל־בלד; אחרים מפורשי בק"י (כאמל גטאס, אמיר מכול, ד"ר עזמי בשארה) וד"ר עזיז חידר.

"להקדים את ד"ר אחמד טיבי"

לדברי אחד הפעילים, חברי הקבוצה הגיעו למסקנה "שהגיע הזמן להחליף את הרשימות הערביות הישנות (הד"ש ומד"ע), להקדים את ד"ר אחמד טיבי ואת ראש עיריית שפרעם, אברהים נימר חוסיין, הפועלים להקים רשימה משותפת שתזכה לברכתו של יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, ובו את אלה הבנבים לשכנע את התנועה האיסלאמית להשתתף בבחירות ברשימה משלה".

ד"ר טיבי אינו מכחיש כי הוא "שוקל אפשרות לרוץ ברשימה ערבית בבחירות הקרובות לכנסת". לעומת זאת, אתמול הכריז אבראהים נימר חוסיין כי "כבעבר, אני מפנה את כל מאמצי לאחד בין הקבוצות הפוליטיות הערביות השונות, אך איני מוכן לתמוך בצד כלשהו. כשלעצמי, אין לי אמביציות להיות חבר כנסת".

טרם החליטו אם להשתתף

מקור מוסמך בתנועה האיסלאמית אישר בסוף השבוע כי בתנועתו מתדיינים על השתתפות בבחירות הקרובות לכנסת, ברשימה עצמאית.

בראש קבוצה הכבדרת ברעיון עומדים יו"ר התנועה האיסלאמית, השייח עבדאללה נימר דרוויש, ראש המועצה המקומית של כפר ברא, כמאל רייאן, וראש המועצה של כפר קאסם, אברהים סרסור.

טרם ידוע אם מדובר ברשימה עצמאית של התנועה או ברשימה משותפת עם כוחות פוליטיים אחרים.

לעומת זאת, קבוצה בראשות השייח כמאל חטיב בכפר קנה מתנגדת בתוקף להשתתפות התנועה האיסלאמית בבחירות לכנסת, בכל צורה שהיא. לדברי חברי קבוצה זו, תנועה איסלאמית אינה יכולה להשתתף בבחירות לפרלמנט של מדינה לא מוסלמית. עם זאת, הם תומכים בחיזוק אחדותה של התנועה במישור הבינציבורי[illegible].

באשר לראש עיריית אום אל־פאחם, השייח ראאד צלאח, ממייסדי התנועה, נמסר כי "היום, בניגוד לעבר, הוא מתנגד פחות להקמת רשימה מטעם התנועה האיסלאמית בבחירות לכנסת".

נודע, כי ראשי התנועה פנו לשורה של עולמא (חכמי דת מוסלמים) בעולם כדי לשמוע את דעתם בסוגיה. משלחת גדולה מטעם התנועה האיסלאמית בישראל ניצלה למטרה זו את השתתפותה בכנס של ראשי תנועות מוסלמיות בעולם, שהתקיים השנה בטורקיה. עד כה קיבלו חוות דעת סותרות.

באותו כנס הביע השייח ד"ר יוסף אל־קרדאווי ממצרים את דעתו, כי "מבחינת ההלכה המוסלמית אין מניעה בהשתתפות בבחירות לפרלמנט במדינה לא מוסלמית, אם הדבר ישרת את האינטרסים של עדת המוסלמים באותה ארץ".

המקור הוסיף כי "בניגוד לבחירות קודמות, בהן לא הגיעה התנועה האיסלאמית להחלטה בעד או נגד השתתפות חבריה ותומכיה בבחירות לכנסת, בכוונתנו הפעם להכריע חד־משמעית בנידון, וכל החלטה שתיפול תחייב את כל חברי התנועה". הוא סירב להתייחס לשאלה, אם תגרום ההחלטה חידבית לפילוג בתוך התנועה.

מקור אחר בתנועה האיסלאמית הטיל ספק באפשרות שהתנועה האיסלאמית תכרות ברית עם ד"ר אחמד טיבי, או עם כל גורם אחר הידוע בעמדותיו הפוליטיות החילוניות.

השבועון הנצרתי "כל אל ערב" פירסם בסוף השבוע כתבת שער שבה דיווח כי תנועתו של נאיף חוואתמה, החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין, פועלת להקמת מפלגה פוליטית בישראל. העיתון ציטט את חוואתמה, שמסר על החלטות הוועידה השלישית של החזית הדמוקרטית.

בוועידה הוחלט לפעול לבידודה הפוליטי של הרשות הפלשתינית באוטונומיה ולהדגיש בסיסה החברתית: להציב אלטרנטיווה להסכם אוסלו; להטיל חרם על הבחירות בשטחים; להגביר את ההתנגדות בשטחים, ברוח האינתיפאדה; ולהקים "מפלגה דמוקרטית ומהפכנית על אדמות 48", היינו במדינת ישראל. מפלגה זו אמורה להוות חלק בלתי נפרד מהחזית הדמוקרטית.

מד"ע פורשת מסיעת העבודה בהסתדרות

מאת חיים ביאור

המפלגה הדמוקרטית הערבית עומדת היום להודיע על פירוק הסיעה המשותפת בינה לבין מפלגת העבודה בהסתדרות.

מד"ע מהווה 3% במליאת הוועד הפועל של ההסתדרות ו־8% בתוך סיעת מפלגת העבודה. יו"ר רשימת מד"ע בהסתדרות, ג'מאן מוקלשי, מתכונן למסור היום ליו"ר בית הנבחרים (הוועד הפועל) ההסתדרותי, ח"כ רן כהן, חתימות של 15 נציגי מד"ע במועצת ההסתדרות, המצהירים על פרישתם מסיעת מפלגת העבודה. זהו המינימום הדרוש כדי להכיר במד"ע כסיעה עצמאית בהסתדרות. לפי צעד זה יוקטן כוחה של מפלגת העבודה בהסתדרות ל־29.5%, לעומת 32.5% כיום.

מוקלשי אמר אתמול שמד"ע החליטה לפרוש מסיעת מפלגת העבודה בהסתדרות מאחר שזו הפרה את הסכם השותפות ביניהן שנחתם לקראת הבחירות האחרונות. לדבריו, מפלגת העבודה לא קיימה את התחייבותה, הכלולה בהסכם, לפיה אנשי מד"ע ישובצו על חשבון מכסת מפלגת העבודה בוועדות המקומיות של מועצות הפועלים ב־15 ערים.

הוא הוסיף כי מפלגת העבודה מטרפדת את המאמצים לקיים בחירות לוועדי הפועלים הממונים במגזר הערבי; נמנעת לשלב את נציגי מד"ע בהסתדרות המורים; אינה מעבירה למד"ע 8% מתוך 20 מיליון שקל שקיבלה מגזברות ההסתדרות כמפרעה על חשבון המימון הפוליטי שהיא זכאית לו ולא דאגה לכך שנציגי מד"ע בהסתדרות, לרבות הוא עצמו, יקבלו תפקיד בהסתדרות.

יו"ר רשימת מד"ע הוסיף כי ביום שני שעבר נפגש יחד עם יו"ר התנועה, ח"כ עבד אל־והאב דראושה, עם מזכ"ל מפלגת העבודה, בהשתתפות יו"ר סיעת מפלגת העבודה בהסתדרות, חיים הברפלד ומזכיר איגוד הימאים, שלמה אביטן ובפגישה הציבו אנשי מד"ע אולטימטום של שבעה ימים למפלגת העבודה כדי שתחזור בה מהפרת ההסכם, לדבריו.

בתגובה אמר אתמול אביטן כי מד"ע אינה רשאית לפרק את השותפות בינה לבין מפלגת העבודה, מאחר שצעד זה ייחשב כהפרת ההסכם. "אם הם יפרשו, נחליף את נציגיהם בהסתדרות באנשים משלנו וגם נשקול הגשת תביעה משפטית נגד מד"ע", הזהיר.

בהתייחסו לטענותיו של מוקלשי לפיהן סיעת מפלגת העבודה בהסתדרות הפרה את סעיפי ההסכם, אמר אביטן כי חילי הנחה את מזכירי מועצות הפועלים לפעול לשילוב אנשי מד"ע בוועדות המקומיות. "על מוקלשי להבין את מצבם הפוליטי העדין של מזכירי מועצות הפועלים, הרי איננו בשלטון", אמר אביטן. הוא הכחיש כאילו מפלגת העבודה מונעת קיום בחירות לוועדי הפועלים הממונים במגזר הערבי וציין שקיימים חילוקי דעות לגבי הסכום שלו זכאית מד"ע מהמימון הפוליטי שמקבלת מפלגת העבודה מההסתדרות. אביטן הודה ש"קיימת בעיה לגבי מציאת תפקיד למוקלשי בהסתדרות ובינתיים אנו פועלים להגדלת משכורתו".

ועדת המעקב העליונה של האוכלוסייה הערבית:

"הנתונים על נשירת תלמידים ערבים מבתיה"ס חייבים לשמש אות אזעקה"

מאת יוסי אלגזי

"הנתון לפיו 64% של התלמידים שנשרו מכלל מערכת החינוך בישראל בתשנ"ג הם ערבים חייב לשמש אות אזעקה", הגיב אתמול ד"ר מוחמד חביבאללה, יו"ר ועדת החינוך שליד ועדת המעקב העליונה של האוכלוסייה הערבית בישראל.

ד"ר חביבאללה משמש כסגן מנהל המכללה להכשרת מורים בחיפה ומרצה לחינוך באוניברסיטת חיפה. הנתונים על נשירת תלמידים, שהתפרסמו בדו"ח מיוחד של המחלקה לסטטיסטיקה במשרד החינוך, הוצגו על ידי מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, בכנס מפקחים ממחוז הצפון שנערך ביום חמישי האחרון בטבריה.

ד"ר חביבאללה העריך כי תופעת הנשירה של תלמידים במגזר הערבי נובעת בעיקר מכך, שבמגזר זה קיים מחסור חמור במסגרות חינוכיות מתאימות לילדים המתקשים ללמוד במערכת חינוך רגילה, ומעט אפשרויות לחינוך מקצועי וטכנולוגי. רק 19% מהתלמידים במגזר הערבי לומדים במסגרות החינוך המקצועי והטכנולוגי, לעומת 64% במגזר היהודי, מסר.

"הפתרון המיידי הוא יצירת מסגרות חינוך מיוחדות לתלמידים המתקשים להיקלט בבתי הספר הרגילים, בכלל זה חינוך מיוחד. אסור שמסגרות אלו יתנו לתלמידים את ההרגשה שהם כלואים בבתי סוהר. בנוסף, במסגרת המאמצים להשוואת רמת החינוך במגזר הערבי לזו שבמגזר היהודי, יש להגדיל בצורה משמעותית את מוסדות החינוך המקצועיים והטכנולוגיים במגזר הערבי", ציין ד"ר חביבאללה.

הוא הזהיר כי "תלמידים הנושרים ממערכת החינוך נמצאים בדרך כלל ברחוב, ומכאן קצרה הדרך לעבריינות".

ועדת המעקב של האוכלוסייה הערבית תקיים בעוד 10 ימים בבאקה אל גרבייה כינוס מיוחד של מורים בעניין נשירת התלמידים במגזר הערבי.

مكتب ابن الرحيل

נגיד בנק ישראל: מטרתנו אינה דווקא הורדת האינפלציה

מאת גידי טלין וגבי זהר

שר האוצר, אברהם שוחט, הביע התנגדות נחרצת לפיחות בפגישה שקיים שלשום בלשכתו בת"א עם קבוצה גדולה של תעשיינים, בנקאים, אנשי אקדמיה וכלכלנים בכירים. "המחשבה בימים האחרונים בנושא הפיחות היתה מיותרת ובלתי מתאימה. לדעתנו, חשוב לשמר את היציבות המשקית ולתת אופק כלכלי בהיר לפועלים במשק", אמר. לדבריו, קיימות דרכים אחרות להפחית את עלויות העבודה ולשפר את רווחיות היצוא, כמו הפחתת תשלום תוספת היוקר, כחלק מעסקת חבילה עם ההסתדרות.

מבין הנוכחים תמכו שניים, נשיא התאחדות התעשיינים, דן פרופר, והכלכלן יעקב שיינין, בפיחות חד־פעמי גדול כדרך לשיפור רווחיות היצוא. האחרים – ביניהם מנכ"ל כור, בני גאון, מנכ"ל טבע, אלי הורביץ, ומנכ"ל כלל, דוד ויינשל – התנגדו לשינוי דראסטי בשער החליפין. עם זאת, פרופ' אלחנן הלפמן ותעשיינים אחרים אמרו כי על בנק ישראל להאריך את קצב הפיחותים בתוך תחום הניוד הקיים, כדי למנוע פגיעה ביצוא.

גאון, הורביץ ונשיא איגוד לשכות המסחר, דני גילרמן, אמרו כי למרות שמצב המשק הוא טוב, בציבור שוררת תחושה של אי־שביעות רצון. לדבריהם, רוב הבעיות הפוקדות את המשק – כמו מחירי הדיור – הן נקודתיות, וניתנות לטיפול.

חלק מהדוברים מתחו ביקורת קשה על מדיניות השכר של הממשלה, שלטענתם, הביאה להעלאות שכר גבוהות בסקטור הציבורי ויצרה לחצים להעלאות שכר בסקטור העסקי. כן נשמעה ביקורת על העיכובים המתמשכים בתוכנית ההפרטה של הממשלה.

הפגישה שהתקיימה שלשום תוכננה לפני כמה שבועות, כחלק מפגישות שר האוצר עם ראשי המגזר העסקי, אולם היחידים עליה יצרו ציפיות לפיחות, שבאו שלשום לידי ביטוי בביקושים גדולים במסחר במטבע חוץ. ביקושים אלה גרמו לפיחות של 1.04% בשקל לעומת הדולר, ולפיחות של 0.84% בשקל לעומת סל המטבעות. בנק ישראל התערב נגד המגמה – לא כדי למנוע פיחות אלא כדי לספק לשוק נזילות, שכן בשוק מטבע החוץ נרשמו קרנים בלבד.

נגיד בנק ישראל, פרופ' יעקב פרנקל, אמר שלשום כי בתקופה הקרובה לא יבוצע פיחות, שכן צעד זה ילבה את האינפלציה ויביא לעליית מחירים. בהרצאה במועדון העסקי של חושה הצפון אמר פרנקל כי מטרת המשק אינה דווקא הורדת האינפלציה, וכי אפשר להתמודד עם בעיית האינפלציה לפחות עוד שנתיים.

לדבריו, המודד הוא בעיה בסיסית של המשק הישראלי ויש לבצע צעדים שהחלט עליהם, לא ליצור תקינה שתהווה תוספת הגנה ולא להעמיס מכסים.

פרופ' פרנקל הזהיר כי צעדים שלא יבוצעו בשנת 95' לא יתבצעו לפועל גם ב־96', בגלל שזו תהיה שנת בחירות. משמעות הדבר – רחייה של שנתיים בביצוע.

חריגה מתוכנית העבודה

לדבריו, "לא ניתן יהיה לראות שהצמיחה במשק תהיה אמנם בת־קיימא אם לא נחזור למצב בו הצריכה אינה עולה בקצב מהיר יותר מקצב ההכנסות. ב־94' עלה שיעור הצמיחה ב־6.4% לעומת תכנון של 5.3%, אולם נרשם גידול עצום בצריכה הפרטית – 10.7% לעומת שיעור מתוכנן של 6.7%, וגידול בצריכה הציבורית של 5.5% לעומת תחזית של 2.2% בלי היבוא הביטחוני. זו חריגה משמעותית מתוכנית העבודה של הממשלה. הצמיחה כיום מהירה יותר מהפוטנציאל של המשק".

נגיד בנק ישראל אמר כי העלאת השכר בסקטור הציבורי הביאו לעליית שכר בסקטור הפרטי. לדעתו, יש לנקוט שני צעדים חד־משמעיים – עצירת עליית השכר במגזר הציבורי או, לחלופין, הקטנת מספר המועסקים בשירות הציבורי "לפחות בסדר הגודל של הפרישה הטבעית, ולא לחרוש תקנים", אמר.

"הקטנת הוצאות הממשלה תאפשר מדיניות מוניטרית פחות מרסנת של בנק ישראל. אם הממשלה תעלה את ההוצאות בנק ישראל יעלה את הריבית", אמר.

זוהר בלומנקרנץ מוסיף: בפגישת שוחט וראשי המגזר העסקי קרא נשיא איגוד לשכות המסחר להגיע לאמנה כלכלית־חברתית בין הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים. בין השאר מציע גילרמן להוריד את עלויות העבודה באמצעות עיקור חלק מתוספת היוקר, תוך הקטנת שיעורי מס הבריאות, הפחתה נוספת בשיעורי מס ההכנסה והקפאת המחירים המבוקרים בידי הממשלה, לפחות לשלושה חודשים.

צבי זרחיה מוסיף: מרכז הקואליציה בוועדת הכספים, ח"כ אברהם פורז (מרצ), אמר כי הניסיון מלמד שפיחות הוא תרופה לטווח קצר, אך בטווח של דבר פיחותים נשחקים ומה שנותר הוא עליית מחירים וסחרור אינפלציוני.

נשיא התאחדות התעשיינים, דן פרופר (מימין), לוחץ את ידו של שר האוצר, אברהם שוחט

תצלום: ישראלפוטו

בית ספר ישראלי לאבטחה יקים סניף בבואנוס איירס

מאת שרון שדה

משרד הביטחון אישר לבית ספר פרטי לאבטחה בתל־אביב, המתמחה בייעוץ ובלימוד שיטות אבטחה, לפתוח סניף בבואנוס איירס, ארגנטינה.

בסניף בית הספר, שאמור להיפתח במארס 95', יילמדו קורסי ביטחון ויינתנו הדרכות למניעת פיגועי טרור.

נמסר, כי השגרירות הישראלית וגופים ישראליים רשמיים אחרים לא יהיו מעורבים בפעילות הסניף בבואנוס איירס.

מומחי ביטחון מבית הספר בישראל, שיעבירו את הקורסים בבואנוס איירס, אמורים להגיע כבר בסוף החודש לארגנטינה, כדי להכין את תוכניות הלימודים.

מקורות זרים מסרו, כי לואיס סנייז – ראש שירותי האבטחה של חברת התעופה הלאומית של ארגנטינה, איירוליינס ארגנטינס, ולשעבר קצין מודיעין בכיר – יני־הל את סניף בית הספר.

בשבוע שעבר אמר סנייז לכלי התקשורת בארגנטינה, כי בית הספר יתן מענה לבעיה חמורה בארגנטינה, שעדיין לא ניתן לה פתרון מספק, על ידי לימוד טכניקות ביטחון ואבטחה, המבוססות על ידע וניסיון של מקצוענים מישראל.

סנייז אמר, כי תוכנית הלימודים כוללת קורסים בחבלה ואמצעי נפץ, חילוץ ופינוי בזמן חירום, הגנה של אח"מים, איתור וגילוי של התנהגות חשודה מצד מחבלים פוטנציאליים ולימוד שיטות פיקוד ושליטה.

הוא ציין, כי הלימודים ביועדים בעיקר לאנשי הקהילה היהודית, ואולם הם יהיו פתוחים גם בפני אנשי עסקים ומוסדות אחרים. סנייז הדגיש, כי טרם יישומם לבית הספר ייבדקו כל המועמדים ללימודים, כדי לוודא שאינם בעלי עבר פלילי.

העלאת רמת הביטחון

ההחלטה על הקמת סניף בית הספר לאבטחה באה בעקבות פיגועי הטרור האחרונים בבואנוס איירס, בבניין שגרירות ישראל ובבניין הקהילה היהודית.

מאז הפיגועים בבואנוס איירס החלו רשויות הביטחון והקהילה היהודית לתגבר את האבטחה במוסדות הקהילה היהודית בארגנטינה בכדי להעלות את רמת הביטחון. בין היתר, הוקמו גדרות והוצבו מחסומי בטון מסביב לכמה מוסדות של הקהילה היהודית, בתי ספר, מועדונים ובתי כנסת.

משרד המדע והאמנויות, מנהל התרבות
המועצה הציבורית לתרבות ואמנות - המדור למחול
מרכז סוזן דלל למחול ולתיאטרון
באדיבות עיריית תל-אביב-יפו

הרמת מסך 94

שלום לפליני מחווה במחול

17-10 לדצמבר 1994 במרכז סוזן דלל למחול ולתיאטרון

פרוייקט "הרמת מסך" המועלה זו העונה השביעית יתקיים השנה בסימן "שלום לפליני- מחווה במחול".
עשרה יוצרים צעירים יציגו את עבודותיהם תוך התבוננות, למידה והשראה מעולמו המיוחד של פליני.

תכנית א'	תכנית ב'	תכנית ג'	תכנית ד'	תכנית ה'
שבת 10.12.94, 20:30 חמישי 15.12.94, 20:30	ראשון 11.12.94, 20:30 שבת 17.12.94, 17:30	שני 12.12.94, 20:30 שישי 16.12.94, 22:00	שלישי 13.12.94, 20:30 שבת 17.12.94, 21:00	רביעי 14.12.94, 20:30 שישי 16.12.94, 14:00
"עם כבוי אורות" ביצוע: דניאלה מיכאלי בהשתתפות: דבורה ברטונוב "החדר" כוריאוגרפיה: עופרה לוי	בשיתוף להקת בת שבע ואורחים "TRA-LA-LA" כוריאוגרפיה וביצוע: יוסי יונגמן "PERHAPS SHE COULD DANCE FIRST AND THINK AFTERWARDS" כוריאוגרפיה וביצוע: ורה מונטרו "B 12" כוריאוגרפיה: יורמה אופין ביצוע: מרו סרינן "BEHIND" כוריאוגרפיה וביצוע: מרו סרינן	תמר בורר - ערב יצירות "ישחקי שחקי" שתי מציאויות משלימות: חלימה ועירות	"רוקסגריג" כוריאוגרפיה: גליה פרדקין "כמות-אדם" כוריאוגרפיה: שרון קאשי "אנוס אותי חבר" כוריאוגרפיה: דויד סיציל	"אקולאשמה" כוריאוגרפיה: יסמין ורדימון "מים קשים" כוריאוגרפיה וביצוע: אורי איבגי "קומפרימה" כוריאוגרפיה: ענת אסולין

המשפחה המלכותית מבלורנסין במייצג מיוחד ל"הרמת מסך" מדי ערב [כשעה לפני תחילת המופעים] להוציא תאריכים: 12 ו-16 לדצמבר.
נגני "נינו וחצי" בקטעי מוסיקה במיוחד ל"הרמת מסך" בתאריכים: 10, 13-17 לדצמבר

כרטיסים בטל': 03-5105656 [להזמנה בכרטיסי אשראי]
מחירי כרטיסים: מופע יחיד 40 ש"ח, שני מופעים 70 ש"ח, שלושה מופעים 90 ש"ח

15% הנחה למביא מודעה זו לקופה

הארץ עיתון אחד טוב מזל כל הציבור
DELTA AIR LINES
דיינרס קלוב.
כלל

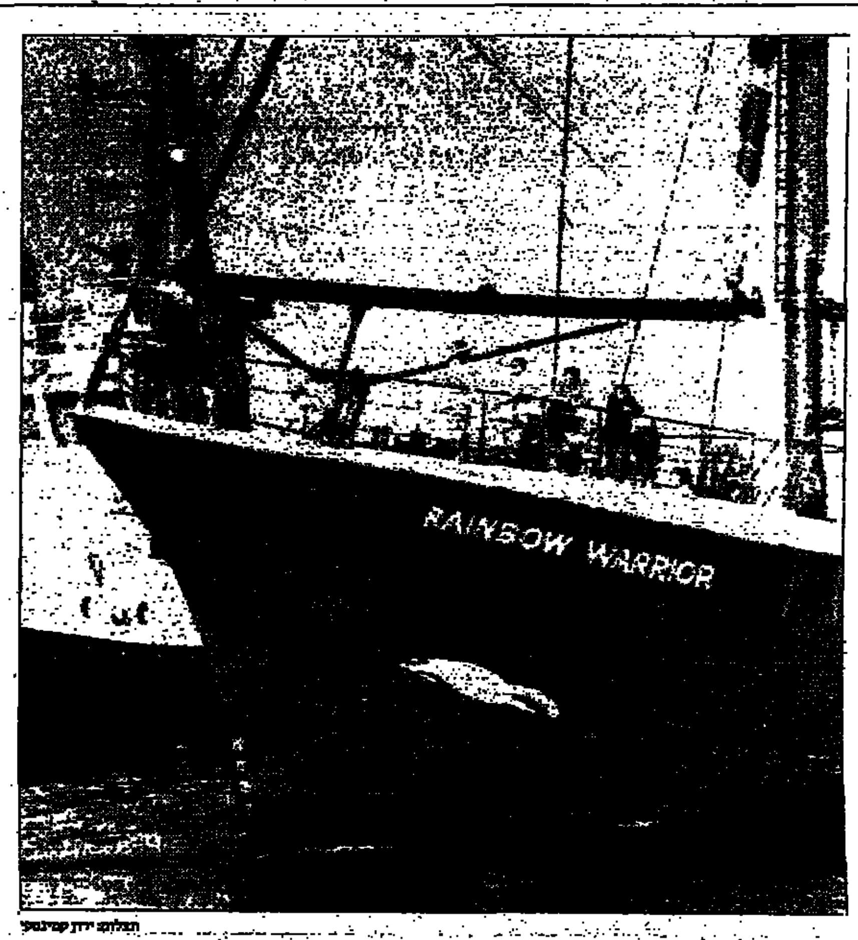

אניית הדגל של "גרינפיס" עוגנת בחיפה. ביקור אנשי הצוות יימשך ארבעה ימים

תצלום: ירון קמינסקי

אניית הדגל של ארגון "גרינפיס" הגיעה לנמל חיפה

מאת גבי זהר

האנייה "ריינבו ווריור", אניית הדגל של ארגון "גרינפיס", הגיעה בסוף השבוע לישראל. צוות האנייה התקבל על ידי ד"ר ישראל פלג, מנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה וראש עיריית חיפה, עמרם מצנע. ביקורם של פעילי "גרינפיס" אמור להימשך ארבעה ימים.

באנייה מוצגת תערוכה הממחישה את השלכות שיטות הייצור הנוכחיות על איכות הסביבה ואת החלופות המתאימות לשיטות הייצור הנוהגות. במקביל אמורים אנשי הצוות לסייע בעריכת סקר דולפינים בחופי ישראל.

הצוות שהגיע לארץ בסוף השבוע, נמנה עם פרויקט ים התיכון של "גרינפיס". אנשי הצוות הגיעו לכאן מטורקיה, שם מחו נגד הקמתה של תחנת כוח גרעינית.

באחרונה נתקלות פעולות אנשי "גרינפיס" בים התיכון בקשיים מסיבות תקציביות. סיבה נוספת לקשיים, היא עמדת הארגון בזמנו, נגד פעולת כוחות הברית בעיראק. עמדה זאת גרמה להפסקה בהעברת תקציבים לארגון.

פלג מסר כי משרדו יקצה תקציבים להסברה בעניין שימוש בחומרים ידידותיים לסביבה. הוא קרא להגביר את פרויקט מחזור החומרים ברשויות המקומיות, כפי שזה נעשה בקרית טבעון.

פלילים

● **חשוד ביבוא מכוניות תוך ניצול זכויות עולים.** ארואר בורר, סוחר מכוניות מחיפה, נעצר שלשום בבית משפט השלום בחיפה בחשד כי הפעיל רשת, שעסקה ביבוא מכוניות מחו"ל תוך ניצול זכויות של עולים, כדי לשחרר במכס.

נציג המכס, צבי כהן, טען כי נתפסה מכונית מרצדס שיובאה לארץ תוך שימוש בזכויות של עולה, החשוד שמכר את זכויותיו לבורר תמורת 3,500 שקל. בורר הכחיש כל מעורבות בפרשה. (ט)

● **חשודים בדקירת הנהג שלקח אותם טרמפ.** הודו משלטי, בן 19, מפרדס חנה וקסין בן 17 ניצלו את תום לבם של שני בני קיבוץ, שהסיעו אותם במכוניתם בשעת לילה מאוחרת, ושדדו אותם; כך טוענת עו"ד יהודית בנאי בכתב אישום, שהוגש שלשום לבית משפט המחוזי בחיפה.

לטענת התביעה, דקר משלטי את הנהג בחזהו, בכתפו ובעכוזו וצרב את פניו של חברו בסיגריה בוערת. לאחר מכן, טוענת התביעה, שדדו השניים מהמתלוננים את ארנקיהם. הנהג נזקק לטיפול בבית חולים.

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר, נתן את הסכמתו לכך שהקטין יועמד לדין.

השופט, סאלים ג'ובראן, דחה את הדיון בבקשת התביעה להאריך את מעצרם של השניים לסוף נובמבר. (ט)

● **"עבריינים סוחטים כסף מנערים עולים".** בית משפט השלום בבאר שבע דחה שלשום את בקשת המשטרה להאריך את מעצרו של צעיר תושב העיר, יצחק מרדכייב. לטענת נציג המשטרה, צורף תמיר אבטבי, מרדכייב חשוד שביחד עם 4 צעירים נוספים, סחט כסף מנערים עולים.

לפני כשלושה שבועות התלוננו 5 נערים במשטרת באר שבע, כי 5 צעירים ניגשו אליהם ברחוב, היכו אחד מהם ואילצו אותו למשוך באמצעות כרטיס הכספומט שלו 110 שקלים. נציג המשטרה טען, שהארכת מעצרו של מרדכייב דרושה כדי לאתר את החשודים האחרים.

מרדכייב טוען, כי נקלע לאירוע הסוחטה במקרה תוך ניסה להפריד בין הצדדים. השופט, יוסף אליעזר, הורה לשחררו בערבות של 10,000 שקל, כדי להבטיח את התייצבותו לחקירות. (ט)

● **חשוד בגניבת המחאות נמלט ונעצר שוב.** היחידה הארצית לחקירות הונאה עצרה את עיזאק עודאללה (33), תושב מזרח ירושלים, שהיה מבוקש מאז ספטמבר 93' בחשד למעורבות בגניבת המחאות נוסעים של אמריקן אקספרס.

שלשום ביקשה המשטרה מבית משפט השלום בתל אביב לעצור את עודאללה ל־12 יום. נציג המשטרה, רפ"ק רזן נחמן, טען, כי עודאללה חשוד בגניבת המחאות נוסעים בשווי 600 אלף דולר, שנשלחו מלונדון לבנק לאומי. החשוד הוכרז כעבריין נמלט לאחר שהמשטרה לא הצליחה למצאו.

לטענת נציג המשטרה, נעצר החשוד ביוון באמצע ספטמבר 93', כשברשותו המחאות גנובות, נשפט לשנת מאסר, אך נעלם בזמן גירושו לישראל. ביום חמישי הגיע לארץ כשברשותו דרכון מזויף ודרכון ירדני. בהסכמת החשוד הורתה השופטת, דפנה אבניאלי, לעצרו ל־5 ימים. (ט)

נדחתה ההכרעה במכרז להתקנת לחצני מצוקה במכוניות מתנחלים

מאת שרון שדה

משרד הביטחון דחה את ההכרעה בעניין המכרז להקמת מערך גלאים קרקעיים ולהתקנת לחצני מצוקה בכלי רכב של מתנחלים. המשרד בודק בימים אלה הצעות שקיבל משלוש מתמודדות במכרז – מוטורולה, איתורית ותדיראן.

בעקבות התייעצויות שנערכו בשבוע שעבר, החליט לדחות את ההחלטה ולהורות למתמודדות להגיש הצעה כספית סופית, שעל פיה ייבחר הזוכה במכרז. נראה שההכרעה תתקבל בעוד כשבועיים.

על פי ההערכה, יעלה הפרויקט מיליוני שקלים וייתכן שהמתנחלים יידרשו להשתתף במימון. המדובר בהתקנת לחצני מצוקה – שבאמצעותם יוזעקו כוחות הביטחון בעת פיגוע – בכ־15 עד 20 אלף כלי רכב של מתנחלים.

אותות המצוקה שישודרו ממכוניות ייקלטו במוקדים מיוחדים ואפשר יהיה לאתר במדויק את מקום הפיגוע על ידי פריסת גלאים ומשדרים קרקעיים. בשלב ראשון אפשר יהיה להזעיק את כוחות הביטחון, אך בעתיד אפשר יהיה להרחיב את הפרויקט כך שנוסעי המכונית שנפגעה יוכלו לשוחח עם אנשי כוחות הביטחון.

מקורות במערכת הביטחון ומומחים בנושא התקשורת סבורים, כי אפשר יהיה ליישם את הפרויקט גם באזורים אחרים בארץ ולהסב את הטכנולוגיה שעליה הוא מתבסס לצרכים אחרים, כגון זיהוי מיקומן של מכוניות בכבישים.

ספורט

עורך אבי רצון

טבלת הליגה הלאומית

	מש׳	נצ׳	תיקו	הפ׳	שערים	הפרש	נק׳
1. מכבי תל אביב	10	6	1	3	9–20	+11	19
2. בני יהודה	10	5	4	1	11–20	+9	19
3. הפועל תל אביב	10	5	4	1	12–19	+7	19
–. הפועל באר שבע	10	5	4	1	12–19	+7	19
5. בית"ר ירושלים	10	5	2	3	10–17	+7	17
6. הפועל פתח תקוה	10	5	2	3	14–15	+1	17
7. מכבי חיפה	10	4	4	2	14–18	+4	16
8. בית"ר תל אביב	10	4	2	4	13–10	−3	14
9. הפועל בית שאן	10	3	4	3	14–9	−5	13
10. ראשון לציון	10	3	3	4	12–13	+1	12
11. עירוני אשדוד	10	3	2	5	19–13	−6	11
12. מכבי נתניה	10	3	1	6	21–15	−6	10
13. מכבי פתח תקוה	10	1	6	3	14–11	−3	9
14. הפועל חיפה	10	2	2	6	18–15	−3	8
15. צפרירים חולון	10	2	2	6	20–13	−7	8
16. מכבי הרצליה	10	1	3	6	22–8	−14	6

במחזור הבא

הפועל תל אביב – הפועל פתח תקוה
הפועל בית שאן – מכבי תל אביב
הפועל חיפה – הפועל באר שבע
מכבי הרצליה – מכבי פתח תקוה
ראשון לציון – מכבי נתניה
צפרירים חולון – בית"ר תל אביב
בני יהודה – מכבי חיפה
בית"ר ירושלים – עירוני אשדוד

מלך השערים

1. סרגיי בראוסימיך (בני יהודה) 8
2. ק. מריקו (צפרירים חולון) 6
–. עמיר תורג'מן (עירוני אשדוד) 6
–. ויקטור מורוז (באר שבע) 6
5. אבי ניסני (מכבי ת"א) 5
–. שגיב אליהו (הפועל ת"א) 5
–. יורי שוקאנוב (מכבי ת"א) 5
–. אייל בגלייבטר (מכבי פ"ת) 5
–. קלאודיו קודוסי (בית שאן) 5
–. רונן חרזי (בית"ר ירושלים) 5

מכבי ת"א מכניסה את אלון מזרחי לרשימת ההעברות

אחרי שהוחלף אתמול בעט בציוד והסתלק לביתו. בתגובה הושעה מהאימונים וקיבל אור ירוק לעזוב

מאת אשר גולדברג

אלון מזרחי, מלך השערים של הליגה ב־3 השנים האחרונות, הושעה אתמול ע"י מכבי תל אביב. יו"ר הקבוצה מודי פלד אמר: "התנהגותו מחפירה. מזרחי לא מתנהג ככדורגלן מוביל בליגה הלאומית. לא נמנע ממנו לעזוב את מכבי. הוא יוכנס היום לרשימת ההעברות ופציעתו־ הוא יכול לעזוב את הקבוצה. בשלב זה הוחלט להשעותו מאימוני הקבוצה".

מזרחי פנה להנהלת מכבי ת"א וביקש להכניסו לרשימת ההעברות. הוא שוחח עם חבר ההנהלה אשר פרידברג והסביר לו, כי המאמן אברהם גרנט מתנכל לו. השיא היה בעיניו החלפתו אתמול בתחילת המחצית השניה, במשחק נגד הפועל חיפה. משהוחלף ירד מזרחי זועם מכר הדשא. הוא לא האמין שהוא השחקן המוחלף. הוא הרים ידיים וצעק לעבר הספסל: למה מחליפים אותי? בירידתו לחדר ההלבשה בעט בזעם בכיסא שעמד בדרכו והעיפו לגדר. הוא מיהר לחדר ההלבשה, ובניגוד למה שנהוג, לא ניגש לספסל ולא לחץ ידיים לחבריו. מזרחי עלה לחדר ההלבשה, אפילו לא התקלח, התלבש והסתלק לביתו.

במכבי החליטו לא לעבור לסדר היום על האירוע החמור. יו"ר חברת הניהול והבעלים של הקבוצה, ריימיר פרדמן, הודיע כי לא יתערב בתלונות, וכי כל ההחלטה בעניין מזרחי בלעדית למאמן אברהם גרנט.

נראה שגם המגן אבי כהן לא ימשיך במכבי ת"א. כהן אינו משחק כבר תקופה ארוכה. אתמול היה כהן מעורב בויכוח מילולי חריף עם מנכ"ל הקבוצה שמעון קורק. בעניין אבי כהן תתקבל החלטה בימים הקרובים. במכבי ת"א מרוצים משילובו של המגן הצעיר גיא נחמן.

בית"ר ת"א משחררת את סנדורי ורוב

מאת שלומי ליה

הניצחון על מכבי הרצליה נתקבל בבית"ר תל אביב בשמחה גדולה, בעיקר מפני שקידם את הקבוצה לחציה העליון של הטבלה. בעקבות הניצחון יחגו השחקנים ממענק מיוחד מטעם מאמן הקבוצה ראובן גבריאלי. בקבוצה הוחלט לשחרר מהסגל את השחקנים יאיר סנדורי ויובל רוב, שלא מקבלים דקות משחק מהמאמן אברהם מרצ'ינסקי.

השיחרור של אלקפרוב הגיע בפאקס מאזרבייג'אן דקות מעטות לפני המשחק

מאת שלומי ליה

דקות מעטות לפני שריקת הפתיחה למשחק הליגה בין מכבי פתח תקוה לבין הפועל בית שאן, שהיה ביום שישי, הגיע האישור שאיפשר לשחקן החיזוק האזרי, סמיר אלקפרוב, לשחק במכבי פ"ת. הבעיה התעוררה מכיוון שבידי האזרים לא היה טופס סטאנדרטי לשיחרור שחקן.

יו"ר מכבי פ"ת אבי לוזון, ששהה עם נבחרת ישראל בטראבזון, טורקיה, בזמן המשחק נגד אזרביג'אן, השיג טופס שחרור ישראלי, שיגר אותו בפקס לאזרבייג'אן והכל היה מוכן לחתימה שתשחרר את אלקפרוב לשחק בליגה.

דקות מעטות לפני תחילת המשחק הגיע הפאקס עם החתימה על השיחרור. אלקפרוב שנכנס למשחק בדקה ה־35 יישאר בפתח תקוה עד סיום העונה, עם אפשרות לעונה נוספת.

מכבי אח"י נצרת ורמת עמידר שמרו על הפסגות בליגה א'

מכבי אח"י נצרת ומכבי רמת עמידר ממשיכות להוליך את טבלות ליגה א' אחרי משחקי המחזור השמיני. התוצאות:

צפון: מכבי עפולה – עירית הכרמל 2–1 (1–1), אור עקיבא – הפועל עכו 3–1 (0–0), נצרת עילית – מכבי תבריה 0–0, כפר קנא – מכבי חדרה 1–2 (0–1), מכבי עכו – הפועל אום אל פאחם 1–2 (0–1), בני סכנין – אח"י נצרת 1–1 (0–0), גבעת אולגה – מכבי שפרעם 0–0.

דרום: באר יעקב – קרית מלאכי 1–0 (0–0), הפועל מרמורק – הפועל מרחבים 2–0 (0–0), בית"ר באר שבע – הפועל קרית אונו 1–1 (0–1), הפועל כפר שלם – הפועל יהוד 2–0 (0–0), רמת עמידר – לזרוס חולון 1–0 (0–1), אור יהודה – צעירי יפו 1–6 (0–1), הפועל ירוחם – בית"ר רמלה 1–2 (1–2), דליית אל כרמל – מכבי שעריים 1–2 (0–0).

מחוז צפון

1. אח"י נצרת	8	3–15	12
2. בני סכנין	7	4–16	10
3. מכבי תבריה	7	5–11	10
4. הפועל עכו	7	5–10	9
5. מכבי עכו	7	11–13	9
6. אום אל פאחם	8	7–8	9
7. מכבי שפרעם	8	6–6	9
8. מכבי חדרה	8	7–8	8
9. נצרת עילית	8	11–5	7
10. מכבי עפולה	8	12–8	6
11. מכבי שפרעם	6	6–5	5
12. גבעת אולגה	7	12–7	5
13. אור עקיבא	8	15–9	5
14. כפר קנא	7	12–5	5
15. עירית הכרמל	6	12–2	3

מחוז דרום

1. רמת עמידר	8	4–14	12
2. הפועל מרחבים	8	7–19	11
3. הפועל יהוד	8	6–7	11
4. קרית אונו	8	6–12	10
5. כפר שלם	8	5–8	10
6. ב. באר שבע	8	4–15	9
7. הפ. מרמורק	8	6–9	9
8. מכבי שעריים	8	5–8	9
9. לזרוס חולון	8	5–6	9
10. הפועל ירוחם	8	11–7	8
11. אור יהודה	8	10–14	7
12. באר יעקב	8	13–10	7
13. צעירי יפו	8	17–6	6
14. בית"ר רמלה	8	17–4	4
15. ד.א. כרמל	8	23–6	4
16. קרית מלאכי	8	11–5	2

מכבי תל אביב לפיסגה עם ניצחון 4–0 על הפועל חיפה

מורוז בלם את תנופת ירושלים

כבש את שני שערי הניצחון על בית"ר, 2–1. תיקו 2–2 דרמטי במשחק מכבי חיפה – הפועל תל אביב

מאת יגאל פלג

סידרה של שבעה נצחונות רצופים של בית"ר ירושלים בהדרכת המאמן יוסי מזרחי (5 בליגה, 2 בגביע הטוטו) נקטעה בבאר שבע, כאשר הפועל המקומית הנחילה לירושלמים הפסד 2–1.

המשחק היה מעניין ומרתק והתקפה רדפה התקפה. ירושלים שלטה ב־20 הדקות הראשונות וב־15 הדקות האחרונות. בשאר הזמן החזיקה באר שבע ביוזמה.

אילו היו שחקני ירושלים מרוכזים, היו צריכים, על פי מהלך המשחק, לכבוש את השער הראשון, וגם להגדיל את היתרון בדקות הפתיחה. אך חוסר ריכוז ויכולת טובה של שוער באר שבע, סמרג'ה, מנעו כיבוש שער.

בדקה ה־25 בעט ויקטור מורוז כדור יפה מ־20 מטר לרשת. השער נתן את האות להתקפות באר שבעיות נוספות, שהכריעו את שחקני ירושלים לצופי רחבתם.

כבר בפתיחת המחצית השניה כבשה באר שבע שער שני. ויקטור מורוז פרץ ממרחק 35 מטר משער ירושלים, חלף על פני ארבעה שחקנים והשוער שיצא לקראתו ומ־15 מטר בעט לרשת.

בדקה ה־63 הוכשל קלפטנו ברחבת ירושלים. מורוז בעט את כדור ה־11 לכיוון דינקו של שוער ירושלים, שהדף הכדור.

בדקה ה־68 הכשיל חוזה שחקן ירושלמי. האיצטדיון געש מכיוון שהשופט שלף כרטיס צהוב שני לדרידי, שבטעות הורחקה חוקי את השופט וזה תקיף לעברו את הכרטיס האדום. אותגה בעט את כדור ה־11, סמרג'ה זינק ימינה, ואותגה שראה לאן השוער מזנק, בעט לעברו את הכדור וסמרג'ה קלט.

שחקני ירושלים המתוסכלים יצאו להתקפות ורק בדקה ה־80 הצליחו להבקיע, כאשר אותגה פרץ משמאל, העביר כדור בוכני גובה לרחבת הזמש, שם ניצב סהר סעדון, שנכנס למגרש 3 דקות קודם לכן, והוא נגח פנימה, 2–1.

● הפועל באר שבע: סמרג'ה 6, חוזה 6, דרידי 4, אילוז 5, ברוך רוד 6, קלפטנו 6, אביגדור 5, ועקנין 5 (אנקרי), מורוז 7, אביטן 4, גוסייב 5. המאמן: ויטאלי סאבצ'נקו.

● בית"ר ירושלים: אבטמן 5, ביטון 4, טרכיאק 5, כוזלה 4, איל כהן 5 (סעדון), אוחנה 4 (ויירמן), איתן מזרחי 5, דרורי 6, סלאמי 5, אותגה 6, הרזי 5. המאמן: יוסי מזרחי.

שפט סוהיל דאוד, 14,000 צופים, בבאר שבע.

מקומיים חיבקו הבאר שבעים את מורוז (מס' 4), כובש שערי הניצחון

המהפך הבלתי גמור של אלון אופיר

מכבי חיפה – הפועל תל אביב 2–2 (1–1)

מאת דרור מרשלקוביץ'

מכבי חיפה חזרה אתמול לאיצטדיון קרית אליעזר במטרה לזכות בניצחון שלישי ברציפות ולהיצמד למובילות. היא עשתה כל מה שצריך כדי לנצח את הפועל ת"א – אבל רק במחצית השעה הראשונה. באותן דקות הגיעו שחקניה למצבי הבקעה רבים ליד שערו של באקו, אך הם הרבו להחמיץ.

ההחמצות הגדולות היו של סרגיי קנדאורוב (9), שבעט מקרוב לרגלי השוער באקו. אבל הגדולה שבהן היתה של אייל ברקוביץ', שהחמיץ בעיטת 11: עופר שיטרית הוכשל (11) ברחבה, ברקוביץ' בעט חלש, באקו הדף וגם את הכדור החוזר של ברקוביץ' הדף השוער התל אביבי לקרן.

חלפו דקות מעטות (28) ושני הפועלים כיפרו על ההחמצות. ברקוביץ' פרץ מצויין באגף הימני, השאיר את הכדור אחורנית לקנדאורוב שבלי לעצור בעט בחוזקה פנימה, 1–0 לחיפה.

באותן דקות דומה היה שחיפה תמשיך בהתקפה ותכבוש עוד, אבל משה סיני, מנהלה המקצועי של הפועל, קרא היטב את תמונת המשחק, הוציא את רבה שלא הצליח לשמור על החלוץ שיטרית, הוריד את נימר להגנה והכניס למגרש את זינטי. נימר שיתק לחלוטין את שיטרית והפועל החלה לשחק. בדקה ה־39 אף כבשה שער שיוויון: פץ ההסנן הכשיל את גיא שרעבי, אלון אופיר השאיר את כדור העונשין למוסקל, קיבל שוב את הכדור ובעט לחיבורים, 1–1.

במחצית השניה הימר סיני על ההתקפה והכניס למשחק את חלוץ הרכש, מאיר מליקה, במקום יעקב שוורץ החלש. לא עברו דקות רבות ומליקה הצדיק את כניסתו. דקה 56: מליקה פרץ והוכשל מאחור בידי משה גלאם. השופט ליפקוביץ' הוציא מיד כרטיס אדום לגלאם ופסק על כדור עונשין מ־18 מטרים. שוב היה זה אלון אופיר שניגש לכדור והפעם בלי להעזר בחברים, בעט שטוח לרשת של רפי כהן, 2–1 לתל אביב, כאשר חיפה בנחיתות מספרית.

למזלם של החיפאים, איזן השופט כעבור 12 דקות את מספר השחקנים במגרש כשהרחיק גם את דוד אמסלם שרוחף ללא כדור, בתגובה, את ברקוביץ'. כפי שקורה לעיתים, ראה השופט רק את מי שגמל ושלף לו כרטיס אדום.

חיפה החלה ללחוץ והגיעה למצבי הבקעה רבים ליד שערו של באקו, שהיה מצוין באותן דקות. אבל בדקה ה־87 גם השוער לא עזר להפועל, כשאייל ברקוביץ' עבר שלושה שחקנים, השאיר כדור לרומן פץ שמ־10 מטרים בעט כדור חזק לפינה הגבוהה הרחוקה וקבע שיוויון 2–2, שבהחלט לא קיפח את התל אביבים.

● מכבי חיפה: רפי כהן 4, דניאל 5 (גרייב), פץ 5, הררי 5, גלאם (הורחק), חזן 6, קנדאורוב 6, רוני לוי 5, רביבו 6, ברקוביץ' 6, שיטרית 6 (הולצמן). המנהל המקצועי: גיורא שפיגל.

● הפועל תל אביב: באקו 7, אוחלאי 5, שרעבי 6, דבח 4 (זינטי 6), אמסלם (הורחק), שוורץ 4 (מליקה 6), אופיר 7, מוסקל 5, בלס 5, נימר 6, אליהו 6. המנהל המקצועי: משה סיני.

שפט חיים ליפקוביץ', 13,000 צופים, בחיפה.

שפיגל: הצגנו כדורגל שלא היה מבייש אף קבוצה באירופה

גיורא שפיגל: "המשחק שלנו היה ברמה גבוהה מאוד ברוב שלבי המשחק. עדיין יש לנו בעיה של ניצול מצבים בדקות החשובות. יש גם מומנט של מזל והוא היה חסר לנו היום, אבל הצגנו כדורגל שלא היה מבייש אף קבוצה אפילו באירופה".

משה סיני: "מכבי היתה טובה יותר עד החילוף הראשון שבעקבותיו חזרנו למשחק. חבל רק שהשופט לא הפעיל את ההיגיון ובמקרה הגרוע היה צריך להוציא צהוב לאמסלם. שופטים צריכים לדעת לרסן את עצמם ולהבדיל בין פגיעות קשות מאוד להתפרצות של כיתה א'".

אלון אופיר: "אני מאוכזב שלא ניצחנו, אחרי שהובלנו עד 4 דקות לפני הסיום. אנחנו עושים עכשיו בעיטות עונשין באימונים ואני שמח שהיום הצלחנו ליישם את זה במשחק".

זינוק לצמרת עם שלושער של בלקין

מכבי תל אביב – הפועל חיפה 4–0 (0–0)

מאת אייל יצחקי

שני שחקנים ושופט כיכבו במהלך ששינה את המשחק בין מכבי תל אביב להפועל חיפה וחשף עד אז דווקא את הבעיות של מכבי. ויקטור בלקין, שעשה הרבה דברים יפים אתמול, גלש מאחור בצורה מסוכנת לבין רגליו של טל בנין, בדקה ה־51. השופט דני קורן התעלם. כמה שניות לאחר מכן גלש בנין בצורה מסוכנת לעבר גיא נחמן. הפעם הכניס קורן את היד לכיס ושילח את בנין החוצה.

הפועל חיפה, שעד אז ניהלה משחק שקול עם מכבי, היתה חלשה ושבלונית והתפרקה לגמרי. 4 דקות לפני הרחקת בנין המשיך הישאם זועבי בכדרור לעבר שער מכבי לאחר שריקה לנבדל, עקף את אובארוב ובוראה נפגע בידי השוער, אבל קורן לא ראה את האירוע ממקום הימצאו במרכז המגרש.

מרגע שבנין יצא, זה כבר היה משחק אחר לגמרי. בלקין, שהיה מצוין, התחיל את ההצגה הפרטית שלו. הוא עצמו שיחרר במכבי הרבה לחץ מתדרך לאחר היכולת במחצית הראשונה כשבעט בדקה ה־61 כדור מדוייק מ־16 מטרים לרשת של אסייג וקבע 1–0.

עברו רק 4 דקות ובלקין עשה את זה שוב לבדו, כשבעט ממש מקו הרוחב בין הקורה הקרובה לאסייג ולרשת, 2–0.

אלון מזרחי העצבני כבר היה בשלב הזה בחדר ההלבשה, או בדרך הביתה, ולא ראה את ההזדמנות הגדולה שלו לחזור לעצמו. הפועל חיפה שלאחר הרחקת בנין היתה מפורדת לגמרי. רק עופר טלקר עוד הפריע פה ושם לחגיגה של ניסני ושוקאנוב באגף השמאלי, אבל זה היה מעט מדי.

את ה־3–0 קבעה מכבי רק בדקה ה־79 לאחר החטאות גדולות של דריקס וניסני. שוקאנוב הגביה כדור קרן, אלון ברומר המשיך בראש וניר סבילה נגח מקרוב לרשת. ויקטור בלקין חתם את התוצאה מתוך הרחבה בדקה ה־90, 4–0.

עד להרחקה של בנין הבלטו הצרות של אברהם גרנט. מכבי תל אביב ניסתה לנהל משחק מהיר בין שתי הרחבות, תוך זינוק על מרכז המגרש, אבל עשתה את זה רע מאוד. המעבר קדימה שנעשה הרבה דרך האחים ברומר ועמית לוי, היה מסורבל ולא מדוייק. חיפה ניהלה משחק שקט ובטוח שהבליט את בנין, טלקר והבלם קרושנקין. אבל אז באה הדקה ה־51 ששינתה לחלוטין את המשחק.

● מכבי תל אביב: אובארוב 5, גדי ברומר 4 (שוקאנוב 6), קלינגר 5, שלח 4, נחמן 6, בלקין 8, ניסני 5, אלון ברומר 4, עמית לוי 5, סבילה 4, מזרחי 5 (דריקס 4). המאמן: אברהם גרנט.

● הפועל חיפה: אסייג 5, אהרוני 6, קרושנקין 5, חלפון 5, ערן כהן 5, עמר 5, בנין (הורחק), טלקר 7, מלניקוב 4 (חזר 5), זועבי 4 (גידאון). המאמן: דרור קשטן.

שפט דני קורן, 8,000 צופים, באיצטדיון בלומפילד.

טל בנין מתקל את ויקטור בלקין. עבירה של בנין לאחר מכן על גיא נחמן הביאה להרחקתו

השופט קורן: טל בנין היה ראוי לכרטיס אדום

מאת אשר גולדברג

בהפועל חיפה תקפו אתמול בחריפות את השופט דני קורן בגין הרחקתו של טל בנין. בסיום המשחק הגיב קורן: "החיפאים יכולים לטעון מה שהם רוצים. אני שרקתי על מה שראיתי. לטל בנין הגיע כרטיס אדום. הוא נכנס בשתי רגליים בשחקן מכבי תל אביב. אין קשר לזה שהרחקתי אותו לפני כמה שבועות, במשחק נגד בית"ר ירושלים. אני לא מנהל פנקסנות. ההחלטה שלי היא מקצועית טהורה".

הנערים החמיצו הגמר האירופי לאחר שנכנעו לגרמניה 3–1

נבחרת הנערים של ישראל בכדורגל החמיצה אתמול הזדמנות לעלות לגמר גביע אירופה שיתקיים באפריל 1995 בבריסל, כאשר נוצחה במשחק המכריע 3–1 בידי נבחרת גרמניה.

מנואל מיונגה כבש כבר בדקה הראשונה לזכות הגרמנים ואלכסנדר בוגרה כבש בדקה ה־20 שער שני. בדקה ה־35 צמצם לירון וילנר ל־2–1 והפיח תקוות אצל הישראלים. אבל עמידה מצוינת של שוער גרמניה מנעה שיוויון. בדקה האחרונה (80) כבש מנואל מיונגה את שער השני, 3–1, שהעלה את הגרמנים לגמר. המשחק התקיים בבת ים לעיני 500 צופים.

בלם נבחרת סנגל למבחנים באשדוד

בלם נבחרת סנגל, סמה, הגיע אתמול לעירוני אשדוד. היום יערוך הכדורגלן אימון בבחינה שאחריו יחליט המאמן זאב ולצר אם להחתימו. סמה בן ה־25 שיחק בפורטוגל בקבוצת בלננשה, התופסת את המקום ה־9 בליגה.

אין מנחשי 15

אין מנחשי 15 במחזור הטוטו שהיה בסוף השבוע. כך התברר לאחר בדיקת 90% מהטפסים. 6 ניחשו 14, 157 ניחשו 13, 1,600 ניחשו 12, 10,700 ניחשו 11.

● הניחוש הנכון: 1, X, 1, 1, X, X, X, X, 2, 1, 1, 1, 1, 2, 2.

משתתף יחיד ניחש 7 בטוטו תיקו – מתברר לאחר בדיקת 90% מהטפסים. 18 ניחשו 6, 680 ניחשו 5. יותר מ־8,000 ניחשו 4 והפרס לא יחולק.

28 הורחקו בשליש הראשון

● 235 שערים הובקעו ב־80 משחקי השליש הראשון, בממוצע של כמעט 3 שערים למשחק.
● 101 שערים הובקעו במחצית הראשונה, 134 במחצית השניה.
● כ־370,000 צופים חזו במשחקים.
● 36 נצחונות הושגו בבית, 21 בחוץ, 23 הסתיימו בתיקו.
● נפסקו 34 בעיטות 11, 19 נוצלו, 15 הוחמצו.
● מכבי תל אביב ובית"ר תל אביב הן היחידות שלא נפסקה לזכותן בעיטת 11.
● הפועל פתח תקוה וצפרירים חולון הן אלופות בעיטות ה־11, 4 בעיטות ניתנו לכל אחת.
● שלושה שחקנים כבשו שלושער: אייל בגלייבטר, סרגי בראוסימיך, ויקטור בלקין.
● הניצחון הגבוה ביותר: 1–8 של בית"ר ירושלים נגד מכבי הרצליה.
● התוצאה הבלתי שיגרתית: מכבי פתח תקוה – מכבי נתניה 3–5.
● התוצאה הפופולרית 1–0, 13 פעמים.
● 28 הרחקות נרשמו עד כה. טל בנין וחיים גולדברג הורחקו פעמיים.
● בשלוש קבוצות לא הורחק אף שחקן: בני יהודה, הפועל פתח תקוה, מכבי הרצליה.
● אלופות המורחקים: האלופה מכבי חיפה ומחזיקת הגביע מכבי תל אביב – לכל אחת ארבעה מורחקים.

0–2 לא הספיק מול המוליכה

מכבי נתניה – בני יהודה 2–2 (0–2)

מאת דוד סבר

עידן עודד מכבס נפתח אתמול בנתניה בהצלחה חלקית. שכן, יתרון בן שני שערים במחצית חייב להספיק לניצחון אפילו נגד המוליכה, בני יהודה. אבל עד לסיום הצליחה בני יהודה להשוות.

המנהל המקצועי מכבס הפתיע במערך ההגנתי שנקט דווקא בבית – עם שלושה בלמים. בהעדרו של רומן פיליפצ'וק הפצוע, בלט החלוץ שקודרין. לאחר הגבהה של מוקן מבני יהודה (3), כבש שקודרין את שערו הראשון במבצע אישי מבריק (14). רונן גבאי המצויין שיגר כדור לשקודרין שפרץ לעבר השער, דחף את שומרו האישי איציק לוי ללא תגובת השופט ומול השוער שטראובר בעט פנימה, 1–0 לנתניה. דקה לסיום המחצית הוכשל אמביוו בתוך רחבת בני יהודה. אבישי ז'אנו בעט מהנקודה הלבנה, שטראובר הדף ואסי רומב בעט את הכדור החוזר פנימה, 2–0.

המחצית השניה נפתחה בהסתערות של בני יהודה ובדקה ה־47 שוב בעיטת 11, הפעם לזכותה לאחר שאיציק לוי הוכשל ברחבה. סהר מזרחי בעט לרשת, 2–1. בדקה ה־67 2–2. מוקן הגביה משמאל, מזרחי הוריד בראש לגרסימוב וזה בעט מהאוויר לעבר שער נתניה, הכדור פגע בתנייתי בארון וחזר פנימה.

אירוע מסעיר היה אחרי שריקת הסיום, כששקודרין עשה תנועה מגונה לעבר אוהדי בני יהודה וספג כרטיס אדום.

● מכבי נתניה: בלרב 6, ז'אנו 5, טייב 6, טהא 5, בארון 5, רומב 6, גבאי 6, דראפיץ' 5, בראל 5 (אליה 5), אמביוו 5, שקודרין (הורחק). המנהל המקצועי: עודד מכבס.

● בני יהודה: שטראובר 5, ששון 4, מרזוק 5, שיטרית 6, עופר לוי 4, איציק לוי 5, סהר מזרחי 5 (ישה), מוקן 5, גרסימוב 5, מסובי 6. המאמן: נסים בכר.

שפט סבי אלנקווה, 5,000 צופים, בנתניה.

הרכש מאזרבייג'אן לא עזר

מכבי פתח תקוה – הפועל בית שאן 0–0

מאת שלומי ליה

אם בסיום העונה תאבק מכבי פ"ת נגד הירידה, תוכל להאשים את משחקיה הכושלים, כמו זה שהיה ביום שישי נגד בית שאן. פ"ת נחשבה פייבוריטית לניצחון ביתי, אבל היא נקלעה ליום חלש מאוד. משחקה לא היה מאורגן והיא הקלה על הגנת בית שאן את המלאכה. נקודת האור היחידה במשחקה היה הבלם מודר מנגמדוב, שהפגין יכולת טובה.

גם בית שאן לא הצליחה להעלות את רמת המשחק. היא צופפה את הגנתה והקשתה על שחקני מכבי להגיע לשער. משחק ההגנה היה טוב והשוער כהן מנע ספיגת כמה שערים.

סמוך לשריקת הפתיחה התברר שהחלוץ האזרי החדש של פ"ת, סמיר אלקפרוב, רשאי לשחק. הוא נכנס למשחק בדקה ה־35 במקום של בניה שנפצע, ועל אף עייפותו מהטיסה אפשר היה להבחין שמדובר בחלוץ מסוכן. שוער פ"ת, גולן מלול, צבר כרטיס צהוב שלישי ולא יוכל לשחק בשבת.

● מכבי פתח תקוה: מלול 5, צחי 5, מנגמדוב 7, צפין 4, אבו קישק 4, שאתוב 4, פיטוסי 4, יצחק 4, בגלייבטר 5, בניה 5 (אלקפרוב 6), בן שמעון 4 (כסון). המאמן: יהושע פייגנבוים.

● הפועל בית שאן: כהן 7, א. דנן 6, ביטון 6, חאזר 6, עשור 5, י. עמר 5, קחימי 6, וינסכם 6, חזן 5 (אלכה), ש. דנן 5 (בן גדה), אלגבריה 5. המאמן: אלישע לוי.

שפט יעקב בן חמו, 2,000 צופים, בפתח תקוה.

פולוקארוב נגח שער עצמי

בית"ר תל אביב – מכבי הרצליה 1–0 (0–0)

מאת שרון מישל

שליטה ובעיטות רבות לשער לא מבטיחות הצלחה – למדו שוב שחקני הרצליה שלחצו על בית"ר תל אביב ברוב שלבי המשחק, אך הוכו לבסוף משער עצמי של הבלם פולוקארוב. בבית"ר ת"א השם הוא איציק קורנפיין, שמגלה יכולת יוצאת מן הכלל ושומר על יציבות. חוץ מקורנפיין ורגאייב קשה לציין מישהו נוסף בבית"ר ת"א. עיקר הבעיה של בית"ר בחוד (אייזנברג ואברג'יל) שכמעט לא מורגש.

להרצליה הצטרפו שלושה שחקנים – בן חמו, מינטנקו וגל הרשליקוביץ – אולם מרגת הטבלה לא הצליחה להשתחרר מהלחץ ולמרות שואן דר לינדן, מינטנקו ומודר הגיעו למצבים, לא הבקיעו. במחצית השניה המשיכה הרצליה להחזיק יותר בכדור, אך ספגה שער בדקה ה־65, בגלל חוסר תיאום בין השוער גילדרי לבין הבלם פולוקארוב. סיום: העלה כדור לעבר תיבת ה־5 של הרצליה, פולוקארוב שנלחץ ע"י רגאייב, נתן לכדור לקפוץ פעם אחת על הדשא – וכשגילדרי יצא לעבר הכדור, פולוקארוב לא הבחין ונגח את הכדור שהתגלגל לרשת.

● בית"ר תל אביב: קורנפיין 7, פרץ 4, שיבאלוב 5, צפין 5, עבד 4, ניסן כהן 4, רגאייב 6, שוויץ 5, רמזינוב 4 (בוטל), אייזנברג 4, אברג'יל 4 (מזרחי). המאמן: אברהם מרצ'ינסקי.

● מכבי הרצליה: גילדרי 5, הרשליקוביץ 5, פולוקארוב 5, ישראל כהן 5, קורן 5, בן חמו 4, אמסלם 4, ואן דר לינדן 6, מדר 5 (יניב כהן), מזרחי 4 (שמחון), מינטנקו 5. המאמן: רוני גאון.

שפט איתן תבריזי, 2000 צופים, בבלומפילד.

גם מרוצים, גם מאוכזבים

הפועל פתח תקוה – צפרירים חולון 1–1 (1–0)

מאת גד לבנון

אילמלא הכשלה מיותרת ברחבה, 9 דקות לסיום, יכולה היתה הפועל צפרירים חולון להפתיע את הפועל פתח תקוה ולהשיג ניצחון חוץ. המשחק נפתח עם מעט שאננות מצד פתח תקוה ועם הרבה שאפתנות מצד חולון, שעלתה ליתרון בדקה ה־16: אחרי הגבהה של אבוקסיס לרחבה גבר חזי שירזי על מגן פתח תקואי ונגח לרשת, כדי לקבוע 1–0 לחולון. למרות הפיגור המשיכה פ"ת להציג משחק רדום. מנגד כמעט הצליחו אבוקסיס, טובי ושירזי המסוכנים להגדיל את התוצאה.

המחצית השניה היתה סיפור שונה. מתוגברת במואליד בריר ובויסי לוי המתקפים, לחצה פ"ת את חולון שבאופן טבעי רצתה לשמור על התוצאה ובעיקר התגוננה. בראשות קחושוילי, הפעלתן, וישראל כהן, שהירבה לפרוץ באגף ימין, שלטה פ"ת והגיעה לכמה מצבים מסוכנים, אך רק בדקה ה־81 הצליחה להשוות. יוסי לוי פרץ משמאל, חדר לרחבה והוכשל ע"י רוד הרשליקוביץ. מושי קקון לא התקשה להבקיע את ויידקוב מהנקודה הלבנה 1–1. עד לסיום המשיכה פ"ת ללחוץ על שערו של ויידקוב המצויין, אבל ללא תכלית. בסיום היו לשתי הקבוצות סיבות טובות להיות מרוצות – אך גם מאוכזבות.

● הפועל פתח תקוה: הס 5, ישראל כהן 6, סלוס 4 (בריר), קרגיל 5, קייסי 5, קחושוילי 6, אמרה 5, מאיה 5, מישיש 5, אברבנל 5, קקון 5. המנהל המקצועי: גיא לוי.

● הפועל צפרירים חולון: ויידקוב 6, הרשליקוביץ 5, אלי כהן 5, מישעל 5, פרץ 6, פיתוסי 5, בן ברוך 5, זיתוני 5, אבוקסיס 6, טובי 5, שירזי 6 (איציק לוי). המאמן: רמי לוי.

שפט חיים יעקב, 2,500 צופים, בפתח תקוה.

תיקו קטע סידרת ההפסדים

עירוני אשדוד – עירוני ראשל"צ 3–3 (2–1)

מאת יוסי אזנבה

עירוני אשדוד נחלצה מהמשבר ביתי, אך שברה את רצף ההפסדים שלה במשחקים האחרונים כשסיימה 3–3 עם ראשל"צ. המשחק היה דרמטי ומהפכני. אשדוד שיחקה במחצית השניה בעשרה שחקנים, לאחר שרון חפיף הורחק בכרטיס צהוב שני (42).

פתיחת המשחק היתה שייכת לאשדוד. שחקניה שלטו במרכז השדה ושילחו את החלוצים המהירים, תורג'מן וריזק להתקפות מתפרצות מסוכנות. בדקה ה־34 כבשה אשדוד שער ראשון. ריזק הוריד כדור בראשו לעמיר תורג'מן שמול שביט אלימלך בעט פנימה. בדקה ה־41 2–0. תומספון אוליה חדר לרחבה והוכשל מאחור בידי פליקס חלפון. רן חפיף בעט את כדור ה־11 לרשת. דקה אחר כך הורחק חפיף.

בדקה ה־44 צמצמה ראשל"צ. חפר קיבל כדור בתוך הרחבה, עבר שני מגינים ובעט לכיוון השער, הכדור פגע באמצו רבאי וחדר לרשת, 2–1. בפתיחת המחצית השניה המשיכה ראשל"צ ללחוץ ובדקה ה־49 השוותה. פריסה הגביה, שיקוה נגח למשקוף, הכדור חזר לאיתן ירמבז'וק שעצר בחזה ובעט לרשת, 2–2.

בדקה ה־66 רכשה ראשל"צ יתרון. חפר בעט מ־20 מטר לכיוון השער, הכדור פגע בראשו של אזאם, שינה מסלולו וחדר לרשת, 2–3. שחקני אשדוד ניסו להשוות ובדקה ה־83 הצליחו. סריסה בעט לרחבה, זוריין נגח, הכדור הגיע לתורג'מן שניסה להתקרב, אולם טרציאנו הכשילו ברחבה והשופט פסק בעיטת 11. תורג'מן בעט לרשת, 3–3.

● עירוני אשדוד: גינצבורג 5, סלסניקוב 5, אזאם 4, בוזגלו 5, אלון כהן 4, מקריצקי 5, סריסה 5 (סלומשבילי), אוליה 5, חפיף (הורחק), זוריין 5, תורג'מן 6. המאמן: זאב ולצר.

● עירוני ראשל"צ: אלימלך 5, חלפון 6, מלניקוב 5, דקל 5 (שיקוה), אלברט 6, חפר 7, טרציאנו 5, רבאי 5, עמרן 5, ירמבז'וק 5, סריסה 5 (רזון). המאמן: אלי כהן.

שפט אריה וולף, 1,500 צופים, באשדוד.

ספורט

בקר נגד סמפראס היום בגמר טורניר המאסטרס בפרנקפורט

פרנקפורט (רויטר). בוריס בקר ופיט סמפראס ייפגשו היום בגמר אליפות האיי-טי-פי. בפרנקפורט, כאשר למנצח יובטח בכל מקרה פרס של יותר ממיליון דולר. בשלב המוקדם ניצח בקר את סמפראס בשלוש מערכות.

סמפראס ניצח בחצי הגמר את אנדרה אגאסי 4–6, 7–6 (5–7), 3–6 ואילו בקר גבר על הספרדי סרחי ברוגרה 6–7 (5–7), 6–4, 6–1. אגאסי התווכח עם השופט הראשי במהלך משחקו נגד סמפראס, השליך כדור בזעם לעבר אחד הקירות והוזהר פעמיים. אזהרה שלישית, שלא נראתה רחוקה, היתה עולה לו בהרחקה מהטורניר ובקנס כבד. אגאסי סירב ללחוץ את ידו של השופט אחרי המשחק, ואמר: "אשלח לו כרטיס ברכה לחג המולד אם יבטיח שלא לשפוט עוד במשחקים שלי".

ביום שישי השלימו המשחקים בבתים והושגו התוצאות הבאות: סמפראס גבר על גוראן איבאניסביץ' 6–3, 6–4; בקר ניצח את סטפן אדברג 6–7 (3–7), 6–4, 5–7 במשחק מרתק ואגאסי ניצח את ברוגרה 4–6, 1–6, 3–6.

איבאניסביץ' השתולל, גידף את השופטים והטם על כמה החלטות. מאוחר יותר הודיעה הנהלת האיי-טי-פי. להשעותו לשמונה שבועות. מכיוון שסכום הקנסות שהוטלו עליו במהלך השנה עלה על 10,000 דולר.

● שטפי גראף עלולה להיעדר מאליפות אוסטרליה הפתוחה בינואר, מאחר שהיא אמורה לעבור ניתוח בגבה. כך מסר רופאה של גראף אתמול בניו יורק.

מוטוסל בגמר סבב פרידמן; הצ'כי סקוק הדיח את בלום

מאת יעקב צלאל

טניסאי ישראלי אחד עלה אתמול לגמר הטורניר השני בסבב פרידמן, וטניסאי מקומי אחד נוצח בחצי הגמר. אבל גם הישגים אלה אינם יכולים לשמח את שלמה גליקשטיין, מנהל האקדמיה לטניס. אורן מוטוסל (28, 654 בעולם), שעלה לגמר, כבר בגבר מכבי להשאיר רושם כלשהו. וגלעד בלום, שנוצח בחצי הגמר, לא חידש הרבה. שניהם ניצחו אתמול שחקני עתיד ישראלים, ואם ניצחונו של בלום על אייל ארליך (3–6, 6–3, 4–6) לא הפתיע, הרי שזה של מוטוסל על אותו התקדמות של הטניס הישראלי, נעם בר, 6–3, 7–5 ברבע הגמר, מעורר מחשבות. בדיוק כמו גם הפסדו של אייל רן בשתי מערכות למר רשקה הליטאי, המדורג כ-400 מקומות אחרי רן בדירוג העולמי.

בחצי הגמר ניצח מוטוסל את טאמבורי מגרמניה 6–3, 3–6, 6–3; טאמבורי הביס ברבע הגמר את עופר סלע 6–2, 6–2. סקוק גבר בחצי הגמר על בלום 7–5, 6–0, 6–3.

גם בגמר הנשים תהיה לישראל נציגה אחת, נטלי כהנא, שניצחה בחצי הגמר את הגית אוחיון 6–2, 2–6 ותשחק נגד לסקובה מצ'כיה שגברה על מיכאלובה (רומניה) 6–4, 6–4.

הילה רוזן ושירי בורשטיין נוצחו אתמול בחצי הגמר בטורניר הדו-חידות בקהיר. רוזן נוצחה בידי הצרפתיה קסמו 6–2, 7–5, 6–3, ובורשטיין הודחה על ידי איזונה מרומניה 6–3, 6–0. בטורניר הזוגות עלו שתי הישראליות לגמר.

אלייניק שיפר שלושה שיאי ישראל במשקולות

איסטנבול (מיוחד ל"ספורט הארץ"). שיים המשקולות הישראלי, גנאדי אלייניק, שיפר שלושה שיאים לאומיים בתחרות במשקל 54 ק"ג באליפות העולם הנערכת כאן. אלייניק הניף 105 ק"ג, דחק 127.5 ק"ג וצבר בקרב 2 – 132.5 ק"ג, שהקנו לו את המקום ה-12 בתחרות בה השתתפו 19 משקולנים.

זוהר הצטיין והחמיץ ב-2–2 של אנטוורפן נגד סירינג

אנטוורפן (שירות "ספורט הארץ"). אנטוורפן, קבוצתו של יצחק זוהר, וסירינג סיימו ב-2–2 שלשום בלילה בליגה הבלגית. זוהר הצטיין וכישל את השער הראשון לאנטוורפן אחרי שסלח כדור מתוכם להימאנס, שקבע יתרון 1–0. שלוש דקות לסיום החמיץ זוהר הזדמנות גדולה להכריע את המשחק כשהחמיץ מקרוב.

העיתון גאזט פון אנטוורפ ציין את זוהר כמצטיין במשחק, אבל כתב כי ההחמצה הגדולה שלו מנעה מאנטוורפן לספוג קריסה. העיתון דה סטאנדרד כתב כי אנטוורפן זוהרת לכושר, הרבה בזכות השיפור שמגלה זוהר.

סן ז'רמן צימצמה הפער ל-4 נקודות

פאריס (שירות "ספורט הארץ"). המוליכה הצרפתית נאנט סיימה רק ב-0–0 את משחקה הביתי נגד באסטיה – ואפשרה לסן ז'רמן, שניצחה 1–3 את סנט אטיין בחוץ, לצמצם את הפער בפסגה לארבע נקודות. לה גואן, ודש וסשה הבקיעו לסן ז'רמן. מונאקו וקאן סיימו ב-0–0.

שאר התוצאות: בורדו – ליל 0–1; לה האבר – קאן 1–1; לנס – אוקזר 1–1; מארטיג – רן 0–1; מונפלייה – ניס 0–0; סושו – מץ 2–4. הצמרת אחרי 18 מחזורים: נאנט 38, סן ז'רמן 34, קאן 31, ליון 30 (משחק חסר). היום תארח שטרסבורג את ליון.

● הולנד: וילם ון האגן, מאמן פיינורד, יצא בהתקפה חריפה נגד דיק אדבוקט. "לא רק שהנבחרת לא משחקת כדורגל כמו שצריך, אדבוקט גם מפלה את שחקני פיינורד לרעה. הוא לא מתייעץ איתי, אולם בשחקנים מאייאקס מעונים, כמו רונאלד דה בור, הוא הוא לו לטיפול צמוד".

בליגה ההולנדית אתמול: וולנדם – פ.ס.ו. 0–0; וילם – רודה 0–1; הארלם – ספרטה 1–0; פאר סווולה – ויטסה 2–3.

איתן אבירור, אמסטרדם

● פורטוגל: בלנסש – בנפיקה 1–1.

שופט ומנהל קבוצה מאשימים את מראדונה באלימות נגדם

בואנוס איירס (רויטר). שופט כדורגל ומנהל קבוצה בארגנטינה מאשימים את דייגו מראדונה, מאמנה של קבוצת מאנדיה, באלימות נגדם ובקריאה לאוהדי קבוצתו לתקוף אותם.

השופט אנחל סאנצ'ז אמר בראיון ברדיו, כי מראדונה דרש אותו לחדר ההלבשה ובעט בדלת אחרי שקבוצתו הפסידה 2–1 לאינדפנדיינטה.

סגן נשיא הקבוצה, הקטור גרגורנה, אחיו של נשיא ההתאחדות הארגנטינית, אמר כי מראדונה קילל אותו וקרא לאוהדים לתקוף אותו. "מראדונה הוא מניאק", אמר גרגורנה. "אם לא ההתנהגות הבלתי-נסבלנית של יו"ר מאנדיה, אני לא יודע אם הייתי יוצא משם חי".

הליגה הארצית / מחזור 9

יפו הגדילה יתרונה מהמקום ה-3 ל-6 נקודות; 5–0 לכפ"ס בירושלים

מאת משה הרינגש

המדורגת ראשונה בליגה הארצית, מכבי יפו, הגדילה את יתרונה מהמקום השלישי לשש נקודות, אחרי ניצחון חוץ באה 1–0 על מכבי קרית גת שדורגה שלישית ערב המחזור. למקום השני עלתה הפועל כפר סבא שהדהימה באיצטדיון טדי את הפועל ירושלים, 5–0. למקום השלישי עלתה הכח רמת גן שניצחה בבית 3–1 את שמשון תל אביב. הפועל חדרה שהיתה שניה ערב המחזור נכנעה ביבנה 2–0 למכבי המקומית. גם הפועל רמת גן ניצחה בחוץ, 2–1 את הפועל אשקלון.

במחזור התשיעי הורחקו ארבעה שחקנים. השיא היה בסדי כאשר תמיר בן חיים מהפועל כפר סבא נכנס בדקה ה-75 והורחק אחרי כ-10 שניות בגלל פגיעה בשחקן הפועל ירושלים. חיים כהן מקרית גת הורחק בגלל צהוב שני (הרחקה שניה העונה), משה יהלומי מהכח הורחק בגלל צהוב שני, כך גם אורן שלמה מהפועל לוד.

טבלת הליגה הארצית

1. מכבי יפו	9	5-14	20
2. הפועל כפ"ס	9	10-20	17
3. הכח רמת גן	9	12-17	14
4. קרית גת	9	13-17	14
5. הפועל חדרה	9	11-15	14
6. מכבי יבנה	9	10-13	14
7. הפועל טייבה	8	8-10	14
8. הפועל אשדוד	9	14-15	12
9. הפועל ר"ג	9	16-13	12
10. הפועל לוד	9	15-11	11
11. הפועל י-ם	9	19-19	10
12. הפ. אשקלון	9	17-12	10
13. הפועל בת ים	8	15-12	9
14. קרית שמונה	9	16-8	9
15. נס ציונה	9	15-7	8
16. שמשון ת"א	9	13-7	7

מלך השערים

1. ניסים בורי (הפועל חדרה)	6
– ביל ססטודסס (קרית גת)	6
– עופר שיטרית (הפועל לוד)	6
– ואלרי קורלנצ'וק (כפ"ס)	6
– יוסי גודרנה (בת ים)	6
6. יניב עופרי (שמשון ת"א)	5
– גיא סלטין (הפועל י-ם)	5

משחקי המחזור הבא

מכבי יפו – קרית שמונה
הפועל רמת גן – הפועל לוד
כפר סבא – הפועל אשקלון
נס ציונה – הפועל ירושלים
הפועל אשדוד – הפועל טייבה
הפועל חדרה – הפועל בת ים
שמשון תל אביב – מכבי יבנה
מכבי קרית גת – הכח רמת גן

מכבי יפו – מכבי קרית גת 1–0 (1–0)

● השער: עופר ראובן (8) ● המצטיין: אמיל וולב (מכבי יפו) ● שפט: אריק היימוביץ', 3,000 צופים, בקרית גת.

י. חבם

כפר סבא – הפועל ירושלים 5–0 (2–0)

● השערים: אבי תקוה (56, 90), דוד סטלופר (18, מ-11 מ'), עידן שום (26), ואלרי קורלנצ'וק (61) ● המצטיין: אבי תקוה ● שפט: משה אבי-אם, 3,000 צופים, בטדי.

מכבי יבנה – הפועל חדרה 2–0 (1–0)

● השערים: איואקה יקוהומי (29), איציק עשור (55) ● המצטיין: איואקה יקוהומי ● שפט: שבתאי נחמיאס, 500 צופים, ביבנה.

יצחק פרי

הכח רמת גן – שמשון ת"א 3–1 (1–0)

● השערים להכח: יצחק מוסרי (20, מ-11 מ'), יוג'ין יקוהומי (75), אבי שם טוב (82) ● לשמשון: מושי עטר (46) ● המצטיין: יצחק מוסרי ● שפט: רחמים שאשה, 500 צופים, ברינסר.

י. חבם

הפועל ר"ג – הפועל אשקלון 1–2 (1–0)

● השערים לרמת גן: פסר סרבין (52, 62) ● לאשקלון: פסר אברג'ב (42, מ-11 מ') ● המצטיין: פסר סרבין ● שפט רוני פיזה, 1,000 צופים, באשקלון.

פיני ביטון

הפועל בת ים – הפועל אשדוד 3–2 (1–0)

● השערים לבת ים: יוסי גודרנה (65, 66), חיים בבר (2) ● לאשדוד: אבי מלול (71), באור גלילי (73) ● המצטיין: יוסי גודרנה ● שפט יצחק בן יצחק, 1,500 צופים, בבת ים.

הפועל טייבה – ס.ב. נס ציונה 1–0 (0–0)

● השער: נתי עזריה (84) ● המצטיין: חסן פריאס (טייבה) ● שפט שמואל שטיין, 800 צופים, בלוד (עונש הרחקה של טייבה).

יאסר מראסי

הפועל לוד – הפועל קרית שמונה 0–0

● המצטיין: ארז בנודיס (שוער לוד) ● שפט אורן פביאן, 500 צופים, בלוד.

בעיטה חופשית

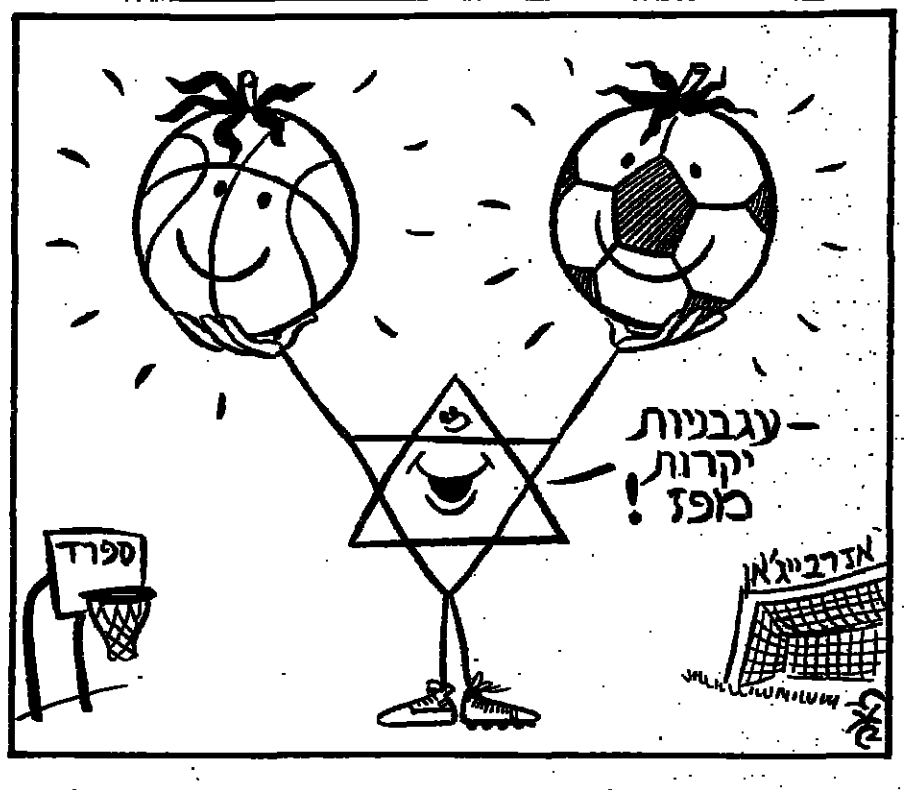

מהפך אנגלי: מנצ'סטר יונייטד מובילה אחרי הפסד 2–3 של ניוקאסל בווימבלדון

מאת גיורא גודמן

לונדון (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מנצ'סטר יונייטד כבשה את הפיסגה; ניוקאסל נוצחה בידי משביתת השמחות מווימבלדון, אבל תשומת הלב הכללית הופנתה דווקא ל"דרבי" בסאות'המפטון למשחק אמצע הטבלה, שבימים רגילים לא היה מעניין רבים חוץ מהאוהדים המקומיים. והסיבה להתעניינות הגדולה, כמובן: ברוס גרובלאר.

ההחלטה של הנהלת סאות'המפטון לאפשר לגרובלאר לשחק, על אף החקירה המתנהלת נגדו בפרשת השוחד, הבטיחה שהמשחק הביתי נגד ארסנל "ייסגר" מראש. ספסרים מכרו בחוץ כרטיסים במחירים שהגיעו עד 200 ליש"ט (כאלף שקלים). שלטי ענק וכרזות "ברוס לא אשם" העידו, שאוהדי סאות'המפטון תומכים ללא סייג בגרובלאר. אחרי שבועיים קשים, רדוף ללא הפסקה על-ידי צלמי העיתונים, חזר השוער לבמה האמיתית שלו, בין הקורות. ההדגמות של אתמול כללו שילוב אופייני של גאוניות וחוסר אחריות מוחלט, ביציאות "משוגעות". כשבדקה ה-12 ביצע ברוס הצלה מדהימה, מהסוג שרק הוא מסוגל לעשותו, והיציעים כבר עם קרסו מהתלהבות. כשבדקה ה-67 ניגש פול דיקוב מארסנל לבד מול, בכדור-11, היה ברור, שבתום כוח דישגרובלאר רק יעוף לעבורן מכבש מטוף. דיקוב כבש התוצאה. לפני כן, בדקה ה-60, כבש ג'ים מגילטון את שער הניצחון לסאות'המפטון ובסיום התנפלו האוהדים המשולהבים על גרובלאר המאושר בחיבוקים.

בצמרת, ייזכר אולי מחזור אתמול כזה שבו החל מסע האליפות השלישי של מנצ'סטר יונייטד. בעיטת עונשין של אירוין (7), נגיחה של קנטונה (34) ובעיטה חדה של קנצ'לסקיס (50) הבטיחו ניצחון גבוה נוסף, 3–0 על קריסטל פאלאס. ניוקאסל איבדה את הבכורה, כשנוצחה 3–2 בווימבלדון. כל השערים הובקעו במחצית הראשונה. אנדי קלארק (2) ואפקן אקוקו (27) העלו את ווימבלדון ליתרון. בירדסלי ושער עצמי של אלן ריבס השוו את התוצאה תוך דקותיים, לפני שביק האנפרוד החזיר ככבש את שער הניצחון (36). ויני ג'ונס הורחק אחרי ההפסקה, ווימבלדון גם התמיצה כעשר-11.

בלקבורן ממשיכה במסע הצלחתיה אחרי ניצחון 3–1 באיפסוויץ'. כריס סאטון (8), טים שרווד (41) ואלן שירר (70) כבשו לבלקבורן. נוטינגהאם פורסט ממשיכה להידרדר אחרי הפסד בית לצ'לסי. הפורסט התמיצה מצבים רבים ומנגד הספיק שער אחד של ג'ון ספנסר (28) לניצחון 1–0.

לטוטנהאם, שנוצחה בביתה 3–4 על-ידי אסטון וילה, יש מנהל חדש אך שיטה ישנה: מבקיעים הרבה, סופגים הרבה יותר. שתי הקבוצות פיטרו באחרונה את מנהליהן, אך בטוטנהאם היה עדיין לפטר את ההגנה כולה. במחצית השעה הראשונה כבשה אסטון וילה, שסבלה עד המשחק הזה מבצורת שערים מתמשכת, בנגיחה של דליאן אטקינסון (8) וצמד של הצעיר גראהם פבטון (20, 27). טוטנהאם צימצמה לפני ההפסקה (41), כשלאחריה המשיכה טוטנהאם לתקוף ואף הישוותה באופן דרמטי בצמד של קלינסמן (53, 74), הראשון בבעיטת-11. היא גם כמעט הפכה את הפיגור לניצחון מוחץ, כשכדור שבעט קלינסמן נהדף בקורה. אך 2 דקות בתוך זמן פציעות כבש טונדרס שער ניצחון יקר לוילה. המנהל החדש של טוטנהאם, ג'רי פראנסיס, נראה תשמע בסיום כמישהו שזכה בלוטו – אך איבד את הכרטיס. רוני רוזנטל לא ישב אפילו על הספסל.

שאר התוצאות: קובנטרי 1 (קרבי ג'ונס 62) – נוריץ' 0; ק.פ.ר. 3 (פרדינגד 30, 39, גאלן 67) – לידס 2 (מקדונאלד, עצמי, 55, דין 72); שפילד וונסדיי 1 (פטרסקו 28) – ווסטהם 0. היום: לסטר – מנצ'סטר סיטי. מחר: ליברפול – אוורטון.

● סקוטלנד: דאנדי יונייטד – הארטס 5–2; היברניאן – מאדרוול 2–2; קילמארנוק – סלטיק 0–0; פארטיק – אברדין 2–1; ריינג'רס – פלקירק 1–1.

הליגה האנגלית

1. מנ. יונייטד	15	10-31	34
2. בלקבורן	15	13-31	33
3. ניוקאסל	15	16-33	33
4. ליברפול	14	15-32	29
5. נוטינגהאם	15	15-25	28
6. לידס	15	19-23	24
7. צ'לסי	14	19-25	23
8. נוריץ'	15	13-13	23
9. סאות'המפטון	15	26-23	20
10. ארסנל	14	14-17	19
11. מנצ'סטר סיטי	14	25-24	19
12. קריסטל פאלאס	15	18-15	19
13. קובנטרי	15	26-18	19
14. ווימבלדון	15	26-17	18
15. טוטנהאם	14	30-24	17
16. שפילד וונסדיי	15	22-16	17
17. וסטהאם	15	16-9	17
18. ק.פ.ר.	15	27-23	16
19. אסטון וילה	15	27-19	13
20. איפסוויץ'	15	30-14	10
21. לסטר	13	25-14	9
22. אוורטון	14	24-9	8

חלוץ בורוסיה מנשנגלדבאך, השוודי מרטין דאהלין, נלחץ בין שחקני איינטרכט פרנקפורט, שוער נבחרת גרמניה אנדי קפקה (משמאל) והבלם לובובאן קומליינביץ'. פרנקפורט ניצחה 1–2

ברמן רק 2 נק' מדורטמונד שסיימה 1–1 עם פרייבורג

מינכן (שירות "ספורט הארץ"). יתרונה של בורוסיה דורטמונד בפיסגה הגרמנית פחת לשתי נקודות לגבי ורדר ברמן, אחרי שהמוליכה סיימה במגרשה רק ב-1–1 נגד פרייבורג ואילו ברמן ניצחה את ארדינגן 3–1 בחוץ. אנדי מולר כבש לדורטמונד (61) לעיני כ-43 אלף צופים, אך קול השוואה כעבור רבע שעה. זו הפעם הראשונה ב-12 משחקי בית רצופים שדורטמונד איבדה נקודה. מאריו באסלר הבקיע צמד למחזיקת הגביע הגרמני (6, 62) והרוסי בסטצ'אסטניך את השער השני (15) לברמן.

פרנקפורט ניצחה את בורוסיה מנשנגלאדבך 1–2 משערים של אנטוני יבואה וג'יי ג'יי אוקוצ'ה. מנשנגלאדבך צימצמה רק בדקה ה-90. באיירן מינכן ממשיכה לאכזב ואתמול סיימה 2–2 בקאיזרסלאוטרן, אחרי שכבר הובילה פעמיים משערים של פרייז (49) ושולץ (52), אבל קאיזרסלאוטרן השוותה פעמיים על ידי שופלד (50) וקוהל (89).

ביום שישי הביסה שאלקה 04 את דינאמו דרזדן 4–0. שאר התוצאות: פ.צ. קלן – המבורג 1–1; קייזרסלאוטרן – דואיסבורג 1–0; מינכן 1860 – לווירקוזן 1–1; שטוטגרט – בוכום 2–2.

הליגה הגרמנית

1. דורטמונד	14	11-32	22
2. ורדר ברמן	14	15-28	21
3. מנשנגלדבאך	14	16-29	18
4. קייזרסלאוטרן	14	19-23	18
5. המבורג	14	15-26	17
6. לוורקוזן	14	17-26	17
7. פרייבורג	14	21-28	17
8. באיירן מינכן	14	20-27	17
9. שטוטגרט	14	27-29	16
10. קרלסרואה	14	21-23	16
11. פרנקפורט	14	22-16	14
12. שאלקה	14	17-18	13
13. קלן	14	31-32	11
14. ארדינגן	14	21-14	10
15. דרזדן	14	27-14	8
16. מינכן 1860	14	20-13	7
17. בוכום	14	24-14	6
18. דואיסבורג	14	32-9	3

האנגלי הובסון ניצח בטריאתלון

ריצ'ארד הובסון, בן 29, מאנגליה, ניצח אתמול בתחרות הטריאתלון ה-8 שהתנהלה באילת בחסות רשת מלונות ישראל. הובסון קבע 1:50.06 שעה וזכה בפרס כספי בסך 3,500 דולר.

במקום השני סיים הטריאתלט ברנארד אוליביה, אלוף הטריאתלון בשנה שעברה, בזמן 1:51.35 שעה. בין הישראלים הגיע ראשון אילן ברסלר, 20, שהיה תשיעי בסיכום הכללי (1:56.21). בנשים זכתה הבלגית ג'ינן דה רוסה ב-2:03.00 שעות. בין הישראליות הגיעה ראשונה נוגה אסל, בת 38, מאילות, שהיתה תשיעית בסיכום.

384 אתלטים, ביניהם 100 מחו"ל, השתתפו בתחרות בה חולקו לזוכים פרסים בסך 55 אלף שקל.

אילן ברסלר ייצא ביום א' הבא לניו זילנד לייצג את ישראל באליפות העולם.

עוזי דן

26 נקודות ל'רוקי' גלן רובינסון

אטלנטה (רויטר). מילווקי באקס ניצחה אתמול בשבת את אטלנטה 93–97 אחרי הארכה, בזכות סל של לי מייבורי 28 שניות לסיום ההארכה. הרוקי (טירון) גלן 'ביג דוג' רובינסון, הבחירה מס' 1 בדראפט, קלע 26 נקודות במשחק הראשון בקריירה בו פתח בחמישיה. מילווקי פיגרה ב-12 נקודות ברבע השלישי, ואטלנטה קלעה רק שתי נקודות במהלך ההארכה. "אנחנו עוד לא משקיעים בדורסל", אמר מאמן אטלנטה לני וילקינס, שעם עוד 11 נצחונות יהיה למאמן בעל שיא הנצחונות באן.בי.איי. טוד דיי קלע 21 נקודות למילווקי, גראנט לונג הוליך את אטלנטה עם 27 נקודות.

בפילדלפיה קבע שון ברדלי שיא קריירה עם 28 נקודות ו-22 ריבאונדים, בניצחון הסיקסרס על לוס אנג'לס קליפרס 83–97. לקליפרס, היחידה בליגה ללא ניצחון (0–8), זו הפתיחה הגרועה בהיסטוריה של המועדון.

באורלנדו קלע ניק אנדרסון 25 נקודות ושאקיל אוניל הוסיף 22, בניצחון השלישי ברציפות של מג'יק 103–113, הפעם נגד ניו ג'רזי נטס. דריק קולמן הוליך את ניו ג'רזי עם 22 נקודות.

במיאמי, קלע די בראון 22 נקודות כולל שלשה 47 שניות לסיום המשחק בו ניצחה בוסטון סלטיקס את מיאמי היט 111–115. דומיניק וילקינס הוליך את בוסטון עם 24 נקודות ודינו ראדג'ה הוסיף 22.

באינדיאנה קלע רג'י מילר 4 שלשות ופייסרס הנחילה לסיאטל סופר סוניקס הפסד שלישי רצוף 87–94. גרי פייטון קלע 21 לסיאטל שדייקה רק ב-38% מהשדה.

בפיניקס ניצחה סאנס את פורטלנד טרייל בלייזרס 111–124, עם 26 נקודות של דני מאנינג ו-24 של דן מארלי.

תוצאות נוספות: יוטה ג'אז – דטרויט פיסטונס 96–121; לוס אנג'לס לייקרס – קליבלנד קאבלירס 80–82.

האלופה יוסטון במאזן 0–8

האקים אולאג'ואן קלע 29 נקודות וקני סמית' 19, כולל שש בתחילת הרבע הרביעי, כדי לאפשר ליוסטון לשמור על מאזן מושלם אחרי ניצחון 83–106 על שיקאגו בולס אור ליום שישי. האקים הוריד 14 ריבאונדים בניצחון השמיני ברציפות של האלופה העונה.

סל עם השריקה לסיום של טרי מילס העניק לדטרויט פיסטונס ניצחון 92–94 בדנוור על הנאגטס. מילס קלע 20 נקודות במשחק וג'ו דומארס 21. בפורטלנד קלע מרק פרייס 30 נקודות, כולל שמונה ברבע האחרון בניצחון קליבלנד על בלייזרס 81–80.

בשארלוט קלעו לארי ג'ונסון ודל קארי 19 נקודות כל אחד, בניצחון שארלוט הורנטס על לוס אנג'לס קליפרס 99–83. שארלוט ניצחה למרות 26 איבודי כדור.

בדאלאס קלע לשיוט האריס של ניצחון 54 שניות לסיום, ודרי סארפלי הוסיף 16 נקודות במשחק הראשון אחרי ארבע שנים באן.בי.איי. בניצחון של המאווריקס על סאקרמנטו קינגס 96–94.

שאר התוצאות: ניו ג'רזי – וואשינגטון 103–111; גולדן סטייט – ניו יורק 109–100.

כריס וובר עבר לבולטס

כריס וובר עבר לוואשינגטון בולטס, פחות מיממה אחרי שחתם על חוזה בגולדן סטייט ווריירס. וובר שנבחר לרוקי השנה בעונה שעברה הועבר תמורת טום גאגליוטה והבחירות הראשונות של וואשינגטון בדראפט של 1996, 1998 ו-2000.

ההעברה בוצעה בעקבות החתמתו של ג'והאן הוארד בבולטס. הוארד שיחק עם וובר במכללת מישיגן, שזכתה בתואר אלופת המכללות ב-1992 ו-1993.

שטיינהאור דורש להפחית 4 נקודות ליגה מהפועל ת"א

פרקליטו עו"ד עדי-זהב הודיע לאיגוד הכדורסל, כי הקבוצה לא העבירה 137 אלף שקל, לפי החלטת ועדת המשמעת באיגוד

מאת אלי פרוסי

עו"ד הנוך עדי-זהב, פרקליטו של תומר שטיינהאור, שיגר שלשום מכתב לאיגוד הכדורסל ובו הודיע שלא קיבל את השליש הראשון (137 אלף שקל), מהסכום שהתחייבה הפועל ת"א להעביר אליו לפי החלטת ועדת המשמעת באיגוד ב-27 באוקטובר.

עו"ד עדי-זהב, דורש להעמיד לדין את הפועל ת"א ולהפחית ממאזנה ארבע נקודות ליגה, לפי החלטת ועדת המשמעת לפני שלושה שבועות.

על מידע לפיו פנה מרכז הפועל לאיגוד הכדורסל והתחייב לערוב לחוזה של שטיינהאור, אמר עדי-זהב אמש: "לא ידוע לי על פניה זו, אבל אני מעריך שמנסים כאן להרוויח זמן. לי זה לא משנה, כי ועדת המשמעת הורתה לשלם את הכסף ולא שעוד גורם יהיה ערב לתשלום".

מחר תדון נשיאות איגוד הכדורסל בבקשת הפועל ת"א להקדים את דרבי הליגה עם מכבי ל-10 בדצמבר, בגלל משחקה של הקבוצה ב-13 בדצמבר באיסטנבול עם פנרבחצ'ה בגביע אירופה לקבוצות. מכבי מתנגדת להקדמת המשחק, בגלל חשש מהכנסה גמורה ומכך שב-8 לדצמבר תשחק עם אולימפיה לובליאנה באליפות אירופה לקבוצות.

הליגה הלאומית

1. מכבי ראשל"צ	8	621-763	16
2. מכבי תל אביב	8	602-725	15
3. גליל עליון	8	644-663	13
4. הפועל ירושלים	8	660-653	13
5. בני הרצליה	8	639-770	13
6. הפועל אילת	8	668-679	13
7. הפועל חולון	8	637-718	12
8. מכבי רמת גן	8	724-788	12
9. הפועל גבת	8	700-728	11
10. מכבי ירושלים	8	700-750	10
11. הפועל חיפה	8	687-699	10
12. הפועל תל אביב*	8	661-768	9
13. הפועל גבעתיים	8	717-634	9
14. ביתר רמת גן	8	1109-439	8

* ממאזן הקבוצה הופחתו 4 נקודות

בראנץ' איים לעזוב את הפועל גבעתיים

אילן קובלסקי מאמן הפועל גבעתיים ושחקן החיזוק החדש בקבוצה אדריאן בראנץ', ניהלו עימות מילולי סוער, בתום משחק האימון ביום חמישי נגד מכבי רמת גן (90–105).

קובלסקי טען כי בראנץ' מתרשל ולא מפגין את יכולתו. הכדורסלן איים על קובלסקי כי הוא יעזוב לארה"ב. בסוף השבוע יישבו הנהלת הקבוצה את המחלוקת בין השניים.

● ג'יי ג'יי יובנקס ונייד רייבליס, שחקני מכבי רמת גן חזרו להתאמן אמש, אחרי פציעות בברך וברגל בהתאמה, וישחקו הערב נגד מכבי ירושלים.

אריה ליבנה

הפועל חיפה תופיע ללא שחקנים זרים

קבוצת הפועל חיפה תופיע הערב למשחק הליגה באולם אוסישקין נגד הפועל תל אביב, ללא שחקני חיזוק זרים.

רניס ויליאמס עזב את הארץ בשבוע שעבר, ומייקל קנדי לא התאמן מאז חזרה הקבוצה לפעילות, בגלל חוב כספי. משה לב, מפעיל הקבוצה, רצה לפנות לקנדי כדי שישחק, אבל שחקני הקבוצה ביקשו ממנו להימנע מכך מאחר והשחקן לא התאמן.

דרור פרשלקוביץ'

● גרג הנפלד סובל מפציעה בירך ולא התאמן אמש באימון מכבי ת"א. בקבוצה מקווים שהנפלד ישתתף במשחק הליגה מחר עם בני הרצליה.

נבדקת אפשרות לשלב נבחרת הכדורסל בטורניר בשוודיה

לטורניר שיהיה בדצמבר הוזמנו גם יוון ואיטליה

מאת אלי פרוסי

נבחרת ישראל עשויה לצאת בסוף דצמבר לטורניר חג המולד בשוודיה. השוודים הזמינו את הנבחרת לפני כחודשיים, אולם איגוד הכדורסל השיב כי עד שלא תובטח השתתפות הנבחרת בגמר אליפות אירופה, אין אפשרות להיענות להזמנה.

בימים הקרובים ינסו ראשי האיגוד לבדוק אם עדיין יש אפשרות להשתלב בטורניר, בו תתכן גם השתתפותן של נבחרות איטליה ויוון.

נבחרת ישראל שבה מהמסע המוצלח לצ'כיה וספרד אחרי חצות יום חמישי, והתקבלה באולם האח"מים בנמל התעופה בן גוריון. נציגי הקבוצות קיבלו את פני השחקנים עם זרי פרחים.

יו"ר האיגוד דן קסטן שאירגן את קבלת הפנים לנבחרת, בירך את השחקנים וראשי המשלחת: "אני רוצה להודות לכולכם בשם האיגוד ובשם הספורטאים. כאשר שיחקתם הרגשתי בהופעה שלכם את הגאווה בדגל ובסמל. איגוד הכדורסל יעשה את כל שיידרש כדי לתת לנבחרת את הסיוע המירבי לקראת גמר אליפות אירופה".

מאמן הנבחרת צבי שרף אמר: "לפני שנתיים היינו באותו מצב. חזרנו גדולים מפולין והיינו קטנים בגרמניה. חסר לנו כאן מישהו שנמצא בארה"ב (דורון שפר). האליפות הקרובה ביוון היא משימה קשה, שנקווה שניקח אותה בשיא הרצינות. תודה לשחקנים על התרומה שלהם לנבחרת בשבועות האחרונים".

הקפטן דורון ג'מצ'י בירך בשם השחקנים: "דורון שפר חסר לנו ברגע הזה, כי הוא שותף בהצלחה. אני מאחל לכל אחד תקופות כאלה, זה אחד מהשיאים של כל שחקן בנבחרת".

● עם שחקני הנבחרת הגיעה לישראל מספרד גם דונה מארטין, אמם של אנטוניו ופרנאנדו מארטין, שנספה לפני חמש שנים בתאונת דרכים.

גב' מרטין הגיעה לישראל כדי לבקר את נכדה בן ה-10, בנו של פרנאנדו שאמו ישראלית. הנכד שוהה בקיבוץ בדרום הארץ. גב' מרטין תשוב לספרד עם בנה אנטוניו וקבוצתו ריאל מדריד, שתגיע השבוע למשחק עם מכבי ת"א.

עלו לחצי גמר גביע הכדורעף לנשים

הפועל מטה אשר, עמק חפר וקרית חיים עלו לחצי גמר גביע המדינה בכדורעף לנשים.

מטה אשר – הפועל בתים 3–0 (15–13, 15–6, 15–4). במטה אשר הצטיינו הילה שפיר, חנה ואלה גונפר ומרגריטה פרציקר. עמק חפר – הפועל נווה שאנן 3–0 (15–5, 15–6, 15–3). הצטיינו בעמק חפר סלי ספאג'ניקוב, לריסה רומצ'נקו ואלכסנדרה מיטמן. הקרייתים קרית חיים – אסא באר שבע 3–0. בקריית חיים בלטה אסתי אתרוג.

בחצי הגמר: מטה אשר – הפועל כפר סבא, עמק חפר – קרית חיים.

מיכאל אמקין

השבוע בכדורסל

הערב

● לאומית א', מחזור 9 (20.30): הפועל גבעתיים – הפועל חולון (שפטו: ברגמן וביטון); הפועל אילת – הפועל ירושלים (שטריקס וריף); מכבי ירושלים – מכבי רמת גן (קמינר ויהלום); הפועל תל אביב – הפועל חיפה (וידוביק וגליליג); מכבי ראשון לציון – הפועל גבת (וולצר וסלע).

יום שני

● לאומית א', מחזור 9: בני הרצליה – מכבי תל אביב (רונן ודיינישו); ביתר רמת גן – הפועל גליל עליון (רדומסקי ועובד).

יום שלישי

● גביע אירופה לקבוצות, מחזור 1: הפועל תל אביב – ברודנ'י ריגה (לאטוויה).

● לאומית ב', מחזור 10.

יום רביעי

● גביע קוראץ', מחזור 1: הפועל אילת – פרייסטרי (יוון).

יום חמישי

● אליפות אירופה לקבוצות, מחזור 3: מכבי תל אביב – ריאל מדריד (ספרד).

יוון: מאמן פרייסטרי התפטר. סינגלטון הוחתם

קוסטאס מישאס, התפטר בסוף השבוע מאימון קבוצת פרייסטרי, אחרי שהודחה ברבע גמר הגביע היווני בידי אריס סלוניקי. צבי שרף מאמן הפועל ת"א, הכחיש אתמול ידיעות שפורסמו ביוון, לפיהן הוא מועמד לאמן את הקבוצה שניסתה להחתימו בקיץ.

פרייסטרי שתגיע מחרתיים לישראל לקראת משחקה נגד הפועל אילת ביום רביעי בבית שמינית גמר גביע קוראץ', החתימה בסוף השבוע את ג'ורג' סינגלטון (2.05 מ') כזר השני בקבוצה במקומו של רנדי וויט. ללא מאמן ועדיין ללא סינגלטון נוצחה אמש פרייסטרי באולמה 84–88 בידי פאנתיניקוס.

היה זה ניצחון ראשון לאפטימיס קימורוגלו כמאמן פאנתינייקוס. פאספאלי 25, יאנאקיס 23, הירבו לקלוע לפאנתינייקוס. ברחולד 21 וקורוניס 17 בלטו בפרייסטרי.

פאניוניוס ללא פאניס כריסטודולו המושעה (בגלל דרישת מאמנו להפחית ממשקלו) הופתעה בביתה על ידי אפולון 69–79. שאר תוצאות המחזור השישי: אריס – רפני 63–88, איראקליס – פאגגרטי 51–72, אולימפיאקוס – אמפלוקיפי 69–129, פאוק – לאריסה 75–80.

● איטליה. אלק קסלר (27, 2.08 מ') הוא הזר החדש של סטפאנל מילאנו, יריבת הפועל אילת בגביע קוראץ', במקומו של ארסטוקט הפצוע. קסלר שיחק אשתקד במיאמי היט. גרגור פרצ'קה, שאובחנו הפרעות בקצב פעולת לבו, ישוב לפעילות בקבוצה בשבוע הבא.

הקרואטי דאנקו צ'וויטיצ'אנין, הוחתם ברג'יו אמיליה ויצטרף למייק מיצ'ל כזר השני בקבוצה.

ארד לזאבי באליפות אירופה בג'ודו (עד 21)

אריק זאבי זכה במדליית ארד באליפות אירופה בג'ודו עד גיל 21 בליסבון. זאבי, שהפסיד בקרב הראשון שלו נגד אלוף רוסיה, ניצח לאחר מכן בארבעה קרבות, בהם גם את אלוף צרפת, הישג שזיכה אותו במדליית ארד. הוא התחרה במשקל עד 86 ק"ג.

במשקל עד 95 ק"ג נוצח פאבלו מוסין בשלב חצי הגמר ולאחר מכן נוצח פעם נוספת והודרג במקום ה-5.

מובארק מזהיר מפני "התפוצצות בעזה" שתביא להתפשטות האלימות לאירופה

מאת דפנה ורדי
סופרת "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). נשיא מצרים, חוסני מובארק, הזהיר בסוף השבוע מפני "התפוצצות" בעזה אשר תביא להתפשטות האלימות של מוסלמים קיצוניים באירופה. בראיון ל"טיימס" הלונדוני מאשים מובארק את המדינות התורמות על שלא עמדו בהתחייבויותיהן, והביאו לכך שלא חל כל שינוי במצב בעזה. לדבריו, מצב זה מאפשר למוסלמים קיצוניים לזכות במידב האהדה והתמיכה.

"המדינות התורמות חייבות להודרז. בעזה אין מקומות עבודה, אין חינוך, אין תשתית ואין שירותי בריאות. אם המצב הזה יימשך, אף אחד עלי אדמות לא יוכל לשכנע את האנשים שם להישאר רגועים. התפוצצות תעודד קיצוניים רבים לצאת לעזה ולהילחם לצד הפלשתינאים. אני מקווה שאנשים יבינו בסכנה", אמר מובארק.

הוא הדגיש בפני כתב העיתון "טיימס", כי המצב הקשה בעזה מהווה איום לא רק על המזרח התיכון אלא גם על אירופה. "מבלי לתת לפלשתינאים תקווה, תהפוך עזה לבסיס של חוסר יציבות, אשר ישפיע גם על אירופה. קל מאוד להגיע מכאן לאירופה, בעיקר כאשר יש כיום תאים של מוסלמים קיצונים באירופה", אמר.

נשיא מצרים סירב להתייחס ישירות לטענות נגד בריטניה על שהיא מספקת מקלט למוסלמים קיצונים, אך אמר כי "מי שמארח גורמים אלה ומאפשר את קיומם של כינוסים התומכים באלימות, ישלם מחיר מאוד כבד".

מובארק גם קרא לשינוי עמדת המערב כלפי שליט לוב. לטענת מובארק, מועמר קדאפי השתנה, ומהווה כיום בלם חיוני נגד התפשטות האיסלאם הקיצוני. "הוא אדם מאוד מתון. הוא מגנה את הטרור. הוא לא קיבל את קרלוס כאשר הגיע אליו לפני כמה שנים, אלא שלח אותו מיד חזרה", אמר מובארק.

עוד טען מובארק, כי ניתן יהיה לרסן את פעילותו של אבו נידאל, אם זה יהיה בלוב.

הרשויות הדרוזיות ביטלו הפגנה המונית שתוכננה להיום

מאת יוסף אלגזי

אמש, עם צאת השבת, הוזמנו נציגי הרשויות הדרוזיות לישיבה דחופה עם שר האוצר, אברהם שוחט, בלשכתו בירושלים. בתום השיחה הסכימו הצדדים, כי עד חודש מארס תופעל ועדה ליישום השוואת מצבן של הרשויות הדרוזיות למצבן של הרשויות היהודיות, וכי תוך שבועיים ימסור האוצר את תשובתו לתביעות הרשויות הדרוזיות לשנת 1995.

לפי סיכום זה, החליטו נציגי הרשויות הדרוזיות לבטל את ההפגנה ההמונית שתוכננה להיום, אך הם ימשיכו לקיים את אוהל המחאה מול משרד ראש הממשלה בירושלים.

אתמול, לפני הפגישה עם שר האוצר, התקיימו ביישובים הדרוזיים והצ'רקסיים עצרות מחאה, שבהן הציגו ראשי הרשויות המקומיות את תביעותיהם וסקרו את תוצאות מגעיהם עד כה עם נציגי הממשלה, הכנסת ודרכי השלטון המקומי.

מת מאיר תלמי, ממנהיגי מפ"ם

מאת אבי בצמן

מאיר תלמי מת בשלושם בקיבוץ משמר העמק בגיל 85. תלמי נחשב לאחד ממורי הדרך של הקיבוץ הארצי, השומר הצעיר, ומי שגילם בעיני רבים את רוחה האידיאליסטית של מפ"ם.

מאיר תלמי, "יודקס" כפי שהכול הכירוהו, נולד בוורשה ב-1909, והיה אוטודידקט מובהק, שלא סיים את כיתה ח'.

בנעוריו הצטרף לתנועת השומר הצעיר, קן וארשה, והיה לימים מנהיג השומר הצעיר בפולין. עד יומו האחרון נשאר איש תנועת הנוער.

קן וארשה היה צומת בו נפגשו אינטלקטואלים יהודים צעירים בעלי השקפות שמאליות מאוד עם צעירים בעלי זיקה עמוקה לעולם היהדות.

תלמי הוריד שירים חסידיים לרפרטואר הזמר התנועתי ופירסם מאמרים סוציולוגיים על יהדות פולין ויהדות העולם.

בפעילותו בשומר הצעיר התוודע לאשה, שליחת התנועה מארץ-ישראל, ונישא לה.

ב-32' עלה ארצה ושנה אחר כך הצטרף לקיבוצה של אשתו – משמר העמק.

תלמי נודע בישרו האישי ובעצמאותו האינטלקטואלית. הוא היה דמות מקובלת על כל אגפי התנועה וזכה לאמון ולהערכה רבה מצד כל חבריה.

ב-73' נבחר לכנסת, ושימש כסגן יושב ראש ועדת החוץ והביטחון, חבר ועדת השירותים, המפקחת מטעם הכנסת על פעילות המוסד השב"כ.

כח"כ בלט בסלידתו ממניפולציות פוליטיות, וזכה להערכתם של כל חברי הבית, שראו בו נציג הליכות ו"לא פוליטיקאי". הפרס היחיד שזכה בו היה "מגן איתמר בן-אב"י", פרס האבירות של תא הכתבים הפרלמנטריים.

ב-81' פרש מהכנסת, ולפני שנתיים פרש ממזכירות הקיבוץ הארצי, אך הוסיף לשאת בתפקידים תנועתיים עד יומו האחרון.

יהודה סוביז חברו של תלמי אמר עליו ש"היה שותף נאמן ומדריך בבעיות התנועה: רק לפני שבוע קראנו את הבריז בדף הירוק בשאלות שעל הפרק", סיפר סוביז.

תלמי הרבה לעסוק בשאלת משבר התנועה הקיבוצית, ובבעיות קיבוצו שלו. הוא פירסם עשרות רבות של מאמרים, וספר בשם "השאלה הלאומית והמציאות היהודית בימינו".

תלמי הניח אשה, חברת הכנסת לשעבר אמה תלמי, שלושה בנים: יגאל, יהודה ובנימין, כולם חברי משמר-העמק, נכדים וחמישה נינים. הלווייתו תתקיים היום בשעה שלוש אחר הצהריים בקיבוצו, משמר העמק.

מאיר תלמי

שני אסירים פליליים ברחו מכלא מעשיהו

(ע). שני אסירים ברחו שלשום בערב מכלא מעשיהו, הסמוך לרמלה. השניים, שרון חמו (21) מבאר-שבע ושמעון גבאי (23) מראשון לציון מרצים עונשי מאסר על עבירות פליליות.

חמו נשפט ל-16 חודשי מאסר בעוון התפרצות. זוהי תקופת המאסר הרביעית אותה הוא מרצה. הוא צפוי היה להשתחרר בתחילת ינואר, בתום ניכוי שליש מעונשו על התנהגות טובה.

האסיר השני, שמעון גבאי, מרצה עונש מאסר בן 24 חודשים בשל החזקת סמים. גבאי היה אמור להשתחרר אף הוא בינואר, בתום ניכוי שליש מעונשו בשל התנהגות טובה. מעשיהו נחשב לכלא פתוח, שבו מרצים את עונשם אסירים העומדים לקראת שחרור. רובם יוצאים מדי יום לעבודות שיקום במפעלים באזור.

העדרם של השניים התגלה ביום ו' סמוך לשעה 10 בלילה בעת ספירת האסירים. במקום נערכו סריקות, אולם השניים לא נמצאו. גורמים בכירים בשירות בתי הסוהר העריכו, כי השניים יצאו לכמה שעות לאזור תל אביב והתכוונו לחזור לבית הכלא עוד לפני הספירה. אולם, בשל תקלה כלשהי לא הצליחו לחזור.

דובר שירות בתי הסוהר מסר, כי המשך החיפושים אחרי השניים הועבר לידי משטרת ישראל. לדבריו, השירות פתח בחקירה של נסיבות המקרה.

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הכ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה בקו בנין, והיא: תוספת מגורים בקומת קרקע קו בנין 2.70 מ' תחת המותרת והמערבית בקו בנין 4.50 מ' בחזית צפונית במקום 5.00 מ' המותרים שעל החלקה: 141 בגוש 18148 רחוב פסרוסת 12 עיר נהריה את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

דוד קהוש יו"ר הוועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

הלמס

(המשך מעמוד 1א)

בראיון לתוכנית של אוואנס ונובאק ברשת סי-אן-אן נשאל הלמס, בן 73 מה עמדתו ביחס להצבת כוחות אמריקאיים ברמת הגולן. "אני מתנגד לכך", השיב. האם תצביע נגד? "בן אדוני", אמר והוסיף והסביר: "כל תהליך השלום שם (עם סוריה) הוא מעשה הונאה. סוריה איננה רוצה בשלום. הם רוצים את רמת הגולן וגישה לארנקים של משלמי המסים האמריקאים". מעבר לכך, הוסיף "אינני חושב שאנחנו צריכים להיות השוטרים של העולם. אני חושב שעלינו להחזיר את הבחורים הביתה, מכל מקום בעולם שבו הם נמצאים".

בהתייחסו להאיטי, אמר הלמס שלא היה צריך לשלוח כוחות אמריקאים לשם מלכתחילה, אבל, בינתיים השלמה כבר משימתם וצריך להחזירם "אתמול".

בהתייחסו לנושא סיוע החוץ והסיוע לישראל אמר הלמס כי בסופו של דבר יהיה צמצום של כל תוכניות הסיוע. הוא הציע לשנות את הבסיס לפיו הוא מוענק למדינות השונות. המבחן צריך להיות האינטרס האמריקאי והאמון של המדינות הנהנות מהסיוע של ארה"ב.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו ואחינו

משה זינגר ז"ל

בעניין מועד הלוויה, נא להתקשר:
03-5234040 03-5231078

המשפחה המתאבלת

א ה ו ב נ ו

השופט **עזרא הדיה**

א י נ נ ו

ההלויה תצא מבית הלוויות סנהדריה היום, יום ראשון, 20.11.94 בשעה 15:00

אבלים:
אשתו: גלדיס הדיה
בנו: חיים הדיה
בתו: יעל הדיה
אחיו: גבריאל הדיה ומשפחתו
אחותו: שולמית רומנוב ומשפחתה

יושבים שבעה בבית אחותו ברח' המייסדים 19,
בית-הכרם, ירושלים.

לרות היקרה ובני משפחתה

אבלים וכואבים
על מותו של חבר היקר באדם

ינק שטוקפיש
ז"ל

א.ש. שיווק תשתית בע"מ
ל.מ. תעשיות תשתית בע"מ
דליה, אמיר, ואלי.

תצלום: ישראלסון

מאות אזרחים השתתפו בעצרת זיכרון במלאות 30 יום למותם של 22 קרבנות הפיגוע ברחוב דיזנגוף (ראו ידיעה בעמוד 6א)

עימות בין מתנחלים בקדומים לבין שוטרים שחיפשו אחר תושב המקום

(ע). תושבים בקדומים התעמתו אתמול עם שוטרים, שהגיעו להתנחלות במסגרת חיפושיהם אחר אלישיב קלר. קלר נעצר בזמנו בחשד שהשתייך להתארגנות הימין בשטחים, ושוחרר. השוטרים הגיעו לבית שבו מתגוררים הורי אשתו של קלר, בני משפחת שני, כדי למסור להם צו הבאה לפני שופט המיועד לקלר, אולם בני המשפחה סירבו לפתוח לשוטרים את הדלת.

לטענת תושבים בקדומים, שברו כמה שוטרים את חלונות הבית וכך נכנסו. במקום נאספו תושבים והשוטרים דרשו מאחד מהם, אריה עופר, להציג את תעודת הזהות שלו. לטענת עופר, הוא אמר לשוטרים שתעודת הזהות שלו נמצאת בביתו. מהמשטרה נמסר, לעומת זאת, כי עופר סירב להציגה. התפתחה תגרה ולטענת עופר היכו אותו השוטרים.

בעקבות זאת התכנסו אחרים מתושבי המקום ומפקדי הכוח המשטרתי שהגיע לאזור בבית אחד המתנחלים ודנו בשאלה אם יש לעצור את עופר. בראש המתדיינים מקדומים עמד רב ההתנחלות דניאל שילה.

אתמול שבו השוטרים למקום, אולם בעלי הבית, שבו אמור היה קלר להימצא ניסו למנוע מהם להיכנס. לדברי סנ"צ ביטון לאחר משא ומתן איפשר להם אחד הנוכחים, שהציג עצמו כבעל בית, להיכנס.

משלחת מישראל יצאה לכנס בקובה "נגד המצור האמריקאי"

מאת יוסף אלגזי

משלחת מישראל יצאה אתמול את הארץ בדרכה להוואנה, כדי להשתתף בכנס בינלאומי להזדהות עם קובה במאבקה נגד המצור האמריקאי.

בכנס שייפתח מחר ויימשך חמישה ימים יופיע מנהיג קובה, פידל קאסטרו.

במשלחת מישראל משתתפים ח"כ סלאח סלים מחד"ש, יורם גוז'נסקי – מזכיר הוועד לידידות ישראל-קובה, דוד רוט מקיבוץ דביר, ארנון הדנייק – מזכיר הדור הצעיר של מפ"ם, ד"ר מוחמד בכרי – יו"ר המועצה המקומית בענה, נימר מורקוס – יו"ר המועצה המקומית כפר יאסיף, ולטיף דורי – חבר מזכירות מפ"ם.

כביש הטייסים בתל אביב יחסם הערב לתנועה

(ע). כביש הטייסים בשכונת יד אליהו בתל אביב ייחסם לתנועת כלי רכב לכל אורכו, מצומת להגרדיה ועד רחוב עוזיר, מהיום בשעה 10 בערב ועד מחר בשעה 5 בבוקר.

בעת סגירת הכביש, תתבצע הנחת קורות בטון לגשר עילי, שישרת את הולכי הרגל במעבר מעל כביש הטייסים, ויחבר את שכונת רמת הטייסים לשכונת רמת-חן, סמוך לרחוב עוזיר.

אתמול, מחצות הלילה ועד היום ב-4 בבוקר, התבצעה העברת קורות הגשר מאיזור התעשייה באזור ועד לרחוב הטייסים.

לוחמי הימ"מ פרצו לדירה בחולון ועצרו חולה נפש

(ע). כוח של הימ"מ פרץ אתמול לפנות בוקר לדירה בקומת קרקע, ברחוב הבעש"ט 13 בחולון, ועצר חולה נפש, ששהה בדירה 30 שעות יחד עם צעירה.

הפריצה בוצעה לאחר שבית החולים לחולי נפש אברבנאל בבת ים הודיע, שחולה הנפש הוא אלים ועלול לפגוע בעצמו ובמי שנמצא בקרבתו.

הצעיר, תושב תל אביב בן 24, שלקה בנפשו בעקבות תאונת דרכים, יצא מבית החולים אברבנאל באפריל השנה, אחרי אשפוז. עם יציאתו קיבל טיפול תרופתי לתקופת שהותו מחוץ לבית החולים. לפני כשבועיים שהה הצעיר בחברת ידידה באזור תל אביב, היכה אותה וגרם לה נזקים גופניים רבים. היא אושפזה בבית חולים.

בעקבות זאת החליט בית החולים אברבנאל להוציא לצעיר צו אשפוז כפוי. החשש היה שיפגע באנשים נוספים ובעצמו. בבית החולים חשדו, שהצעיר אינו נוטל את התרופות.

שלשום פנו אנשי בית החולים למשטרה, וכוח גדול של שוטרים בא לבית בחולון. המשטרה עקבה אחרי תנועות האיש בדירה, וכשהתברר כי הלך לישון, בשבת בבוקר, הוחלט לתפוס אותו. כוח של לוחמי הימ"מ פרץ ב-6:30 בבוקר את דלת הכניסה של הדירה והשתלט על הצעיר תוך שניות. הוא הועבר לידי הצוות הרפואי של בית החולים אברבנאל.

24 הרוגים בהתקפה של מוסלמים קיצוניים בשבוע שעבר באלג'יריה

אלג'יר (ע"צ). 24 בני אדם נהרגו ביום רביעי, בהתקפה של קנאים מוסלמים בכפר סידי-עבראללה, כ-20 ק"מ ממערב לבירת אלג'יריה. כך נמסר אתמול בהודעה רשמית.

קבוצה של אנשים חמושים חדרה לכפר בשעות הערב, והרגה שמונה אזרחים ושניים מאנשי כוחות הביטחון. האחרונים הצליחו להרוג ששה מהתוקפים. חיילים נוספים שחשו למקום הרגו עוד שמונה מן הקנאים האיסלאמיים.

סניף בני עקיבא נחנך בחברון בעת שהעיר היתה בעוצר

(ע). טקס חנוכת סניף בני עקיבא בחברון נערך במוצאי שבת ברחבת מערת המכפלה. הסניף החדש ממוקם בשכונת אברהם אבינו בחברון.

יותר מ-100 ילדים ובני נוער יהודים יצאו אתמול בתהלוכה מתל רומיידה למערת המכפלה. התהלוכה יצאה בליווי משטרתי כבד, בעת שהאזור כולו היה נתון בעוצר.

לדברי המארגנים, מנעו השוטרים מבני הנוער להדליק לפידים.

משה זינגר – משורר, מתרגם ולשונאי – מת בגיל 58

משה זינגר, משורר, מתרגם ובעל המדור "עניני לשון" במוסף לספרות של "הארץ" בשמונה השנים האחרונות, מת אתמול מוות פתאומי, בגיל 58.

משה זינגר החל את דרכו הספרותית בסוף שנות החמישים, כמשורר בעל שם העט משה העבעי, ופירסם קובץ שירים, "שירים קטנים", בהוצאת "מחברות לספרות". כבר בכך קנה לו מקום של כבוד כמתרגם שירה. מכוחה של הדרות שירית שלא פסה עם השנים נעשה מתרגמו ומתווכו של המשורר הגרמני ריינר מריה רילקה. הוא לא חדל לעסוק ברילקה, ולא הניח לאתגר הזה. החל בקובץ ראשון של תרגומים בהוצאת "עקד" משנות הששים, וכלה בקובץ המסכם, "באור חיפשך מלאכים רבים", שיצא בהוצאת זמורה-ביתן בשנת 1987. על ספר זה כתב יורם ברונובסקי: "משה זינגר מילא אחר מצוות יסוד של מתרגם השירה: הוא נעשה למשורר עצמו... בכוחה של מאגיה שהיא, אחרי ככלות הכל, המאגיה של השירה באשר היא... הצליח זינגר להיעשות לרילקה הכותב את שיריו בעברית".

לצד המתרגם נודע משה זינגר כאיש הלשון, וליתר דיוק – הלוחם למען עברית משוחררת מכבלי משמרת האקדמיה. לכך הקדיש את רוב רובם של טוריו, שהתפרסמו בשנים האחרונות ב"הארץ" וקודם לכן במוסף לספרות של "ידיעות אחרונות". זינגר היה תלמידו וממשיכו של הבלשן חיים בלנק (1926–1988), שנלחם ללא לאות למען "לשון בני אדם", כלומר – למען עברית מדוברת ולמען זכותה של הלשון המדוברת להיות שווה בנכבדותה ליתר שכבות הלשון.

זינגר עלה על מדוו בתוקפנות ובאי התפשרות על עיקרון זה, ולא חדל לקנטר כמורה "עניני לשון" את המדקדקים המבקשים למשטר את לשונם של הבריות. אפשר לומר שלא חדל מלהמתע עד לרגע האחרון ממש: רשימת התקפה על מרודו של חגי חיפרן "מלים מעצבנות" התפרסמה ביום ששי האחרון במוסף "הארץ", והיא מסכמת במידה רבה את ה"אני מאמין" הלשוני שלה נגד התנשאות של לשונאים, בעד עברית גמישה וחיה המתפתחת מעצמה ופתוחה לכל השפעה שהיא.

משה זינגר השאיר אחריו גם עשרות תרגומי פרוזה מאנגלית, המוכיחים את בקיאותו בכל שכבות הלשון העברית ואת יכולתו לייצר אלטרנטיבה לדיבריה של האנגלית למגיה. הוא תירגם רומנים של בשביס זינגר, ויליאם פוקנר, דיוויד לודג', הנרי מילר, סול בלו, פול אוסטר. הרומן האחרון של מרדכי ריצ'לר, עבודתו האחרונה בתרגום, יצא לאור בימים אלה בהוצאת זמורה ביתן.

בני ציפר

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

משה דוידוב

ההלויה תצא היום, יום א', יז' בכסלו 20.11.94 בשעה 13:00 מבית ההלויות שמגר רוממה ירושלים אל בית העלמין גבעת שאול ירושלים

האבלים:
אשתו – תמר דוידוב
בנו וכלתו – גדעון ויעל דובר
בנו וכלתו – יורם ונירה דובר
בנו – אהוד דוידוב
משפחות: דוידוב, פוזיילוב ובן ישראל

במלאת 4 שנים לפטירתו של יקירנו

רו"ח **ברוך ברוידא**

נעלה לקברו ונתייחד עם זיכרו
בבית הקברות בהרצליה ביום ד' 23/11 בשעה 16:00.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

אנו מודיעים בצער רב
על פטירתה בשיבה טובה
של יקירתינו

אסתר אמיר

אבלים:
בנה: דר' ראובן אמיר
כלתה ובנה: עדנה ודר' אמנון פישר
נכדיה ונינה

ההלויה תתקיים בבית העלמין בחולון בשעה 13:15

במלאת שלושים יום לפטירתו של יקירנו

עדי לאוטמן

יתקיים טקס גילוי מצבה ואזכרה ביום שלישי 22.11.94 בשעה 15:00, בבית העלמין בקרית שאול.

אנו מודים מקרב לב למנחמינו בכתב ובעל פה.

המשפחה

קשר לישיר
לפרסום מודעות
177-022-7575
מספר אחד
קשר לישיר
לכל העיתונים

חייג
02-254245-8
03-5121333/44
04-623166/7
הארץ

24 שעות
קבלת מודעות דחופות
רחוי
דיזנגוף 113 (מול כסית)
03-5239952 03-5246363
לבעלי כרטיסי אשראי ב-3 תשלומים

פרסום מודעות אבל
עד חצות
השרות שלנו ללא תוספת מחיר
03-5032969 ובערב 03-5605591 ,5605731

קבלת מודעות אבל
-03-
5755555

הארץ
קבלת מודעות אבל
סניף ת"א טל 03-5121212 פקס 03-6815859 עד חצות
סניף חיפה טל 04-623166 פקס 04-670715 עד 16:00
סניף ירושלים טל 02-254245 פקס 02-254249 עד 22:00

קבלת מודעות
177-022-3000
חיוג חינם
עד חצות

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
03-5661111
ובחיוג חינם
177-022-1516

מודפון
קבלת מודעות אבל 24 שעות ביממה
03-38 38 38

חדשות חוץ

"דר שפיגל": סוריה, איראן, עיראק ולוב הגבירו פעולות הריגול באירופה

דיפלומטים ערבים לוחצים על אוסטריה שלא להסגיר לגרמניה את מי שהיה שגריר סוריה במזרח גרמניה, החשוד בסיוע לטרוריסט קרלוס

מאת יהודית וינקלר
שליחת "הארץ" בגרמניה

בון (מיוחד ל"הארץ"). דיפלומטים ערבים לוחצים על ממשלת אוסטריה שלא להסגיר לגרמניה את פייסל סומק, מי שהיה שגריר סוריה במזרח גרמניה, אשר חשוד בסיוע לטרוריסט קרלוס לפוצץ את מרכז התרבות הצרפתי בברלין ב-1983. כך מדווח שבועון החדשות "דר שפיגל" בגליונו החדש.

"דר שפיגל" מגלה כי דיפלומטים ערבים בווינה, שם נעצר סומק בראשית אוקטובר, מפעילים על ממשלת אוסטריה לחץ כבד לבל תיענה לבקשת ההסגרה של גרמניה. מעצרו של סומק בוצע לבקשת התביעה הכללית בגרמניה, וזו הגישה בצינורות דיפלומטיים בקשת הסגרה.

מעוניינים בהסגרת יוהאנס ויינריך

על פי "דר שפיגל", שירות הביטחון הגרמני מעוניין פחות בסומק עצמו, ויותר ביוהאנס ויינריך, טרוריסט גרמני שעבר במשך שנים עם קרלוס, וכמותו שהה תקופה מסוימת בסוריה, ומאוחר יותר עבר כנראה למדינה ערבית אחרת.

ויינריך, בדומה לקרלוס, שהה זמן מה בשגרירות סוריה במזרח ברלין, לפני נפילת החומה. מטרתם של שירותי הביטחון של גרמניה, העומדים מאחורי בקשת ההסגרה של סומק, היא להגיע להסדר שיביא, בסופו של דבר, להסגרתו של ויינריך.

עוסקים בריגול צבאי, תעשייתי ופוליטי

במקביל, מדווחים אמצעי התקשורת בגרמניה על הגברת פעולות הריגול בגרמניה ובמערב אירופה מתוך השגרירויות בבון של איראן, עיראק, לוב וסוריה. פעולות אלה, שאותן מכנה "דר שפיגל" "ריגול בשם אללה", כוללות ריגול צבאי, תעשייתי ופוליטי.

שירותי המודיעין של ארבע המדינות מפעילים לא רק מרגלים מקצועיים, אלא מגייסים גם את אזרחיהן בעלי אשרת שהייה בגרמניה. הם מפעילים עליהם לחצים כבדים, כלכליים ופוליטיים, כדי לאלץ אותם לעבוד עבורם.

רופא סורי בשם, ראפאת ק' בן 43, נעצר בסוף אוקטובר בעיר האלגאואל בגרמניה, כחשוד בריגול. הוא עבד בסוריה, שבה ניתנה לו גישה לתוכניות טילי פסריוס, לתעשיות העלולות לסייע בייצור נשק כימי, ולמפעלים המייצרים מוקשים. שירות הביטחון הגרמני החליט לעצור אותו, לאחר שהתקבל אצלו פאקס בשפה הערבית שבו הוזהר מאפשרות שייעצר.

חוקרים גרמנים עדיין בודקים באיזו מידה היה ראפאת ק' קשור עם תעשיות העלולות לסייע בייצור נשק כימי.

מבריחים מגרמניה חומרים האסורים ביצוא

בשירות הביטחון הגרמני חוששים כי סוכנים המשרתים את שירותי הביון "בשם אללה", רוכשים ומבריחים מגרמניה וממערב אירופה סחורות וחומרים האסורים ליצוא, על פי החוק המונע יצוא סחורות מסוימות לאזורי משבר.

ראשי שירות הביטחון מסבירים כי עם קריסת הגוש המזרחי, שעבד בשיתוף פעולה עם שירותי המודיעין הערביים, נאלצים אלה לפעול עתה באורח עצמאי, ונזקקים יותר ויותר לאמצעים השרים באופן חוקי בגרמניה.

משפטו של סמיר ג'עג'ע, מפקד הפלאנגות לשעבר, נפתח בביירות

מואשם בפיצוץ כנסייה בסיוע ישראלי ובחיסול בני משפחת שמעון

תצלום: אי־פי

סמיר ג'עג'ע (מימין) בדרכו אתמול לבית המשפט

ביירות (אי־פי). משפטו של סמיר ג'עג'ע, מנהיג מפלגת הכוח הלבנוני של הנוצרים בלבנון, נפתח אתמול בבוקר בבית המשפט בביירות, תחת שמירה כבדה.

ג'עג'ע, מפקד הפלאנגות לשעבר, זכה לתשואות נלהבות כשהגיע לבית המשפט. הוא צפוי לעונש מוות אם יורשע בפיצוץ כנסייה ובחיסול יריב פוליטי.

"אני בטוחה שיזוכה", אמרה אשתו, סתרידה טוק, "הוא נראה חיוור ואיבד ממשקלו מאז המעצר, אך מצבו הכללי טוב ומצב רוחו מרקיע שחקים", הוסיפה.

ג'עג'ע בן ה-43 מואשם בתכנון הפיצוץ בכנסייה בג'וניה ב-27 בפברואר, 94', פיצוץ בו נהרגו 11 מתפללים ו-60 נפצעו. הוא מואשם בקבלת עזרה מהשב"כ הישראלי בהטמנת הפצצה בכנסייה המארונית. כן מואשם ג'עג'ע בתכנון ההתנקשות בחייהם של בני משפחת שמעון, שמחסלים פרצו לביתם בבעבדה ב-21 באוקטובר, 90'. שמעון עמד אז בראש המפלגה הליברלית הלאומית, שהיתה מסוכסכת זה מכבר עם הפלאנגות של ג'עג'ע.

בכתב האישום נאמר, כי ג'עג'ע, ששמר על קשרים הדוקים עם ישראל בתקופת מלחמת האזרחים, ביקש להצית מחדש את הסכסוך ולהכריז על מדינה נוצרית עצמאית. השופט העליון פיליפ חיראלה ניהל את המשפט, שתואר על ידי כלי התקשורת בלבנון כ"משפט החשוב ביותר מאז זכתה המדינה בעצמאותה ב-1943".

אחמד בן־בלה: ראוי להסכים לממשלה בהנהגת החזית האיסלאמית באלג'יריה

רומא (רויטר). נשיא אלג'יריה לשעבר, אחמד בן־בלה, קרא אתמול לעריכת בחירות דמוקרטיות בארצו ואמר, כי יש לאפשר לקיצונים המוסלמים לשלוט במדינה אם ינצחו.

בן בלה, השוהה ברומא לצורך שיחות עם קבוצות אופוזיציה אחרות בנושא המשבר הפוקד את אלג'יריה, אמר גם כי הוא סבור שהפגישות שיתקיימו מחר ומחרתיים יסייעו בפתרון הבעיה בדרכי שלום. "אולם יכולתנו לקיים דיאלוג תלויה בהסכמה כללית על כמה קווי יסוד, כגון דמוקרטיה רב־מפלגתית, זכויות האדם וחופש העיתונות", אמר בן בלה בן ה-75.

ממשלתה של אלג'יריה, הנתמכת על ידי הצבא, דחתה את ההזמנה להשתתף בדיונים. בן בלה, גיבור מלחמת העצמאות של אלג'יריה נגד צרפת ונשיאה הראשון של הרפובליקה, אמר כי הוא סבור שהממשלה איבדה הזדמנות בכך שלא השתתפה בשיחות. הוא אמר כי התמיכה ב"חזית ההצלה האיסלאמית" היא "עצומה", וכי הוא מוכן לקבל ממשלה בהנהגת החזית.

"קרובים לאירופה"

עם זאת, אמר בן בלה, כי לדעתו, "אזרחי אלג'יריה לא יקבלו את ההלכה האיסלאמית – אנחנו פשוט קרובים מדי לאירופה".

השיחות בין הממשלה לחזית ההצלה, שהוצאה אל מחוץ לחוק, נקטעו בחודש שעבר לאחר שהממשלה האשימה את החזית האיסלאמית בתמיכה בפעולות טרור בהן נהרגו כ-70 זרים. החזית, מאידך, האשימה ביום רביעי את כוחות הביטחון בעינוי והרג של יותר מאלף איש והשלכת גופותיהם לרחוב בתשעת הימים הראשונים לחודש זה.

בן בלה, העומד בראש "התנועה למען הדמוקרטיה באלג'יריה", אמר כי אזרחים רבים אינם תומכים לא בממשלה ולא בחזית האיסלאמית וכי שני הצדדים יצטרכו להסכים לוויתורים משמעותיים כדי להשכין שלום במדינה השסועה.

אלימות במצרים

קהיר (רויטר). שלושה קיצונים מוסלמים פרצו אתמול למסגד בקרבת העיירה מלאווי שבדרום מצרים, ירו למוות בפקיד ממשלה ופצעו אדם נוסף. המסגד נוהל אמנם בעבר על ידי תומכי תנועת הטרור "גמאעה אל־איסלאמייה", אך לאחרונה הוא הועבר לידי משרד הדתות המצרי.

כמו כן נמסר, כי אתמול בבוקר הרגו כוחות הממשלה פונדמנטליסט מוסלמי לאחר שארבו לו באחת הדרכים היוצאות מהעיירה.

בקצרה

● בון. הסכם לסלילת מערכת כבישים ומסילות ברזל בין ברלין למוסקווה ייחתם בחודש הבא על ידי גרמניה, רוסיה, פולין, והאיחוד האירופי. לפי "דר שפיגל" מדובר בפרויקט של המאה שיקשר את ברלין עם מוסקווה דרך וארשה, ברסט ומינסק. הפרויקט ימומן בכל הנראה במשותף על ידי המדינות הקשורות בו ועל ידי יזמים פרטיים. (יהודית וינקלר)

● ריאד. ראש ממשלת רוסיה ויקטור צ'רנומירדין הגיע אתמול לתחנה הראשונה במסעו במפרץ הפרסי, המיועד למשוך השקעות ולקדם את הסחר הדו־צדדי עם מדינות האזור. לפי מקורות דיפלומטיים, יסביר היום צ'רנומירדין לפאהד מלך סעודיה את הנימוקים העומדים מאחורי תמיכתה של רוסיה בביטול חרם הסחר הבינלאומי על עיראק.

● קטמנדו. מפלגת הקונגרס הנפאלית הודיעה אתמול על תבוסתה למפלגה הקומוניסטית היריבה, לאחר הבחירות הכלליות שהתקיימו בממלכה. "איננו בשלטון עוד", אמר דובר מפלגת הקונגרס, "לפי כל הסימנים נראה שמעתה ואילך נשב על ספסלי האופוזיציה". מניין הקולות עד עכשיו כיסה 175 מתוך 205 המושבים בפרלמנט. עד כה זכו הקומוניסטים ב-83 מושבים, ומפלגת הקונגרס ב-62. (ע"ר)

● טוקיו. צפון קוריאה הודיעה ביום שישי כי נקטה צעדים להקפאה כללית של הכורים הגרעיניים שלה ושל מתקנים הקשורים בהם, בהתאם להסכם עליו חתמה עם ארה"ב. כך מסר דובר משרד החוץ לסוכנות הידיעות הצפון קוריאנית. ממשלת צפון קוריאה התחייבה בהתאם להסכם מן ה-21 באוקטובר, להפסיק את פעילות האתרים הגרעיניים שלה ולהפסיק בנייתם של שני כורים חדשים, בתמורה לקבלת טכנולוגיה גרעינית מודרנית מן המערב. (סי"צ)

● בון. 11 מטפסי הרים – תשעה גרמנים ושווייצי אחד, וכן מדריך נפאלי – נספו בהרי ההימאליה, דיווח ביום שישי איגוד מטפסי ההרים של גרמניה. 11 הגופות נמצאו קבורות תחת השלג בהר פיסאנג, שגובהו 6,091 מטרים מעל פני הים. תנאי השטח הקשים והטמפרטורה – 25 מעלות מתחת לאפס – מקשים על עבודת צוותי החילוץ. (ע"ר)

● בריג'ואטר. בכירי משרד החינוך הקנדי החליטו לשלוח להקפאה את המורה קרון גוגלר מתפקידה למשך שבוע, לאחר שקיימה שיעור בנושא השואה. תלמידים בעלי עיניים וכיפות כהים סווגו כיהודים בעוד שבעלי השיער והעיניים שיחקו את תפקיד הנאצים. (אי־פי)

שיחת חוץ / עם אלון ליאל

על תהליכי הפיוס והדמוקרטיזציה במוזמביק ובאנגולה

לנפילת האפרטהייד השפעה עמוקה

נשיא מוזמביק, ז'ואקים צ'יסאנו, נבחר לנשיאות המדינה, בסיבוב הראשון של הבחירות הרב־מפלגתיות הראשונות בתולדותיה. על פי התוצאות הסופיות שהתפרסמו אתמול, זכה צ'יסאנו ב-53.3% מן הקולות, והקדים את יריבו העיקרי, מנהיג האופוזיציה וראש תנועת המורדים לשעבר (רנאמו), אפונסו דלאקאמה, שזכה ב-33.73% מקולות המצביעים. גם בבחירות לפרלמנט זכתה מפלגתו של צ'יסאנו – פרלימו, ב-44.33% אחוזים. מהקולות, שסקים לה 129 מושבים בפרלמנט. מפלגתו של דלאקאמה – רנאמו, זכתה לעומת זאת ב-37.78% מהקולות וב-112 מושבים בבית המחוקקים. רק מפלגה נוספת עברה את אחוז החסימה – האיחוד הדמוקרטי, שזכתה ב-5.15% מהקולות, המקנים לה תשעה מושבים.

במקביל, נודע אתמול שמנהיג מורדי אוניט"א באנגולה – שכנתה של מוזמביק ממערב – ג'ונאס סאווימבי, דחה הבטחה של הממשלה לאפשר לו מעבר חופשי מהאזור בו נטושה מלחמת האזרחים, והודיע כי הוא שולח נציג שיחתום בשמו על חוזה השלום בלוסקה שאמור להתקיים היום. מקור בממשלת אנגולה מסר, כי הנשיא דוש סאנטוש ימנע אף הוא מחתימה על החוזה.

בעוד שתהליך השלום במוזמביק הושלם על ידי בחירות שהוכרזו על ידי האו"ם כ"חופשיות והוגנות", באנגולה השכנה, בה הופרו הסכמי שלום רבים בעבר, אנו עדים בשבועות האחרונים להתגברות הקרבות. למרות הרקע ההיסטורי הדומה של שתי המדינות התפתחויות שונות. מדוע?

ההבדל נובע מהתפתחויות בחזית הדרום־אפריקאית: הן בסכסוך במוזמביק והן בסכסוך באנגולה דרא"פ בחשה באופן מאוד רציני לצד אחד הצדדים. בשנים האחרונות הופסקה מעורבות זו ועובדה זו מאפשרת לשתי המדינות להגיע לרמה של יציבות שלא הכירו בעבר. אלא שיש לזכור שהבחירות הרב־מפלגתיות באנגולה התקיימו הרבה לפני הבחירות בדרא"פ, שהביאו לקץ משטר האפרטהייד. לעומת זאת, הבחירות במוזמביק התקיימו לפני חודש, כלומר לאחר האיתות שהגיע מדרא"פ ולפיו מעתה לאחר קם מנהיג (מאנדלה) בסדר גודל עולמי. מעבר לכך, גם האו"ם הצליח ללמוד מכישלון פעילותו באנגולה.

מורדי אוניט"א שהפסידו בבחירות הרב־מפלגתיות הראשונות שהתקיימו באנגולה לפני כשנתיים דחו את תוצאות הבחירות ושבו לשדה הקרב. מהם הסיכויים שתנועת המורדים לשעבר במוזמביק, רנאמו, תחזור על הדוגמה האנגולית?

ליאל הוא מנכ"ל משרד הכלכלה, ששימש כשגריר ישראל בדרום אפריקה ובמוזמביק

הסיכויים ליציבות במוזמביק מצוינים. מנהיג רנאמו, אפונסו דלאקאמה, אמנם הצהיר באמצע תהליך הבחירות שהשלטון אחראי להונאה וזיופים וכי הוא מתכוון לפרוש מהבחירות, אך גם במצב זה, הוא טרח להדגיש שלמרות הכל אין בכוונתו ובכוונת רנאמו לשוב לשדה הקרב. דומה שמוזמביק החליטה לאמץ לעצמה משטר דמוקרטי אמיתי. למעשה, כבר עם התמוטטות הגוש הסובייטי, החלה מוזמביק את דרכה הקפיטליסטית. זו התבטאה בהפרטה של מפעלים ובעידוד השקעות הזרות.

הן במוזמביק והן באנגולה – מנהיג מפלגת השלטון במשטר החד־מפלגתי הוא המנצח בבחירות החופשיות הראשונות המתקיימות בה. האם אישיות המנהיגים בשתי המדינות היא שהשפיעה על התוצאות, או שמדובר בתמיכה מתוך פחד במי שייצג עד לבחירות את הכוח השולט?

הניסיון מוכיח שלא ניתן להשליך משני המקרים על תופעה אפריקאית כוללת. במקרה של מוזמביק אין ספק שלכריזמה של צ'יסאנו השפעה רבה. לזכות צ'יסאנו זוקפים את פירוק שני הצבאות היריבים והקמת הצבא המאוחד; כמו כן נזקפת לזכותו השגת היציבות הפוליטית והשבת מאות אלפי פליטים למדינה. לעומת זאת מקובל לטעון שרנאמו שפתחה ב-75 ב"מלחמת התאבדות" אחראית להפיכת מוזמביק – שמשכה בעבר קרוב לשני מיליון תיירים בשנה: מדינה בעלת אוצרות טבע רבים ופוטנציאל כלכלי נכבד – לאחת המדינות העניות ביותר ביבשת.

מאת אודי פרימור

האוניברסיטה העברית בירושלים

מרכז הרווי ל. סילברט ללימודי ישראל
מזמינים את הציבור לכנס בנושא:

קליטת עולי בריה"מ לשעבר בשנות התשעים:
זהות ותרבות במעבר

09:30–09:15 התכנסות
09:45–09:30 פתיחה
ברכות:
פרופ' אריה שחר – מנהל מרכז סילברט
פרופ' חנוך גוטפרוינד – נשיא האוניברסיטה העברית

11:45–09:45 מושב ראשון יו"ר פרופ' ניצה תורן

■ ד"ר אלעזר לשם – האוניברסיטה העברית, ביה"ס לעבודה סוציאלית
קליטת עולי ברה"מ בראי המחקר 1990–1993
■ פרופ' משה ליסק – האוניברסיטה העברית, המחלקה לסוציולוגיה
האינטליגנציה הרוסית בין גטואיזציה לאינטגרציה
■ פרופ' מרדכי אלטשולר – האוניברסיטה העברית, המכון ליהדות זמננו
קווים לזהות היהודית של יוצאי בריה"מ לשעבר
■ ד"ר תמר הורוביץ – אוניברסיטת בן־גוריון, החוג לחינוך
עולמם הפוליטי והחברתי של יוצאי בריה"מ לשעבר
■ דיון

14:00–12:15 מושב שני יו"ר ד"ר אלעזר לשם

■ ד"ר פרן מרקוביץ' – אוניברסיטת בן־גוריון, המחלקה למדעי התנהגות
תהליכי שינוי בזהותם של מהגרים יהודים מבריה"מ לשעבר
■ גב' יוליה מירסקי – ג'וינט ישראל, מכון פאלק לחקר בריאות הנפש
כבר לא שם ועדיין לא כאן: תהליכי הזדהות בקרב עולים צעירים מבריה"מ לשעבר
■ גב' ריקי פלח–גליל, גב' פרידה קאושינסקי, פרופ' דוד ברגל – האוניברסיטה העברית, ביה"ס לעבודה סוציאלית
תפיסת העצמי והאחר במפגש הבין–קבוצתי: סטודנטים ילידי בריה"מ לשעבר וילידי ישראל
■ דיון

הכנס יתקיים ביום ד', כ' בכסלו תשנ"ה, 23 בנובמבר 1994
בבית מאירסדורף, הר הצופים, ירושלים, חדר 502

בכנס יוצג הספר "עליה וקליטה של יהודי בריה"מ לשעבר
ביבליוגרפיה נבחרת ותקצירים 1990–1993"

מפעלי ים המלח בע"מ

1. מפעלי ים המלח בע"מ (להלן -"החברה") מעוניינת לבחון התאמתם של קבלנים לביצוע עבודות שירותי איסוף גרוטאות ברזל הנמצאות בשטח מפעלי החברה בסדום (להלן- "העבודות").
2. קבלנים המעוניינים להציג מועמדותם מתבקשים לפנות למשרדי החברה בבית האשלג בבאר-שבע לקביעת ראיון לשם בדיקת התאמתם.
3. על הקבלנים להיות בעלי ניסיון מוכח במתן שירותי איסוף גרוטאות ברזל ובעלי יכולת ביצוע של איסוף גרוטאות ברזל באתרים גדולים.
על הקבלנים להמציא את האישורים הדרושים על פי חוק עסקאות גופים ציבוריים (אכיפת ניהול חשבונות וכו') התשל"ו -1976.
4. הודעה זו אינה מהווה הזמנה להציע הצעות לביצוע העבודות. החברה אינה מתחייבת שהעבודות תבוצענה או שיפורסם לגביהן מכרז או שהקבלנים הפונים ישותפו במכרז או בכל הסדר אחר בקשר לעבודות.
5. לשם תאום ראיון נא לפנות לגבי ברכה יוסוב טל. 07-465337 בין השעות 15:30 - 7:30 בימים א'-ה'.

נוגב ים
עסקית ללא הפסקה
24.00 – 12.00 כל השבוע כולל שבת
העסקית הכי כדאית 38 ש"ח

מבחר מנות פתיחה: איקרא, חצילים, תעמוס, טחינה, לבנה, מטיאס, פלמידה, מטיאס בתחמיץ
מבחר דגים: ... בשקדים, ... בלימון, ... בשום ..., ... בנוסח ..., סטייק סלמון ... , פילה על חקרם, שניצל אסקלופ ברוטב חרדל-פלפל
תוספות: סלט ירקות טרי, תפו"א בתנור
מנות אחרונות: פרפה היום, קרם ברולה, טרין שוקולד, נוגטין בדבש

מסעדת דגים ופירות-ים
חוויה אמיתית של דגים ופירות ים באוירה מיוחדת
רח' יהודה מכבי 66, ת"א טל. 03-6048103

טוב שיש לך טלפון מבזק
אלמוג 2000
חדש! עכשיו במחיר היכרות 137 ש"ח בלבד!

10 זיכרונות * מגוון סוגי צילצול * שליטה בעוצמת הצילצול * אפשרות להפעלת השירותים הספרתיים המתקדמים בפשטות ובנוחות * אפשרות לתלייה על הקיר * חיוג צלילים
עכשיו, כל מה שנשאר לך הוא לחייג 199 ואלמוג 2000 יגיע לביתך עם שליח.
תוכל גם לגשת לאחד מסניפי בזק ולרכוש את הטלפון, שבזק בחרה במיוחד בשבילך!
*המחיר כולל מע"מ. ניתן לשלם באמצעות חשבון הטלפון, ב־3 או ב־6 תשלומים שווים. לא יגבה תשלום חודשי קבוע עבור המכשיר. אחריות לשנה.
בזק

יומן

הסכמה לבבית

הקשרים המתהדקים בין בריטניה לצרפת הם אחת ההתפתחויות החשובות ביותר באירופה בעידן שלאחר נפילת חומת ברלין. לא היה רקע מוצלח יותר לפסגת מיטראן־באלאדור־מייג'ור, שנערכה בסוף השבוע בשארטר, מאשר חנוכתה כמה ימים קודם לכן של הרכבת המהירה פאריס־לונדון המקרבת מאוד את שתי הערים זו לזו; ואכן האווירה ששררה בפסגה היתה הטובה ביותר הזכורה זה שנים ביחסי שתי המדינות.

במשך זמן רב היו היחסים הללו קרירים למדי; ואולם השינויים הכבירים שחלו באירופה מאז קץ המלחמה הקרה גרמו לכך ששתי המעצמות מגלות בסיס מחודש לשיתוף פעולה. דיוני שארטר התמקדו באינטרסים המשותפים, תוך מאמץ להימנע מעיסוק בנושא מעורר המחלוקת המרכזי: האיחוד האירופי.

הצעדים האחרונים של ארה"ב בבוסניה קירבו עוד יותר את בריטניה אל צרפת. הצרפתים הרגישו בפני אורחיהם הבריטים, כי הגישה האמריקאית בבוסניה היא הוכחה לנחיצותה של "זהות ביטחונית אירופית". בריטניה, שעד כה היתה מסויגת מאוד מכל הניסיונות הצרפתיים לקדם את הקמתו של כוח אירופי נפרד, מתחילה לגלות פתיחות. ואולם שינוי כה חד באוריינטציה הטרנסאטלנטית של בריטניה לעבר צרפת ואירופה הוא עניין שהבריטים מתקשים לעכל, ומייג'ור טרח להדגיש כי אין להפריז בדרמטיזציה של "המשבר" עם ארה"ב.

צרפת מבקשת למצוא בקשר המתהדק עם בריטניה איזון להשפעה הגוברת והולכת של גרמניה, וסבורה כי הוא עשוי להשיב לה מקצת ממעמדה המרכזי באירופה. בינתיים הצליח מיטראן להשיג את תמיכת מייג'ור בהקמת כוח בין־אפריקאי להתערבות בסכסוכים, וגם בכך יש הד מן העבר: סיומה של תקרית פאשודה והסדרת היריבות הקולוניאלית בין צרפת ובריטניה הביאו להסכמה הלבבית, והשאר מסופר בדברי הימים.

ניצן הורוביץ

חדשות חוץ

לאחר שמטוסי קרב סרביים הפציצו בנפאלם את ביהאץ' – "אזור מוגן" בצפון מערב בוסניה

מועה"ב החליטה לאשר לנאט"ו לתקוף מן האוויר את הסרבים שבשטח קרואטיה

סרייבו (רויטר). האו"ם מסר אתמול, כי הסרבים עשו "מעשה נבלה" בכך שהתמשו בנפאלם בהפצצה מן האוויר על העיירה הבוסנית ביהאץ', המהווה "אזור מוגן" של האו"ם.

כמו כן דווח על התרחשות הלחימה באזור צפון מערב ביהאץ', שם עושים כוחות הממשלה המוסלמית מאמצים נואשים להדוף מתקפות של מוסלמים מורדים וסרבים מבוסניה ומקרואטיה.

האו"ם מסר, כי המתקפה האווירית של מטוסי קרב סרביים שבערכה קלשום היתה הפעם הראשונה בה נעשה שימוש בחומר הבעירה הקטלני מאז החלה המלחמה ביוגוסלוויה לשעבר, לפני יותר משלוש שנים. "מדובר בהפרה ברורה של אמנות האוסרות את השימוש בתחמושת מסוג זה," אמר דובר מטעם האו"ם, פול רידלי. דובר אחר, תאגס מיינטראו, תיאר את המתקפה, בה הושלכו גם פצצות מצרר, כ"מעשה נבלה הראוי לגינוי חריף מצד הקהילה הבינלאומית". הוא הוסיף: "העובדה שלא נרשמו אבדות רבות בנפש מהווה נס".

משקיפים צבאיים מטעם האו"ם אמרו, כי הנאפאלם לא התפוצץ, אך האזור התעשייתי והבלתי מיושב בו נפלו הפצצות מכוסה כולו בנוזל. "לו היה החומר מתפוצץ, הוא היה גורם לשריפה ענקית", אמר רידלי.

בעקבות אירועים אלה החליטה מועצת הביטחון אתמול לאשר למטוסי קרב של נאט"ו לתקוף יעדים בשטחה של קרואטיה מהם המריאו המטוסים הסרבים לגיחות ההפצצה.

משמעות ההחלטה היא שהפצצות עתידיות על ביהאץ' עשויות להוביל למתקפות נגד של נאט"ו, שמטוסיה יוכלו מעתה לתקוף מטוסים סרביים ולהסיגם לתוך שטח קרואטיה. נאט"ו כבר מוסמכת ליירט כל מטוס בלתי־מאושר הטס בשטחה של בוסניה, אך מכיוון שביהאץ' שוכנת על גבול קרואטיה, כל תגובה כרוכה בהכרח בחציית הגבול.

נשיא קרואטיה, פראניו טוג'מאן, נתן שלשום את הסכמתו לפעילות אווירית של נאט"ו מעל שטחה של ארצו למשך תקופה של שבוע בלבד, בידיעה כי זו תכוון נגד שטחים הנתונים לשליטת הסרבים.

כשעה שמועצת הביטחון קיימה דיון בהצעת ההחלטה, שבו ותקפו אתמול מטוסים סרביים את אזור ביהאץ'. דובר האו"ם בזאגרב מסר, כי אחד המטוסים התרסק באזור מגורים בעיירה. צאין ושייסו נפגע.

הפגזות גם בטוזלה

האו"ם סבור, כי כוונתו של מנהיג המורדים המוסלמים פיקרט אבדיץ', הנתמכים על ידי כוחות סרביים מקרואטיה, קידמו את קו החזית שלהם במערבה של מובלעת ביהאץ' ב־1.5 ק"מ. במישור גראבז, רמה גבוהה השולטת על העיירה ביהאץ' מכיוון מזרח, דווח כי כוחות סרביים־בוסניים התקדמו ק"מ נוסף.

האו"ם דיווח גם, כי העיר המוסלמית הצפונית טוזלה, "אזור מוגן" נוסף, מופגזת זה היום החמישי ברציפות.

שר האוצר בממשלת אירלנד, ברטי אהרן, נבחר לראשות מפלגת השלטון במקום ריינולדס

מאת רשנה זהרי
סופרת "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). ברטי אהרן נבחר אתמול בדאבלין להנהיג את המפלגה הגדולה ביותר באירלנד, פיינה פויל (Fianna Fail), לאחר התפטרותו המאולצת של ראש הממשלה, אלברט ריינולדס, בסוף השבוע שעבר. אהרן, המשמש כשר האוצר באירלנד בשלוש השנים האחרונות, יפתח בתחילת השבוע במגעים עם מפלגת הלייבור בניסיון ללכד שוב את הקואליציה הקיימת בין שתי המפלגות זה שנתיים. אם ייכשלו מאמציו אלה יוכרז על בחירות כלליות באירלנד.

אהרן בן ה־43 נבחר פה אחד לאחר שיריבתו היחידה, שרת המשפטים הסירה את מועמדותה. מיד לאחר בחירתו הדגיש אהרן את מחויבותו להמשך תהליך השלום בצפון אירלנד. "אסור לנו לאכזב תקוות של כל כך הרבה אנשים באי הזה", אמר אהרן. בכך ניסה להרגיע את חששותיהם של אלה שהביעו דאגה מעתיד תהליך השלום לאחר התפטרותו של ריינולדס, שנחשב לאחד הגורמים החשובים בתהליך ובהצלחתו עד כה. עם זאת, ההערכה היא שעיכוב בשיחות בשל בחירות כלליות ברפובליקה האירית רק יזיק לתהליך.

הרקע האישי של אהרן שמשפחתו משתייכת למעמד הפועלים, עשוי לסייע לו במגעיו עם מפלגת הלייבור.

אהרן. מחויב לשלום

רוב גדול בפרלמנט הפיני אישר הצטרפות לאיחוד האירופי

נשיא פינלנד: נמשיך במדיניות הביטחון העצמאית

הלסינקי (רויטר). הפרלמנט הפיני הצביע שלשום ברוב מכריע (152 מול 45) בעד הצטרפותה של פינלנד לאיחוד האירופי. ראש הממשלה אסקו אהו אמר כי המשימה העיקרית שיש להתמודד עמה כעת היא איחוי הקרע שנוצר בין תומכי ההצטרפות למתנגדיה.

"היתה זו החלטה טובה, נכונה והיסטורית", אמר אהו בשידור טלוויזיוני. הוא אמר גם כי פינלנד תנסה ליצור "מדיניות נורדית" באיחוד. הוא ציין, כי צעדים להגנה על איכות הסביבה ושיתוף פעולה עם רוסיה והמדינות הבאלטיות עומדים בראש סדר העדיפויות הפיני.

בחודש שעבר, הצביעו הפינים במשאל עם בעד ההצטרפות לאיחוד (התוצאות היו 56.9% בעד הצטרפות לאיחוד לעומת 43.1% נגד).

מתנגדי ההצעה קיוו, כי ניצחון למתנגדי האיחוד בשוודיה במשאל העם שנערך שם בשבוע שעבר יטה את מאזן הכוחות בפרלמנט נגד ההצטרפות לאיחוד, אך תקוותם נכזבה.

עם זאת, נשיאה של פינלנד, מארטי אהטיסארי, שב והטעים את התנגדותה של המדינה להצטרפות לנאט"ו. אהטיסארי אמר כי פינלנד תמשיך לנהל מדיניות ביטחון עצמאית. פינלנד כבר הצטרפה לתוכנית "השותפות לשלום" של נאט"ו והיא נהנית ממעמד של משקיפה ב"איחוד המערב אירופי" – ארגון ההגנה העתידי של האיחוד האירופי.

פינלנד, הגובלת ברוסיה לאורך 1,270 ק"מ, היא בעלת מסורת של נייטראליות. אהטיסארי ופוליטיקאים פינים מובילים אחרים הדגישו שוב ושוב, כי קשריה של פינלנד עם רוסיה ימשיכו לעמוד במרכז מדיניות החוץ שלה.

רוב למתנגדים בנורווגיה

אוסלו (רויטר). סקרי דעת קהל בנורווגיה מצביעים על רוב למתנגדי ההצטרפות לאיחוד (49% נגד הצטרפות לעומת 38% בעד). משאל העם בנושא אמור להתקיים ב־28 בנובמבר.

מת אמן הג'ז קאב קאלוויי

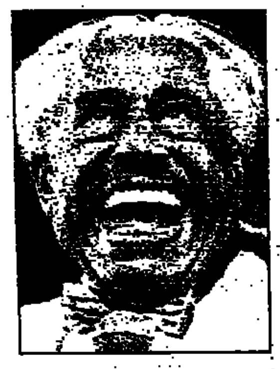

קאלוויי. "אגדה חיה"

ניו יורק (איפי). אמן הג'אז (קייבל) קאלוויי מת ביום ששי בלילה בגיל 86, בבית אבות במדינת דלאוור, שבו בילה את החודשים האחרונים של חייו.

מבית האבות נמסר, כי ככל הנראה הלווייתו תתקיים ב־24 בנובמבר.

קאלוויי נפגע משבץ מוחי ביוני, בביתו בפרוור ויים פליינס של העיר ניו־יורק.

הקריירה של קאלוויי כמנהיג להקה, זמר, מלחין ורקדן נמשכה יותר משישים שנה, החל ממועדוני ג'אז בשיקאגו, דרך ה"קוטון קלאב", וכלה בברודוויי ובהוליווד.

קאלוויי היה האיש שהעלה לגדולה את המוסיקאי דיזי גילספי, וקידם את הקריירות של פרל ביילי ולנה הורן. בשנת 80' הוא השתתף בסרט "האחים בלוז".

קאלוויי המשיך ליצור, לשיר ולרקוד עד גיל מאוחר ביותר. שירו הנודע ביותר הוא Minnie the Moocher, והקהל הרב שהגיע להופעותיו אהב להצטרף לפזמון השיר, "היי־די־היי־די־היי־די־הו".

"אני אוהב כשמכנים אותי אגדה חיה. בכמה שאני אוהב את זה", אמר קלאוויי בראיון משנת 85'.

קאלוויי נולד ברוצ'סטר, ניו־יורק, ב־1907, וגדל בבאלטימור. הוא למד משפטים בקריין קולג' בשיקאגו, ובשנת 28' החל בקריירה של זמר ורקדן, בזכות השראתה של בלאנש, אחותו המוסיקאית. בשיקאגו הוא ניגן עם לואי ארמסטרונג, ששימש לו מקור השראה נוסף.

מזג האוויר

תחזית להיום

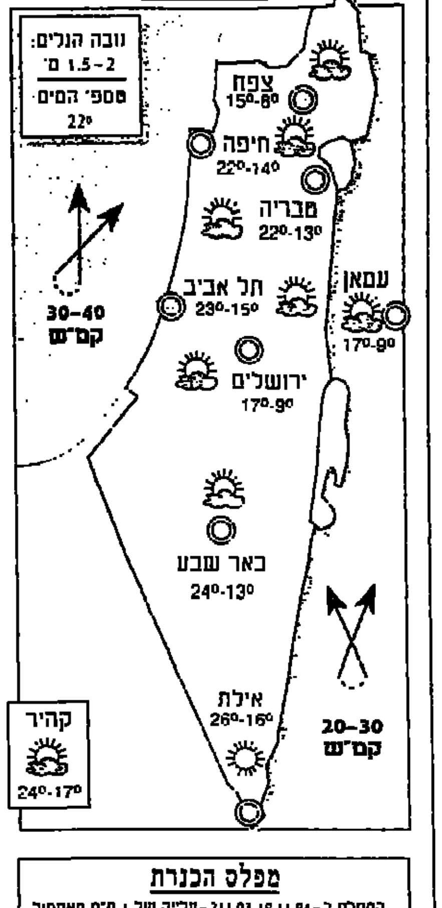

שני | שלישי | רביעי

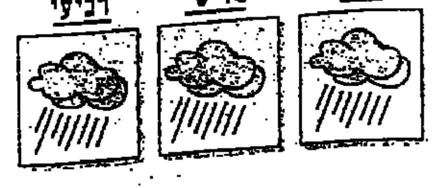

מעונן חלקית

היום יהיה מעונן חלקית. הרוחות הדרומיות יתחזקו ולקראת ערב ייתכן גשם בצפון הארץ. הים יהיה גבה־גלים: גובה הגלים מ־1.5 עד 2 מטר; טמפרטורת המים – 22 מעלות. תנשב רוח דרומית עד דרום־מערבית במהירות של 30 עד 40 קמ"ש. תנאי ראייה – טובים אך מסוכנים.

המפה הסינופטית: שקע באיסלנד עם אפיק לים הצפוני, מערב אירופה ומערב סקנדינוויה גורם שם לגשם; רכס מעל חצי האי האיברי גורם שם למזג אוויר יציב, בהיר עד מעונן חלקית; שקע מעל כרתים ודרום־מערב טורקיה נע מזרחה וגורם שם לגשם.

ביום שני – גשם בצפון הארץ שיתפשט במשך היום למרכזה. ינשבו רוחות דרום־מערביות חזקות ותחול ירידה בטמפרטורות; ביום שלישי – גשמים לפרקים בצפון ובמרכז הארץ מלווים בסופות רעמים. ינשבו רוחות חזקות בכל הארץ ותחול ירידה נוספת בטמפרטורות; ביום רביעי – גשמים לסירוגין ברוב חלקי הארץ והרוחות ייחלשו.

כמות המשקעים

במילימטרים, מעודכן ליום 19.11.94 שעה 20:00

	הכמות שנמדדה	מתחילת העונה	ממוצע רב שנתי
חיפה	--	136	558
שדה דב ת"א	--	לא דווח	524
נתב"ג	--	184	571
הגליל (מצפה הרשים)	--	151	900
כרחובית	--	162	452
דגניה	--	73	408
ירושלים (עטרות)	--	80	590
באר שבע	--	56	206
חוף עזה	--	150	405
אילת	--	11	31
יריחו	--	51	163

מפלס הכנרת

זריחת השמש	שקיעת השמש	זריחת הירח	שקיעת הירח
06:12	16:38	17:24	07:48

התחזית בעולם

	מיני'	מקס'	מזג האוויר
איסטנבול	8	11	גשם
אמסטרדם	7	14	גשם
אתונה	7	10	גשם
בוקרשט	-2	10	נאה
ברלין	4	8	גשם
וינה	5	9	גשם
ז'נבה	7	12	מעונן חלקית
לונדון	11	14	גשם
מדריד	12	18	נאה
מוסקווה	3	6	גשם
ניו יורק	10	15	מעונן חלקית
פאריס	10	15	מעונן חלקית
ציריך	8	12	מעונן חלקית
רומא	13	17	מעונן חלקית

זיהום האוויר

ריכוזי עפרית רו-תחמוצית, שנמדדו בימים 11.11 עד 17.11 (במיקרוגרם למ"ק אוויר)

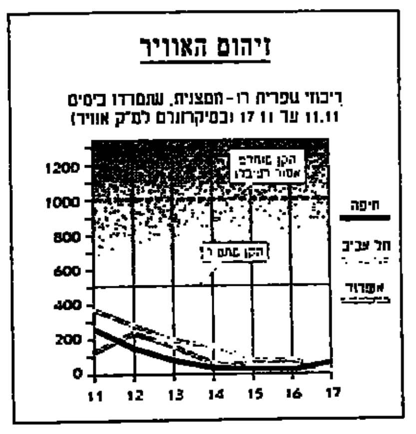

את ההבדל היחיד בין הקסדוס לבין מכוניות הפאר של מרצדס וב.מ.וו. תרגיש רק במקום אחד: בכיס.

XEDOS 9 "...אין ספק שקסדוס 9 היא המכונית הטובה ביותר הנמכרת כיום בישראל מתחת ל־250,000 שקל..." (מתוך "אוטו", פבר' 94)

המומחים תמימי דעים – אין לה מתחרים.

במקום להכביר במילים על הקסדוס, הבה ניתן למומחי הרכב לדבר בעדה:

"אוטו", פבר' 94: "...נתחיל בשורה האחרונה. ב.מ.וו – 9, קסדוס – 10!... בקטגוריה זו, בין מכוניות הסלון, גוברת הקסדוס על הב.מ.וו. בדרכה אל פסגת הקטגוריה. היא שקטה יותר, נוחה יותר, מרווחת יותר, מתוחכמת יותר לנהיגה. לנו, אין ספק שקסדוס 9 היא המכונית הטובה ביותר הנמכרת כיום בישראל מתחת ל־250,000 שקל..."

"מעריב עסקים" נסיעת מבחן, 6.2.94: "...ספינת הדגל אינה מותירה מקום לספקות, והופכת כל כביש סוג ג' למשטח ישר לתלוטיק... בכלל, אביזרי הבטיחות בקסדוס מעמידים אותה בשורה הראשונה של המכוניות בקבוצה זו..."

ידיעות אחרונות "רכב", מבחן דרכים, 20.1.94: "...המנוע, שישה צילינדרים, 2,500 סמ"ק, 170 כוחות סוס וכמעט 22 קג"מ, הוא אחד השקטים שבהם נתקלתי מימיי... הקסדוס היא כנראה מכונית שנולדה עבור איש העסקים האוהב לנהוג בעצמו, ואת הנהג הוא שולח לשבת מאחור...

מכונית פאר מהטובות בעולם ב־189,900 ש"ח.

קסדוס 9, מכונית־העל של מאזדה, מיישמת את הטכנולוגיות ואת המערכות המתקדמות והחדישות ביותר. תוכל למצוא בה את כל המאפיינים הייחודיים, הקיימים רק בצמרת מכוניות הפאר בעולם. הקסדוס כוללת: מנוע V-6 2.5 ליטר רב־עוצמה (170 כוחות סוס), תיבת הילוכים אוטומטית מתקדמת בעלת פיקוד אלקטרוני, מערכת בקרת שיוט, חבילה מושלמת של אמצעי בטיחות חדישים, חבילת יוקרה הכוללת בין השאר: ריפוד עור מקורי למושבים, ציפויי עור לדלתות, לגלגל ההגה ולידית ההילוכים ובלם היד, ציפוי עץ בלוח המכשירים, כיוונון חשמלי למושבים הקדמיים, גגון שמש חשמלי, מערכת בקרת אקלים מתקדמת, ועוד שפע של אביזרי נוחות, כסטנדרט.

לתאום פגישה אישית, יש להתקשר לנציגינו באולמות התצוגה הראשים: בת"א: לשחר שמש – 03-5375891. בירושלים: ליוסי שוע – 02-735150. בחיפה: לליאורה נחמוב – 04-417476.

* המחיר כולל מע"מ, מס בולים ואגרת רישוי – לפי מחירון 5/95 מיום 6.11.94. והחברה רשאית לשנות את המחיר בכל עת וללא הודעה מוקדמת.

mazda

הארץ 20.11.94

הארץ

כלכלה

יום ראשון 20.11.94 | העורך נחמיה שטרסלר

מבזק

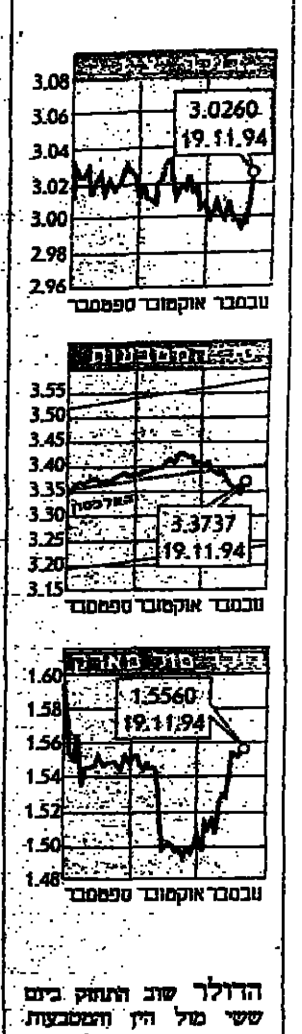

הקמח מתייקר היום ב־8%

מאת אבי שורש

מחירי הקמח מתייקרים היום בשיעור של 8%. ההתייקרות לא תביא, בשלב זה, להעלאת מחירי הלחם.

הכלכלן הראשי של חטיבת המחירים במשרד התעשייה והמסחר, שבתאי לוי, אמר כי ההעלאה נובעת מהתייקרות עונתית במחירי החיטה המיובאת, כאשר בחודשי האביב והקיץ היו הפחתות מחירים שנבעו מהוזלה עונתית של מחירי החיטה המיובאת.

להלן דוגמאות למחירים החדשים:

- 1 קילוגרם קמח חיטה כהה – 1.40 שקלים.
- 1 קילוגרם קמח חיטה לבן – 1.60 שקלים.
- 1 קילוגרם סולת חיטה – 1.65 שקלים.

ישראל פועלת לשיתוף פעולה ביטחוני עם מדינת אונטריו שבקנדה

מאת זהר בלומנקרנץ

סגנית שר התמ"ס, מאשה לוביטסקי, ביקשה בסוף השבוע מסגנית הממשלה הליברלית במדינת המחוז אונטריו שבקנדה, לין מקלאוד, לפעול לשת"פ בין המדינות בתחום התעשיות הביטחוניות. קנדה מתנגדת לקשר ביטחוני עם ארצות באזורי מתיחות.

אונטריו נחשבת למרכז חשוב בקנדה: כ־10 מיליון איש מתוך 27 מיליון תושבי קנדה מתגוררים בה. כ־60% מהיבוא מקנדה לישראל מגיע מאונטריו וכ־70% מהיצוא הישראלי מיועד לאונטריו.

הדולר שב התחזק ביום שישי מול הין והמטבעות האירופיים (עמוד ג6)
שערי המטבעות העיקריים מול הדולר אתמול בניו יורק: מארק – 1.556, ‎-0.26%; ין – 98.61, ‎-0.24%; ליש"ט – ‎-0.36.

אנשים ועסקים. האם נתן ניסני ישנה למבנה השקט? (עמוד ג2)

ישראל וקוריאה ישתפו פעולה בתחומי תקשורת, תרבות ומדע (עמוד ג2)

דו"ח על דו"ח. טבע – הרווחיות הגבוהה נמשכת (עמוד ג2)

הסכם לשיתוף פעולה בתחום הניהול נחתם בין ישראל להודו (עמוד ג2)

צרכנות. מה עלול להתקלקל במחשב, איך לאבחן את התקלות ואילו ניתן לתקן בעצמך (עמוד ג3)

וול סטריט. לנגס – כשקרום מתחיל לקנות המניה מבצעת מפנה של 10% (עמוד ג4)

הגירעון המסחרי של ארה"ב גדל בספטמבר ב־4.65% לעומת אוגוסט (עמוד ג6)

חבית נפט ברנט נסחרה ביום שישי במחיר 16.55 דולר (עמוד ג6)

מאצושיטה שוקלת מכירת חברת הסרטים אם־סי־איי שבבעלותה (עמוד ג8)

נדל"ן

אזורים תבנה 132 קוטג'ים ודירות בנהריה ב־25 מ' ד' (עמוד ג9)

איך להגדיל זכויות בנייה בנתניה (עמוד ג9)

יזמים יקבלו אופציה ל־20% מהשטח אם נצח הבנייה בקרקע לא מתוכננת (עמוד ג9)

בטוחה: תוכניות חיסכון עריסות בהשקעה על דירת מגורים (עמוד ג10)

עזרה ובצרון מתרחבת לייזום בנייה למגורים בתל אביב (עמוד ג10)

מגדלי שקל עוברת מרהיטים למקרקעין (עמוד ג11)

דונם ב"גוש הקטן" נמכר ב־260 אלף דולר (עמוד ג11)

תוכנית פוגעת היא היפוכה של השבחה (עמוד ג12)

רשות החברות פסלה 3 מתוך 7 המתמודדות על רכישת כי"ל

מאת גדי מלץ

רשות החברות הממשלתיות פסלה שלוש מתוך שבע הקבוצות שביקשו להתמודד במכרז לרכישת עד 24.9% ממניות כימיקלים לישראל. הקבוצות נפסלו מכיוון שלא עמדו בקריטריונים שקבעה הרשות למבנה פיננסי והון עצמי.

לפני כשבועיים פורסם כי ארבע חברות הגישו הצעות למכרז – החברה לישראל; חברת פירסט־ליד האמריקאית; איש העסקים טד אריסון; וקבוצה הכוללת את הפועלים השקעות, חברת שמרוק האמריקאית ואיש העסקים שמואל רנקנר – וכי גם כור, כלל וחברה אמריקאית מתכוונות להגיש הצעות.

ארבע הקבוצות שנשארו בתחרות מורכבות מגופים ישראליים וזרים. בשבועות הקרובים יחלו הקבוצות בתהליך של "DUE DILIGENCE", שבו יורשו לסייר בכי"ל ולבדוק את ספרי החברה. לאחר תהליך זה, תפתח רשות החברות במשא ומתן עם כל אחת מהקבוצות על מחיר המניות. בכוונת הרשות להציע למי שיזכה בחבילת המניות הסדר ניהול מיוחד, שלפיו תעביר לו הממשלה חלק מסמכויות הניהול בחברה – למרות שבתום ההפרטה יישארו בידי הממשלה 28% מהמניות.

מדינה. הסדר ניהול מיוחד

ייתכן שהסדר ניהול זה יאפשר למשקיעים הפרטיים להחליף חלק מבעלי התפקידים הבכירים בחברה או באחת החברות הבנות שלה, ולמנות רואה חשבון או יועץ משפטי מטעמם. בראש דירקטוריון כי"ל עומד עתה ויקטור מדינה.

ברשות החברות מתכוונים להשלים את תהליך המכירה עד לסוף ינואר. חודש אחר כך תתבצע הנפקה בינלאומית של 22% ממניות החברה בשוקי ההון של ארה"ב וכמה ממדינות אירופה. ייתכן שמשקיעים מוסדיים גדולים במזרח הרחוק יורשו להשתתף בהנפקה הבינלאומית.

המדען הראשי צפוי לאשר לאינטרפרם למסור חלק מייצור האינטרפרון לארס סרונו

מאת אבי שורש

לשכת המדען הראשי במשרד התעשייה והמסחר, בראשות ד"ר יהושע גלייטמן, עשויה לאשר בימים הקרובים לחברת אינטרפרם להעביר חלק מייצור האינטרפרון ביטא רקומביננטי לחברה האם, ארס סרונו, בשווייץ. האישור יהיה כפוף לכמה תנאים, ובהם התחייבות של אינטרפרם וארס סרונו לייצר יותר ממוצרי האינטרפרון ביטא בישראל.

ארס סרונו תידרש גם להעביר לייצור אינטרפרם מוצר אחר.

קבוצת המיעוט בקרב בעלי המניות באינטרפרם הגישה לפני כחודשיים נגד החברה והחברה האם, ארס סרונו, תביעה על הפרת זכויותיה ועל עושק מחזיקי מניות המיעוט. המדען הראשי נתבע שלא להתיר העברת חלק מייצור האינטרפרון ביטא לידי ארס סרונו, ואולם בתחילת דצמבר תתכנס הוועדה הציבורית בלשכת המדען ותדון בבקשת החברה, לאחר שקבוצת המיעוט לא פעלה להוצאת צו מניעה בעניין.

בכירים בבנק הפועלים צורפו לקרן הפנסיה הפרטית עתודות

מאת מיית ניהת

הנהלת בנק הפועלים הגיעה להסכם על ביטוח העובדים הבכירים של הבנק לקרן הפנסיה עתודות, המנוהלת ע"י מבטח שמיר. בכוונתה לתת לעובדים מסגרת לביצוע הפרשות פנסיוניות בגין רכיבי שכר שכיום אינם מבוטחים, כמו הוצאות רכב, תוספות, שעות נוספות וכו'. המדובר בעובדים בכירים או ותיקים, שבשל שכרם הגבוה מפרישים לקרן פנסיה ולקופת גמל את הסכומים המוכרים על־פי חוק בהטבות מס.

עובדי בנק הפועלים מבוטחים בקג"מ – קרן הגמלאות המרכזית של ההסתדרות. מקורות בבנק אמרו כי מצב זה לא ישתנה, וכי ההסכם עם עתודות נועד לתת כיסוי פנסיוני נוסף לקג"מ. ההערכה היא, כי בעקבות ההסכם תקלוט עתודות כ־10 מיליון שקל בשנה.

עתודות היא קופת גמל פרטית, שכמו הקרנות ההסתדרותיות משקיעה באג"ח מיועדות של האוצר, המבטיחות תשואה ריאלית של 5.5%, אך בניגוד להן, נהנית מאיזון אקטוארי. שתי קרנות נוספות במשק פועלות בדומה לה: עמית של הפניקס והשורה, המנוהלת על־ידי סימון את ויזל ואשר שווקה בעבר על־ידי בנק הפועלים.

הנהלת הבנק לחתום הסכם דווקא עם עתודות ולא עם תשורה – עתודה תמוהה. ואולם, מקורות בבנק אמרו כי היא נבעה מהקשר של הבנק עם תשורה. לפני כארבע שנים אסר משרד האוצר על הבנק להמשיך ולשווק את תשורה, תחת האיום שאם יעשה כן יואשם בעבירה פלילית על חוק עסקי ביטוח. ב־3 החודשים שבהם שיווק הבנק את הקרן נפתחו כ־12 אלף חשבונות, שבהם הותר לו להמשיך ולטפל.

לדברי מקורות בבנק, ההנהלה חששה כי הסכם עם תשורה יתפרש כשיווק של קרן תשורה ויחשוף אותה לביקורת של האוצר.

לראשונה: אגרקסקו החלה ביבוא עגבניות מספרד ומהאיים הקנריים

ק"ג עגבניות ברשתות השיווק – 14 שקל

מאת חיים ביאור

חברת אגרקסקו החלה אמש לייבא עגבניות מספרד ומהאיים הקנריים. מחירי העגבניות בישראל הגיעו בסוף השבוע למחיר־שיא של 10 שקלים לק"ג בשוק הסיטונאי. ברשתות השיווק נמכרו ביום שישי עגבניות ב־14 שקלים לק"ג.

העגבניות הובאו להולנד ומשם הוטסו במטוסי קא"ל לישראל. בטיסה הראשונה הובאו ארצה 60 טונות עגבניות, שיימכרו מהיום בשווקים. בכוונת אגרקסקו לייבא מדי יום 100 טונות עגבניות. לדברי בכירים במשרד החקלאות, יבוא זה יימשך עד שיוזלו מחירי העגבניות לרדת.

שר החקלאות, יעקב צור, אמר אתמול כי הורה לייבא עגבניות באמצעות אגרקסקו, לאחר שיבואנים פרטיים לא עשו זאת ולאחר שפקידי משרדו פסלו משלוחי עגבניות מירדן. יבוא העגבניות על־ידי אגרקסקו הוא הפעם הראשונה שבה חברת היצוא הממשלתית מייבאת ישירות תוצרת חקלאית טרייה.

בנוסף ליבוא בדרך האוויר, יגיע מחר לנמל אשדוד משלוח ניסיוני של 30 טונות עגבניות. ממשרד החקלאות נמסר, כי רק אם יתברר שהובלה בדרך הים אינה פוגעת באיכות העגבניות, ייובאו עוד משלוחים בדרך הים. יבוא בדרך הים מפחית את עלויות התוצרת החקלאית: ק"ג של עגבניות שייובא בטיסה יימכר בשוק הסיטונאי ב־8–9 שקלים, בעוד שעגבניות שייובאו באונייה יימכרו ב־6 שקלים לק"ג. במשרד החקלאות מעריכים, כי יבוא העגבניות על־ידי אגרקסקו יביא להוזלת מחיריהן מהשבוע הבא. היום ייעשה ניסיון נוסף לייבא עגבניות מירדן, לאחר שהמשלוח הראשון נפסל.

מנכ"ל אגרקסקו, שלמה תירוש, ציין שהחברה נטלה על עצמה סיכון כלכלי ביבוא כמויות גדולות של עגבניות. לדבריו, החברה היתה נמנעת מלייבא מצד זה, אלמלא הורה לה שר החקלאות לעשות כן.

התייקרות העגבניות תידון היום בישיבת הממשלה. צור יציג את תוכניתו לאישור אוטומטי של יבוא תוצרת חקלאית טרייה בכל מקרה שבו מחירי פרי או ירק מסוים יגיעו לרמה הגבוהה ב־200% מהוצאות הייצור. היבוא יותנה בסיוע ממשלתי לפינוי עודפי התוצרת מהשטחים החקלאיים או מהשווקים כדי לסבסד את המחיר, בכל עת שבה התמורה לחקלאי תרד מתחת לסף של 80% מהוצאות הייצור. השיעור המדויק ייקבע לכל ענף חקלאי בנפרד.

יומן

עד מתי פטור למשכיר

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, ח"כ גדליה גל (עבודה), סבור שאין כל סיבה להאריך את תוקף הפטור ממס להכנסה משכר דירה. גל מעריך, כי ביטול הפטור לא יגרום לעלייה בשכר הדירה. חבר הוועדה, אריאל וינשטיין (ליכוד), סבור שיש להאריך את תוקף הפטור עד 31 בדצמבר '97. אם לא ייעשה כן, ייגרמו לדעתו בזמן הקרוב זעזועים בשוק הדירות להשכרה. בהנחה שרק שיקולים עניינים (ולא מפלגתיים וסקטוריאליים) מדריכים את שני הח"כים – מי מהם צודק לגופו של עניין?

כזכור החלט על הפטור ב־89/90 מתוך מגמה להגדיל את היצע הדירות להשכרה לעולים חדשים. יש יסוד להניח שהמהלך השיג את מטרתו, ודירות שלא היו מושכרות צורפו לשוק. על־פי המצב הנוכחי, ששר האוצר לא מתכוון לפי שעה לשנותו, הפטור ממס יתבטל מאליו ב־31.12.95, ומשכירי הדירות צריכים להניח כי החל ב־'96 ההכנסה משכר דירה תחויב במס.

מה תהיה השפעת ידיעה זו על שוק הדירות להשכרה ורמת דמי השכירות? לצורך תשובה יש לחלק את משכירי הדירות לשלושה סוגים:

- אלה שאינם רוצים שום מגע עם מס הכנסה, בכלל או בענייני מיסוי שכר דירה, אפילו אם המס (לפי מסלול ההצהרה המיוחדת) נמוך ועומד על 10% בלבד. הם יחדלו להשכיר את הדירות מ־1.1.96 (ואולי עוד קודם).
- אלה שלא אכפת להם לדווח למס הכנסה, אך לא מוכנים לשאת במס בעצמם. הם ישתדלו לגלגל את המס אל השוכרים, להלכה רק מ־1.1.96, אבל אם אפשר – למה לא? שיתרגלו – כבר מ־1.1.95.
- לבסוף אלה הצדיקים, שמוכנים לדווח למס הכנסה ולא ירצו (או לא יוכלו) לגלגל את המס אל השוכרים.

אי אפשר לדעת איך מתחלקים מאות אלפי משכירי הדירות לפי מיון זה, אך קשה לקבל את ההנחה, שביטול הפטור לא ישפיע כלל על כמות הדירות המוצעות להשכרה ועל דמי השכירות – כהנחתו של ח"כ גל.

בעיקרון, שכר דירה צריך להיות ממוסה ככל הכנסה אחרת (בוודאי כך במשק שקברניטיו העזו זה עתה להטיל מס על רווחי הון בבורסה). אבל אין זה אומר, שלא צריך להתחשב בשיקולים כלכליים חשובים אך בני חלוף. כל עוד קיים "מחסור" בדירות במשק, מוחדי הדירות בשמים ויש עניין להגדיל את היצע הדיור בין למכירה ובין להשכרה ולטובת אלה שכרגע אינם מסוגלים לרכוש דירה) – תהיה זאת שטות למהר ולהודיע על ביטול הפטור ממס על דמי שכירות.

נראה איפא שכוויכוח בין ח"כ גל וח"כ וינשטיין צודק האחרון – אך לא לכל אורך הדרך: הארכת הפטור עד סוף '96 ולא עד סוף '97 כהצעת וינשטיין) מספיקה בהחלט, בהתחשב בסיכוי שמשבר הדיור יתחיל להגיע לסיומו עוד לפני כן.

אברהם טל

צווארון לבן / צבי הראל

תלונה מחויבת המציאות

ביהמ"ש דחה את תביעתו של רו"ח דוד קרודו להוצאות משפט מבנק הפועלים, אף שזוכה מהאישום שהוגש נגדו בעקבות תלונת הבנק

רואה החשבון דוד קרודו הוא בעל משרד ותיק ומבוסס בתל־אביב. לפני שש שנים הועמד קרודו לדין בעבירות הונאה ומשפילות: לטענת נציג התביעה המשטרתית, נכנס קרודו לסניף בלפור של בנק הפועלים בתל־אביב, והתחזה לבנו, יצחק – שגם לו חשבון בנק בסניף זה – ומשך פעמיים 500 שקל. במרכז נטען עוד, כי הפקיד צ'ק גנוב בסכום של 1,200 שקל בחשבון הבנק של בנו.

מובן כי פרשה זו מעוררת תמיהה: היתכן כי אב יעשה מעשה כזה לבנו? התמיהה גוברת לאור העובדה, כי המדובר ברואה חשבון אמיד למדי, שנהג לעזור מדי פעם לבנו. יתר על כן: מתברר, כי לבן היתה זכות משיכה בלתי מוגבלת בחשבונו של האב, מה שמעיד על יחסי אמון מלאים ביניהם. דוד קרודו אף היה זה שליווה את בנו לפתיחת החשבון כדי להגיש תלונה בפרשה זו.

ביולי '90 זוכה קרודו מכל אשמה על־ידי נשיא בית משפט השלום בתל־אביב, דן ארבל. בהכרעת הדין המזכה נמתחה ביקורת חריפה על שניים מפקידי הבנק. השופט כתב, כי אין זה מסמכותו לקבוע שאותם עובדים קשרו קשר להונות כמה מלקוחות הבנק, אבל "עולים חשדות של ממש כי נעשו על ידיהם מעשים בלתי כשרים ומוטב כי הנהלת בנק הפועלים תערוך חקירה מקפת על הנעשה בסניף זה".

אחרי זיכויו של קרודו הגיש סניגורו, עו"ד יהושע שטיין, בקשה לבית המשפט לחייב את הבנק בתשלום הוצאות הגנתו. עו"ד שטיין הסתמך על סעיף 81(א) לחוק העונשין, הקובע כי "זיכה בית המשפט את הנאשם, לאחר שראה כי התלונה שגרמה למשפט הוגשה בקלות ראש, או לשם קנטור, או ללא יסוד, רשאי הוא לחייב את המתלונן בתשלום הוצאות הגנתו".

לפני שבוע קיבל אותו שופט שזיכה את קרודו, ארבל, את טענות פרקליט הבנק, עו"ד מיכי מרוז, ודחה את בקשתו של קרודו. השופט קבע, כי גם אילולא הגיש הבנק את תלונתו במשטרה, היתה המשטרה חייבת לפתוח בחקירה. עוד כתב השופט: "ההחלטה להגיש כתב אישום נגד המבקש (קרודו) ולא נגד פקידי הבנק, היא החלטה משטרתית שלבנק לא היתה כל יד בה. נהפוך הוא, אין בתלונה שהגיש הבנק מראה, כי היה זהיר ביותר בתלונתו, ונמנע מהטחת האשמה ישירה במבקש".

שבועיים אחרי שהבן הגיש תלונתו במשטרה (יוני 87) הגיע הבנק למסקנה, כי לאור החשדות שהצטברו אצלו, חייב גם הוא להגיש תלונה במשטרה. את התלונה מטעם הבנק הגיש סגן מנהל הסניף, אריה אור (ולא אחד משני הפקידים שעליהם נמתחה ביקורת). ימים אחדים אחרי הגשת התלונה זוכה חשבונו של הבן באלף שקלים.

השופט ארבל מציין בפתח החלטתו לדחות את בקשת קרודו, כי היה יכול להסתפק בקביעה שתלונת הבן היא זו שהניעה את גלגלי החקירה – ולכן אי אפשר לבוא בטענות אל הבנק. ואולם ארבל החליט לעשות לעצמו "חיים קשים", ובחן את הפרשה גם בהנחה שהתלונה במשטרה הוגשה בידי הבנק בלבד.

טענתו העיקרית של קרודו היתה, שהתלונה של סגן מנהל הסניף הוגשה בקלות ראש. השופט קבע בעניין זה, כי הבנק נקלע למצב שלא יכול היה שלא להתלונן, הואיל שגם לקוחו יצחק קרודו (הבן) התלונן במשטרה בהאשימו אלמוני במעשים שנעשו, שבהם מחושדים, לכאורה, גם פקידי הבנק. "אין לומר שהבנק הגיש תלונתו ללא יסוד", קבע השופט.

ועוד כתב השופט: "התלונה, כפי שנוסחה, לא הוגשה כלל נגד המבקש (קרודו), אלא נגד 'אלמוני', תוך שהבנק מציין בתלונתו כי פקידים מסוימים טוענים שהמבקש הוא זה שמשך את הכספים והפקיד את הצ'ק. היתה זו זכותו של הבנק, לא רק להתלונן במשטרה, אלא גם לציין, שידוע לו מחקירה פנימית שערך בעצמו, כי פקידים מסוימים טוענים שאביו של המתלונן הוא שמשך את הכספים. השאלה אם פקידים אלה דוברים אמת או שאינם דוברים אמת, אינה עניין שעל הבנק מוטלת חובה לברר".

עו"ד מרוז, פרקליט הבנק, טען, בין היתר, כי הבנק פעל על־פי הוראות של הגוף הממונה עליו – בנק ישראל. במקרים בהם עולים חשדות למעשים פליליים נגד עובד בנק – קובעות הנחיות בנק ישראל – יש למסור את העניין לטיפול משטרתי. השופט ארבל קבע, כי לא יעלה על הדעת כי בנק בסיטואציה כזאת יימנע מפנייה למשטרה, שכן דווקא אז ימעל בחובתו הציבורית. "מי שאמון על בירור תלונות כאלה הוא משטרת ישראל, שבידיה הכלים החוקיים והסמכויות המתאימות לבירור תלונות פליליות".

ארבל. ביקורת חריפה

השופט ארבל: בנק הפועלים לא חייב לברר אם טענת פקידיו – שקרודו הוא שמשך כספים מחשבון בנו – היא אמיתית

בין היתר טען עו"ד שטיין בשם קרודו, כי הבנק לא מיצה את החקירה הפנימית לפני שהתלונן במשטרה. על כך כתב השופט, כי כל שיכול הבנק לעשות הוא לתשאל את עובדיו, אך אינו יכול, למשל, לזמן עדים חיצוניים, לדרוש הצגת מסמכים ולערוך חיפושים. עוד כתב, כי סגן מנהל הסניף היה זהיר בתלונתו והשתמש בכינוי "אלמוני", והוסיף כי שניים מפקידי הבנק חושדים בקרודו. לדברי השופט, היתה זו חובתו של סגן מנהל הסניף לציין את הפרטים הידועים לו, לרבות טענת פקידי הסניף, כדי שהמשטרה תמשיך בחקירתה.

אחרי זיכויו של קרודו, במיוחד בהתחשב בביקורת שנמתחה על שני פקידי הבנק, ערכה הנהלת הבנק בדיקה. בין היתר נבדקו שני עובדי הבנק במכונת אמת ונמצאו דוברי אמת. בעקבות ממצאים אלה החליט הבנק שלא להגיש נגדם תלונה במשטרה. השופט מציין, כי ייתכן שהיה מקום שהבנק יגיש נגד עובדיו תלונה במשטרה אחרי הכרעת־הדין המזכה של קרודו, ואולם "העובדה שהבנק לא עשה כן, אינה קשורה כלל לתנאים הקבועים בחוק בנוגע לפסיקת הוצאות לטובת קרודו". השופט מסביר: "זכותו של נאשם להוצאות הגנתו תלויה בהתנהגותו של המתלונן (הבנק) בעת הגשת התלונה. נוכח מסקנות אלה, לא ראיתי מקום לבחון כלל את התנהגות הבנק לאחר הכרעת־הדין. שאלה זו אינה רלוונטית כלל לדיון".

קרודו חויב לשלם לבנק הוצאות משפט בסך 3,000 שקל.

אם מישהו מציע לך בלוק שהוא לא איטונג תיזהר ממנו כמו מאש!

איטונג מגן מפני אש!

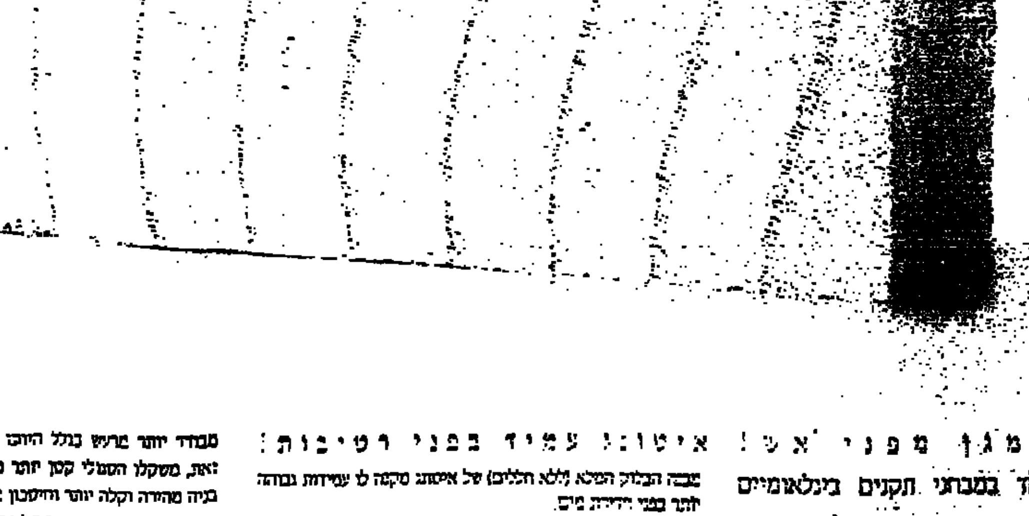

איטונג מגן מפני אש! קיר איטונג עמד במבחני תקנים בינלאומיים ומקסימום של עמידות בפני אש. אפילו בבדיקות המחמירות ביותר רק איטונג עמד בדרישות התקן להגנה מפני אש־למעלה מ־4 שעות.

איטונג עמיד בפני רטיבות! מבנה הבלוק המלא (ללא חללים) של איטונג מקנה לו עמידות גבוהה יותר בפני חדירת מים.

איטונג מבודד פי 3 מחום וקור! יתרונות אלה שומרים על דירה קרירה בקיץ, על דירה חמימה בחורף וחוסכים בצריכת אנרגיה לקירור וחימום הבית. וזה עוד לא הכל! איטונג

מבודד יותר מרעש בגלל היותו בלוק מלא (ללא חללים). לבדות זאת, משקלו הסגולי קטן יותר מכל בלוק אחר, תכונה המאפשרת בנייה מהירה וקלה יותר וחיסכון משמעותי בכמות הפלדה בתקרות, בקירות וביסודות. בחישוב כל מבודד שאיטונג עולה רק כ־$350 יותר מבלוק רגיל לדירה בגודל סטנדרטי. עם איטונג תוכל להנות מאיכות דיור ומאיכות חיים כל החיים.

איטונג

לא איטונג? לא קונה!

אנשים ועסקים

נאמן. סירב להגיב

ניסני. יחליף את נאמן?

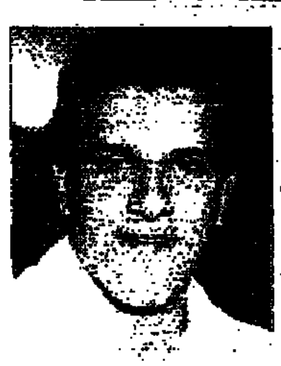
זורביק. הזולים ביותר

פרסום לקטנים

משרד צ'יטמרינשן גבר על שני משרדי פרסום וזכה בתקציב הפרסום של הרשות לעסקים קטנים, בסך כ-400 אלף דולר.
הוועדה הבוחרת מנתה את ארבעת חברי הוועד המנהל של הרשות לעסקים קטנים, ארבעה מאנשי צוות הרשות ומנהל מס"י ירושלים.
זוהר בלומנקרנץ

לסולומונוביץ אזל התקציב

רשות ההדרכה של ההסתדרות, השייכת לאגף למינהל ומשאבי אנוש, תהפוך למשק סגור תקציבית, ותנסה להתחרות בגופים אחרים העוסקים כיום בהשתלמות מקצועית.
השינוי ברשות ההדרכה מתחייב לאחר שהנהגת ההסתדרות הבהירה למנהל הרשות, גדי סולומונוביץ (לשעבר עוזרו של חיים הברפלד), שתקציבי ההסתדרות למסגרות ההדרכה אזלו בספטמבר. לדברי סולומונוביץ, נוכח הפסקת התקצוב, תציע רשות ההדרכה קורסים שונים במחיר מלא, גם למי שאינם עובדי או חברי ההסתדרות. בין הקורסים: מזכירות בכירות ומנהלות לשכה, תקשורת הדוברות, מנהיגות מקומית ביישובים, ניהול כח אדם וניהול איכותי כולל (T.Q.M).
חיים ביאור

אורח במטבח

נשיא חברת בולטהאופ הבינלאומית, גרד בולטהאופ (50), הגיע בסוף השבוע לביקור בן יומיים בארץ, לרגל חנוכת סניף החברה בישראל. החברה מתמחה בייצור מטבחים ונציגתה בארץ נמסרה לקבוצת הרדרישר, רן פרסברג ועידוד שני. באולם התצוגה החדש, ברחוב דיזנגוף, בתל־אביב, הושקעו כ-300 אלף דולר.
מחזור המכירות של בולטהאופ באירופה הסתכם ב-93' ב-130 מיליון דולר. לחברה כ-200 סוכנויות במדינות שונות.
זוהר בלומנקרנץ

הזולים ביותר

פרסום רהף זכה בתקציב הפרסום למודעות הטכניות־מסחריות של חברת החשמל, האמוד בשלושה מיליון שקל לשנה. במכרז התמודדו שלושה משרדים נוספים: בינג־ליטיאל־סלע; משרד שפי יחד עם משרד ורשבסקי־פריליך־דובר; ומשרד אדמון יחד עם משרד קשר ישיר. ההצעה שהגישה רהף, בבעלות אורן זורביק, היתה הזולה ביותר.
תחת הכותרת מודעות טכניות־מסחריות מפרסמת חברת החשמל את מודעות המכרזים; מודעות הדרושים; יציאות לחופשה; הודעות על ביצוע עבודות ועוד.
זוהר בלומנקרנץ

מי יהיה מנכ"ל השקם

אפשרות מינויו של מנכ"ל עלית לשעבר, נתן ניסני, למנכ"ל השקם, התקבלה בתמיהה בחברה. בסוף השבוע נפוץ מידע, לפיו הציע גרשון זלקינד מקבוצת אלקו, שזכתה בגרעין השליטה של השקם, את תפקיד המנכ"ל לניסני. "גם אם היו דברים מעולם אין זה מן החוכמה להחליש כעת את הנהלת הרשת", הגיבו אתמול בכירים בשקם.
ניסני שימש עד לא מכבר כחבר במועצת המנהלים של השקם. הוא עזב את הדירקטוריון על מנת שלא ייווצר ניגוד אינטרסים בין תפקידו זה לבין רצונו לשמש כספק של הרשת.
מנכ"ל השקם, מירון נאמן, סירב להגיב לפניית "הארץ" בנושא.
זוהר בלומנקרנץ

דו"ח על דו"ח / צחי לוי

טבע – הרווחיות הגבוהה נמשכת

האיתנות הפיננסית של טבע מאפשרת לה להמשיך ולהשקיע במחקר ובפיתוח, אם כי התרופות החדשות שפיתחה אינן צפויות להניב הכנסות לפני 96' ואולי אף מאוחר יותר

טבע תעשיות פרמצבטיות, ספינת הדגל הישראלית בשוקי ההון, ממשיכה בתנופת צמיחה כאשר הרווח השנתי השוטף גבוה משווי החברה לפני עשר שנים. ב-84' נסחרה החברה לפי שווי שוק של 58 מיליון דולר, ואילו השנה צפוי הרווח השנתי להסתכם בכ-70 מיליון דולר. עוד בדצמבר 90' נסחרה החברה לפי שווי שוק של 267 מיליון דולר, כ-18% מהשווי הנוכחי.

טבע היא מניית הארביטראז' המובילה, כשמניות החברה נסחרות בישראל ובארצות הברית (בנסד"ק נסחרות יחידות ADR). כיום נסחרות מניות החברה לפי שווי של 1.5 מיליארד דולר, לאחר ירידה של כ-20% משערי השיא שהיו בתחילת השנה. על פי רווחיות החברה בשנה האחרונה היא נסחרת במכפיל של 21, המשקף ציפיות להמשך צמיחת החברה בשיעור גבוה. מניות החברה מהוות כ-10% ממדד המעוף, כך ששינוי בשערי מניות טבע משפיע באופן חד על שינוי במדדים השונים של מניות בישראל.

החברה משלבת פעילות ותיקה ויציבה עם מחקר ופיתוח של היי־טק בתחום הפרמצבטיקה, המאופיין מצד אחד בסיכון גבוה, ומנגד – בפוטנציאל גדול. שילוב זה מאיר את תוצאות החברה, המציגה רווחיות גבוהה והוצאות מו"פ גבוהות.

לטבע מאפיינים של חברה אמריקאית – בנוסף לניירות הערך שלה נסחרים בבורסות בארצות הברית אופציות מסוג PUT ו-CALL על מניות החברה – דבר המאפשר אסטרטגיות השקעה והגנה מגוונות במניות החברה. יותר ממחצית ממניות טבע מוחזקות בידי משקיעים זרים, בעוד שבעלי השליטה מחזיקים בכ-33% ממניות החברה.

הקבוצות הגדולות של בעלי המניות (סמי שמעון וצ'רלס ברונפמן) מחזיקות כל אחת בכ-4% בלבד ממניותיה. כמחצית ממניות החברה מוחזקות בידי משקיעים מוסדיים גדולים, בעיקר מארה"ב. החברה מחלקת דיוידנדים. החברה נשלטת על ידי משפחות המייסדים, ומנוהלת על ידי אלי הורביץ המחזיק ב-1% מהמניות.

תמצית דו"חות רווח והפסד מאוחדים
(באלפים, להוציא נתוני רווח למניה)

	שלושת החודשים שנסתיימו ב-30 בספטמבר 1993	שלושת החודשים שנסתיימו ב-30 בספטמבר 1994	תשעת החודשים שנסתיימו ב-30 בספטמבר 1993	תשעת החודשים שנסתיימו ב-30 בספטמבר 1994	שנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 1993
	דולרים של ארה"ב				
	בלתי מבוקר				מבוקר
מכירות	127,249	143,471	370,719	427,095	501,975
עלות המכירות	72,903	80,518	211,469	237,012	288,120
רווח גולמי	54,346	62,953	159,250	190,083	213,855
הוצאות מחקר ופיתוח – נטו	6,371	10,614	16,978	26,285	24,685
הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות	25,580	27,353	73,601	84,086	101,189
רווח מפעולות	22,395	24,986	68,671	79,712	87,981
הוצאות מימון – נטו	1,840	2,341	5,054	8,412	5,255
הכנסות אחרות – נטו	645	783	1,212	3,050	2,275
רווח לפני מיסים על ההכנסה	21,200	23,428	64,829	74,350	85,001
מיסים על ההכנסה	7,276	5,961	23,519	21,670	27,526
רווח נקי לתקופה	13,924	17,467	41,310	52,680	57,475
רווח נקי ל-1 ש"ח ע"נ של מניות בחישוב בסיסי ובדילול מלא – (בדולרים)	2.58	3.17	7.65	9.70	10.67
הערך הנקוב של הון המניות (באלפי ש"ח) אשר שמש לצרכי חישוב הרווח למניה	5,491	5,496	5,493	5,497	5,495

הפעילות העסקית

הדיווח הכספי של החברה, שמחצית ממכירותיה נעשות בארצות הברית, נערך במונחים דולריים, ואופן דיווח זה מסביר חלק גדול מרווחיותה הגבוהה – למרות השחיקה הגבוהה של הדולר.

החברה שנוסדה ב-44' ממשיכה פעילות שהחלה עוד ב-1935. התפתחותה העסקית אופיינה ברכישות ומיזוגים של חברות כענף – תחילה חברות ישראליות, ובשנים האחרונות גם חברות זרות. תהליך זה הוביל את החברה להפוך לקונצרן הפרמצבטי הגדול בישראל, חלקה בשוק המקומי מוערך ב-35%. הלקוחה הגדולה (והבעייתית) ביותר שלה היא קופת חולים, הרוכשת כ-13% ממכירות החברה.

שוקי חו"ל הם היעד העיקרי לצמיחת החברה, והם תופסים נתח הולך וגדל ממכירותיה. ברבעון השלישי ב-94' היוו מכירותיה בחו"ל 64% מסך המכירות. שוק היעד העיקרי של החברה הוא ארצות הברית המהווה כ-50% מסך מכירותיה.

הפרמצבטיקה מהווה כ-73% ממכירות החברה, ומכירת חומרי גלם לתרופות מהווה כ-13% מהמכירות, כך שסך פעילות התרופות מניבה 86% מההכנסות. יתר ההכנסות נובעות ממכירת מוצרים וטרינריים, מוצרים מתכלים לבתי חולים ולטיפול בחולי דיאליזה, וכן שמרים ואלכוהול. החברה מעסיקה כ-3,300 עובדים, מהם 2,800 בישראל.

חדירת טבע לשוק האמריקאי החלה בשנות ה-80 באמצעות חברה בת אמריקאית שנרכשה – LEMMON, המשווקת תרופות גנריות. טבע חדרה לשוק התרופות הגנריות, בפריצה גדולה ב-93' ומאז היא מגדילה את מגוון התרופות הגנריות שהיא מייצרת.

שוק התרופות הגנריות מאופיין בכך שהיצרנים הראשונים זוכים לרווחים, ההולכים ופוחתים כתוצאה מכניסת יצרנים נוספים. ב-94' קיבלה החברה אישור למוצר גנרי אחד שהיקף השוק שלו מצומצם, והיא הגישה בקשה לאישור 21 מוצרים המצויים בשלבים שונים של אישור. 50 מוצרים גנריים נוספים מצויים בשלבים שונים של פיתוח.

ב-92' הרחיבה החברה את פריסתה באירופה על ידי רכישת מפעל כימי באיטליה וחברה פרמצבטית גרמנית.

בתשעת החודשים הראשונים השקיעה החברה כ-44 מיליון דולר במפעל התרופות שלה ובמפעלי חומרי הגלם הכימי.

מחקר ופיתוח

החברה משקיעה רבות במחקר ופיתוח, המשמש בסיס לצמיחה. הוצאות המו"פ מהוות יותר מ-5% מהכנסות החברה, וברבעון השלישי הן הגיעו ליותר מ-7%, הסתכמו ב-12.8 מיליון דולר (10.6 מ' ד' בניכוי מענקים והשתתפויות).

בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמו הוצאות המו"פ ב-33.4 מיליון דולר (26.3 מיליון דולר נטו), הרבה יותר מחברות היי־טק אחרות בישראל. הוצאות אלו נועדו להגדיל את סל המוצרים הגנריים, ולפתח מוצרים חדשים.

יותר ממחצית ההוצאות הושקעו בפיתוח מוצרים בתחום מערכת העצבים המרכזית, בעיקר בפיתוח מוצר בשם COPAXONE לטיפול בטרשת נפוצה, ולפיתוח מוצרים לטיפול במחלות אלצהיימר ופרקינסון.

המוצר לטיפול בטרשת נפוצה עבר בהצלחה ניסוי קליני הנדרש לצורך הגשת בקשה לאישור שיווק התרופה.

לאחרונה התקשרה טבע בחוזה לפיתוח ושיווק משותף של מוצר נוסף לטיפול במחלת האלצהיימר עם חברות מיפאן ומארצות הברית. מוצרי החברה לטיפול באלצהיימר ופרקינסון מצויים בשלבים שונים של ניסויים.

קופת חולים

קופת חולים היא הלקוח העיקרי של החברה, והיא רוכשת כ-13% ממכירות טבע וכשליש ממכירותיה בישראל.

החוב הכספי של קופת חולים לטבע עמד בסוף ספטמבר על כ-61 מיליון דולר, מתוכם 30.5 מיליון דולר הם חלק מההסכם לפריסת חוב שעליו סוכם ב-93', ושהתשלומים לפיו מבוצעים כסדרם.

חוב מסחרי של 30.5 לא נפרע החל מאפריל 94', וכתוצאה מכך מאז מאי השנה מבוצעות המכירות לקופה במזומן בלבד. החברה תובעת תשלום מיידי של החוב המובטח במשכנתא על בית חולים מאיר בכפר־סבא עד גובה של 40 מיליון דולר.

מכיוון שקופת חולים חייבת לרכוש תרופות, נראה שהיקף הרכישות לא יקטן, וכי יימצא הסדר לפריסת החוב כפי שנעשה בעבר. נראה כי מצבה הכספי הקשה של קופת החולים הכללית אינו פוגע ואינו צפוי לפגוע באופן מהותי בתוצאות טבע.

תוצאות עסקיות

הדיווח הכספי והעסקי של החברה נעשה בדולרים, ואופן הדיווח משפיע על התוצאות העסקיות המדווחות. היחלשות הדולר בעולם ובישראל בשנים האחרונות, ובמיוחד ב-94', אינה פוגעת בתוצאות העסקיות של החברה, אלא להיפך: היא מסייעת לה להציג תוצאות טובות יותר.

ההבדלים נובעים מכמה גורמים עיקריים: זעקות היצואנים על שחיקת הרווחיות במונחי שקלים וההכרח בפיחות, אינו בא לידי ביטוי אצל טבע, שמודדת את הכנסותיה במונחים דולריים; הוצאות הפחת של החברה בגין הרכוש הקבוע נמוך יחסית לעומת הוצאות פחת המותאמות לשיעור עליית המדד; היתרות הכספיות של החברה אינן נשחקות במונחים דולרים, אלא להיפך, השקעה בפיקדונות שקליים עשויה להניב לחברה הכנסות מימון גבוהות: הפער של 4% בין עליית המדד לשיעור השינוי בשע"ח ברבעון השלישי הביא לקיטון ניכר בהפרשה למס, ולשיפור ניכר ברווח הנקי.

מנגד, מבצעת החברה עסקות הגנה כנגד פיחות ואינפלציה בשוק המקומי, שעלולים לפגוע בתוצאות במונחים דולרים. אולם, יש להתחשב בעובדה שהן הרווחים והן שווי החברה במונחים שקליים או במונחים של מטבע אירופי או יפאני נשחק באופן חד. כלומר, המחזיק במניות החברה נגרמת למעשה להפסד הדומה לזה שנגרם בשנה האחרונה למשקיעים בדולרים.

ב-93' הסתכמו מכירות החברה ביותר מחצי מיליארד דולר, וב-94' נמשך הגידול במכירות בשיעור שנתי של כ-15%.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמו מכירות החברה ב-427 מיליון דולר, מתוכם 143 מיליון דולר ברבעון השלישי. עיקר הגידול במכירות היה במכירות לארצות הברית שגדלו ב-29%, בעיקר בשוק התרופות הגנריות. הגידול נבע מגידול בכמויות הנמכרות במקביל לשחיקת מחירים במוצרים הגנריים.

הרבעון השלישי השנה מאופיין בקיפאון בהכנסה ובירידה ברווחיות הגולמית – ובעיקר התפעולית, ביחס למחצית הראשונה של השנה. צמצום בהוצאות המימון וצמצום חד בהפרשה למסים קיזז את השחיקה ברווחיות התפעולית.

בתשעת החודשים הראשונים של 94' חל שיפור בשיעור הרווח הגולמי שהגיע ל-45% (לעומת 43% בתקופה המקבילה ב-93').

הוצאות מחקר ופיתוח גדלו ביותר מ-50%, והסתכמו ב-26.3 מיליון דולר לתשעה חודשים. הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות גדלו בכ-14% והסתכמו ב-84 מיליון דולר לתשעה חודשים. למרות הגידול בהוצאות, גדל הרווח התפעולי בכ-15% והסתכם בכ-80 מיליון דולר. ברבעון השלישי הסתכם הרווח התפעולי ב-25 מיליון דולר בלבד.

השנה גדלו מאוד הוצאות המימון של החברה, שהסתכמו ב-2.3 מיליון דולר ברבעון השלישי, וב-8.4 מיליון דולר בתשעה חודשים. הוצאות המימון הגבוהות כוללות הפסד מניירות ערך של כ-1.7 מיליון דולר, לאחר קיזוז הכנסה מניירות ערך בסך 300 אלף דולר שנרשם ברבעון השלישי. למרות שלחברה יתרות מזומנים והשקעות בסך 82 מ' ד' הנזילים, היא משתמשת באשראי שקלי, במט"ח, וכן רשומות למסחר אג"ח להמרה של החברה הצמודות למדד.

עליית הריבית על אשראי שקלי ובמטבע זר לצד העלייה הגבוהה במדד, הביאו לגידול בהוצאות המימון של החברה. מנגד, שחיקת הדולר מול עליית המדד הניבו שחיקה ברווחיות לצורך מס והביאו להוצאות מס קטנות ביותר ברבעון השלישי שהסתכמו בשיעור של כ-25% בלבד. הירידה בשיעור המס נבעה גם מהגדלת התמהיל של מכירות ממוצרים המיוצרים במפעלים מאושרים.

הרווח הנקי ברבעון השלישי הסתכם ב-17.5 מיליון דולר ובתשעה החודשים ב-53.7 מיליון דולר, גידול בשיעור של כ-28%. הרווח למניה גדל בשיעור של כ-26% בלבד, בשל הגידול בכמות המניות מהמרת אג"ח להמרה.

המצב הכספי

החברה נהנית מאיתנות פיננסית ומפעילות עסקית המניבה מזומנים. ההון העצמי מסתכם בכ-315 מיליון דולר, ומהווה כ-45% מסך המאזן. ואולם ניתן להוסיף להון העצמי גם 12 מיליון דולר אג"ח להמרה אשר הונפקו ב-89', וסביר שעד סוף נובמבר חלק גדול מהן יומרו למניות. כמחצית מאיגרות החוב שהונפקו, כבר הומרו למניות או נרכשו חזרה על ידי החברה, כ-6.8 מיליון דולר מהם בתשעת החודשים הראשונים.

מתחילת השנה רכשה טבע אג"ח להמרה שהנפיקה בסך 1.8 מיליון דולר, ובכך ביצעה פדיון מוקדם. צעד זה נראה כיום כנבון, משום שאיגרות החוב צמודות למדד שעלה לאחרונה באופן חד, והגדיל את הוצאות המימון שלה.

הגידול בפעילות חייב את החברה להגדיל את היקף האשראי ללקוחות ואת היקף המלאי שברשותה. למרות זאת, בידי החברה עודפי מזומנים שאיפשרו לה להכריז על דיוידנד ביניים שלישי השנה בסך 3.6 מיליון דולר שישולם בדצמבר ובסך הכל חולק השנה דיוידנד בסך 10.7 מיליון דולר, גידול לעומת 7.6 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

בסוף השנה צפויה החברה לפדיון 20% מיתרת איגרות החוב. ואולם נראה שיותר חלק קטן מהם, גם מכיוון שיום האקס לחלוקת הדיוידנד נקבע ל-21 בנובמבר, ויש תמריץ גדול להמרה.

מבט לעתיד

השילוב בין פעילות יציבה וקבועה (בשוק הישראלי) עם פעילות מו"פ גדולה ופוטנציאל התרחבות בשוק האמריקאי והעולמי מקטין את הסיכון בחברה.

החברה מצויה בתהליך של התבססות בשוק התרופות הגנריות בארצות הברית ובתהליך של התרחבות לארצות נוספות. הדיווח הדולרי מאפשר לחברה להציג תוצאות עסקיות טובות למרות שחיקת הדולר. לגבי הרבעון הרביעי לא נראה שיחול שינוי מהותי ברווחיות החברה לעומת הרבעונים הקודמים, והיא עשויה לסיים את 94' ברווח נקי של כ-70 מיליון דולר. בשנים הבאות צפויה החברה לקבל אישורים לעוד מוצרים גנריים שיגדילו את המכירות, ובטווח הקצר יתרמו לרווחיות.

האיתנות הפיננסית של טבע מאפשרת לה להמשיך ולהשקיע בפיתוח תרופות, אם כי תרופות שפיתחה אינן צפויות להניב הכנסות לפני 96' ואולי מאוחר יותר, אך הן עלולות להביא לגידול בהוצאות ובהשקעות.

בשוק המקומי תרם הגידול באוכלוסייה, כתוצאה מהעלייה מברית המועצות לשעבר, להכנסות ולרווחיות החברה, תרומה שתגדל עם התבגרות האוכלוסייה בישראל. בטווח הארוך עשוי תהליך השלום לפתוח לטבע את שוקי מדינות ערב.

• הכותב הוא רואה חשבון

ישראל וקוריאה ישתפו פעולה בתחומי תקשורת, תרבות ומדע

מאת אבי בליזובסקי

שרת התקשורת, שולמית אלוני, ושר התקשורת הקוריאני, יון דונג יון, חתמו ביום ו' על מזכר הבנה בתחום התקשורת והדואר.

אלוני, העושה בסיור עבודה בקוריאה, אמרה כי ההסכם מהווה פריצת דרך ביחסים הכלכליים והמסחריים בין שתי המדינות.

על־פי מזכר ההבנה, יעודדו שתי המדינות פרויקטים משותפים בתחומי מחקר, פיתוח, ייצור ושיווק בענף הטלקומוניקציה, יקיימו פרויקטים משותפים במדינות שלישיות ויתנו עדיפות לחברות ישראליות וקוריאניות במכרזים.

מחר תחתום אלוני על הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין שתי המדינות. בפגישת עבודה שקיימה עם שר המדע הקוריאני, קים סי ג'ונג, נדונו סעיפי ההסכם לשיתוף פעולה בתחומי המדע והטכנולוגיה.

בפגישת עבודה שקיימה אלוני עם שר התרבות הקוריאני, לי קים סוס, נדונו עקרונות הסכם לשיתוף פעולה בתחום התרבות, האמור להיחתם בחודש הבא בעת ביקור של ראש הממשלה, יצחק רבין, בקוריאה.

שני השרים סיכמו על חילופי מופעים, קיום תערוכות משותפות ועוד.

אלוני קיבלה תואר ד"ר כבוד למשפטים מאוניברסיטת קון קוק בסיאול, על פעילותה המגוונת לזכויות האדם. באוניברסיטה זו תוקם מחלקה ללימודי השפה העברית.

אלוני. פריצת דרך

הסכם לשיתוף פעולה בתחום הניהול נחתם בין ישראל להודו

מאת זוהר בלומנקרנץ

הסכם ראשון לשיתוף פעולה בתחום הניהול נחתם בין מכון המנהלים של הודו לפורום המנהלים הישראלי, האיגוד הישראלי לאיכות. ההסכם נחתם בכנס הבינלאומי לאיכות, שהסתיים בשבוע שעבר בירושלים.

ההסכם מבטיח שיתוף פעולה בין האיגוד הפורום בישראל לבין המכון ההודי, שבראשו עומדת סגנית יו"ר הפרלמנט של הודו, ד"ר נג'מה הפטולה. בהתאם להסכם, יסייעו אנשי האיכות בישראל לעמיתיהם בהודו בנושאי חינוך לאיכות ורציונל צוותי פעולה וישיבה משותפים בין מנהלים במגזר התעשייתי העסקי למנהלים במגזרי החינוך והשירות הציבורי.

מצד ישראל חתמו על ההסכם יו"ר פורום מנהלים, ד"ר דוד מיסודו, ויו"ר האיגוד לאיכות, דוד פתיר. מצד הודו חתם נשיא מכון המנהלים במדינה, ד"ר מהרב סרה.

במבנים של חב' מבני תעשייה
לא מחכים לטלפון...
...הוא מחכה לך!

טלפוניה®
שירותי טלה־תקשורת

סבה: באור יהודה

המבנים שבונה חב' מבני תעשיה, חברת הנדל"ן הגדולה בישראל ברחבי ישראל מיועדים לחברות הייטק, תעשייה נקיה, למשרדים ולתעשיות אחרות. באזורי התעשייה בכל רחבי הארץ ימצאו השוכרים עם הכניסה למפעל החדש את הטלפוניה מוכנה ומזומנת לשרתם.
חברת גלובסקום, יזמי טלפוניה® בישראל ממתקנת את כל שירותי הטלה־תקשורת והשוכרים אינם צריכים להשקיע דבר, אלא לשלם בהתאם לשימוש.

התקשר עם
גלובסקום:
יזמי טלפוניה בישראל
רשיון משרד התקשורת מס' 5-06-26-0-2065
רח' יגאל אלון 127 ת"א 67443 טל 03-6919111 פקס 03-5963299

עוד רודה
שירותי המפעיל לשרותך
(מאז 1962)
בכל הקשור ברשם החברות
רשום חברות חדשות רשומים במחשב הרשם • מידע ממחשב
מרכז כלל הדר 703 מתחת למשרדי רשם החברות ירושלים
טל 02-248989
פקס 02-250202

בית הזהב בע"מ
Golden House ltd

הודעה
על אסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזה הודעה לבעלי המניות של החברה כי האסיפה הכללית השנתית של החברה, תתקיים ביום ג' ה-29 בנובמבר 1994, שעה 11:00, במשרדי החברה בת"א, רח' לה-גארדיה 76.

על סדר היום:
1. קבלתם ואישורם של דו"ח הדירקטוריון. הדו"חות הכספיים ודו"ח רואי-החשבון של החברה, לשנה שנסתיימה ביום 31 12 93.
2. מינוי רואי-חשבון לחברה וקביעת שכרם
3. בחירת חברי דירקטוריון החברה.
4. אישור חלוקת דיבידנד סופי לשנת 1993

בעלי המניות רשאים להשתתף ולהצביע באסיפה בעצמם או ע"י באי כוחם. יפוי כח יש להפקיד במשרדה הרשום של החברה לא יאוחר מ-48 שעות לפני האסיפה.
אם תוך מחצית השעה מהמועד שנקבע לתחילת האסיפה לא יהיה מנין חוקי, תידחה האסיפה ליום 30.11.94 באותה שעה ובאותו מקום.

בפקודת מועצת המנהלים

משרד האוצר
אגף התקציבים

הננו מתכבדים להזמינך ליום העיון השנתי של אגף התקציבים המוקדש לזכרם של עובדי האגף אשר נפלו במלחמת יום הכיפורים

גד בונה הי"ד **בארי חזק** הי"ד
מיכה גלעד הי"ד **עמוס מילר** הי"ד

יום העיון יוקדש לנושא:
המשק הישראלי – אמצע שנות ה-90

ויתקיים בירושלים בבנייני האומה, באולם אורנים, ביום רביעי, כ' בכסלו תשנ"ה (23.11.94), החל משעה 08:00 עפ"י התוכנית ולוח הזמנים המפורטים

התוכנית:

8:30 – 8:00	התכנסות	
8:40 – 8:30	דברים לזכר הנופלים	
9:15 – 8:40	פרופ' **אלחנן הלפמן**, אוניברסיטת ת"א	– תהליכים כלכליים בשנות ה-90
9:50 – 9:15	מר **אלי הורביץ**, מנכ"ל טבע	– התפתחות היצוא ומאזן התשלומים
10:30 – 9:50	פרופ' **ליאו לידרמן**, אוניברסיטת ת"א	– הערכת המדיניות הכלכלית בהיבט הריאלי והנומינלי
11:15 – 10:30	הפסקה	
12:30 – 11:15	פנל	– המדיניות הכלכלית – סיכום ביניים וציפיות לשנים הבאות
	מר **אליעזר פישמן**	– יו"ר חברת מבני תעשייה
	דר' **יוסי זעירא**	– האוניברסיטה העברית
	מר **ארנון גפני**	– ממונה על התקציבים לשעבר
	מר **מיכאל שטראוס**	– יו"ר תשלובת שטראוס
	דר' **אהרון פיין**	– מנכ"ל תצפית
מנחה:	מר **דוד ברודט**	– הממונה על התקציבים
13:00 – 12:30	דיון עם הקהל	– שאלות ותשובות
13:40 – 13:00	דברי שר האוצר	– מר **אברהם (בייגה) שוחט**
– 13:40	דברי סיכום	

צרכנות

עורכת לאה פורת

תיסכולים בשחקים

חור בכיס/אברהם טל

בעצם, הכותרת מטעה: תסכוליו של דני אמיד מטיפולה של חברת אל על בעניינו נוצרו בלי שהיה עליו לנתק את רגליו מהקרקע, לא לפני האירוע ולא אחריו.

ביום חמישי 7 ביולי '94 התקבלה בביתו של אמיד שבהוד השרון, בהיעדרו, הודעה כי כרטיס הטיסה של בתו, ששולם מראש, מוכן ויש לקחתו ממשרד אל על בתל אביב. למחרת נסע למשרד החברה ברחוב בן יהודה ושם למד לדעת, למרבה רוגזו, כי המשרד סגור לציבור בימי שישי.

אמיד ראה כי בקומה א' של הבניין פתוח ופועל דוכן של אל על הנותן שירות לסוכני נסיעות. הוא פנה לדוכן וביקש עזרה, כדי שנסיעתו לא תהיה לשווא. הוא נתקל בסירוב – ובהמלצה לא מקורית במיוחד: לחזור למשרד ביום ראשון.

ביום שלישי 12 ביולי יצא ממקום עבודתו למשרד אל על כדי לקבל את הכרטיס. הוא הגיע לשם ב-11:40. כ-15 לקוחות המתינו לשירות; מתוך 11 עמדות שירות, היו ארבע בלבד מאוישות. לקוח מספר 121 קיבל שירות; הוא לקח מספר 132 והמתין חצי שעה, עד 12:10, כדי לקבל את הכרטיס.

ב-15 ביולי כתב אמיד מכתב מפורט למנהל השירות לנוסע באל על. היו בפיו ארבע הערות: א. בהודעה שהתקבלה בביתו ביום חמישי 7.7 מן הראוי היה לציין שהמשרד סגור בימי שישי; ב. חברת תעופה המשרתת מספר רב של לקוחות צריכה לתת שירות שישה ימים בשבוע, גם אם נהוג בה שבוע עבודה מקוצר; ג. אחרי שלקוח הגיע למשרד ביום שישי, עקב מידע לא שלם מצד החברה, היה על עובדי דוכן הסוכנים להתאמץ ולתת לו שירות; ד. אין שום הצדקה לכך שלקוחות ימתינו חצי שעה בתור כדי לקבל שירות אלמנטרי.

התשובה של אל על למכתב זה נשלחה למתלונן רק ב-21 בספטמבר, כלומר כעבור יותר מחודשיים (ואחרי שפניתי להדבר אל על בסוף אוגוסט בתזכורת). העיכוב נגרם בגלל "תיוק בלתי נכון", מסביר דן דיאמנט, סגן המפקח במחלקת השירות לנוסע. במכתב מביע דיאמנט צער על אי הנוחות שנגרמה למתלונן ומודיע לו כי יוחדה תשומת לב להערותיו. "אנו מצפים שיינקטו צעדים מתאימים כדי לשפר את שירותנו", מבטיח כותב המכתב ומוסיף תודה על הזמן שהקדיש המתלונן לכתיבת המכתב, "שכן מכתבים מסוג זה מסייעים לנו לאתר תחומים של שירותינו המצריכים שיפור".

ותכל'ס? נוסח ההודעה על מועדי קבלת שירות? שירות בימי שישי? סיוע מדוכן הסוכנים במקרים חריגים? תורים בדוכני הנוסעים? שום מלה. בעוד שמכתבו של אמיד היה ענייני וקונסטרוקטיבי מתחילתו ועד סופו, את תשובת אל על אפשר רק להגדיר בשלוש מלים שונות: בלה-בלה-בלה.

לא מוצא חן בעיניך? אל תטוס אתנו

האם האחרים טובים יותר? לא בהכרח. הפרופ' אלכסנדר בטלר, מבית החולים סורוקה בבאר שבע, היה רשום ב-3 בספטמבר לטיסה SAS 463 מאוסלו לקופנהגן, שהיתה אמורה להגיע ליעדה כך שיוכל להמשיך בנוחיות בטיסה של אותה חברה לתל אביב, שהמריאה ב-15:10. בגלל תקלות התעכבה ההמראה. כאשר התברר הדבר פנה בטלר לדוכן ההעברות והסביר את המצב, תוך כדי ציון העניינים הרפואיים המחייבים את הגעתו במועד לתל אביב. היו בפיו בקשות חלופיות: להסדיר לו טיסה מיידית אחרת לקופנהגן, ואם הדבר לא ניתן – לבקש מ-SAS קופנהגן לעכב את המראת הטיסה לתל אביב עד שהוא ו-10 נוסעים נוספים שעמדו להמשיך באותה טיסה לתל אביב – יגיעו. שתי הבקשות נדחו; נאמר לו כי משרד SAS בקופנהגן יטפל בעניין על פי הצורך.

נוסעי טיסה 463 יצאו לבסוף במטוס אחר, שהגיע לקופנהגן ב-15:10 – בדיוק השעה שבה יצא מטוס SAS לתל אביב. בסופו של דבר יצא בטלר לתל אביב דרך לונדון, לאחר שהמתין כשש שעות בהית'רו, והגיע לתל אביב השכם בבוקר המחרת, לאחר לילה ללא שינה.

במכתב לנשיא חברת SAS, המפרט את השתלשלות העניינים המלאה, מעלה בטלר ארבע תלונות: לא הוצע לנוסעים כל פיצוי על התקלה, לא הוצע מקום מנוחה בהית'רו, תלושי ארוחה הוצעו בצירוף ההערה שאין הוראות אם ניתן להשתמש בהם ואיפה. אבל הדבר שהרגיז את בטלר ביותר, אם לשפוט על פי מכתבו, הוא הערה שהשמיעו באוזניו כמה עובדי קרקע של SAS, כולל מפקח, לאמור: אם לא מוצא חן בעיניך, אינך חייב לטוס עם SAS.

אני משאיר פתוחה את השאלה אם יכלו אנשי SAS באוסלו להחיש את המראת המטוס לתל אביב מקופנהגן (מניסיון של אחרים אני יודע, שכאשר חברות התעופה מעוניינות – הן יודעות לדחות המראות לטובת נוסעים מאחרים); אבל הטיפול הכללי בנוסעים המנותקים, וההערה המתוצפת של עובדי הקרקע, בוודאי ראויים לתגובה.

איך הגיבה הנהלת SAS למכתבו של הפרופ' בטלר? באשר לאי דחיית ההמראה לתל אביב טען עובד מחלקת יחסי הציבור של החברה (במכתב בשם נשיא החברה), שהדבר היה גורם לאיחורים של נוסעים רבים יותר המוכנסת טיסות המשך (מתל אביב – א"ט). אין התייחסות לשאר הטענות (פיצוי, הסדר מנוחה, ארוחה והתנצלות ללקוח). יתרת המכתב כוללת דברי נועם מהסוג של "אנו מצטערים על אי הנוחות", "אנו מבקשים שתקבל את התנצלותנו", "אנו מקווים שלמרות התרשמותך נוכל לשרת אותך שוב" (זו כנראה תקווה נטולת יסוד, אם לשפוט לפי מכתבו של המתלונן).

●

לעתים נדמה לי שיאס"א – הקיטל הנוסע של חברות התעופה – הכותב להן גם את רוח התשובות שיש להשיב ללקוחות מתלוננים: לא להודות בשום דבר, לא להתחייב לכלום, לא לגלות אם נעשה משהו ממשי לתיקון התקלות, לא לטעת בנוסעים את הרגשה שמתחשבים בהם. להיות מנומסים מאוד, להרעיף דברי נועם – אבל לא תכל'ס. שלא יחשבו להם, הלקוחות, שהם יגידו לבוסים של חברות התעופה איך לנהל את העניינים.

לפעמים גם המחשב חולה

מומחה למחשבים פירק את המחשב לחלקים והוא מונה סדרה של תקלות אפשריות ואיך לטפל בהן ברמה הביתית

מאת אבי בליזובסקי

המחשב האישי, שנמצא כיום בכל ארגון וכמעט בכל בית שני בישראל, בנוי באופן מודולרי. כמו בכל מכשיר חשמלי, כך גם במחשב האישי עלול כל רכיב להתקלקל מסיבה זו או אחרת. אבל בתחזוקה מונעת ניתן לצמצם את מספר התקלות, ואף לתקן לעתים באופן עצמאי את אותו רכיב.

"הקושי העיקרי בטיפול בתקלות מחשב הוא זיהוי התקלה", אומר שלמה צפריר, יועץ מחשוב ומנכ"ל חברת היועצים "קומפיוטרייד". יש להבחין בין תחזוקת מחשבים ארגונית לבין תחזוקת מחשבים אישית. בארגון גדול, בינוני או קטן, כדאי לוותר מראש על זיהוי וטיפול בתקלות ולשכור שירותי תמיכה ותחזוקת מחשוב חיצוניים. כיוון שיצרן החומרה (המחשבים, הדיסקים והמדפסות) עלול לטעון שהבעיה נעוצה בתוכנות (למשל, כשהמחשב תקוע) וספקי התוכנות יאמרו את ההפך, מומלץ לארגון לפנות לאינטגרטור (מי שמרכז את כל הטיפול במחשבים) ראשי, האחראי על האינטגרציה בין תוכנה וחומרה ותקשורת, ויכול לאבחן מהי התקלה ומי יכול וצריך לטפל בה.

אשר לתחזוקת המחשב בבית – לא כדאי לשלם על תחזוקה מעבר לאחריות המקובלת, אך כדאי ללמוד מה עלול להתקלקל במחשב, איך לאבחן את התקלה ואם אפשר – איך לתקן אותה.

צפריר מציין כמה מרכיבים העלולים להתקלקל במחשב הביתי ובצדם את אופן אבחון התקלה:

ספק החשמל: הספק הוא לב המערכת החשמלית. אורך חיי הספק נע בין שלוש לחמש שנים. ספק מקולקל קל לאבחן – פשוט אין חשמל. אנשי מקצוע יכולים להחליף בעצמם את הספק (מחיר כ-100 שקל). אלה המיומנים פחות כדאי שיפנו למעבדת מחשבים קרובה. כדי לשמור על חיי הספק יש לנקות מדי פעם את האבק בסביבת המאוורר, באמצעות שואב אבק.

סוללת ה-CMOS: זו סוללה נטענת, המאפשרת למחשב לשמור את כל נתוני האתחול הראשוניים בה: סוג המחשב והמסך, כמות הזיכרון הקיימת, סוג הדיסק וכדומה. אורך חיי סוללה הוא בין שלוש לארבע שנים. אי אפשר למנוע מראש את סיום תפקודה של הסוללה. פותחים את המחשב, ואם מבחינים בכך שהוא לא נדלק כראוי, יש להניח שהסוללה חדלה לפעול.

אפשר להחליף את הסוללה באופן עצמאי רק אם יודעים לזהות אותה בוודאות.

הבעיה היא לא בהחלפת הסוללה; אלא באתחול מחדש של כל הפרמטרים. לכן כדאי לשמור את כל אותם פרמטרים בתוכנה היודעת לקרוא אותם ולשחזרם באמצעות תוכנות "הצלה" כגון תוכנות נורטון, פי־סי טולס או אפילו תוכנת ההצלה של חברת אליישים.

כרטיסי המחשב: בקטגוריית כרטיסי המחשב נכללים כל הכרטיסים המאפשרים שימוש בהתקנים נוספים במחשב, כגון כרטיס מסך, תקשורת וכו'. בעיה בכרטיס ניתנת לזיהוי אם מבחינים בכך שההתקן המקושר אליהם אינו פועל כיאות. במקרה זה יש להחליף את אותו סוג כרטיס בכרטיס תואם. מאפייני התקלה עשויים לנבוע לא רק מבעיות חומרה בכרטיס, אלא גם מבעיות אינטגרציה (בעיות הנובעות מהשילוב בין החומרה והתוכנה) ולכן עדיף לקבל סיוע מקצועי ממי שמכיר את התוכנה והחומרה ולא לפנות מיד למעבדה.

אורך חיי הכרטיסים תלוי באיכותם ועל כן בתחזוקה מונעת כדאי לקנות כרטיסים טובים מחברות אמינות. כן מומלץ לשאוב מהם את האבק. בכרטיסי מודם רוב הבעיות שיתעוררו הן בעיות אתחול, כלומר בעיות תוכנה, וכדי להחזיר את המודם לתקינותו מומלץ לקרוא את ספר ההוראות בקפדנות.

הדיסק הקשיח יוכל לאריכות ימים אם לא ינהגו בו באלימות יתרה, כלומר אין לטלטל מדי את המחשב, כדי שלא לפגוע בראשי הדיסק וכן אין לפתוח ולסגור את המחשב לעתים קרובות מדי ולהיזהר מנפילות מתח.

צפריר מציע לפתוח ולסגור את המחשב פעם אחת ביום לכל היותר וכן לשקול רכישת אל־פסק במקומות המועדים לנפילות מתח. לדבריו, הבעיה במקרי תקלות היא אבחון נכון. רוב התקלות נראות למשתמש כבעיות חומרה, בעוד שברוב המקרים הבעיה היא בתוכנה. כתחזוקה מונעת לדיסק מומלץ להשתמש בתוכנות בדיקה ותחזוקה, כגון פי־סי טולס, נורטון וכו'. ומכיוון שהבעיה החמורה ביותר העלולה לנבוע מתקלה בדיסק היא איבוד הנתונים, מומלץ לבצע גיבויים באופן סדיר.

כונני תקליטונים: אם המחשב נמצא בסביבה מאובקת, המדיקה לכונן, כדאי להשתמש בדיסקטי ניקוי, אף על פי שדיסקט הניקוי הוא לא מדיה מגנטית ואינו עדין במיוחד לראש הכונן.

מסך: תקלות אופייניות למסך (מעבר לבעיות בחיבורים) הן צריבת תמונה על המסך, הגורמת את הופעת התצוגה גם כאשר המסך כבוי. כתחזוקה מונעת מציע צפריר שלא להשאיר את המסך עם תמונה סטטית, אלא להשתמש בתוכנות שומרות מסך.

רכיבי זיכרון: לרכיבי הזיכרון משך חיים ארוך ואם הם מאיכות טובה, אין סיבה שיתקלקלו. אם מתגלות בהם תקלות, המחשב יודיע עליהן בשלב האתחול. החלפת רכיבי זיכרון דורשת הבנה בכמה פרמטרים של הזיכרון, המשתנים ממחשב למחשב. ההבנה גם דורשת ידע ודיוק נמרץ ברכיבים שיש לקנות. אם למשתמש אין הידע המתאים – כדאי ללכת למעבדה.

מדפסת: מדפסת בשימוש ביתי אינה מתקלקלת לעתים קרובות מדי. כשיש תקלות יש לבדוק אם אלו תקלות תוכנה או בעיות מכניות ובמקרים של מדפסות סיכה. באופן כללי, כדי לשמור על חיי המדפסת, עדיף לנהוג עמה בעדינות ובעיקר – על פי הוראות היצרן. בעיות המקלדת נובעות בעיקר מלכלוך, ולכן כדאי לנקות מדי פעם את המקלדת עם שואב אבק. כשמקש אינו פועל, ניתן להוציא אותו בעדינות ולבדוק את כמות האבק והלכלוך בחיבורים.

תקלה נוספת

תקלה נוספת העלולה לקרות בזמן הטיפול במחשב היא היווצרות חשמל סטטי, חשמל שמקורו במפעיל המחשב והוא עלול להיווצר כאשר יוצאים מסביבות ממוזגות או נכנסים אליהן.

כאשר הוא בא במגע עם אחד הרכיבים במחשב, והוא טעון חשמל סטטי, הוא עלול לשרוף את אותו רכיב.

החברות המודעות לעניין משתדלות למנוע את התופעה באמצעות שטיח אנטי סטטי, או באמצעים אחרים. בבית עדיף לגעת תחילה במשהו מתכתי קודם שניגשים למחשב.

תצלום: רב פיינר

טיפול במחשב אישי במעבדה. כדאי ללמוד איך לאבחן תקלות, ואם אפשר – איך לתקן לבד

מילון מונחים

אתחול – קביעה התחלתית של ערכים במשתנים בתוכניות מחשב.

צריבת תמונה – תמונה שנשארת קבועה על המסך, לאחר שנעשה בה שימוש רב. למשל, התפריט העיקרי של מעבד תמלילים כמו איינשטיין נוטה להישאר על המסך גם בהיותו מכובה או כשיש עליו תוכנה אחרת. מסך צרוב הוא מסך מקולקל, משום שאי אפשר להשתמש בו לשום תוכנה אחרת.

מדפסות סיכה – מדפסות הפועלות על סיכות הן מקישות את צורת האות על סרט דיו. כך האות מודפסת, בניגוד למדפסת לייזר הצורבת נקודות שחורות על הנייר.

מדיה מגנטית – דיסק רגיל למשל, המאחסן בתוכו חומר, הוא מדיה מגנטית. החומר ממוגנט את התא המסוים בדיסק בספרות אפס או אחת וכך נאגר המידע. פעם היו מדיות מכאניות כמו נייר מנוקב, ובעתיד צפויה התפתחות המדיה האופטית.

הדיסק הקשיח – הדיסק שבתוך המחשב. רכיב זיכרון ששומרת בו התוכנה לפני הפעלתה, וכן החלקים הלא פעילים באותו הרגע של התוכנה המורצת במחשב. לדיסקים לא קשיחים, או דיסקטים בלשון העם, לא צריך לדאוג אם הם מוגנים בקופסאות שלהם.

בית משפט לזכויות החולה

מאת תולדה ליברנומה

פירנצה.

מריה גואלנה, בת 71, נפטרה בבית חולים ממלכתי ברומא אחרי ניתוח ברגלה. לאחר הניתוח התלוננה על מיחושים קשים, אבל האחיות לא חשבו שיש להעיר את הרופא. כשהלה התעורר כבר לא ניתן היה להצילה.

בקיץ האחרון עלה לכותרות עיתוני איטליה סיפור מותו של קשיש בבית חולים בליבורנו, שנמצא כשגופו מכוסה בנמלים.

אלה הן רק שתי דוגמאות לעשרות מקרים שפורסמו בשנים האחרונות בעיתוני איטליה ואף הן רק קצה הקרחון של השירות הלקוי שבו זוכים החולים.

נארדו בונומי, האחראי ל"בית המשפט לזכויות החולה", שמה הרשמי של האגודה לסיוע לחולה, אומר שלחולה האיטלקי יש אפשרויות אחרות למחות על טיפול גרוע: הוא רשאי להגיש תלונה להנהלת בית החולים שבו אושפז, למרכז קופת החולים הממלכתית המקומית שטיפלה בו, להנהלת בית האבות שבו הוא מתגורר ואפילו לבית המשפט. אלא שההליכים המשפטיים הם יקרים וממושכים ונעזרים בהם רק במקרים חמורים במיוחד. במקרים פחות קיצוניים, אומר בונומי, אפשר לפנות לבית המשפט לזכויות החולה, הליך שאינו כרוך בשום הוצאה וברוב המקרים תוצאותיו מהירות.

המרכז הארצי ברומא מדווח שבכל רחבי איטליה, על 57 מיליון תושביה, פועלים כיום קרוב ל-400 סניפים של בית המשפט לזכויות החולה וכי 300 אלף איש בקירוב כבר פנו אליו. אין זה בית משפט רגיל, עם מנגנון קבוע ושופטים, אלא אגודות מתנדבים, שעמן נמנים רופאים ומשפטנים. האגודות האלה קמו במרוצת עשר השנים האחרונות ובעיקר מאז אושר באוגוסט 1990 החוק שהעניק להן מסגרת חוקית.

החוק האיטלקי קובע את זכויות החולה, וקרובי משפחתו ואגודות המתנדבים להגנת החולה רשאים להגיש תלונה בתוך 15 ימים מהאירוע. הגשת התלונה אינה מונעת מהחולה או מבאי כוחו להגיש תביעה משפטית.

החוק מעודד את פעילות אגודות המתנדבים למען זכויות החולה ובעקבות אישורו העבירו השלטונות של 19 המחוזות שבאיטליה חוקים מחוזיים הקובעים זכויות אלה. בין השאר מכירים החוקים בזכות החולה לאשפוז במרפאות יום, אם ניתן לבצע שם את הבדיקות והניתוחים הדרושים, או בזכותם של חולה או של פצוע הזקוקים לטיפול רצוף להובלה מיידית ולטיפול חינם בבית חולים. החולה, קרוביו או בתי המשפט להגנת החולה רשאים לבדוק את מסמכי הכניסה והיציאה של כל חולה המאושפז בבית חולים ממלכתי, או בבית חולים או מרפאה, הנהנים מסיוע כספי ממלכתי. זכותם גם לראות את כרטיסו האישי של החולה ולקבל מהרופא המטפל מידע על מהלך המחלה.

תחום פעולתם של בתי המשפט לזכויות החולה רחב. כל אזרח יכול לחייג מספר ירוק, כלומר מספר שאיננו מחייב תשלום, כדי ליצור קשר עם האגודה. ברבים מבתי החולים הגדולים במדינה הוקצה חדר לפעילי בית המשפט. כל מקרה המובא לידיעתם נבדק תחילה עם המתלונן, או עם בני משפחתו, ואחר כך הם מייצגים את המשפחה אצל הנוגעים בדבר. שכן בניגוד לחולה היחיד ולבני משפחתו, שאינם מכירים את זכויותיהם במוסד שבו הם מאושפזים, אנשי בית המשפט לזכויות החולה הם בעלי ידע, ניסיון וקשרים. במקרים חריגים הם עצמם פונים לבית המשפט, או מעודדים את הקורבן להגיש תביעה.

בית המשפט בודק גם תלונות כלליות על רמת האשפוז והטיפול, שאינן נוגעות לאדם מסוים. למשל, מקרה בבית חולים לילדים בפירנצה, שבו היה לוח הבקרה של רשת החשמל במסדרון בהישג ידם של ילדים בני 5–7.

במשרד הבריאות הראשי ברומא ובמשרדי הבריאות המקומיים מעבדים באחרונה רפורמה רחבה של קופת החולים הממלכתית, שמטרתה מניעת בזבוז כספי ציבור אשר ממדיו גדלים והולכים בד בבד עם שערוריות כספים שבהן מעורבים עסקנים פוליטיים, משרד הבריאות, מפעלי ייצור תרופות וחברות המספקות שירות ומכשור לבתי חולים. זהו גם חלק מהמאמץ להתמודד עם הגירעון התקציבי האיטלקי, שהוא הגדול ביותר בקרב המדינות המתועשות, ותקציב קופת החולים הוא אחד ממרכיביו החשובים. מטרת הרפורמה היא גם לשפר את רמת השירות הניתן בבתי החולים ובמרפאות.

ממשלת הימין בראשותו של סילוויו ברלוסקוני, כמו שתי הממשלות שקדמו לה, מחויבת להפרטת חלק משירותי קופת החולים הממלכתית ובתי החולים שלה. בו זמנית, במסגרת תוכנית הארגון השירות הרפואי, ייסגרו בתי חולים קטנים ויורחבו בתי חולים מחוזיים, שבהם ניתן להעניק שירות יעיל ורמה גבוהה. על רקע זה מתרחב תחום פעולתם של בתי המשפט לזכויות החולה, גדל מספר הסניפים ומספר חבריהם, ובד בבד מספר הפונים אליהם גם בתלונות הקשורות בסחבת אדמיניסטרטיבית, ברשלנות ובשירות ירוד, שאינם נוגע ישירות לסגל הרפואי עצמו.

אז מהו סימון תזונתי?

דין פרוטה/
לאה פורת

לצורכי רשתות השיווק בכמה סניפים בגוש דן צפויה הפתעה. לשכת הבריאות המחוזית של תל אביב תקיים בהם פעילות הסברתית בנוגע לסימון תזונתי. המרכול הראשון שנבחר לשם כך הוא ההיפרשוק בקניון חולון. הלקוחות יתבקשו למלא שאלונים המיועדים לבדוק את הידע שלהם בנושא, והם ישמשו אינדיקציה למוסדי לשכת הבריאות בשאלה את מה יש להדגיש בהסברה.

בשאלון שאלות, כגון "האם אתה נתקל בסימון תזונתי על גבי מוצרים שאתה קונה?"; "האם אתה מחפש סימון תזונתי על גבי מוצרים שאתה קונה?"; "למה מתייחסת כמות הקלוריות הרשומה בסימון התזונתי – ל-100 גרם מוצר או לכל המוצר?" "אילו מרכיבים בסימון התזונתי הם החשובים ביותר בעיניך (פחמימות, חלבונים, שומנים, קלוריות)?"; "האם אתה משווה בין סימונים תזונתיים של מוצרים שונים?"; "האם חשובה לך כמות הכולסטרול במוצרים?"; "האם תקנה מוצר גם אם לא מופיע עליו הסימון התזונתי?"; "האם לדעתך הסימון התזונתי מהימן?" ועוד.

הניחוש שלי הוא, שממצאי הסקר יוכיחו כי הצרכנים אינם מתמצאים כל כך בעניין. לכן מסע ההסברה של לשכת הבריאות במקומו.

התזונאית עינת אופיר, שתרכז את ההסברה בהיפרשוק בחולון, אומרת כי תרגיש ללקוחות את הסימון התזונתי על אריזות שונות ותסביר, למשל, שהסימון הוא ל-100 גרם או ל-100 מ"ל ולא לקופסה שלמה, וכן מה ההבדל בין סוכר וממתיקים מלאכותיים שונים, מה המשמעות של "קל", "דיאט", "מופחת קלוריות" וכו'.

לדברי הרופאה המחוזית, ד"ר אביטל כהן, בלשכת הבריאות פועל צוות לקידום מודעות-מזון ותזונה (קממ"ת) שעמו נמנות אחיות ודיאטניות. תוכנית ההסברה היא לטפח תזונה נבונה, הכוללת הבנת הסימון התזונתי. את פעולות ההסברה בלשכת תל אביב מרכזת סגנית אחות מפקחת מחוזית, אילנה יעקבי.

ההסברה איננה מתמקדת רק בסופרמרקטים, אלא גם בבתי ספר. למשל, בחולון מאזינים ילדי כיתות ד' לשמונה הרצאות על תזונה נבונה ובתום כל הרצאה מקבלים הילדים חומר בכתב והם מתבקשים למסרו להורים. פעולות הסברה בענייני בריאות, לרבות תזונה נבונה, מתקיימות גם בקרב השוטרים. פרויקטים דומים נעשים גם בלשכות אחרות.

האם זה לא מובן מאליו?

כשנותנים לכם תעודת אחריות למוצר או שירות, למה אתם מצפים? שאלה זו הוצגה ל-500 איש, המהווים מדגם מייצג של האוכלוסיה היהודית הבוגרת, במסגרת סקר שעשה עיתון העסקים הקטנים "יזמות". הסקר נערך בשיתוף עם מכון "סמית – מרכז למחקר", של חנוך ורפי סמית.

התשובות היו מגוונות: יחס אדיב לפניית הלקוח, כתובת שאפשר לפנות אליה כאשר המוצר נפגם וכאשר יש לתקנו, איכות מוצר גבוהה, אמינות, שירות מהיר ויעיל לתיקון המוצר, החלפת המוצר המקולקל כאשר האחריות עוד בתוקף.

נראה לי שאם אלה ציפיות הצרכנים, אפשר להסיק מהן את המסקנה המצערת, שהצרכנים הישראלים מסתפקים במועט. האם אין זה מובן מאליו שהיחס יהיה אדיב, שאיכותו של המוצר תהיה טובה, שהשירות יהיה אמין ושמוצר מקולקל יוחלף או יתוקן?

הרחבת סמכויות

הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות קיבלה מהנהלת בתי המשפט לתביעות קטנות מדגם מייצג של 12,863 תיקים, שנדונו בבתי המשפט לתביעות קטנות בארץ, בחודשים ינואר-אפריל 1994. בבדיקת נתוני המדגם עלו הממצאים הבאים באשר לגובה התביעות: 18.7% תבעו בסכום של עד 1,000 שקל; מ-1,001 עד 2,000 שקל – 27.8%; מ-2,001 עד 3,000 שקל – 16.6%; מ-3,001 עד 4,000 שקל – 11.1%; מ-4,001 עד 5,000 שקל – 25.8%.

מהנתונים עולה, כי רוב התביעות (כ-75%) הן עד סכום של 4,000 שקל. עם זאת, הרשות סבורה שיש להרחיב את סמכות בית המשפט לדון בתביעות של עד 7,000 שקל, וזאת מפני שמאז ינואר 1990, כאשר הורחבה סמכות בית המשפט לדון בתביעות קטנות עד 5,000 שקל, לא עודכן הסכום.

בפרק הזמן שעבר מאז העלו בשיעורים ניכרים מחירי מוצרי צריכה כגון מזגנים, רהיטים, מכשירי חשמל וכיו"ב – שיש בהם עילה לתביעות קטנות. הרשות סבורה, שאין להעלות את הסכום מעל ל-7,000 שקל, שכן אז יגדל מאוד מספר העצות ובית המשפט לתביעות קטנות יאבד מצביונו כערכאה נגישה לצרכן.

התרגום מעלים מידע

מכתבים

האדם שהמציא את המדבקות מעולם לא שיער, כנראה, כי חברות מסחריות יעשו בהן שימוש כה נרחב ומזיק לציבור הצרכנים בארץ. בישראל השתרש נוהג של הדבקת מדבקה ועליה פרטי המוצר בעברית על גבי התווית המקורית. רוב יבואני המזון, תומרי הניקוי והתרופות עושים זאת ואין שום אפשרות להסיר את המדבקה. אם מנסים לעשות זאת, התווית המקורית נקרעת. הצרכן נאלץ איפוא להסתפק בתרגום מקוצר ו"משופר" של היבואן. מיותר לציין כי לרוב התרגום לוקה בחוסר וניסוחו שגוי.

היבט חמור יותר של התופעה נוגע למוצרי בריאות ו/או תרופות. במקרה זה התווית השגויה בעברית עלולה לגרום נזק בריאותי (למשל, תרגום לא נכון של המינונים, תופעות הלוואי וכדומה).

בקשתי ליבואני המזון והתרופות, אל תדביקו את המדבקה העברית על גבי התווית הלועזית. בעזרת קצת דמיון ורצון, ניתן למצוא מקומות אחרים להדבקתה. ועוד בקשה: השתדלו שהתרגום יהיה נכון, מדויק ומלא.

אהוד אבא
תל אביב

שני בקבוקים

זכינו לטיפול מעולה בידי הגב' כרמית אהרנרייך מחברת יקבי רמת הגולן בעניין פקק לא תקין של בקבוק גמלא שרדונה. בתוך זמן קצר קיבלנו מכתב ענייני המתייחס לתלונה, והזמנה לבקר ביקב ושני בקבוקי שרדונה.

צבי טרימבק
חיפה

30% ממכירות הצעצועים – בחנוכה

חדש

חג החנוכה הוא העונה החמה ביותר בשוק המשחקים והצעצועים: 30% מהמכירות השנתיות מתקיימות אז, אומר לוני רפאלי, מנכ"ל חברת "הסברו" ישראל, המייצגת בארץ זה כחצי שנה מותגי צעצועים של "הסברו אינק'" מארה"ב.

בתחילת החודש קיימה החברה תערוכה לקניינים במלון "השרון", ובה הוצגו משחקים וצעצועים חדשים. בין השאר היו שם: "קרוקוביס", התנין שמקבל טיפול שיניים (ראה תוכניתו של גידי גוב) ב-99 שקל; משחק "4 בשורה" – גרסה אחרת של "איקס, מיקס, דריקס" לבני שש ויותר ב-52 שקל; "הסתגנות" (דומה ל"סבלנות") – משחק לוח לבני ארבע ויותר ב-48 שקל; "נפילה חופשית" – גם הוא משחק לוח, לבני שש ויותר, 76 שקל; "רפלותבר" – משחק של דינמיקה קבוצתית, גם למבוגרים, ב-57 שקל.

ואולם בולט ביותר ריבוי משחקי המלחמה, בעקבות תוכניות הטלוויזיה, בהם "אקשן מן", "דיקטטור X" ורובוטריקים ודחקני, שיורים, משנים צורה, מתרימים וכדומה. יש גם הרבה משחקים הקשורים בבובת "סינדי". במאבקה נגד המתחרה "ברבי", הורידה חברת הסברו את מחיריהם של כמה משחקים הקשורים ב"סינדי". לילדות מוצעת בין השאר מספרה שאפשר לצבוע בה את שערה של הבובה, שיש לה גם אופנוע, רפסודה ומכונית מירוץ והיא גם יודעת לשחות.

מריב גורן

רצפה ללא החלקה

כ-20% מכלל התאונות נגרמות עקב נפילה או החלקה, כך על פי נתונים של משרד העבודה והרווחה והמוסד לבטיחות וגהות.

המרכז הארצי לבטיחות, חברה פרטית הממוקמת בבניין החדש של מכבי האש בתל אביב, מציע תכשיר לפתרון בעיית ההחלקה: נוזל מיוחד המונע החלקה, בשם "סליפ-סטופ", שמורחים אותו על רצפות חלקות. הנוזל מיובא מאנגליה על ידי החברה, שמקיימת במקום מושבה תערוכת קבע ותערוכה מתחלפת של מוצרי בטיחות, מייעצת בענייני בטיחות ומשווקת מוצרים מתאימים.

עפי גולה, מנכ"ל החברה, מתכוון לשווק את המוצר בעיקר במקומות מועדים לפורענות, כגון קיבוצים, מפעלי מזון, מסעדות, בתי חולים, אך גם בדירות מגורים. כדי לקבוע את רמת חיכוך הרצפה, הובא לארץ מכשיר גרמני המוסר בעזרת גוף אנלוגי מידע מיידי ומדויק על רמת החיכוך לפני הטיפול בסליפ-סטופ ואחריו. המכשיר קרוי Tester Friction. השימוש בחומר סליפ-סטופ נעשה על ידי אנשי החברה.

הנוזל מורכב מתערובת של חומצות וקיים בשוק העולמי כבר 11 שנים. יש לנקות את הרצפה ביסודיות, לייבש ולמרוח שכבות אחדות. החומר אינו פוגע בברק הרצפה, ואין זה משנה מהו החומר שממנו היא עשויה – קרמיקה, שיש, גרניט-פורצלן או מרצפות. החברה נותנת אחריות לחמש שנים לכך שהרצפה תתאים לתקן הבריטי נגד החלקה. כמו כן הוא חומר קוטל בקטריות.

טיפול בבית הלקוח בתכשיר סליפ-סטופ עולה 7–8 דולר למ"ר, כולל מע"מ. בדיקה בלבד בעזרת המכשיר לקביעת רמת ההחלקה עולה 200 שקל.

החברה גם מייבאת חומר לטיפול במניעת החלקה באמבטיה. התכשיר קרוי אף הוא סליפ-סטופ והוא נמכר בבקבוקים ורק במקום מושב החברה) במחיר 60 שקל. גם עליו ניתנת אחריות לחמש שנים. קודם יש לנקות היטב את האמבטיה, לייבש ולמרוח את התכשיר. הנוזל הוא שקוף וחסר ריח.

מריב גורן

לנהוג עם עקבים

פטנט יעיל ולא יקר להגנה על עקבים של נעלי נשים יצא באחרונה לשוק. מדובר במדבקות שקופות שמצמידים לעקב. הן מגינות מפני שריטות ושפשוף העקבים, שנגרמים בעיקר בעת נהיגה. מגן העקבים מיובא מגרמניה וניתן להשיגו ב"היפר רוזנפלד", בצומת סגולה בפתח תקוה. המחיר – 19 שקל ל-24 זוגות מדבקות. מניסיון זוג מדבקות מספיק לכמה שימושים.

רביולי במובן קרפלאך

עם השנים, יש להודות, טעמו של המזון המוכן, או מה שמכונה מזון נוחות, הולך ומשתפר. באחרונה הזדמן לנו לטעום שלושה מוצרים חדשים של "צ'יבי איטליאני" מקבוצת שטראוס, וכולם היו טעימים ברמה זו או אחרת.

שלושת המוצרים שמשווקים במצב קפוא הם רביולי בשר – כיסוני פסטה מרובעים ממולאים בבשר בקר (יוצאי פולניה יכנו אותם קרפלאך); טורטליני גבינה – כיסוני פסטה ממולאים בגבינה איטלקית; וניוקי – בצקניות תפוחי אדמה ללא מילוי. המוצרים משווקים בלא רוטב מוכן, וכל אחד יכול להכין רוטב כאוות נפשו, או על פי המרשמים המופיעים על האריזות.

לטעמנו הרביולי בשר הם המוצלחים ביותר בין שלושת הסוגים. לפולנים שבינינו מומלץ לנסותם במרק עוף. מחיר כל אריזה – 14.95 שקל.

שלושה חלקים והרבה שמן

יתרונם הגדול של מוצרי מפעל פלנרו שבכפר עציון הוא מחיריהם הנמוכים יחסית לתמורה. אבל יש לנו כמה דברי ביקורת על סיר הצ'יפס החדש שהוציאו לשוק. זהו סיר טיגון שמכיל גם רשת טיגון נשלפת ומכסה פיירקס. ללא הרשת זהו סיר לכל דבר. מבחינה זו, המכסה הוא שיפור לטובה, לעומת סירי צ'יפס אחרים שיש בשוק בלא מכסה. אבל רשת הטיגון לוקה באותם חסרונות שלוקות בהם רשתות טיגון בסירים הקיימים בשוק. כשהרשת מוכנסת לסיר, נוצר רווח בין תחתית הסיר לתחתית הרשת, וכן בין דפנות הרשת לדפנות הסיר. לכן יש להשתמש בכמות גדולה מאוד של שמן כדי לכסות את הצ'יפס אפילו בטיגון שטוח, קל וחומר אם רוצים לטגנו בשמן עמוק. כדאי שהיצרנים יחשבו על זה. מחיר הסיר, לרבות הרשת והמכסה: 60 שקל.

טעימות אמריקאיות

500 סוגי מוצרים שיובאו מארה"ב על ידי רשת שופרסל-הירכל, בהיקף של ארבעה מיליון דולר, מוצעים עתה במרכולי הרשת במסגרת "פסטיבל אמריקה". האירוע, שהחל בשבוע שעבר ויימשך חודש, מתקיים זו הפעם השלישית, אך לראשונה מוצעים בו גם כלי בית, לרבות כלים לשימוש חד פעמי וטקסטיל. מתוך 120 מכולות שהובאו, 20 הכילו כלי בית ו-4 היו מלאות גלידה וחטיפי גלידה מתוצרת האגן דאז ובן אנד ג'ריס.

בין המוצרים האחרים בעלי אופי אמריקאי – תערובות מוכנות לעוגות, עוגיות ולחם, מזון קפוא, רטבים, חרדל, קטשופ, גבינות, פסטות, דגים ומוצרי דגים, מוצרי הודו ועוף. מבחינת מחירים, זה אינו פסטיבל של מציאות, אף שחלק ניכר מהמוצרים אינם יקרים יותר ממוצרים מקבילים מתוצרת הארץ.

סייסטה ביטיי – מסעדה כפרית חדשה
פתוח לארוחות צהריים עסקיות וארוחות ערב. תפריט אוין ומסוגנן
רח' מונטיפיורי 32, תל-אביב טל' 03-203502
סייסטה Siesta

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

פחות הנפקות יותר הוצאות. 43.6 מיליון שקל יגויסו השבוע בשוק הראשוני. שוק זה נמצא אמנם במשבר, הנפקות כמעט שלא מתבצעות, אבל נובמבר עומד להסתיים כעוד שבוע וחצי, ולמי שמעוניין להנפיק עוד ברבעון הזה – הזמן דוחק. מתוך עשרות החברות שקיבלו ומקבלות אישורים, רק חמש פירסמו תשקיף, וגם באלו מנהליהן והחתמים יחליטו לקראת יום ההנפקה אם לקיימה או לדחותה – בהתאם לתנאי השוק המשני.

תופעה אחת שהביא המשבר היא חיתום מלא על ידי חתם אחד. זה התחיל כבר ברבעון הקודם, כשלאומי ושות' הנפיקו "סולו" את חיזן מחשבים ואת גרין פיתוחי תוכנה. השבוע תוציא חברת החיתום של אפסילון את הנפקת הזכויות של רגלי, ואילו לוקסנבורג חיתום תוציא את הנפקת הזכויות של תקד.

נקודה מעניינת אחרת בימי משבר אלו היא ההוצאות הכרוכות בהנפקה. מסתבר, כי המשבר בשוק הראשוני משפיע על הוצאות אלה, בעיקר על עמלות החיתום. אבל בין הנפקות השבוע יש שתי הנפקות היוצאות ללא חיתום, והן מציגות שיאים בהוצאות הנפקה.

ההנפקה הראשונה השבוע תהיה של רם צור תעשיות. ההנפקה נדחתה כבר פעמיים וההחלטה סופית אם להנפיק מחר תתקבל רק היום. ככל הידוע, הנטייה היא לדחות את ההנפקה ולצאת ברבעון הבא על בסיס דו"חות ספטמבר. בכל אופן, הנפקה זו לא מבוטחת, ובכל זאת מסתכמות הוצאות ההנפקה ב-17.2% מ-10.9 מיליון השקלים שמתכננת רם צור לגייס, על פי מחיר המינימום. בכך קובעת רם צור, ככל הנראה, שיא בהוצאות הנפקה שאינה מבוטחת בחיתום.

מדובר ב-1.8 מיליון שקל הוצאות. כ-600 אלף שקל תקבל חברת הייעוץ של זינגר ברנע ועוד 400 אלף שקל הן הוצאות ההפצה והריכוז. 800 אלף השקלים הנותרים מוגדרים כ"הוצאות אחרות".

יומיים לאחר רם צור, תגייס חברת גזית סכום דומה של 10.8 מיליון שקל. חיים כצמן, בעל השליטה בגזית, הצליח להוציא הנפקה עם הוצאות של 183 אלף שקל בלבד. נכון, כשמדובר בחברה חדשה ההוצאות גבוהות תמיד לעומת הוצאותיה של חברה נסחרת המנפיקה שוב. ובכל זאת, גזית ורם צור מתכננות שתיהן גיוס של כ-10.8 מיליון שקל. לקופתה של גזית יוזרמו 10.6 מיליון שקל ולקופתה של רם צור 7.5 מיליון שקל בלבד.

בין שתי אלה, ביום שלישי, תתקיים ההנפקה של חברת פוינט אוף סייל. חברה זו מתכננת לגייס 10.1 מיליון שקל. החתמים העיקריים בהנפקה זו הם לידר ושות' (שנטלה התחייבות חיתום מית של 50% מהאמיסיה), אנליסט, אפיקים ולידר הנפקות. כמיליון שקל יקבלו החתמים בעמלות חיתום. יחד עם שאר ההוצאות, תיפרד פוינט אוף סייל מ-16% מהכספים שתגייס.

בימים רביעי וחמישי יתקיימו המסחר בזכויות של תקד ורגלי, בהתאמה. תקד תגייס 5.6 מיליון שקל. לוקסנבורג חיתום תקבל 205 אלף שקל, ובסך הכל מסתכמות הוצאות ההנפקה ב-6.9% מהתמורה. הנפקת זכויות כרוכה בסיכון נמוך יותר לחתם, ומכאן שהנפקה כזו זולה יותר לחברה בדרך כלל.

רגלי מתכננת לגייס 6.2 מיליון שקל. אפסילון חתמים תקבל כ-90 אלף שקל מהם, ובסך הכל מסתכמות הוצאות הנפקת רגלי ב-5.6% מהתמורה.

מועדים בבורסה

20.11	מבני תעשייה	– אקס דיווידנד 19.27%, תשלום 18.12.94.
	אלקו תעשיות	– אקס דיווידנד 275%, תשלום 11.12.94.
	גזית	– אקס זכויות, מסחר בזכויות – 29.11.94.
21.11	רם צור תעשיות	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות.
	טבע	– אקס דיווידנד 200%, תשלום 13.12.94.
22.11	פוינט אוף סייל	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות ואופציות.
	נייר חדרה	– אקס דיווידנד באה"ב 315%, תשלום 28.12.94.
24.11	כלכלית ירושלים	– אקס דיווידנד 31.71%, תשלום 18.12.94.
27.11	בית הזהב	– אקס דיווידנד 4.36%, תשלום 18.12.94.
28.11	יום מסחר אחרון באפ'	– תשלום 1, גורדן סכנר 1, סדרה 1, כלל

מקור: בנק המזרחי

חשדות – מניפולציות במעו"ף; עובדות – הדו"חות הכספיים

השבוע בבורסה

גיא רולניק

1. הנפילה הפתאומית של המניות הכבדות ביום חמישי בצהריים העסיקה את קהילת שוק ההון בסוף השבוע. ב"ידיעות אחרונות" פורסם ביום שישי, כי רשות לניירות ערך חידשה את חקירותיה בחשד למניפולציות בשוק זה. רשות לני"ע בודקת את החשדות בתחום זה כבר כמה חודשים. לפני מספר חודשים היא חקרה כמה גופים הפועלים בשוק המעו"ף – אך כנראה העלתה חרס בידה.

גורמים המעורבים בנושא סבורים, כי קשה מאוד להוכיח "השפעה בדרכי תרמית על תנודות השער של ניירות ערך" (סעיף 54(ג) לחוק ני"ע) כאשר מדובר בהשפעה לא על ני"ע בודד, אלא על השוק כולו. במיוחד אם הדבר נעשה לא על ידי הפעלת "לחץ" על שורה של מניות כבדות ספציפיות, אלא על ידי פדיונות בקרנות מעו"ף. זו לא הפעם הראשונה שישנן הערכות למניפולציה של שחקני מעו"ף בשוק המניות. האינדיקציות הברורות הראשונות לפעילות כזו היו לפני כחודשיים, כאשר סמוך לשעה שתיים הגיעה מכת פדיונות דומה לקרנות הנאמנות המעו"פיות לפני פקיעת אופציות המעו"ף.

אחת הסיבות המגבירה את חשד הסוחרים כי מדובר במניפולציה היא, שכל אימת שהתרחש מהפך שלילי בשוק המניות הגיעו הפדיונות לקרנות הנאמנות המעו"פיות בדיוק ב-90 – כמה דקות לפני המועד האחרון שבו ניתן להעביר הוראה לפדיון היחידות בקרן – הוראה שתבוצע באותו יום. (בדרך כלל בשעה 14:00).

קרנות הנאמנות המעו"פיות הן סכמטיות – הרכב נכסיהן זהה להרכב מדד המעו"ף. בניגוד לקרנות נאמנות רגילות, היכולות לבחור את הדרך שבה הן מממנות את הפדיונות – מכירת מניות, אג"ח, או מק"מים – מחויבות הקרנות המעו"פיות למכור מניות מעו"ף בהתאם למשקלן במדד.

ביום חמישי הזיל נציג החברה המרכזית לני"ע למכור מניות מעו"ף – במה שנראה כמכירה ב"לחץ". בחברה המרכזית אמרו ל"הארץ" בסוף השבוע, כי הם קיבלו פדיון של כ-4.5 מיליון שקלים בלבד ומכאן שאין מקום להאשימם בהפלת השוק. עוד טענו במרכזית, כי הפדיון הגיע מלקוחות הפועלים דרך בטוחה.

קרן הנאמנות המעו"פית של מרכזית היא קטנה יחסית – היקף נכסיה היום, אמרו במרכזית, הוא כ-12 מיליון שקל. זה אגב מעלה שאלה אחרת, שאינה קשורה ישירות לנושא המעו"ף, והיא חוק קרנות הנאמנות, הקובע כי נאסר על משקיע בודד בקרן נאמנות להחזיק יותר מ-10% מהיחידות בקרן. במרכזית אמרו בסוף השבוע, כי הם לא היו המוכרים הגדולים במניות המעו"ף ביום חמישי – "אנחנו פשוט צעקנו יותר ולכן מושכים תשומת לב". סוחרים בבורסה דיווחו גם על מכירות מצד קרנות הנאמנות של ל"הדק – ההערכות הן, כי שוקי האופציות פועלים דרך כמה ברוקרים וביניהם גם בנק איגוד.

> במרכזית אמרו כי קיבלו פדיון של כ-4.5 מיליון שקלים בלבד ומכאן שאין מקום להאשימם בהפלת השוק. עוד טענו, כי הפדיון הגיע מלקוחות הפועלים דרך בטוחה

2. החשדות למניפולציות במעו"ף הסיטו את הדיון בבורסה מהנושא החשוב יותר של השבוע, והוא הדו"חות הכספיים לרבעון השלישי של השנה. בסקירתם השבועית כותבים אנשי בנק המזרחי, כי "אין אכזבות לרעה ויש יותר דו"חות חיוביים".

סטטיסטית זה אולי נכון. ניתוח של בנק הפועלים, הבודק את הרווח המתוקן (ללא רווחים חד-פעמיים) מעלה, כי מתוך 105 חברות שפירסמו את הדו"חות עד היום – 51 הראו שיפור, 40 הרעה ו-11 ללא שינוי. אלא שכדאי להבחין היטב את הנתונים – ואז עולה תמונה שונה.

הדו"חות הכספיים אינם כה חיוביים כפי שמציגים אותם אנשי המזרחי. מרבית הדו"חות הטובים שפורסמו עד היום התרכזו בחברות קטנות. וכאן לא מדובר במקרה, אלא בעיקר בחברות שהקדימו לפרסם את הדו"חות כי היו להן בשורות טובות למשקיעים. ב-29 וב-30 בחודש צפויה מכה של עשרות דו"חות גרועים ומאכזבים של חברות קטנות.

מי שציפה לשיפור ניכר בתוצאות הכספיות של החברות הגדולות ברבעון השלישי – לא קיבל אותו עד כה. למעט ענף הפטרוכימיה, שהשפיע לטובה על הדו"חות של תא"פ, פטרוכימיים ודלק – מרבית הדו"חות הטובים הן של חברות שהרבעון המקביל אשתקד ב-93' כולו היו גרועים במיוחד – כמו קיאל ואליאנס.

כדאי לתת את הדעת לדו"חות הכספיים של דיסקונט השקעות. בשנות הגאות בשוק המניות נהגו לכנות אותה "ראי המשק". זה לא מדויק – כי החברות בקבוצת דיסקונט השקעות צמחו בשיעורים חזקים יותר מהממוצע המשקי.

בדו"חות לרבעון השלישי היתה נסיגה תפעולית משמעותית בדסק"ש. אלו לא רווחי ההון מהנפקות הרבות שביצעה דסק"ש ב-92' ו-93'. אלו גם לא הרווחים מהבורסה, שהצטמקו. זוהי שחיקה חזקה בשיעורי הרווחיות של מרבית חברות התעשייה, האלקטרוניקה ואף הבנייה. אגב, מרבית חברות התעשייה שפירסמו עד עכשיו דו"חות הראו הרעה ברווחיות. השיפור התרכז בעיקר בחברות המסחר, השירותים והכימיה.

תהליך ההרעה בשיעורי הרווחיות של החברות התעשייתיות החל כבר ב-93'. אלא שהקצף הבורסאי הצליח להסתיר אותו ברוב המקרים. עתה, כשהשוקקים נעלם – גילו חברות רבות שיש להן בעיות תפעוליות. בחלק מהחברות היצואניות, בעיקר אלו המוכרות לגוש הדולרי, יש לתוסף בשקל חלק בהרעה בשיעורי הרווח. מדד כי בחברות הרשומות למסחר תקופה ארוכה ואין מקום לייחס את הנפילה בשיעור הרווח ל"שיפוצים" שנעשו בדו"חות לקראת הנפקה.

בסקירת המנהלים של חברת לגו למשל, טוען המנכ"ל ר"ר נעם למלשטריין, כי – לפי תחשיבי החברה שני שלישים משחיקת הרווח הגולמי של החברה נובעים משחיקת שער החליפין של הדולר בהשוואה למדד. כל זה נכון, אך כדאי גם לזכור, כי היו גם תקופות שבהן צמחו חברות התעשייה היצואניות גם עם שחיקה חזקה בשער החליפין של הדולר והשקל.

יחד עם האינפלציה הגבוהה בהנרות – יש עדיין לא מעט מקום להתייעלות ושיפור פנימי בסקטור העסקי. מנהל בכיר באחת מחברות ההשקעה הגדולות במשק הודה השבוע, כי התגובה הבורסאית אשמה לא מעט בהרעה התפעולית בחברות רבות. הוא העריך, כי ב-95' נראה את החברות משפרות את רווחיותן התפעולית.

היכן שלא נראה שיפור ניכר הוא בתחום שכר המנהלים. גם אם יש בחלק מהחברות מקום לקיצוץ בשכר בשל התוצאות הגרועות – הרי שהסיכויים לקיצוץ בסעיף זה הם בדרך כלל קלושים. עדיין קשה מאוד להפחית שכר בתרבות הסקטור העסקי הישראלי.

מנכ"ל באחד הקונצרנים במשק אמר לפני כשנה וחצי, כי להערכתו לא יהיה קשה רב בקיצוץ שכר המנהלים בתקופות גרועות. הדברים נאמרו בעיצומה של הגאות בבורסה, בתקופה שבה פירסמו החברות את הדו"חות הכספיים ל-92'. ואכן, הגיעה התקופה בה רווחי החברות בנסיגה ירידה – ואשר יגורנו בא.

חבר דירקטוריון בחברה יצואנית שידעה כמה שנות צמיחה חזקות, חברה שמנהליה נוטלים שכר גבוה במיוחד וצמיחתה הפכה באחרונה לדעיכה אמר השבוע: "נתייעל, יהיה, כנראה, שיפור בתפעולי – אבל תשכח מהורדת שכר – זה פשוט לא יקרה".

> חבר דירקטוריון בחברה יצואנית שידעה כמה שנות צמיחה חזקות אמר השבוע: "נתייעל, יהיה כנראה שיפור בתפעולי – אבל תשכח מהורדת שכר – זה פשוט לא יקרה"

יש בורסה שבה אנחנו "המשקיעים הזרים"

היקף ההשקעות האמיתי של משקיעים זרים בבורסה בתל אביב הוא אחת השאלות המסקרנות ביותר היום את הפעילים בשוק ההון. הבנקים והברוקרים, המתווכים בשמירה על סודיות הלקוחות, אינם מתלהבים למסור מידע על הפעילות של משקיעים זרים דרכם. המקור היחיד לנתונים כאלה הוא בנק ישראל. אלא שזה האחרון מאופיין בתכונה של בנקים מרכזיים אחרים – שימוש במידע כסות, ופירסומו בעיתוי המתאים לו.

ההערכות על היקף ההשקעות הזרות בישראל נעות בין "זה בעיקר כותרות בעיתונות ופחות השקעות בפועל" לבין "מאות מיליוני דולרים זרמו בשנה האחרונה – והם כוח קנייה עיקרי במניות הכבדות".

בהעדר נתונים רשמיים של בנק ישראל כדאי להיזהר מההערכות המסתובבות בבורסה, מה גם שפעמים רבות גילינו, כי ההערכות מוטות לפי האינטרסים העסקיים של הגורמים המעריכים.

ובעוד אנו מנסים לברר אם האמריקאים והאירופים אכן מגיעים בהמוניהם לבורסה התל אביבית, משעשע לגלות, כי יש בורסה קטנה שם מחכים לנו – למשקיעים הישראלים. בורסה שבה אנחנו הם "הזרים".

להלן ציטוט של ידיעה שפורסמה בסוף השבוע בסוכנות הידיעות A.P ("אסושיאייטד פרס"): "אחת הסיבות העיקריות לעליות החזקות במניות היא שמשקיעים ישראלים צפויים להיכנס לשוק".

ובזה זה לא נגמר: אותה בורסה עלתה השבוע ב-2.2% תוך קפיצה של מחזור העסקות הממוצע ב-159%. וכל זאת, מסביר אחד מחברי הבורסה – הכל לקראתנו – המשקיעים הישראלים.

מדובר בבורסה של עמאן – הבורסה הירדנית. נכון להיום נסחרות בה 82 חברות ובשבוע החולף היה מחזור המסחר הכולל 15.8 מיליון דינרים, שהם כ-22.43 מיליון דולר.

בעיני הכתב של אסושיאייטד פרס בירדן וזה עורכים שלו בארה"ב – עליות בבורסה הירדנית בציפייה להשקעות של משקיעים ישראלים זה בוודאי סיפור מצוין.

בעיניים של הסוחרים בבורסה הירדנית זה ארלי נשמע מעודד – נדבך נוסף ב"פרמיית השלום" של הבורסה הירדנית, מסבה בוודאי מתפרנסים שם הסוחרים יפה.

ואיך זה נראה בעיניים שלנו – משקיעים חבולים ומוכים, למודי ניסיון מ"פרמיית השלום" של הבורסה הישראלית? ייתכן שהסוחרים הירדנים יצטרכו להתאזר בלא מעט סבלנות עד שיוכלו למכור לנו את המניות שלהם בעליות.

מדד המשתנים זועק לתיקון – בטרם יחדש את מגמת ירידתו

מזווית טכנית

רפי פרסיץ

שבוע גשום עבר על מדדי המניות המובילים בתל אביב: מדד המשתנים נסוג מ-184.09 ל-170.56 בשיעור ירידה שבועית ב-7.35%; מדד המעו"ף נסוג מ-188.28 ל-174.67 נקודות (-7.23%); מדד הכ"ם מ-159.79 ל-148.84 נקודות (-6.85%); ומדד המניות הכללי מ-172.71 ל-160.35 נקודות (-7.16%).

במהלך התפתגותו, ביתק מדד המשתנים, בקלות הגובלת בעזות מצח, שלוש רמות תמיכה (חשובות יותר וחשובות פחות), שהיו אמורות לתמוך בו בסביבות 183, 179 ו-175 נקודות.

השעיר לעזאזל התורן להתנהגותה הסוררת של הבורסה היה זינוק של מדד המחירים לצרכן לחודש אוקטובר ב-1.4%, לרמה שנתית של כ-14.5%. נתון זה, המפיח חששות לייקור נוסף בשערי הריבית (על כל המשתמע ממנו), העכיר את האווירה בקרב הפעילים והאדיר את גל הפדיונות בקרנות נאמנות.

עלייה לצורך ירידה?

ראוי להבחין בין התמונה הטכנית המצטיירת לטווח קצר לזו המצטיירת לטווח יותר ארוך.

● לטווח קצר (אולי כבר היום), מורים מתנדים קצרי-טווח (כמדד הסטוכסטי-המתנדנד, מדד העוצמה היחסית ועוד), השרויים כולם במצב קיצון של יתר-מכירות, כי מתבקש תיקון אליו בכיוון מעלה, העשוי להוביל, אולי, את מדד המשתנים לרמה של 183 נקודות.

● לטווח יותר ארוך, בחלוף תוך התיקונים, עשוי מדד המשתנים לחדש את מגמת ירידתו, האמורה לגרור אותו, בשלב ראשון, לשפל של 165-166 נקודות.

בעיצומו של גל הירידה האחרון?

אם יבקיע מדד המשתנים, בדרכו מטה, את מחסום 165 הנקודות, יהיה בכך משום אישור לתחזית האפוקליפטית שהבאנו במדור זה ב-21 באוגוסט, כשעמד מדד המשתנים על כ-183 נקודות.

על פי ניתוח קודר זה, המבוסס על תורת הגלים של ראלף נלסון אליוט, אנו מצויים כרגע בעיצומו של גל הירידה החמישי הגדול והאחרון, שתחילתו ברמת הפסגה של 258 הנקודות, שאליה ניתר מדד המשתנים בפברואר השנה. במהלכו עשוי מדד המשתנים לשפול לרמת-מינימום של 148 נקודות (ואם תיפרץ רמה זו – לרמת-שפל חדשה של 125, או אף 117 נקודות).

איתור חמשת הגלים הגדולים לפי תורתו של אליוט (שלא להזכיר גלי-משנה לטווחים בינוניים ותת-גלים קצרי-מועד – סך הכל, 144 במספר) בעייתי למדי, ופתוח לספירות מגוונות ונוגדות. אי לכך, כלל לא ברור אם ספירת הגלים הגדולים תהיה מקובלת על הבקיאים ברזיהם של גלי-אליוט.

לדידי, רק בסטייה מתחת לרף 165 הנקודות יהיה משום אישור טכני לנכונותה של ספירת הגלים, כפי שהובאה לראשונה במדור זה ב-21 באוגוסט.

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	העליה ב-%	המניות הגרועות	הירידה ב-%
1. שרות נפט	+19%	1. אורדע	-50%
2. נפטא חיפוש	+14%	2. ברטל	-48%
3. רוזאה	+12%	3. קומסק	-37%
4. לפידות	+11%	4. בלרון	-37%
5. בידי	+10%	5. יוזמה	-30%
6. י.א.ר	+9%	6. שקד	-29%
7. אודלר	+9%	7. רב בריח	-29%
8. בנגואר	+9%	8. אודיות	-26%
9. קומפיוליים	+9%	9. אספייר	-25%
10. יניבאר 1	+9%	10. אבגא	-25%

מקור: בנק הפועלים

העלאת הריבית: "מעטה מדי ומאוחרת מדי"

בורסות בעולם

של הראל

מצבה של וול סטריט לא היה טוב בשבוע החולף. למרות שהזירוק המוניטרי אליו ייחלו שוקי ההון ברצע סוף סוף ביום שלישי שעבר, עלה מדד דאו ג'ונס בסיכום שבועי ב-0.36% בלבד.

מדד נאסד"ק סגר את השבוע בהיחלשות של 0.16%, ובבורסה האמריקאית היה המצב אף גרוע יותר. מדד איימקס סיים את השבוע בהיחלשות של 0.89%.

נראה כי מצבה של וול סטריט השבוע משקף מגמה המנשכת בשוקי ההון האמריקאים, מאז נודע כי התמ"ג האמריקאי זינק ברבעון הרביעי של '93 ב-6%.

בסיכום שנתי עלה מדד הדאו ב-1.6%. מדד סטנדרד אנד פורס הרחב יותר, מדד איימקס והנאסד"ק – נמוכים כעת מרמתם בראשית השנה.

מצב זה הוא פרדוקסלי, בהתחשב בעובדה כי בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה (וקרוב לוודאי שגם ברביעי) רשמו החברות הנסחרות בבורסה רווחי שיא, ומגזרים רבים שהיו במשבר בשנה הקודמת (כמו תעופה ויצרני מחשבים) התאוששו. נראה כי תנודות המחירים בבורסות האמריקאיות פשוט אינן משקפות את הרווחיות של החברות הנסחרות בהן.

מדד	סגירה יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,815.26	-0.36	+1.63
אס אנד פי (ניו יורק)	461.47	-0.19	-1.08
איימקס (ניו יורק)	444.04	-0.89	-6.95
נאסד"ק (ניו יורק)	771.85	-0.16	-0.64
פייננשל טיימס (לונדון)	3,131.8	+1.79	-8.41
דקס (פרנקפורט)	2,100.23	+1.05	-7.34
סי.איי.סי (פאריס)	1,926.5	-1.12	-15.06
מיבטל (מילנו)	10,336	+1.32	+3.56
אס.בי.סי (ציריך)	2,606.5	+0.33	-11.88
איי.אי.אקס (אמסטרדם)	409.85	+0.55	-1.07
ניקיי (טוקיו)	19,302.56	+0.09	+10.82
האנג סנג (הונג קונג)	9,427.44	+0.64	-20.70
משתנים (תל אביב)	170.56	-7.35	-31.13

בניסיון למצוא לכך הסבר, מפנים רבים את האצבע המאשימה אל הפדרל רזרב. לדעתם, העלאת הריבית שבוצעה ביום שלישי שעבר היתה בבחינת "מעט מדי ומאוחר מדי".

הכול מסכימים שההעלאה היתה נחוצה מעמדו המעורער של הדולר, בריחת הון זר משוקי ההון האמריקאים והכלכלה המתחממת הדורשת את. אך היא היתה בגדר מעט מדי, משום שהעלאה מוקדמת יותר של אחוז שלם בריבית היתה לדעת רבים מונעת את הירידה החדה בשער הדולר, ומונעת בריחת משקיעים זרים מהשווקים האמריקאים.

העלאה גם באה מאוחר מדי, לא רק בגלל הדולר, אלא בגלל העיתוי הגרוע עבור הבורסות האמריקאיות. לו בוצע הצעד בחודשי הקיץ, כאשר שוקי ההון האמריקאים רדומים בלאו הכי, היה הרבה יותר מתיר לוול סטריט די זמן כדי לעכל את השינוי, להגיב לו ולהתאושש ברבעון האחרון של השנה. רבעון שבו נרשמות באופן מסורתי עליות המחירים החדות ביותר בשנה.

אך עתה חוששים רבים, כי בעקבות העלאת הריבית בנובמבר, בסיכום שנתי ירשמו מניות רבות ירידה – למרות ש-94' היתה שנה יפה לעסקים בארצות הברית.

כך עלול להיווצר המצב הפרדוקסלי והלא בריא, שבו תסיים וול סטריט את השנה בעליות מתונות ביותר, למרות התוצאות העסקיות הטובות שהיו לחברות בכל קשת המגזרים הנסחרים בבורסה.

התוצאות העלולות עלולות להחריד את קרנה של וול סטריט בעיני המשקיעים, ובמיוחד המשקיעים הקטנים. הלא מוטרדים, שיפנו לחפש מקורות השקעה אלטרנטיביים. והמחשבה על אפשרות זו כבר החלה להדיר שינה מעיניהם של כמה אנליסטים.

ניו-יורק / 19.11.1994

שם המניה	מחיר מניה	שינוי ב-%	BID	ASK	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות
מדד ישראליות	111.29	1.1	---	---	111.44	109.60	---
מאיטקס	19¾	-1.9	19⅝	19¾	20¼	19½	129,600
טבע	25⅞	1.0	25⅞	26	26	25⅝	92,700
אי.סי.איי.	18⅛	-1.4	18	18⅛	18⅜	17⅞	205,500
אדיומקס	2⅛	0	2 1/16	2 3/16	---	---	---
אדיוסופט	7⅞	1.6	7½	7⅞	8	7½	6,200
אורבוטק	8½	6.3	8⅛	8½	8½	8	7,800
אי.אי.אס	3 1/16	6.5	2⅞	3 1/16	3 1/16	2⅞	11,700
אי.אס.וי.	1 13/16	-9.4	1⅝	1⅞	2	1¾	11,300
אינטרפארם	20	0	---	---	---	---	---
אלביט	19 1/16	0.3	18¾	19¼	19½	18¾	27,200
אלדין	7½	-6.3	7½	8	8	7½	14,800
אלסינט	1⅞	0	1⅞	2	2	1⅞	8,600
אלרון	7⅝	0	7½	8	7⅝	7⅝	300
אם. סיסטמס	3¾	5.3	3 11/16	3⅞	3⅞	3 9/16	5,100
ארית	1½	0	1 7/16	1 9/16	1½	1 7/16	2,000
אשד	9/16	0	9/16	⅝	9/16	9/16	700
בי.טי.אר	5½	-4.3	5½	6	5½	5½	600
ביוטכנולוגיה	1 15/16	3.3	1 13/16	1 15/16	1 15/16	1¾	238,900
גילת	14	-0.9	14	14⅛	14¼	14	44,200
די.אס.פי.ג'י.	6	-3.0	5⅝	6	6¼	5⅝	41,600
הכשרת ישוב	10⅝	-3.4	10	10⅝	10⅝	10½	2,400
הלת'קייר	1⅞	7.1	1¾	1⅞	1⅞	1¾	9,700
מימד רביעי	5⅝	2.4	5	5¾	5½	5	11,500
מי.ג'י.ג'י.	13/16	-18.8	13/16	1	1	13/16	2,500
מכוטקס	5½	-4.3	5½	5⅞	5½	5½	2,500
מלנוף	3½	0	3½	3⅝	3½	3½	3,000
מלדמה	5½	-1.9	5⅝	5¾	5⅞	5¼	11,000
ישמק	59/128	-3.3	7/16	½	59/128	59/128	3,000
כרמל	8⅛	-1.5	8	8¼	8⅛	8	10,700
לן-גם	15⅞	3.7	15⅝	15⅞	16	14½	384,400
לייזר	5¾	4.5	5½	5¾	5¾	5½	4,200
נאופטיקס	6⅜	6.3	6	6⅜	6⅜	6	4,400
מג'יק	4⅞	-4.9	4⅞	5⅜	5½	4⅞	32,100
מגל	3 15/16	-1.6	3⅞	4⅛	4⅛	3⅞	12,000
מדיסאל	2	0	1⅞	2¼	---	---	---
נייר חדרה	45	-1.1	---	---	45	45	200
נקסוס	4⅛	-2.9	4	4¼	4¼	4⅛	6,000
סילקום	3⅛	-7.4	3⅛	3½	3⅛	3⅛	600
עוטפ	2 5/16	0	2¼	2⅜	---	---	---
עידן	⅜	9.1	11/32	⅜	⅜	11/32	36,000
עץ לבנד	6½	0	6⅜	6⅝	6⅝	6½	1,800
פיברוניקס	⅞	0	⅞	15/16	⅞	⅞	500
ראדא	3⅝	0	3⅝	3⅞	3 13/16	3⅝	15,300
רובומטיקס	---	0	---	---	---	---	---
ת.א.פ.	3 11/16	0	---	---	---	---	---
תאת	3	0	2⅝	3	3	2 11/16	24,300
תרו	6¼	0	6⅜	6⅝	6¾	6⅜	5,700
תדיראן	22⅛	0.6	21⅞	22¼	22¼	22	33,300
אמפל	7⅝	-1.6	---	---	7⅞	7⅝	6,700
אלקטריק פיול	6⅞	7.8	6⅝	6⅞	6⅞	6½	13,900
אינדיגו	16½	1.5	16½	17	17	16½	28,300
אפי	25½	2.0	25	25½	25¾	25	139,400
ניאופק	8⅛	0	8⅛	8¼	8⅜	8	146,500
די.אס.פי.	21⅝	1.8	21¼	22	22	21¼	65,600
ישראמקו	1 17/32	2.1	1 15/32	1 17/32	1 9/16	1 15/32	104,900
מרקורי	15¼	1.7	14¾	15¼	15½	14¾	163,800
ספיאנס	2 11/16	4.9	2 9/16	2 11/16	2 11/16	2 9/16	12,400
פי.אי.סי.	26	-1.4	26	26¼	26⅛	26	3,300
קומברס	12¾	3.0	12½	12¾	12¾	12¾	71,800
קרן ישראל	12	-2.0	---	---	12¼	12	10,900

שם המניה	מחזור בדולרים	גבוה שנתי	נמוך שנתי	% שינוי שנתי	הון עצמי (במיליוני דולרים)	רווח שנתי (במיליוני דולרים)	מכירות (במיליוני דולרים)	שווי שוק (במיליוני דולרים)	מכפיל רווח
מדד ישראליות	---	121.52	102.42	---	---	---	---	---	---
מאיטקס	2,559,600	26⅞	15¼	-19	739.0	68.5	668.0	843.1	12
טבע	2,398,613	34½	22 5/16	-14	300.0	65.3	542.0	1419.0	22
אי.סי.איי.	3,724,688	28½	14¾	-24	283.0	62.0	340.0	1377.5	22
אדיומקס	---	14	1 15/16	-84	15.8	-0.8	9.0	12.7	---
אדיוסופט	48,825	19	6¼	-47	15.3	1.6	9.7	36.5	23
אורבוטק	66,300	14¾	7¼	-38	42.5	5.9	102.0	108.5	18
אי.אי.אס	35,831	26	2⅝	-78	68.0	-5.3	94.8	42.7	---
אי.אס.וי.	20,481	11	1¼	-82	6.3	-3.3	4.7	9.1	---
אינטרפארם	---	90	13	-53	28.2	5.0	50.1	124.0	25
אלביט	518,500	44¼	17	-55	292.0	38.0	683.0	342.9	9
אלדין	111,000	11½	4	-12	10.3	2.1	6.2	32.0	15
אלסינט	16,125	5	1¾	-62	170.0	15.5	230.0	149.1	10
אלרון	2,287	21¼	7⅝	-64	162.0	7.5	216.0	132.5	18
אם. סיסטמס	19,125	14	2⅝	-73	6.9	-3.1	2.4	20.4	---
ארית	3,000	6¾	1 7/16	-76	10.1	-3.1	20.1	12.1	---
אשד	393	3¾	9/16	-83	10.5	-0.7	8.8	5.6	---
בי.טי.אר	3,300	19⅝	3½	-71	14.9	0.6	16.3	32.2	56
ביוטכנולוגיה	462,868	5⅞	1½	-63	23.4	-17.4	14.1	84.1	---
גילת	618,800	15	8	4	34.4	5.5	23.0	117.2	21
די.אס.פי.ג'י.	249,600	13¾	5½	-53	38.0	1.8	68.0	42.7	24
הכשרת ישוב	25,500	30¼	10¾	-64	124.1	3.8	156.0	94.0	25
הלת'קייר	18,187	3¼	1⅝	-40	16.3	0.1	7.4	21.0	210
מימד רביעי	61,812	24½	3	-78	40.9	-2.3	23.6	59.0	---
מי.ג'י.ג'י.	2,031	4⅝	¼	-91	5.6	-0.1	2.5	4.5	---
מכוטקס	13,750	12¾	3⅝	-38	30.5	-1.0	19.0	43.7	---
מלנוף	10,500	10	1¾	-65	7.3	-4.9	2.4	13.3	---
מלדמה	60,500	18	5⅛	-68	54.0	9.9	37.0	57.0	6
ישמק	1,359	2 9/16	7/16	-80	10.7	-1.5	0.4	9.1	---
כרמל	86,937	11⅞	8⅛	-21	13.7	2.4	74.5	20.2	9
לן-גם	6,102,350	16¼	6	34	74.4	5.4	59.7	169.4	31
לייזר	24,150	9¾	5	-39	10.0	3.8	38.0	34.3	9
נאופטיקס	28,050	18¾	5½	-65	33.2	2.9	20.2	38.2	13
מג'יק	156,487	17¾	5	-64	15.7	0.1	20.9	19.5	195
מגל	47,250	9⅝	3½	-52	13.2	0.5	12.2	18.7	37
מדיסאל	---	13⅝	1⅝	-83	5.0	-2.0	0.5	17.3	---
נייר חדרה	9,000	52	36½	1	145.0	10.6	252.0	171.0	16
נקסוס	24,750	5⅞	2¾	-3	5.2	-1.8	0.7	22.7	---
סילקום	1,875	6	2¾	-26	5.9	0.5	2.6	12.5	25
עוטפ	---	6	2	-51	10.2	-0.1	23.0	16.1	---
עידן	13,500	1 15/16	5/16	-77	14.5	-0.9	7.5	11.1	---
עץ לבנד	11,700	11⅞	5½	-37	25.0	2.9	97.1	20.9	7
פיברוניקס	437	3	11/16	-72	1.7	-7.1	43.0	7.1	---
ראדא	55,462	10⅛	2½	-63	13.0	0.2	33.0	19.4	97
רובומטיקס	---	---	---	---	0.5	-5.3	4.0	---	---
ת.א.פ.	---	3⅞	2¼	-53	43.3	-3.7	123.7	91.4	---
תאת	72,900	8⅝	2⅝	-62	11.0	4.7	16.2	26.5	6
תרו	38,475	8⅝	4½	-74	7.6	1.9	34.2	67.5	36
תדיראן	736,762	26½	14½	-15	208.0	28.2	783.0	433.9	15
אמפל	51,087	13⅛	6¾	-33	173.0	5.6	77.0	215.8	38
אלקטריק פיול	95,562	14¼	5½	-40	23.5	-1.2	1.5	54.4	---
אינדיגו	474,025	20¾	13	-16	26.0	-20.6	-60.0	837.5	---
אפי	3,554,700	29½	13¼	52	102.0	15.8	106.0	320.0	20
ניאופק	1,190,313	16	6¾	-46	90.9	-63.0	61.5	405.9	---
די.אס.פי.	1,418,600	27¼	12¼	37	34.1	3.0	14.7	204.1	68
ישראמקו	160,628	2 11/16	1⅜	-26	21.2	3.3	4.7	33.3	10
מרקורי	2,497,950	21¾	7	-12	35.2	3.7	19.5	202.7	55
ספיאנס	33,325	23¼	2¾	-86	28.9	-6.3	40.0	19.0	---
פי.אי.סי.	85,800	34¾	23⅛	-16	307.0	34.2	33.0	488.8	14
קומברס	915,450	15¾	8	-12	93.3	12.7	84.0	258.3	20
קרן ישראל	130,800	20¼	11	-17	---	---	---	---	---

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו. הרווחים מהשקעה במניות הרשומות מתות לקו ווייבים בכם.

לננט – כש-CRUT מתחיל לקנות המניה מבצעת מפנה של 10%

וול סטריט

צבי רבין

העלייה החדה בלננט גוררת תגובות רבות בשוק. רבים טוענים כי מה שמחזיק כיום את מחיר המניה סביב 16 דולר הוא אותו עושה שוק יחיד שקונה במניה כבר תקופה ארוכה – CRUT.

לפי התנהגות המניה ביום ששי ייתכן והמלהגים צודקים. בפתיחה, כאשר CRUT לא היה בין הקונים נסחרה המניה סביב 15 דולר במחזורים נמוכים. כעבור כשעתיים אף ירד המחיר חזרה עד ל-14.5 דולר – סביבו נסחרה לננט עד אשר הצפי קרה: CRUT עידכן את הציטוט שלו על גבי המחשב והופיע כקונה כמנהגו בשבועיים האחרונים. את התוצאה ניתן לראות בגרף המצורף, המראה את המסחר במניית לננט בששי בלילה. הקניות האגרסיביות של CRUT העלו את מחיר המניה תוך דקות מספר למחיר הקרוב ל-16 דולר.

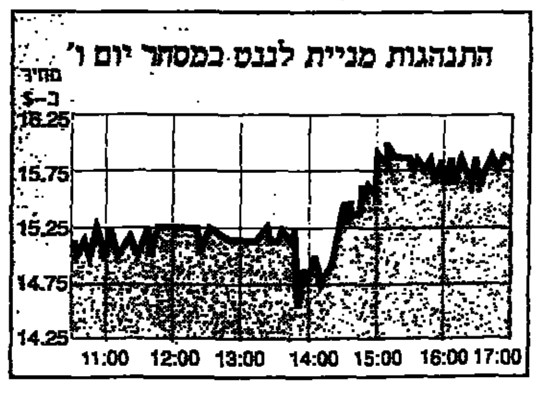

במניות הישראליות נרשמה יציבות בסוף השבוע, וזאת למרות הירידות החדות שרשם מדד הדאו ג'ונס ברוב שלבי המסחר – ירידות אשר התמתנו לקראת הסיום. בפתיחת המסחר עדיין בלטו המוכרים הישראלים בכמה מניות, ואולם מאוחר יותר התמתנה המגמה הזאת. בלטה במסחר אלביט. כשהיא מרכזת החלפת ידיים גבוהה של 27 אלף מניות. החלפת הידיים נעשתה בדקות האחרונות, כש-10,000 מניות עברו לאחר תום המסחר.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה	מחיר מניה בדולרים		שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
לננט	15.9	▲	+3.7%	6.1
אי.סי.איי	18.1	▼	-1.3%	3.7
מאיטקס	19.7	▼	-1.8%	2.5
מרקורי	15.2	▲	+1.7%	2.5
טבע	25.9	▲	+1.0%	2.4
מדד דאו ג'ונס	3815.2	▼	-0.33%	
מדד נאסד"ק	771.8	▼	-0.35%	

מרקורי לא עצרה גם בסוף השבוע והגיעה למחיר של 15.25 דולר במחזורים גבוהים. מחזורים גבוהים נרשמו גם בגילת (44 אלף מניות), די.אס.פי. ירידה מעט, אפי וקומברס.

מניות נקסוס רשמו ירידה בסוף השבוע, והגיעו בחזרה ל-4 דולר. החברה פירסמה דו"חות כספיים שהצביעו על גידול במכירות, מ-432 אלף דולר ברבעון המקביל ל-1.4 מיליון דולר ברבעון השלישי של '93. השורה התחתונה בדו"ח הראתה על הפסד של 3.7 מיליון דולר לעומת 1.2 מיליון דולר.

דו"חות כספיים לרבעון השלישי של '94

צ'אם – המפסידה הגדולה של הטלת המס

21 באוגוסט השנה היה המועד האחרון למימוש האופציה של צ'אם. כ-14 מיליון שקל תיכננה החברה לגייס באותו זמן. לפני כן היתה האופציה בתוך הכסף, והכל נראה טוב יפה. אלא שאז האוצר, אברהם שוחט, הטיל כמה ימים לפני כן פצצה לאוויר, פצצה שסידרה לצ'אם כמעט את כל הגיוס.

צ'אם	באלפי שקלים	
הרבעון השלישי	'94	'93
מכירות	14,950	13,639
רווח גולמי	3,407	2,985
הוצאות הנהלה	391	464
רווח תפעולי	2,451	2,059
הוצאות מימון	225	205
רווח נקי	1,742	1,315
ינואר-ספטמבר	'94	'93
מכירות	47,548	42,756
רווח גולמי	12,551	10,956
הוצאות הנהלה	1,381	1,560
רווח תפעולי	9,435	7,705
הוצאות מימון	1,550	764
רווח נקי	6,521	4,878
רווח למניה (ש"ח)		
מחיר המניה (ש"ח)	5.55	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.47	
הון עצמי	50,268	
שווי שוק	96,000	

הטלת המס ואי הוראות הרבה שאר... באותם ימים גרמה למרבית האופציות לפקוע ללא מימוש. בסך הכל גייסה צ'אם במימוש האופציות 3 מיליון שקל בלבד – כך שמבין החברות הבורסאיות נראה כי צ'אם היא בינתיים המפסידה הגדולה מהטלת המס.

כסף מהאופציות אולי לא התקבל, אבל בפעילות השוטפת צ'אם ממשיכה בצמיחה הנאה: עלייה במכירות, ברווח ברווחיות הגולמית, ירידה בהוצאות ההנהלה וכלליות, עלייה ברווח התפעולי וברווח הנקי. צ'אם מציגה בסך הכל דו"ח יפה למדי לסיכום שלושת חודשי הקיץ. בסקירת המנהלים מסבירים המנכ"ל, מיכאל שבי ודירקטור בחברה, סנדור הפשטטר כי הרווחיות הגולמית ברבעון השלישי (22.8%) ירדה לעומת הרבעון השני בגלל המספר המצומצם של ימי הייצור בין הרבעונים, כתוצאה מהחגים.

"הפרש זה של 10 עד 12 ימי עבודה החסרים ברבעון זה לעומת הרבעון השני הביאו לירידה ברווח הגולמי של 4%-5%, וזאת בגלל ההוצאות הקבועות שלא הועמסו על המלאי מטעמי שמרנות שבה נוהגת החברה", הם מציינים.

צ'אם חילקה באוקטובר דיבידנד ביניים בסכום של מיליון שקל, ורכשה באותו חודש מייבש עגבניות תמורת 2.4 מיליון דולר.

הר ארצי – ירידה ברווחיות הגולמית

ברבעון השלישי שמרה הר ארצי על רמת המכירות כמו של הרבעון המקביל, תוך כדי ירידה ברווחיות הגולמית מ-32% ברבעון המקביל ל-29.2% ברבעון הנוכחי. גם בהוצאות המכירה, הנהלה והכלליות נשמרה יציבות והתוצאה היא ירידה ברווח התפעולי.

הר ארצי	באלפי שקלים	
הרבעון השלישי	'94	'93
הכנסות	20,070	19,814
רווח גולמי	5,861	6,376
רווח תפעולי	2,158	2,711
הוצאות מימון	251	111
הטבת מס	(851)	645
רווח נקי	1,063	5,238
ינואר-ספטמבר	'94	'93
הכנסות	54,574	48,842
רווח גולמי	16,982	14,385
רווח תפעולי	5,464	5,198
הוצאות מימון	801	120
הטבת מס	(1,531)	1,699
רווח נקי	3,149	6,762
רווח למניה (ש"ח)	0.41	1.28
מחיר המניה (ש"ח)	4.23	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.76	
הון עצמי	33,532	
שווי שוק	35,676	

מה שמוריד את נתוני השורה התחתונה – הרווח הנקי – בשיעור כה גבוה הוא הוצאות המס. ברבעון השלישי רשמה הר ארצי הוצאות מס של 851 אלף שקל, לעומת הטבת מס של 645 אלף שקל ברבעון המקביל. בסקירת המנהלים מסבירים יו"ר הדירקטוריון רזן רייסברג והמנכ"לים השותפים שמואל שמש ומיכאל סהרוניס כי הטבת המס בשנה שעברה היתה חד-פעמית ונבעה מניצול חלקי של הפסדים לצרכי מס בחברות הבנות.

הטבת מס זו משפיעה גם על תוצאות תשעת החודשים הראשונים של השנה. הרווח לפני מס בינואר-ספטמבר '94 היה 4.7 מיליון שקל, לעומת 5 מיליון שקל בחודשים אלו בשנה שעברה. לעומת זאת, היו הוצאות המס השנה 1.5 מיליון שקל ואילו בשנה שעברה התקבלה הטבת מס של 1.7 מיליון שקל. כתוצאה מכך היה הרווח הנקי בשלושת הרבעונים הראשונים של '93 כ-6.8 מיליון שקל ואילו השנה 3.1 מיליון שקל בלבד.

לעומת זאת, הסבר לירידה ברווחיות הגולמית לא מופיע בסקירה. את העלייה בהוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות (בעיקר בדו"ח לינואר-ספטמבר) הם מסבירים בהגדלת מצבת כח האדם ב-10 עובדים נוספים, עם קבלת זכיות ההפצה של ספרי ביתן הול ממחצית '93 וכח אדם נוסף שנקלט לצורך התארגנות להתרחבות מתוכננת בעסקי הקבוצה לתחומי פעילות משלימים. הוצאה של כ-300 אלף שקל לקידום מכירות של ספרים ותקליטים חדשים תרמה אף היא לעלייה בסעיף זה.

עלייה גדולה נרשמה גם בסעיף הוצאות המימון. עלייה זו נבעה משחיקה אינפלציונית של אמצעיה הנזילים של הר ארצי כתוצאה מהשקעתם בפיקדונות שקליים לזמן קצר. ערכו של תיק ניירות הערך של החברה, שב-30 בספטמבר '94 הסתכם ב-2.8 מיליון שקל, נשמר במהלך הרבעון.

א.מ.ת – הרווחיות גדלה למרות התחרות

גברת התחרות במשק ומדיניות החשיפה שהגבירה את התחרות גם מכיוון חו"ל הביאה חברות רבות להציג ירידה ברווחיותן הגולמית והתפעולית, גם אם הצליחו להגדיל את מחזורן.

אמת	באלפי שקלים	
הרבעון השלישי	'94	'93
סה"כ הכנסות	5,187	4,158
רווח גולמי	3,077	1,604
הוצאות	2,031	1,479
רווח תפעולי	996	116
הכנסות מימון	50	111
רווח נקי	663	268
ינואר-ספטמבר	'94	'93
סה"כ הכנסות	15,735	12,847
רווח גולמי	10,121	6,850
הוצאות	5,384	4,135
רווח תפעולי	4,600	2,644
הוצאות מימון	1,389	864
רווח נקי	1,477	926
רווח למניה (ש"ח)	0.29	0.19
מחיר המניה (ש"ח)	4.51	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.45	
הון עצמי	21,968	
שווי שוק	20,686	

אבל יש חברות הפועלות בתחום תוך תחרות ובכל זאת מצליחות להראות שיפור בתוצאות פעילותן. א.מ.ת היא אחת מאלה. היא פועלת בתחום מכירת מחשבים, והוא תחום תחרותי מאוד. ובכל זאת, היא הצליחה לא רק להגדיל את המכירות אלא גם את הרווח הגולמי, התפעולי והנקי.

א.מ.ת עוסקת ביבוא, שיווק, הפצה ומכירה של תחנות עבודה, ציוד היקפי ומוצרי תוכנה של SUN MICROSYSTEM. בנוסף, עוסקת א.מ.ת במתן שירותי תיקונים, אחזקה והתקנה למוצרי חומרה ותוכנה ובמתן שירותי סיוע, ייעוץ והדרכה.

סקירת המנהלים שמצרפים שרגא שוקן המנכ"ל והיו"ר גאל שפר מנהל הכספים של החברה מפורטת מאוד ועוסקת לא רק בחברה אלא גם בענף שבו היא פועלת. אלא שלמרות הסקירה המפורטת לא מספקים שוקן ושפר הסברים לתוצאות עצמן. אין הסבר, למשל, מדוע עלו הוצאות המכירה, ההנהלה והכלליות מ-1.5 מיליון שקל ברבעון המקביל ל-2.1 מיליון שקל ברבעון השלישי השנה. נכון, מחזור הפעילות גדל והדבר הביא, מן הסתם, גם לעלייה בהוצאות. החברה גם הקימה בינואר-ספטמבר כמה חברות בנות – אך השאלה אם אלו הן הסיבות לעלייה בהוצאות – נותרת לא פתורה.

גם סקירת רואה החשבון לא מופיעה משום מה בדו"ח. אחר שבמחצית הראשונה רשמה א.מ.ת הוצאות מימון של 1 מיליון שקל, מרביתן ככל הנראה מהפסדים בבורסה, רשמה החברה הכנסות מימון של 50 אלף שקל ברבעון השלישי. תיק ני"ע הסחירים של א.מ.ת בסוף ספטמבר '94 היה כ-3 מיליון שקל.

שכם – הוצאות מימון כבדות

עודפי המזומנים של שכם מושקעים בעיקר באפיקים צמודי דולר וצמודי מט"ח אחרים. עליית מדד המחירים לצרכן (על פיו מתואמים הדו"חות) מעבר לשיעור הפיחות בדולר ובמטבעות האחרים הביאה להוצאות מימון כבדות. ברבעון השלישי לבדו הסתכמו הוצאות המימון ב-1.2 מיליון שקל ובתשעת החודשים הראשונים של '94 ב-1.7 מיליון שקל.

שכם	באלפי שקלים	
הרבעון השלישי	'94	'93
הכנסות	24,112	22,390
רווח גולמי	5,501	5,075
הוצאות הנהלה	2,035	1,825
רווח תפעולי	2,313	2,699
הוצאות מימון	1,198	(871)
רווח נקי	534	2,395
ינואר-ספטמבר	'94	'93
הכנסות	72,753	67,415
רווח גולמי	16,814	15,088
הוצאות הנהלה	6,886	5,117
רווח תפעולי	7,649	7,832
הוצאות מימון	1,701	199
רווח נקי	2,408	4,821
רווח למניה (ש"ח)	0.17	0.40
מחיר המניה (ש"ח)	5.76	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	0.38	
הון עצמי	57,746	
שווי שוק	85,743	

המכירות והרווח הגולמי אמנם עלו, בהוצאות ההנהלה והכלליות לא היתה עלייה גדולה אך הוצאות מימון אלה מחקו את השיפור התפעולי הקטן, אותו מציגה החברה ברבעון השלישי. גם הוצאות המס שקטנו והירידה בהפסדי החברות הבנות לא שיפרו את נתוני השורה התחתונה והתוצאה היא ירידה חדה ברווח הנקי.

בסקירה המצורפת לדו"ח מציינים מנהלי החברה, כי למרות העלייה במכירות היו ברבעון השלישי לא מעט גורמים שגרמו לצמצום. ריכוז כל החגים בספטמבר הוא גורם אחד. נוספה לכך שחיקה של התזרים הדולריים של החברה כתוצאה מכך שמחצית ממכירותיה נקובים בדולרים או שקל צמודי דולר.

כחברת מחשבים מעסיקה שכם תוכניתנים, שכירותם, שכרם נמצא בעלייה מתמדת. מנהלי החברה מציינים, כי למרות העלייה בהוצאות השכר נשמר שיעור הרווח הגולמי של החברה.

במהלך '94 הגדילה שכם את אחזקותיה בחברת סידיוס ל-44.3% תמורת השקעה נוספת של 160 אלף דולר. סידיוס מנהלת מו"מ לחתימה על כמה הסכמים למכירת התוכנה שפיתחה. בחברה הכלולה אטלאן נמשכת ההשקעה בפיתוח מוצרי תקשורת. החברה קיבלה אישור של המדען הראשי במשרד התמ"ס להשתתפות במימון חלק הפיתוח.

סך הוצאות החברה לפיתוח (עצמי, סידיוס ואטלאן) בינואר-ספטמבר '94 גדלו ל-2.9 מיליון שקל ברוטו, לעומת 1.6 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

חלקה של שכם בהפסדי סידיוס ואטלאן בינואר-ספטמבר היה 816 אלף שקל, מהם 55 אלף שקל ברבעון השלישי. הפסדים אלו נגרמו כתוצאה מהמשך פעולות הפיתוח בחברות אלה.

סינטק – עלייה ברווחיות הגולמית

הסעיף הבולט ביותר בדו"חותיה של סינטק הם הוצאות המכירה, הנהלה וכלליות. העלייה הגדולה מול הרבעון השלישי המקביל נובעת אמנם מאיחוד של חברות בנות, אבל גם אם משווים לרבעון הקודם מתקבלת עלייה משמעותית בהוצאות אלה. נכון, גם מחזור הפעילות של סינטק גדל, אבל למותר לציין שבשיעור נמוך הרבה יותר.

סינטק	באלפי שקלים	
שנת '94	הרבעון III	הרבעון II
הכנסות	7,718	9,210
רווח גולמי	2,225	1,848
הוצאות	1,998	1,725
רווח תפעולי	226	125
הוצאות מימון	129	85
רווח נקי	187	68
ינואר-ספטמבר	'94	'93
הכנסות	24,985	15,313
רווח גולמי	6,242	2,987
הוצאות	5,554	2,224
רווח תפעולי	689	762
הוצאות מימון	330	378
רווח נקי	392	5
רווח למניה (ש"ח)	0.142	0.002
מחיר המניה (ש"ח)	2.04	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	(8.45)	
הון עצמי	8,406	
שווי שוק	5,396	

מה קרה שנוצרה עלייה כזו? למרבה הצער לא מספקים המנכ"ל, יעקב טננבוים והיו"ר, דני גולדשטיין, הסבר בסקירת המנהלים באשר לסעיף זה. הדבר היחיד שנכתב הוא, כי בשנת '95 צפויה הקטנת הוצאות ההנהלה והכלליות כתוצאה מהקטנת הצוות הניהולי בקבוצה.

למרות הירידה בהכנסות והעלייה בהוצאות, סיימה סינטק את הרבעון השלישי עם עלייה ברווח הנקי, הן מול הרבעון המקביל והן מול הרבעון השני של '94.

בהשוואה מול הרבעון השני אמנם חלה ירידה במחזור הפעילות, אולם ירידה גדולה יותר בעלות המכירות הביאה לשיפור ניכר ברווחיות הגולמית – 29% ברבעון השלישי לעומת 20% בשני. מסקירת המנהלים המצומצמת יחסית לא ניתן להבין ממה נבע שיפור זה.

מה שכן מציינים המנכ"ל והיו"ר הוא שהם מעריכים כי שנת '94 תסתיים בשיפור משמעותי לעומת שנת '93. עוד הם כותבים, כי החברה הבת קומפיובית צפויה לשפר את תוצאותיה בעקבות זכייתה כקבלן משנה של דיגיטל במכרז מינהל החינוך בירושלים, וכי החברה הולכת להיכנס לתחומים חדשים כמו השמת כח אדם בכל סביבות העבודה, והטמעת מערכות תוכנה בחברות כתוצאה מצורך הולך וגובר בתחומים אלה.

בילו: הום סנטר העבירה לחצי מ' ש' רווח

לראשונה לאחר 6 רבעוני הפסד מציגה בילו בדו"חותיה לרבעון השלישי של השנה רווח נקי. הסיבה – הום סנטר. 522 אלף שקל תרמה הום סנטר לבילו, המחזיקה 47% מהון הום סנטר ו-50% בשליטה. למעשה, מהווה הום סנטר היום את עיקר הפעילות המשמעותית של בילו. פרט לה מחזיקה בילו במפעל לתחליפי שוקולד, המציג איזון בתוצאותיו העסקיות וחברה בת בבעלות מלאה אמ.בי.אמ – העוסקת בקבלנות של עבודות גמר כלליות בתחום הבנייה. הפעילות של אמ.בי.אמ עומדת להיפסק בעקבות ההפסדים הרבים שהביאה ב-'93 ו-'94.

בילו	באלפי שקלים	
הרבעון השלישי	'94	'93
סה"כ הכנסות	1,639	5,744
רווח גולמי	94	400
הוצאות	313	741
הפסד תפעולי	219	342
הכנסות מימון	62	197
רווח נקי	357	(2,001)
ינואר-ספטמבר	'94	'93
סה"כ הכנסות	7,925	15,154
רווח גולמי	(88)	627
הוצאות	964	2,314
הפסד תפעולי	1,052	1,687
הוצאות מימון	2,371	435
הפסד נקי	2,434	4,260
הפסד למניה (ש"ח)	0.72	1.27
מחיר המניה (ש"ח)	4.95	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	1.62	
הון עצמי	1,285	
שווי שוק	16,918	

הום סנטר עצמה נמצאת במגמת התפתחות גדולה. בתחילת השנה החזיקה הרשת, העוסקת ביבוא ושיווק מוצרים לבית ולגן בשיטת "עשה זאת בעצמך", בשתי חנויות בראשון לציון וברמת גן. במהלך '94 נפתחו שלוש חנויות נוספות: בחיפה, בבאר שבע והאחרונה גם באשדוד.

בתשעה החודשים הראשונים של השנה הסתכם מחזור ההכנסות של הום סנטר ב-80 מיליון שקל והרווח הנקי היה 1.2 מיליון שקל. להערכתם הן, כי ב-'95, כשהרשת תמשיך להתרחב, יגיעו המכירות ל-200 מיליון ואם ניקח בחשבון את הרווח המקובל בענף זה – 2%-3% רווח נטו לאחר מס, מדובר על רווחיות צפויה של בין 4 ל-6 מיליון שקל בשנה. להום סנטר שתי מתחרות בארץ – רשת "איס" השייכת לקבוצת דוברת שרם שברשותה שני סניפים בארץ, ורשת "קנה ובנה" שלה שלושה סניפים.

בעוד שברשת הום סנטר נראה כי העתיד צופן בחובו שיפור – שני העסקים האחרים של בילו מאכזבים. מפעל תחליפי השוקולד מכר בינואר-ספטמבר '94 ב-2.3 מיליון שקל והרווח הגולמי היה 9% בלבד, לעומת מכירות של 2.7 מיליון שקל ורווח גולמי של 15% בינואר-ספטמבר '93. אם במפעל השוקולד מראה לפחות רווח גולמי – הרי שבתחום עבודות הקבלנות היו רק הפסדים.

יוסי שלגי יו"ר הדירקטוריון ויוסי שטיינמן המנכ"ל מציינים בסקירת המנהלים, כי לחברה הבת אמ.בי.אמ נותרו שלושה פרויקטים בהיקף כספי של מיליון שקל, והצפויים להסתיים עד סוף השנה. לאחר מכן תצטמצם הפעילות בחברה זו לעבודות תיקונים בלבד, במסגרת שנת האחריות. בילו מציגה ירידה משמעותית בהוצאות ההנהלה והכלליות. הום סנטר אינה מאוחדת לדו"חות והירידה מקורה במפעל השוקולד או בחברת הקבלנות. שלגי ושטיינמן אינם מפרטים ממה נבעה הירידה הזו, אך מציינים, שהר' פסקה פעילות מנכ"ל אמ.בי.אמ.

שלמה פרידמן

ים תיכון – בראשונה הכנסות ממלון כרמל

העלייה המשמעותית בהכנסותיה ורווחיה של מלונות הים התיכון בינואר-ספטמבר השנה לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובעת מאיחוד פעילותן של החברות הבנות לדו"חותיה הכספיים של החברה החל מאפריל '94.

ים תיכון	באלפי שקלים	
הרבעון השלישי	'94	'93
סה"כ הכנסות	13,715	138
רווח גולמי	4,769	62
הוצאות	2,442	11
רווח תפעולי	2,327	51
הוצאות מימון	1,358	84
רווח נקי	(174)	(42)
ינואר-ספטמבר	'94	'93
סה"כ הכנסות	100,193	257
רווח גולמי	37,782	96
הוצאות	7,867	85
רווח תפעולי	29,915	11
הוצאות מימון	6,063	307
רווח נקי	13,815	(305)
רווח למניה (ש"ח)	1.788	(0.361)
מחיר המניה (ש"ח)	3.01	
רווח שנתי למניה (ש"ח)	2.122	
הון עצמי	21,315	
שווי שוק	23,384	

החזקתה העיקרית של ים תיכון היא בבית מלון כרמל נתניה, שנפתח לקהל באמצע ספטמבר השנה. ההכנסות ממכירת יחידות דיור בפרויקט באו לידי ביטוי לראשונה ברבעון הראשון השנה. מלון כרמל נתניה הוא חלק מפרויקט בנייה של החברה, הכולל 22 יחידות דיור למגורים, הפעלה מלונאית, שטחים מסחריים, חניונים ושטחים ציבוריים נוספים. הכנסותיה של ים תיכון ממכירת דירות הסתכמו בכ-74 מיליון שקל בתשעת החודשים הראשונים של השנה, מתוכם כ-2.5 מיליון שקל ברבעון השלישי של השנה. שיעור הרווח הגולמי מהכנסות אלו היה 24% בינואר-ספטמבר '94.

ההכנסות של החברה מפעילות מלונאית הסתכמו בינואר-ספטמבר בכ-27 מיליון שקל, מתוכם כ-11 מיליון שקל ברבעון השלישי של השנה. שיעור הרווח הגולמי בפעילות זו היה 26% בתשעת החודשים הראשונים של השנה, כאשר ברבעון השלישי בלבד היה שיעור הרווח הגולמי 32%. בהשוואה לרבעון השני, בו היה שיעור הרווח הגולמי מפעילות מלונאית 22% – מדובר בעלייה משמעותית. זו נבעת מהעובדה, שברבעון השלישי הפעילות המלונאית גבוהה לעומת שאר חודשי השנה. בנוסף, מחזיקה מלונות הים התיכון ב-50.4% מגני הדר, שהיא חברה בורסאית, ובכ-67% מהשליטה בה. מלונות הים התיכון רכשה 41.4% מגני הדר מבעלי השליטה בחברה, הדולס אינבסטמנט ויאיר ובמן, תמורת 8 מיליון דולר. במהלך מאי-ספטמבר רכשה מלונות הים התיכון בבורסה 9% נוספים ממניות גני הדר. אחזקותיה בגני הדר מאוחדות במאזנה של החברה על פי שווי המאזני שלה. ביום הרכישה הסתכם עודף עלות הרכישה בכ-17 מיליון שקל, והוא התייחס למבנה מלון כרמל נהר הירדן, שהוא החזקה העיקרית של גני הדר.

נגד גני הדר הוגשו שתי תביעות משפטיות העשויות להגיע להיקף של כ-2.1 מליון שקל. הוצאות המימון הגבוהות של ים תיכון שנטלו כ-6% מהכנסותיה, מקורן בשטחים הציבוריים של מלון כרמל נתניה הנמצאים בשלבי עבודות הגמר, הם בבעלות רכוש קבוע, וכן הוצאות מימון שהופנו לפרויקט מלון כרמל נתניה בשנים קודמות. הוצאות טרום הפעלה שנצברו עד לפתיחת המלון הסתכמו בכ-1.5 מיליון שקל והן מופחתות במשך 3 שנים מיום פתיחתו.

מלונות הים התיכון צופה ירידה בהוצאות המימון עם סיום תהליך מכירת הדירות וגביית יתרת חובות הלקוחות, מה שישפר את מצב נזילותה ואת הוצאות המימון בהתאם.

התחייבויותיה של החברה לסוף הרבעון השלישי הסתכמו בכ-80 מיליון שקל והתחייבויותיה השוטפות בכ-78 מיליון שקל, לעומת התחייבות ארוכות טווח בהיקף של כ-24 מיליון שקל וקצרות טווח בהיקף של כ-15 מיליון שקל בתחילת השנה.

גלית חמי

גולד בונד: רבעון עונתי חזק וגידול ברווח

הרבעון השלישי באופן מסורתי הוא החזק יותר של החברה – בגלל הגידול במכירות, שמתרחש בעיקר בחודשי הקיץ, ולקראת פתיחת שנת הלימודים. כ-45% ממכירות החברה מבוצעות ברבעון זה.

גולד בונד	במיליוני שקלים	
הרבעון השלישי	'94	'93
הכנסות	10.8	9.2
רווח גולמי	4.5	3.4
הוצאות הנהלה	1.4	0.9
רווח תפעולי	2.5	2.0
רווח נקי	2.1	1.5
ינואר-ספטמבר	'94	'95
מכירות	24.1	15.7
רווח גולמי	10.5	4.5
הוצאות הנהלה	4.0	1.6
רווח תפעולי	5.2	1.6
רווח נקי	3.6	1.0
הון עצמי	27.8	
שווי שוק	33.0	

בפעילות השנייה של החברה – במסופי המטען בנמל אשדוד באמצעות החברה הבת קונטרם – נמשך הגידול החד מדי רבעון. גידול שתרם לעלייה חדה במכירות וברווח הנקי. ההכנסות בקונטרם הסתכמו ב-12.8 מיליון שקל שהם עלייה של 100% לעומת הרבעון המקביל. עם זאת, צריך לזכור כי ברבעון המקביל היתה קונטרם עוד בתחילת דרכה. הרווח הגולמי בקונטרם הסתכם ברבעון ב-7.5 מיליון שקל, שהם כ-59% מהמחזור.

חומר הגלם העיקרי של החברה הוא נייר. ברבעון הקודם השיגה החברה חומרי גלם במחירים זולים יחסית, ובעקבות כך גדל הרווח הגולמי משמעותית לשיעור של 35% לעומת 28% ברבעון המקביל. הוצאות הנהלה וכלליות טיפסו ברבעון, והחברה מסבירים זאת בהוצאות חד פעמיות בגין הארגון החדש שבוצע ברבעון השני.

פעילות הקבוצה במגזר התעשייתי הביאה להפסדים של כ-200 אלף שקל בכל התקופה, לעומת הפסד של 980 אלף שקל במחצית הראשונה של השנה.

אבג'ק – הכנסות מימון הקטינו את ההפסד

אבג'ק סיימה את הרבעון השלישי בהפסד של 598 אלף שקל לעומת הפסד של 518 אלף שקל ברבעון המקביל.

אבג'ק	באלפי שקלים	
הרבעון השלישי	'94	'93
הוצאות		
– קידוחים קיימים	368	413
– קידוחים חדשים	53	6
– הנהלה וכלליות	388	359
– מימון	211	260
הפסד נקי	599	518
ינואר-ספטמבר	'94	'93
הוצאות		
– קידוחים קיימים	1,743	1,385
– קידוחים חדשים	371	967
– הנהלה וכלליות	1,124	1,025
– מימון	763	(153)
הפסד נקי	4,096	3,224
הפסד למניה (ש"ח)	0.0221	0.0184
מחיר המניה (ש"ח)	0.181	
הפסד שנתי למניה (ש"ח)	0.027	
הון עצמי	14,805	
שווי שוק	34,777	

ההפסד ברבעון הנוכחי צומצם בשל הכנסות מימון של 211 א' ש'. הירידות בבורסה בתחילת השנה פגעו גם באבג'ק, ואת הרבעון הראשון והשני היא סיימה עם הפסדי מימון של 763 אלף שקל.

ברבעון השלישי הסתכמו ההוצאות השוטפות ב-800 אלף שקל לעומת 777 אלף שקל ברבעון המקביל. עיקר ההוצאות היו על קידוחים חדשים – כ-368 אלף שקל, ההוצאות הנהלה והכלליות בסך 388 אלף שקל. על סקרים גיאולוגיים הוציאה החברה כ-53 אלף שקל. מרבית הוצאות אלה זהות לרבעון המקביל.

בתשעת החודשים הסתכמו ההוצאות השוטפות ב-3.3 מיליון שקל, בדיוק כמו בתקופה המקבילה, ואילו ההפסד בתקופה הסתכם ב-4 מיליון שקל לעומת 3.2 מיליון שקל ברבעון המקביל.

צבי רבין

דו"חות כספיים אלו פורסמו במהלך השבוע ועתה הם מובאים בפירוט

מחכים לנגיד

בשוק מאמינים שהפעם עליית הריבית תשפיע על מחירי ההון. ייבוש השוק הראשוני מבטיח יציבות עד סוף '94, אך מגביר החשש מהאצת הגיוסים ב-'95

מחיר הכסף

מרית גילת

בבנק ישראל מתעקשים, כי חרף האגנה הרשמית שהביעו מיד אחרי פרסום המדד, טרם התקבלה החלטה בנוגע לריבית. בשוק ההון, לעומת זאת, כבר קבעו דיעה: הריבית עומדת לעלות. המק"מ תיקן בהתאם, וכך גם הגילון והאג"ח לטווח קצר. הקרקע מוכנה להעלאת ריבית של כ-1%, אולי אף יותר. אפשר איפוא לצפות להרעשה של השווקים והמלווים רק אם שיעור עליית הריבית יהיה גבוה בהרבה מהמצופה; או להיפך – אם יכריע הנגיד נגד ייקור הריבית.

עלילות השבוע האחרון – ירידת שערים בשלושת הימים הראשונים, עליות שערים אחרי פרסום מדד אוקטובר – התיידו את שוק האג"ח עם עקום תשואות לפדיון שטוח למדי. כשהעקום אופקי, הטווח הבינוני ממקד את מרבית העניין, כרע במיעוטו – בין הסחירות הנמוכה של האג"ח הקצר והמנוף־מעודד־החשש של הטווח הארוך. הבעיה היא, שכיום העקום כולו נמצא ברמה שאינה נתפסת כאטרקטיבית.

במשרד האוצר ובבנק ישראל ציפו למדד גבוה של 1.4% באוקטובר, ולכן פרסום המדד רק אושש ולא הפתיע. בשני הבנקים הגדולים ציפו למדד נמוך בכמה פרומיל. לפחות באחד מהם – בנק הפועלים – תיקנו בעקבות המדד את התחזיות עד סוף השנה. להערכתם, מדד נובמבר יעלה ב-1.1% ולא ב-0.8%. לעומת זאת, מדד דצמבר יסתפק ב-0.6%, במקום ב-0.8%.

העובדה שהתיקון התבצע בכיוונים הפוכים מחזקת מה שהודגש ע"י רבים בעת פרסום מדד אוקטובר: למרות היותו מדד גבוה יחסית, הוא לא הצביע על האצה נוספת בקצב האינפלציה מעבר ל-14.5%.

משאל לא רשמי בין בכירים בשוק ההון מגלה, כי רבים מאמינים לתחזיות הבנקים שהאינפלציה ב-'95 תעמוד בסביבות ה-12%. כך הם לפחות אומרים. במעשים, הם מדברים אחרת: הפער בין התשואה של הצמודים הקצרצרים והמק"מ מבטא אינפלציה של כ-15%, כלומר את קצב האינפלציה הנוכחי.

אלא שאל הפער בין הציפיות המילוליות והמעשיות ניתן להתייחס כאל "פרמיית סיכון" שגובה השוק בשל חוסר הביטחון שנטעה '94. כפי שהסביר זאת ברוקר בכיר: "אני משוכנע שקצב האינפלציה יורד, במיוחד עם יעלו שוב את הריבית. אבל לאחר שהתבדיתי השנה, אני לא מרשה לעצמי להניח קצב אינפלציה נמוך מזה הקיים במציאות. אני מפחד להוציא מכה".

בתנוחת עבודה שכאלה, הגילון הלא־צמוד לארבע שנים בתשואה של 18.5% יותר מעניין מאג"ח צמוד לתקופה מקבילה בתשואה ברוטו של 2.7% – גם אם האינפלציה תהיה 15%, ועל אחת כמה וכמה אם היא תרד ל-12%. ואכן, בסוף השבוע האחרון נרשמו ביקושים קלילים בגילון ובמק"מ, למרות שרבים מהשחקנים מבכירים להמתין שבוע נוסף, להכרעת בנק ישראל ביחס לריבית.

האג"ח הצמוד ממשיך להפגין חוסן, אבל אפילו משקיעיו הנאמנים ביותר – קופות הגמל – החלו להפנות לו גב. בחלק מהקופות, כולל אחת מקופות הגמל הגדולות במשק, אמרו בשבוע החולף, כי בשל התשואות הנמוכות, חדלו לרכוש אג"ח. במספר קופות אחרות ממשיכים לקנות, אם כי בחוסר חשק, וזאת בשל פדיונות גדולים של אג"ח. חלק אחר מגלה עניין באג"ח הקונצרניות, ובעיקר באג"ח "הזוכל" של השוק כמו התק"ם, ותכן התהתנה המרכזית, שכבר תיקנו משמעותית בחודשים האחרונים.

מעבר לשאלת האינפלציה ולקשיי ההסתגלות הצפויים עם העברתו השבוע של המסחר באג"ח לשיטת הרצ"ם, אפשר לחלק את ההשפעות על שיקולי ההשקעה באג"ח לכמה סעיפים:

● הריבית – בכל החודשים האחרונים העלאות הריבית השקלית לא נתנו אותותיהן במחירי ההון. נהפוך הוא, בחלק מהמקרים בנק ישראל העלה את הריבית הקצרה, והתשואות בשוק האג"ח המשיכו לרדת. ההסבר העיקרי לתופעה זו הוא שהעלאות הריבית של בנק ישראל בקושי הדביקו את ההאצה בקצב האינפלציה. במשך מרבית השנה האחרונה הריבית הריאלית לטווח קצר היתה שלילית, והתנהגות השחקנים בשוק ההון שיקפה זאת.

הפעם חלק מהשחקנים גורס, כי ייקור משמעותי נוסף של הריבית השקלית יחייב תיקון כלפי מעלה גם בתשואות על האג"ח. זאת משום שכבר כיום הריבית השקלית נתפסת כריבית ריאלית חיובית. לכן, כל העלאה נוספת בריבית הנומינלית פירושה גם עלייה בריבית הריאלית. לדבריהם, ייתכן שהאפקט יושהה בכמה שבועות בשל הלחץ העונתי על שוק האג"ח בסיומה של השנה האזרחית, אך הוא צפוי לתת אותותיו במחצית הראשונה של '95.

● הבנקים למשכנתאות – עד אמצע שנה זו היוו הפיקדונות בבנקים תחרות קשה עבור האג"ח על לבו של מנהל קופת הגמל. כיום מורגשת רוויה מסוימת באפיק זה. הפיקדונות פחות אטרקטיביים, במיוחד מאז שהבנקים למשכנתאות החליטו להוריד את הריבית. כפי שהסביר אחד ממנהלי הקופות: "אני לא יכול לתרץ להנהלת ההשקעות שלי הפקדה ל-10 שנים בריבית נמוכה מ-3.7%". באותה מידה, בחלק מהקופות חוששים להשקיע סכומים גדולים מדי בבנק יחיד. אמנם באותן תקנות חדשות שהוציא האוצר בשבוע שעבר הועלתה מגבלת ההפקדה בבנק יחיד ל-5% במקום 4%, אבל בחלק מהקופות מסילים נצווהה עצמית. אם נזכור, כי 5% מקופה שהיקף נכסיה 10 מיליארד שקל הם 500 מיליון שקל, לא קשה להבין מדוע. "לא ייתכן שאני אשקיע בתשואה ריאלית של פחות מ-4% יותר ממה שבעלי הבנק העמידו כהון בתשואה של 14% לשנה", אמר מנהל של אחת מקופות הגמל. "אנחנו מעדיפים להשקיע באג"ח סחיר".

● גיוסי הממשלה – ייבוש השוק הראשוני צפוי להימשך עד סוף השנה, וזאת בשעה שדצמבר הוא חודש המאופיין בהפקדות גדולות בקופות הגמל של עצמאים, המבקשים לנצל את הטבות המס. עד סוף אוקטובר לא הצליחה הממשלה ליצור גירעון, ובשבועות הקרובים היא צפויה לבצע את אחת ההפרטות היחידות השנה: מכירת 26% בבנק המזרחי תמורת כ-120 מיליון דולר. בסך הכל יבצע האוצר ב-'94 גיוס שלילי של כ-9 מיליארד שקל.

בשבוע שעבר תוקנו תקנות ההשקעה של קופות הגמל כך שחובת ההשקעה שלהן באג"ח ממשלתיות הורדה מ-50% מסך נכסיהן ל-40%. אלא שאת הפער הן יכולות להשלים רק באג"ח קונצרניות בדירוג גבוה, שכמובן יש מעט מאוד בשוק. דהיינו, אם כן, צרכי הקופות בתחום האג"ח לא השתנו.

אבל השאלה המעסיקה כיום את מנהלי קופות הגמל היא כמה יקרה בשנה הבאה. ב-'94 לא יצרה הממשלה גירעון בשל תקבולי מסים מוגדלים לאורך כל השנה. בשלב זה לא ברור אם אלה יימשכו גם לתוך '95. בו בזמן, הוצאות הממשלה נמצאות במגמת עלייה על רקע העלאות השכר במגזר הציבורי ו"משברים נקודתיים" דוגמת קופת חולים והתעשייה האווירית. במקביל, הפדיונות המצטרפים של אג"ח סחירות ולא־סחירות צפויים להיות קטנים ריאלית בכ-10%-15% לעומת '94. המסקנה המתבקשת היא, שהיקף הגיוס השלילי ב-'95 יהיה קטן מזה של שנה זו, אלא אם כן יואץ תהליך ההפרטה.

ריבית בנק ישראל	
מרכז מתיסרי שבועי לבנקים (הממוצע)	15.51%
ריבית דביטורית	
מכרז מתיסרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	15.69%
מכרז מתיסרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	16.80%
אשראי בריבית קבועה, אפקטיבי	18.20%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אפקטיבי	23.00%
ריבית קרדיטורית	
פז"ק ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	12.52%
פז"ק ליום – חצי מליון ש"ח	12.79%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	13.49%
פק"מ לחודשיים	16.75%
פק"מ לשנה	16.65%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (נטו)	1.00%
אג"ח צמוד מדד ל-5 שנים (נטו)	1.50%
אג"ח צמוד מדד ל-10 שנים (נטו)	1.60%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל-3 חודשים	5.938%
שטרלינג – ליבור – ל-3 חודשים	5.979%
מארק – ליבור – ל-3 חודשים	5.188%

בוא להציג בתערוכה:

CITY '95 TECH

התערוכה ה-1 בישראל לטכנולוגיות מתקדמות במגזר הציבורי

גני התערוכה ת"א 1.2.95-31.1.95

בין נושאי התערוכה:
מערכות בקרה מתקדמות. טכנולוגיה מתקדמת בחינוך. משרד ממוחשב. מערכות הנדסה. מערכות תשתית. שיפור איכות הסביבה. כספים וגבייה. איסוף נתונים. מחשבים ומערכות מידע. תקשוב ומידע לאזרח. איחסון ומזעור. מערכות מידע גיאוגרפי (GIS). רפואה ציבורית ועוד

קהל המבקרים שיוזמנו לתערוכה:
ראשי עיריות. מנהלים מוניציפליים. מנהלי רכש ומקבלי החלטות במגזר הציבורי הממשלתי והעירוני. מהנדסים. ארכיטקטים. מנהלי יחידות מחשב. מנהלי פרוייקטים מחפשי פתרונות לייעול השירות ופרוייקטים מיוחדים לנושאים עירוניים וציבוריים.

פקסס/טלפן אל: אנשים ומחשבים
טל. 03-6385855, פקס. 03-6889207

כן
אני מעוניין להשתתף בתערוכה סיטי טק
שילחו לי פרוספקט לבנים ולתצוגות
שם.................. תפקיד..................
חברה..................
טל.................. פקס..................

אנשים ומחשבים
ענדן ניהול ומיחשוב מערכות בע"מ
סיטי

השערים בזמן הסגירה

מטבעות

מערכת מוניטרית אירופית

מטבע	שער מול המארק	יחס הכרזות בין המטבעות
גילדן הולנדי	1.12085	5.79
פרנק בלגי	20.568	5.51
מארק גרמני	1	5.22
לירה אירית	2.4015	4.85
פרנק צרפתי	3.4338	2.77
כתר דני	3.9115	2.61
אסקודו פורטוגלי	102.01	2.02
פזטה ספרדית	83.27	0

שערי חליפין ניו יורק

מטבע	קנייה	פורוורד 3 חודשים קנייה	פורוורד 3 חודשים מכירה
מארק	1.556	1.5555	1.5529
פרנק שווייצרי	1.319	1.3185	1.3120
ליש"ט*	1.5669	1.5664	1.5668
ין	98.61	98.56	98.58
דולר קנדי	1.3673	1.3668	1.3663
פרנק צרפתי	5.3415	5.3395	5.3356
אקו*	1.2247	1.2237	1.2246
ד' אוסטרלי*	0.7583	0.7578	0.7555
ד' סינגפור	1.4697	1.4692	1.4672
לירטה	1594	1592	1593.11

*כמות דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	5.969%	6.313%	6.938%
שטרלינג	6.000%	6.500%	7.198%
ין	2.375%	2.500%	2.844%
פר"ש	3.938%	4.167%	4.642%
מארק	5.188%	5.313%	5.641%
אקו	5.875%	6.075%	6.625%
פר"צ	5.625%	5.875%	6.355%
גילדן	5.240%	5.370%	5.760%
ד' קנדי	5.750%	6.310%	7.180%

ריבית הבסיס (פריים) בארה"ב: 8.50%

יורודולר – פרנקפורט

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	5.930%	5.230%
6 חודשים	6.310%	5.300%
1 שנה	6.930%	5.670%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאים

תקופה	תשואה
3 חודשים	5.49%
שנה	6.65%
10 שנים	8.01%
30 שנה	8.13%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי בנקודות	שינוי ב-%	שער גבוה	שער נמוך	שינוי ב-% מ-30.12.93
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3815.26	-12.79	-0.33%	3844.87	3773.21	1.63%
	S&P 500	461.47	-2.09	-0.45%	463.84	460.25	-1.08%
טוקיו	ניקיי 225	19302.56	-34.01	-0.18%	19332.07	19199.24	10.82%
הונג קונג	האנג סנג	9427.44	-90.84	-0.95%	9507.84	9373.69	-20.70%
סינגפור	סטרייטס טיימס	2354.67	-3.3	-0.14%	2361.42	2348.37	-2.93%
לונדון	FTSE 100	3131	3.5	0.11%	3134.1	3121.2	-8.41%
פרנקפורט	דקס	2100.23	-2.46	-0.12%	2105.17	2095.82	-7.34%
פאריס	CAC 40	1926.5	-1.03	-0.05%	1931.65	1907.55	-15.06%
מילנו	MIBTEL	10336	127	1.24%	10347	10231	3.36%
ציריך	SMI	2606.5	5.6	0.22%	2618.3	2600.1	-11.88%
אמסטרדם	EOE	409.85	-1.44	-0.35%	412.17	408.87	-1.07%

סחורות

מתכות יקרות

ניו יורק	מחיר	שינוי
זהב נב' (דולר לאונקייה)	383.9	-1.3
כסף נב' (סנט לאונקייה)	513.9	-9.7
פלטינה ינואר (דולר לאונקייה)	414	-2.1

לונדון	מחיר
זהב (דולר לאונקייה)	384.75
כסף (דולר לאונקייה)	5.18
פלטינה (דולר לאונקייה)	414
פלדיום (דולר לאונקייה)	156.5

ניו יורק (סנט לליברה)	מחיר	שינוי
רכז תפוזים ינואר	117.55	-1.15
כותנה דצמ'	74.35	-0.5
קפה דצמ'	167.4	-3.9
קקאו דצמ' (דולר לטונה)	1281	1
סוכר מרס	13.8	0.06

גרעינים ובקר שיקגו	מחיר	שינוי
פולי סויה ינואר (סנט לבושל)	570.5	8.75
חיטה דצמ' (סנט לבושל)	377.5	2.25
תירס מרס (סנט לבושל)	228.5	-0.25
בקר חי דצמ' (סנט לליברה)	69.975	0.025

מתכות תעשייתיות לונדון (דולר לטונה)

	מחיר
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2881
בדיל ספוט (דולר לטונה)	6189
עופרת ספוט (דולר לטונה)	676
אבץ ספוט (דולר לטונה)	1179.8
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1976
ניקל ספוט (דולר לטונה)	7623

נפט (מחיר חבית בדולרים)

	מחיר
ברנט ספוט	16.55
ברנט ינואר	16.55
דובאי ספוט	15.55
פורטיז ספוט	15.15
טקסס קרוד ספוט	17.48
נפט לחימום ספוט	45.85

מוצרים מוגמרים (דולרים לטונה)
איכות ים תיכון (מקביל לאיכות להורדה):

	מחיר
בנזין (עופ' 0.15)	175
נפטא פר"ב	163

סחורות רכות

לונדון	מחיר	שינוי
קפה ינואר (דולר לטונה)	3280	-72
קקאו דצמ' (ליש"ט לטונה)	963	14
גומי דצמ' (דולר לקילו)	133.75	1.5

מדד CRB (כל 21 סחורות, ארה"ב)

סגירה	שינוי	שינוי ב-%
232.72	-0.93	-0.40%

תתקשר עכשיו!
המטען שלך ינחת מחר על הבוקר בניו יורק

שערי מטבע חוץ / 18.11.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קנייה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קנייה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קנייה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קנייה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קנייה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קנייה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	מתחילת חודש	מתחילת שנה נומינלי	מתחילת שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.95	3.09	2.96	3.10	2.96	3.09	3.0020	3.0443	3.0057	3.0482	3.0081	3.0499	3.0260	1.04%	0.56%	1.34%	-10.21%
1 מארק גרמני	1.90	1.99	1.91	2.00	1.90	2.00	1.9305	1.9577	1.9329	1.9603	1.9377	1.9646	1.9432	0.53%	-2.39%	12.91%	0.04%
1 לירה שטרלינג	4.62	4.84	4.65	4.86	4.63	4.85	4.7131	4.7796	4.7126	4.7791	4.7085	4.7740	4.7416	0.69%	-2.89%	7.44%	-4.81%
1 פרנק צרפתי	0.54	0.58	0.55	0.58	0.55	0.58	0.5616	0.5696	0.5625	0.5705	0.5626	0.5705	0.5652	0.41%	-2.85%	11.57%	-1.15%
100 ין יפני	3.00	3.14	3.00	3.14	3.00	3.15	3.0545	3.0976	3.0515	3.0946	3.0576	3.1001	3.0761	0.91%	-0.41%	15.21%	2.07%
1 גילדן הולנדי	1.69	1.77	1.70	1.78	1.70	1.78	1.7200	1.7443	1.7267	1.7511	1.7303	1.7544	1.7332	0.50%	-2.38%	12.66%	-0.18%
1 פרנק שווייצרי	2.24	2.34	2.25	2.36	2.25	2.36	2.2768	2.3089	2.2839	2.3162	2.2911	2.3230	2.2976	-0.00%	-3.71%	13.96%	0.97%
1 כתר שוודי	0.40	0.42	0.40	0.42	0.40	0.42	0.4084	0.4142	0.4069	0.4127	0.4098	0.4155	0.4108	0.74%	-1.34%	14.59%	1.53%
1 כתר נורבגי	0.43	0.45	0.44	0.46	0.43	0.46	0.4406	0.4468	0.4414	0.4477	0.4425	0.4487	0.4428	0.27%	-3.32%	11.48%	-1.23%
1 כתר דני	0.48	0.51	0.48	0.51	0.48	0.51	0.4929	0.4998	0.4951	0.5022	0.4945	0.5015	0.4968	0.44%	-2.40%	12.60%	-0.23%
1 מארק פיני	0.62	0.65	0.62	0.65	0.62	0.65	0.6317	0.6406	0.6312	0.6402	0.6328	0.6417	0.6347	0.49%	-2.43%	22.88%	8.88%
1 דולר קנדי	2.15	2.26	2.16	2.26	2.16	2.26	2.1944	2.2254	2.1980	2.2290	2.1963	2.2269	2.2130	0.86%	-1.99%	-1.54%	-12.76%
1 דולר אוסטרלי	2.21	2.33	2.20	2.36	2.22	2.35	2.2710	2.3030	2.2742	2.3064	2.2816	2.3133	2.2884	1.33%	2.26%	13.11%	0.21%
1 ראנד דרא"פ	0.75	0.92	0.61	0.87	0.66	0.85	0.8486	0.8606	0.8497	0.8618	0.8502	0.8620	0.8559	0.75%	-0.34%	-2.59%	-13.70%
10 פרנק בלגי	0.93	0.97	0.92	0.97	0.92	0.97	0.9414	0.9546	0.9396	0.9529	0.9419	0.9551	0.9446	0.52%	-2.39%	14.26%	1.24%
10 שילינג אוסטרי	2.69	2.82	2.70	2.83	2.70	2.83	2.7407	2.7793	2.7452	2.7840	2.7463	2.7845	2.7609	0.56%	-2.37%	12.79%	-0.07%
1000 לירטה איטל	1.83	1.95	1.85	1.97	1.86	1.95	1.8825	1.9090	1.8886	1.9153	1.8915	1.9178	1.8963	0.66%	-2.62%	8.66%	-3.73%
100 פזטה ספרדית	2.26	2.41	2.30	2.45	2.29	2.40	2.3199	2.3526	2.3255	2.3583	2.3275	2.3599	2.3330	0.56%	-2.51%	11.46%	-1.25%
1 (ECU)	---	---	---	---	---	---	3.6678	3.7195	3.6790	3.7310	3.6924	3.7438	3.6994	0.49%	-2.55%	10.96%	-1.69%
1 דינר ירדני	4.25	4.51	4.16	4.45	---	---	---	---	---	---	---	---	4.3121	1.04%	0.57%	3.15%	---
10 לירה לבנונית	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0.0178	1.14%	-1.11%	1.14%	---
1 לירה מצרית	0.86	0.91	0.86	0.92	---	---	---	---	---	---	---	---	0.9683	1.03%	-0.98%	2.94%	---
1 סל מטבעות	---	---	---	---	---	---	3.3500	3.3970	3.3524	3.3998	3.3561	3.4027	3.3737	0.84%	-0.76%	5.97%	-4.11%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 18.11.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפאני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	---	0.6382	1.5572	0.9837	1.3170	5.3539	1.7459	1.5957	3.2035
1 לירה שטרלינג	1.5670	---	2.4401	1.5414	2.0637	8.3892	2.7357	2.5004	5.0197
1 מארק גרמני	0.6422	0.4098	---	0.6317	0.8458	3.4381	1.1212	1.0247	2.0572
100 ין יפאני	1.0166	0.6487	1.5830	---	1.3388	5.4425	1.7748	1.6222	3.2565
1 פרנק שווייצרי	0.7593	0.4846	1.1824	0.7469	---	4.0651	1.3256	1.2116	2.4324
1 פרנק צרפתי	0.1868	0.1192	0.2909	0.1837	0.2460	---	0.3261	0.2981	0.5983
1 גילדן הולנדי	0.5728	0.3655	0.8919	0.5634	0.7544	3.0665	---	0.9140	1.8349
1000 לירטה איטל	0.6267	0.3999	0.9759	0.6165	0.8253	3.3551	1.0941	---	2.0075
10 פרנק בלגי	0.3122	0.1992	0.4861	0.3071	0.4111	1.6713	0.5450	0.4981	---

עכשיו כל לילה לניו יורק
עם בואינג 747-400
תל-אביב · 03-6917211
השמים פתוחים
EL AL אל על
CARGO מטענים

שווקים

נמשכות הירידות בוול סטריט

מאז ראשית השנה התחזק מדד דאו ג'ונס ב-1.6% בלבד

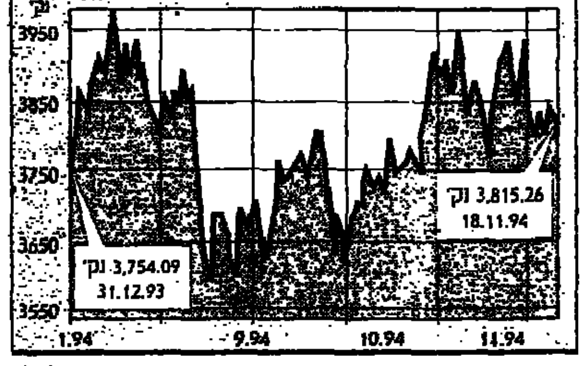

מאז ראשית ספטמבר לא עבר הדולר את רמת ההתנגדות של 1.560 מארק (ניו יורק)

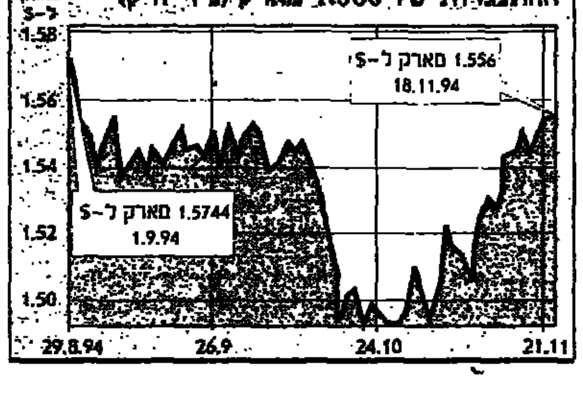

מאת טל הראל

וול סטריט

המחירים המשיכו לרדת בוול סטריט ביום ששי, למרות שבאותו יום חלה התאוששות מסויימת בשוק איגרות החוב. כל המדדים המרכזיים ירדו בכ-0.35% והיחס בין המניות העולות ליורדות בבורסה של ניו יורק היה 1 ל-2.

חלק מהירידות נבעו ממימושים של אופציות לקראת פקיעת חוזה נובמבר, אך ניכר כי הבעיה המרכזית היא הבלבול בשוקי ההון האמריקאיים.

למרות שבמשך השבוע הציגו המניות הנסחרות מעבר לדלפק עמידות גבוהה יותר מהמניות הכבדות יותר (בשל חוזק של מגזר ההיי-טק), ביום ששי הצטרפו גם אלו לירידות.

עם זאת, הירידות החדות ביותר היו של מניות מחזוריות, הרגישות לשער הריבית. בין המניות הנכללות במדד דאו ג'ונס, למשל, בלטו בירידה מניות כמו גודייר וקטרפילר.

בירידה נוספת הבלולה בדאו ג'ונס, שספגה הפסדים ניכרים, היא ג'י.אם. מחירה ירד ביום ששי ב-2.2% ל-37.625 דולר – רמתה הנמוכה ביותר זה שנה וחצי, זאת בעקבות פגישה לא מוצלחת שהיתה ביום חמישי להנהלה עם בעלי מניות.

בנוסף לכך נחלשו גם מניות פיננסיות, כמו סיטיקורפ ובנקרס טרסט, זאת לנוכח ההערכה כי העלייה בריבית תפגע ברווחי חברות אלו.

ירידות מחירים צפויות לפתות בטווח הקצר, עד ששוקי ההון האמריקאים יעריכו את ההשפעה העתידית של ההדוק המוניטרי האחרון על המגזר העסקי ועל רמת ההשקעות בארה"ב.

על רקע הרשודש הכללי בלטו ביום ששי כמה מניות לטובה.

מחיר המניות של שתי הנפקות חדשות עלה ביום ששי הרבה מעל למחיר ההנפקה, בעקבות העניין הרב שגילו בהן המשקיעים.

מחירה של חברת ספורטס אר סוריתי, חברה בת של קמרט, עלה ביום ששי ב-26%, ממחיר ההצעה של 19 דולר ל-24.125 דולר. גם חברת שיבא, שמכרה ביום ששי 2.4 מיליון מניות במחיר של 15 דולר למנייה, ומחיר המנייה עלה ל-16.2.

בעקבות הידיעה על רכישתה של חברת סינרגן על ידי אמגן, עלה ביום ששי מחיר הראשונה וירד מחיר האחרונה.

בדרך כלל, בעקבות הודעה על רכישה עולה מחיר מניית החברה הנרכשת ויורד מחירה של החברה הרוכשת.

אירופה

גם ביום ששי היתה המגמה באירופה מעורבת, עם עליות בלונדון ומילאנו וירידות מחירים בפאריס, פרנקפורט ואמסטרדם.

למרות ההפסדים בוול סטריט וירידות במחירי חוזים עתידיים לקראת פקיעת חוזי נובמבר, קיבלו הבורסות האירופיות עידוד מעליות מחירים שהיו ביום ששי בשוקי האג"ח האירופים, כמו בבריטניה ואיטליה.

בנוסף לכך הדולר המתחזק משפיע לטובה על בורסות כמו לונדון, ציריך ופרנקפורט. הסיבה לכך היא שבבורסות אלו נסחרות חברות רבות המייצאות לארה"ב ולכן מעלה התחזקות הדולר את הכנסותיהן.

במילנו טיפס מדד מיבטל 1.24% על רקע התפתחויות חיוביות במישור הפוליטי: נראה היה כי הפרלמנט אכן יאשר את התקציב שהגישה ממשלת איטליה ל-95' בסוף השבוע – ללא שינויים. בנוסף לכך הודיע אחת ממפלגות האופוזיציה כי ייתכן שהיא תצטרף לקואליציה.

האופטימיות הכללית שאחזה בשוק ביום ששי, השפיעה כמובן טוב יותר על המניות הפופולריות בזמן האחרון: אוליבטי התחזקה ב-3.43%, סי.איי.אר עלתה ב-3% ואילו פרוצ'י התחזקה ב-2.4%.

מטבעות

הדולר שוב התחזק ביום ששי מול המארק והין, וזאת, למרות שמשרד המסחר האמריקאי דיווח כי הגירעון המסחרי הכולל של ארה"ב גדל בספטמבר ב-4.6%.

התחזקות הדולר למרות הידיעה על המאזן המסחרי הרע מהווה, לדברי אנליסטים, סימן מעודד: מאז ראשית השנה חלה ירידה בשער הדולר כל פעם שנודע על הרעה במאזן המסחרי.

הסיבה לכך היתה חשש המשקיעים כי ארה"ב תלחץ על יפאן לפעול לצמצום העודף המסחרי שלה עם ארה"ב, באמצעות עידוד פיחות הדולר מול הין.

ואולם, נראה עתה כי שוק המטבעות שואב עידוד מההידוק המוניטרי שבוצע בארה"ב. הריבית לטווח קצר וריבית הניכיון הועלו ביום שלישי האחרון בשלושת רבעי האחוז.

ריביות

הגירעון המסחרי של ארה"ב גדל בספטמבר ב-4.6%. כך דיווח משרד המסחר האמריקאי ביום ששי.

כעת עומד הגירעון המסחרי במוצרים על רמה שנתית של 148.8 מיליארד דולר – הגירעון הגדול ביותר מאז 87', אז נרשם גירעון של 152 מיליארד דולר.

הגירעון עם יפאן וסין, המהווה את עיקר הגירעון המסחרי של ארה"ב, גדל אף הוא בתקופה זו.

הגירעון עם סין הגיע בספטמבר לרמתו הגבוהה ביותר אי פעם – 3.49 מיליארד דולר, ובמונחים שנתיים עומד על 21 מיליארד דולר.

הגירעון מול יפאן ירד ל-5.37 מיליארד דולר, מ-5.8 מיליארד באוגוסט, וכעת עומד על 47 מיליארד דולר במונחים שנתיים.

מצד שני חלה ירידה בגירעון של ארה"ב עם ארצות האיחוד האירופי. ירידה זו משקפת את התאוששות הכלכלית באירופה, המתבטאת בעליית הביקוש למוצרי יבוא מארה"ב.

אך החדשות הטובות ביותר הן כי בספטמבר, בהמשך למגמה שהחלה בראשית השנה, חלה עלייה משמעותית ביצוא של ארה"ב לקנדה ומקסיקו.

מראשית השנה עלה היצוא לשתי מדינות אלו ב-14%, בעוד שהיצוא מארה"ב לכל העולם עלה ב-7% בלבד. היצוא למקסיקו הגיע במונחים שנתיים לרמת שיא של 1.8 מיליארד דולר.

נתונים אלו מהווים נשק בידיהם של אלו שצידדו בהסכם נפט"א, כנגד אלו שטענו כי ההסכם יפגע במאזן המסחרי של ארה"ב. בינתיים, מסתבר, פועל ההסכם בהחלט לטובת ארה"ב.

הודעות בעניין
תכנון ובנייה

עיריית חיפה משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חיפה רחוב ביאליק 3, חיפה טלפון מספר 04-356807
הודעה על-לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי: מסן אלי לאשר בדיעבד שינוי יעוד המהווה שימוש חורג ממחסן לחנות, ממחסן למשרדי וכן הגדלת מחסן במקום משרד בתחנת דלק. ברח' יוחנן רטנר 2 א' בגוש 10881 חלקה 31. הבקשה כלולה כמתן עודף שטח בניה מעל למותר אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בתיק בנין ב' 1631/77/90 בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, בימי ב' ובשעות 08:00-12:00, 15:00-17:00. יום ד' 15.00-17.00. המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פירסום זה
ד"ר י. חס מהנדס העיר

הודעה
תיק בנין 5713-2-1
נמסרת בזה הודעה לציבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה לועדתנו בקשה להרשות: בנית בית מגורים דו משפחתי במגרש הנ"ל בהקלה: 1. קוי בנין ע"פ הבינוי בתחום תכנית הצ/2-1/62 2. גובה הבנין ופתוח השטח בשינוי מהוראות התכנית (עפ"י המותר 8.50 מ' מקרקע טבעית, מוצע כ-14 מ' וזאת עקב תכנון התשתית חיבור הבנין לביוב המרכזי). שם המבקש: פונדק אמסוף אפרים הורן גוש 8152 חלקה 26 מגרש 2176 ישוב כפר-יונה רחוב דולב. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו המנומקת בכתב לועדה המקומית לתכנון ובניה, לפי הכתובת הנקובה לעיל תוך 14 יום מפרסום הודעה זו.
צבי חרות יו"ר הועדה המקומית "שרונים"

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי קרית טבעון
הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר טב/158-כביש עוקף רח' אלכסנדר זייד. המהווה שינוי לתכניות הבאות: ג/824-ישוב עירוני כפרי בית שערים. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: קרית טבעון מדרום לרחוב אלכסנדר זייד, גוש 11394 חלק 84, עיקרי הוראות התכנית: - התוויית קטע דרך המהווה את כביש עוקף אלכסנדר זייד המופקד בתכנית טב/92 (מג) לבין רחוב מרדכי המאושר בתכנית טב/13. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4215 תשנ"ד עמוד 3466 בתאריך 19/05/94. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית חיפה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית טבעון וכל המעוניין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ד"ר חיים קופלמן יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה - לוד
הודעה לפי סעיף 149, 151, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 נמסרת בזה הודעה כי הוגשה בקשה להקלה לועדה המקומית לתכנון ולבניה " לוד. המבקשים: "פרויקט שיקום שכונות לוד" המקום: רח' ארלוזרוב 2 גוש: 4541 חלקה 41 מהות הבקשה: בנית תוספות מגורים לבית מגורים משותף 32 יח' דיור מצב קיים תוך כדי סטייה של 6% משטח המגרש מעל המותר. כל הרואה עצמו נפגע ע"י בקשה זו, רשאי להגיש התנגדותו תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו למשרדי הועדה הנ"ל במח' רישוי בניה אגף הנדסה בעירית לוד.
מקסים לוי ראש העיר ויו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה לוד

ועדה מקומית לתכנון ובניה מעלה נפתלי - מעלות
חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 מרחב תכנון מקומי מעלה נפתלי נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מעלה נפתלי במעלות, הוגשה בקשה לקבלת הקלה/ שימוש חורג, בבניה בתיק מספר 94/443 ע"י מר עסאף פאתחי במקום פקיעין גוש: 19095 חלקה: 57 מהות ההקלה: שטח חלקה קטן מהמותר. כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות, למשרדי הועדה המקומית מעלה נפתלי במעלות, תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.
שלמה בוחבוט יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מעלה נפתלי-מעלות

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה
הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה נהריה, למתן הקלה בקוי בנין, אחוזי בניה, תוספת קומה, דהיינו: אחוזי בנין 101.5% במקום 88% המותרים (כולל מחסנים) קו בנין 4.5 מ' במקום 5.0 מ' המותרים ותוספת קומה רביעית במקום של שלוש קומות. שעל החלקה: 22 בגוש 18165 רחוב זבוטינסקי 43 עיר נהריה את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
ז'קי סבג ראש העירייה יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חיפה
הודעה על-לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 הוגשה בקשה ע"י זר ומנדל לאשר הקמת בנין. ברח' אגוז 12, רמת אלמוגי, בגוש 10800 חלקה 18 (מגרש 2135). הבקשה כרוכה במתן ההקלות הבאות: 1. עודף שטח בניה מעל למותר 2. בליטות למרווחים צדדים ואחורי. 3. תוספת 2 קומות חלקיות ועוד קומת כניסה כשהן חפורות ולא סבאות לחריגה ממידות הגובה המותרות. אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפקוח על הבניה של עיריית חיפה, רח' ביאליק 3, בימי ב', ד' בין השעות 08:00-12:00, 15:00-17:00. המעוניין להגיש התנגדות לבקשה ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פירסום זה.
ד"ר י. חס מהנדס העיר

מרחב תכנון מקומי - שומרון
נמסרת בזאת הודעה לפי סעיף 149 לחוק תכנון והבנייה תשכ"ה-1965, כי הוגשה בקשה: ע"ש בראון אליעזר בגוש 10123 חלקה 312 בפרדס חנה שבאישורה יש משום הקלה לעניין מרווח צד 3.6 מ' במקום 4.0 מ' התנגדות מנומקת בכתב, אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון (ת.ד. 58, זכרון יעקב 30950)
איתמר בר עוז יו"ר הועדה המקומית השומרון

ועדה מקומית לתכנון ובניה "לב-השרון"
הודעה נמסרת בזה הודעה לציבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 כי הוגשה לועדתנו בקשה להרשות: 1. תוספת 2 יח"ד עפ"י תקנות התכנון והבניה (תיקון) התשנ"ד 1994. 2. הקלה בהוספת והעברת שטחים בין הקומות. 3. הקלה בקומת-תוספת עליית גג עפ"י תוכנית גש/במ/300/22-1 שם המבקש: וקסלמן ראובן גוש 7883/4 חלקה 2, 26 (בחלק) מגרשים 3017-3001 ישוב צור כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יגיש התנגדות המנומקת בכתב, לועדה המקומית לתכנון ובניה, לפי הכתובת הנקובה להלן תוך 14 יום מפרסום הודעה זו.
יצחק ישועה יו"ר הועדה המקומית "לב-השרון"

הועדה המקומית לתכנון ובניה "לודים"
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית הנ"ל בקשה להיתר בגוש 6074 מגרש 5 ישוב: משמר השבעה ע"י נצח מרים מהות הבקשה במבנה אולם התעמלות למטרות מעבדה לצילום ובדיקת חוזים. את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית "לודים" רח' [illegible] 1 רמלה, תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.
ע. לאלו יו"ר הועדה

לוח העיר
הלוח הנפוץ ביותר בגוש דן

הכנה להנפקה בבורסה בארץ ובחו"ל
למה וכיצד
נושאים ומרצים מרכזיים:
● התארגנות לקראת הנפקה בבורסה בארץ – היבטים משפטיים – עו"ד משה צ. נאמן
● התארגנות לקראת הנפקה בבורסה בחו"ל – היבטים משפטיים – עו"ד דויד שפירו, משרד עו"ד יגאל ארנון
● הערכות להנפקה – היבטים חשבונאיים – רו"ח ארנון רצ'קובסקי, דר' נפתלי פריד, רו"ח, משרד רו"ח רצ'קובסקי פריד בע"מ
● תפקידו של יועץ הנפקה – מר יקותיאל גביש, מנכ"ל משותף, איכות שוקי הון
● סוף תשקיף במחשבה תחילה – פרופ' יוסף גרוס, עו"ד
● נציגי חתמים – תפקידי החתם – מר יעקב זילברברג, לאומי ושות'
● קריטריונים לרישום חברות בבורסה – גב' חני שיטרית, מנהלת יחידת ההנפקות, הבורסה לני"ע
● היבטים בכדאיות הנפקה בבורסה – מר יקותיאל גביש
מנחים: רו"ח ארנון רצ'קובסקי ודר' נפתלי פריד, רו"ח
סמינר בן יום
יום ד'
30.11.94
מלון דן קיסריה
המרכז הישראלי לניהול
התאחדות התעשיינים בישראל
פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול טל. 04-517888, 04-523593, 03-6957202, פקס. 04-624205, 03-6953104. התאחדות התעשיינים בישראל טל. 04-524204 פקס. 04-524205.

הארץ
02-254245-8
03-5121333/44
04-623166/7

קרן קימת לישראל
מכרזים
קרן קיימת לישראל
מכרז מס' 180/94
שרותי שמירה באתרי העבודה בקק"ל
קרן קיימת לישראל מבקשת לקבל הצעות, מחברות שמירה בעלי רשיון מתאים לנהול משרדי שמירה והספקת שרותי שמירה רגילה ו/או חמושה לאתרי עבודה של הקק"ל בכל חלקי הארץ.
תקופת ההתקשרות תהיה לשנתיים החל מתאריך 1.1.95 שרותי השמירה יתנו לפי חלוקת אזורים כמפורט במסמכי המכרז, אותם ניתן לקבל במשרדי הקק"ל:
1. במשרדנו בירושלים רחוב קק"ל 1, אצל מר ע. גוטליב חדר 238 טל' 02-707561.
2. בפס-הירק, קרית חיים (מול משטרת ק. חיים) במשרדו של מר א. קליין טל' 04-418038.
תמורת סך של 300.- ש"ח שלא יוחזרו.
את ההצעות עם הצירופים הנדרשים ומפורטים במסמכי המכרז יש להגיש במשרדי הקק"ל בירושלים רחוב קק"ל 1 לא יאוחר מתאריך 4.12.94.
הקק"ל שומרת לעצמה הזכות שלא לקבל את ההצעה הזולה ביותר ולפצל העבודה בין המציעים השונים, או לא לקבל כל הצעה שהיא.
מנע אש ביערות

הגנה על
עיצוב מוצרים ומותגים
ערב עיון – יום ה', 24.11.94
בין השעות 13.30 – 18.00
בתל-אביב
בתכנית:
■ הגנה מפני גניבת עין; סימני מסחר, מדגמים וזכויות יוצרים – דר' שלמה כהן, עו"ד - מנחה ערב העיון
■ אכיפת זכויות נגד מפרים – דר' שלמה כהן, עו"ד
■ אכיפה נגד זייפנים, המימד הבינלאומי – עו"ד דויד לואלין (ההרצאה בשפה האנגלית)
■ רב שיח: גניבת עין בתעשיה, כיצד להתגונן – בהשתתפות ה"ה (לפי סדר הא"ב)
מר דוד גדנקן, סמנכ"ל כלל שיווק וסחר
מר יאיר פקר, איטיאי בע"מ
מר דוד שבדרון, רוסון נערמ מפיצי NIKE בישראל
פרטים והרשמה:
טל. 03-6957202
פקס. 03-6953104
המרכז הישראלי לניהול

בעולם

אלן יודע הכי טוב

נגיד הפדרל ריזרב אלן גרינספן ולא הנשיא קלינטון הוא המנווט את הכלכלה. הוא צריך להמשיך להעלות את שיעורי הריבית

אלן גרינספן. פחות מדי או יותר מדי?

Newsweek

הוויכוח בעת מסע הבחירות האחרון בארצות הברית לגבי מי צריך לקבל את הקרדיט על מצב הכלכלה פסח על מישהו. זו אינה הכלכלה של ביל קלינטון, או אפילו עכשיו, של ניוט גינגריץ'.

אם יש מישהו בוושינגטון המנהל את הכלכלה הרי זה אלן גרינספן, נגיד הבנק המרכזי, ומנהיגותו נתונה יותר ויותר לביקורת קשה. השאלות הדוחפות את גרינספן פשוטות למדי. האם המדיניות שלו דוחפת את הכלכלה לתקופה מאושרת של צמיחה יציבה ואינפלציה נמוכה? או שמא היתה טעות בסיסית בחישובים המוליכה לאינפלציה גבוהה יותר (נאמר 4% או 5%) וייתכן שלמיתון מוקדם מן הצפוי?

בדרכים מסוימות השאלות אינן הוגנות. עוצמתו הכלכלית של הפד, אף שהיא גדולה, גלומית למדי. שלמות אינה אפשרית. בשנות ה־50 נאמר על הפד שהוא "נוטע נגד הרוח". מוריד את שיעורי הריבית בעת מיתונים ומעלה אותם בתקופות שגשוג. הדברים לא השתנו בהרבה מאז. הפד משפיע בעיקר על שיעורי הריבית לטווח קצר, שבתורם משפיעים – לעתים אחרי איחור של שנה או יותר – על כל הכלכלה. חשוב יותר, אין קשרים צפויים מראש לחלוטין בין פעולותיו של הפד והתנהגות הכלכלה. לפעמים הכלכלה רגישה יותר (או פחות) לתנודות בשיעורי הריבית.

ובכל זאת צפוי עכשיו הפד לקיים את מה ששר העבודה רוברט רייך מכנה "התרחבות של זהב בית": לא קרה מדי ולא חמה מדי. מאז ראשית 1993 יצרה הכלכלה 5 מיליון משרות, מכירות המכוניות והמשאיות שגשגו. ב־1994 הן יעברו 15 מיליון יחידות, השנה הטובה ביותר מאז 1988.

בינתיים נשארת האינפלציה נמוכה. המחירים לצרכן עלו ב־3% בשנה שעברה. כאן נכנס גרינספן לתמונה. בשבוע שעבר שוב העלה הפד את הריבית הקצרה ב־0.75% ל־5.5%. זו היתה ההעלאה השישית מאז פברואר, כאשר השיעור היה 3%.

התיאוריה היא ששיעורים גבוהים יותר דרושים כדי לדכא את הכלכלה וכך שיעור אבטלה נמוך יותר (5.8% באוקטובר) וניצול יתר של מפעלים לא יגרמו לאינפלציה. יש כלכלנים החושבים שהפד מסוגל לתמרן צמיחה לא אינפלציונית. למשל, חברת החזוי DRI/מקגרו־היל צופה שהכלכלה תאט ב־1995 ואחר תתרחב בתמורה עד לפחות סוף 1997. ממוצע הצמיחה השנתית בין היום לאותה תקופה יהיה 2.5%, שיעור האבטלה 6% ושיעור האינפלציה 3.3%. אבל יש ספקנים רבים. לרוע המזל מחציתם חושבים שהפד מעלה את שיעורי הריבית במהירות גבוהה מדי, ואילו המחצית השנייה חושבת שהוא לא מעלה אותם במהירות מספקת.

נתחיל בנצי האינפלציה. הכלכלן ג'ון מאקין מאמריקן אנטרפרייז אינסטיטיוט אומר שמדיניותו של הפד "ממש מבטיחה" שהאינפלציה תגיע ל־5%. גם השווקים הפיננסיים חוששים. שהכלכלה מתלהטת לאטה, בשנה שעברה עזרו חששות אלה להעלות את שיעורי הריבית ארוכי הטווח על אג"ח ומשכנתאות ביותר מ־2%. אם תגרדו מתחת לפני השטח תמצאו שהסטטיסטיקה של האינפלציה אינה שקטה כל כך.

עד 1994 "היו לנו כמה העלאות מחירים, אבל אפשר היה לעמוד בהן באמצעות פריון גדול יותר", אומר רוברט קוך, מנהל הקניות של חברת בריגס אנד סטראטון, יצרנית של מנועים למכסחות דשא בעלת מכירות בסך 1.3 מיליארד דולר. "עכשיו העלאות המחירים הן לכל אורך הקו". בשנה האחרונה מחיר האלומיניום (המשמש לייצור גוף המנוע) עלה מ־53 ל־88 סנט לליברה, המחיר של שרף פלסטיק למכלי דלק עלה ב־10% ומחיר הנחושת (המשמשת לחלקים החשמליים) עלה מ־72 סנט ל־1.22 דולר לליברה. עליות מחירים דומות פוגעות בחברות רבות. חברות המשקאות משלמות יותר תמורת פחיות ובקבוקים חברות המכוניות משלמות יותר בשביל פלדה.

רק רגע, אומרים היונים. אין צורך לאיים במשרות חדשות נוספות. בוודאי, מחירי חומרי הגלם עלו. אבל הם מייצגים רק שבריר מכלל עלויות הייצור. יתר על כן, מחירים אלה מתאוששים מרמות שפל והזינוק כלפי מעלה יכול להיות זמני. באוקטובר ירד למעשה מדד המחירים הסיטוני של הממשלה. לבסוף, ממשיך הטיעון הנגדי, התחרות העזה מונעת מחברות מן העלויות להיות מועברות אל המחירים הסופיים. פרייסי ארדורק, העומד בראש ודיאן אסושיאייטס, יצרנית אלקטרוניקה עם מכירות בסך 1.5 מיליארד דולר, טוען שחברתו לא העלתה את ממוצע המחירים שלה ב־5 השנים האחרונות. "רק ענפי תעשייה מעטים מאוד יכולים להעלות מחירים ועדיין להתחרות בשוק הגלובלי התחרותי של ימינו".

בקצרה, את הפד מתקיפים משני הכיוונים. במכתב שפירסמה באחרונה התנגדה התאחדות היצרנים הלאומית לשיעורי ריבית גבוהים יותר, העלולים "לחנוק את הביקוש וליצור האטה חדה", כפי שכתב לגרינספן נשיא ההתאחדות, ג'רי ג'אסינובסקי. בניגוד לכך, המשקיעים והסוחרים בוול סטריט חוששים שעליות מחירי חומרי הגלם הן פשוט המבשרות של אינפלציה קמעונית ואינפלציית שכר גבוהות יותר. את הכל מחמירים עוד שני נתונים כלכליים בלתי ידועים:

● פוטנציאל הצמיחה לטווח ארוך של הכלכלה: מעריכים שהוא עומד על שיעור של 2.5% לשנה (משקף עלייה של אחוז בכוח העבודה ועלייה של 1.5% בפריון (תפוקה לשעת עבודה). בהתאוששה מן המיתון מסוגלת הכלכלה לצמוח בקצב מהיר יותר. בשנה שעברה היתה הצמיחה 4.3%. אבל ברגע שהכלכלה מגיעה לשיא כושר הייצור שלה, המאמצים לגרום לה להתרחב בקצב מהיר יותר מן הפוטנציאל שלה רק יוצרים מחסורים אינפלציוניים. אבל נניח שפוטנציאל הצמיחה גדול יותר (נאמר 3%) או קטן יותר (נאמר 2%). איש אינו יודע באמת, משום שהערכות של מגמת הפריון הן לא יותר מאשר ניחושים.

● NAIRU: זו עגת הכלכלנים ל"שיעור אינפלציה של אבטלה שאינו מאיץ", המכונה לעתים קרובות שיעור אבטלה "טבעי". משמעותו "תעסוקה מלאה" במובן שאם מספר המובטלים נעשה נמוך יותר, מתחילים לחצי שכר אינפלציוניים. NAIRU מוערך בדרך כלל ב־6%. אם כך, הרי שהכלכלה נמצאת כבר היום בטריטוריה אינפלציונית. אבל גם כאן יש הערכות שונות. יש המגיעים עד לשיעור גבוה של 6.5% אחרים לשיעור נמוך של 5.5%. יותר עובדים זמניים ובמשרות חלקיות מקטינים את NAIRU, טוען ג'אסינובסקי. למרות שהם מועסקים, רבים מהם היו רוצים במשרות מלאות קבועות, ונוכחותם מצמצמת את לחצי השכר. קצב צמיחה מהיר יותר אפשרי עם NAIRU נמוך יותר.

אפילו בתוך הפד יש חילוקי דעות. וקולו של גרינספן – אף שהוא דומיננטי – הוא רק אחד מ־12 ב"ועדת השוק הפתוח" הקובעת את הריביות. מה היא צריכה לעשות? בעיקר היא צריכה לטעות לצד המלחמה באינפלציה. לכלכלה יש אינרציה רבה. שינויים קלים בשיעורי הריבית אינם עוצרים במהירות את תנופתה. למרות שיעורים גבוהים יותר ב־1994 עלתה הצמיחה על הציפיות. הבנייה היתה גמישה. בספטמבר היו מכירות הבתים כמו בפברואר. כמה קונים אינם שיעורים גבוהים יותר על ידי מעבר ממשכנתאות בריבית קבועה למשכנתאות בריבית משתנה שבמהלך כלל בעלות שיעור ריבית נמוך יותר. בספטמבר אך בערך 22% מן הקונים במשכנתאות בריבית משתנה. עכשיו מגיע השיעור ל־42%, לדברי דייוויד לריאה מהתאחדות בנקאי המשכנתאות.

ייתכן כמובן שהפד טעה. אבל אם שיעורי הריבית עולים גבוה מדי, אפשר יהיה להקל עליהם מאוחר יותר עם נזק זעום בלבד לצמיחה. בניגוד לכך קשה יותר לתקן טעויות אינפלציוניות. במשך 30 שנה ניסה הפד להאריך תקופות צמיחה בעזרת מדיניות של כסף קל. בכל פעם נכשל המאמץ וגרם לאינפלציה גבוהה יותר ולהפרעות כלכליות. בכישלון של שנות ה־80 היתה כרוכה בנייית יתר של בנייני משרדים. מיתונים קורים בכל מקרה וקרוב לוודאי שהם היו גרועים יותר מן הדרוש. מדוע לחזור על הטעות?

FORTUNE

מדוע אני מתעבת את המחשב שלי

אני לא היחידה. טכנופוביה היא אחד מן הסודות המזוהמים של החברות האמריקניות. האם הם לא מסוגלים לעשות את המכונות קלות יותר לשימוש?

שמי הוא ג'ולי ואני טכנופובית. ויידרשו יותר מ־12 שלבים לעזור לי. למרבה המזל יש עוד אנשים כמוני, לכן אני לא מרגישה כל כך רע.

לפי סקר שהזמינה חברת המחשבים דל, 55% מן האמריקנים מתנגדים – אפילו שונאים – כאשר הדיבורים אמורים בניצול הטכנולוגיה בחיי היום יום שלהם. ענף המחשבים עשוי לחשוב שאנשים כמוני הם המתכלים באוטומציה במשרד. אבל זה אינו נכון. אנחנו איננו הבעיה – הם המזהים את הבעיה!

אני יודעת שאנשים המקדמים את הטכנולוגיות החדשות טוענים שהם חושבים הרבה על קלות השימוש, אבל למען האמת המחשב עדיין לא הגיע למצב זה. אני גם מבינה שייתכן שאני יותר טכנופובית ממרבית האנשים: לדברי קבוצת ינקי מבוסטון, אני אחת מ־11% בלבד מן המבוגרים בארצות הברית שעדיין משתמשים בטלפון עם חוגה.

אבל האם ניסיתם פעם לקרוא את המדריך המגיע עם מחשב חדש או עם תוכנה חדשה?

הנה קטע ממדריך שבו נאבקתי קשות: "הפריבילגיות בסוגריים הן אלה המיועדות לך כאשר האלמנט פתוח או לפני שיפתרים. הפריבילגיות שמחוץ לסוגריים ניתנות כאשר האלמנט נשמר בזיכרון. המשמעות היא שמסר נשלח בעת השמירה בזיכרון, לכן אין לך גישת כתיבה לאלמנט כרגע שהוא נשמר בזיכרון".

ממש כרגע. אין זה מפתיע לפיכך שסטיב סמית, מנהל שירותי הלקוח של דל, אומר שהתלונה העיקרית שמקבלת קבוצתו מתוך 12–13 אלף שיחות טלפון יומיות היא: "איך אגרום לדבר הזה לפעול בלי לקרוא את המדריך?"

לנו שונאי המחשבים יש חברים במקומות גבוהים ובלתי צפויים. ג'ק ולש, מנכ"ל ג'נרל אלקטריק, אינו משתמש במחשב אישי. "אני לא צריך מחשב", הוא אומר. "אני לא יודע מה לעשות איתו".

שמועה מרושעת

וקיימת שמועה מרושעת קטנה בעולם ההיי־טק שיש מנהלים בכירים בחברות מחשבים שאינם משתמשים במכונות שלהם. ג'ון אייקרס, שהיה המנכ"ל של יבמ, החזיק במשרדו מחשב אישי אבל מעולם לא נגע בו (אף שליורשו, לואיס גרסטנר, יש 7 כמורים קטנים כאלה ונראה שהוא משתמש בכולם.) גם ג'ין אמדאל, אבי המחשבים המרכזיים המפורסמים ממשפחת 360 של יבמ ומייסד חברת אמדאל, יצרנית מחשבים מרכזיים תואמי יבמ, לא משתמש במחשבים אישיים. הבעיה שלו היא המקלדת. "אני לא יודע להדפיס", הוא אומר. "מעולם לא למדתי".

אה, כן, המקלדת. אחרי הדקומנטציה, העגה המקצועית למדריכים הללו, המקלדת היא המכשול הגדול ביותר לקלות השימוש. לפני 10 שנים קבע הפרוטוקול החברתי של מקום העבודה שמנהלים אמיתיים נמנעו ככל האפשר מעבודה שנודף ממנה ריח של עבודה פקידותית. עכשיו מולידות המכונות מכורות בשכר של 400,000 דולר לשנה. "לימדו אותי בעסקים למסור את ההדפסה למישהו אחר", אומר הארולד פירסון, מנהל בחברת הייעוץ לגודה, שהתחיל זה עתה להשתמש במחשב – התחיל גם זה עתה לחלוק בשירותיה של מזכירה. "אני מרגיש כאילו אני נסוג לאחור".

הענף חושב אולי שעשה את המקלדת ידידותית עם העכבר, כך שאתה יכול לכוון אותו וללחוץ, או שמא זה לכוון וללחוץ פעמיים... או ללחוץ פעם ולגרור... או... יש רק מעט דברים המסוגלים לגרום לשונא מחשבים לחוש יותר מטופש מאשר השרץ המכני הזה. השימוש בהם אינו טבוע בדמם של מרבית האנשים.

היועץ ויקטור ג'נולאיטיס מסנטה מוניקה, קליפורניה, מספר על צעירה שביקשה לקבל משרת מזכירה בחברתו. כאשר מנהלת המשרד נכנסה כדי לבדוק את מבחן ההדפסה שלה על המחשב, היא מצאה את הבחורה עומדת לפני המקינטוש, מעבירה את העכבר הלוך ושוב במקביל למסך ותוהה אם האותיות אמורות להופיע. והיה גם המנכ"ל שבכיתת המחשב הראשונה שלו הרים את העכבר וצווח עליו בקול רועם: "עכבר, קימה!"

עגת הענף אינה עוזרת. איך זה שרק תעשיית המחשבים ותעשיית הסמים מכנות את לקוחותיהן בשם משתמשים? זה אינו מונח המעורר כבוד. רנדאל פילדס, המנכ"ל של קבוצת פארק סיטי, חברת תוכנה מיוטה, מציין ש"לכל דבר שאנחנו עושים במחשוב יש מלה במילון רגיל. מדוע לא נשתמש בה? מדוע אני צריך לומר קנטרול+אלט+F1, כאשר כוונתי היא 'שמור את זה בזיכרון ואחסן את זה'"? העגה מפחידה את הטכנופובים ונותנת לנו הרגשה שמשהו שפעל אתמול לא יפעל היום. אותה מלה ידועה לשמצה "מחק" כבר שכנעה אותנו שאצבע סרוה על המקלדת עלולה למחוק שנת עבודה שלמה, ואחריה המערכת תיפול.

מלים של יורמים

כל הכיוון של הענף הוא לקחת מלים סתומות של יורמים ולכפות אותן על כל השאר – בין אם אנחנו רוצים בהן ובין אם לאו. רצון השתלטות זה עומד בניגוד לכל מה שאנחנו יודעים על איך אמורים להיות היחסים בין יצרן ללקוח. מדוע אנחנו צריכים להישמע ליוצרי תוכנה במקום שזה יהיה להפך?

סיבה אחת היא שמרבית החברות הללו נשלטות בידי אנשים שהאתוס שלהם הוא שאם אינך מסוגל לעבוד עם התוכנה, חבר, זו הבעיה שלך, משום שהיא שיא השכלול.

התוצאה: מוצר הגורם לך להרגיש את עצמך מטומטם, מבוהל ובסופו של דבר מרוגז – לא רגשות שטיפוסים מצליחים בעסקים אוהבים להרגיש בהם. אליס ברידי, יועצת לביזורים לחברות הייטק, מציינת שקיים בלבול במוחנו בין המחשב – כלומר, הקופסה – לבין התוכנה. "הדבר שאנשים מפחדים ממנו הוא התוכנה", היא אומרת. "אבל הם חושבים שזו המכונה".

זו קרוב לוודאי הסיבה לכך שקלמן ושות', חברת חקר שווקים בניו ג'רזי, גילתה כאשר סקרה 1,001 מבוגרים בכל ארצות הברית ש־41% מאלה המשתמשים לעתים במחשבים מרגישים שהם רוצים להשליך משהו על המסך. וש־7% מהם אכן עשו זאת. אנחנו הטכנופובים לא יכולים להאמין שהמספר הוא רק 7%.

"יש משהו במכונה הדוחש בו כלפיך", אומר רוברט לאקי, סגן נשיא למחקר יישומי בבלקור, חברת המחקר המשותפת של תינוקות בל. "אני מקבל את התחושה שהמחשב שלי מציין כל שגיאה שאני עושה ושולח אותה בחזרה ליצרן". ואם משהו כמו לאקי, מדען בעל תואר דוקטור בהנדסת חשמל, פרנואידי מעט לגבי המחשב שלו, לא קשה להבין מדוע מנהלים שילדיהם המתבגרים צריכים לתכנת להם את מכשירי הווידיאו שלהם, אינם ששים להתעמת עם המחשב. קל להם יותר לומר שהם אינם זקוקים לו מאשר לומר שהם מפחדים ממנו. שותף בחברת פרקליטים בוול סטריט נעשה מתגונן כאשר הוא נשאל אם הוא טכנופוב, ואומר: "אני לא חייב לגלות מידע כזה בדבר אופיי. אין לי כל מחויבות לומר שאני גם שוחק ברידג' עלוב".

בריאן מקדרמוט, מנהל בפיטר קונדיל ושות', חברה לניהול כספים בסנטה ברברה, מודה שהוא פוחד ממחשבים אחרי שמצב של מקינטוש קפא לו פעמים אחדות. פחדו נעלם כאשר למד בקורס למחשבים של קומפיוטר אסושיאייטס מאיסלנדייה, ניו יורק, אבל הוא עדיין אומר: "פשוט אין לי זמן להשתמש בו".

במידה רבה טכנופוביה היא נושא של פער הדורות. תתרגלו לזה: "הצעירים עומדים לצד המחשב", אומר פיטר ג'נב, המנכ"ל של רוטיטש. מקדרמוט הוא בן 54, ולש בן 58 וג'ין אמדאל בן 71. כולם בני הדור שלפני המחשב האישי וכולם מעסיקים אנשים המסוגלים לייצר בשבילם עדימות של נתונים, לכן הם אינם צריכים לעשות זאת בעצמם.

נראה שהקו המפריד בין הטכנופובים והטכנופילים הוא גיל 45, משום שמעל 45 קרוב לוודאי שלא כתבת במכונת כתיבה בבית הספר התיכון ובוודאי לא גדלת עם מחשבים. אבל ויקטור גנולאיטיס קבע שקו התפר הוא בין 33–36 שאדריו, לדבריו, אנשים מהססים להיכנס לטכנולוגיות חדשות. ופרנק פילוסו, מנהל טכנולוגיה ראשי בקבוצת התקליטים אמי, חושב שהטכנולוגיה נעה כה מהר שהגיל צעיר יותר, בסביבות 25.

ייתכן שהטכנופוביה תמות בתוך שנות דור משום שהטכנופובים ימותו וכן, תרשו לי לקוות, משום שאנשים בתעשיית המחשבים יבינו שעדיין לא מילאו את ההבטחה של קלות בהפעלה. הכל מציינים את מקינטוש של אפל כמוביל בתחום זה עם תוכנה בעלת דמויות פשוטות שאפשר לכוון אליהן. וקומפאק נכנסה לשותפות עם מיקרוסופט ואינטל המכוונת לייצר חומרה ותוכנה קלות להתקנה ולקשר עם מכשירים אחרים. האינטליגנציה לעשות זאת תהיה מוטבעת במכונה ואנחנו לא נהיה מודעים לה, במקום במערכת בלתי מובנת של הוראות, שם היא נמצאת עכשיו.

למרות זאת התחזית לטכנופובים אינה ברורה. קשה מאוד היום לקבל משרה ניהולית אם אינך איש מחשבים, בדיוק כפי שקשה אם אינך יודע לקרוא. נכון, ג'ק ולש אינו צריך להתחיל לקבל שיעורי מחשב וכך גם אתם – אם אינכם חוששים לאובדן משרתכם. אחרת, מוטב שתתחילו ללמוד. אומר פרנק פילוסו, 46: "אני יכול לומר לכם כמה אנשים אני מכיר, סגני נשיא בכירים, סגני נשיא ומנהלים אחרים – שפוטרו לפני שנה או שבעה חדשים ואינם מסוגלים למצוא עבודה. הם מטלפנים אלי ושואלים מה לעשות. אני אומר להם, 'תלמדו'. אבל הם עדיין טכנופובים. חייבים להשתנות".

לכן אני ממשיכה להילחם עם המכונה הזאת שעל שולחני. האתם יודעים מה? הזזת העכבר מתחילה להיות שעשוע מהור, ויש לי תקליטור קבור במכשיר הזה באיזה מקום שסוף סוף תפסתי איך להשתמש בו. אני עדיין טוענת שאילו אלוהים באמת רצתה שאהיה מומחית בטכנולוגיה, היא לעולם לא היתה ממציאה עסים. בינתיים העצימות המרגעות של רבוזק עוזרות לי הרבה להימנע מלחבוט במצב כאשר הוא מאותת לי בשביעות רצון עצמית "פקודה לא חוקית... פקודה לא חוקית... פקודה לא חוקית..."

הכיוון כלפי מעלה

סימן בטוח של שגשוג הוא עלייה בכמות האשפה. כאשר מדינות עניות נעשות עשירות יותר, וייסט מנג'מנט אינטרנשיונל מוכנה לעזור להן להתמודד עם הבעיה הזאת

Forbes

כאשר נשרף מפעל לחיתולים בבריטניה מוקדם יותר השנה, קפצה וייסט מנג'מנט אינטרנשיונל (WMI) על ההזדמנות לסלק את החיתולים שנפגעו בשריפה. זה היה בדיוק מה שהיה דרוש לה.

החברה הבת של WMX טכנולוג'יס האמריקנית פתחה זה עתה את התא־הרביעי בריסלי, מזבלה בפרברים ליד מנצ'סטר. באתר בריסלי היתה סכנה שספכים מן המזבלה יחדרו לפרשת המים המקומית, לכן צופה בסיס תומך בתחתית המזבלה בציפוי פוליתילן ואחר באבנים מרוסקות. אבל נותרה האפשרות הקלושה שחפצים חדים במסעים הראשונים של פסולת ממגורים ותעשייה ינקבו את הציפוי. החיתולים המקולקלים היו הפתרון. WMI הניחה שכבה של חיתולים על הציפוי המגן וכך היה לה בסיס בלתי עביר לפסולת מסחרית ופסולת מגורים.

ידע תפעולי כזה הוא שעשה את WMX טכנולוג'יס לחברת ניהול האשפה הגדולה והמצליחה ביותר בעולם. WMX הקימה את WMI ב־1992 כדי להשיג עסקים בעולם והנפיקה 20% ממניות החברה הבת בבורסה של לונדון.

הטכנולוגיה של וייסט מנג'מנט היתה בדיוק הדבר שלו היתה אירופה זקוקה. בתוך שנתיים בלבד זינקו הכנסותיה של WMI ב־55%, ל־1.46 מיליארד דולר. הרווח התפעולי עלה ב־70% ל־245 מיליון דולר. אבל המניות של החברה לא הצליחו. כאשר החברה האם נקלעה לקשיים ומחיר המניות שלה ירד, ירדו גם מחירי המניות של WMI בהתאם ועכשיו יש לה מכפיל מחיר/רווח נמוך יחסית.

אבל בעולם האמיתי – בניגוד לעולם המניות – סבלה החברה הבינלאומית רק מעט מן הכשלונות שפגעו בחברה האם. ראשית, לחברה הבת היה הרבה יותר מקום לצמיחה. בעוד WMX שולטת בכ־7% משוק השירותים הסביבתיים האמריקני, ששווין 133 מיליארד דולר, ל־WMI יש רק 0.5% מן השוק מחוץ לארצות הברית, המוערך ב־230 מיליארד דולר. יש רק מעט שחקנים, אם בכלל, העשירים מספיק ומנוסים מספיק כדי להתחרות עם WMI על שוק מתפורר זה.

בראש WMI עומד הפרקליט ארווין פלקמן, 50, אמריקני שהצטרף לחברה האם ב־1977 ועבד אך ורק בצד הבינלאומי. יש לו הצורה שאין לטעות בה של אמריקני השוהה שנים רבות בבריטניה: משקפיים התלויים בחוט על צווארו, כפתורי חפתים בצורת ברזים, מתוך כתל לתמיכה. בגבו הלבוש מעל לבגדיו. את התמיכה הוא מקבל ממנהל התפעול מייקל קליייר בן הדרום וממנהל הכספים נייג'ל וילסון, בריטי הנגיד MIT שהצטרף ל־WMI מג'ינס פיס אוויאיישן.

שלושה אלה פורצים לשוק הבינלאומי בעזרת האסטרטגיה המוכחת ש־WMX הביאה בארצות הברית לכלל שלמות.

קחו למשל את בריטניה, שוק בשווי 1.7 מיליארד דולר שבו 90% מן הפסולת המוצקה נשלחים למזבלות ושבו אין לשום חברה פרטית יותר מ־5% מן השוק. הסילוק בזבל, שבאופן מסורתי היה שייך לרשויות המקומיות, מופרט עכשיו: כל 425 מחוזות המזבלה של בריטניה חייבים להיות מוגשים בסופו של דבר להפרטה. תוכלו להמר על כך ש־WMI תשתתף במכרזי הפרטה אלה, גם במזומנים וגם בידע עמוק כיצד לעבוד.

השוק מבשיל לכך. החקיקה הבריטית סגרה במאי 1994 כמעט 20% מן המזבלות הקיימות. מן הבירוקרטיה של האיחוד האירופי בבריסל מגיע זרם בלתי פוסק של הוראות המעלות את מחיר הסילוק והחיסול של אשפה.

ב־1991 הצטרפה WMI לחברת מים בריטית והקימה את וסקס וייסט מנג'מנט. הביום השותף שילם 340 מיליון דולר לרכישת שתי חברות אשפה בריטיות עם נכסים בשווי 120 מיליון דולר בלבד. החברה, שהחליפה את שמה לוידיקי וייסט מנג'מנט, הוסיפה מאז עוד 120 חברות קטנות וב־1994 יהיו לה הכנסות בסך 150 מיליון דולר ויותר.

כל שוטה יכול להוציא כסף על רכישת חברות. יכולת לשפר את מה שקנית היא הסמל המסחרי של הקונה הנבון. קוליר מסביר מה מחפשת WMI ברכישות פוטנציאליות: "אנחנו שואלים את עצמנו, 'האם נוכל לקנות דלק בצורה תחרותית יותר מהם? צמיגים? תחזוקה? מה בדבר מקום לאשפה?' אנחנו הולכים דבר אחרי דבר דרך דו"ח פיננסי טיפוסי ורואים מה נוכל לשפר".

שבועות אחרי הרכישה הגדולה של השנה שעברה קיצצה ידקיי וייסט את התקורה ב־5 מיליון דולר באמצעות ריכוז הכיטולה. היא איחדה 14 מסופים ל־7 מסופי על. 90 המשאיות הנטענות מאחור שקיבלה עם הרכישה – והדורשות 3 עובדים ונסיעה לאחור הדורשת זמן רב כדי להרים עגלות זבל גדולות – הוחלפו ב־57 משאיות נטענות מלפנים הדורשות רק שני עובדים. רק זה הכפיל את שולי הרווח. "אנחנו מנהלים את כל גורמי העלויות של העסק", אומר פלקמן. בצפון אנגליה, במשרדו של המנהל ניל הארי, נבהלים עובדי WMI מכרזה על הקיר: "רוצים הרפתקאות? רוצים לפגוש אנשים חדשים? רוצים משרה חדשה? רק תפשלו עוד פעם אחת".

בריסלי יודע מנהל האתר ג'ון רטקליף מה משמעותה של הבדיות. הכנסותיה של ריסלי הן 5.6 מיליון דולר בשנה. עלויות התפעול הן 3.1 מיליון דולר. אבל הקציבו מבוסס על רווח תפעולי של 48%, לא 44.6%. "מכים לי בראש על בסיס חודשי", הוא אומר. כדי להגדיל את שולי הרווח שלו פונה עכשיו רטקליף מאשפה אל פסולת כמו קרקעות נגועות הדורשת טכנולוגיה רבה יותר בטיפול אבל מציעה שולי רווח גדולים יותר בהתאם.

מה שעשתה WMI בבריטניה היא עושה על פני חלק גדול מאירופה. היא מבוססת היטב באיטליה, שבדיה והולנד. היא נכנסה לשבדיה ב־1989 באמצעות רכישה. עם 15% משוק היירדים המקומי הגיעו בשנה שעברה הכנסותיה של החברה בשבדיה ל־120 מיליון דולר והיא המובילה בשוק.

הפעילות האיטלקית מכניסה 470 מיליון דולר – והרבה בעיות. עם התהפוכות הפוליטיות באיטליה האט קצב מתן הרשיונות למזבלות חדשות. הנהיגה במשאיות דרך הרחובות העתיקים והצרים היא בעיה ייחודית למדינה זו. החברה האיטלקית של WMI נאלצה לשלוח קטנועים בעלי שלושה גלגלים אל מעבקי הערים ואחר להעביר את תכולתם לכבאיות גדולות יותר בשטחים פתוחים. "כאשר אנחנו סופגים את האשפה אנחנו מרוויחים כסף", מסביר קוליר. "כאשר אנחנו מובילים אותה זה עולה לנו כסף". לכן קנתה החברה משאיות הבנויות מן הצד הדקות במידה מספקת כדי לעבור בכבישי האבן הצרים של ערי אירופה העתיקה. 8 מהן נוספות עכשיו במילנו והן קיצצו 40% בעלות העבודה.

הדרידה לגרמניה היתה קשה. ל־WMI יש פחות מאחוז מן השוק הגרמני, אבל היא רואה הזדמנות בחוק הסביבה האגרסיבי החדש של גרמניה, הדורש מערכת מיחזור מסובכת. חברות גרמניות קיימות מתקשות לפתח טכנולוגיות ותשואות מתאימות. שותפים גרמניים פוטנציאליים טסים עכשיו בקביעות ליוסטון לדיונים על עסקות עם WMI, בשל הטכנולוגיה והביטחון שלה.

היום אירופה, מחר אסיה. הפעילות האירופית של WMI תהיה בעלת הכנסות משוערות של 1.4 מיליארד דולר ב־1994, עם רווח תפעולי חזוי של 245 מיליון דולר. אנליסטים בנאס וכמו מעריכים ש־WMI תהיה 15% מן הרווח התפעולי של החברה האם. אבל אסיה, הנכנסת לפתח העולם העירוני ובתוצאה מכך מייצרת אשפה, מתחילה לרמוז. טייוואן, למשל, תבנה בשנים הקרובות 23 מפעלי הפיכת אשפה לאנרגיה, בשווי כללי של 6 מיליארד דולר. WMI נכנסה למדינה ב־1993 בעזרת רכישה, וצפויה לתפוס אחדות מן ההזמנות הללו.

הפוטנציאל כצוי פה. WMI עשויה להיות עד סוף העשור חברה בעלת הכנסות בסך 6 מיליארד דולר – עלייה של 350% לעומת 1994. האם זו תהיה צמיחה רווחית? את זה עוד נראה.

FORTUNE

ארה"ב הזוכה מהההתרחבות

הצמיחה בחוץ לארץ תעזור לתנופה בכלכלה האמריקנית

זה קורה בכל מקום. בפעם הראשונה מאז 1976 מתרחב כל אזור על פני כדור הארץ בעת ובעונה אחת. ההשלכות של מצב בו־זמני זה כמעט כולן חיוביות לכלכלה האמריקנית, בעיקר לעסקים בעלי מוצר או שירות ליצוא.

יחד עם הצמיחה הכלכלית מגיעה התרחבות בסחר העולמי. חברות אמריקניות יהיו בין המרוויחות הגדולות ביותר. הן מוכנות: שנות הדהארגון שעשו את המיתון הקל של 1990–1991 שנראה לרבים כמשבר של ממש והוציאו את השמחה מן השנים הראשונות של ההתאוששות, מתחילות להשתלם. עם פריון משופר, עובדים טכניים מיומנים ועלויות שאינן עולות, איש אינו יכול לבטל את תחרותיותם של היצרנים האמריקנים. הם הוכיחו זאת בשוק, החזירו לעצמם את חלק השוק שאיבדו בשנות ה־80 ואף יותר. הם להוטים לייצא: באוקטובר אמרו 80% מחברי ההתאחדות הלאומית של מנהלי רכישות שהם מייצאים. "זהו האחוז הגבוה ביותר מאז התחילה ההתאחדות לסקור את הזמנות היצוא ב־1988", אומר ראלף קאופמן, יו"ר ועדת סקר העסקים של ההתאחדות.

הטוב מכל הוא שלקוחותיה הטובים ביותר של ארצות הברית כבר במצב טוב המאפשר להם לייבא יותר, או מתקרבים לכך במהירות. קנדה, הקונה יותר מכפליים מארצות הברית מאשר הלקוח הגדול ביותר אחריה, נהנית מהתרחבות בריאה. ארבע שנים של צמיחה אטית ומיתון יצרו ביקוש כבוש מן העסקים ומן הצרכנים, המוציאים עכשיו כספים כדי לענות על צרכים שלא מולאו. הקונצנזוס של התחזיות בקנדה עומד על צמיחה ריאלית של 4% בתמ"ג השנה וכמעט אותו הדבר ב־1995, לעומת 2.2% בשנה שעברה. יצרנים אמריקנים של כל דבר, ממכונות כבדות לעגלות ילדים, מרוויחים כתוצאה מכך את היצוא לקנדה. למשל, משלוחי ציוד טלקומוניקציה עלו בשנה שעברה בכמעט 20%, כפי שעלו משלוחי תקליטורים וקלטות מוסיקה.

אחרי קנדה מוכרים היצואנים האמריקנים בעיקר ליפאן ולמקסיקו, מדינות בעלות מצב שונה לחלוטין. יפאן, המתאוששת עדיין לצאת מן המיתון, כמעט שלא השיגה השנה צמיחה. אבל קיצוצים במסים ועבודות ציבוריות יחזקו את ההתאוששות הרדומה. התחזית לשנה הבאה נעה מ־0.6% פסימיים של מכון הכלכלה ל־2.9% אופטימיים הרבה יותר של הזרוע היפאנית של מריל לינץ'. אין זה בטוח כי תהיה מודיקת יותר. יפאן תקנה בכל מקרה יותר מן העסקים האמריקניים. היבוא מארצות הברית כבר עלה השנה ב־10%, אף שהכלכלה היתה תקועה למעשה במקום. הין החזק עשה את המוצרים הזרים לזולים ולפופולריים יותר ביפאן. עכשיו שניט צעצועים, טלפונים, תקליטורים ואפילו מכוניות מתוצרת זרה, צריכים הלקוחות היפאנים להתגבר פחות לחדירות נוספות של המשווקים האמריקנים.

גם הכלכלה האמריקנית משתפרת, בעיקר בשל נאפט"א, הגורם ליותר חברות וצרכנים מקסיקנים לקנות מתוצרת ארצות הברית. קטרפילר דיווחה על עלייה של 77% ביצוא למקסיקו בששת החודשים הראשונים של השנה. היו"ר דונלד פייטס אומר שנאפט"א היא הסיבה העיקרית לעלייה זאת. להוציא אסון פוליטי, שכמנו ניצלה מקסיקו רק בקושי בשנה האחרונה, עשוי היצוא האמריקני למקסיקו להתרחב ב־1995 לפחות כמו העלייה של 21% שהושגה עד עתה השנה.

שוקי היצוא האחרים קטנים בהשוואה לשלוש הגדולות, אבל גם הם צומחים. חלק מן הצמיחה נובע מן הדחיפה של קמעונאים אמריקנים כאשר הם יוצאים מחוץ לארצות הברית.

התפשטותה של כלכלת הטכנולוגיה הגבוהה החדשה עוזרת גם היא ליצוא. פול אוטליני, סגן נשיא בכיר באינטל האחראי על המכירות בכל העולם, צופה צמיחה חזקה ביפאן, אסיה ואמריקה הלטינית כאשר חברות באותם האזורים עולות על גל הפריון שהגיע לארצות הברית לפני 5 שנים. "מרבית מוצרינו מיוצרים בארצות הברית, והערך המוסף נמצא ברובו שם", אומר אוטליני.

טכנולוגיה מגבירה גם את יצוא השירותים. עיבוד נתונים ושירותי מידע הם בין הקטגוריות הצומחות במהירות הגדולה ביותר המזוהות בדו"ח של משרד המסחר על יבוא ויצוא פרטי של שירותים. גם היצוא של שירותי טלקומוניקציה מתרחב. חברות אמריקניות מוכרות גם יותר שירותים מחברות הקשורות איתן בחוץ לארץ. אבל הדו"ח מבהיר שיצוא שירותים מבסיס הבית גדול יותר וצומח במהירות גדולה יותר.

היצואנים כבר תורמים תרומה גדולה לבריאותה הכלכלית של אמריקה, והם יוסיפו עוד בשנה הבאה. נפח יצוא הסחורות, כולל מוצרים חקלאיים, צמח בשיעור שנתי של 10% עד עתה השנה, והוא מהווה רבע מכלל הצמיחה הריאלית בתמ"ג. היצוא עשוי בקלות לגדול במספר דו־ספרתי כאשר ההתאוששות וההתרחבות יתחזקו בחלקים אחרים בעולם.

מכללת מיטב
ללימודי שוק ההון
מועדי פתיחת המחזורים הקרובים:
קורס אופציות מעו"ף
5.12.94, ימי ב', 17:30-20.45, 24 שעות לימוד
בשישה מפגשים שבועיים
המרצה: ד"ר רפי אלדור
קורס בסיס:
הבורסה ושוק ההון
27.11.94, ימי א', 17:30-20:45
40 שעות לימוד בעשרה מפגשים שבועיים
לפרטים והרשמה:
טל. 03-6423565,
פקס 03-6422322 או בדואר
אל: מכללת מיטב לשוק ההון
ת.ד. 17479, ת"א 61174
מכללת מיטב לשוק ההון

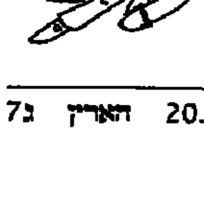

קומטק בע"מ
הודעה בדבר כינוס אסיפה כללית שלא מן המניין

ניתנת בזאת הודעה כי ביום ב', 28.11.94, בשעה 11:00 בבוקר, תתקיים במשרדי חיים אינדיג, רוזנברג, שורץ, עורכי דין, ברח' דיזנגוף 50, מגדל על, קומה 21, בתל־אביב, אסיפה כללית של החברה.

האסיפה הכללית תתקיים בעקבות מכתב דרישה שנתקבל ביום 6.11.94 מאת מחזיקי מניות בחברה ובהתאם לתקנה 7 לתקנות ניירות ערך (הקצאת ניירות ערך בחברה רשומה שהוצעו שלא לציבור), התשנ"ב־1992 ("התקנות"). על פי האמור במכתב הנ"ל, מוגשת הדרישה בשם 4 מחזיקי מניות המחזיקים (ביחד) ב־225,982 מניות רגילות של החברה המהוות כ־5.9% מהון המניות המונפק של החברה.

האסיפה הכללית תתבקש לאשר הקצאה פרטית של 261,535 מניות רגילות של החברה לי.ב.מ. ישראל בע"מ ("הניצעת") בתמורה לסך של 261,535 ש"ח ובהתאם להסכם אשר נחתם בין החברה לבין הניצעת ביום 25.9.94. פרטי ההצעה לניצעת, לרבות תנאי ההסכם הנ"ל, הובאו בהודעה למחזיקי המניות של החברה אשר ניתנה ביום 16.10.94 בהתאם לתקנות. עותק מן ההודעה למחזיקי המניות הנ"ל ניתן לקבל במשרדי החברה ברח' עליית הנוער 42, תל־אביב, בשעות העבודה הרגילות.

אם כעבור חצי שעה מן המועד שנקבע לאסיפה לא ימצא המניין החוקי, תדחה האסיפה לאותו יום בשבוע הבא באותה שעה ובאותו מקום, מבלי שתהיה חובה להודיע על כך לחברים או לכל יום אחר או שעה אחרת או מקום אחר כפי שהדירקטוריון יקבע בהודעה למחזיקי המניות. כתב מינוי של בא כוח או עותק ממנו מאושר על ידי עורך דין, יופקד במשרדי החברה בכתובת הנ"ל לא פחות מ־36 שעות לפני האסיפה או האסיפה הנדחית שבה מתכוון מיופה הכוח להצביע על יסוד אותו יפוי כח.

בפקודת הדירקטוריון

תאריך: 20.11.94

בעולם

טייוואן איירוספייס במו"מ לרכישת אייר אסיה

כחלק מתוכניתה להפוך להיות חברת תעשייה אווירית גדולה

טייפה (בלומברג). טייוואן איירוספייס, ש־29% ממנה בבעלות ממשלתית, הוקמה ב־1991 כדי לסייע בהקמת התעשייה האווירית של טייוואן. בקרוב תשלים החברה את העסקה החשובה הראשונה שלה והיא מקיימת שיחות העשויות להוביל לעסקה נוספת, כך מסרו מנהלים בה.

שלשום אישר דירקטוריון החברה רכישה של 59% מאייר אסיה, חברה לתחזוקת מטוסים בעיר הטייוואנית טיינאן, מקבוצת הבנקאות פירסט טייוואן אינבסטמנט. על פי דובר הקבוצה, היה מחיר הרכישה כ־20.4 מיליון דולר.

בפרויקט אחר, מקיימות טייוואן איירוספייס וחמש שותפות טייוואניות נוספות שיחות עם חברת סוורינגן איירקראפט מארה"ב בנושא בעלות משותפת על מיזם בהיקף 96 מיליון דולר לייצור ושיווק של מטוס נוסעים שבו שבעה מושבים. שלשום אישר דירקטוריון החברה תוכנית לפיה תשקיע החברה 10.2 מיליון דולר ובכך תצטרף לחמש החברות האחרות בהקמתה של חברה שתשקיע במיזם.

ג'ק סון, יו"ר טייוואן איירוספייס, אמר שלשום כי ההסכם הסופי על המיזם המשותף צפוי להיחתם עד סוף השנה.

שני הפרויקטים הם השקעותיה הראשונות של החברה מאז מונה סון ליו"ר בפברואר, לאחר כשלון השיחות על פרויקטים בהיקף גדול יותר עם מקדונל־דגלס ובריטיש איירוספייס.

ממשלת טייוואן מקווה לבנות תעשייה שהכנסותיה יגיעו בשנת 2000 לכ־6 מיליארד דולר.

מאצושיטה שוקלת למכור את חברת הסרטים אם־סי־איי שבבעלותה

החזירה לפעולה את הצוות שעזר לה לרכוש את החברה ב־1990

יוניברסל סיטי, קליפורניה (בלומברג). חברת מאצושיטה הודיעה ליפאן את הצוות שסייע לה לרכוש את MCA, כדי שיסייע לה להחליט אם למכור את כל חברת הבידור או את חלקה, ולתווך במחלוקת שלה עם הנהלת MCA.

ענק האלקטרוניקה מיפאן שכר את שירותיהם של סוכן השחקנים מייקל אוביץ, בנקאי ההשקעות הרב אלן ועורכי־דין ממשרד סימפסון, תאצ'ר ובארטלט בניו יורק כדי לבחון את האפשרויות השונות לעתידה של MCA. צוות זה תיווך ב־1990 בין הצדדים בעת מכירת חברת הסרטים והבידור למאצושיטה, בסכום של 6.59 מיליארד דולר.

לדברי מנהל ב־MCA, שוקל היו"ר לו וסרמן להתפטר מהחברה שבראשה הוא עומד במשך כמעט 50 שנה, אם לא תעניק החברה האם מאצושיטה סמכויות רחבות יותר לו ולנשיא סדני שיינברג.

MCA ומאצושיטה ידונו בינואר '95 ביחסים המתוחים ביניהן בכינוס מן המניין של מועצת המנהלים שיתקיים באוסאקה. אולם לדברי מנהל מ־MCA, בהחלט ייתכן כי מועד הכינוס יוקדם.

אפשרות אחת היא שמאצושיטה תיתן ל־MCA מושב נוסף בהנהלה שלה, שבה חמישה חברים. וסרמן ושיינברג מחזיקים כיום בשני מושבים, דבר המקנה למאצושיטה שליטה בהצבעות ההנהלה. אפשרות נוספת היא לאפשר לשני המנהלים לרכוש בחזרה מניות של MCA.

מאצושיטה העבירה מסרים סותרים בנוגע לשאלה אם תמכור חלק מ־MCA. בחודש שעבר הכחישו בכל תוקף מנהלים בכירים במאצושיטה, כי הם שוקלים למכור חלק מהחברה. אולם מוקדם יותר השנה הם נפגשו עם ג'ון מאלון, מנכ"ל טלקומוניקיישנס, כדי לבחון אפשרות כזו, צעד שהכעיס את וסרמן ושיינברג.

למרות הנכסים הרבים שבבעלותם, לא יוכלו וסרמן ושיינברג לרכוש כמות משמעותית של מניות ב־MCA ללא סיוע מבחוץ. מנהלים בהוליווד העלו את ההשערה, כי מנכ"ל וולט דיסני לשעבר, ג'פרי קצנברג, המפיק סטיבן ספילברג ואמרגן המוסיקה דייוויד גפן, שהכריזו בחודש שעבר על הקמת מיזם אולפנים גדול, עשויים לתמוך בניסיון של המנהלים מ־MCA לשוב ולהשתלט עליה.

בעוד שהשלושה הביעו את תמיכתם במנהלי MCA, הם נמנעו מלהתחייב על הקצאת כספים לניסיון ההשתלטות. עם זאת, צפוי ספילברג, מפיק הסרטים המצליח ביותר בהיסטוריה, לפרוש מאולפני יוניברסל של MCA אם שיינברג יתפטר.

וסרמן בן ה־81 ושיינברג בן ה־58 זקפו על חשבון נבונותה של מאצושיטה לאפשר להם לקנות חלק מרשת טלוויזיה כדי להרחיב את עסקי החברה.

טד"א עשויה להיקלע שוב לפשיטת רגל

מאת חיים הנגזוורקר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). תוכנית ההבראה של חברת התעופה טד"א נכשלה בשל שורה של החלטות גרועות והחלטות שלא התקבלו, כך מסר אתמול העיתון "ניו יורק טיימס".

החברה יצאה מפשיטת רגל לפני 19 חודשים, והתוכנית העסקית שלה צפתה עלייה בהכנסות ל־5.7 מיליארד דולר, כבר ב־1997.

אולם עתה נראה, כי ההכנסות יגיעו ל־4 מיליארד דולר בלבד – מיליארד דולר יותר מהכנסותיה של החברה ב־1993. עתה מדברים על אפשרות שהחברה תיקלע מחדש למצב של פשיטת רגל.

לטד"א מצבת חובות בסך 1.8 מיליארד דולר. מתוך סכום זה עליה לשלם בחודשים הקרובים 800 מיליון דולר לנושים שונים ואין ביכולתה להגיע עמם להסדר כלשהו. בכירים בחברה צופים כי עד ינואר '95 עשויה טד"א להיקלע למצוקה של מזומנים.

עתה נתונה החברה בידיהם של נושיה, ביניהם גם מנכ"לה לשעבר, קארל אייקן, לו צריכה החברה לשלם 190 מיליון דולר בינואר 1995.

העיתון מצטט עובדים בכירים בחברה, הגורסים כי היא ממשיכה לסבול משורה של החלטות רעות שהתקבלו על ידי ההנהלה, שינויים תכופים באסטרטגיה שלה והתיישנות צי המטוסים, שגורמת להוצאות גבוהות לתחזוקה ולדלק. ההנהלה גיבשה תוכנית עסקית אגרסיווית, שלטענת העיתון לא תיפקדה כראוי.

עלייה של 21% ברווחי איי־בי־בי בתשעת החודשים האחרונים

ציריך (בלומברג). קיצוצים מתמשכים בהוצאות סייעו לחברת ABB להתגבר על קיפאון כמעט מוחלט במכירות בתשעת החודשים האחרונים, ולרשום עלייה של 21% ברווח לפני מס, שהסתכם ב־874 מיליון דולר.

חברת ההנדסה השווייצית־שוודית דיווחה על עלייה משמעותית יותר ברווח הנקי במהלך התקופה, ל־444 מיליון דולר, בהשוואה ל־187 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווחים התפעוליים בתקופה האמורה עלו ב־16% והסתכמו ב־1.65 מיליארד דולר בזכות עלייה של 1% במכירות, ל־20 מיליארד דולר.

חברת בראון בוברי, החברה האם השווייצית של ABB, המחזיקה את הבעלות עליה עם חברת אסיאה משוודיה, אמרה כי הרווח הנקי שלה עלה בתקופה הנדונה ב־97% והסתכם ב־283 מיליון פרנקים שווייציים (216 מיליון דולר), בזכות עלייה של 15% בתרומה היחסית של קבוצת ABB, מקור ההכנסות העיקרי של החברה.

ABB מסרה כי שולי הרווח התפעולי שלה עלו מ־7.2 ל־8.2%, כתוצאה מקיצוץ בהוצאות שהחל ב־1993 שהשפעתו ניכרת עתה.

בואינג קיבלה הזמנה בהיקף 700 מיליון דולר מהאפאג־לויד הגרמנית

סיאטל (בלומברג). חברת בואינג מסרה כי חברת האפאג־לויד הגרמנית הזמינה 16 מטוסים מדגם 737־800, בסכום של 700 מיליון דולר. בואינג הציגה לראשונה את הדגם החדש, גירסה מוארכת של 737־400, בתצוגה האווירית בפארנבורו, שהתקיימה בספטמבר.

לדברי החברה, הוכנסו שינויים בתא הטייס ובאגף הנוסעים של המטוס, הותקן בו מנוע משופר המאפשר חיסכון בדלק וטווח טיסה גדול יותר בכ־600 קילומטרים, לעומת הדגם הקודם.

בואינג הודיעה בפארנבורו, כי קיבלה כבר הזמנות ליותר מ־40 מטוסים מדגם זה. מספר זה כולל את ההזמנה האחרונה עליה נודע שלשום. "זהו חלק חשוב מאוד של השוק", אמר דובר החברה, בהתייחס למטוסים בגודל בינוני. במטוסים אותם רכשה האפאג־לויד יש 189 מושבים.

דגמי 737 הם מטוסי הנוסעים הפופולריים ביותר בעולם, ועד כה נמכרו מהם 3,051 יחידות. מחיר הדגמים החדשים נע בין 41 ל־47 מיליון דולר. המטוס מתחרה ב־A־320 של איירבוס אינדסטריז וב־MD־80 של מקדונל־דגלס.

רשות ההגבלים העסקיים אישרה רכישת בורדן בידי קולברג קראביס

קולומבוס, אוהיו (בלומברג). חברת בורדן וקולברג קראביס רוברטס מסרו כי רשות ההגבלים העסקיים הפדרלית אישרה את רכישתה של בורדן בידי KKR. לפי הצעתה של KKR יקבלו בעלי המניות של חברת המזון השקועה בתמורת מניות של KKR בארצ'ר־יאר בניסקו בשווי של 14.25 דולר לכל מניה של בורדן.

בורדן מייצרת מגוון נרחב של מוצרי חלב ומוצרי מזון.

אנהויזר־בוש התחילה למכור בירת באדוויזר בתאילנד

סט לואיס (בלומברג). חברת אנהויזר־בוש מסרה כי התחילה למכור את הבירה באדוויזר, הבירה הנמכרת ביותר שלה, גם בתאילנד.

החברה מסרה כי היא מוכרת את הבירה באמצעות החברה הבת שלה אנהויזר־בוש אינטרנשיונל והמפיץ שלה בבנקוק, תאי אינטרנשיונל פרודקטס. לא נמסר מחירה של הבירה בבנקוק.

לדברי החברה ההשקה מספקת לה שוק בירה חדש הצומח בקצב של 8% בשנה.

צרפת מחפשת משקיעים שירכשו מניות של יצרנית המחשבים בול

פאריס (בלומברג). ממשלת צרפת מסרה כי היא קוראת למשקיעים לרכוש מניות של בול, חברת המחשבים שבבעלותה, הסובלת מקשיים. משרד הכלכלה מחפש משקיעים המעוניינים לרכוש יותר מ־10% ממניות החברה.

המועמדים שיאושרו יצטרכו להגיש עד ה־9 בדצמבר תוכניות לניהול מדיניותה התעשייתית של החברה, כך מסר המשרד שלשום בלילה. הוועדה למכירת נכסי מדינה תסנן את המועמדים הסופיים, וייתנו להם פרק זמן של שישה שבועות לפחות לבצע מחקר מעמיק של בול לפני הגשתה של הצעת הרכישה הסופית. בשלב זה, יותר למועמדים להתאגד ולהגיש הצעות משותפות.

הפסדים גדולים

בול, יצרנית המחשבים השישית בגודלה באירופה, נמצאה ברשימת החברות העתידות להימכר למגזר הפרטי עוד מאז עלייתו לשלטון של ראש הממשלה, אדואר בלאדור, לפני 20 חודשים. בחמש השנים האחרונות צברה החברה הפסדים של יותר מ־20 מיליארד פרנק (3.8 מיליארד דולר) בשל תחרות עזה מצד חברות מארה"ב ומיפאן.

הקריאה למשקיעים באה לאחר ידיעה שפורסמה בעיתון הכלכלי "לז אקו" בדבר התעניינותה של AT&T, חברת הטכנולוגיה הגדולה בארה"ב, ברכישת מניות של בול. אנליסטים מפרשים את התעניינותה של AT&T כניסיון לפרוץ לשוק התקשורת הצרפתי הסגור. ייתכן מאוד כי החברה האמריקנית מתעניינת ברכישה, בשל הקשר של בול עם חברת הטלפונים הממשלתית, פראנס טלקום, המפתחת ציוד תקשורת במשותף עם בול.

"לז אקו" דיווח עוד, כי AT&T הצטרפה לקאדראל, השולטת בחברת האלקטרוניקה הצרפתית קומפאניי דה סיניז, לצורך הגשת בקשה לרכישת 40% מהחברה. ממשלת צרפת מחזיקה באופן ישיר כ־76% מבול ובאופן עקיף ב־17% נוספים דרך פראנס טלקום. קאדראל ו־AT&T צפויות להקים מיזם משותף – 51% בבעלות קאדראל ו־49% בבעלות AT&T – כחלק מהצעת הרכישה.

אנליסטים אמרו כי צפוי שפראנס טלקום לא תקבל בברכה את חיזוריה של AT&T אחר בול.

אולם ממשלת צרפת, שהזרימה אשתקד 8 מיליארד פרנק לבול ועתידה להזרים 3.1 מיליארד נוספים, מעוניינת מאוד למכור את בול וייתכן כי תיאלץ לשקול בחיוב את ההצעה.

אם המהלך יצא לפועל, הרי שביחד עם תוכניותיה של חברת NEC היפאנית להעלות את שיעור אחזקתה בבול מ־4.3 ל־10%, הוא יותיר בידי ממשלת צרפת בעלות על 30% ממניותיה.

בול תהיה החברה השישית שתימכר למגזר הפרטי על ידי ממשלתו של בלאדור.

נייקי מגדילה את הדיווידנד שלה ב־25% ל־25 סנט

ביברטון, אורגון (בלומברג). חברת נייקי הודיעה כי העלתה את הדיווידנד שלה למחזיקים במניות מסוג A ו־B ב־25% ל־25 סנט למניה.

"הגדלה זו של הדיווידנד של נייקי ממחישה את הביטחון שיש לנו ביכולתנו להשיג צמיחה משמעותית ברווחים", אמר פיליפ נייט, היזם של נייקי.

לדבריו הגדלת הדיווידנד תואמת למדיניות החברה לשלם דיווידנד בסך 15%־25% מן הרווח של השנה הקודמת.

קיצוץ בהוצאות איזן את הירידה במכירות של חברת המכוניות דייהטסו

הרווח של החברה עלה ב־280%

טוקיו (בלומברג). דייהטסו מוטור הודיעה אתמול, כי למרות ירידה במכירות גדלו רווחיה במחצית הראשונה של שנת הכספים המסתיימת בספטמבר, משום שהצליחה לקצץ בהוצאות.

הרווח עלה ב־280%, ל־2.094 מיליארד ין (21.32 מיליון דולר), לעומת 551 מיליון ין בשנה שעברה. המכירות ירדו ב־4.9%, ל־345.005 מיליארד ין, לעומת 362.874 מיליארד ין בתקופה המקבילה אשתקד. יצרנית כלי הרכב דייהטסו היא בבעלות טויוטה מוטור.

הקיצוץ בהוצאות סייע להעלות את הרווח התפעולי ב־196% ל־1.9 מיליארד ין, לעומת 643 מיליון ין בשנה שעברה. "נמשיך במאמצינו הנרחבים לקצץ בהוצאות", אמר סגן נשיא דייהטסו, אקידה מידה. דייהטסו פיטרה השנה 1,500 עובדים זמניים מתוך 2,000 שהעסיקה.

השוק המקומי מתאושש

מידה אמר כי שוק הרכב המקומי החל סוף סוף להתאושש, לאחר מיתון שנמשך שלוש שנים, וכי הוא צופה שיפור במכירות במחצית השנייה. במחצית הראשונה מכרה דייהטסו 320,518 מכוניות, ירידה של 16.3% לעומת השנה שעברה.

דייהטסו הודיעה כי הרווח הנקי שלה עלה ב־89.2% ל־1.014 מיליארד ין, לעומת 536 מיליון ין בשנה שעברה, וכי היא תשלם לבעלי המניות שלה דיווידנד ביניים של 1.5 ין למניה.

לשנה כולה צופה החברה רווח נקי של 2.6 מיליארד ין, ובכוונתה לשלם דיווידנד שנתי של 3 ין למניה.

פוינט אוף סייל בע"מ

הודעה בהתאם לסעיף 25ג. לחוק ניירות ערך, התשכ"ח־1968, על תיקון טעויות סופר שנפלו בתשקיף החברה מיום 15 בנובמבר 1994:

בכריכה: בשורה החמישית לפני סוף העמוד, המילה "המיידית" המופיעה לאחר המילים "מתמורת ההנפקה" - תושמט.

בעמ' ה' לתמצית, בעמ' ז־28 ובעמ' י־4: במקום המספר "3,091,512" בשורה התחתונה של הטור השמאלי יבוא "3,091,513".

בעמ' ז־37: בשורה האחרונה, במקום המילים "חוות דעתנו תיכלל" יבוא "ודו"ח סקירה זה יכלל".

בעמ' ט־3: בשורה החמישית לפני סוף העמוד, במקום "שקד" יבוא "קופר".

בעמ' יא־3: בשורה הראשונה שלאחר הכותרת, במקום המילים "הננו לחוות את דעתנו" יבוא "הנני לחוות את דעתי".

בשורה השנייה לפני סוף חוות הדעת במקום המילים "הננו מסכימים" יבוא "הנני מסכים".

בעמ' יב־1: לצד שמו של בארי שקד יוסף "עפ"י יפוי כח".

עבר שבוע / רפי פרסיץ

גרינספן מסכל, פרנקל סוכר

שני הנגידים מודעים היטב למגבלותיהם של להטוטי־ריבית בהדברת התלקחויות אינפלציוניות. אך על רקע זריזותו ונחרצותו של הבנק המרכזי בארה"ב, המשכיל להתמודד עם מארת האינפלציה בעודה באיבה, מוזקרת ההססנות שהפגין בנק ישראל בפיענוח כתובות אינפלציוניות שזעקו מכל הקירות

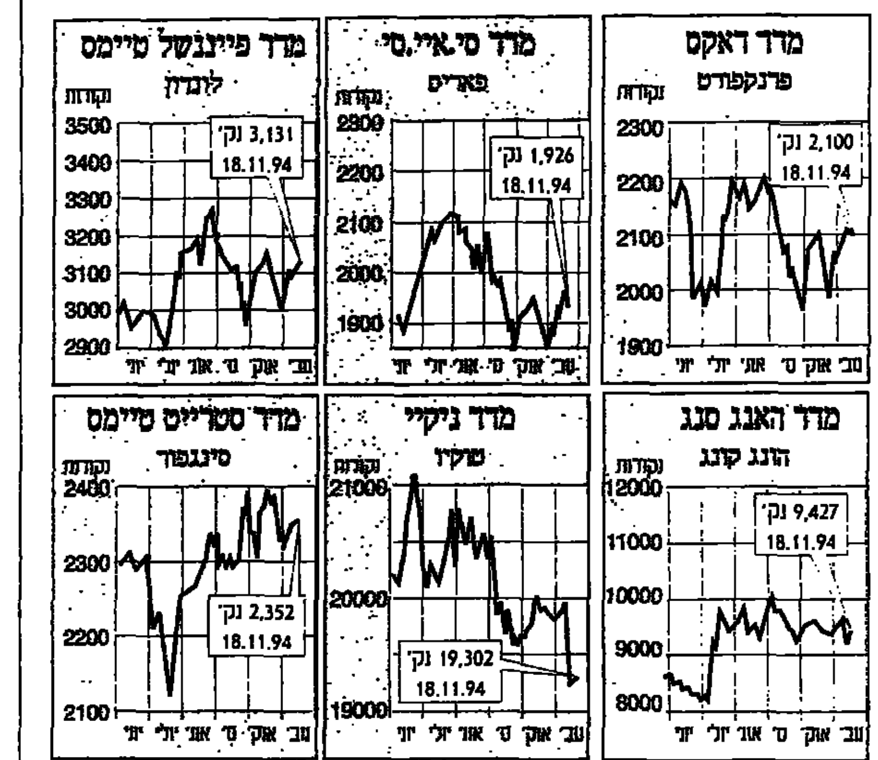

כצפוי, ייקר הבנק המרכזי בארה"ב את שער ריבית הניכיון (שהוא גובה מבנקים, לספק צורכי־נזילותם) מ־4.75% ל־5.5%. צעד זה גרר עליות מתואמות בשאר שערי הריבית לטווח קצר, אך לא הקרין על התשואות לטווחים ארוכים, שהוו מראש את העלייה שבועות אחדים לפני כן ונערכו בעוד מועד לקראתה.

מאז פברואר השנה, עלו שערי הריבית בארה"ב שש פעמים, בשיעור כולל של 2.5%. מדובר בראש וראשונה בצעדי־מנע, האמורים למתן התלקחות אינפלציונית במשק צומח. שיעור האינפלציה השנתי העכשווי בארה"ב נסבל: כ־3%; ובחודש האחרון, עלה בה מדד המחירים לצרכן ב־0.1%, בעוד מדד המחירים ליצרן הצטמק ב־0.5% – שלא להזכיר ירידה ב־5.2% בהתחלות הבנייה.

אף שלא יהיה זה הוגן להשוות את משקה של ארה"ב למשקה של ישראל, מתבקשת השוואה בין פעילות־המנע הנחרצת הזריזה שיזם הבנק המרכזי בארה"ב, שנערך בעוד מועד להתמודדות בסכנת האינפלציה, לפעילות־הבלימה הנגררת של בנק ישראל, שהתמהמה יתר על המידה באיתור סממניה של האינפלציה הגואה.

ההשתהה בנק ישראל באבחון המחלה? הכעודהבנה מחלקת המחקר בפדרל ריזרב בארה"ב ממקבילתה בישראל? או שמא נגזר הסרבול בתזמון התגובתו של בנק ישראל בתלותו היתרה בברכתה המוניטרית של הממשלה, בעוד שהפדרל ריזרב בארה"ב ריבון ועצמאי בהחלטותיו המוניטריות?

מן הסתם, יחלוף זמן רב עד שיתחוור אילו מן ההשערות לעיל (אם בכלל) נכונות. תהיה התשובה אשר תהיה, ברי ששני הנגידים הם הראשונים שיודו בכך שאין די בלהטוטי־ריבית כדי להדביר סכנות אינפלציוניות.

הדולר מתאושש

לנוכח התגובה ההפוכה של שוקי החליפין להבטה העלאות הריבית הדולרית שקיבלו לייקור הריבית בשבוע שחלף, קידמו הפעם שוקי המטבע בעולם בברכה את צעדיו האחרונים של הפד.

במשך השבוע, העפיל המטבע האמריקאי מרמת 1.5310 מארק לרמת 1.56 מארק (מחסום ההתנגדות הטכני הנוכחי), כשהוא נועל את המסחר בניו יורק ביום שישי ב־1.5560 מארק: תוף ההתרחבות בגירעון הסחר בספטמבר, שהסתכם ביותר מ־10 מיליארד דולר.

להערכתו של יוסי פריימן, עשוי הדולר לסגת לרמת 1.5450 עד 1.53 מארק, בטרם יתקוף מחדש את מחסום 1.56 המארק.

שערי הנעילה של שאר המטבעות המובילים לעומת הדולר בשוק המסחר בניו יורק ביום שישי היו: 1.3190 פרנק שווייצי, ו־98.60 ין. את הירידה השבועית הגדולה ביותר מול הדולר רשמה הליש"ט, שנסוגה מ־1.5970 ל־1.5660 דולר.

רגיעה בבורסות

התנודות השבועיות בבורסות המניות המובילות היו מועטות והפכו פחות או יותר את תנודותיהן היומיות של איגרות החוב.

עליות נרשמו בלונדון (+1.8%), בסינגפור (+1.5%), ביוהנסבורג (+1.1%), בפרנקפורט (+1%), בציריך (+0.8%), במילאנו ובהונג־קונג (+0.6%) ובאמסטרדם (+0.5%). ירידות נרשמו בסידני (-1.5%) ובפאריס (-1.1%).

בטוקיו ננעל מדד ניקיי כמעט בלא שינוי, ב־19,302 נקודות, כשמניית סוני סופגת מהלומה של 5% ביום שישי, על רקע תוצאות מאכזבות של כמה מהשקעותיה בארה"ב. בניו יורק חתם מדד דאו־ג'ונס את השבוע ב־3,815 נקודות: עלייה שבועית ב־13 נקודות.

המתכות נוסקות

אחרי הפוגה בת כשבוע, המריאו המתכות התעשייתיות במגמת העלייה המאפיינת אותן באחרונה, כשהן נתמכות בביקושים פיזיים וספקולטיביים גרים.

שער הנחושת הרקיע ב־2,715 ל־2,881 דולר לטונה (+6.1%), שער האלומיניום ב־1,848 ל־1,965 דולר לטונה (+6.3%), שער הניקל ב־7,315 ל־7,640 (+4.4%), שער האבץ מ־1,142 ל־1,175 דולר לטונה, ושער העופרת מ־665 ל־678 דולר לטונה.

לעומתן, הוסיפו שערי המתכות היקרות לדשדש במקומם. הזהב ננעל ב־384.35 דולר לאונקייה (90- סנט בחישוב שבועי), הכסף ב־5.15 דולר לאונקייה (2- סנט), והפלטינה ב־413.50 דולר לאונקייה (+ דולר אחד).

הקפה מידרדר

שער הקפה (עראביקה, חוזה דצמבר) הבקיע בסערה את רמת התמיכה הטכנית בסביבות 1.76 דולר לליברה, שסעדה אותו באחרונה, וחתם את המסחר בניו יורק ב־1.6680 דולר: ירידה שבועית ב־17 סנט (9%). מחסום התמיכה המשמעותי הבא ניצב הרחק, ברמת 1.40 דולר לליברה.

הירידה בשער הקקאו למסירה בדצמבר נבלמה, לעת עתה, במחסום 1,240 דולר לטונה, והוא ננעל ב־1,283 דולר, 4 דולרים פחות מבסוף השבוע הקודם.

שער הסוכר (חוזה מארס) האמיר לרמה של 14 סנט לליברה ונגנעל בניו יורק ב־13.80 סנט, כשהוא מונע על־ידי צמצום ב־50% בתפוקה בקובה. ורכזתפוזים למסירה בינואר טיפס מ־1.1480 ל־1.1755 דולר לליברה.

הכותנה מוסיפה להפגין עוצמה, כשחוזה דצמבר הקרוב מדליף ידיים ב־74.35 סנט לליברה, עלייה שבועית ב־1.28 סנט (+1.75%). שער הבקר (חוזה דצמבר) נסוג מ־70.90 ל־69.9750 סנט לליברה.

לקראת כנס אופ"ק

בשוקי התבואות בלטה העלייה בשער פולי הסויה (חוזה ינואר), שטיפס מ־5.6075 ל־5.7050 דולר לבושל. התירס והחיטה דשדשו במקומם.

שוקי הנפט הגולמי דרוכים לקראת ועידת אופ"ק, המתכנסת השבוע. הירידות בשערי הנפט בשבוע שחלף (מ־17.48 ל־16.72 דולר לחבית בסוג ברנט וה־18.03 ל־17.47 דולר לחבית בתערובת טקסס) מעידות כי אין כרגע חשש שהוועידה תחליט על צמצום מכסות התפוקה.

פוינט אוף סייל בע"מ

("החברה")

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, ניתנת בזאת הודעה על פרסום

תשקיף
הנפקה של

עד 1,100,000 מניות רגילות רשומות על שם בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת ("המניות") בערך נקוב כולל של 1,100,000 ש"ח.

ניירות הערך הנ"ל מוצעים כדלקמן:

הצעה לציבור

1,000,000 מניות מוצעות ב־100,000 יחידות בדרך של מכרז על מחיר היחידה שלא יפחת מ־100 ש"ח ליחידה. המכרז יתקיים ביום 22.11.94. יחידות שלא תרכשנה באותו יום במכרז, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור בשלב ב' של המכרז שיתקיים ביום 24.11.94.

הרכבה ומחירה המינימלי של כל יחידה הינם כדלקמן:

10 מניות במחיר של 10 ש"ח לכל מניה ובמחיר כולל ("המחיר המינימלי") של 100 ש"ח

לא נקבע מחיר מקסימלי ליחידה בהנפקה זו.

הצעה לעובדים

עד 100,000 מניות רגילות רשומות על שם בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת בערך נקוב כולל של 100,000 ש"ח מוצעות לעובדים במחיר של 1 ש"ח (100%) לכל מניה.

באשר לחיוב המס החל על העובדים, ראה סעיף 4.04 לפרק ב' לתשקיף.

ביום 27.12.93 הקצתה החברה לקבוצת משקיעים ("המשקיעים") 70,270 מניות שהוו 26% מן ההון המונפק של החברה על פי הפירוט דלקמן: לדברת שרם/יוזמה־קרן פולריס שותפות מוגבלת ("פולריס") - 32,207 מניות, לפורז קרן למחקר ולפתוח בע"מ ("פורז") - 32,207 מניות וללידר הנפקות ניירות ערך בע"מ ("לידר"), ממנהלי קונסורציום החתמים על פי תשקיף זה - 5,856 מניות. המניות הנ"ל הונפקו בתמורה לתשלום במזומן בסך השווה ל־1,200,000 דולר (3,955,948 ש"ח מותאמים לחודש יוני 1994).

ביום 10.11.94 הנפיקה החברה למשקיעים שמימשו אופציה שניתנה להם על פי הסכם מיום 30.12.93 23,860 מניות שהוו כ־7.89% מן ההון המונפק של החברה בתמורה לתשלום במזומן בסך השווה ל־600,000 דולר (1,803,400 ש"ח). המחיר האפקטיבי המשוקלל של מניה אחת שהונפקה למשקיעים בהקצאות מיום 27.12.93 ומיום 10.11.94 בהתחשב במניות ההטבה שחולקו עד למועד התשקיף הינו כ־6.15 ש"ח (615%). (לפרטים נוספים ראה סעיף 2.02 לפרק ז' לתשקיף).

בהתאם להסכם מיום 30.12.93 בין ה"ה בארי שקד, בריאן קופר, החברה והמשקיעים הסכימו הצדדים שכל זמן שפורז תוסיף להחזיק מניות של החברה שתהוונה 10% לפחות מן ההון המונפק שלה, תהיה פורז זכאית למנות לפחות דירקטור אחד לדירקטוריון החברה. (ראה סעיף 2.02 לפרק ז' לתשקיף).

כ־99% מהכנסות החברה בתקופת ששת החודשים הראשונים של שנת 1994 ובשנת 1993 (כ־98% בשנת 1992) נבעו ממכירות הנעשות באמצעות שלושה מפיצים, שניים מהם בחו"ל ואחד בישראל, באמצעותם משווקת החברה את מוצריה, לפי הפירוט דלקמן:

	בששת החודשים שנסתיימו ביום 30.6.94	בשנת 1993	בשנת 1992
	% מסך ההכנסות	% מסך ההכנסות	% מסך ההכנסות
מפיץ א' (ישראל)	31.49%	35.80%	19.03%
מפיץ ב' (חו"ל)	60.97%	46.36%	51.97%
מפיץ ג' (חו"ל)	6.30%	16.54%	26.77%

הפסקת ההתקשרות עם המפיצים הנ"ל, כולם או חלקם, עלולה להשפיע באופן מהותי לרעה על התוצאות העסקיות של החברה. (ראה סעיף 14 לפרק ד' לתשקיף).

הנפקה זו הינה הצעה ראשונה לציבור של ניירות ערך של החברה.

ניירות הערך של החברה יסחרו במסגרת הרשימה המקבילה.

המנהל הכללי של החברה מכהן גם כיו"ר הדירקטוריון שלה. לחברה תלות במנכ"ל החברה שהינו גם מנהל צוות מחקר ופיתוח ובסמנכ"ל החברה שהינו גם מנהל הכספים שלה.

לא נקבע ייעוד ספציפי לכספי תמורת ההנפקה והם ייועדו למימון פעילותה העסקית של החברה כפי שיוחלט על ידי הדירקטוריון מעת לעת.

שוק מוצרי החברה מתאפיין בהתפתחויות מהירות ומתמידות והצלחת החברה תלויה ביכולתה לפתח בכל עת דורות חדשים של מוצרים. על מתחרות החברה בחו"ל נמנות חברות מחשבים מובילות ובעלות משאבים כספיים גדולים. כניסתם של גורמים נוספים לענף עלולה לפגוע באופן מהותי בעסקיה של החברה. מוצריה של החברה אינם מוגנים בפטנטים והחברה סומכת את ההגנה על מוצריה בהגנה מכח פקודת זכויות יוצרים. לעניין גורמי סיכון נוספים ראה סעיף 23 לפרק ד' לתשקיף.

באשר להתחייבות החברה לערוך הסדרים על חשבונה אם לא יתקיים פיזור מזערי של החזקות הציבור בתום שלב א' ושלב ב', אם יתקיים, אך מספר המחזיקים יעלה כדי 40% לפחות ממספר המחזיקים המזערי (ובלבד שההון העצמי של החברה לאחר הרישום לא יפחת עקב הסדרים כאמור מן ההון המינימלי בהתאם להנחיות הבורסה) - ראה סעיף 3.08.3 לפרק ב' לתשקיף.

הדוחות הכספיים של החברה לשנים 1990, 1991, 1992 ו־1993 הותאמו בדרך של הצגה מחדש (RESTATEMENT), על מנת לשקף, בתוקף למפרע, את השינויים בטיפול החשבונאי בגין הכרה בהוצאות תמלוגים לממשלת ישראל על בסיס צבירה, בגין רישום מיסים נדחים ובגין רישום דיווידנד מוצע. ראה חוות דעת המבקרים ובאור 2 יב' לדוחות הכספיים.

לעניין עסקאות של החברה עם בעלי ענין ראה פרק ט' לתשקיף.

באשר להתחייבות החברה לשפות את החתמים בקשר עם תשקיף זה - ראה סעיף 3 לפרק ג' לתשקיף.

ההנפקה לציבור מובטחת בחיתום. סך כל ההוצאות המיידיות במזומן הכרוכות בהנפקה זו (עמלות החיתום, הניהול, הריכוז, ההפצה וההוצאות הנוספות) מוערך ע"י החברה בסך של כ־1,620 אלפי ש"ח המהווה כ־16% מתמורת ההנפקה כשהיא מחושבת לפי המחיר המינימלי ליחידה.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג במשרדי החברה ובסניפי הבנקים.

עותק מהתשקיף ומהיתר לפרסומו יוגש לרשם החברות לא יאוחר מיום עסקים אחד לאחר תאריך התשקיף.

מנהלי קונסורציום החתמים: לידר הנפקות ניירות ערך בע"מ, לידר ושות' חיתום בע"מ, אנליסט אי.אמ.אס ניירות ערך בע"מ, אפיקים חיתום (1993) בע"מ, ספנות־מנפיקים וחתמים בע"מ, סהר חיתום והנפקות (1993) בע"מ.

הודעה זו אינה מהווה הזמנה לרכישת ניירות הערך המוצעים.

תאריך התשקיף 15.11.94

נדל"ן

יסודות

בטוחה: תוכניות חיסכון עדיפות כהשקעה על דירת מגורים. "השוואת מחירי הדירות למחירי שכ"ד באזור המרכז מראה, כי התשואה הנובעת מקנייה והשכרת דירה נמוכה משמעותית מהתשואה המתקבלת מהשקעה פיננסית חסרת סיכון" (עמוד ג10).

מגדלי שקל – ממקרקעין להיטים. מגדלי שקל לא מאמינה במחירי הנדל"ן המנכ"ל גדלד סלפסט, עושה לגיוון הפעילות. לדבריו, מחירי הנדל"ן בשיא, ממנו יוכלו רק לרדת. במקום נדל"ן הוא מייבא עתה להיטים מפינלנד (עמוד ג11).

הסכמי פיתוח – המינהל נתן אבל הוא גם לוקח. הודעות על ביטול הסכמי פיתוח בשלוש לאחרונה לחברות הבנייה. במקרים אחדים חזר בו המינהל מהביטול, אך במקרים בהם יבוטלו ההסכמים יזכו החברות לפיצוי נאה (עמוד ג12).

חברת עזרה ובצרון תבנה דירות מגורים בדרום ת"א. החברה החליטה להרחיב את פעילותה ולהצטרף לתחום ייזום פרויקטים למגורים. היא אף פנתה לכמה משרדי תיווך שיסייעו לה באיתור מגרשים לרכישה בשכונת פלורנטין או בכרם התימנים (עמוד ג10).

קומה נוספת למלון "הר הכרמל". מיליון דולר יושקעו בהרחבת מלון "הר הכרמל" בחיפה ב־40 חדרים. למלון תתווסף קומה שלישית בשטח של כ־1,000 מ"ר, כולל בריכת שחייה מקורה (עמוד ג10).

ינוב – 4 בניינים בכפר סבא בעסקת קומבינציה. החברה מקימה בימים אלו בכ"ס 3 בניינים שנרכשו בעסקת קומבינציה נפרדות של כ־42% (עמוד ג10).

ניו יורק – מתחמם, מתחמם – אך עדיין לא לוהט. מתווכים בעיר מדברים כבר זמן רב על ה"בום" הגדול שיביא עמו המעבר לשוק הדירות למכירה של ניו יורק. ואכן, ניכרת התעניינות רבה בשוק הנדל"ן. ובכל זאת – השוק לא מבריא (עמוד ג11).

עיריית חולון תמכור במכרז מגרש ברחוב הנקין. המגרש יועד לבניית בניין משרדים בן 8 עד 10 קומות, אך בעירייה החליטו להגיש בקשה לשינוי תוכנית נקודתית, ולהפוך את ייעודו לבניין מגורים רב קומות (עמוד ג12).

איך להגדיל זכויות בנייה בנתניה

התהליך קצר, חוקי ופשוט: מוציאים היתר בנייה למשרדים ומסחר ומשנים בתוכנית בניין עיר את ההיתר לבנייה למגורים, המאפשר נפח הבנייה גדול יותר. לאחר מכן מוציאים היתר בנייה למסחר ומשרדים בהתאם לאחוזי הבנייה המותרים למגורים. במקרה של שקד נתנאל מדובר ברווח נקי של 2,000 מ"ר

מאת נעה וסרמן

"כמה מטרים מותר לבנות על מגרש קיים?" על שאלה זו ניתן לתת בדרך כלל תשובה ברורה ומדויקת. זאת, כיוון שתוכניות בניין עיר מגדירות את אחוזי הבנייה שיקבל יזם במקרה של בנייה למגורים, לשימושי מסחר, למשרדים, לתעשייה, או להייטק.

אחוזי הבנייה הניתנים בנתניה לפי בנייה למגורים, גבוהים מאחוזי הבנייה המותרים לבנייה למשרדים ומסחר. בהתבסס על השוני באחוזי הבנייה לפי הייעוד השונה, מצאה חברת שקד נתנאל דרך חוקית ופשוטה להגדלת אחוזי הבנייה, אותה יישמה בפרויקט "בית רמז" למשרדים ומסחר הנבנה על ידה במרכז העיר.

החברה רכשה במארס '92 עם חברת ניר – חברה בת של הוועד הפועל של ההסתדרות – עסקת קומבינציה לפי 42.5% על מגרש בשטח 2.5 דונם. השטח שימש במשך שנים ארוכות כמבנה הספרייה המרכזית של נתניה.

תוכנית בניין עיר בעת ביצוע העסקה התירה שימוש במגרש לבנייה למטרות מגורים, או להיתר פין למשרדים ומסחר. היתר הבנייה הראשון שהוציאה החברה איפשר את הריסת המבנה הישן והפירות לבניית חניון תת־קרקעי בגובה של שתיים וחצי קומות, בשטח של כ־5,000 מ"ר. בהתאם להיתר הרסה החברה בסוף שנת '92 את המבנה הישן והחלה בעבודות להקמת החניון.

היתר הבנייה השני שהוציאה החברה איפשר לה בניית שטחי משרדים ומסחר בהיקף של 4,500 מ"ר. ההיתר קבע בניית קומה מסחרית, קומת גלריה, קומה מפולשת ו־4 קומות משרדים. לאחר קבלת ההיתר פעלה החברה לשינוי תוכנית בניין עיר, כך שזכויות הבנייה לשטחי המסחר והמשרדים יוגדלו ויותאמו לזכויות הבנייה שנקבעו בתוכנית בניין עיר המקורית לשטחי המגורים. לאחר שפעולה זו הסתיימה ביקשה החברה היתר בנייה חדש לבניית שטחי משרדים ומסחר בהיקף של שטחי המגורים. במקביל תיכננה וביצעה החברה את הפרויקט, כך שניתן יהיה להגדילו בעתיד על פי ההיתר המצופה.

בסיומו של התהליך קיבלה החברה תוספת של אחוזי בנייה בהיקף של 3,700 מ"ר, 2,000 מ"ר מתוכם לשטחים עיקריים ו־1,700 לשטחים משניים. בימים אלה נמצא הפרויקט בשלב גמר שלד ושיווק והוא כולל 2.5 קומות של חניונים, בהם כ־180 מקומות חניה, 2 קומות מסחריות ו־7 קומות משרדים.

תכנון הפרויקט נעשה על ידי משרד האדריכלים "אוהלי גל" והוא בולט בעיקר בזכות פרגולה המקיפה את הקומות המסחריות וצורתו הקמורה של המבנה. בסך הכל תשקיע החברה בפרויקט 28 מיליון שקל והיקף התקבולים הצפוי עומד על 35 מיליון שקל.

שיווק הפרויקט נעשה על פי תמהיל מדויק, לפיו השטחים המסחריים יענו על צרכי שטחי המשרדים. כך, לגבי קומה וחצי מתוך שטחי המשרדים מתנהל מו"מ עם אחת מקופ"ח, וכשליש (350 מ"ר) משטחי הקומה המסחרית הראשונה של הפרויקט יושכרו לרשת בתי מרקחת גדולה.

בימים אלה מתנהלים מגעים עם רשת מזון להשכרת 200 מ"ר, ולגבי 75 מ"ר נוספים מתנהל מו"מ עם בנק, אשר ישכור במקביל 250 מ"ר בקומה המסחרית השנייה בפרויקט. כל השטחים יושכרו במחיר הנע בין 5.5% ל־9% ממחזור המכירות. יתרת השטחים בקומה הראשונה, כ־450 מ"ר, תחולק ליחידות בגדלים של 40–60 מ"ר אשר יושכרו במחירים הנעים בין 30–35 דולר למ"ר.

בקומה המסחרית השנייה בפרויקט יושכרו שטחים למשרדי נסיעות, חנויות לצרכי משרד ו"בית קפה מהיר", שישרת את המועסקים בקומות המשרדים ובאיזור. שטחים אלו יושכרו במחירים הנעים בין 25 ל־28 דולר למ"ר.

שלוש הקומות הראשונות של המשרדים בפרויקט יימסרו, מתוקף עסקת הקומבינציה, לוועד הפועל של ההסתדרות. החברה מנהלת מגעים למכירת קומה או קומה וחצי לאחת מקופות החולים, במחיר של 2,100 דולר למ"ר.

החברה מנהלת מגעים להשכרת קומה נוספת לגוף ציבורי גדול, ככל הנראה ב־13.5 דולר למ"ר. יתרת השטחים בפרויקט תושכר במחיר של כ־15 דולר למ"ר, או תימכר במחיר של כ־2,350 דולר למ"ר.

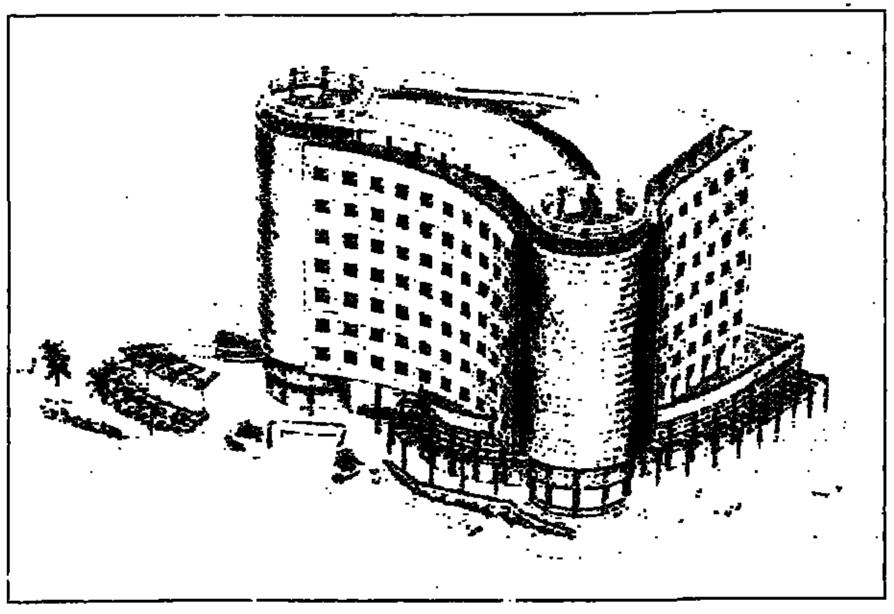

מודל של בית רמז. שקד נתנאל תשקיע בפרויקט 28 מ' ש'. היקף התקבולים – 35 מיליון שקל

היצע מגוון של מגרשים באזורים אטרקטיביים

עורכי דין ומתווכים בנתניה מרוכזים על היצע מגוון של מגרשים באזורים אטרקטיביים בעיר. כך, מוצע למכירה קולנוע השרון שבבעלות משפחת לנדאו. המגרש עליו נמצא הקולנוע הוא בשטח של 2.5 דונם והמחיר המבוקש עבורו מתקרב ל־10 מיליון דולר.

לאורך רחוב הרצל בנתניה מוצעים שני מגרשים מעניינים. הראשון מוכר בעיר כמגרש אקסלרוד – שטחו 2 דונם וכיום פועלת במקום תחנת לתדלוק בנזין. מגרש צמוד למגרש אקסלרוד – מגרש פז – גם הוא בשטח של 2 דונם. ומוצע למכירה בעסקת קומבינציה. הבעלים מבקשים להשאיר על השטח את תחנת התדלוק הפועלת במקום ולהערכת אנשי נדל"ן, ניתן יהיה לערוך על המגרש עסקת קומבינציה של 25%.

מגרש נוסף, בשטח של 5 דונם, מוצע בעסקת קומבינציה על יד קניון נתניה. על המגרש ניתן לבנות שטחי מגורים מסחר או משרדים. להערכת אנשי נדל"ן, ניתן יהיה לבצע במקום עסקת קומבינציה לפי 35%.

נתניה צפויה לזכות לתנופת פיתוח מהותית עם אישור תוכנית נת/600 לבניית 2,600 דירות ו־3,000 חדרי מלון ברצועת החוף של העיר ממערב לרחוב בן גוריון. תוכניות הפיתוח בנתניה כוללות בנייה של כ־18 אלף דירות חדשות בעיר, בין היתר באגמים ושער הים.

עלייה של 9.5% במדד תשומות הבנייה בעשרת החודשים הראשונים של השנה

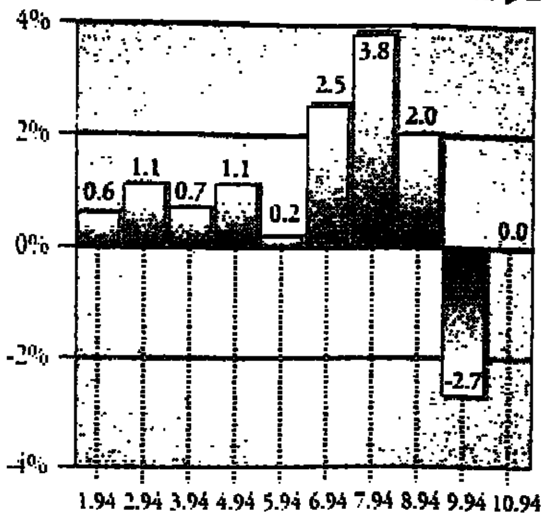

מדד מחירי התשומות לבנייה למגורים שמר בחודש אוקטובר על רמה זהה לרמתו בחודש ספטמבר.

בסך הכל עלה מדד מחירי התשומות לבנייה בעשרת החודשים הראשונים של השנה ב־9.5%.

למדד זה מוצמדים התשלומים על דירות רבות במשק.

הדולר אליו מוצמדים התשלומים על יתרת הדירות במשק עלה מתחילת השנה ב־0.44%. באוקטובר '94 עלו מחירי הדיור ב־0.9%. זהו החודש הראשון בשלוש השנים האחרונות בו מחירי הדיור עולים בקצב נמוך מקצב עליית המדד הכללי.

עיריית ת"א תמכור חלקה במגרשים לבעלים המחזיקים ביותר מ–50% משטחם

ועדת הכספים של עיריית תל אביב קבעה בישיבתה האחרונה, כי במגרשים אשר בהם לעירייה בעלות שולית, יימכר חלקה לבעלים העיקריים, לפי מחיר שומה. על פי ההחלטה, תפעל העירייה בדרך זו, במקרים בהם בבעלות על המגרש משתתף גורם דומיננטי, המחזיק ביותר מ־50% בבעלות על המגרש, ולעירייה פחות מ־25% אחוזי בעלות. מחיר חלקה של העירייה במגרש ייקבע על פי הערכת שמאי חיצוני, והוא יימכר ישירות לבעלים הדומיננטיים במגרש. עד כה נהגה עיריית ת"א למכור את חלקה במגרשים מסוג זה במכרז פומבי הפתוח לציבור. ההחלטה התקבלה בעקבות מכירת חלקה של העירייה במגרשים בגוש הגדול, הסמוך לשיכון ל' בת"א, במכרזים פתוחים. בעסקות אלה ניצלו הרוכשים החדשים את הקנייה למטרות השקעה ולא פעלו לקידום הבנייה בשטח, המצוי בתנופת בנייה.

בבעלות העירייה חלקות שוליות נוספות בגוש הגדול והיא אינה מעוניינת למכור את חלקה בהן לגורמים העלולים לטרפד את מימוש הקרקעות ולפגוע בבעלים העיקריים. החלטת ועדת הכספים תאושר סופית בישיבתה הבאה.

סופר "הארץ"

אזורים תבנה 132 קוטג'ים ודירות בנהריה בהיקף של 25 מ' ד'

מאת זיו מאור

חברת אזורים תבנה בשכונת עין שרה, בדרום נהריה, פרויקט בן 132 דירות, בהיקף מכירות של כ־25 מיליון דולר. לפי התוכנית יכלול הפרויקט 110 קוטג'ים ו־22 דירות בשני בניינים. שטח הקרקע עליו יוקם הפרויקט הוא 32 דונם, שנרכשו על ידי החברה בשנת '80.

הקוטג'ים בפרויקט הם דו־משפחתיים. כל קוטג' יכלול 6 חדרים בשטח של כ־140 מ"ר וההערכה היא שמחירו יהיה כ־200 אלף דולר. בשני הבניינים יהיו 18 דירות בנות 3 חדרים, שמחיר כל אחת מהן נאמד בכ־120 אלף דולר ו־4 דירות בנות 4 חדרים במחיר של כ־160 אלף דולר. בנוסף, יכלול הפרויקט, שאזורים מקווה להתחיל בבנייתו עד מארס '95, 200 מ"ר חנויות.

חברת אזורים מחזיקה בקרקע נוספת ברצועת החוף של שכונת עין שרה, המיועדת לבניית מלון דירות. גם שטח זה, המשתרע על 14.5 דונם, נרכש בשנת '80.

שכונת עין שרה ממוקמת באחד משלושת האזורים בעיר שבהם מתירה תוכנית המתאר החדשה של העיר בנייה מסיבית. תוכנית המתאר של השכונה מאשרת בניית כ־2,700 דירות, רובן וילות וקוטג'ים. בחלקים מסוימים בשכונה מותרת בנייה צפופה יותר, של יחידות דיור במבנים בני 2 ו־2.5 קומות ובמרכז השכונה מותרת הקמת בניינים בני 3 קומות. לאורך כביש מספר 4 החוצה את השכונה – כביש תל אביב־ראש הנקרה – יוקדש שטח צר יחסית למסחר.

תוכנית המתאר של עין שרה מתייחסת גם לרצועת החוף הגובלת בתחומה. במרבית שטחה של הרצועה, שאורכה כקילומטר ורוחבה כ־100 מטר, אמורים להיבנות בתי מלון, מלונית ומלון דירות. 150 מטרים מהחוף יועדו לחוף רחצה.

תוכנית המתאר החדשה לעיר מאשרת הקמת אלפי יחידות דיור. בינתיים החלו בבנייה רק בשכונת עין שרה

כיום מיושב רק חלק קטן מהשכונה, שרוב שטחיה נמצאים בבעלות פרטית. בין הבעלים גם חברות בנייה כרסקו, דנקנר, פריצקר ואזורים והשאר – בעלים של שטחים קטנים בני דונם או פחות מכך.

מהנדס עיריית נהריה גבריאל גבריאל מסר, כי בשלוש השנים האחרונות אושרו בעיר תוכניות בנייה לכ־6,000 דירות, שעדיין לא החלו להיבנות. לדברי גבריאל, מדובר במתחמים שלגביהם ניתן להגיש תוכניות מפורטות לתעודה המקימת כבר היום.

בין מתחמים אלו אזור בדרום העיר, עליו קיימים היום בניינים בני 4–8 קומות, שרובם נבנו בשנות ה־70.

695 דירות בדרום אלף בצפון

לפי תוכנית המתאר החדשה, באזור לבניינים הקיימים ייבנו בניינים בגובה דומה, שיכללו 695 דירות. המתחם קיבל את כל האישורים הדרושים לבנייה. הקרקע במתחם זה היא קרקע בבעלות מינהל מקרקעי ישראל, שעדיין לא החל בשיווקה.

בנוסף, אושרו לבנייה במסגרת תוכנית המתאר 2,000 דירות במתחם מזרחי לכביש מספר 4. מרבית הקרקע באזור זה היא אדמת מינהל. מתחם זה שימש לחקלאות ועבר שינוי ייעוד למגורים. הבניינים שמתירה התוכנית לבנות באזור זה הם בגובה 4–8 קומות.

בצפון נהריה מאושרות לבנייה כ־1,000 יחידות דיור נוספות. הקרקע באזור זה היא קרקע פרטית, השייכת למספר קטן של בעלים. באזור זה מתוכננת בניית וילות, קוטג'ים ובנייני מגורים. בינתיים לא הוגשו לעירייה תוכניות בנייה מפורטות על ידי בעלי קרקע או יזמים.

הצורך בתוכנית מתאר חדשה התעורר בעקבות צמיחת אוכלוסיית נהריה בכ־40% בשנים האחרונות. על פי נתוני העירייה, ב־88' מנתה העיר 29 אלף תושבים והיום מתקרב מספרם ל־44 אלף. חלק ניכר מהגידול תרמו העולים אך תושבים רבים הגיעו לנהריה גם מערי הצפון השכנות ומאזור המרכז.

רסקו מוכרת מגרשים בנהריה להקמה משותפת של קוטג'ים

החברות דנקנר השקעות, פריצקר ורסקו יחלו בעוד כחודשיים בבניית פרויקט "עין שרה" בדרום נהריה, בהשקעה של כ־30 מיליון דולר. החברות הגישו בקשה לבניית 66 קוטג'ים, שמהווים את השלב הראשון בפרויקט, בו ייבנו 280 קוטג'ים בסך הכל.

הקרקע בבעלות רסקו, שנרכשה בשנות ה־30, מיועדת לבניית 240 קוטג'ים ובבעלות פריצקר קרקע ל־40 יחידות נוספות. הקרקע, עליה יוקמו היחידות במסגרת השלב הראשון, היא בבעלות מלאה של רסקו. דנקנר ופריצקר רכשו כעת שליש (כל אחת) ממנה, לפי מחיר של 35 אלף דולר לקרקע ליחידה, לא כולל פיתוח ומע"מ. ליווי פיננסי לפרויקט יעניק בנק הפועלים.

לדברי ברוך אלשיך, מנכ"ל חברת רסקו, ניתנה לחברות דנקנר ופריצקר אופציה לרכישת יתרת הקרקע בפרויקט, אך המחיר הוא פועל יוצא של מימוש השלבים הראשונים. "יש לקחת בחשבון את עליית ערך הקרקע בסיום השלב הראשון של הפרויקט", אמר אלשיך, "וזו הסיבה שלא מכרנו כעת את כל הקרקע". גורמים בחברת רסקו הסבירו, כי החברה החליטה לשלב שותפים בפרויקט, שכן "ענף הבניין, לאורך זמן, הוא ענף עם תנודות חזקות". אלשיך הוסיף, כי אמנם רסקו היתה יכולה לבצע את כל הפרויקט בעצמה – אך הדבר היה מחייב מצדה מהלך של התרחבות, בעוד שהיא מעוניינת "לשמור על מסגרת מצומצמת", לדבריו. "רסקו נוטה, כמו גם חברות בנייה אחרות בענף, לשתף פעולה עם חברות נוספות ובכך לחלק סיכונים ולשמור על יכולת תמרון גם בתקופות קשות יותר".

חברת רסקו מעסיקה בימים אלו כ־60 עובדים, מתוכם כ־30 פועלי בניין. יצוין, כי בעבר העסיקה החברה כ־1,500 פועלים.

רפי ביסקר, מנכ"ל דנקנר השקעות, אמר כי בימים אלו מוקמת מינהלת ל"עין שרה", שתהיה אחראית על הביצוע. ביסקר מעריך, כי מחיר קוטג' בפרויקט יהיה 230–250 אלף דולר.

סופר "הארץ"

יזמים יקבלו אופציה ל–20% מהשטח או נפח הבנייה בקרקע לא מתוכננת

מאת נעה וסרמן

מינהל מקרקעי ישראל מתכוון להתחיל בעוד כחודשיים בשיווק קרקע לא מתוכננת ליזמים. הקרקע תשווק בחטיבות גדולות של כ־1,000 דונם במכרזים ל־8 שנים. מתוכן יקבו ליזם שלוש שנים לתכנון הקרקע, כך מסר ל"הארץ" מנהל המינהל, עודי וכסלר.

על פי המודל הראשוני המתגבש בימים אלה במינהל, תיעשה בדיקת התכנות בסיסית, שתקבע את היקף יחידות הדיור ושטחי המסחר שניתן לבנות על הקרקע. הזוכה במכרז יקבל אופציה לרכישת 20% מהשטח או מנפח הבנייה, לפי הגבוה מבין השניים.

לדברי וכסלר, מרבית הקרקעות שישווקו בשיטה זו יהיו חקלאיות. שליטת המינהל על פי מודל זה מובטחת, שכן שיעור הפיצוי הגבוה ביותר המוקצב לחקלאים על פי תקנה 666 להפשרת קרקעות חקלאיות עומד על 27%; היזם יקבל כאמור 20% – ולמינהל תיוותר, במקרה הגרוע, שליטה של 53%.

לאחר אישור הליכי התכנון בקרקע, ישווה המינהל בין השטחים לבנייה על פי בדיקת ההיתכנות ובין השטחים שיאושרו בתוכניות, כדי לקבוע אם קיימים הפרשים המחייבים תוספת תשלום למינהל. יזמים לא יקבלו הפרשים שיצטברו לטובתם.

איתור חלק מהקרקעות שישווקו בשיטה זו הוא אחד מתפקידיה של ועדה מיוחדת לתכנון ארצי רב שנתי שמינה וכסלר לאחרונה.

על פי המודל לשיווק קרקע בלתי מתוכננת, מתכוון המינהל לשווק עד אמצע '95 20 אלף דונם. יצוין כי המודל אינו סופי וכי תבניתו המדויקת תיקבע בתוך שלושה שבועות. אומדני השיווק לשנה הקרובה מותנים בכך שבית המשפט הגבוה לצדק, שבו תלויה ועומדת העתירה שהוגשה נגד תקנות 666 ו־667 להפשרת קרקעות, לא יקבל החלטה שתעצור את התקנות.

לאחרונה פירסם המינהל שורת הנחיות מפורטות ליישום תקנות אלו. בין השאר קובעות ההנחיות כי שינוי הייעוד ייעשה בשלושה שלבים. בשלב הראשון תתקבל החלטה עקרונית על שינוי הייעוד. בשלב השני ייחתם הסכם בין המינהל ובין בעלי הזכויות בקרקע עד להעברת תוכניות המתאר. בשלב השלישי ייחתם הסכם פיצוי בין המינהל ובין בעלי הזכויות בקרקע. יישוב חקלאי שיתקשר עם המינהל לשינוי הייעוד, יוותר על זכות הערעור.

עוד קובעות ההנחיות כי כל תוכנית לשינוי ייעוד תהיה ביוזמת המינהל או רשות ממשלתית אחרת. בעל הזכויות יתחייב להמשיך לעבד את הקרקע עד לשינוי הייעוד. אם לא יאושרו תוכניות שינוי הייעוד בוועדות התכנון, יבוטל ההסכם הזמני שנחתם עם המינהל. בעלי הזכויות יוכלו לערער על היקף הפיצוי שיקבע המינהל, בפני הוועדה העירונית של מועצת המינהל ואחר כך בפני מועצת המינהל. תשלום המסים יחול על בעל הזכויות עד למועד הפינוי.

במקביל לקידום שיווק קרקעות חקלאיות לא מתוכננות, פועל המינהל בימים אלו להתנעת סבבים קיימים בפרויקטים הכוללים מספר גדול של יחידות דיור בערים כמו ירושלים, תל אביב וחיפה. על פרויקטים מסוג זה יופקדו חברות ניהול שייבחרו במכרז התכנון והשיווק שפירסם המינהל באוקטובר.

עיריית תל־אביב־יפו מגישה:

קשר ישיר לראש העיר

קו פתוח לראש העיר רוני מילוא ולצוות השירות לאיכות הסביבה

03-5218555

בנושאים הקשורים באיכות הסביבה:

מיטרדים ממוקדי בידור ועסקים

זיהום אוויר

מיטרדי רעש

מיחזור

איכות המים

חינוך לאיכות הסביבה

חומרים מסוכנים

יום שלישי 22.11.94

בשעות 19:00-17:00

בטוחה: תוכניות חיסכון עדיפות כהשקעה על דירת מגורים

"השוואת מחירי הדירות למחירי שכר הדירה באזור המרכז מראה, כי התשואה הנוכחית מקנייה והשכרת דירה נמוכה משמעותית מהתשואה המתקבלת מהשקעה פיננסית חסרת סיכון. פער זה הופך לחסר היגיון עוד יותר כאשר בבדיקה הסטורית עולה, כי ההשקעה בדירות היא השקעה שיש בה סיכון"

מאת אמיר הסל

רכישת דירות מגורים, במחירים הנוכחיים של הדירות ושכר הדירה, כהשקעה – אינה כדאית.

להערכת המחלקה הכלכלית של בטוחה, גרמו הדירות הזולות בשוק המניות לעוצמת המשך העלייה המהירה במחירי הדירות למעבר של המשקיעים לחפש השקעה חליפית בתחום הנדל"ן. סביר להניח, כי חלק משבעת מיליארדי השקל שנגרפו מאז תחילת השנה מקרנות הנאמנות הופנו להשקעה בדירות ותרמו בכך להמשך עליית מחירי הדירות.

למרות ששכירת דירה וקניית דירה הן מוצרים תחליפים, מחירי הדירות עלו מתחילת שנת 1993 בכ-48% בעוד שמחירי שכר הדירה עלו בכ-13% בלבד.

לתופעה זו ניתן למצוא כמה הסברים, שהעיקרי שבהם הוא שהעולים החדשים, שהתבססו בארץ ושעד כה גרו בדירות שכורות, רוכשים דירות ובכך מגדילים הן את הביקוש בשוק הדירות לקנייה, והן את ההיצע של דירות פנויות בשוק השכירות. הסבר אחר הוא שחלק מהעלייה החדה במחירי הדיור ב-1994 נובע מהביקוש לצרכי השקעה, בעוד שהביקוש הנובע מצרכי דיור אובייקטיביים קטן ברמת מחירי הדיור הנוכחית. אינדיקציה לכך היא ירידת חלקם של הזכאים מכלל מקבלי ההלוואות לרכישת דירה. מכל מקום, מבחינת המשקיע המעוניין בקניית דירה והשכרתה, משמעות השינוי היחסי במחירי הקנייה וההשכרה היא ירידה משמעותית בתשואה על השקעתו ובכדאיותה.

מתוצאות הבדיקה המוצגת בטבלה המופיעה למטה ניתן להסיק, כי התשואה כיום על השכרה היא בין שלושה לארבעה אחוזים. התשואה מהשכרת דירות קטנות גבוהה מעט מהתשואה מהשכרת דירות גדולות.

> **למרות ששכירת דירה וקניית דירה הן מוצרים תחליפים, מחירי הדירות עלו מתחילת '93 בכ-48% ואילו מחירי שכ"ד עלו בכ-13% בלבד**

תשואה זו אינה התשואה בפועל שאותה מקבל המשקיע – זאת משום שהשכרת דירה כרוכה בעלויות. עלויות אלה כוללות תיקונים ושיפוצים שצריך בעל הדירה לבצע, עלויות תיווך או פרסום מודעה בתום כל תקופת חוזה, ובנוסף, יש פחת עקב התיישנות הדירה. בהערכה שמרנית מסתכמות העלויות השוטפות הללו בכ-1% מערך הדירה לשנה.

מכאן, שהתשואה השנתית בפועל מהשכרת דירה עומדת על 2%–3% ממחירה. האם תשואה זו יכולה להיחשב כתשואה סבירה ביחס לאלטרנטיבות? את התשואות חסרות הסיכון בשוק הפיננסי ניתן ללמוד בפשטות מתוכניות החיסכון של הבנקים. התשואות כיום מגיעות לכ-7.5% בתוכניות החיסכון הדולריות, וכמעט 4% בתוכניות חיסכון צמודות למדד.

כלומר, המשקיע בדירת מגורים מקבל כיום תשואה דולרית (וכידוע רוב חוזי השכירות צמודים לדולר), הנמוכה בכ-4%–5% מהתשואה שהיה יכול לקבל בתוכנית חיסכון.

לדוגמה, משקיע שבבעלותו דירה בשווי של 200 אלף דולר מפסיד הפסד שנתי של 10 אלף דולר מכך שהוא משכיר את הדירה במקום למכור אותה, ולהשקיע את התמורה בתוכנית חיסכון (זאת בהתעלם משינויים אפשריים במחירי הדירות).

להשקעה בדירה, שלא כמו בנכסים פיננסיים, יש מגבלות של סחירות ועלויות עסקה לא קטנות.

> **התשואה השנתית בפועל מהשכרת דירה עומדת על 2%–3% ממחירה. זאת בהשוואה לתשואות של כ-7.5% בתוכניות החיסכון הדולריות, וכמעט 4% בתוכניות חיסכון צמודות למדד**

קנייה ומכירה של דירה הן בדרך כלל תהליכים ארוכים ויקרים. גם אם נתעלם מעלות זמן החיפוש, עדיין יש עלויות הכוללות מס רכישה, עורך דין ודמי תיווך. עלויות אלה מגיעות לכ-3%–4% ממחיר הדירה. בנוסף למרכיב התשואה יש להעריך את מרכיב הסיכון בעסקה כזו. הבדיקה הראתה שסטיית התקן השנתית הממוצעת של מדד מחירי הדירות הריאלי בשנים האחרונות עומדת על כ-16%. משמעות התוצאה היא, שבהסתברות של 66%, השינוי הריאלי השנתי במחירי הדירות לא יעלה על 16%. לשם השוואה, סטיית התקן השנתית של מדד אג"ח בבורסה בת"א היא 3.8% בלבד. כלומר, קניית דירה כהשקעה חושפת את המשקיע לסיכון גבוה משמעותית מהסיכון שבהשקעה באג"ח בבורסה. למעשה, לפי סטיית התקן, יותר מ-120 קרנות נאמנות פחות מסוכנות מהשקעה בדירה, כיוון שסטיית התקן שלהן נמוכה יותר.

בקרב הציבור רווחת האמירה, כי ההשקעה בדירות בישראל אינה מסוכנת, משום שמחירי הדירות רק עולים. כפי שניתן לראות מדו"ח בנק ישראל לשנת 1993, אמירה זו אינה נכונה. ניתן לראות כי במחירי הדירות בישראל יש מחזורים של גאות ושפל. לדוגמה, בשנים 1974 עד 1977 ירדו המחירים הריאליים של דירות בכ-40% ובשנים 1984 עד 1987 ירדו המחירים בכ-20%. מכאן שהבדיקה היחידה שיכולה להיות למשקיע בדירות המגורים היא ציפייה להמשך עלייה חדה במחירי הדירה. עלייה שתפצה אותו על התשואה הנמוכה שהוא מקבל משכר הדירה, ועל הסיכון שהוא לוקח.

הכותב הוא כלכלן במחלקה הכלכלית של חברת הברוקרים "בטוחה"

	מחיר ממוצע למכירה ב-$	שכיר ממוצע לחודש ב-$	תשואה שנתית
רעננה 4 חדרים	218,000	583	5.2%
רמת השרון 4 חדרים	265,000	767	5.5%
גבעתיים 3 חדרים	180,000	595	3.9%
גבעתיים 4 חדרים	240,600	740	3.7%
רמת גן 2 חדרים	136,000	465	4.1%
רמת גן 3 חדרים	172,000	560	3.9%
רמת גן 4 חדרים	225,000	671	3.6%
תל־אביב 2 חדרים	162,000	550	4.0%
תל־אביב 3 חדרים	209,000	712	4.0%
תל־אביב 4 חדרים	301,000	845	3.3%

משכנתא, שעבוד או הערת אזהרה – לא כדאי לסמוך על המזל

הערת אזהרה

נעה וסרמן

משכנתא, שעבוד, או הערת אזהרה המופיעים בנסח הטאבו, גורמים למחפשי נכסים רבים להירתע מרכישת הנכס שאיתרו. במקרים שונים הנסיבות מצדיקות את הוויתור. נסיבות אחרות יכולות להסתיים בהסרת "הסרח העודף" מנסח הטאבו.

● משכנתא – משכנתא היא דרך, שבה לווה מבטיח את השבת ההלוואה שהוא לוקח מגורם פרטי או ציבורי. בנסח המקרקעין בטאבו מופיע רישום המשכנתא, והאיש שלטובתו היא רשומה. בספח לנסח מופיע ציון סכום המשכנתא.

כשמופיע רישום משכנתא בנסח המקרקעין, נוהג המוכר לציין את קיום המשכנתא בחוזה המכירה. סעיף מקובל בחוזים אלו קובע, כי הרוכש יעביר ישירות לבעל המשכנתא את הסכום שהמוכר חייב בו. בתמורה משחרר בעל המשכנתא את הרישום מנסח המקרקעין. סכום המשכנתא מקוזז מסכום הרכישה עליו סיכמו הצדדים.

> **בדרך כלל, השעבוד הוא לטובת מוסד ממשלתי כמו מס הכנסה ולרוב, הוא מבוצע בדרך של פס"ד מבית משפט**

גם במקרים שבהם חוזה המכירה אינו מציין כי יש משכנתא על הרכוש, חשוב לבצע את הבדיקה בנסח הטאבו, ולוודא כי לא קיים רישום מסוג זה, שכן קיומו אינו מאפשר להעביר בעלות בטאבו, שהיא הגושפנקא לזכותו הקניינית של הרוכש בנכס.

● שעבוד – במקרים אחרים עיון בנסח הטאבו מגלה הערה המציינת שעבוד של הנכס. בדרך כלל, השעבוד הוא לטובת מוסד ממשלתי כמו מס הכנסה או ביטוח לאומי. בפעמים אחרות השעבוד הוא לטובת אדם פרטי. בדרך כלל מבוצע השעבוד בדרך של פסק דין מבית המשפט.

כדי להסיר את השעבוד יש בשלב ראשון להוציא מבית המשפט את פסק הדין בעניין השעבוד. פסק הדין מבהיר מיהו בעל החוב ומה סכום החוב. בדרך כלל, אין זה קשה להגיע להסדר עם הרשויות לתשלום החוב – הכל בכפוף להסכמת המוכר. במקרה זה, חייב הרוכש להתיר את השעבוד באמצעות בית המשפט. גם החוזר חייב להיות מקוזז מתשלומי הרכישה.

● הערת אזהרה – הבעיה הקשה מתגלה כאשר בנסח הטאבו מצויינת הערת אזהרה לטובת אדם פרטי. הערות אזהרה מסוג זה מציינות בדרך כלל כי הנכס נמכר לאדם פרטי, שבהם נתגלעו מחלוקות בין המוכר לקונה. הניסיון מלמד כי מאמצים לרכוש נכסים בדרך זו הגיעו להתדיינויות ארוכות בבתי המשפט. יש גם הערות אזהרה לטובת בנקים המלווים את הפרויקט – במקרים מסוג זה יש להבטיח מחיקת ההערה כנגד התשלומים על הדירה. הערות אזהרה לטובת גופים ציבוריים (כמו רשות ממשלתית) בגין הפקעה, מגיעות בדרך כלל לפתרונם לאחר התדיינות קצרה והסדר כספי עם הרשות, בקיזוז התשלום מסכום הרכישה.

תעשייה ומשרדים

רונית מורגנשטרן

קומה נוספת למלון "הר הכרמל"

מיליון דולר יושקעו בהגדלת מלון "הר הכרמל" בחיפה ב-40 חדרים. למלון תתווסף קומה שלישית, בשטח של כ-1,000 מ"ר, כולל בריכת שחייה מקורה.

במלון, המנוהל על ידי חברת "אירוח הר הכרמל", חברה־בת של אגודת עובדי קופת חולים, יש כיום 60 חדרים, ששופצו לאחרונה וכן אולם כנסים גדול. המלון שימש עד לפני זמן לא רב כבית הבראה של קופת חולים הכללית.

אנגלו סכסון חיפה – שוכרת ב-1,300 דולר

משפחת אלוני, בעלת סניף משרד התיווך של אנגלו סכסון בחיפה, שכרה משרדים חדשים, ברחוב אלנבי במרכז הכרמל. שטח המשרדים, הנמצאים מעל בניין הבנק הבינלאומי, כ-130 מ"ר ודמי השכירות הושבו לפי 10 דולר למ"ר.

6,400 דולר לחודש ל-400 מ"ר למשרדים בנאות אפקה

סוכנות ביטוח שכרה 400 מ"ר למשרדים ברחוב סלונימי בשכונת נאות אפקה בתל אביב. דמי השכירות הם 6,400 דולר לחודש (16 דולר למ"ר). העסקה היא לחמש שנים והתשלום יהיה צמוד למדד. בעסקה תיווכה מחלקת המשרדים של רשף נכסים.

קבוצת יובל רן מוכרת נדל"ן

חברת "פידליטי גולד שוקי נדל"ך" מקבוצת יובל רן, מנהלת בימים אלו משא ומתן למכירת בניין הייטק ומסחר ברחוב הברזל ברמת החייל. שטח הבניין 5,000 מ"ר ובנייתו אמורה להתחיל בקרוב.

החברה דורשת עבור הבניין 12 מיליון דולר, לפי 2,000 דולר למ"ר הייטק, 2,500 דולר למ"ר מסחר ו-14 אלף דולר למקום חניה. שטח המגרש עליו יבנה הבניין 2.1 דונם ובנוסף ייבנו בו גם 4,000 מ"ר מרתפים.

חברת פידליטי הודיעה בימים האחרונים לבורסה כי משא ומתן שניהלה בקשר למכירת הבניין הופסק לאחר מחלוקת משפטית על תנאי חוזה המכירה. לדברי אלון ליברמן, יו"ר מועצת המנהלים של החברה, ייתכן שהמו"מ יחודש לאחר שייפתרו המחלוקות.

ליברמן הוסיף כי ברשות פידליטי גולד מגרש נוסף ברמת החייל, ששטחו 4 דונם ועליו ניתן לבנות 10,000 מ"ר משרדים להייטק ו-8,000 מ"ר מרתפים. לדבריו, בניין זה לא מוצע למכירה, שכן בכוונת החברה לבנותו מהון עצמי ולהשכירו תמורת סכום, המוערך בכ-2.5 מיליון דולר לשנה.

סופר "הארץ"

הבינלאומי – לקראת 2,001

515 מ"ר ראשונים הושכרו בבניין מרכזים 2,001 בהרצליה. בעסקה זו מכרו האחים עופר 515 מ"ר לבנק הבינלאומי הראשון ב-5,200 דולר למ"ר. הסיכום העקרוני למכירה הושג לפני כמה חודשים, אך מימושו התעכב שכן הבעלות על בניין מרכזים 2,000 היא במושע בשיתוף עם חברת אילות השקעות וחברה נכדה של בנק הפועלים. העסקה בוצעה בתיווך משרד אנגלו סכסון. הבנק הבינלאומי מתכוון להעביר את סניף הבנק בהרצליה פיתוח, הממוקם בבית קורקס, לבניין מרכזים 2,001. בקורקס שכר הבנק 260 מ"ר בלבד.

נעה

קורקס רכשה 3 דונם בהוד השרון ב-2.15 מ' ש'

מינהל מקרקעי ישראל מכר 4 מגרשים בהוד השרון תמורת 3.549 מליון שקל. חברת קורקס מהרצליה רכשה במכרז, מול 4 מציעים נוספים, שני מגרשים בני דונם וחצי כל אחד – מגרש אחד תמורת 1.1 מיליון שקל והשני ב-1.05 מיליון שקל.

חברת כמיסיק רכשה שני מגרשים בני דונם תמורת 1.399 מיליון שקל: האחד נרכש תמורת 733 אלף שקל, מול 3 מציעים, והמגרש השני תמורת 666 אלף שקל מול 5 מציעים.

1.5 דונם ברעננה ב-3.445 מ' ש'

חברת אסולין אלמוני זכתה במכרז ברעננה לרכישת מגרש בן דונם וחצי. החברה הציעה עבור השטח 3.445 מיליון שקל. במכרז נוסף בעיר זכתה חברת אגרה הרצאה לאחר גם היא במכרז לרכישת דונם וחצי. החברה שילמה 2.895 מיליון שקל.

פרידמן חכשורי – 5 דונם בחולון ב-10.5 מ' ש'

חברת פרידמן חכשורי זכתה במכרז לרכישת 5 דונם בחולון. החברה הציעה במכרז, בו השתתפו 4 מציעים, 10.5 מיליון שקל. חברת יונה יהודה בניה, פיתוח והשקעות, זכתה במכרז, שבו השתתפו 2 מציעים בלבד, לרכישת 3 דונם בבאר שבע. החברה שילמה תמורת השטח 1.798 מיליון שקל.

ינוב – 4 בניינים בכפר סבא בעסקות קומבינציה

מאת זיו מאור

חברת ינוב, שבבעלות ברוך לנצנר, מקימה בימים אלו בכפר סבא 4 בניינים בני 7 דירות כל אחד. הבניינים, ברחובות אוסטרובסקי, הרא"ה ובוסל, נרכשו בעסקות קומבינציה נפרדות של כ-42%. שטח כל מגרש כדונם, לפני הפקעה של 40%. אחוזי הבנייה המותרים עליהם הם 132%. עמוס להב, מנהל משרד בית הנדל"ן שתיווך בעסקות, מסר, כי באחרונה נרכש מגרש ברחוב טרומפלדור בעיר להקמת בניין דומה בתנאים זהים.

בעסקות הקומבינציה קיבלו בעלי המגרשים, שהם מוותיקי התושבים בעיר, 3 דירות בנות 4 חדרים ותשלום של כ-30 אלף דולר מהקבלן, עבור המע"מ על בניית הדירות, לכל מגרש. להב טוען, כי תנאים אלו מקובלים כיום בעסקות אחרות במרכז כפר סבא.

מתוך 7 הדירות שיכלול כל בניין יהיו 3 בנות 4 חדרים, 3 בנות 5 חדרים ופנטהאוז דופלקס בן 7 חדרים. המחירים המקובלים היום לדירת 5 חדרים במרכז כ"ס, בשטח 135 מ"ר, הוא כ-230 אלף דולר, ולפנטהאוז דופלקס, 170 מ"ר – כ-350 מ"ר.

בעסקת אחוזים נוספת, שנעשתה באמצעות בית הנדל"ן, ברחוב המלאכה בעיר, רכש לנצנר 2 מגרשים צמודים, להקמת בניין בן 16 דירות. בעלי הקרקע קיבלו בעסקה 6 דירות בנות 5 חדרים. הבניין יהיה בן 6 קומות ובו דירות 5 חדרים, דופלקסים ופנטהאוזים.

עזרה ובצרון מתרחבת לייזום בנייה למגורים בתל אביב

מאת סופר "הארץ"

חברת עזרה ובצרון, השייכת לעיריית תל אביב, החליטה להרחיב את פעילותה ולהצטרף לתחום ייזום פרויקטים למגורים. את ההחלטה קיבל לאחרונה המנכ"ל החדש, יוסי דיינר. החברה אף פנתה לכמה משרדי תיווך שיסייעו לה באיתור מגרשים לרכישה בשכונת פלורנטין או בכרם התימנים.

עד כה עסקה חברת עזרה ובצרון אך ורק בניהול נכסי העירייה, חידוש שכונות, טיפול במוסדות חינוך ושיפוץ מבנים. לפני כשנה ביצעה החברה עסקה חד־פעמית, וקנתה מגרש ברחוב החלוצים בשכונת פלורנטין, בנתה במקום שתי חנויות ו-9 דירות ומכרה אותן ברווח. הצלחתה הכלכלית של הפרויקט הביאה להחלטת החברה להיכנס לתחום הייזום.

לדברי רענן, מעוניינת החברה לרכוש מגרשים בפלורנטין ובכרם התימנים כחלק מפרויקט התחדשות של העירייה לאזורים אלה. הוא הוסיף, כי החברה אינה פוסלת עסקות קומבינציה ועסקות באמצעות משרדי תיווך.

בימים אלו מנהלת החברה משא ומתן לרכישת שני מגרשים בשכונת פלורנטין. העסקות כפופות לאישור דירקטוריון החברה ולדברי המנכ"ל, החברה אינה שוללת אפשרות של רכישת הקרקעות בעזרה של ליווי פיננסי מאחד הבנקים העוסקים בכך.

בחודש הבא תפתח חברת עזרה ובצרון משרד מקומי בכרם התימנים, כפי שנעשה בעבר בשכונת פלורנטין. המשרד יטפל בכל הקשור למתן מענקים לשיפוץ מבנים ולהעלאת רמת השירותים המתנצלים בכרם התימנים.

מבנים קיימים ביפו העתיקה יוסבו ל-100 דירות

מאת זיו מאור

יו"ר החברה הכלכלית לפיתוח יפו, חגן בן יהודה, מסר כי בקרוב ייבנו כ-100 דירות יוקרה במתחמים שונים ביפו העתיקה. ניסן שלתיאל, מנכ"ל החברה הכלכלית, מסר כי החברה תנסה ככל האפשר לשמור על צורתם החיצונית הקיימת של המבנים.

אחד המבנים שיוסבו יהיה "בניין התורה הישראלית". הוועדה המחוזית של מחוז ת"א כבר אישרה את שינוי ייעוד לבניין למגורים, בן 29 דירות, בשטח של כ-120 מ"ר כל אחת. חברת עוז היא החברה היזמית של פרויקט זה והבנייה תחל תוך כמה חודשים. המרפסת הפתוחה של המבנה תיסגר ותתווסף לשטח הדירות. במקום האודיטוריום שבתוך המרכז ייבנה חניון תת קרקעי לכ-18 מכוניות והחניה הקיימת כיום במתחם תהפוך גם היא לחניון תת קרקעי. מחירי הדירות בפרויקט יהיו כ-300 אלף דולר לדירות עורפיות ו-350 אלף דולר לדירות הפונות לים.

בניין נוסף בפרויקט הוא מועדון הלילה "הכליף". המועדון יוסב לבניין למגורים, שיכלול 30 דירות, עם נוף לים. היזם קיימים בתוך המועדון חדרים בעלי תקרות גבוהות וייתכן שהיזם ישנה את החלוקה הפנימית בתוך הבניין. שטח כל דירה יהיה כ-100 מ"ר ומחירה – כ-300 אלף דולר.

במתחם הצורפים, בקצה רחוב הצורפים, ייבנו 14 דירות על מגרש של 1.3 דונם. בסמוך למגרש נמצא "בית קונטנה", השייך לממשלת ספרד. החברה הכלכלית פועלת במקום מול חברה המייצגת את הממשלה הספרדית. במקום יאכלסו 10 דירות. בסמוך לכנסיה הארמנית, בקרבת הסיטי, לת, ייבנה מלון דירות מדורג, לאורך הגבעה, בן 70 חדרים. 14 דירות נוספות ייבנו בחזית נמל יפו, מול מעגן הסירות. לכל דירה 2 חדרים ושטחה 75 מ"ר. מחיר כל דירה שם מוערך ב-350 אלף דולר, בגלל המיקום.

חוזים עם היזמים שיבנו במועדון הכליף ובאזור הנמל ייחתמו היום. במכרז מתחם הצורפים נותרו שתי מתמודדות ותוצאות המכרז יפורסמו ב-1 בדצמבר.

הכי קרוב לכל מה שטוב

דירות 6,5,4,3 דירות גג

החל מ- $99,950*

קיים על המבנה

מגדלי עילית

■שכונת העילית של חדרה ■ *צמוד למדד

* 3 כווני אוויר, מרפסות שמש ושיקוף (לחלק מהדירות)
* לובי מפואר, 2 מעליות
* שכונה סגורה, ללא כבישים פנימיים.
* 5 דקות הליכה מהמדרחוב של חדרה.

ליווי פיננסי וערבות בנקאית מלאה.
תנאי תשלום גמישים. הלוואת מקום מיוחדת.

ב.ע. דירות עילית חיפה. שיווק בלעדי: אנגלו סכסון
מכירות: רח' הגיבורים 53 חדרה טל. 06-324864
אתר: סוף רח' ה. סמואל חדרה טל. 06-324662

סביון אחד מעל כולם ביריד הדירות הארצי 94'!

בקרו אותנו ביריד הדירות הארצי המתקיים במרכז הבנייה לישראל, רח' הלבנון 40, רמת אביב בת"א, ביתן **גני סביון** בתאריכים: 21-26/11 ובימים: ב'-ה' 18:00 - 20:00,
וביום שישי בין השעות 09:30 - 13:00,
מוצ"ש: מצאת השבת עד 23:00.

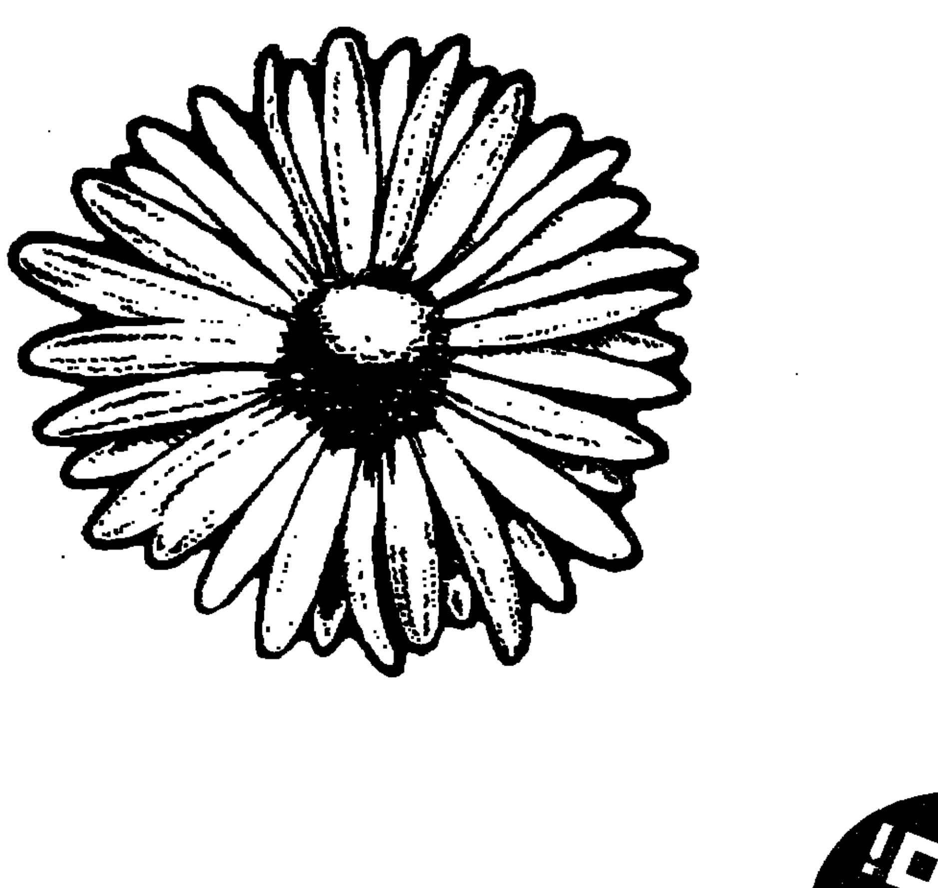

חינם! מיזוג מרכזי בכל דירה!

גני סביון 120 רחובות

פרוייקט בניה ייחודי הממוקם בלב רחובות בקריית ההגנה. בניינים בני 4 קומות - מבחר דירות גן, דירות עם גג, דירות 5,5,5 חדרים ענקיות.
מפרט טכני עשיר ומגוון, לובי כניסה מפואר, טלויזיה צבעונית במעגל סגור, ציפוי פסיפס חיצוני המונע רטיבות, מרפסות עגולות ומרחב בין הבניינים.
כל זאת בנוסף למיקום מעולה, מרחב דירה רב ומחיר אטרקטיבי. הופכים את "גני סביון" לקניה הטובה בשוק.

דירות 5.5 חדרים 202 מ"ר ב-205,000$

לגור ברמה אחרת!

אתר הבניה פתוח בימים א'-ה' משעה 10:00 עד 17:00. בימי ו' 9:00 עד 14:00
טל. 08-418288, משרדי החברה: רחוב ויצמן 1 רחובות, טלפון: 08-361110

ניו יורק

חיים הגדוורקר

התעוררות בהארלם עם מרכז המסחר הבינלאומי

התוכנית להקמתו של מרכז מסחר בינלאומי ולצדו בית מלון בהארלם עולה שוב על הפרק, לאחר חמש שנות קיפאון. האיגוד לפיתוח אפרו-אמריקני אמור לקבל בתוך ימים אחדים החלטה לפתוח את הפרויקט, שיתנשא לגובה 22 קומות בשטח 37 אלף מ"ר, ברחוב 125 ושדרות מלקולם אקס.

הפרויקט עליו מדובר עתה קטן לעומת התכנון הראשוני, שהוצע ב-1989. במקור היו אמורות להיבנות 30 קומות בשטח של 64 אלף מ"ר. גם עלות הפרויקט הצטמצמה – לפי התכנון הראשוני היתה עלות הפרויקט 83 מיליון דולר, ועתה נראה כי עלותו תסתכם בכ-40 מיליון דולר בלבד.

הפרויקט יכלול מרכז קונגרסים בניין משרדים ומלון בן 100 חדרים. רשות הנמלים של ניו יורק הבטיחה כבר להשתתף במימון הפרויקט ואף לשכור שטחי משרדים במקום.

המרכז יסמל את "לידתה מחדש של הארלם" – אומרים חוגי נדל"ן בעיר על הפרויקט, שהיה אחד הקורבנות של המשבר הקשה בשוק הנדל"ן של ניו יורק בשנים האחרונות. הבעיה הקשה ביותר של היזמים היתה או איכלוס הפרויקט. פעילים בהארלם קיוו, כי יוכלו למשוך למרכז נציגים של מדינות אפריקה הקריביים. אלא שבזמנו לא נתקם כל חוזה שכירות והיזמים הפרטיים המעורבים בפרויקט החליטו להקפיא את הבנייה. עתה נראה, כאמור, כי יש סימנים להתעניינות מצד דיירים עסקיים שונים – מה שמעודד את היזמים לחדש את פעילותם.

בניין חדש בשכירות במנהטן

העלייה שנרשמה בשנה האחרונה בתחום השכרת הדירות מביאה לשוק זה פרויקטים חדשים. בשכונות הקרובים עומדת להתחיל בנייתו של בניין למגורים בשכירות בחלק המזרחי של מנהטן.

הבניין ייבנה ברחוב 64 מספר 300, סמוך לשדירה השנייה. המבנה יכלול 110 דירות ושטח מסחרי שבו 1,860 מ"ר. שלושת היזמים העומדים מאחורי הפרויקט הם אר.אפ.אר. הולדינג, שהיא שותפות של החברה הבת של אר.אפ.אר. הגרמנית: רזון וולפסון גם מפרנקפורט; והיזם אנד פרטנרס ממנהטן. הבניין יושלם בתוך 14 חודשים בהשקעה של כ-30 מיליון דולר.

שטח הדירות ינוע בין 60 מ"ר ל-150 מ"ר. שכר הדירה בבניין עדיין לא נקבע, אולם צוין, כי המחירים בסביבה כיום הם כ-440 דולר למ"ר.

אפולו מבקשת לרכוש את וינטרופ

חברת בת של אפולו ריל אסטייט אדווייזרס, הנמצאת בשליטתו של איש הנדל"ן ליאון בלק, הציעה 27 מיליון דולר תמורת רכישת השליטה בשותפות המוגבלת וינטרופ פיננשל אדוויזורס. זו, האחרונה, היא בעלת אינטרסים ב-57 אלף דירות ובמספר רב של בנייני משרדים. ההצעה תהיה בתוקף עד 8 בדצמבר 1994.

מתחמם, מתחמם – אך עדיין לא לוהט

מתווכים בעיר מדברים כבר זמן רב על ה"בום" הגדול שיביא עמו האביב לשוק הדירות למכירה של ניו יורק. האביב הגיע – ואכן, ניכרת התעניינות רבה לעומת השנים האחרונות, שנחשבו לקשות במיוחד בשוק הנדל"ן. עם כל זאת – השוק לא ממריא.

ברוקרים המתמחים במכירת דירות בניו יורק נוהגים בימים אלו לומר ללקוחות פוטנציאליים, כי השוק תוסס מאוד – ואם יש כוונה לרכוש דירה כדאי לעשות זאת במוקדם האפשרי. אלא שאמירות כאלו הן בעיקר "תרגיל" של המתווכים, שמטרתו לבצע את העסקה במהירות, ולהבטיח להם זכייה בעמלה.

שכן מצב שוק הדירות של ניו יורק אינו חד-משמעי, כמשתמע מדברי המתווכים. דירות באיכות ובמיקום טובים, גם אם מחירן גבוה מאוד – נמכרות במהירות (ראו "עסקות אחרונות"). לעומת זאת, לבעלים כדאי למכור בימים אלו – כאשר השוק במגמת גאות והסלקטיביות קטנה יחסית – את הדירות שאינן במצב טוב (והמדובר במרבית הדירות בשוק). עם זאת, מעקב אחר מחירי הדירות למכירה בחלק המערבי של מנהטן, המופיע ב"ניו יורק טיימס", מעלה כי מודעות רבות חוזרות ומופיעות שבועות רבים.

וזו האינדיקציה הטובה ביותר לכך, שגם אם השוק השתפר והתחמם – עדיין לא מדובר כאן בשוק ממריא, ולכן גם אין סיבה לחטוף כל מה שיש ובכל מחיר.

דויטשה בנק מתרחב

דויטשה בנק צפון אמריקה שכר באחרונה שטח נוסף של 8,700 מ"ר בבניין המשרדים שבו שוכנת הנהלתו, ברחוב 52 מערב מספר 31. בכך תופס דויטשה בנק 39% משטח הבניין כולו.

אן טיילור משנה מקום

שתי עסקות בולטות נרשמו בשבוע שעבר בתחום הקמעונאות: אן טיילור מצאה מקום חדש שישמש כחנות הדגל שלה – הרשת שכרה חנות בשטח של 2,350 מ"ר בשדירת מדיסון 645 פינת רחוב 60. החנות תיפתח באביב '95 ותחליף את החנות המרכזית הנוכחית, הנמצאת בשדירה החמישית פינת רחוב 57.

עסקות אחרונות

- מנהטן – טרייבקה, דירה בת ארבעה חדרים בשטח 380 מ"ר, בבניין קונדומיניום, אח, ג'קוזי, דמי אחזקה חודשיים בסך 800 דולר. הבעלים ביקשו 975 אלף דולר וכעבור שבוע בלבד נמכרה הדירה במחיר זה.
- ברונקס – וייקפילד, בית לבנים בן 45 שנה המיועד לשתי משפחות. בדירה אחת חמישה חדרים, חדר שירותים, חדר אוכל מרתף ובדירה השנייה שני חדרים. חניה לשתי מכוניות. הבעלים ביקשו 230 אלף דולר ולאחר 35 שבועות נמכר הבית תמורת 210 אלף דולר.
- קווינס – בייסייד, בית בן ארבעה חדרים בשטח 110 מ"ר, שני חדרי שירותים, חדר אוכל, מרפסת, דמי אחזקה חודשיים של 300 דולר. הבעלים ביקשו 220 אלף דולר ולאחר 10 שבועות נמכרה הדירה תמורת 202 אלף דולר.
- ברוקלין – מדיסון, בית בן ארבעה חדרים, גיל הבניין 66 שנה, 1.5 חדרי שירותים, חדר אוכל גדול, מרתף, חניה למכונית אחת. הבעלים ביקשו 255 אלף דולר, ולאחר חודשיים נמכר הבית ב-251 אלף דולר.
- סקרסדייל – בית בן 4 חדרים, שני חדרי שירותים, חדר אוכל גדול, חניה לשתי מכוניות, שטח כולל – חצי אקר. הבעלים ביקשו 565 אלף דולר והבית נמכר לבסוף תמורת 525 אלף דולר.

א. דורי – 900 אלף דולר לציפוי מגדלי גרונר בשיש

מאת זיו מאור

א. דורי, המבצעת עבור חברות רנקור השקעות ושיא אחזקות, את עבודות הבנייה בפרויקט מגדלי גרונר ברמת גן, החלה בעבודות ציפוי שיש, בעלות של 900 אלף דולר. עלות הפרויקט, שיכיל 21 קומות מהן 15 קומות מגורים, מוערכת ב-17 מיליון דולר.

בפרויקט נמכרו עד כה 21 דירות, מתוך 115 שיובנו בסך הכל. בחודש האחרון נמכרו שלוש דירות: דירת חדר, בקומה 11, בשטח 41 מ"ר הכוללת מרפסת בשטח 10 מ"ר, נמכרה תמורת 135 אלף דולר. דירת 3 חדרים, בקומה תשיעית, 66 מ"ר ומרפסת של 10 מ"ר, נמכרה תמורת 232 אלף דולר. דירת 3 חדרים באותה קומה, 67 מ"ר ומרפסת בת 5 מ"ר, נמכרה תמורת 222 אלף דולר.

8 קוטג'ים בכפר סבא ב-1.2 מ' ד'

מגרש המיועד לבניית 8 קוטג'ים בחלק הצפוני של כפר סבא מוצע בימים אלו למכירה תמורת 1.4 מיליון דולר (כולל מע"מ). הסכום משקף מחיר של 170 אלף דולר לקרקע לקוטג'.

שטח המגרש לכל קוטג' 340 מ"ר וניתן לבנות בו, לפי תב"ע מאושרת, כ-170 מ"ר שטחים עיקריים.

את המגרש מציע למכירה משרד התיווך קינג נכסים מנתניה ולדברי מיכה אוחיון, מבעלי המשרד, עסקות שנערכו לאחרונה באזור זה משקפות מחיר של כ-400 אלף דולר לקוטג'. אוחיון מעריך כי מכירת המגרש והקוטג'ים יסתיימו בזמן קצר שכן האזור בו נמצא המגרש נחשב למבוקש, בעוד המחיר שבו קטן ביותר.

131 אלף דולר לקרקע לדירה בכוכב הצפון

תושב חוץ שבבעלותו חלק ממגרש בכוכב הצפון בתל אביב, מציע למכירה זכויות לבניית 8 דירות, מתוך 36 דירות שניתן לבנות על המגרש. הסכום הנדרש, 1.05 מיליון דולר, משקף מחיר של 131 אלף דולר לקרקע לדירה. גם שלושת הבעלים הנוספים של המגרש, מעוניינים למכור את חלקם בעסקת מזומן או קומבינציה.

דירות 4–5 חדרים בשטח 130 מ"ר בכוכב הצפון נמכרות כיום כ-450 עד 500 אלף דולר. בעסקה מתווך משרד דיור אקספרס מהרצליה, בבעלות משה ועופר אליעז.

2.5 מיליון דולר ל-2 דונם בכפר שמריהו

מגרש בשטח 2 דונם בכפר שמריהו, בבעלות פרטית, המיועד לבנייה פרטית של שתי וילות, מוצע בימים אלו למכירה תמורת 2.5 מיליון דולר. ההערכה היא שוילה בנויה בכפר שמריהו ניתן למכור ב-2 עד 3 מיליון דולר, בהתאם למפרט הטכני.

את המגרש מציע למכירה משרד התיווך דיור אקספרס מהרצליה.

סופר "הארץ"

"מגדלי וינגייט" – תושבי חוץ קנו 53 דירות ב-11 מ' ד'

מאת זיו מאור

חברות אברהם רובינשטיין ומיליבו, הבונות בשיתוף את פרויקט "מגדלי וינגייט" בנתניה, מכרו עד כה לתושבי חוץ 53 דירות, בהיקף מכירות של כ-11 מיליון דולר. רוב הקונים הם תושבי ארצות הברית, אטליה ודרום אפריקה. 20 מהדירות נמכרו בשלושת החודשים האחרונים.

שתי החברות נגשו לאחרונה במשותף למכרז של מינהל מקרקעי ישראל לבניית כ-150 קוטג'ים, על מתחם בשטח של 50 דונם, בסמוך לפרויקט "מגדלי וינגייט". תוצאות המכרז טרם פורסמו.

ב"מגדלי וינגייט" נמכרו עד כה 280 דירות בהיקף מכירות של כ-60 מיליון דולר, מתוך 356 דירות שהוצעו למכירה.

פרויקט מגדלי וינגייט כולל 500 דירות ב-12 בניינים ועלותו מוערכת, על ידי החברות, בכ-60 מיליון דולר.

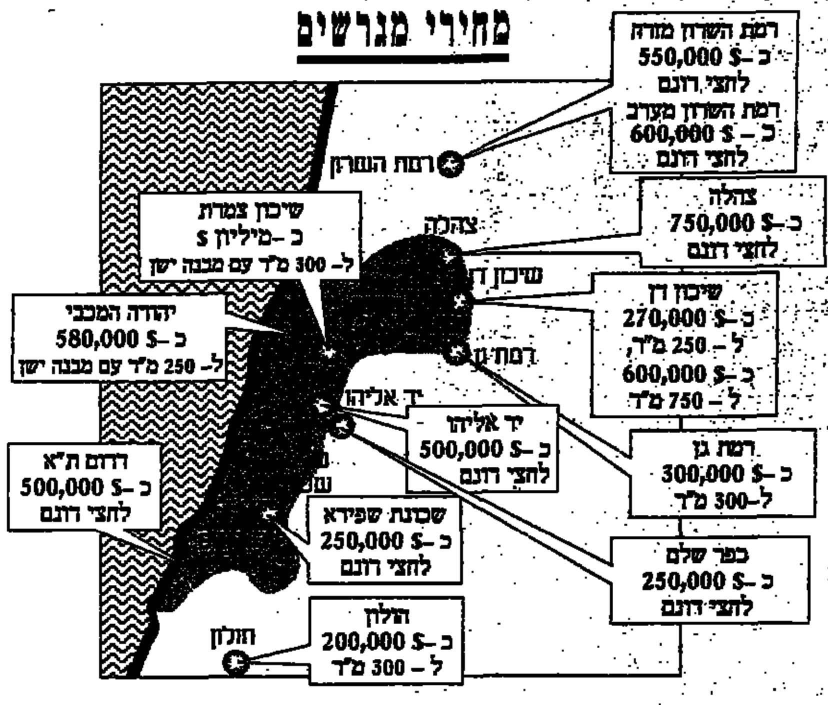

מחירי הקרקעות באזור המרכז הם היקרים בארץ. לפי סקר שערכה יחידת המחקר של מלדין, בעקבות החלטות הממשלה האחרונות, בעניין הבנייה לגובה, יעלו מחירי המגרשים באזור המרכז עוד בכ-15%. המגרשים היקרים ביותר בתל אביב נמצאים בצהלה; מחיר מגרש בן חצי דונם בשכונה זו מגיע לכ-750 אלף דולר (1,500 דולר למ"ר). בשיכון דן ניתן לרכוש מגרשים גדולים בפחות מ-1,000 דולר למ"ר (750 מ"ר ב-600 אלף דולר).

מחיר מגרש בן חצי דונם במערב רמת השרון מגיע לכ-600 אלף דולר (1,200 דולר למ"ר). בחלק המזרחי של רמת השרון יורדים המחירים למגרש בשטח דומה ל-500 אלף דולר.

גם בדרום תל אביב מתקרבים היום המחירים ל-1,000 דולר למ"ר. מחיר מגרש בן חצי דונם ביד אליהו, למשל, הוא 500 אלף דולר.

המחירים הנמוכים ביותר בתל אביב הם בשכונת שפירא ובכפר שלם. מחירו של מגרש בן חצי דונם בשכונות אלו הוא 250 אלף דולר (500 דולר למ"ר).

זיו מאור

מגדלי שקל – ממקרקעין לרהיטים

חברת מגדלי שקל לא מאמינה במחירי הנדל"ן ומנכ"ל החברה, ג'רלד סלפסט, עושה לגיוון הפעילות. לדבריו, מחירי הנדל"ן בשיא, ממנו יוכלו רק לרדת. במקום נדל"ן הוא מייבא עתה רהיטים מפינלנד

מאת נעה וסרמן

חברת מגדלי שקל רכשה השבוע מחברת ה.ג. פולק שני מבנים לתעשייה, ברחוב הסדנא בכפר סבא ב-4 מיליון דולר. המבנים, בשטח של 4,208 מ"ר, בנויים על מגרש של כ-3.2 דונם. שני המבנים משמשים כיום לייצור מוצרים רפואיים ומוצרי חבישה. בנוסף לרכישה זו סוכם בין החברות על השכרת השטחים לפולק במשך שנה תמורת 28 אלף דולר לחודש.

למרות העסקה אמר השבוע מנכ"ל מגדלי שקל, ג'רלד סלפסט, כי הוא אינו מאמין יותר במחירי הנדל"ן – "המחירים הגיעו לשיא ממנו ניתן רק לרדת". הוא ציין כי קיים הבדל בין רכישת קרקעות, אשר הליכי התכנון והאישור של מימושן ממושך במיוחד, לבין רכישת מבנים קיימים במיקום טוב ובמצב נאות.

"רכישת קרקע כיום מסוכנת, שכן בעוד המחירים הגבוהים לא יישארו ברמתם הנוכחית, הליכי התכנון יימשכו שנים. בנוסף, הליווי הפיננסי ישחק את מרבית ההון המוקצב לרכישה, בריביות הגבוהות שגובים הבנקים", אמר סלפסט.

סלפסט מתכנן לשנות את ייעוד הקרקע עליה נמצאים מבנים שרכש מתעשייה למסחר. בנוסף, בכוונתו להגדיל את 120% הבנייה המותרים כיום, ל-160%. השינוי ייעשה באמצעות שינוי תב"ע נקודתי, או באמצעות בקשה לקבלת היתר לשימוש חורג. אזור התעשייה של כפר סבא בו נמצאים המבנים מאופיין בשימוש מעורב למלאכה ולתעשייה ובשנים האחרונות ניכרת בו תנופת בנייה רחבה של פרויקטים חדשים.

לטענת שמאי מקרקעין, גם מבלי לשנות את ייעוד המבנה, או להגדיל את אחוזי הבנייה, העסקה שביצעה חברת מגדלי שקל מוצלחת. לדבריהם, מדובר בשני מבנים במצב טוב במיוחד, אשר אחד מהם נבנה בשנות ה-80 והשני לפני כ-30 שנה. עיקר השטחים (3,191 מ"ר) מרוכזים במבנה החדש, הכולל שלוש קומות וחניון. קומה גבוהה, בה ניתן להקים גלריה.

המבנה הישן כולל 1,017 מ"ר והוא שופץ לאחרונה. בשני המבנים מותקנות מערכות מיזוג אוויר וחשמל משוכללות ובמבנה החדש קיים גם פיר, המאפשר התקנת מעלית. השטח נהנה כיום מנגישות גבוהה, ויהנה מנגישות גבוהה יותר בעת סלילת כביש מספר 6 וכבישי רוחב מתוכננים נוספים.

ניתוח פעילות החברה מלמד כי מגדלי שקל, שעסקה בשנים האחרונות בנדל"ן בלבד, פנתה לכיוונים נוספים וכיום מהווה פעילות המקרקעין שלה כ-85% מהפעילות הכוללת. יתרת 15% כוללת יבוא רהיטים מפינלנד וכניסה לשירותים פיננסיים.

באפריל השנה רכשה החברה (באמצעות חברה בת) את השליטה בחברת פינסקאן (76%). לאחר הרכישה פתחה החברה ארבעה סניפים חדשים של רשת בית פינלנדיה, בה נמכרים בעיקר רהיטים המיובאים מפינלנד. הדגש בפיתוח הרשת הוא יצירת מרכזי קניות גדולים המשווקים תוצרת במחירים נמוכים.

רכשה 35% מהבעלות ב"כרמל ליסינג"

לפני כחודש רכשה החברה 35% מהבעלות על חברת כרמל ליסינג, בה שותפים בנק כרמל וחברת פסגת גרנות ובקרוב ישתנה שם החברה ל"שקל ליסינג". עד כה השקיעה מגדלי שקל ברכישה 2 מיליון דולר. בחברה מעריכים, כי ההשקעה בכרמל ליסינג תגיע ל-3.5 מיליון דולר.

כחלק ממדיניות מחינת נכסי הנדל"ן שבבעלותה, מכרה החברה נכס מקרקעין באילת. מגדלי שקל ערכה לפני כשנתיים עסקת קומבינציה עם חברת בית דור, שהיתה אמורה לבנות 180 יחידות נופש על שטח בכניסה לאילת, ובתמורה לקבל 28 בתי נופש. לפני כחודשיים מכרה מגדלי שקל את חלקה בפרויקט למשקיעים זרים ב-1.7 מיליון דולר. לדברי החברה, השיקול העיקרי למכירה באילת היה האמרת המחירים בעיר.

לדברי סלפסט, עיקר הפעילות של החברה ימשיך להיות נדל"ן, אולם הוא יפעל להרחבת העיסוק בשירותים פיננסיים, כך שרק 80% מפעילות החברה תהיה מקרקעין.

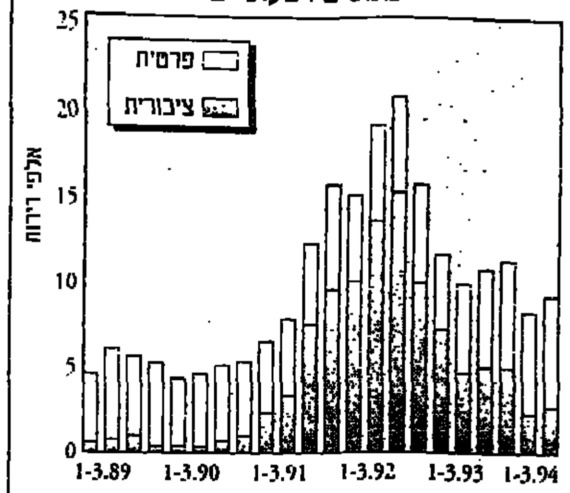

ברבעון השני של '94 הסתיימה בנייה 9,010 דירות, לעומת 7,980 דירות ברבעון הקודם (עלייה של 12.9%). בסקטור הפרטי היתה העלייה בשיעור של 7.7% ובסקטור הציבורי של 15%.

בספטמבר '94 הסתיימה בסקטור הציבורי בניית 790 דירות, לעומת 699 דירות בחודש הקודם (עלייה של 13%). בינואר-ספטמבר השנה חלה ירידה משמעותית בהיקף גמר הבנייה הציבורית, לעומת התקופה המקבילה אשתקד (6,847 דירות ב-'94 לעומת 15,145 בתקופה המקבילה).

בבנייה הפרטית, לעומת זאת, מסתמנת ב-8 החודשים הראשונים של השנה, לגבייתם כבר ידוע הנתונים, עלייה של 17.4% בהיקף סיום הבנייה לעומת התקופה המקבילה ב-'93 (937 דירות בחודש השנה, לעומת 798 דירות בחודש בתקופה המקבילה).

חברת י.ת. דמרי, העוסקת בבניית מבני מגורים, מסחר ותעשייה מקימה בימים אלה שני מבני מגורים ומרכז מסחרי ברובע "סיטי" באשדוד. שני המבנים הם בני 7 קומות וכוללים 48 דירות בנות 4 ו-5 חדרים ודירות דופלקס. בנוסף, בונה החברה מרכז מסחרי הכולל שתי קומות מסחר ושתי קומות משרדים וחניון תת קרקעי. עד כה מכרה החברה יחידות דיור ויחידות מסחריות ב-9.1 מיליון שקל, בכללן 10 דירות ו-12 יחידות מסחריות. הבנייה החלה באוקטובר '93 וצפויה להסתיים בסוף '95. סמוך לפרויקט של דמרי מוקמים בימים אלו בניין העירייה ובית ספר מקיף.

דונם ב"גוש הקטן" ב-260 אלף דולר

בבית המשפט נדונה דרישה להקמת ועדה לניהול המתחם

מאת סופר "הארץ"

איש עסקים ישראלי רכש בשבוע שעבר מגרש ששטחו 1 דונם ב"גוש הקטן" – מתחם הסמוך לפרויקט סי-אנד-סאן ומלון הדירות קולוני באזור צומת הקנטרי-קלאב בתל אביב. הרוכש שילם תמורת המגרש – הנכלל במתחם ששטחו הכולל 284 דונם – 260 אלף דולר. לפני כשנתיים נמכר דונם באזור זה בכ-50 אלף דולר בלבד.

סוגיית פיתוח הגוש הקטן נדונה בימים אלו בבימ"ש השלום בת"א, בעקבות תביעה שהגישה חברת אנאלב, שבבעלותה כ-20 דונם בגוש. החברה דורשת מבית המשפט, להורות על מכירת כל השטח לגורם אחד, או לחילופין, לחייב את עשרות בעלי הקרקע להקים ועדה שתארגן את הליך פיתוחו.

דרישה דומה הוגשה לבית המשפט לפני שנים רבות גם לגבי ניהול ה"גוש הגדול" – מתחם הסמוך לשיכון ל' בתל אביב. בית המשפט הורה, אז, על מינוי ששה מנהלים לפתרון הבעיות הכרוכות בפיתוח הקרקע.

בעלי קרקעות רבים בגוש הקטן הגישו כתב הגנה לתביעתה של חברת אנאלב. אחד ממנהלי הגוש הגדול אמר, כי להערכתו בית המשפט יפסוק על מכירת הקרקע לגורם אחד, אם בעלי הקרקעות לא ידאגו לכונן ועדת היגוי שתטפל בפיתוח הקרקע. לדבריו, על סמך ניסיון העבר של עורכי הדין שמונו כמנהלים בגוש הגדול, לא יימצאו עורכי דין שיסכימו להתמנות למנהלים בגוש הקטן.

בעסקת מכירת המגרש בגוש הקטן תיווך יהודה ילינק ממשרד התיווך עסקי נדל"ן בתל אביב. ילניק, המייצג כמה משקיעים מהארץ ומחו"ל, מחפש בימים אלו קרקעות המוצעות למכירה באזור עבר הירקון בתל אביב, בשפיים ובאזור מרינה בהרצליה.

ל.ה.ב. לימודי הכשרה בניהול, הפקולטה לניהול, ביה"ס למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי
אוניברסיטת תל-אביב

אנגלו-סכסון
סוכנות לנכסים (ישראל) בע"מ

סוף סוף יש קרקע אקדמית לעוסקים בנדל"ן

נדל"ן
בית הספר הגבוה
ישראל

אם אתה מנהל בתחום מימון נדלין, יזם, עורך-דין לעסקאות מקרקעין, יועץ ומתווך נדלין, קבלן, מנהל שיווק בענף הבניה, או בעל תפקיד בכיר אחר המעוניין להתפתח מבחינה מקצועית. או אם הנך חסר נסיון ומעוניין להכנס לענף הנדלין, עכשיו יש לך את הקרקע המתאימה לכך - בית-הספר הגבוה לנדלין בישראל. כאן תרכוש את הכלים לפיתוח אסטרטגיה עסקית מקיפה, ואת הידע הדרוש לעסוק בשיווק, יזמות ותיווך נדלין. כל זאת בהדרכתם של המרצים והמומחים הטובים בארץ מאוניברסיטת תל-אביב ומקרב בכירי העוסקים בשוק הנדלין בישראל.

קורס: יועצים בכירים ומנהלים בנדל"ן
פתיחה: 10.1.95, סיום: 28.7.95
הקורס הינו הגבוה והמתקדם ביותר מסוגו ומיועד לבעלי תפקידים בכירים, ניהוליים ושיווקיים בתחום הנדלין, בעלי נסיון של 5 שנים לפחות בתחום. לבעלי תואר אקדמי ולבוגרי קורסים אחרים בתחום הנדלין תנתן עדיפות.
היקף - 180 שעות אקדמיות.

קורס: יועצים ומתווכים בנדל"ן
פתיחה: 3.1.95, סיום: 28.7.95
מיועד לבעלי תפקידים, בעלי נסיון של שנתיים לפחות בתחום הנדלין. לבעלי תואר אקדמי - עדיפות.
היקף - 180 שעות אקדמיות.

קורס: יסודות הנדל"ן
פתיחה: 18.12.94, סיום: 5.1.95
מיועד למשווקים ולמתווכים עם נסיון מועט יחסית, ולאנשים חסרי נסיון בתחום הנדלין.
היקף - 54 שעות אקדמיות.

לייעוץ, לפרטים ולקבלת טפסי הרשמה: בית הספר הגבוה לנדל"ן בישראל.
ל.ה.ב. לימודי הכשרה בניהול, קרית האוניברסיטה, רמת-אביב, תל-אביב 69978,
טל: 6426985, 6408794, 6408375, 6417122, 03-6415123. פקס: 03-6423587.

למסיימי הקורסים בהצלחה תוענק תעודה מטעם ל.ה.ב. - לימודי הכשרה בניהול - הפקולטה לניהול, ביה"ס למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי אונ' ת"א.

הגן הטכנולוגי בירושלים

מי שמבקר-שוכר

- סביבת עבודה - מהמתקדמות בעולם
- תמריצים כלכליים - אזור פיתוח א'
- בירושלים - אוכלוסיה בעלת הכשרה טכנולוגית גבוהה

לפנות למנהל השיווק טל: 02-794513, פקס: 02-794514.

הגן הטכנולוגי בירושלים - מקום טוב לפרוח בו

קבוצת ישרס ISRAS GROUP
גן טכנולוגי ירושלים בע"מ
הרשות לפיתוח ירושלים
מקום טוב לפרוח בו

בורוא ארגב

רשף נכסים

המומחים לנדל"ן עיסקי בע"מ

להשכרה משרדים מפוארים

ב"בית דנבאר"
רח' יגאל אלון ת"א
200 עד 3000 מ"ר

שיווק בלעדי

03-575-44-77 (20 קווים)

נדל"ן

עיריית חולון תמכור במכרז מגרש ברחוב חנקין

מאת זיו מאור

עיריית חולון תפרסם בקרוב מכרז למכירת מגרש של 3.8 דונם בפינת הרחובות חנקין והסתדרות בעיר. המגרש יועד לבניית בניין משרדים בן 8 עד 10 קומות, אך בעירייה החליטו להגיש בקשה לשינוי תוכנית נקודתית, ולהפוך את ייעוד המגרש לבניין מגורים רב קומות, בסטנדרט גבוה.

שינוי התב"ע יעלה כנראה את ערך המגרש ואת חלקה של העירייה בעסקה. בכל מקרה, על התוכנית לעבור את שלב ההתנגדויות בוועדה המחוזית, לאחר ואם תעבור בוועדה המקומית של עיריית חולון. בניין המשרדים שהיה מיועד להיבנות על המגרש יוקם ככל הנראה במגרש אחר, הנמצא בסמוך השייך גם כן לעירייה.

ההחלטה על מכירת המגרש נעשית במסגרת כוונת העירייה למכור נכסים שונים שבבעלותה, כדי לממן את תקציב הפיתוח התלת-שנתי, המסתכם בכ-433 מיליון שקל. עתיד תקציב הפיתוח נדון בימים אלה בבג"ץ, לאחר שסיעות האופוזיציה בעיר, הליכוד וצומת, באמצעות עורכי הדין אליהו זרין ונפתלי וייס, עתרו בטענה שקביעת תקציב פיתוח ל-3 שנים מראש, אינה חוקית. בנוסף, טענו סיעות אלו, כי ישיבת המועצה לא היתה חוקית.

לטענת האופוזיציה, קביעת תקציב מראש כובלת ומרוקנת מתוכן את ישיבות המועצה. בעירייה טוענים כנגד, כי ממילא צריכים המועצה ושר הפנים לאשר את התקציב מדי שנה, ולכן טענת האופוזיציה לא רלוונטית. יצוין, כי בכלל, עמדת משרד הפנים היא עידוד עיריות ורשויות מקומיות לתכנן תקציב פיתוח ארוך טווח.

שופט בית המשפט העליון, מישאל חשין, הוציא צו על תנאי האוסר על העירייה להתחיל בהקצאת מקורות כספים על פי תקציב הפיתוח שאושרה לשנים 94'-97', עד למתן החלטה סופית בבג"ץ.

הסכמי פיתוח – המינהל נתן אבל הוא גם לוקח

מאת נעה ווסרמן

הודעות על ביטול הסכמי פיתוח נשלחו לאחרונה לחברות הבנייה. במקרים אחדים חזר בו המינהל מהביטול, אך במקרים בהם יבוטלו ההסכמים יזכו החברות לפיצוי נאה

מינהל מקרקעי ישראל שולח בימים אלה לחברות הבנייה השונות הודעות לביטול הסכמי פיתוח (חילוט קרקע) עליהם סוכם עמן. גורמים במינהל מסרו, כי ההודעות נשלחו על פי הוראה מפורשת של מנהל המינהל, עוזי וכסלר, עם כניסתו לתפקיד, במטרה "למנוע אחזקה ספקולנטית" בקרקע מצד חברות.

שאיפה זו הובילה גם את שר הבינוי והשיכון, בנימין בן אליעזר, ומנכ"ל המשרד, אריה מזרחי, בהנחיות לגבי לוחות הזמנים לבנייה על קרקעות ששווקו בחודשים האחרונים.

חברות הבנייה אינן מרוצות מביטולי רכישת הקרקעות, אולם גם במקרים בהם ייכנסו הביטולים לתוקף, לא ייצאו החברות נפסדות. זאת, משום שהסכמי הפיתוח מבטיחים ליזמים פיצוי כספי השווה לתשלום ששולם עבור הקרקע, בהצמדה מלאה למדד. גובה הקנס שגובה המינהל הוא ניכוי של 0.5% לחודש.

"מדובר בתוכנית חיסכון נהדרת", מודים יזמים רבים. ואולם, לדבריהם, במקרים בהם העיכוב בבנייה אינו נובע מפעילות ספקולנטית, אלא מעיכובים בתוכניות או בחתימה על ההסדרים, נפגעים בד"כ רוכשי הדירות על הנייר. גם חברות הבנייה שהתכוונו להחזיק בקרקע, במטרה לגבות תשלומים גבוהים יותר על דירות במימוש מאוחר יותר של הקרקע, מפסידות את עליית ערך הקרקע שנרשמה בשנים האחרונות. זאת, בעוד קופת המינהל אינה יוצאת נפסדת, שכן עבור הקרקע תוכל לגבות מחירים ריאליים.

הדגמה לביטול לא הגיוני של הסכם פיתוח נחשפה השבוע, בהודעות לרשות לניירות ערך. לפני כשבועיים קיבלה חברת דנאל הודעה בה נמסר, כי "לגבי מגרשים בפרויקט ביבנה בהם לא הוחל בבנייה – הסכם הפיתוח בטל". לאחר שבוע דווח בהודעת החברה לרשות, כי "המינהל ביטל את הודעת הביטול".

חברת דנאל סירבה להסביר את השתלשלות האירועים מאחורי הקלעים, אולם מבירור שערך "הארץ" עולה כי המינהל ביקש לבטל את הסכם הפיתוח כיוון שהחברה לא הוחלה בבניית 233 דירות בפרויקט של 480 דירות המוקם ביבנה. כמו כן, החברה לא הוחלה בבניית 18 דירות, בפרויקט נוסף שלה ביבנה, הכולל בסך הכל 124 דירות.

על פי תשקיף שפירסמה החברה, הקרקע נרכשה באמצעות רכישת "זכויות רכישה" שהמינהל נתן לחוכר חקלאי, בראשית שנות ה-90'. בתקופה זו חלה על הקרקע תוכנית שאושרה בול"ל.

מאחר שהאישור הוגבל לתקופה של שנתיים, נותרו לחברה בזמן הרכישה 15 חודשים בלבד לתכנון ופיתוח הקרקע. מפאת קוצר הזמן הגישה החברה לפני כשנה לול"ל תוכניות חדשות – שהוכנה בשיתוף עם מנהל מקרקעי ישראל והרשות המקומית – לגבי חלק מהמקרקעין שלא הוחל בבנייתו, כדי למנוע מצב בו תוקף התוכנית יפקע ולגבי המקרקעין לא תחול תוכנית אחרת.

עברה שנה, אבל הוועדה לבנייה למגורים לא הזדרזה לאשר את התוכנית, וכך באוגוסט 94' פקעה גם ארכה שקיבלה החברה בנוגע להסכם הפיתוח. בינתיים, נכנסה לתוקף הנחיית מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמעון שבס, להגדלת צפיפות הבנייה בתוכנית בכ-20% התקנה גרמה לעיכוב נוסף בתוכנית, מצד רשויות התכנון.

את תגובת מינהל המקרקעין באשר לשאלה על סמך מה נשלחה לחברת דנאל הודעת ביטול, לא ניתן היה לקבל השבוע. וגם השאלה באילו צעדים נקטה חברת דנאל כדי לשנות את רוע הגזירה הלא מוצדקת נותרה פתוחה, לאחר שהחברה סירבה להגיב בעניין. מהמינהל נמסר כי במקום בו מתבררת טעות בהודעת ביטול לא הגיונית, פועל המינהל לתיקונה, וכי אין בכוונתו להלום קרקע במקרים בהם הפעולה לא מוצדקת.

שתי מסקנות חשובות עולות מעניין זה: ראשית, גם החלטות נכונות למניעת ספקולנטיות בקרקע, לא תמיד מתורגמות לביצוע באופן הנכון. שנית, לפני רכישת דירה על הנייר, כדאי לבדוק לכמה זמן תקף הסכם הפיתוח שניתן לחברה עמה מתקשרים.

שיחה

עם ראובן צבאג, סמנכ"ל לאומי למשכנתאות: על ביצוע משכנתאות

התניית מכרזי קרקעות תוריד את מחירי הדיור במרכז

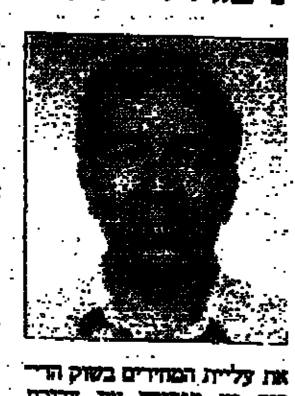

האם ישנה עלייה בקצב ביצוע המשכנתאות ברבעון הרביעי?

הרבעון הרביעי יהיה דומה לממוצע של 94' אחרי היחלשות בקצב ברבעון השלישי, האופיינית לחודשי הקיץ ולחגים. את השנה תסיים המערכת הבנקאית בהיקף משכנתאות של 15 מיליארד שקל, אולי אפילו 15.5 מיליארד. זהו גידול ריאלי של 20% לעומת 93'. ושיא חדש עבור המערכת.

חלקו של משרד האוצר בתיק האשראי החדש ממשיך לרדת בקצב דרסטי. השנה רק 30% מההלוואות היו מכספי מדינה ו-70% מכספי בנק. בשנה שעברה היחס היה 60% – 40%.

מה משקף גידול זה?

זהו תהליך מתמשך מאז שנת 89'. הסירו את המגבלות על היקף ההלוואות שבנקים למשכנתאות יכולים להעניק ובו בזמן החלה העלייה הגדולה מבריה"מ לשעבר, שפעלה כקטליזטור לשוק. בשלוש השנים האחרונות מחירו הזול של הכסף מלבה את עליית המחירים בשוק הדירות וזו מגבירה את צריכת המשכנתאות. הכסף מאוד זמין, אנו רואים עלייה ניכרת במספר המשפחות שמחליפות דירה. אם לאדם יש 70% מערך הדירה החדשה והוא בקלות יכול להשיג הלוואה על ה-30% הנותרים – למה שלא יחליף את דירתו? השנה עלו מעט מחירי המשכנתאות מכ-4% לכ-5%. וזה עדיין הכסף הזול ביותר בעולם.

כמה מערך הדירה ניתן היום במשכנתא?

בדרך כלל נותנים עד 50% אך רוב הציבור וגם משפרי הדיור לא לוקח אחוז גבוה כזה. אצל עולים חדשים היקף המשכנתא יכול להגיע גם עד 95%.

מה אתה צופה בשנה הבאה?

הכרזת שר השיכון, כי יחלו להתנות מכרזים לקרקעות ממשלתיות בהתחייבות הקבלן למכור את היחידות במחיר מסוים תילחץ להורדת מחירי הדירות. כבר היום אנו רואים את השפעת ההכרזה על מה שנעשה בעיר הדרושה מדירות. ישנם אנשים שביטלו שם עסקות לקניית דירה. אם יהיה לחץ אמיתי על מחירי הדירות החדשות זה ימשוך את כל השוק כלפי מטה – אולי לא במרכז תל אביב אבל בוודאי שבגוש דן. השקעה בכבישים תקרב את הפריפריה לערים הגדולות ובמצב כזה למה לקנות דירה בגוש דן כשניתן לצאת 20-30 ק"מ החוצה ולקנות הרבה יותר בזול.

מאת מרית גילת

למה לחכות 40 שנה עד שתגיעו לקוטג'?

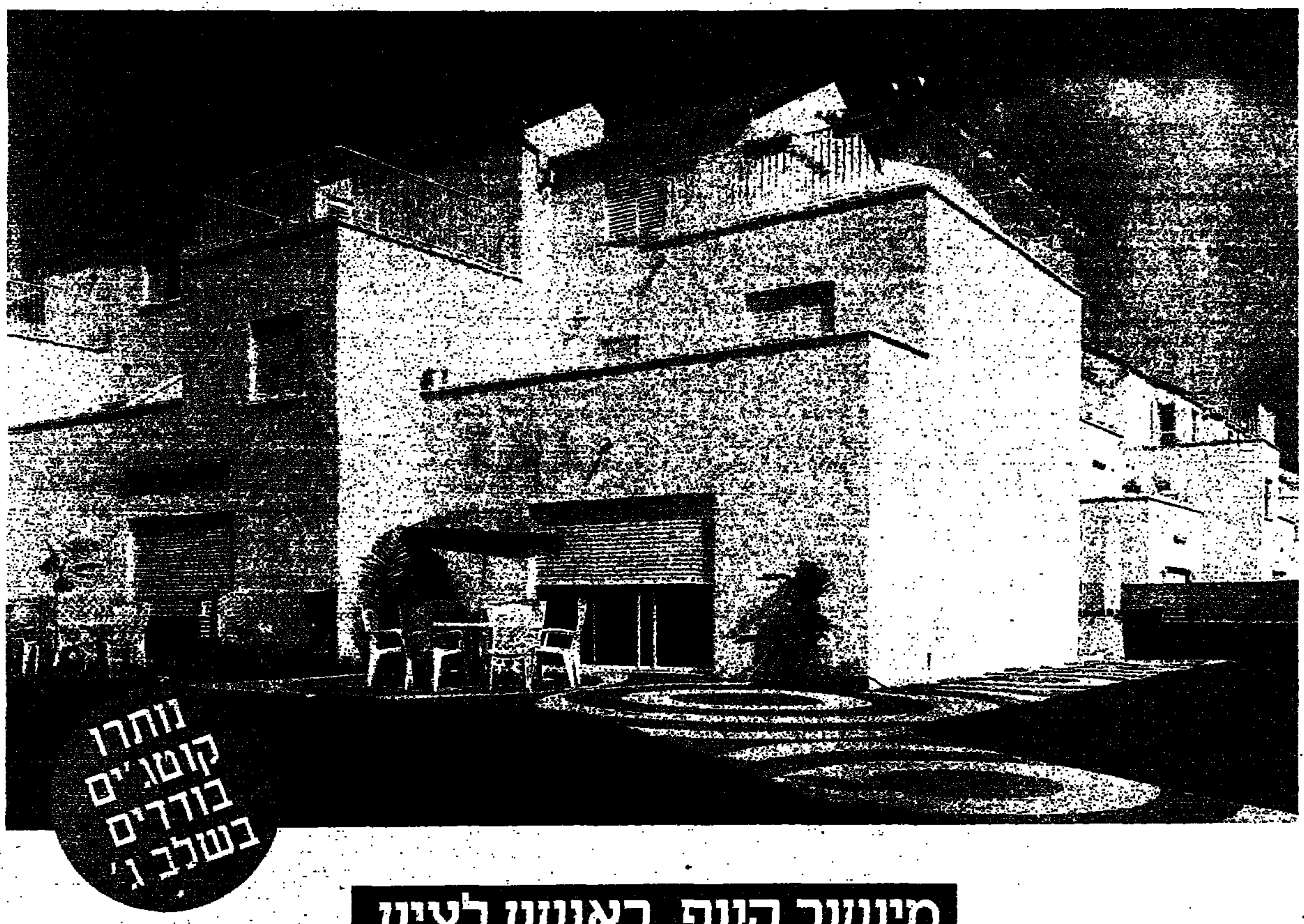

מישור הנוף. ראשון לציון.

שכונה ירוקה עם גישה רעננה

בראשון לציון הולכת ונבנית שכונה חדשה שתוכננה במיוחד לאיכות חיים גבוהה ומשופרת. הרבה ירוק בעיניים והרבה מרחבים - מהפארק הגדול והמיוחד שהוקם בה, דרך המדשאות והגינות שיקיפו את הבתים ועד לרחובות הולכים פנימיים, אסתטיים ובטוחים. מרכז מסחרי, שירותים קהילתיים מגוונים וגני ילדים יעניקו לשכונה אופי קהילתי עם איכות חיים גבוהה.

קוטג'ים ודירות שמתוכננים במיוחד בשבילכם

במישור הנוף יכולה כל משפחה לגור בקוטג' יפהפה ורחב ידיים, או למצוא את הדירה המתאימה לצרכיה ולאמצעיה מבחינת הגודל והתכנון הפנימי. מישור הנוף מציעה קוטגים מטיפוסים שונים במחירים שונים ודירות 3.5 חדרים 4 חדרים ו-4.5 חדרים.

במחירים שגם אתם יכולים להרשות לעצמכם

הקוטגים במישור הנוף בנויים בסטנדרטים הגבוהים של שוף, אך למרות זאת הם עדיין בהישג ידכם ומוצעים לכם בתנאי תשלום מיוחדים.

לגור בטוף עם שוף

כשרוצים לגור בסביבה מצויינת ולהנות מדיור ברמה גבוהה במקום טוב ומבוקש - קונים קוטג' או דירה של שוף. לשוף נסיון עשיר של שנים בפיתוח ובבניה, יציבות פיננסית, רמה מקצועית גבוהה, כח אדם מצוין ושירות לדוגמא, המאפשרים לכם לגור בטוף.

מישור הנוף ראשון לציון – השכונה הירוקה של ראשון

שוף – לגור בטוף – שיכון ופיתוח לישראל

בואו לבקר בקוטגי ובדירה לדוגמא. משרד מכירות באתר: רח' פינשטיין 5, ימים א' - ה' 09:00-18:00. יום ו' 09:00-13:00. טל' 03-9677124. סניף ת"א: רח' החשמונאים 121, ת"א. טל' 03-5632710.

מקרקעין במשפט

תוכנית פוגעת – היפוכה של השבחה

על פיצוי בגין תב"ע פוגעת לפי סעיף 197 ו–200 לחוק התכנון והבנייה

מאת: דוד א. דעואל

באחרונה דחה ביהמ"ש העליון (השופטת דורנר כדן יחיד) בקשה לקיים דיון נוסף בהרכב מורחב (חמישה שופטים ומעלה), בפרשת קהתי נגד הוועדה המקומית והוועדה המחוזית לתכנון ובנייה ירושלים. כאן התעוררה סוגיה מעניינת: האם תוכנית משביחה חדשה, המתקנת ביעבר נזק שהסבה תוכנית פוגעת ישנה, שומטת את הבסיס תחת תביעת פיצויים שהגיש בעל הקרקע במועד, בגין ירידת ערך הקרקע מחמת התוכנית הפוגעת הישנה. ביהמ"ש העליון בשלושה שופטים, פסק בדעת רוב (הנשיא שמגר והשופט גולדברג) כנגד דעת מיעוט חולקת (השופט חשין), כי במקרה כזה לא ישולמו פיצויים בגין ירידת ערך הקרקע. הפיצוי היחיד שאפשר לשוקלו הוא בגין נזק שנגרם לבעלים, מחמת התקופה הממושכת שחלפה בין מועדי אישור שתי התוכניות, שבה תביעת הפיצויים שלו היתה תלויה ועומדת. הבקשה לדיון נוסף נדחתה בעיקר מן הנמקה שסעיף 197 לחוק התכנון והבנייה מפצה על פגיעה מושגית (תיאורטית) – ירידת ערך, ולא על נזק מוחשי (קונקרטי) – פחיתות מחיר בעת מכירה. לכן, על אף ההלכה הפסוקה הקובעת, כי המועד הרלוונטי לקביעת ירידת הערך הוא יום אישור התוכנית הפוגעת, יש לקחת בחשבון את הכבת הפגיעה התיאורטית על ידי התוכנית המשביחה, שקיבלה תוקף זמן רב אחר כך.

בכך, צומצמה עוד יותר האפשרות לתבוע על פי סעיף 197, ביחס לאפשרויות התביעה המוגבלות ממילא שהיו קיימות מכוח קודם להכרעה בפרשת קהתי.

סעיף 197 קובע: "(א) נפגעו על-ידי תוכנית, שלא בדרך של הפקעה, מקרקעין הנמצאים בתחום התוכנית או גובלים עמו, מי שביום תחילתה של התוכנית היה בעל המקרקעין או בעל זכות בהם זכאי לפיצויים מהוועדה המקומית, בכפוף לאמור בסעיף 200".

סעיף 200, המסייג את הזכות לפיצויים לפי סעיף 197, קובע: "לא יראו קרקע כנפגעת אם נפגעה על ידי הוראה שבתוכנית הנכללת עם אחת ההוראות המפורטות להלן ובלבד שהפגיעה אינה עוברת את תחום הסביר בנסיבות העניין ואין זה מן הצדק לשלם לנפגע פיצויים:

"(1) שינוי בתחום אזורים ובתנאי השימוש בקרקע שבהם;
"(2) קביעת הרווחה מסביב לבניינים וביניהם;
"(3) הגבלת מספר הבניינים בשטח מסוים;
"(4) הסדרת אתריהם של בניינים, גודלם, גובהם, תכנון צורתם או מראם החיצוני;
"(5) איסור הבנייה או הגבלתה, לצמיתות או לשעה, במקום שהקמת בניינים על הקרקע עלולה, בגלל מיקומה או טיבה, להביא לידי סכנת שיטפון, סחף קרקע, סכנה לבריאות או סכנת נפשות, או לידי הוצאה יתירה של כספי ציבור להתקנת דרכים או ביבים, להספקת מים או לשירותים ציבוריים אחרים;
"(6) איסור השימוש בקרקע או הגבלתו שלא בדרך של איסור בנייה או הגבלתה, כשהשימוש עלול להביא לידי סכנה לבריאות, סכנת נפשות או פגיעה רצינית אחרת לרעת הסביבה;
"(7) הגבלת דרכי השימוש בבניינים;
"(8) קביעת קו בקביל לדרך שמעבר לו לא יבלוט שום בניין;
"(9) חיוב להתקין על יד בניין המיועד לעסק, למלאכה או לתעשייה מקום לטעינת כלי רכב, פריקתם וציודם בדלק, הכל כדי למנוע חסימת דרך לתעבורה;
"(10) חיוב להתקין בבניין המיועד לעסק, למלאכה או לתעשייה, למגורים, לבית לינה או לשימוש על-ידי הציבור, או על יד בניין כאמור, מקום לחניית כלי רכב, למקלט או למחסה בפני התקפה אווירית;
"(11) הוראה בתוכנית שחל עליה סעיף 81".
(שינויים בתוכניות בשל צרכי בטיחות הטיס).

עינינו הרואות: על הזכות לפיצויים הושמו סייגים כה רבים, עד שספק אם נוכח ריבוי היוצאים מן הכלל לא נתמסמס הכלל. ובכל זאת, היחס בין סעיף 197 לסעיף 200 עודנו מעסיק מעת לעת את בתי המשפט. ביהמ"ש העליון נתן ביום 5.5.93 פס"ד בפרשת גדעון וכרמלה בעיני נגד הוועדה המקומית נתניה והוועדה המחוזית מחוז המרכז (השופט מצא, בהסכמת השופטים בך וחשין), וביום 15.8.93 פס"ד בעניין אלישר נגד מדינת ישראל/הוועדה המחוזית מחוז המרכז (הנשיא שמגר, בהסכמת השופטים לוין וכהן). העקרונות המרכזיים העולים משני פסקי הדין הללו, הם אלה:

> על הזכות לפיצויים הושמו סייגים כה רבים, עד שספק אם נוכח ריבוי היוצאים מן הכלל לא נתמסמס הכלל

(א) סעיף 200 הוא "שסתום ביטחון" של סעיף 197.
(ב) שיעור הפגיעה נמדד לצורך סעיף 197. (קרי, לשם פיצוי) ונטל השכנוע בעניין זה מוטל על הבעלים. סבירות הפגיעה נבדקת לצורך סעיף 200 (קרי, לשם שלילת פיצוי) ונטל השכנוע בהקשרה מוטל על הוועדה המקומית. בדיקת סבירות הפגיעה נעשית לאחר קביעת שיעור הפגיעה.
(ג) "פגיעה" לעניין סעיף 197 היא גריעה מן הערך הכלכלי של המקרקעין בהשוואה לערך שהיה להם קודם להחלת התוכנית הפוגעת.
(ד) במניין כל גורמי התוכנית שהם בעלי השפעה על שווי המקרקעין, אין לכלול רק את הגורמים הפוגעים במקרקעין, אלא גם יסודות המצויים בתוכנית, המשביחים את שוויים. לפיכך, בפרשת גדעון וכרמלה נפסק, כי לא היתה פגיעה ברת-פיצוי, משום שצמצום היקף השטח המבונה על פי התוכנית, קוזז על ידי השיפורים התכנוניים שהביאה אותה תוכנית.
(ה) בעקבות הלכת חמטי: אין מפחיתים פיצוי בגין צמצום שטחים מבונים בתוכנית פוגעת, נוכח זכותה של הוועדה המקומית להפקיע ללא פיצוי עד 40% משטח החלקה לצרכי ציבור.
(ו) גם אם במצב העניינים הרגיל הפגיעה אינה עוברת את תחום הסביר, שיקולי צדק עשויים להכתיב חובת תשלום פיצויים במקרה ספציפי.
(ז) סעיף 197 הקובע זכות פיצוי נועד לכך שהוועדה המקומית תשקול כהלכה תוכנית העומדת לאישורה, ותיקח בחשבון הן את יתרונותיה והן את חסרונותיה, מבחינת הכלל (החפץ בתוכנית) ומבחינת הפרט (העתיד להיפגע ממנה).
(ח) בנתוני פרשת אלישר: ירידת ערך של 30% עוברת את תחום הסביר והצדק מצריך פיצוי.

כתמיד, מלאכה רבה צפויה לשמאים המעריכים את שומת ירידת הערך ולעו"ד המציגים את הפגיעה בפני הוועדה המקומית וביהמ"ש.

הכותב הוא שותף במשרד דעואל, רבינוביץ, מהלל ושות', עו"ד

דניס ברק נכסים והשקעות בע"מ

סניף שיכון דן - בתי יוקרה

1. למכירה בשיכון דן קוטג' יפייפה במיקום יוקרתי, כניסה נפרדת
2. למכירה בתל ברוך וילה גדולה ומושקעת !!! במיקום יוקרתי !!
3. למכירה ברמות צהלה פרוייקט קוטגים מפואר 5 חדרים+מרתף במיקום מצוין !!

FIABCI

טל: 03-6472775 פקס: 03-495106

סניף רמה"ש - בתי יוקרה
1. למכירה ברמת השרון המערבית
מגרש פרטי לוילה בודדת 445 מ"ר $400,000
2. בבלעדיות-למכירה ברמת השרון המערבית
דירת 4 חדרים + מרפסות !! מעולה !!
3. למכירה בהרצליה ברמת אמיר
קוטג' 5 חדרים מרשקע! יפייפה! השקט $275,000
טל: 03-5400004 פקס: 03-5402445

עסקת השבוע !
חדש!
דירת גג
נוף מהמם !!
+ מעלית + חניה במרכז ת"א
$550,000
03-6486126 לפנות ליוסי

הארץ

יום ראשון י"ז בכסלו תשנ"ה
20 בנובמבר 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב שלמה שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 תל אביב 61001 פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות ירושלים רחוב הסוכנות 2, טל' 254245-02, ת"ד 273 י-ם 91002 פקס' 254249-02 חיפה רחוב נורדאו 20, טל' 623166-04, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס' 670715-04 שירות תלונה למנויים 5121333-03, 5121344-03 מודעות לוח הדרושים 6382028-03

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב שלמה שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי   עורך המשנה: יואל אסתרון
גרשום שוקן, העורך 1939–1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken st., Tel (03) 5121212, Fax 6810012

כוח אמריקאי ולובי יהודי

כאשר שליחי "שלום עכשיו" ניסו לעשות נפשות בדעת הקהל האמריקאית להשקפתם, שעמדה בניגוד קוטבי לזו של ממשלת יצחק שמיר – ראשי מפלגת העבודה, שעמדה באופוזיציה, לא מצאו בכך פסול. אם כמה אישים הנמנים עם האופוזיציה של היום – ואין זה חשוב אם הנהגת הליכוד הטילה עליהם שליחות רשמית, או אם יצאו לארה"ב על דעת עצמם: יוסי בן אהרן, יגאל כרמון ויורם אטינגר מזוהים עם קו פוליטי שמנוגד לזה של הממשלה – אין לשלול מהם את הזכות לפעול למען החדרת דעותיהם גם מחוץ לגבולות ישראל.

ראש הממשלה אינו צריך להתרעם על פגישתם עם חברי הקונגרס: הבעיה האמיתית, שיצחק רבין נאלץ להתעמת אתה נעוצה בדעת הקהל של יהודי ארה"ב בכלל ובעמדתם של רוב עסקני השדולה הפרו־ישראלית בפרט. אייפא"ק רואה את עצמו כגוף המייצג את יהודי ארה"ב, ולכן הוא פועל כגוף אמריקאי ונזהר מלהיראות כמקבל הוראות מירושלים.

עם זאת גלוי לעין כי אנשי השדולה יונקים חלק מיוקרתם בעיניהם של יהודי ארה"ב מהיחסים ההדוקים שהם מקיימים עם ממשלת ישראל. חלקם נוטים ממילא לדעתה של ממשלת ישראל, אחרים מסתגלים אליה. בחמש עשרה השנים שבהן ניצח הליכוד על ממשלת ישראל – ובכלל זה כמרכיב דומיננטי בממשלת אחדות – הפכה השדולה למעין נציגות הליכוד, והיה לה קשה להתאים את עצמה לקו של מפלגה הנשענת על מפלגת העבודה וסיעת מרצ.

התפנית שהתחוללה בבחירות לבית הנבחרים ולסנאט כופה על השדולה לחפש קרבה יתרה אל הרפובליקאים. אלה נוטים להיבדל מהדמוקרטים, בין השאר, בהסתייגות ממעורבות עמוקה בענייניהן של מדינות זרות. גם אם הם מתכנים שלא לקצץ בסיוע הכספי המסורתי לישראל, אין הם רואים בעין יפה את האפשרות שהממשל ישגר חיילים אמריקאים לכוח בינלאומי שיפקח על חלקי רמת הגולן שיפונו במסגרת של חוזה שלום בין ישראל לסוריה.

המשימה המתבקשת מגוף כאייפא"ק היא דווקא הטלת כובד משקלו בעד העמקת מעורבותה של ארה"ב בעידוד המגזר של תהליך השלום. אם ישראל תתפנה מרבית הרמה, עלול להיווצר חלל ריק שרק כוח נייטרלי מסוגל למלאו. הכוח הרב־לאומי בחצי האי סיני כולל גדוד אמריקאי, ושום כוח דומה ברמת הגולן לא ירשים את הסורים, בלתי אם הוא כולל יחידה אמריקאית בעוצמה כלשהי.

באווירה אמריקאית הנוטה לבדלנות יקשה על הנשיא קלינטון להכשיל הצעת חוק שנועדה למנוע השתתפות אמריקאית במשימה של פיקוח על פינוי רמת הגולן, או מרביתה. אם השדולה היהודית תימנע מלעודד זאת – הממשל עלול להיכשל, ותהליך השלום בעורץ הסורי עלול להיתקע.

זהו מצב מסובך. אם השדולה היהודית תעדיף לשתף עם הזרם הרפובליקאי, הנוטה לבדלנות, היא תכביד על ממשלת ישראל במגמתה להשיג את שותפות הממשל האמריקאי על כל ביטוייה הדרושים – הביטחוני במיוחד. ממילא אין הראות שחאפז אל־אסד יגמיש את עמדתו, שהוצגה במלוא נוקשותה בעת ביקורו של ביל קלינטון בדמשק. אך אם הממשל מנוע בעצמו מלהוסיף ולדחוף את תהליך השלום – ודאי שאין סיכוי שהשליט הסורי יתרצה.

עסקנים מסוימים באייפא"ק טוענים מן הסתם שהם מסוגלים לשפוט טוב יותר מהממשלה בירושלים מה אפשר להשיג מהקונגרס. אבל יצחק רבין נתבע להבהיר להם מה דרוש לישראל השואפת לשלום עם סוריה.

אלטלנה של ערפאת

מאת זאב שיף

תוצאות המאבק הנוכחי בין יאסר ערפאת לבין החמאס ברצועת עזה יקבעו במידה רבה את עתיד שלטונו. אם יפסיד במאבק הזה, שטרם הגיע לשיאו לדעת כל המומחים, יסכנו סמכותו ומעמדו הפוליטי של ערפאת מכה אנושה. על פי הידיעות המגיעות ממטותו של ראש אש"ף, הוא מבין כי מדובר בראש וראשונה במאבק על השלטון בישות הפלשתינית. קודם ברצועת עזה ואחר גם בגדה. המאבק מתנהל עם החמאס; הג'יהאד האיסלאמי, שהוא ארגון קטן, משתרך מאחור, אף שבגללו הוצת ניצוץ המרד.

לא ברור כיצד ינהג ערפאת בהמשך, אך מקורות מהימנים אומרים כי ביום שישי ושבת, שהיו קשים מאוד מבחינת הפלשתינאים בגלל האבידות הרבות, שמר האיש על קור רוח. הוא גילה נוקשות כאשר הגיעו ידיעות על ניסיונות התפרצות של אלפי מפגינים ודרישה שיוותר. במקביל לא נמנע מניסיונות הידברות עם החמאס והג'יהאד.

אך זו רק תחילתו של המאבק מי ישלוט בישות הפלשתינית ואם ישררו בה חוק וסדר או שהיא תישלט בידי קבוצות חמושות כפי שקרה בלבנון. לא פעם אמרו מקורביו של ערפאת כי גם לפלשתינאים תהיה כנראה ביום מן הימים "אלטלנה" משלהם, כלומר, שקבוצה קיצונית תעמיד אתגר קשה לפני השלטון המרכזי ויהיה צורך להפעיל נגדה כוח צבאי.

ישראל מצאה עצמה במאורעות אלה משקיפה על האירועים, אך בצה"ל ובחוגי הביטחון השונות שוררת דאגה מפני הידרדרות נוספת. ראש הממשלה ושר הביטחון, הנמצא בארצות הברית, מקבל דיווח שוטף על המתרחש. בקרב מקבלי ההחלטות ניטש ויכוח אם להמליץ לפני רבין שיקצר את ביקורו (אחרי פגישתו עם הנשיא ביל קלינטון מחר הוא מתכוון להמשיך לקנדה ומשם לספרד) ולשוב לישראל למקרה שתהיה הידרדרות קשה ברצועת עזה. היו שתמכו בהצעה זו, אך לבסוף הוחלט כי קיצור הביקור יעורר רושם, שאינו מעוניינים בהיווצרותו, של דאגה רבה מדי ואולי אף של הכנה להתערבות.

המדיניות הישראלית גורסת כרגע הימנעות מכל צעד העלול להיראות כמעורבות במהומות שברצועת עזה. גם אם תבקש המשטרה הפלשתינית סיוע בציוד ובכוחות, תעשה זאת ישראל בזהירות ובמשורה. לצה"ל ניתנו הוראות להימנע ככל האפשר מהתנגשויות עם המפגינים. על רקע זה הופעלה פקודת הקבע שיש להעביר למשטרה הפלשתינית את האחריות המלאה על העמדה בכביסה לנצרים. עמדה זו, יחד עם עמדה פלשתינית, מפקחות על התנועה הישראלית והפלשתינית בכביש הסמוך. על העמדה בנצרים השתלטו בעת המהומות מפגיני החמאס, אך אתמול שב אליה צה"ל. עמדות דומות קיימות במורג, בכפר דרום ובקטיף. לעומת זאת ישנה הוראה כי איום ישיר על החיילים, על ישראלים או על יישובים שלנו ברצועת עזה יביא לתגובה מיידית, גם באש.

מי שתופש את העימות היה החמאס. אנשיו יצרו פרובוקציה קשה והמשטרה הפלשתינית הגיבה בחריפות. ברור שחלק מהתגובות הקשות נובעות מכך שהמשטרה הפלשתינית איננה מוכנה ואינה מאומנת לטפל בהמונים גדולים. היא הופתעה מהיקף האירועים, ומבחינה זו מזכירה דרך פעולתה את התגובות הנמרצות מדי של צה"ל בתחילת האינתיפאדה, שאז הורו קצינים רבים לפתוח באש ומספר הנפגעים היה רב. לשוטרים הפלשתינאים אין כדורי גומי, גז מדמיע וציוד אחר לפיזור מפגינים.

גם ההחלטה על עוצר ברחובי הרצועה העידה כי אין למפקדי המשטרה ניסיון מספיק. העוצר הוטל בצהריים, בשעה שאלפים רבים נמצאים מחוץ לבתיהם ובמקומות עבודתם, כך שלמעשה אין אפשרות להשליט אותו בלי לפגוע בבני־אדם.

מידיעות ראשונות ברור כי החמאס והג'יהאד לא הסתפקו בהפגנות. פה ושם שלפו כלי נשק והפעילום. על פי אחת הידיעות נהרגו שני שוטרים פלשתינאים מיריות. ההתגרות במשטרה הפלשתינית היתה חריפה לאחר שזו דחתה את הבקשה להפגין ביום שישי אחרי התפילה ליד המסגד. במקום זה נפלו ההרוגים הראשונים. החמאס היה מאורגן כראוי וכיוון מיד את אנשיו להסתער על בית המִמשל (שבו היתה מפקדת האוגדה של צה"ל), המפגינים כבר עם שחדרו לבניין, וגם כאן היו נפגעים רבים.

על מידת ההתארגנות של החמאס תעיד העובדה שבמקביל הורו מארגני ההפגנות להוציא אלפי אנשים מתומכיהם בחאן יונס. הדבר נודע למשטרה הפלשתינית והיא החליטה לנתק את דרום הרצועה ולמנוע מעבר לעזה. הוצב מחסום, אך המפגינים ירדו מכלי הרכב והסתערו עליו. היו נפגעים רבים ולבסוף פרצו המפגינים את המחסום ועלו צפונה.

בכך לא תמה הפרשה. זהו סיבוב ראשון בהתמודדות על השלטון בישות הפלשתינית ועל אופיה. עכשיו יש לצפות למהלך הבא של החמאס.

הדילמה נותרה בעינה

מאת צבי בראל

המאבק המוזר בין יאסר ערפאת לארגונים האיסלאמיים התחיל מוקדם מכפי שהיה אפשר לצפות. אולם מכיוון שהתחיל, חלה בו הסלמה חריפה בסוף השבוע, ניצבת עכשיו בפני ערפאת דילמה חדשה: האם להגיע להבנה עם הארגונים האיסלאמיים ולתת למאמצי התיווך של מנהיגות ערביי ישראל לפעול, או להישמע לתביעתם של קציני הביטחון הבכירים שלו ולהמשיך בתנופת המאבק נגד הארגונים.

ההתחבטות באשר לדרך שבה על הרשות הפלשתינית וכוחות הביטחון שלה לטפל באופוזיציה האיסלאמית המזוינת נמשכת כבר כמה שבועות. חלק מן האישים הפלשתינאים גורסים כי יש להגיע להבנה שקטה עם הארגונים לפחות עד הבחירות, ואחרים, בעיקר קציני הביטחון הבכירים של ערפאת, דורשים להפעיל יד חזקה. עד כה גברה הדעה שלפיה הרשות הפלשתינית עדיין אינה בשלה למאבק מזוין בארגוני האיסלאם ובוודאי לא לניסיון ליטול מהם את הנשק הכבד שברשותם.

מול האזהרות של חלק מאנשי ערפאת, שלפיהן עלולה עזה להפוך לבת־דמותן של לבנון או אלג'יר, שלשלטון המרכזי בהן אין שום שליטה על ארגוני הטרור, טענו אחרים שמלחמה בחמאס עלולה להתפרש ככניעה לתכתיב של ישראל וכניסיון לרצותה.

בין שני זרמים אלה ניווט ערפאת בחצאי החלטות. הוא הורה לעצור פעילים של הג'יהאד האיסלאמי ושל עז א־דין אל־קסאם, אך ציווה לשחררם אחרי זמן קצר. הוא איים בעליפה על ההנהגה האיסלאמית, אך נמנע מלפגוע בתשתית הארגונים. גם המעצרים הרחבים שביצעו כוחותיו אחרי פיגוע האוטובוס, אשר הרגיזו כל כך את אנשי החמאס, נראו כמעט כהפגנת ראווה יותר מאשר כניסיון ממשי למצוא את האשמים. חשודים ומבוקשים הסתתרו ברחובות עזה בחופשיות למרות מידע מדויק שהעביר צה"ל להנהגה הפלשתינית.

אבל התקווה הישראלית כי מעתה יתחיל מסע טיהור בשורות החמאס והג'יהאד עלולה להתבדות. סימן חיצוני לכך אפשר למצוא כבר עכשיו בניסיונות הפשרה של הנהגת ערביי ישראל, שהתירו ערפאת, ובנכונותו למצוא נוסחת פלא שתניח לשני הזרמים העיקריים לחיות בשלום עוד זמן מה. ההודעה שפירסמה אתמול הרשות הפלשתינית, שעל פיה יפוצו משפחות ההרוגים והפצועים, מעידה גם היא שערפאת עדיין אינו רואה באירועי סוף השבוע מלחמה עם אויב.

אולם מעבר לסימנים אלה נהג ערפאת כמעט תמיד למצוא את דרך הביניים ולנסות למנוע חילוקי דעות אלימים בין הפתח לארגוני האופוזיציה. כך היתה דרכו בלבנון וכך בדיוני ההנהגה הפלשתינית. עד היום הוא מנסה למעשה למצוא מסילות ללבם של ארגוני הסירוב, וגם אל האופוזיציה הביתית שלו, שחלקה נמצא בתוניס, הוא מתייחס בסלחנות ואפילו ממשיך לשלם משכורות לאנשיה. אם אפשר לגזור גזירה שווה מהתנהגותו זו לאירועים בעזה, סביר לחשוב שדווקא עכשיו ינסה לרצות את החמאס, לאחר מה שהצטייר כהפגנת שרירים צבאית של הרשות הפלשתינית.

ערפאת עדיין אינו חש כי הוא יכול לוותר על שותפות עם החמאס. ודאי לא כשמרחב שלטונו מתרכז בעזה, שבה עוצמתם של החמאס וארגוני הטרור האיסלאמיים באה לביטוי חריף יותר מאשר בגדה. הוא עסוק עכשיו באיחוד השורות בתוך הפתח בניסיון להכין בחירות שתוצאותיהן ייתנו לו בסיס תמיכה רחב. מלחמה בחמאס היום, עוד בטרם הוכיחה הרשות הפלשתינית את יכולתה הכלכלית, כשרווחת האוכלוסייה תלויה באופן מוחלט בישראל ואין היא רואה פריצת דרך בקרוב, וכאשר מבחינה פוליטית פנימית ומבחינה ציבורית מעמדו מעורער – תהיה טעות.

"גדולתו של ערפאת לא תקום על הרג אחים פלשתינאים, גם אם אינם חושבים כמוהו", אומר בכיר בפתח המתגורר בעזה. "לפתע הוא מוצא עצמו נלחם את מלחמותיה של ישראל ומקבל ממנה פקודות". אם חוות דעתו של אדם זה משקפת הלך רוח כללי, נראה כי מהומות סוף השבוע אינן פרשת דרכים ביחסי ערפאת והחמאס אלא תחילתו של עיכוב חדש בתהליך השלום. עיכוב שיאלץ את ערפאת לתפור מחדש את יחסיו עם החמאס ועם האוכלוסייה הזועמת ואשר יתבע מישראל ומן המדינות התורמות לעשות מאמץ מיוחד בטרם יהיה אפשר לשוב למשא ומתן ענייני.

בינתיים / אמנון דנקנר

הסיוט של נתניהו

אנשים שמשוחחים עם בנימין נתניהו בזמן האחרון עשויים להיות מופתעים מן הרגשים שלו. נכון שנתניהו עוסק ומתבטא הרבה בעניינים השוטפים שהאירועים מספקים מדי יום ביומו, נכון שהוא כורך אותם בטענה שהממשלה אינה מבינה כי היא מספחת ישות פלשתינית שסופה להישטף בגלי האיסלאם הקיצוני, אבל הדאגה הגדולה שלו מונחת במקום אחר.

בעניין הפלשתיני נתניהו מגלה, די במפתיע, רק מעט דאגה, משום שעל פי הניתוח שלו יש שתי אפשרויות: או שיצחק רבין יבין בעצמו, בתוקף האירועים שהיו ואלה שעוד צפויים, כי עליו לשנות את מהלכיו ואת הכיוון של מדיניותו בעניין הפלשתיני, או, אם ימשיך בכיוון בעיקשות, שהציבור ידחה את המדיניות הזאת בבחירות הבאות ויספיק להעלות לשלטון את נתניהו ואת הליכוד לפני שייווצרו מתכונות בלתי הפיכות.

התמונות בטלוויזיה מדברות בעד עצמן, ונתניהו אומר כי כשהתארח ביום שישי שעבר ב"יומן" של ישראל סגל הוא הגיע במצב רוח לוחמני אבל מיתן את התבטאויותיו, משום שמול הצילומים של אנשי הג'יהאד האיסלאמי הלבושים כאנשי קו־קלוקס־קלאן לא היה צורך במלים חריפות. ה"מסר" עבר מאליו.

אולם הדבר שמדאיג את נתניהו במיוחד אינו בסביבה המיידית אלא רחוק מכאן במרחב ובזמן: הוא מוטרד מאוד מאיראן ומהתקרבותה ליכולת גרעינית. לדבריו, היא צפויה להגיע אליה בתוך מספר מעט של שנים, לדעת מרבית הגורמים – עד סוף המאה.

נתניהו הוא איש הנוטה לדבר בביטחון, בשכנוע פנימי, בבטחה ועם גילויים של הומור, אבל כשהוא מדבר על הסכנה האיראנית נמסך צליל של בהלה מסוימת בקולו. הוא אומר שביום שלאיראן תהיה יכולת גרעינית הסכנה הקיומית לישראל תהיה גדולה כל כך, עד שהוא אינו מסוגל להבין מדוע לא נעשה משהו דחוף, שיטתי ומאורגן בעניין זה, הצפוי לנו, כנראה, בעוד חמש שנים בלבד.

נתניהו מכיר במגבלות הכוח של ישראל ואינו סבור שביכולתה להתמודד עם הבעיה. לצורך זה הוא סבור שעלינו להפעיל את ארצות הברית, המגלה בשלב זה שאננות יחסית. נכון שיצחק רבין טורח להזכיר כמעט בכל נאום שלו המיועד לתצרוכת חוץ את הסכנה האיסלאמית והאיום האיראני, אולם בכך אין די. נתניהו סבור שאפשר להזיז את כל המערכת הפוליטית האמריקאית וגם את דעת הקהל שם בכיוון הרצוי, אם רק ייעשו מאמצים שאינם נעשים היום. וכשהוא מדבר על מה שנעשה, יש בפיו ביקורת חריפה על השגרירות בוואשינגטון, על הנציגות של ישראל באו"ם ועל ממשלת ישראל.

הפתרון היחיד לאיום האיראני הוא לדעתו בהפעלת לחץ כבד על משטר האייתוללות שם, עד התמוטטותו או לחלופין התמוטטות אפשרית שלו ונטישת התוכניות הגרעיניות. ואת יש לעשות בעיקר באמצעות התגייסות בינלאומית בראשותה של ארה"ב, תחת מטריית האו"ם, כולל הסגר ימי בינלאומי על נמלי איראן כדי למנוע ממנה את יצוא הנפט המממן את תוכניות ההתחמשות שלה. הדוגמה העיראקית הוכיחה כי הדבר אפשרי.

איך מניעים את ארה"ב בכיוון הרצוי? לנתניהו יש קבלות בבקרה דומה: במשך כמה שנות פעילות בוואשינגטון ובניו יורק הוא הצליח למכור לאמריקאים את בעיית הטרור כנושא לחוץ המחייב תגובות קשות. המתכון שלה: פעילות נמרצת והספקת חומר למכוני המחקר של וואשינגטון, קהם קבוצות החשיבה המשפיעה על המערכת הפוליטית והתקשורתית. אחריה ובמקביל לה – הפעלתם של כותבי מאמרים ושדרים בתוכניות האמריקאיות, אנשים כמו ג'ורג' וויל, צ'רלס קראוטהאמר וויליאם ספייר, ששמותיהם אולי אינם מוכרים לרוב הישראלים אבל כוח השפעתם על וואשינגטון אדיר. בד בבד – פעילות נמרצת בסנאט ובבית הנבחרים והישענות על תוכניות המלל הפוליטיות בטלוויזיה.

זוהי תבנית שנתניהו כבר הפעיל בהצלחה והוא משוכנע שאפשר להפעיל אותה שוב בעניין האיראני. קל למדי, הוא סבור, לשכנע את הפוליטיקאים ואת העם בארצות הברית, כי מאיראן גרעינית צפויה סכנה גדולה לא רק לישראל אלא לאינטרסים של ארצות הברית ולעולם כולו. אחרי הכל, מעצמה גרעינית המוסלמית היושבת על מאגר הנפט הגדול של העולם היא חזיון ביעותים בוואשינגטון ובניו יורק לא פחות מאשר אצלנו.

נתניהו אומר שדיבר עם רבין בעניין זה, הציע עזרה ועצה וגם כמה מהלכים לפעולה בארה"ב, אולם הוא אינו רואה שמשהו מכל זה נעשה, והמצב שנעשה מעורר אצלו חיוך של ביטול. בהתחשב בסכנה הקיומית הצפויה, הוא אומר, מאמץ הסיכול הישראלי הוא מגומגם ומצטדד רופסים.

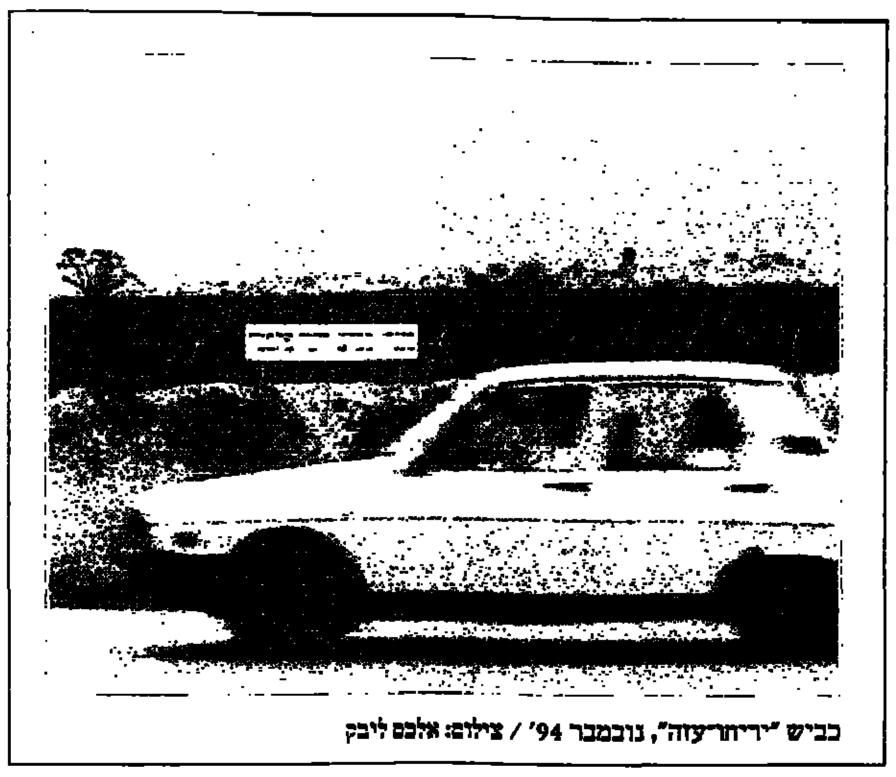

כביש "יריחו־עזה", נובמבר '94 / צילום: אלכס ליבק

אח, איזו ממשלה נחמדה

עוד ראש הממשלה מצהיר ששאלת פירוקו של נצרים כלל אינה עומדת על הפרק, מודיע שר החוץ כי נצרים, ועמו יישובים מבודדים נוספים, מועדים לסילוק. וזה רק מקרה אחד מני רבים המביאים את האזרח הקטן לתהות: אילו דברים מחייבים את הממשלה?

מאת עוזי בנזימן

ממרומי המטוס שהובילו ללוס אנג'לס בשבוע שעבר הבטיח יצחק רבין בקולו הסמכותי שכאשר ישוב ארצה יעשה סדר בממשלתו. זה היה כאשר קיבל את הנתונים על המדד של אוקטובר וכאשר הגיעו לאוזניו הדי ההתנצחות בין השר שוחט לשר צור על גורמי האינפלציה ועל השאלה אם ניחנו בכישורים הדרושים לנהל את משרדיהם. צריך לקוות שראש הממשלה יצליח לעמוד בהבטחתו ושישהה כאן זמן מספיק עד לנסיעתו הבאה כדי להנהיג מידה אלמנטרית של משמעת ושל תיאום בין ראשי המדינה.

קח, למשל, את הנשיא ויצמן. בשבוע שעבר מצא עזר ויצמן לנכון למנוע מנשיא אוסטריה לבקר אצל יאסר ערפאת. מיד הגיב על כך שר החוץ, יוסי ביילין, באופן שקרא תיגר על עמדתו של הנשיא, והציב סימן שאלה מעל תבונתו. דומה שהציבור בארץ והעולם כולו רשאים לדעת מהי מדיניות הממשלה בעניין זה: האם היא מעודדת ביקורים של אורחים רמי מעלה אצל ערפאת, בעזה או ביריחו, או שהיא מבקשת להרתיע אותם. האם ביילין סתם מתגרה בנשיא המדינה, או שהממשלה מסכימה שהנשיא ינהל מדיניות חוץ משלו?

יום לאחר מכן הצהיר ראש הממשלה ששאלת הזזתו או פירוקו של היישוב נצרים כלל אינה עומדת על הפרק והיא לא תידון אלא כאשר יוחל במשא ומתן על הסדר הקבע. עוד זה נואם, ושר החוץ מודיע שנצרים, ועמו יישובים מבודדים נוספים, מועדים לסילוק משום שאין בהם לא תועלת ביטחונית ולא תועלת כלכלית, הם כמו הוד בראש. והאזרח הקטן תוהה: דבריו של מי מהשניים מחייבים את הממשלה?

בתוך יממה הופיע יוסי ביילין מעל דוכן הכנסת ודיבר בחיוב על האפשרות שערפאת יבקר באושוויץ. זו עמדה אמיצה שהושמעה מתוך שכנוע פנימי עמוק, אבל לא ברור כיצד היא מתיישבת עם המאמצים שעשו רבין ופרס (ושר הקליטה) לשכנע את השלטונות הפולניים שלא להזמין את ערפאת. אין מנוס מהשאלה: מי מייצג את הגישה הישראלית – רבין ופרס או ביילין?

עוד התהייה הזאת מרחפת באוויר, ובין משרד האוצר למשרד השיכון פורצת מריבה על הדרכים הנכונות לבלום את מחירי הדירות בעיר ובכפר. האוצר מוסיף להאמין בכללי המשחק של שוק חופשי, אבל השיכון מבשר על תוכניתו להתערב באופן ממשי בקביעת מחירי הדירות באמצעות פרסום מכרזים לקבלנים. הנבוך מאזין לזה ומקשיב לזה עד שנמצא לו מצפן בקולו העמוק של ראש הממשלה, שממרום מטוסו הממלכתי מהדהד מול המיקרופונים בצורך בהתערבות ממשלתית בקביעת מחירי הדירות. אלא שספק מכעיס מתגנב ללב: האומנם מגמתו זו של רבין תחזיק מעמד עד לשובו ארצה?

לא הספקנו לפנות ימינה או שמאלה, ובין שר האוצר לשר התעשייה והמסחר נפרשת מחלוקת על הטיפול הנכון בשער הדולר. שוחט, כידוע, תומך לעסקת חבילה עם ההסתדרות שתכליתה לחסוך את הצורך בפיחות, אבל למיכה חריש דעה הפוכה.

וכאילו לא די בכל אלה ובגבול של פחות משבוע, מגיעה מלונדון הצהרה של מנכ"ל משרד החוץ, אורי סביר, המתייחסת בחיוב לאפשרות הקמתה של מדינה פלשתינית. סביר מסביר אמנם שדבריו הוצאו מהקשרם, אבל לאזרח הקטן מותר להקשות מה הקשר בין הכרזתו של המנכ"ל למדיניות הרשמית שמנהלת ישראל בעצם הימים האלה מול אש"ף.

נכון שהתרבות הפוליטית הישראלית רגילה לתופעות כאלו. המבנה הקואליציוני, התחרות האישית הלוהטת בין השרים, צלה המתמיד של שיטת הפריימריס, מזמינים קולות אינדיווידואליים בדרג הממשלתי. מוסכם גם שבהתאם לכללי המשחק הדמוקרטי בחברה פלורליסטית יש מקום להכרזות ניסיון של פקידים ושרים שנועדו לבחון רעיונות חדשים, ולגיטימי שיהיו חילוקי דעות בין שרים המייצגים גישות שונות. אפשר גם לגלות סלחנות לפליטות פה. אלא שהדוגמאות המובאות לעיל אינן משקפות, ברובן, חריגים מסוג זה: הן מייצגות בלגן וחוסר שליטה.

לא מיותר, אולי, להזכיר לרבין שהתרוצצות פנימית במערכת השלטונית מתפרצת החוצה בעיקר כאשר אין הכרעות עקרוניות בסוגיות לאומיות חשובות. זה בדיוק המצב הנשקף עתה בעמדותיה של ישראל כלפי הפלשתינאים: ההחלטה הבסיסית – אם פנינו להפרדה או להמשך ההתחבכות של שני העמים זה בזה – לא התקבלה. בהעדר יעד סופי ברור תועים שרים, קצינים ופקידים בכירים בדרכם אל שולחן המו"מ עם ערפאת ועוזריו, ומבוכתם לובשת צורה של עמדות סותרות המגיחות ברעש אל דפי העיתונים.

אללה ירחמו

כמעט 40 שנה אחרי הטבח בכפר קאסם מעלה ההצגה "מלינקי" שורה של שאלות נוקבות שאין בהן עניין היסטורי בלבד. האם טבח כזה יכול להתרחש שוב? האם די בשינויים שחלו בתפקוד העיתונות והצנזורה למונעו?

מאת גדעון לוי

כשנשמע המשפט "זיתים זה כמו ערבים – ככל שאתה דופק אותם יותר כך הם טובים יותר", פרץ הקהל בצחוק. זה קרה בהצגת הבכורה של "מלינקי", מחזה של חוביק רוזנטל שמועלה עכשיו ב"הבימה". משפט שהושם בפיו של חייל ממשמר הגבול, שרצח בדם קר עשרות ערבים־ישראלים בכפר קאסם בשנת 1956, לא נשמע כביטוי שאבד עליו כלח: גם כיום אפשר לשמוע חיילים ישראלים מדברים כך.

כמעט 40 שנה אחרי הטבח הנורא, מעלה "מלינקי" שורה של שאלות נוקבות שאין בהן עניין היסטורי בלבד. סיפור הטבח בכפר קאסם, שהתקיים בישראל אחרת לגמרי, זו עם ממשל צבאי בכפרי המשולש וצנזורה צבאית נוקשה מאין כמותה, אינו רק נחלת העבר הרחוק. עם העלאת "מלינקי" מותר וצריך לשאול מה השתנה מאז הימים האפלים ההם, מה יכול לקרות היום ומה לא.

50 ערבים נורו או כמעט בידי החיילים – רובם המכריע בכפר קאסם – נשים, גברים וטף שכל פשעם היה שחזרו ביום עמלם ולא ידעו על העוצר שהוכרז בכפרם. העדויות מאותו יום אפל בשלהי אוקטובר מספרות על ירי באנשים שהועמדו בשורה, על ילדים שנבעתו ברצח אמותיהם ועל אנשים תמימים שהורדו ממכוניותיהם היישר אל מותם.

החיילים ירו בחיות הרעת ובקבלת חוטים מקפיאות דם, מתבססים על הפקודות שניתנו להם. שני משפטי שפרות, שנכנסו להיסטוריה מאז, יצאו מפיו של מפקד החטיבה, ישכה שדמי: בתשובה לשאלה כיצד לנהוג במפירי עוצר אמר "אללה ירחמו", ובקבוצת המפקדות שלו הורה לנהוג "בלי סנטימנטים". האמנם, הם ירו וירו בלי סנטימנטים בבני הדרגה של ערביי ישראל, שהפך מאז לחלק מהאתוס הלאומי שלהם.

שישה שבועות נוראים חלפו מיום הטבח ועד שעמד דוד בן גוריון מעל בימת הכנסת וחשף את דבר קיומו. זה קרה רק אחרי שהשבועון "העולם הזה" של אורי אבנרי איים לפרסם הודעות מיוחדות והבה פרטי הטבח, שדבר קיומו נודע לאבנרי מפי תופיק טובי ומרדכי שטיין, טרוצקיסט תל אביבי נשכח. 50 אנשים נטבחו בישראל והשלטונות הצליחו למנוע את פרסום הפרשה במשך כחודש וחצי. זהו אולי הדבר הבולט ביותר שלא יוכל עוד להישנות כיום.

העיתונות הישראלית עברה מאז שינוי מפליג, ובעקבותיה גם הצנזורה הצבאית. צריך לברך על כך. גם בימיה האפלים ביותר של האינתיפאדה, שהשוואה בין מה שהתרחש בה לבין טבח כפר קאסם אינה בלתי רלוונטית, עמדה העיתונות במידה רבה על משמר זכויות האדם. באינתיפאדה קרו דברים נוראים, אבל עיני הישראלים ושאר העולם שזפו את כולם במהירות. חיילים התעללו בערבים הסי־בי־אס הראה זאת לכל העולם; מחבל שבוי נרצח בדם קר בפרשת האוטובוס? "חדשות" ו"העולם הזה" מיהרו לחשוף זאת.

העיתונות לא מנעה התרחשותם של אירועים שלא היו צריכים לקרות במדינה מתוקנת, אבל אין ספק שהיא צימצמה את מספרם. בצה"ל אין עוד חדרים אפלים כמו ב־1956 ואין עוד צנזורה שתעז להאפיל עליהם עד כדי כך. אלא שדווקא החשיפה המבורכת הזאת מרגישה עניין מצער. כשפירסם סוף סוף בן גוריון את דבר הטבח בכפר קאסם, קמו חברי הכנסת על רגליהם לזכר הקורבנות ודעת הקהל הישראלית זועזעה. רבים לא האמינו שדבר שכזה יכול לקרות במדינה הצעירה, בעלת היומרות המוסריות הנשגבות. 40 שנה אחר כך, כשאירע הטבח במערת המכפלה, שמניין קורבנותיו מגיע כמעט למניין ההרוגים בכפר קאסם, אף אחד לא עמד דום לזכר הקורבנות במליאת הכנסת. דעת הקהל הישראלית קהתה במקצת.

דווקא יחס השלטונות לטבח לא השתנה בעיקרו. כבר ב־1956 היינו עדים לתסמונת השר"ב: האחריות נעצרה, למעשה, בדרג מפקד הגדוד, שמואל מלינקי. אף אחד מעליו לא קיבל אחריות. מפקד החטיבה שדמי הועמד אמנם למשפט, אבל נידון לקנס של גרוש אחד. משועשע לגמרי הוא קיבל אז את גזר דינו, כשהוא מטיל את המטבע אל על. מלינקי וחייליו נידונו אמנם לשנות מאסר ארוכות, 15–17 שנים, עשרות מונים יותר מאשר כל עונש שהוטל אי פעם על האחראים על כמה מזוועות האינתיפאדה, אלא שעונשם המתק עד מהרה והם ישבו רק כשלוש שנים בכלא. מלינקי הפך לימים לעובד בכיר בכור בדימונה, ואת בהתערבותו האישית של בן גוריון, שחשב שנגרם לו עוול; אחד החיילים שהורשעו בטבח הוא כיום מנהל מפעל הבונדס בצרפת.

ישראל הרשמית חשבה שלטובחים נגרם עוול שיש לכפר עליו. גם הדגל השחור שתניף השופט בנימין הלוי מעל הפקודה הבלתי חוקית בעליל של הרג סיטוני ללא תכלית עדיין מתנופף אצלנו בחצי התורן. מאז כפר קאסם ועד בדיא ורוממת עדיין מעורפלת למדי משמעות הפקודה הבלתי חוקית והדגל השחור, שהיה אמור להיות מונף מעליה זה כבר. נותרה בעינה רק שאלה קשה אחת: האם יכול הטבח לחזור על עצמו? האם די בשינויים שחלו בתפקוד העיתונות והצנזורה למונעו? האם השתנתה האווירה בצה"ל עד כדי ביטחון מוחלט שהזוועה לא תחזור? יש יותר מדי סימנים שלא חלו מאז די שינויים במדינה זאת. עדיין רבים החיילים והקצינים בקרבנו החושבים שיש דמיון מופלג בין ערבים לזיתים.

מעכשיו
כל כלי הרכב שלנו
מתודלקים
בדלק נטול עופרת,
ידידותי לסביבה.

בתהליך ייצור החשמל אנו משקיעים משאבים ומאמצים רבים כדי למנוע את זיהום האוויר. כיוון שאיכפת לנו, אנחנו פועלים לשמירה על איכות הסביבה גם בתחומים נוספים:

צי הרכב שלנו הוא צי הרכב הציבורי הגדול הראשון במדינה, שעובר כולו לשימוש בדלק נטול עופרת, המכיל פחות מזהמים והוא דלק ידידותי לסביבה.

אנו מאמינים שהשמירה על איכות הסביבה היא המחוייבות שלנו ללקוחותינו. בהווה ובעתיד.

חברת החשמל

יש לך ידיד בסביבה

"לכו לאט ילדים כי אנו ממהרים"

מאת ניצן הורוביץ

"אפריקה היא דוגמה טרגית לכישלונן של התזות הבינלאומיות על מדיניות נכונה", אומרת תמר גולן, שמינויה לשגרירת ישראל באנגולה – מדינה המתייסרת במלחמת אזרחים זה עשרים שנים – יובא היום לאישור הממשלה

פאריס

סכסוכים אלימים מלווים את אפריקה מאז עידן העצמאות בתחילת שנות ה-60 ועד היום. "הדימויים הראשונים לשמע המלה 'אפריקה' הם של דם, מדפיכות, הפיכות, רודנות, הריגות פלוגתיות וקניבליזם", כתבה תמר גולן לפני שנים מספר בפתח ספרה "שחור-לבן, לבן-שחור", שניסה להפריך את הדעות הקדומות על האדם השחור והיבשת השחורה, דעות המבוססות, לדבריה, בכללן. אולם גם מבט מעמיק באפריקה אינו יכול שלא להביא למסקנה שמשהו בסיסי ביבשת המרודה הזאת לקוי באופן קשה ומכוון את דרכה לסבל ולייסורים.

"אפריקה היא מולדתי האמיתית", הצהירה גולן לא פעם. "ביקרתי עשרות פעמים בכל רחבי היבשת, ובכל פעם שאני מגיעה אליה יש משהו באוויר, מין ריח מתקתק, וחמימות טבעית שקורנת מהאנשים והצמחים והבתים וחודרת לי לנשמה ולא מרפה", היא אומרת.

בקרוב עתידה תמר גולן לשוב אל היבשת. הפעם לא כעיתונאית או כחוקרת, אלא כשגרירת ישראל באנגולה, אחת המדינות האומללות ביותר במשפחת העמים, מדינה הבולטת במצוקותיה גם באפריקה המרודה.

לאחר כעשרים שנים של מלחמת אזרחים עקובה מדם עולה אנגולה בימים אלה על דרך רצופת מהמורות של פיוס לאומי. לאחר קבלת העצמאות מפורטוגל ב-75' הפכה אנגולה לאחד ממוקדי הסכסוך הבולטים של המלחמה הקרה: תנועת הגרילה אוניט"ה ("האיחוד הלאומי לעצמאות המוחלטת של אנגולה"), בהנהגת ג'ונאס סאווימבי, זכתה לתמיכת ארה"ב ודרום-אפריקה; ואילו הממשלה המרקסיסטית, בראשות אדוארדו דוס-סאנטוס, קיבלה סיוע צבאי סובייטי וקובני מאסיבי. מספר ההרוגים בקרבת הבלתי-מעורבים בין הצדדים נאמד במאות אלפים.

עם קץ המלחמה הקרה והשינויים שחלו בדרום-אפריקה, נפתחה הדרך להסדרי שלום. לפני כשנה נערכו באנגולה בראשונה בחירות דמוקרטיות, שלאחריהן החלו המורדים להשתלב בצבא הלאומי. אולם תהליך הפיוס נפח עד מהרה את נשמתו. סאווימבי סירב לקבל את תוצאות הבחירות החופשיות שהנחילו לו מפלה, פרץ את הסדר השלום וחידש את מלחמת הגרילה נגד הממשלה. בשנה האחרונה גבה הסכסוך כאלף הרוגים ביום.

בעקבות חידוש המאמצים הבינלאומיים, הולך ומתגבש בחודשים האחרונים הסדר שלום חדש. ממשלת אנגולה והמורדים חתמו בחודש שעבר בראשי תיבות על הסכם, אולם מיד לאחר מכן התחדשו הקרבות. ההערכה היא כי שני הצדדים מעוניינים להשתלט על שטחים נוספים לפני טקס החתימה, שהיה אמור להיערך ב-15 בנובמבר, בלוסקה בירת זמביה. אך ניסיון העבר באנגולה מלמד כי הסכמים כאלה יש לקחת בעירבון מוגבל. מי שאינו מכיר את הרקע לסכסוך באנגולה, מתקשה להבין כיצד יכולה המדינה לעמוד במלחמת אזרחים עזה וארוכה כל כך.

אוניט"ה, הנתמכת על-ידי מובוטו והימין הדרום-אפריקאי, חולשת על מכרות היהלומים של אנגולה ואינה מתקשה להשיג כמויות גדולות של נשק, למרות האמברגו שהטיל עליה האו"ם ב-15 בספטמבר אשתקד, לאחר פיצוץ ההסדר. הממשלה, לעומת זאת, חולשת בעיקר על אזורי החוף ושדות הנפט, דבר המאפשר גם לה להמשיך בקרבות. משאביה הטבעיים העשירים של אנגולה מאפשרים לצדדים לרכוש אמצעי לחימה בכמויות גדולות, ואף אחד מהם אינו מוכן לוותר על מרבצי הנפט והיהלומים לטובת הסדר פוליטי, שעתידו לוט בערפל.

אל המציאות העגומה הזאת נכנסת תמר גולן, בעלת תואר דוקטור ללימודי אפריקה מאוניברסיטת קולומביה שבניו-יורק, המשמשת זה שנים רבות כתבת "מעריב" בפאריס ונמנית עם השירות האפריקאי של הבי-בי-סי. היא מלווה מקרוב את הפעילות הישראלית באפריקה ומשמשת בה, למעשה, כשגרירה בלתי-רשמית של ישראל. מעורבותה נעה מסיוע בכינון ובחידוש יחסים דיפלומטיים (עם חוף השנהב, למשל) ועד חילוץ ישראלים שנקלעו במקרה למלחמת אזרחים, או ישראלים אחרים, תמימים פחות, שהסתבכו בעסקים מפוקפקים ומצאו עצמם בכלא אפריקאי.

נוסף לידע, לקשרים ולהבנה המעמיקה של תהליכים אפריקאים פנימיים, מייחדת את תמר גולן תחושת שליחות עמוקה. לרוב הדיפלומטים, הישראלים האחרים, אפריקה אינה אלא תחנת מעבר בדרך לשליחות במקום אחר, רצוי באירופה או בצפון אמריקה. גולן היא איפוא אחת ממעטים הרואים באפריקה יעד מועדף, וסביר להניח שתדע לנצל את ההתלהבות שלה בענייני אפריקה לשיפור מעמדה ותדמיתה של ישראל ביבשת ולשיפור תדמיתה הירודה של אפריקה בישראל.

אך למרות זיקתה ליבשת, נאלצת גם גולן להסכים עם הדעה הרווחת כיום בקהילה הבינלאומית, וגם בקרב ליברלים ופרו-אפריקאים מובהקים, שלפיה אפריקה הולכת לאבוד. "היבשת נמצאת עכשיו בתקופה קשה מאוד", היא אומרת, "גל הדמוקרטיזציה שעבר על אפריקה בתחילת העשור היה תהליך מופלא שטמן בתוכו תקוה גדולה, אבל הוא לא לווה בסיוע כלכלי כפי שקיווה בתחילה, וכעת למרבה הצער הוא נעצר. במדינת מפתח גדולה כמו זאיר הוא נסוג, הוא נעצר בניגריה, ואפילו בקונגו, שהיתה דוגמה יוצאת מן הכלל למעבר, ללא שפיכות דמים, משלטון מרקסיסטי קיצוני למערכת רב-מפלגתית בראשות מנהיגים עממיים אחרים".

עם זאת, היא מסרבת להשתמש במונח "מחלה ממארת", הנקוט בפי הארגונים הבינלאומיים לתיאור מצבה של אפריקה. לאחר סיום המלחמה הקרה תם העניין האסטרטגי של המערב ביבשת. החשבון היחיד כיום הוא החשבון הכלכלי, ומבחינה כלכלית, יודעים הכל, אפריקה היא עסק כושל. התחושה הכללית, לדברי גולן, היא כי למעט דרום אפריקה, נותרה היבשת באפילה. "הכוח הדינמי היחיד היום באפריקה הם הארגונים הבלתי ממשלתיים, NGO", אומרת גולן, "העושים עבודה נפלאה". "אבל הדבר הבולט הוא דווקא אותם משברים ופרעות המחזקים את תדמית הכישלון: בליבריה, בסומליה וכמובן ברואנדה".

אפריקה, היא אומרת, יכולה לשמש כיום דוגמה טרגית לכישלונן של התזות על מדיניות "נכונה". הסיוע לדיקטטורים התגלה כבלתי-יעיל משום שהם מפקירים את האוכלוסייה, העימות הבין-גושי גרם להרס נורא, הניסיון להקים כוח צבאי אפריקאי לפתרון סכסוכים נכשל במבחנו הראשון – בליבריה, ובסומליה נכשל כוח בינלאומי ענק ונאלץ לצאת מן המדינה בבושת פנים".

מה, אם כן, הפתרון?

"אילו במקום להשקיע כספים בכוחות הבינלאומיים היו משתמשים בו לסיוע לטווח ארוך להתפתחותן של מדינות, אולי היתה התמונה שונה. כל האנשים העוסקים היום באפריקה אומרים שהפתרון היחיד הוא ללוות את תהליך הדמוקרטיזציה בסיוע כספי הולם – לא מסיבי מדי אך גם לא קטן מדי. יש להשתמש בארגונים לא-ממשלתיים קטנים הפועלים ביעילות רבה יותר, ולכונן כוח התערבות מהיר למקרים של התפרצות מלחמת אזרחים, מגיפה או אסון.

משתמע מכך שבעצם חוזרים לקולוניאליזם.

"אני לא חושבת שזה קולוניאליזם. מצבן של חלק מהמדינות קשה ביותר. עם זאת, צריך לראות גם את הסימנים החיוביים. דרום-אפריקה נותנת לנו סיבה לאופטימיות, וגם בחוף השנהב עבר השלטון לאחר מותו של הופואט-בואני באופן מוצלח וללא אלימות. בניגוד לתחזיות הפסימיות, המדינות הדוברות צרפתית מצליחות לעבור את הפיחות הגדול בפרנק האפריקאי ללא התפרצויות חברתיות. הופואט-בואני אמר לאזרחי מדינתו – 'לכו לאט, ילדים, כי אנו ממהרים', ואני מקווה שדוגמת המדינות הפרנקופוניות וחוף השנהב שבו תדביק את היבשת והתקופה הנוכחית של נסיגה, חוסר התעניינות מבחוץ ותחושת האין-מוצא לא תימשך זמן רב".

איך מתגברים על הפער הכלכלי הגדול בין אפריקה לבין העולם המערבי?

"פערים כאלה יהיה אפשר לצמצם רק בעזרת תוכנית מרשל עולמית או צדק עולמי. אבל זה חזון אחרית הימים, ואני לא נאיבית. המצב אכן קשה מאוד, והוויכוח אם דרכם של המוסדות הכלכליים הבינלאומיים נכונה וצודקת, נמשך. על הרקע הזה כמעט שפוצץ הכנס הגדול של הבנק העולמי במדריד. התפקיד שלי אמנם לא יהיה להגן על מדינות העולם השלישי לפני קרן המטבע והבנק העולמי, אבל בסופו של דבר גם אם יש במשפחה ילד קצת יותר קשה ויש סיבות למתוח עליו ביקורת, אסור להתעלם מכך שהילד הזה מוכשר וצריך לעשות כל מאמץ כדי לעזור לו".

"הדברים האלה נוגעים גם במערכת הדו-ביות וגם בעולם הערכים שלנו", מוסיפה גולן. "אינני טוענת שאפריקה צריכה להיות בראש סדר העדיפויות, ובוודאי לא של ישראל, אבל אנחנו צריכים להיות פחות ציניים. אם אנחנו רואים את עצמנו כחלק מתרבות כלשהי, צריך שיהיה אכפת לנו מה קורה גם במקומות הנחשבים לנידחים ולא חשובים".

ילדים מחפשים מזון מתחת למשאית סיוע באנגולה. אף צד אינו מוכן לוותר על מרבצי הנפט והיהלומים תמורת הסדר פוליטי

תצלום: איי-פי

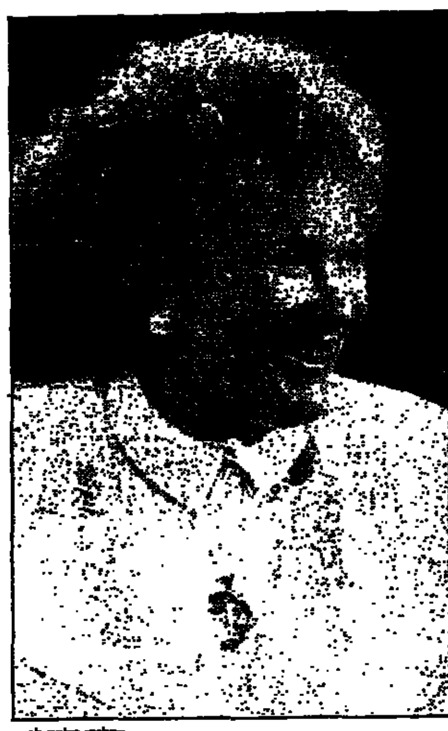

תמר גולן. מומחיות וקשרים ענפים

תצלום: אלכס ליבק

במשרד החוץ מרוצים

לפני כשנה, כשהודיעה אנגולה על כוונתה לכונן יחסים דיפלומטיים עם ישראל, הציע שר החוץ, שמעון פרס, למנות לשגרירה את תמר גולן. היום יובא המינוי לאישור הממשלה.

גולן, ששהתה באפריקה, לסירוגין, כ-20 שנה, כשליחת הבי-בי-סי וכפעילה למען זכויות האדם, נחשבת למומחית בנושא אפריקה וידועה בקשריה הענפים עם הממסדים הפוליטיים והחברתיים ועם דור המייסדים במדינות שזכו לעצמאות בשנות ה-60 וה-70. מקורביה לא הופתעו מהצעת המינוי, כמו מהסכמתה להיענות לה.

בסוף שנות ה-80 יצא לאור ספרה האוטוביוגרפי של גולן "אפריקה, אפריקה", שתיעד את עשרים שנות פעילותה ביבשת – מאז איבדה את בעלה בהראר שבאתיופיה, כששהו במקום כשליחי המחלקה לשיתוף פעולה בינלאומי של משרד החוץ. לפני כשנה קיבלה גולן עיטור הוקרה ממדינת ישראל על פעילותה מאחורי הקלעים למען שחרור השבויים והנעדרים.

ועדת המינויים במשרד החוץ וועד עובדי המשרד אישרו את מינויה. ההסתייגויות היחידות שהועלו היו ביחס למדינה שבה תשמש כשגרירה. אחד מאנשי הוועד הציע שגולן תישלח לסנגל ולא לאנגולה, בשל קשריה הענפים במדינה זו (גולן מקורבת לנשיאה הקודם של סנגל, לאופולד סנגור).

בעקבות הפולמוס בעיתונות על מינויה של גולן, פנה המטה לביקורת השלטון של צעירי הליכוד למבקרת המדינה ולשר החוץ בתביעה לבטלו. אלה נימקו את תביעתם בכך, שגולן "משמשת בשירות המדינה בחו"ל כ-30 שנה ברציפות" ו"אין איש במדינה היודע מתוך השקפותיה הפוליטיות ומתום כשירה לנושא". "מיותר להזכיר", כתב עו"ד סמי ישראל בשם צעירי הליכוד, "את הרעש סביב עובדיה סופר שנעדר מן הארץ רק 12 שנים". כזכור, היתה גולן בין המובילים בביקורת שנמתחה על תפקודו של סופר בעת שהיה שגריר ישראל בפאריס. גם עו"ד ישראל וגם סופר מכחישים כל קשר בין ביקורתה של גולן בעבר לבין קטרוגם על מינויה כיום.

שר החוץ שיגר למטה צעירי הליכוד מכתב תשובה חריף. שמעון פרס, נאמר במכתב, נחוש ומשוכנע גם בתקינות המינוי וגם בהיותו מינוי מוצלח במיוחד, שיועיל ויתרום ליחסי ישראל-אפריקה. פרס מפרט במכתב את תרומתה הרבה של גולן למדינת ישראל, הן בתחום המדיני והן בתחום הביטחוני.

עמירה שגב

מי עמד מאחורי הכוונת

עדויות חדשות מחזקות את הסברה כי נשיא רואנדה, ג'ובנאל הביארימאנה, נרצח בידי קיצונים ממפלגתו – שחשבו אותו פשרן ורך מדי – וכי גם צרפתים היו מעורבים במעשה

שירות "הארץ"

מותו של נשיא רואנדה, ג'ובנאל הביארימאנה, בהתרסקות מטוס באפריל, היה אות הפתיחה למסע ההשמדה במדינה, שבמהלכו נרצחו כמיליון בני אדם, רובם בני טוטסי, בידי צבא המשטר הקודם והמיליציות שלו. אנשי המשטר הקודם האשימו את "החזית הפטריוטית של רואנדה" (אר-פי-אף) בהפלת המטוס. ואילו החזית, שהביסה את המשטר הקודם בבורות ביולי ומאז מחזיקה בשלטון, טוענת כי ההתנקשות בהביארימאנה נעשתה בידי אנשי השוליים הארכי-גזעניים במפלגתו, משום שחשבו אותו רך ופשרן מדי. לטענה זו מצטרפים רבים אחרים.

מאז הקמתה של רואנדה טיפחו כל המשטרים בה גזענות אנטי-טוטסית (הטוטסים מנו כ-15% מתושבי המדינה). הביארימאנה תרם אף הוא את חלקו לגזענות, אבל בלחץ גורמי חוץ הסכים להנהיג שיטה רב מפלגתית, ובאוגוסט 93' חתם על הסכמים, שלפיהם ישולבו בשלטון נציגי אר-פי-אף ומפלגות אופוזיציה ברואנדה.

כהוכחה לאשמתם של אנשי המשטר הקודם ברצח הנשיא מועלית העובדה, שמיד לאחר התרסקות המטוס הקים הצבא מחסומים ברחובי הבירה והחלו לבצע לרשימות חיסול שכבר היו מוכנות. החולקים על סברה זו טוענים, שהמחסומים בבירה הוקמו משום שהצבא היה בעיצומה של מלחמת אזרחים ופעולותיו היו "תגובה ספונטנית וטבעית", לאחר הריגת הנשיא.

אלא שכעת מצטברות עדויות – רבות מהן בעקבות חקירה בלגית מאומצת – התומכות בתיאוריה כי הארכי-גזענים של המשטר הקודם הם שהרגו את הנשיא. גם הסברה שצרפתים היו מעורבים בהתנקשות זכתה לתמיכה נוספת. בצרפת עצמה יצאו לאור באחרונה כמה ספרים התוקפים בחריפות את מדיניות התמיכה הפעילה של צרפת בעריצים אפריקאיים, בפרט ברואנדה.

כתב ה"ניו-יורק טיימס", ריימונד בונאר, אסף גם הוא עדויות בשטח, המחזקות את הסברה כי הביארימאנה נהרג בידי אנשיו. ביום שבו התרסק המטוס, נסע פול אבריון, אזרח בלגי חי ברואנדה, במכונית בפרברי קיגאלי. כאשר עבר בכפר מסאקה הבחין בכלי רכב צבאי שגרר אחריו כלי ארטילריה. הוא הורה לנהג להאט, והבחין כי בין תריסר החיילים שעמדו שם, היו שניים שמדיהם נראו חדשים יותר מאלה של החיילים האחרים, וכל אחד מהם נשא על כתפו כלי נשק מכוסה באורך של כ-1.2 מטר. אבריון הבחין במיוחד באופן שבו חבשו השניים את הכומתות. חיילי המשטר הקודם ברואנדה נהגו לחבוש את הכומתות כשהן מוטות לצד ימין, ואילו השניים חבשו כומתות שנטו שמאלה. מאוחר יותר שב ונסע באותו אזור, והעמדה הצבאית עדיין היתה שם.

45 דקות מאוחר יותר התרסק מטוסו של הביארימאנה. הטילים שהפילו את המטוס נורו, ככל הנראה, מעמק במרחק כמה מאות מטרים מהמקום שבו ראה אבריון את החיילים. לדברי מומחים צבאיים בלגים, הופל המטוס על ידי שני טילי קרקע-אוויר, ככל הנראה סאם-7. ג'יימס גזאנה, שר ההגנה לשעבר ברואנדה, אמר כי עובדה זו מחזקת את אפשרות מעורבותם של זרים, כיוון שממשלת רואנדה מעולם לא קנתה טילי קרקע-אוויר וחיילי המשטר הקודם לא ידעו להשתמש בהם.

טילים שהפילו את המטוס נורו, ככל הנראה, מעמק במרחק כמה מאות מטרים מהמקום שבו ראה אבריון את החיילים. לדברי מומחים צבאיים בלגים, הופל המטוס על ידי שני טילי קרקע-אוויר, ככל הנראה סאם-7. ג'יימס גזאנה, שר ההגנה לשעבר ברואנדה, אמר כי עובדה זו מחזקת את אפשרות מעורבותם של זרים, כיוון שממשלת רואנדה מעולם לא קנתה טילי קרקע-אוויר וחיילי המשטר הקודם לא ידעו להשתמש בהם.

לדעת הבלגים היו שני החיילים שראה אבריון צרפתים שהגיעו ממרטיניק או גוואדלופ. חיילים צרפתים אכן חובשים את הכומתות מוטות שמאלה. בידי חוקרים בלגים נמצא גם מכתב בכתב יד מ-29 במאי. במכתב נאמר, ששני חיילים צרפתים היו מעורבים בהריגתו של הביארימאנה בשירות "הקואליציה להגנת הרפובליקה", מפלגת הוטו ארכי גזענית. הנשיא נהרג "כדי להצית את הקטל". הכותב אמר שהוא מפקד מיליציה בכיר ושזרועו הימנית התרסקה. "אין ספק שבקרוב אמות בגלל העדר טיפול", כתב וחתם רק בשמו הפרטי.

המכתב הגיע תחילה לידי עיתונאית בלגית, שהעבירה אותו לחוקרים בלגים. נאמר בו, שמעטים מאוד ידעו על התוכנית לרצוח את הנשיא. "לא אמסור את שמותיהם של הרוצחים, אבל שמו של אחד הצרפתים, אני חושב, הוא אטיין". החוקרים הבלגים סבורים שידועה להם זהותו האמיתית וכי האיש הוא מומחה ארטילריה. הם אינם מאמינים שפקידים צרפתים יאפשרו להם לראיין אותו.

בתקופה שהופל המטוס היו חיילים צרפתים מוצבים בבסיס צבאי ליד מסאקה, ורב סרן צרפתי, המוכר לבלגים רק בשם משפחתו, דה סנט קוונטן, היה באתר ההתרסקות מיד לאחריה. אבל כאשר מייג'ור גנרל רומיאו דאלר, שהיה אז מפקד כוחות האו"ם ברואנדה, שיגר את אנשיו לחקור בשטח, מנע מהם המשמר הנשיאותי להיכנס.

מה שמותר לכלל השוטרים

שנתיים וחצי עברו מאז החליט סגל הפיקוד הבכיר של המשטרה לבטל את איסוף התרומות לתחנות משטרה על ידי ועדים מקומיים למען השוטר, אך בינתיים לא השתנה דבר. "נותנים לגיטימציה למשהו שהוא למעשה בגדר עבירה פלילית", אומר גורם משפטי בכיר

מאת ראובן שפירא

זה כ-20 שנה פועלים בישראל ועדים (מתנדבים) למען השוטר, בעיקר על בסיס מקומי. הוועדים אחראים לגיוס תרומות כספיות או שוות כסף בשביל יחידות המשטרה בכל הארץ. פעילות הוועדים אמורה לסייע בקידום רווחת השוטר – החל בארגון טיולים, פעולות תרבות ואירועים חברתיים, וכלה בהקמת מועדונים ובהענקת שי לחגים. סך התרומות הנאספות מדי שנה מגיע לכמה מיליוני שקלים.

שיטת ההתרמות מעלה חשדות לעבירות על טוהר המידות ועל פקודות הקבע של המשטרה, בשל התלות הנוצרת בין המשטרה לבין התורמים, בעיקר בתחנות המשטרה המקומיות הקטנות. לא אחת התברר כי התורמים הם בעלי עבר פלילי או בעלי אינטרסים מובהקים, אשר ביקשו להבטיח בתרומותיהם כי יזכו לשיתוף פעולה מצד המשטרה. בפיקוד המשטרה אין מידע על היקף התרומות ועל דרך גיוס הכספים, וגם לא על התורמים ומקורותיהם הכספיים.

על פי החוק והנוהלים, אסור לשוטר או ליחידת משטרה לקבל תרומות, מתנות או פרסים מכל גורם שהוא – פרטי או ציבורי. כל תרומה למשטרה צריכה להינתן לוועד הציבורי המקומי למען השוטר, שאמור ליזום את ההתרמות ולנתב את חלוקתן ליחידת המשטרה המקומית. בין השאר, כדי שהשוטרים לא יידעו את זהות התורמים.

ואולם מבצעי בדיקות שנעשו בשנים האחרונות מלמדים כי המציאות בשטח שונה לגמרי. לא אחת היוזמה להתרמה באה דווקא מצד פעילי משטרה מקומיים, שמתאמצים לשכנע גורמים שונים להרים תרומה למשטרה. לאחר מכן, כדי "להכשיר" את התרומה, הם שולחים אל התורם את הוועד למען השוטר. כך יוצא שבסופו של דבר זהות התורמים ידועה לאנשי יחידת המשטרה שקיבלה את התרומה. במקרים אחרים נודע כי תורמים התנו את מתן התרומה בקבלת יחס משטרתי מועדף, התפארו בפומבי בתרומותיהם ושמם צוין לטובה באירועים משטרתיים.

לעתים לא נוצלו תרומות למטרות סיוע או לקידום רווחת השוטרים, אלא לשיפוץ תחנת משטרה. אחד המקרים הידועים התרחש בתחנת המשטרה בקרית שמונה, שקצין החקירות שלה יצא לגייס תרומות לצורך שיפוצה. בין השאר פנה הקצין למפעל לייצור קירות, תקרות ומשקופים ביישוב סמוך, ושיכנע את מנהליו לתרום את החומרים הדרושים לשיפוצים. רק לאחר מכן הסביר להם שעליהם לעשות זאת באמצעות הוועד למען השוטר. במקרה אחר הציג עצמו נציג של הוועד המקומי למען השוטר כנציג המשטרה בבתי עסק שונים בעירו, בניסיון להשיג פריטים שנדרשו לאירועים משטרתיים בתנאים מועדפים.

בנוסף לכך התברר כי חלוקת כספי התרומות בין יחידות המשטרה אינה שוויונית. הוועדים הפועלים ביישובים מבוססים כלכלית מצליחים לגייס יותר תרומות.

אולם מהחקירות עולה כי לא רק התורמים המקומיים קונים לעצמם מעמד ומחויבות של המשטרה כלפיהם. גם אנשי הוועד למען השוטר, המסייעים באיסוף וב"הכשרת" התרומות, מבססים את מעמדם בתחנת המשטרה שלמענה הם פועלים. רבים מפעילי הוועדים המקומיים למען השוטר הם בעלי עסקים פרטיים, שיש להם אינטרסים מוניציפליים ואחרים בעיר מגוריהם. בתוקף פעילותם בוועד הם מקיימים יחסים הדוקים עם קציני המשטרה ופקודיהם, והופכים לבני בית בתחנות המשטרה.

אחד הפעילים הבולטים בוועד למען השוטר באחת הערים הגדולות בארץ הוא בעל חברה פיננסית, העוסקת בשירותים ללקוחות רבים. האיש דואג לרווחתם של השוטרים, ובמשך השנים התיידד עם בכירי תחנת המשטרה המקומית ועם קציני משטרה בכירים בתחנות אחרות. הוא נכנס ויוצא כרצונו בחופשיות בלשכותיהם של בכירי המשטרה, והפך לידידם האישי. במשך הזמן הפכו רבים מהשוטרים, ביניהם קצינים בכירים, ללקוחותיו העסקיים. כאשר נזקק האיש לשירותי משטרה אין הוא פונה ליד מנאי או לחוקר התורן, אלא נכנס למשרדו של הקצין המשטרתי הבכיר בתחנה. כשהוא נוסע לחו"ל, הוא מחנה את מכוניתו בחזית תחנת המשטרה, בין הניידות, במקום האסור לחניית כלי רכב אזרחיים.

מקרה ידוע אחר כרוך בבעל סוכנות ביטוח בירושלים, שעד לפני כשנה וחצי היה פעיל מרכזי בוועד למען השוטר בירושלים, והיה מקורב לרבים מקציני המשטרה בעיר. במסגרת חקירה פלילית שניהלה המשטרה כנגד אדם אחר התברר כי סוכן הביטוח גייס תרומות למשטרה מקרב תושבי ירושלים השטחים. כתמורה הבטיח להסדיר בשבילם עניינים שונים, כמו אישורי תנועה, מעבר חופשי בגשרי הירדן, יחס מועדף במגעים עם הרשויות והנפקת מסמכים.

מהחקירה עלה כי סוכן הביטוח ניהל בביתו מעין "משרד פנים" פרטי. הוא כתב מכתבים לרשויות בשם הערבים – בכלל זה ניסח פניות לקציני משטרה – ובהם הסביר כי הערבים שבשמם הוא פונה הם אנשים "חיוביים", שעוזרים לשלטונות ותורמים למשטרה. חשיפת הפרשה הסבה אי נעימות רבה למשטרה, ובעל סוכנות הביטוח הוצא מרשימת הפעילים בוועד למען השוטר.

גורמים בכירים בפרקליטות המדינה ובמשרד המשפטים הביעו לא אחת בפני פיקוד המשטרה את מורת רוחם מהמתרחש. "ידוע לנו על מקרים שבהם פעילים בוועד למען השוטר היו בעלי עבר פלילי ואפילו ישבו בכלא", אומר גורם משפטי בכיר המעורה בפרשה. "עם זאת, אסור למשטרה על פי החוק לבדוק את עברם הפלילי של התורמים ושל פעילים בוועדים למען השוטר".

לדברי אותו גורם, המצב הקיים אינו סביר ופסול מעיקרו. "אינך יכול להיות גביר בעירך ולתרום מהונך ומאמצעיך למשטרה, שלמחרת עשויה לחקור אותך. זה מתאים בדיוק לדפוס של שוחד באמצעות 'שלח לחמך' – נותנים מתנות ומקבלים יחס אוהד ומועדף. רוב התורמים למשטרה לא עושים זאת למען השוטר, אלא למען אינטרס אישי שלהם. במצב כפי שהוא כיום, נותנים לגיטימציה למשהו שהוא למעשה בגדר עבירה פלילית. מה שלא מותר לשוטר באופן אישי מותר לכלל השוטרים, וזה בפירוש אסור".

לפני שנתיים וחצי, בתקופת כהונתו של המפכ"ל יעקב טרנר, אימץ סגל הפיקוד הבכיר של המשטרה את המלצותיה של ועדה פנימית בראשות ניצב אריה ביבי, והחליט לבטל את איסוף תרומות על ידי הוועדים המקומיים למען השוטר. הוועדה קבעה כי כדי למנוע זיקה ישירה בין התורמים לבין תחנות המשטרה המקומיות, צריכה המשטרה לפעול באמצעות הוועד הארצי למען השוטר שירכז, בפיקוח המטה הארצי של המשטרה, את ההתרמות ואת חלוקת התרומות לכל יחידות המשטרה.

בהודעה שפירסמה המשטרה ביולי 1992 נאמר, בין השאר, כי יחולו "שינויים מרחיקי לכת בפעילות הוועדים למען השוטר. תיפסק התרמת כספים ליחידות המשטרה באמצעות הוועדים המקומיים, ופעולות רווחה ותרבות ימומנו על ידי המשטרה. במשטרה מתכוננים לחזק את פעילות הוועד הארצי לרווחת השוטר, שיופעל מעתה על בסיס דפוסי הפעילות של הוועד למען החייל בכל הקשור בגיוס כספים והקצאתם לכל יחידות המשטרה... הנורמות המחמירות המחייבות את משטרת ישראל מאלצות אותנו לוותר על תרומות באמצעות הוועדים המקומיים למען השוטר, הקפדה על רוח החוק, והקפדה מחמירה על ערכי ועקרונות מינהל תקין".

טרנר אמר אז כי "חלפו הימים שבהם מחזרים על הפתחים בבקשת תרומות מתושבים למען שוטרי. מתנה או תרומה הניתנת על שיטות אלה הוא מסר של עוצמה מוסרית, המשטרה תדאג למצוא את הדרכים הנאותות למימון פעילות רווחה ותרבות של המשרתים בה".

ואולם מאז ועד היום לא השתנה דבר. בכנס של פעילי הוועדים למען השוטר שהתקיים במכללה לשוטרים בעודים, זמן מה לאחר קבלת ההחלטה, התנגדו פעילי הוועדים נמרצות להחלטה. הם טענו אז כי אם יופקעו מהם איסוף התרומות וחלוקתן, יתפרקו הוועדים, התרומות ייפסקו ותתעורר התמרמרות ותסיסה בקרב השוטרים. עקב כך, הפעילים ביקשו מטרנר לבטל מחדש את ההחלטה ואכן, ביצועה הוקפא. רפי פלד, שתפס את מקומו של טרנר, ניסה ליישם את ההחלטה, אך התקשה לגייס תקציב של כ-6 מיליון שקלים בשנה ממקורות לגיטימיים. כעת נמצא העניין על שולחנו של המפכ"ל הנוכחי, אסף חפץ.

השוטרים בתחנות אינם ששים לוותר על תרומות הוועדים ותומכים בהשארת המצב כפי שהוא. בכירים במשטרה מסכימים עם ההערכה כי ועד ארצי לא יוכל למלא ביעילות את מקומם של הוועדים המקומיים, שעיקר פעילותם נובעת מהמוטיבציה לסייע לשוטרים "שלהם". לדבריהם, אם לא יועברו התרומות לתחנות המשטרה המקומיות יפסיקו רבים מהתורמים לתרום – הן משום שלא ירצו שתרומותיהם יגיעו ליחידות משטרה אחרות, הן מפני שלא יהיה להם תמריץ לתרום, כיוון שידעו שתרומתם לא תקרבם לסגל תחנת המשטרה המקומית.

האלטרנטיבה לפעילות ההתרמה המקומית היא קבלת הכספים ממקורות ממלכתיים או מתקציבי הרשויות המקומיות, לפי כללים ונהלים מחייבים שייקבעו. גם היום משמשות התרומות של הרשויות המקומיות חלק נכבד מתקציבי הוועדים למען השוטר. תרומות אלה נתונות לשיקול דעתם של ראשי הרשויות, מצב שיוצר אף הוא תלות ותיגוד אינטרסים בין המשטרה המקומית לרשות המקומית. במקרה ידוע אמר ראש עיר במרכז הארץ, לאחר תקרית עם שוטרת מקומית, שלדעתו התנהגה כלפיו שלא בכבוד הראוי, כי לא יתרום יותר למשטרה.

אחת ההצעות למימון פעילות הרווחה והתרבות לשוטרים היא קבלת תקציבים ממשרד הפנים, בין במישרין ובין באמצעות הרשויות המקומיות. הגורם שאתו היתה המשטרה אמורה לנהל מגעים בעניין הזה הוא שר הפנים. ואולם, בתקופה הנדונה היה שר הפנים, אריה דרעי, נתון לחקירות פליליות של המשטרה, ובינו לבין בכיריה שררה איבה קשה.

יחסה של צמרת המשטרה לבעיה המתמשכת הזו הוא דו ערכי. ראשי המשטרה מכירים בכך שהמצב הקיים אינו יכול להימשך עוד, אולם חוששים לפגוע בשוטרים. נראה שהפתרון הוא סחבת – דיונים, בדיקות ועוד צוותים. נדמה כי כל מפכ"ל מעדיף "למשוך זמן" ולהעביר את פתרון הבעיה למחליפו. נכון להיום, אומרים במטה הארצי של המשטרה, ממתינים לדיון הבא אצל המפכ"ל, "שייערך בקרוב".

תגובת דובר המשטרה: "מדובר בסוגיה מורכבת, ולא בכדי מתחבט בה פיקוד המשטרה במשך שנים. יש להבין כי מדובר במפעל התנדבותי חיובי, המעניק סיוע לא מבוטל בתחום הרווחה לאלפי שוטרים. יש בכך ביטוי לתמיכה מוראלית של אזרחים ונבחרי ציבור בעבודה הקשה והכפויה טובה של השוטרים. אנו ערים לבעייתיות הנושא בכל הקשור להקפדה המחמירה הבלתי מתפשרת שלנו על קיומן של נורמות ציבוריות תקינות, ולמניעת לזות שפתיים והשמצות. גם אם ניסיון העבר מלמד כי המעידות היו בודדות, הדבר אינו מניח את דעתנו, ואנו מחפשים פתרונות הולמים. המפכ"ל, רב ניצב אסף חפץ, הורה מיד עם כניסתו לתפקיד לבחון מחדש את הנושא. נעשתה עבודת מטה, והיא תיבחן בתוך חודש".

נשאר רק לדבר על מה שקרה

אנשי מערך החירום שגובש בעיריית תל אביב בעקבות לקחי מלחמת המפרץ פעלו במיומנות בבוקר שבו אירע האסון ברחוב דיזנגוף. אחר כך היה צורך לדובב את כולם כדי שישתחררו מן הזעזוע והמועקה

מאת אבירמה גולן

בשעה עשר וחצי, ביום שישי האחרון, החלה המשטרה לסגור במחסומים את כיכר דיזנגוף וסביבותיה. ממש כמו שלושים יום לפני כן. פתאום שב שרר במקום שקט מוזר. שקט כזה רבץ כל היום על האזור כולו, מן הרגע שבו התפוצץ האוטובוס ועד שהמחסומים פורקו. אנשי חברה קדי־שא, שאספו חלקי גופות, התנועעו במהירות ובשתי־קה. האנשים שהתגודדו סביב המחסומים לא דיברו הרבה. רק בתוך פסאז' הוד, במרכז המידע שהעירייה הקימה שעה קלה לאחר האסון, רחשו קולות של פעילות: טלפונים צילצלו. אנשים יצאו ובאו. כך היה עד שהחשיך.

רחוב דיזנגוף חזר לעצמו די מהר. כבר שנים אחדות שהוא איננו סואן ומרכזי כמו שהיה פעם, ועדיין הוא סמל לתל אביביות. כתב צרפתי, שהגיע לארץ במיוחד כדי לסקר את הימים שאחרי הפיגוע, ניצב בתדהמה מול הכיכר. בעיתונים הצרפתיים הרחוב תואר כ"שאנז אליזה" של ישראל. הרי זה רחוב כל כך קטן, אמר. איפה החנויות הגדולות שלו? אחר כך חיפש את מקום האסון ומצא את עצמו ניגש ומדליק נר, בשקט, עם כל העוברים ושבים. איש לא דיבר על מה שקרה.

"האירוע הנוכחי זימן לחלק מן האנשים מפגש עם מצבי לחץ מאוד־מאוד קשים ועימות עם המ־וות", נאמר במסמך סיכום פעולות החירום של האגף לשירותי רווחה והמערך המקצועי הרב־טיפולי. "אנו רואים חשיבות רבה בפגישות תוך 48 שעות מסיום ההתערבות, המתמקדות באוורור (ונטילציה) של רגשות בנוסף להפקת לקחים". מסיבה זו הממליץ המטה הרב־מקצועי לנהל שיחות באגפים השונים.

לא היה קל לדבר: מי שליווה את משפחות החללים לאבו כביר, למשל, ומי שהגיע לבתי החולים, היה זקוק לימים רבים כדי לעכל את הדברים.

אסון דיזנגוף תפס את אנשי מערך החירום של עיריית תל אביב מוכנים, באופן כמעט משונה. שלושה מהם – זאב פרידמן, מנהל אגף הרווחה, סמדר ספירמן, האחראית על פרויקטים שונים באגף, ויוסי סמבירא, מנהל אגף שירותי ביטחון וחירום – עמדו להציג באותו בוקר בכנס בינלאומי שהת־קיים בתל אביב את הדגם המיוחד לשעת חירום שהוכן בעירייה. שלמה מסלאוי, ראש אגף הרווחה, ודפנה בוסתן, ראש אגף שירותי הביטחון והחירום, היו מרוצים מאוד מהדגם שהוכן בעקבות לקחי מלחמת המפרץ. תיאורטית, ועל סמך כמה תרגילים שנעשו בשטח, נראה היה שהדגם פועל היטב. יומו האחרון של הכנס עוד לא התחיל, והאסון אילץ אותם לבחון את ההיערכות בתנאים אמיתיים.

במשך ארבע שנים, מאז הבינו בישראל לראשונה כי העורף עלול להתמודד עם מצבי חירום המצרי־כים היערכות שונה לחלוטין מזו שאליה הורגל בכל המלחמות, טרחו בעיריית תל אביב על עיבוד דגם ההיערכות לשעת חירום.

מעבר למתן שירותים מיידיים בשעת חירום, הד־הקפדה על חלוקת העבודה בין הגורמים השונים: עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, רופאים, אנשי מינהל ההנדסה ועוד, הוגדרו בתהליך הבנייה של מערך החירום הרב־מקצועי גם המסגרות, המשימות והתפיסה הארגונית. העקרונות המנחים אותה הם, בין השאר, מעבר חלק מרגיעה לחירום, מבנה גמיש המאפשר היענות מהירה למצבים בלתי צפויים, תפ־קיד אינטגרטיבי עם צה"ל ועם ארגוני חירום אחרים, מיצוי נכון של משאבי כוח אדם מוגבלים ועדכון שוטף של האוכלוסייה במידע הנחוץ.

הדגם, מסתבר, פעל היטב באסון דיזנגוף. בתוך הדממה הכבדה של הרחוב פעלו אנשי מטה החירום במהירות, ומצאו פתרונות מאולתרים שתאמו בדיוק רב את עשרות הטפסים, הצרפים והשרטוטים שהוכנו במשך ארבע השנים לאחר כל תרגיל. פסאז' הוד נסגר, וליד החפ"ק הצבאי הוקם מיד מרכז המידע העירוני. העובדים הסוציאליים הוזעקו למ־קום תוך דקות.

עד שהגיעו מכשירי הטלפון הראשונים, הפעילו אנשי הצוותים את הטלפונים הציבוריים בפסאז'. מספרי הטלפון נמסרו ב"קול ישראל". צוות אחר נשלח מיד לבית החולים איכילוב, לשם הגיעו הפ־צועים, ושעה קלה לאחר שהתמקם (בית החולים עדיין לא היה מאורגן ומוכן למסירת מידע) העביר אל הצוות בפסאז' הוד את רשימות הפצועים. עד הערב שימש חדר המנוחה של התיאטרון הקאמרי מטה חירום, ובמקביל פעל בעירייה מטה רב־מקצו־עי שכלל נציגים מהאגף לשירותי רווחה, מהשירות הפסיכולוגי־החינוכי, מהאגף לרפואה ציבורית ומה־אגף לביטחון ולשירותי חירום.

מי שעקב מקרוב אחרי פעולת הצוותים ראה עבודה מיומנת, כאילו מדובר בפעילות יום־יומית. ברחוב דיזנגוף עצמו החלו לעבור צוותים משולבים של עובדים סוציאליים ואנשי מינהל ההנדסה, לב־חון נזקים ולהגיש סיוע מיידי. בידי הצוותים היו רשימות מדויקות של הדיירים, בעיקר של הקשי־שים. צוותים שהיו בבית החולים עסקו בהזרמת מידע לגבי הפצועים, במתן תמיכה למשפחות הפ־צועים ולאנשים שחיפשו את קרוביהם, ולבסוף – המשימה הקשה ביותר – בליווי משפחות מבית החולים לאבו כביר. צוות אחר, שהגיע לאבו כביר לפני המשפחות, עבד בשיתוף פעולה עם השוטרים ואנשי הרבנות במקום, 25 שעות ברציפות.

בלילה שלאחר האסון אספו אנשי הצוותים בפ־סאז' הוד את הציוד שלהם וחזרו למטה בעירייה. המהנדסים סיימו את רישומיהם בשעות אחר הצה־ריים ואנשי חזות העיר, מתוגברים בכבאים מזה ובקבלן שיפוצים מזה, סיימו את תיקון הנזקים ואת ניקוי המקום תוך יומיים. צוותי בית החולים וצוותי החללים המשיכו בעבודה עוד ימים אחדים. אחר כך, כאמור, היה צורך לדובב את כולם כדי שישתחררו מן הזעזוע והמועקה. לא מזמן החלו כולם לחזור למסלול של עבודה רגילה. אחדים יצאו לחופשות קצרות. ביום שישי, בעצרת ההתייחדות עם הרוגי האסון, שב הכל ועלה מול עיניהם כבראשונה.

באמריקה / עקיבא אלדר

תצלום: איי־פי
ביל והילרי קלינטון יוצאים מתפילה בכנסייה המתודיסטית בוואשינגטון. הרפובליקאים מאיימים להפוך את אניית הדגל של העולם החופשי למדינת הלכה

קלינטון זקוק לתפילה

בליל כל הקדושים לא הלכו ילדי השכנים לדפוק בעליצות על הדלתות, מחופשים ועלי־זים, מושיטים ידיים קטנות למנת הסוכריות המ־סורתית. ידידים ישראלים סיפרו שהזאטוטים לא הניחו להם עד שנכנעו והלבישו עליהם תחפושת כדוגמם של כל ילדי השכונה, נוצרים כיהודים, שחורים כצהובים. תחת מסיכות ליל כל הקוד־שים, כטוב לבם ביין, פרצו אנטישמים ברחבי אירופה בבתי יהודים. בעוד חודש, בחג המולד, ידליקו בבתים יהודיים רבים באמריקה, לצד החנ־וכייה, את הנורות שיקשטו עץ אשוח קטן, "שיח חנוכה" ייקרא לו. יותר ילדים יהודים רוצים להיות כמו כולם. בבוא היום, כאשר הנכדים מבקשים ללכת עם אמא ואבא לכנסייה, סופקים ניצולי שואה בפרכוזי ניד גרדי כפיים, ושואלים מדוע זה קרה להם.

בשבועות הבאים תישמע בלי הרף מחאתם של היהודים על התוכנית להנהיג תפילות בבתי הספר, כמו כוונה זדונית של ניוט גינגריץ' וחב־ריו השמרנים לשלוח את ילדיהם לשמד. מכאן פוטנציאל בלתי נדלה של הודעות לעיתו־נות מטעם עסקן הליגה נגד השמצה, הרב־המפ־גין אבי וייס. מן הסתם, ועידת הנשיאים תצא בהולה אל הבית הלבן. עוד הם קוראים לביל קלינטון לגרש את אנשי החמאס מארצות הברית, מאיימים הרפובליקאים להפוך את אנ־יית הדגל של העולם החופשי למדינת הלכה. דווקא כאשר המיעוט הישראלי מתחיל להסתדר עם שכניו במזרח התיכון, נעשית ארצות הברית מקום לא נעים למיעוטים, לבריות שונות, לא־נשים שגורלם לא שפר עליהם.

קלינטון קרא, מן הסתם, את אוקיינוס המלים שנשפך אחרי הבחירות בניסיון לנתח את הסלי־דה ממנו. רבים הצביעו על גיוס הומוסקסואלים לצבא כמהלך שהדביק לנשיא את תווית אויב של האדם הנורמלי. מילדי ההתנדבות שנתן לציבור הזה ערב הבחירות וסיפורי ג'ניפר רדפו אותו כאשר הטיף לערכי המשפחה. קלינטון מר־בה להזכיר את המשפחה היהודית כמודל שלו להרמוניה ולתמיכה בין הורים לילדים. עכשיו הוא תומך ברעיון הישן־החדש להכשיר תפילות בבתי ספר. לא כפייה דתית, חלילה. מי שירצה יוכל לשתוק ואולי יותר לו לצאת מהכיתה. כלומר, ילדי היהודים, המוסלמים והבודהיסטים יעשו סלקציה עצמית. אפשרות אחרת, סבירה יותר, היא שכמו בליל כל הקדושים הם יעברו, כדרכם של ילדים, להיות כמו כולם. ייתכן שזה מפחיד את היהודים יותר מכל.

אבל לא המיעוטים האלה הם הבעיה של קלינטון, אלא הציבור הליברלי הגדול שהפך אותו ממושל מדינה קטנה בדרום למנהיג העולם החופשי. היהודים לא יבקשו מקלט בחיקו של ג'סי הלמס ועושי דברו של ג'רי פולוול. אלה שמאמינים שתפילת בוקר בבית הספר היא סגו־לה נגד סמים בהפסקת הצהריים לא יצביעו בעד קלינטון, שהודה כי טעם (בלי לקחת לריאות) מריחואנה. לעומת זאת, ליברלים אדוקים עשוי־ים לחפש תחליף, או להישאר בבית בנובמבר 1996. אפילו תושבי ארקנסו לא יצביעו בעד התפילה, משום שביל קלינטון הודיע בג'קרטה כי משחר ילדותו תמך בתפילות וולונטריות. אם זה יתרחש במאה הבאה, טובים הסיכויים שהחוק ייעצר בבית המשפט העליון – מוסד שגם כאן מקפיד באדיקות שמרנית על שפיותו.

תוכנית אב ליתומים

בכל שנה נולדים בארצות הברית כמעט חצי מיליון תינוקות לילדות בנות 14 עד 19. לאל־פים מביניהן לא מלאו אפילו 13. לשני שלישים מהן אין בעל, ודאגות פרנסת התינוק אינן מעסי־קות אותן. 80% מהן ישליכו את צאצאיהן על שכמו של משלם המסים. אשתקד הן עלו לו 34 מיליארד דולר, והשנה צפוי גידול ניכר. כל ילד שלישי באמריקה נולד היום למשפחה חד־הורית.

אמהות רבות יזהו את התינוק שלהן בעגלה לקולג'. צעירות יותר ישאירו את הצעצוע החדש אצל סבתא, בלכתן לבית הספר. במקרים רבים אמן ילדה אותן כשהיתה בכיתה י' בלי בעל, וגם מזונותיה היו על המדינה. אנג'לה, בת 14 מהב־רונקס, מצוטטת בעיתון כאומרת: "אני מתה על תינוקות. הם כל כך חמודים. אמא כבר אמרה לי שאם אכנס להריון לא אצטרך להפיל. היא הבטי־חה שהיא וסבתא יעזרו לגדל את התינוק".

בעיית האמהות־הילדות והנטל העצום שהן מטילות על קופת המדינה מדאיגה את ג'סי הלמס וחבריו הרפובליקאים שבעתיים יותר מה־סיוע לישראל. חינוך מיני והפצת קונדומים בב־תי ספר אינם באים בחשבון אצל השמרנים. הפ־לות הן לדידם רצח בדם קר. לא נותר אלא להתתיע את הקטינות, שעל פי מחקרים רבים נכנסות להריון במתכוון, ובהעדר מפרנס הן זכ־איות לתשלומי רווחה באים לפרי בעבור הבצאה. בתוכנית הרווחה החדשה שלו מציע ניוט גינג־ריץ', המיועד לעמוד בראש בית הנבחרים, לאפשר למדינות לשלול תשלומי רווחה לילדי־הן של אמהות שלא מלאו להן 21.

מה יהא על התינוקות שבכל זאת ייוולדו לילדות שובבות? פשוט מאוד, הם יאספו בבתי יתומים שיוקמו בכספי שהמדינות יחסכו עם הפס־קת תשלומי הסעד לאמהות שלהם. כן, אין זו טעות – האיש שימלא את התפקיד השלישי בהיררכיה (אחרי הנשיא וסגנו), נחוש בדעתו להגיש לאלתר תוכנית מטעם הרוב בקונגרס לפזר בתי יתומים ברחבי אמריקה. אגב, מומחים כבר הוכיחו שאחזקת "יתום" יקרה פי כמה מתש־לומי הסעד, בלי להביא בחשבון את עלות הקמ־תה של בתי הכלא לצורך שיכונם של יתומי גינגריץ' עם הגיעם למצוות ולמעשים רעים.

קלינטון, שביקש לדחות את ההתמודדות עם הרפורמה ברווחה עד אשר ישלים את הרפורמה בבריאות, ייאלץ להקדים מענה לתוכנית שמר־נית שמבטיחה, בלי כחל ושרק, לקצץ בתשלו־מים לעניים. שיעור השחורים (12% מהאוכלוסייה) מקרב נתמכי הסעד עולה על 37%. אבל לרוע מזלם, 90% מהנבחרים הרפוב־ליקאים בקונגרס החדש יהיו גברים לבנים (20 נשים בלבד מבין 283 נציגי הרוב החדש בשני הבתים). מספר השחורים במחנה השמרנים בקונגרס הוכפל, כלומר עלה מאחד לשניים. הנציג החדש, יוליוס קיסר ווטס, שחקן בייסבול לשעבר מאוקלהומה, נמנה עם אלה הסבורים שתשלומי הסעד פוגעים בציבור שהם מיועדים לסייע לו.

נתמכי סעד, אמהות־ילדות ותינוקות בבתי יתומים לא יוליכו מי יישב בעוד שנתיים בבית הלבן, כשם שלא קבעו את המגמה בבחירות לקונגרס לפני שבועיים. כמו בפרשת התפילות, גם כאן פזל קלינטון לעבר השכבה העבה של המעמד הבינוני, שקצה נפשו בחלשים, במהגרים ובילדות מתבגרות שמתחשק להן לשחק על חש־בונו בבובות חיות.

חופש הביטוי, לדוגמה

בווירג'יניה, לא הרחק ממוזיאון השואה בוואשינגטון, ביום השואה, שידר אחד, דייל קרולי, מתחנת הרדיו שלו את הפנינים הבאות: "אחד ממקורותיי לאמת בדבר 'השואה' היה חברי היקר, היהודי־הנוצרי חביב שייבר... ממנו למדתי שהיטלר ידע שהבולשוויקים החליטו לכבוש את כל אירופה, כולל גרמניה, ולשלוט בעולם. הוא ידע שיהודי גרמניה (בדיוק כמו יהודי אמריקה) תמכו בבולשוויקים". זו רק ההתחלה. קרולי סיפר למאזיניו שאותו שייבר הסביר לו שמשר־פות הגז לא נועדו להשמדת יהודים, אלא להגן על יושבי המחנות מפני חיידקים ומחלות. הן שימשו גם לשריפת גוויות של יושבי המחנות שמתו ממחלות או מתזונה לקויה".

על פי קרולי, היהודים, לבד מאלה שקיבלו על עצמם את האמונה בישו הגואל, הם ילדי השטן, ככתוב ביוחנן פרק ח', פסוק 42. "רבני התלמוד ואינטלקטואלים יהודים הצליחו כמעט להסיט את האומה הזאת מהמסורת הנוצרית", כתב, והוא ממשיך: "הנרי קיסינג'ר ושורה של יועצים יהודים מנעו במשך עשרים שנה מנשי־אים אמריקאים מלהיפגש עם אלכסנדר סולז'ניצין, כיוון שהוא נוצרי ואנטי־קומוניסט".

את השלל הזה העמיד לרשותי יהודי בשם נורמן בורר, שעוקב בהתמדה אחרי שידורי הנא־צה של האנטישמי קרולי. הוא שלח לי גם העתק ממכתבו לפרופסור ישראל שחק מירושלים, ש־התארח בימים אלה באולפנו של קרולי והרים "דברי ביקורת נגד ממשלת ישראל והרעיון הציו־ני". בורר טרח בעבר מבעוד מועד להזהיר את שחק מפני פגיעתו הרעה של האיש. הוא גם ביקש ממנו כי לא יעניק הכשר לדברי הבלע של קרולי נגד העם היהודי ודתו. לדבריו, שחק הודה לו על המידע והבטיח כי לא יופיע בתוכנית. המאזינים הוזמנו לאחר התוכנית למסעדה בווירג'יניה, שם חתם שחק על ספרו, בחסותו של קרולי וחופש הביטוי האמריקאי. בקצה השכבה, אגב, אין מו־זיאון שואה, אבל בכנסייה נשלחים לבית הסו־הר.

העלייה היא התשובה

מאת דוד פורמן

באחרונה שבתי מסיור בארצות הברית, שבמהלכו ביקרתי בכמה קהילות יהודיות. רוב הדיונים שבהם השתתפתי התמקדו בהמשך קיומה של הקהילה היהודית.

יש המצפים לכך שבדיונים כאלה תהיה הסוגיה החשובה ביותר נבחינות העם היהודי ותפקידה החשוב של ישראל. אלא שהיהודים האמריקאים אינם חפצים באמת ובתמים בחוויה ישראלית, והם מעדיפים על פניה את החוויה האמריקאית, והדאגה להמשך הקיום היהודי בתפוצות באה לידי ביטוי באין ספור רעיונות.

מצד אחד מודה המנהיגות היהודית האמריקאית בכך, שהדרך הטובה ביותר להבטיח את המשך קיומה של הקהילה היא לשלב סיור לימודי בישראל. מצד אחר, העובדה שיהודים אמריקאים רואים בפגישה עם ישראל את הערובה הטובה ביותר להמשך הקיום היהודי בתפוצות היא הודאה מסוימת בפשיטת הרגל של הקיום הזה. אם זהו אמנם התמרנה, מדוע שלא לקרוא לעלייה המונית לישראל?

זאת ועוד, המשך הקיום היהודי אינו יכול להיות שיקול אנוכי. הטיפול בישראל במסגרת של מנוחים אמריקאיים בלבד מונע מראש את האפשרות לשאוב מעושרה של החוויה הריבונית היהודית ככלי לחיזוק תחושת השייכות היהודית של הפרט, שהיא עמוד התווך של העתיד היהודי.

אם מוציאים מכלל חשבון את ישראל, כביטוי לריבונות יהודית בזכות עצמה, נשארת הגדרה צרה מאוד של החיים היהודיים, זו הדרה ביהדות ביטוי דתי בלבד. אם סבורים היהודים האמריקאים שאפשר לדבר על המשכיות יהודית בלא הכללת מושגים כמו עם, קבוצה אתנית, תרבות ולאום

בימה

העובדה שיהודים אמריקאים רואים בפגישה עם ישראל ערובה להמשך הקיום היהודי בתפוצות היא הודאה מסוימת בפשיטת הרגל של קיום זה

– כל אותם מאפיינים המתגלמים בישראל – פירוש הדבר שאין הם שרויים בתיאום זמנים עם המציאות של החוויה היהודית ההיסטורית. וחשוב מכך – הם מוציאים את עצמם מכלל העולם היהודי של ימינו.

נוכח העלייה המסורתית בשיעור נישואי התערובת ובגלל השאיפה להמשיך ולקשור את ילדי אותם נישואים אל עולם היהדות, אפשר להבחין כי האמונה עשויה להיות אמת המידה היחידה ליהדותו של הפרט. ואולם אמונה נטולת מחויבות לאומית תידלדל בסופו של דבר עד כדי כך, שגם בשעה שבתפוצות תיווצר מציאות יהודית חדשה, לא יהיה לה כמעט קשר עם העבר היהודי ההיסטורי המוכר.

מהו, אם כן, סוג המשכיות הקיום היהודי המורד את מנוחתו של היהודי האמריקאי, אם הוא מתנער מעברו היהודי? הלא כשיהודי אמריקה טרודים בענייני העתיד שלהם, אנו כאן בישראל חשופים לטרור, במקביל לחתימת חוזה שלום עם ירדן והתקווה להסדרים נוספים עם סוריה ולבנון. המאמץ להישרדות מגמד את דאגות יהודי אמריקה להמשך הקיום היהודי שם. כאן איננו נדנים ממותרות כמו ההחלטה כיצד נישאר יהודים, האם רצוי וראוי שנישאר יהודים, או אפילו אם אמנם אנו יהודים אם לאו. אלה הרוצים להשמידנו מעמידים במבחן את תוקף עמידתנו כיהודים מדי יום ביומו.

הדרך שבה אנו משיבים לאלה ההורגים בנו ברחובות, או המשלחים בנו טילי סקאד, היא המבחן העליון של כושר העמידה היהודי. עד כה היו תגובותינו שקולות. אנו ממשיכים בתהליך השלום ואיננו מטילים עונש מוות, ואנו נשוב ונפתח את המעבר מן השטחים לישראל. המציאות הנוכחית של החיים בישראל מציבה את השאלה היהודית החשובה מכל: איזה מין יהודים נהיה? דאגתנו היא לאיכות הקיום היהודי ולסוג המשכיות שאנו רוצים, זו הנסמכת על עברנו. שאלה זו שונה במהותה משאלות המשכיות הקיום שמתלבטים בהן יהודי אמריקה.

כל הדברים הללו מובילים למסקנה אחת, שהמנהיגות היהודית בארה"ב והשותפים בישראל כאחד נוהגים דרך קבע להתעלם ממנה: העלייה היא התשובה האמיתית והיחידה לשאלת המשכיות העם היהודי וקיומו.

הקמתה של מדינת ישראל המודרנית היתה צריכה להיות גם סופם הטבעי של החיים היהודיים בתפוצות. אבל מטעמים סנטימנטליים בחרו יהודי התפוצות להישאר במקומותיהם. ועתה עומדת התפוצה היהודית באמריקה, כמו קודמותיה בארצות אחרות, להפך לאירוע חולף בהיסטוריה היהודית. הרעיון של המשכיות יהודית וקיום יהודי, שדנים בהם בלהט כזה בקהילות היהודיות בתפוצות, אינו אלא רעיון עוועים ותרגיל בהוויות שווא.

הרב פורמן הוא המנהל של "רבנים למען זכויות האדם"

חישוף אתרים

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

שרידי שלושה יישובים כפריים בגליל המערבי מהתקופה הצלבנית משמשים כיום כאתרי תיירות ובילוי

ביולי 1099 לסה"נ, לאחר שהצלבנים הצליחו לפרוץ את חומת ירושלים, הוקמה ממלכת ירושלים הצלבנית. עם תום חגיגות הניצחון פתחו הצלבנים במסעות כיבושים כדי להרחיב את תחומי ממלכתם. חשיבות מיוחדת הם ייחסו לכיבוש ערי הנמל לחוף הים התיכון כדי להבטיח את דרכי הסחר לאירופה וממנה מפני האנרכיה שהולידו המלחמות בין הסלג'וקים, סולטני הכליפות העבסית במזרח, לבין כליפי האימפריה השיעית-הפאטימית. ההשתלטות על דרכי מסחר אלו והבטחתן היתה למעשה אחת הסיבות העיקריות למסעי הצלב תחת מסווה הדגל האידיאולוגי-הדתי של שחרור ירושלים והקבר הקדוש מידי מחזיקיהם המוסלמים.

לא עברו שנים רבות והצלבנים כבשו את עכו והפכוה לנמל הראשי של ממלכתם. ההשתלטות על עכו הביאה לשגשוג גדול בעיר. צלבנים רבים שהגיעו אליה העשירו את התושבים. מחסני הנמל מלאו בסחורות יקרות, מאחר שאבירי המסדרים הצבאיים שלחו אף הם ידיהם במסחר. העיר גדלה, ומספר תושביה נאמד בכמה עשרות אלפים.

גידול העיר הצריך הספקת מזון שוטפת לתושבים, לסוחרים, למלחים, ולצליינים. כך נוסדו ברחבי הגליל המערבי עשרות חוות קטנות ומבוצרות. אין כמעט כפר ערבי מודרני בגליל המערבי שלא נמצאו בו שרידי כפר מבוצר או חווה מימי הצלבנים. שרידים כאלה נותרו גם בנקודות רבות בשטח, וכאן הכיבוש האיסלאמי נשארו כמצבות דוממות.

גם בימי הממלכה הצלבנית השנייה, במאה ה-13, שבה עכו למעמדה הקודם כאחת מערי הנמל החשובות של הצלבנים. היא גם שימשה כמקום מושבו של המלך כשזה לא הצליח לכבוש את ירושלים. אף עתה, וביתר שאת, גבר הצורך בחוות חקלאיות שיספקו את צורכי העיר. הכיבוש המוסלמי, בשלהי המאה ה-13, שם קץ לנוכחות הצלבנית במקום.

ברבות הימים כוסו שרידי המבנים הצלבניים בצמחייה עבותה ובעצים עד כי בקושי אפשר היה להבחין בהם. גאולה לחלק מן המבנים באה הודות לקק"ל, שהיו"ר שלה, משה ריבלין, העלה על סדר יומה את פעילות השיקום והשימור של אתרים ארכיאולוגיים, ובמיוחד אתרים המיועדים לבילוי בחיק הטבע.

שלושה מן האתרים מצויים בצפון הגליל המערבי. בכביש כפר יסיף-כברי, סמוך למקום שבו חוצה נחל כזיב את הכביש, מצויה חורבת מנות, שם שניתן בידי ועדת השמות הממשלתית למנוֹאת, מקום יישוב מימי הצלבנים. במקום היתה חווה חקלאית שהתמחתה כנראה בהפקת סוכר מקני סוכר שגדלו באפיקי נחל כזיב ובשדות הסמוכים לה. בסיוע אמת מים העבירו מים לטורבינה שהפעילה גלגלי ריחיים וסחיטה שהפיקו את הסוכר מקני הסוכר. כן היו בחווה אולמות למגורים ולבעלי חיים. כעת, לאחר פעולות השיקום של הקק"ל, חוזרת החווה לבלוט על פני סביבתה והיא משמשת מקור הנאה לכל מבקריה.

בנחל געתון, מתחת לקיבוץ יחיעם, נראו שרידי חווה חקלאית שנבנתה על שרידיה של חווה מבוצרת מהתקופה הצלבנית. את החווה הזאת הקימו במאה הקודמת בני משפחת סורסוק, אפנדים ערבים, והיא שימשה למגורים, לרפתות, לדירים ולמחסנים. לאחר מלחמת העצמאות ננטשה החווה ושיני הזמן נתנו בה את אותותיהן. גגות רעפים נשדדו, והמקום הפך למרבץ בקר של הקיבוצים בסביבה. קוצים ועצי בר פשטו בקירותיה של החווה וסכנת התמוטטות ריחפה מעליה.

גם חווה זו זכתה לטיפול יסודי של הקק"ל ועכשיו אפשר לבקר בה וליהנות ממראיה. לצד חווה זו, ועל גדות הנחל, מצויים שרידי בוסתן עצי חורשת אקליפטוסים רמי קומה. גם שטחים אלו נוקו, וכן הובאו למקום שולחנות עץ המאפשרים לערוך פיקניק בצלם של השרידים.

המבנה השלישי נמצא מצפון לקיבוץ לוחמי הגיטאות על כביש עכו-נהריה. שם עמדו שרידיו של הכפר הערבי סמריה שתושביו ברחו ממנו במלחמת העצמאות. מתחת לשרידי הכפר מצויים שרידי חווה צלבנית מבוצרת, שפרטים עליה מצויים בתעודות קדומות. לימים, בתקופת השלטון הממלוכי, שימשה החווה העזובה כמאן לעוברי אורח. גם כאן, אף שכמה חדרי קמרון נותרו שלמים, רב ההרס, ובמיוחד ההרס שנגרם בידי צמחים. גם במקרה זה הטיפול שניתן למבנה בידי אנשי הקק"ל עוזר לשמור על קירותיו.

75 שנות הארץ / 18-20 בנובמבר

1935
הנתגלו הטירוריסטים?

במקור נאמן מוסרים לנו: אגב החקירות בענין רצח הסרג'נט רוזנפלד הוכרחו החוקרים לעמוד שוב על עקבות חבורה טירוריסטית מאורגנת שמטרתה היא לבצע מעשי רצח ביהודים, שמרכזה והנהלתה נמצאים בחיפה ושגם רצח... רוזנפלד הוא מעשי ידיה.

1938
הלוית פום-ראת

ברלין 17. בדיסלדורף התקיימה היום הלויתו של פום ראת, בהשתתפות היטלר... פון ריבנטרופ אמר בנאומו, בקשר את ההתראות על הרדיפות, כי גרמניה היא חזקה והיא יכולה איפוא שלא לשים לב לכל אלה הכורים בה דופי.

רומא, 17. כאן בוטחים היום, כי מששונה ביליארד של רכוש היהודים בגרמניה עברו כבר שני ביליארדים לידי ה"רייך" "ובקרוב יקנו את שאר הרכוש". בעלי הרכוש יקבלו אובליגאציות ממשלתיות בתור "פיצויים".

גרמניה תובעת עוד שטחים צ'כיים

לונדון, 17. מפראג מודיעים כי גרמניה תובעת כעת עוד שטחים נוספים מצ'אכוסלובאקיה, הכוללים כמאה עיירות צ'אכיות.

1943
מעשה התעללות בישוב

רמת הכובש הככה שלשום, ביום ג' 16 לנובמבר, שדה קרב, הכאות, מעשי הרס והשתוללות אכזרית של מאות שוטרים בריטיים, אשר בתמיכת חיילים הודים פרצו לנקודה, על מנת לערוך בה "חיפוש נשק". החיפוש קיבל במהרה צורה של התנפלות פרועה שבתוצאתה הוכו חברים וחברות רבים.

1945
11 רוצחי בלזן למיתה

ליגאבורג 17 (רו) הוצא פסק דין במשפט הרוצחים של בארגן באלזן. 30 מתוך 44 הנאשמים נמצאו חייבים בדין. 11 נידונו למיתת תליה. יותר מ-19 נידונו לתקופות מאסר שונות.

1956
פיצויים ממצרים

אם יש מקום לתביעת פיצויים – מגיעים לנו פיצויים על הפלישה המצרית לארצנו בשנת 1948, על החרם הכלכלי והסגר הימי על מאות ישראלים שנרצחו בידי הפידאיון ועל מעשי חבלה קשים במשקנו – דברים אלה כלולים בתשובה של מר ד. בן גוריון על איגרתו השניה של ראש ממשלת ברית המועצות המארשאל בולגאנין.

1973
בן גוריון לקה בשטף דם

מאת א. קרן

מר דוד בן גוריון הוחש אתמול לבית החולים ע"ש סיבא...(הוא) חש ברע בביתו ולאחר שנבדק ע"י רופאו האישי, ד"ר בולסלב גולדמן, הועבר לביה"ח...ד"ר גולדמן מסר שמר בן גוריון לקה בשטף דם במוח עם שיתוק חלקי בצדו הימני.

כל הציטוטים נלקטו בגליונות "הארץ" בתאריך המצוין והובאו כלשונם בעת הפרסום

עורך: אוריאל רייכנולד

אלקטרונים עוברים בהילוך אטי

חיקוי השלבים הראשונים של תהליך הפוטוסינתזה עשוי להוביל לפיתוח מכונות ביולוגיות ומתגים מולקולריים

אחד הקשיים העיקריים בחקר תהליך הפוטוסינתזה, שבו הצמחים מפיקים אנרגיה בסיוע האור, נובע מהמהירות הרבה שבה מתחוללים השלבים הראשונים של התהליך. למעשה, תהליכים מהירים כאלה מתחוללים גם במערכות סינתטיות העשויות לשמש כמערכות מודל, שבהן אפשר לחקות ולחקור את שלבי תהליך הפוטוסינתזה. במערכות מודל מסוג זה אפשר להאט את שלבי התהליך, דבר שעשוי לאפשר צפייה בשלביו השונים, ב"הילוך אטי". מחקרים אלה עשויים להוביל בין היתר לפיתוח מכונות ביולוגיות ומתגים מולקולריים.

שיטה חדשה להאטת התהליך במערכות מודל, שפותחה בידי הפרופ' חיים לבנון מהאוניברסיטה העברית בירושלים, הוצגה על ידו לפני כשבוע בכינוס לרגל מלאת 125 שנה לכינונה של החברה הגרמנית לכימיה בפרנקפורט, במסגרת סדרת הרצאות פרס הקרויה על שמו של הכימאי היהודי ריכארד מרטין וילשטטר, שזכה בפרס נובל לכימיה בשנת 1915 על מחקריו בתחום הפוטוסינתזה (הוא היה אחד ממגלי הכלורופיל). וילשטטר התפטר מאוניברסיטת מינכן בשנת 1924 במחאה על אפליית עמית בשל יהדותו. בשנת 1938 הוברח מגרמניה לשווייץ בידי תלמידו, הד"ר ארתור סטול. הוא מת בשווייץ, בשנת 1942.

חלקים אחרים של תהליך הפוטוסינתזה כבר פוענחו (ומפענחיהם זכו על כך בפרסי נובל), אך השלבים הראשונים של התהליך עדיין נותרו בגדר תעלומה. בשלבים אלה מועבר אלקטרון מעורר בין מולקולות של פיגמנטים שונים ("כרומופורים"). המעברים האלה מתבצעים במהירויות גדולות כל כך, עד שהכלים המצויים כיום בידי החוקרים מתקשים לעקוב אחריהם.

ריאקציית הפוטוסינתזה מתחילה כאשר חלקיק אור (פוטון) פוגע ונבלע בצמד מולקולות כלורופיל. הכלורופיל הוא פיגמנט המצוי לרוב באברונים מיוחדים (כלורופלסטים) המצויים בתאי הצמח. בתהליך זה, אחד מהאלקטרונים של צמד מולקולות הכלורופיל עובר למצב מעורר. המערכת המעוררת "מבקשת" להיפטר מהאנרגיה העודפת שלה. כדי לעשות זאת, היא עשויה לבחור באחת מבין שלוש דרכים: חזרה למצב יסוד, כלומר, פליטת הפוטון כמו שהוא (חלקיק אור); פליטת האנרגיה בהדרגה, בצורת שחרור חום; או שימוש בה להעברת האלקטרון המעורר עצמו – למולקולה סמוכה.

מתברר שצמד מולקולות הכלורופיל (שבתוכו מתחילה הריאקציה ומתוכו יוצא האלקטרון ל"מסעו") מצויות במעין "פסגה" של מערכת מולקולרית סימטרית, המתפתחת לשני כיוונים באופן שווה. כך, ליד כל אחת מצמד מולקולות הכלורופיל מצויה מולקולה בודדת של כלורופיל. מעט מתחת לכל מולקולה בודדת כזאת מצויה מולקולה של פיגמנט אחר – הקרוי פיופיטין. ואחרי כל מולקולת פיופיטין ניצבת מולקולת כינון.

מעבר האלקטרון המעורר מצמד מולקולות הכלורופיל דרך הכלורופיל הבודד ועד למולקולת הפיופיטין נעשה בתוך כשלוש פיקו-שניות (פיקו-שנייה היא טריליונית השנייה). השלב הבא של הריאקציה, מעבר האלקטרון המעורר מהפיופיטין למולקולת הכינון, נעשה בתוך כ-200 פיקו-שניות. מעבר למולקולת כינון נוספת נמשך כ-200 מיקרו-שניות (מיקרו-שנייה היא מיליונית השנייה). מכאן ואילך, כל שלב נוסף בריאקציה מתבצע במהירות פוחתת והולכת, דבר שמעיד על פחיתת אנרגיית העידור של האלקטרון.

בשנים האחרונות ניסו חוקרים במקומות שונים בעולם לחקור ולמדוד את שלביו הראשונים של התהליך (את המעברים הראשונים במסעו של האלקטרון המעורר). לשם כך נעשה שימוש בין היתר בלייזרים מהירים. תוכניות מחקר אחרות נועדו להפעיל לשם כך סינכרוטרון מהיר במיוחד שמצוי בשלבי בנייה ופיתוח. אבל מדידות באמצעים אלה עלולות להשתבש, ובנוסף לכך, אפשר לבצען רק במרכזי מחקר מעטים בעולם. כך עלה הצורך למצוא דרך להאט את התהליך (במערכות מודל), דבר שיאפשר למדוד ולחקור אותו באמצעי מדידה קיימים, הזמינים במרכזי מחקר רבים בעולם.

הבנת שלביו השונים של התהליך, עשויה להיות צעד בדרך לחיקויו במערכות מלאכותיות. חיקוי כזה עשוי לאפשר למשל פיתוח שיטה חדשה ויעילה להפקת אנרגיה: בשלב כלשהו במסלול הנדודים שלו גורם כנראה האלקטרון המעורר פירוק פוטוליטי של החמצן מהמים שבעלה הצמח, או בחלל התא של הבקטריה (זה החמצן הנפלט מהצמחים ומהבקטריות בתהליך הפוטוסינתזה). הדרכים המלאכותיות הידועות לפירוק כזה של מים כרוכות בהשקעה של אנרגיה רבה. גילוי הדרך שבה עושים זאת הצמחים או הבקטריות, עשוי, לפיכך, להוביל לפיתוח דרכים חדשות ויעילות מאוד להפקת אנרגיה. בנוסף לכך, כמובן, תהליך של פוטוסינתזה מלאכותית ב"מכונות ביולוגיות" עשוי לשמש לאותה מטרה שלשמה הוא מופעל בצמחים: הפקת חומרים עתירי אנרגיה (סוכרים).

כדי לחקור את התהליך באמצעים זמינים ופשוטים יחסית, פיתחו הפרופ' חיים לבנון ותלמידיו, במחלקה לכימיה פיסיקלית באוניברסיטה העברית בירושלים, דרך להאט את תהליך העברת האלקטרון במערכות מודל שונות. עקרונות אלה יושמו במערכת מודל ראשונה מסוגה בעולם, המדמה במדויק – במהירות אטית יחסית – את שלביו הראשונים של התהליך. מערכת המודל היא, למעשה, מולקולה הנחלקת לשלוש יחידות משנה, המעבירות ביניהן אלקטרון מעורר. היא הורכבה בידי הפרופ' מארק וסילבסקי ממעבדות ארגון בארה"ב, במסגרת שיתוף פעולה בין הפרופ' לבנון לבין הפרופ' ג'יימס נוריס ממעבדות ארגון, ובמימון הקרן הדו לאומית למדע ישראל ארה"ב – BSF.

האטת קצב ההעברה של האלקטרון המעורר בין יחידות המשנה של מולקולת מערכת המודל מושגת כתוצאה מהמסת מולקולות אלה (מערכת המודל) בחומר אורגני (מכיל פחמן) מסוים, המאורגן כגביש נוזלי. גביש נוזלי הוא צורת התארגנות של חומר המהווה מצב ביניים בין מצב מוצק שבו החומר מאורגן בגבישים לבין מצב נוזלי, שבו מולקולות החומר אינן מסודרות והן נעות זו ביחס לזו באופן אקראי. גבישים נוזליים מצויים בגוף, בשרירים ובעצבים. בתחום הטכנולוגיה משתמשים בהם בצגים של מחשבי כיס, במחשבים ניידים ועוד.

מולקולות הגביש הנוזלי המקיפות את מולקולות מערכת המודל מסודרות בכיוון מסוים, ולכן הם מאלצות את מולקולות מערכת המודל להתארגן באותו כיוון אחיד. כתוצאה מכך, בין היתר, מואטות העברות האלקטרונים בין יחידות המשנה השונות של מערכת המודל. ההאטה מאפשרת למדוד ולחקור את מעברי האלקטרון באמצעים אטיים יחסית, כגון תהודה מגנטית אלקטרונית, המסוגלת למדוד זמנים בסדר גודל של מיליארדית שנייה (כאמור, התהליך הטבעי מתחולל במהירות של טריליוניות שנייה – פי 1,000 יותר מהר מגבול יכולת המדידה של התהודה המגנטית אלקטרונית).

מכיוון שהגביש הנוזלי נוצר רק בתחום טמפרטורות קבוע (מעליו החומר הופך לנוזל, ומתחתיו הוא הופך למוצק) אפשר לתכנן באמצעותו, ובאמצעות חומרים נוספים, מערכות שיבצעו תהליכים דמויי פוטוסינתזה בתחומי טמפרטורות מבוקשים. הפרופ' לבנון אומר שבדרך זו אפשר יהיה, בין היתר, לתכנן, לייצר ולהפעיל מתגים מולקולריים שיפעלו בדומה למתגים אלקטרוניים המשמשים כיום, למשל, בתעשיית המיקרו-מעבדים שבמחשבים. מתגים אלה שיהיו בסדר גודל מולקולרי, יהיו מהירים בהרבה מהמתגים האלקטרוניים הקיימים. מתג כזה יופעל על ידי אות אור: פוטון שיפגע בו יגרום מיד להעברת אלקטרון מחלק אחד של המתג לחלקו האחר, דבר שמשמעותו שינוי המטען החשמלי של חלקי המתג השונים.

תנועת המעי המתהפך

רשימת הזוכים בפרס הבוז והלעג למחקרים המדעיים המגוחכים של השנה

דבורה הנסון-קונגט והפרופ' שלדון גלשאו מבצעים "ראפ ללוגיקה סימבולית"

פרס "איג-נובל", פרס הבוז והלעג למחקרים המדעיים המגוחכים של השנה, חולק לפני ימים אחדים בטקס רעשני במכון לטכנולוגיה של מסצ'וסטס, MIT. ואלה שמות הזוכים בפרס הבלתי נחשק ביותר בעולם:

הפרס ברפואה נחלק בין שלושה זוכים. הראשון שבהם הוא הד"ר רונאלד לוקט מחיל הנחתים האמריקאי, ש"טיפל בעצמו באופן יצירתי לאחר שהוכש על ידי נחש הפעמונים שאותו גידל כחיית מחמד". לוקט יישם על עצמו שיטה של טיפול בהלם חשמלי, באמצעות כבלי מערכת ההצתה של מכוניתו. הזוכים הנוספים הם הד"ר ריצ'ארד דארט מהמכון לחקר הרעלים שבהרי הרוקי והד"ר ריצ'ארד גוסטאפסון מאוניברסיטת אריזונה. הם זכו בפרס על דו"ח מחקר שכותרתו: "אי הצלחה בטיפול בהלם חשמלי במי שהוכשו על ידי נחש פעמונים".

הפרס בפיסיקה ניתן לסוכנות המטאורולוגית הלאומית של יפאן, על מחקר שבוצע במסגרתה במשך שבע שנים, שנועד לבדוק אם רעידות אדמה בקרקע האוקיינוס נגרמות כתוצאה מנענועי הזנב של דגי החתול. קרוב מאוד לזכייה בפרס זה היה הפיסיקאי ג'ון בוקריס מאוניברסיטת טקסס, שביצע ניסוי מורכב שתכליתו הפיכת עופרת לזהב.

הפרס בכימיה ניתן לסנאטור בוב גלאסגו מטקסס, שבמסגרת מלחמתו בסמים ובשימוש בסמים הציע לאסור בחוק על מכירת מבחנות וציוד אחר הדרוש לניסויים בכימיה (פרט למדענים, שלפי הצעתו יצוידו ברישיונות מיוחדים שיאפשרו להם לרכוש את המכשירים האסורים).

בפרס איג-נובל במתמטיקה זכתה הכנסייה הבפטיסטית של דרום אלבמה, שפירסמה תחשיב מפורט על מספר תושבי אלבמה שיישלחו לגיהנום אם לא יחזרו בתשובה בעוד מועד. בפרס הביולוגיה חלקו ארבעה רופאים מצבא ארה"ב, הד"ר בראיין סוריני, הד"ר בראיין קראפטל, הד"ר ג'פרי בריסון והד"ר ויין הנסן. הארבעה הם מחבריו של דו"ח מחקר שכותרתו: "מניעת עצירות בקרב חיילי צבא ארה"ב". לציון מיוחד של ועדת הפרס זכה הפרק במחקרם המנתח – באופן מספרי – את תנועת המעיים המתהפכים בחיילים הסובלים מעצירות.

בפרס איג-נובל לכלכלה זכה ז'אן פאבלו דאווילה, כלכלן מחדר העסקות של הבנק הלאומי של צ'ילה. הוא תיכנת (בטעות) את המחשב שלו למצב "קנה" בכל המקומות שבהם התכוון לרשום "מכור" (ולהיפך). כתוצאה מכך הפסיד – במשך יום עסקות אחד – חמישה אחוזים מהתוצר הלאומי של צ'ילה. אזרחי צ'ילה הפכו את שמו לפועל ("לדוולר") שמשמעותו "לפספס פספוס מלכותי".

הד"ר חוברט לופז מווסטפורד, ניו יורק, זכה בפרס לאנטומולוגיה על מחקר שבו פלה קרציות מאוזני חתולים, הכניס אותן לאוזנו שלו, ולאחר מכן תיאר בקפדנות את התוצאות.

ג'ון האגלין מאוניברסיטת המהרישי הוא הזוכה בפרס איג-נובל לשלום לשנה זו. הפרס ניתן לו על מאמציו ליצור "שדה כוח" בטכניקות של מדיטציה טרנסצנדנטלית, שלדבריו הביא לירידה בשיעור של 18% בפשיעה בעיר וואשינגטון.

פרס איג-נובל נוסד בשנת 1968 בידי הפרופ' אלכסנדר כהן, מייסדו ועורכו הראשון של כתב העת "ג'יר", להומור, סאטירה וביקורת עצמית במדע (שחדל להופיע באחרונה). כהן העניק את הפרס הרחק מזרקורי התקשורת (לרווחתם היחסית של הזוכים). אבל מארק אברהמס, עורכו של כתב העת הממשיך את דרכו של ג'יר, הקרוי "רשומות המדע הבלתי אפשרי", החליט להוציא את הגיחוך לאור, למען יראו, וייראו ויצחקו.

בטפסים הרשמיים של ועדת איג-נובל נאמר שהפרס קרוי על שמו של המדען איגנציוס נובל ("קרוב-דוד של אלפרד"), הממציא המהולל של מי הסודה ("מים תוססים"). במלים אחרות, הוועדה מכחישה כל קשר בין הפרס לבין העובדה ש"איג-נובל" משמעותו "עלוב".

על בימת הכבוד בטקס הענקת הפרסים ישבו חתני פרס נובל (לא איג-נובל) הפרופסורים ג'רום פרידמן והנרי קנדל מה-MIT (פיסיקה, 1990), הפרופ' שלדון גלשאו מהרווארד (פיסיקה, 1979), הפרופ' דדלי הרשבך מהרווארד (כימיה, 1986), הפרופ' וויליאם ליפסקומב מהרווארד (כימיה, 1976) והפרופ' מל שווארץ (פיסיקה, 1985). בקצה האחר של הבימה התמקמה תזמורת ג'ז בהנהגתה של נגנית הנבל דבורה הנסון-קונגט, המגדירה את עצמה "מרעננית הנבכת" ואף מציעה לכל מי שמוכן להאזין מתכונים לניסויים כימיים "שיסריחו, ישרפו ואולי גם יפוצצו את ביתך". הנסון-קונגט והפרופ' גלשאו פתחו את הטקס ב"ראפ ללוגיקה סימבולית", שכל הקשת מצילתיים אותו בלבד.

זיכוי מאוחר

ביצה מאובנת של דינוזאור מהמין אוביראפטור פילוסראטופס, ובתוכה שלד מאובן של עובר, שנמצאה במדבר גובי במונגוליה, מחזקת את התפיסה שלפיה מינים שונים של דינוזאורים נהגו לטפל בצאצאיהם.

הטיפול בצאצאים הוא פועל יוצא של ברירה בין שתי אסטרטגיות רבייה עיקריות אפשריות. אסטרטגיה אחת מבוססת על השרצת צאצאים רבים מאוד, או על הטלת כמות גדולה של ביצים, ועל נטישת הביצים, או הצאצאים לגורלם. כך, גם אם חלק מהביצים או הצאצאים ייטרפו, או יושמדו מסיבות שונות, עדיין יישארו אחדים שישרדו וישאו את המטען הגנטי אל הדור הבא.

האסטרטגיה השנייה גורסת הטלת מעט ביצים, או הולדת (או השרצת) מספר קטן של צאצאים, והבטחת שלומם באמצעות טיפול ושמירה. במובן ידוע, מדובר בדילמה הוותיקה בין כמות לאיכות.

מגלי ביצת האוביראפטור פילוסראטופס מצאו להפתעתם שהיא דומה מאוד לביצים מאובנות שנמצאו בקרבת מקום, בשנת 1923, ושיוכו בטעות לדינוזאור צמחוני קטן מהמין פרוטוסראטופס. ליד הביצים שנתגלו ב-1923 נמצא גם שלד מאובן של דינוזאור, שהחוקרים סברו שבא לטרוף את ביצי הפרוטוסראטופס הנטושות. לפיכך העניקו לדינוזאור הזה את השם אוביראפטור פילוסראטופס, שמשמעותו "טורף ביצי פרוטוסראטופס".

עכשיו מתברר שה"טורף" לא בא לטרוף. למעשה, היו אלה ביציו שלו והוא שמר עליהן. עם זאת, ממצא זה אינו מעיד על נוהגם של כל מיני הדינוזאורים. ייתכן שמיני דינוזאורים שונים נקטו אסטרטגיות רבייה שונות.

הבימה | הקאמרי של תל אביב | חיפה | תיאטרון באר שבע | בית ליסין | האופרה הישראלית-ת"א | תיאטרון החאן
תיאטרון "גשר" פותח את עונת המופעים 95/94 בהצגת הבכורה "בשפל" מאת מקסים גורקי בבמוי יבגני אריה 28.12, 29.12, 31.12

התעמלות בוקר

1. מה הם ענני קומולונימבוס?
2. למה המבינים מניחים לבקבוק היין שלהם "לנשום"?

(התשובות בעמ' ב7)

גלריה

הזונות מאושרות, הפסיכולוגיות לא

קאמיל פאליה, האינטלקטואלית הלסבית הגדולה של אמריקה, לא מאמינה שיש אונס, לא מרחמת על נשים מוכות והפמיניסטיות הן בעיניה "להקת בורגניות בכייניות". איך דרסה פאליה את הקהל הליברלי של אוניברסיטת סטנפורד

מאת גיל הובב

סן פרנסיסקו:

קאמיל פאליה, האמזונה האמריקאית החדשה (הגדרה שלה), מלאך הנקמה של השוביניסטים (הגדרה שלה), לסבית מוצהרת (כנ"ל) וקתולית אתאיסטית (כנ"ל), פורצת לבמה של אודיטוריום מלא מפה לפה באוניברסיטת סטנפורד, בירת התקינות הפוליטית של אמריקה והעולם כולו. בבוקרו של אותו יום נודעו תוצאות הבחירות לבית הנבחרים ולסנאט של ארצות הברית, וסטנפורד, שקשה לחשוד בה ברפובליקאיות יתרה, שרויה בעננה של דכדוך.

"אמרתי לכם", פתחה פאליה את המונולוג שלה, שנמשך יותר משעה, "אמרתי לכם ואתם לא שמעתם אותי! כבר משנות השישים אמרתי לכולם, לכל הליברלים המזויפים האלה, לכל השמאלנים השווים לתחת – אתם יוצרים גל נגד! אתם דוחפים את אמריקה לזרועות הימין הקיצוני? ובמיוחד אתם, במיוחד סטנפורד, מעוז העילית, מעוז התקינות הפוליטית, מעוז המולטיקולטוראליזם – אוי, כמה שאתם דפוקים, כמה שאתם בחשיכה. איזה שטויות שאתם עושים. תראו מה קרה בבחירות! הכל בגללכם".

בקרב הקהל האמריקאי המחונך למשעי עובר רחש של תדהמה, שמאוחר יותר ינסה להתפתח לגל קריאות ביניים, אבל פאליה אינה שומעת כלום. קריאות ביניים אינן מרשימות אותה. אין לה זמן לתת לקהל לדבר. בטח שלא עכשיו, כשהיא עסוקה בשפיכת נחשולים של מלים מהבמה. היא מדברת בקצב שהיה משאיר את שדר הספורט האגדי נחמיה בן אברהם מתנשף מאות מטרים מאחור. בזרם אסוציאטיבי עוצר נשימה היא ממטירה אש וגופרית על מערכת החינוך ("זבל"), על התנועה הפמיניסטית ("להקת בורגניות בכייניות"), על הילרי קלינטון ("אין לה כישרון לתקשורת. היא נראית כמו מרגל רוסי"), ועל כל מבקריה כולם ("האינטלקט שלהם הוא כוסית תה קטנטנה בהשוואה לספרים שלי, שהם אוקיינוס").

פאליה באה לסטנפורד כדי לדבר על ספרה החדש, "Vamps and Tramps". זה ספרה השלישי, וכמו קודמיו גם הוא עוסק בעיקר בהגיגים על אמנות, מין, תרבות והקשר ביניהם. היא ניצבת על הבמה, לבושה בשחור־לבן, ורואה את העולם בדיוק באותם צבעים. לפי פאליה העולם נחלק לשתי קבוצות: קאמיל פאליה והאידיוטים. ואוניברסיטת סטנפורד היא מעוז האידיוטים. כי פאליה מאמינה במלחמות, בכוח, בדעתנות ובבעטנות. הגנה על מיעוטים, תפיסת הנשים כמדוכאות, וחקיקה מיוחדת לאבטחת שוויון זכויות להומוסקסואלים ולסביות – כל אלה נראים לה לא רק שגויים, אלא גם השתקפות מבעיתה במיוחד של פוריטנות בורגנית.

"כל הגלוריה סטיינאמיות האלה, מה הן מבינות?", מטיחה פאליה את הפרה הקדושה מכולן, "ככה הן רוצות לשחרר את האשה? בבכיות ובילולות ובטענה שכל מה שלא בסדר זה באשמת הגברים? קחו לדוגמה פורנוגרפיה. הפמיניסטיות מתנגדות. הן אומרות שהפורנוגרפיה היא תחבולה גברית שנועדה להשפיל נשים. יופי. ואני אומרת – תביטו בפורנוגרפיה ההומוסקסואלית, היא הלוהטת מכולן. שם אין בכלל נשים, אז על מה אתן מדברות? זו פורנוגרפיה שהומואים עושים כדי לשווק להומואים, ותאמינו לי, הם לא עושים את זה כדי להשפיל את עצמם.

"תקשיבו לי טוב, ילדים טובים של סטנפורד, ואחר כך רוצו לספר גם לגלוריה סטיינאם: הפמיניזם של המאה ה־21 יהיה בעד אמנות ובעד סקס. זה יבוא, זה חייב לבוא, למרות כל המכשולים. השתתפתי לא מזמן בסרט שבו אני מסתובבת בניו יורק עם דראג קווין ששמה גלוריה אורגאזם. במקרה נתקלנו בקבוצת נשים שהפגינו נגד פורנוגרפיה והתפתחה תגרה נפלאה. הכל על פילם. אבל את הסרט הזה, הסרט שבו לסבית מטורפת כמוני מתנשקת עם גב' אורגאזם בפתחו של הבאר Stonewall, סירבו להקרין בפסטיבלי הסרטים של ההומוסקסואלים והלסביות בסן פרנסיסקו ובניו יורק. בסוף זכינו במקום ראשון בפסטיבל של סטרייטים בשיקאגו. זאת הנאורות הפתוחה שלכם. כל התקינות הפוליטית שלכם, כל התיאוריה של כל מה שקרוי לעצמו שמאל באמריקה, היא בעצם דיקטטורה של אליטה שמנסה להכתיב דעה אחת, ומאמינה שכל דעה אחרת היא ברבריות צרופה".

ופאליה דווקא בעד ברבריות. האלימות הגברית, למשל, היא בעיניה משהו טבעי ומובן מאליו, שנועד לנסות ולאזן את הסרבנות הנשית. פאליה היא זו שאינה מאמינה בקיומו של אונס. פאליה היא זו שאינה מרחמת על נשים מוכות, כי אם הן מוכות יותר מפעם אחת, סימן שהן רצו את זה. "אני סיימתי מערכת יחסים בת שנתיים שהיתה לי עם אשה", היא אומרת, "בשנייה שבה הופיעה אלימות. באותו יום קמתי והלכתי". אבל מה אם לאשה המוכה אין כוח לקום וללכת? כאמור, פאליה אינה מאמינה בחלשים.

לא במקרה צמחה פאליה למעמדה של כוכבת על האינטלקטואלית מובילה דווקא באמריקה. הסגידה שלה לכוח וההתבשמות שלה מאלימות הן משהו אמריקאי בתכלית. האינטלקטואלים הצרפתים, למשל, הם בעיניה להקת פספטנים רדודה ומשעממת שזמנה עבר. עכשיו זמנה של פאליה. היא יודעת שבכל שהיא תהיה פרובוקטיבית יותר כך תשפיע יותר ותיחשף יותר, ולכן היא מקפידה שוב ושוב לבעוט בפמיניסטיות, להשמיץ את הלסביות ולהודיע לעולם כולו שכלסבית בת 47, היא דווקא מעריצה הומוסקסואלים גברים.

היא רחוקה מלהיות טיפשה, היא משכילה בהרבה מאלה הנוטים להתווכח אתה, ודבריה שזורים בהערות מבריקות ובקביעות תרבותיות מדויקות עד כאב. הבעיה שממעוף הסלבריטי שלה היא יכולה לומר גם את השטויות המטומטמות ביותר ("אם ההיסטוריה היתה נשלטת בידי נשים, כולנו היינו חיים עדיין בבקתות קש", וזאת רק דוגמה אחת מיני רבות). ועד שהקהל קולט כמה זה נורא, היא כבר נסחפת בשטף המלים האובססיבי שלה למרחק שתיים־שלוש שנות אור משם, כדי להכניס בלאקאן או להוסיף סנוקרת לדרידה.

והקהל, סטנפורדאי וליברלי ככל שיהיה, נכבש בקסמיה. כי לפאליה יש עוד תכונה דומיננטית, שהיא בבחינת מצרך נדיר באינטלקטואלים האמריקאי בן זמננו: יש לה חוש הומור. "אתם יודעים איך אני מזהה ליברלים ברחוב?", היא שואלת, "לפי זה שהם תמיד מסתובבים עם כלב ענק ולא מחונך. כזה שכשאתה בא אליהם הביתה קופץ עליך והורס לך את הבגדים ואז קופץ על הספה ואז הופך את השולחן. והם מבטים בך ואומרים 'אוי, הוא כל כך נורא. אנחנו ממש לא יודעים מה לעשות'. תגידו לו 'לא', לעזאזל! אבל הם אינם מאמינים בזה. הם בטוח חושבים שאין כלבים רעים, יש רק בעלי כלבים רעים. אלה אנשים שלא יכולים לומר 'לא' לכלב שלהם. תחשבו איך הילדים שלהם ייצאו. תחשבו איזה זוועה יהיה הדור הבא שיבוא לסטנפורד.

"ואז, כשאני אומרת שאני בעד זונות הם בכלל מתעלפים. הם בכלל ראו פעם זונה בחיים שלהם? אני ראיתי. זונות הן אלילות. זונות שולטות בכביש. זה שהכסף אצל הגברים זה לא אומר שהזונות מדוכאות. להיפך, זה אומר שהגברים הם כל כך עלובים, עד שהם צריכים לשלם כסף כדי להתקרב לאשה. ובמועדוני החשפנות, כשהחשפנית מתקרבת לגבר איך הוא מתכווץ? איך הוא מת מפחד! אני יודעת כי הייתי שם. עשיתי על זה כתבה ל'פנטהאוס'. אבל הליברלים לא יודעים את זה. באה אלי איזה פסיכולוגית ואמרה לי 'כל זה טוב ויפה, אבל אני אומרת לך שאין זונות מאושרות'. אז אני אמרתי לה שלדעתי הבעיה היא שאין פסיכולוגיות מאושרות".

קאמיל פאליה: ככה הן רוצות לשחרר את האשה? בבכיות ובילולות ובטענה שכל מה שלא בסדר זה באשמת הגברים?

ז'אנר אוניוורסלי

חברות התקליטים הישראליות התחילו להתעניין בדאנס, מיובא ומקומי

מאת מיכל פלטי

"הרדום" הוא שמו של "לייבל" חדש של הד ארצי, מחלקה המתמחה באלבומי דאנס, שהוציאה השבוע לחנויות מיני־אלבום וגם אוסף ראשון של להקות דאנס ישראליות. באוסף, "הרדום 1", משתתפות שלוש להקות: "די־אגרס", "פאוור סורס" ו"אוט ביט". הסגנונות נעים מהאמביינט, שנחשב רגוע ושורשיו נעוצים בין היתר במוסיקת מעליות, ועד לטראנס סוער. בקרוב ייצאו ב"הרדום" גם אלבום הבכורה של המוכתר, שיכלול גם הוא בחובו קטעי דאנס, ואלבום אוסף נוסף, ככל הנראה מיני־אלבום, שבו ישתתפו הרכבים נוספים. לדברי עדי עליה, מנהלת שיווק ב"הרדום", מטרת החברה, שהוקמה בעקבות גל ההתעניינות של חברות התקליטים בדאנס, היא להפיק קטעי דאנס לסוגיו של אמנים ישראלים ולשלב באוספים בינלאומיים חומר ישראלי מקורי.

אורן קריסטל, מנהל המחלקה הלועזית בפונוקול, רואה בחברה שלו את חלוצת הפעילות בתחום הדאנס בארץ. פונוקול הוציאה בחצי השנה האחרונה הרכבים ישראליים שיצרו בתת־ז'אנר שנקרא "אנדרגראונד" – דאנס אלטרנטיבי, להבדיל מדאנס מסחרי כמו זה שעושים "סנאפ" או "טו אנלימיטד". סינגלים של "אנדרגראונד" מיוצאים לחו"ל, ונמכרים בכמה אלפי עותקים במקומות שונים, גם אם הם לא מגיעים למצעדי מכירות באירופה. בין ההרכבים שכבר ייצאו סינגלים בפונוקול: "אאוטוסטופר", "אסטרו אפיאקט" והצמד אבי מיס והראל פרסקי.

הליקון הקימה לפני כמה חודשים, יחד עם חברת נוגה, את "קסבה" – חברה שמתמחה בעיקר ברכישת הזכויות להפצה בארץ של הרכבי דאנס בולטים, כמו ה"פרודיג'י", ובהוצאת אוספים בינלאומיים. גם באן־דאנסי הודיעו השבוע על הקמת לייבל חדש, "פרוגרסיב דאנס", שיוציא בארץ אוספי דאנס גם של להקות מחו"ל.

ב"הרדום" יוצאים מנקודת הנחה שיש הרכבי דאנס ישראלים שרוצים להוציא אלבומים בישראל, לפחות בתור התחלה, ושיש להם שוק. "התקווה של הרדום היא לפרוץ את מסגרת המועדונים כדי שהמוסיקה הזו תוכל להיות משודרת גם בנכון לעכשיו", אומרת עדי עליה. "בינתיים המכירות מתנהלות בעיקר לאנשי מקצוע ולתקליטנים שקונים סינגלים. גילינו שיש שוק גדול של 'טראנס' – אנשים קונים את זה למסיבות. המפיק בן מוש, שמוציא קלטות של זמר מזרחי, מוציא גם קלטות ודיסקים של דאנס, שמופצים על ידי הד ארצי, וזה נמכר מצוין.

"התקנים בדאנס הם שונים, ואנחנו מתאימים את עצמנו למה שקורה בעולם", אומרת עליה. "הפקות דאנס יכולות להיעשות באולפן ביתי וזה מוזיל את הוצאת התקליט ויוצר דברים מעניינים מאוד".

מדובר בהפקה פשוטה יחסית, טכנית בעיקר – היצירתיות מתבטאת בבחירת דגימות קול, מספר פעימות ("ביטים") לדקה, רצף הדגימות הקול. יועד נבו, מפיק מוסיקלי שהפיק את אלבומיהם של "אתניקס" ו"מגנר" ושימש כמנבאי ראשי באלבומים של יהודה פוליקר, ריטה ושלמה ארצי, עוסק כבר כמה שנים בניסויים ביתיים בתחום הדאנס. הוא גם המפיק המוסיקלי של הלהקות החתומות ב"הרדום". ביתו מצויד בסמפלרים (מכשירי דגימות צליל), במאגרי סאונדים ובציוד המאפשר לו להקליט אלבום בטכניקה של 150 ערוצי הקלטה שונים (לשם השוואה: באולפן ביתי ממוצע או בסתם אולפן קטן משתמשים בדרך כלל כשיר הקלטה של 24 ערוצים).

"אני מתעסק בזה המון זמן", אומר נבו. "לא תמיד קראתי לזה דאנס או טראנס, אבל היו יסודות מוסיקליים טכניים דומים באלבומים שעשיתי, למשל באלבומים של 'מגנר' או 'אתניקס'. להקות צעירות שולחות אלי הרבה קלטות דוגמה, ויש דברים מעניינים מאוד שהייתי רוצה לקדם.

"בתקליטים הרגילים העבודה שלי טכנית יותר, ואילו בהפקת תקליטי דאנס אני מוצא ביטוי אמנותי. אני יושב עם חבר הלהקה אצלי בבית, אין לנו בעיה של שעות אולפן, אנחנו לא צריכים לפנות אותו בזמן מסוים – וזה עושה הבדל גדול. ואגב, אף אחד מהשכנים עוד לא הלשין.

"אני קובע את מי להחתים, אבל לא תמיד מתערב לחברי ההרכב בהחלטות שלהם", מוסיף נבו. "כל ההרכבים רוצים להגיע לחו"ל, ולכן הם בוחרים להשתמש בכללי הז'אנר. הד ארצי נמצאת בקשר עם עשרה הרכבי דאנס ישראליים לפחות, ואני מקווה שבעתיד ההרכבים יהיו ישראליים יותר".

נתי משעלי, חבר להקת "פאוור סורס", חולק על נבו בעניין הזה. "אין דאנס ישראלי", הוא קובע. "הז'אנר הזה הוא אוניברסלי. העובדה שהקטע מושר בעברית עדיין לא הופכת אותו לישראלי. חוץ מזה, אנחנו פונים בעיקר להצלחה בחו"ל".

זה גם קו המחשבה של אורן קריסטל מפונוקול. "בחצי השנה האחרונה הוצאנו אלבומים של דאנס ישראלי, בתוך מטרה לצאת לחו"ל", הוא אומר. "בדאנס יש אפשרות ליישר קו עם מה שקורה בעולם בקלות רבה יותר מאשר ברוק. הרי להקות דאנס מצליחות הן מכל אירופה – שוודיה, גרמניה – ולא תלויות במרכז הבריטי כמו ברוק. אז למה שלא יגיע דאנס גם בישראל?"

זעם בעקבות הקצאה דלה לפעולות תרבות בעיירות פיתוח בתקציב 95'

עוזי אלדד, יו"ר מרכז השלטון המקומי חבר במועצה לקידום תרבות ואמנות בשכונות ובעיירי הפיתוח, שיגר בסוף השבוע מכתב אישי לכל 120 חברי הכנסת ותבע מהם לא לאשר את תקציב התרבות לשנת 1995 אם לא יחול שינוי מהפכני בהקצאות לפעולות תרבות בעיירי פיתוח. לדבריו, משרד המדע והאמנויות בראשות שולמית אלוני פוגע בצורה חמורה בהקצאת המשאבים במאות אלפי תושבים המתגוררים בפריפריה. חברים נוספים, המשמשים כראשי מדורים במועצה – זאב רווח, ארז ביטון, יואל רקם, יוסי אלפי ואחרים – הודיעו להתפטר מתפקידיהם כאות מחאה על התקציב הנמוך.

בעקבות אירועים אלה זימן יו"ר ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, אברהם בורג, את ראשי המועצה לקידום תרבות ואמנות בשכונות – בהם זאב רווח, דוד קריבושי, ברוך מאירי, דוד טוהאנה ואחרים – לישיבה במשכן הכנסת. בישיבה השתתף גם יו"ר הלובי החברתי בכנסת, ח"כ רפי אלול.

בורג מסר בישיבה כי יזמן את השרה שולמית אלוני לדיון מיוחד בוועדה על מדיניות תקציב מינהל התרבות והאמנות לשנת 1995, ובכלל זה ההקצבות לקידום התרבות והאמנות בשכונות.

ציפי שוחט

חנן שניר יביים את "הסוחר מוונציה" בוויימר שבגרמניה

הבמאי חנן שניר יביים את "הסוחר מוונציה" בתיאטרון הלאומי בוויימר (מזרח גרמניה לשעבר). תיאטרון זה נוהל בעבר בידי גיתה ושילר והוא זוכה לטיפוח וליוקרה מצד השלטונות.

קודם לכן הוצע בימוי המחזה לשני במאים אחרים. גינטר ביילין, מנהל התיאטרון בוויימר, פנה לעמרי ניצן, המנהל האמנותי של הקאמרי. ביילין נפגש עם ניצן כבר לפני שנה, בעת שהיה בסיור בוונציה עם הצגתו "משרתם של שני אדונים" בביצוע תיאטרון הבימה, ולאחר מכן בפרמיירות "הסוחר מוונציה" בבימויו בקאמרי. ניצן דחה את ההצעה בנימוק שאינו יכול להיעדר למשך זמן רב כל כך מתיאטרון.

אחר כך פנה ביילין לבמאי אילן רונן, שדחה גם הוא את ההצעה, בשל התחייבויות וחוזים שיש לו עם תיאטרונים בארץ.

"הסוחר מוונציה" בבימויו של שניר יפתח את כנס שקספיר שיתקיים בתיאטרון הלאומי בוויימר שם בראשית אפריל. החזרות יחלו בפברואר הקרוב.

ציפי שוחט

תוכניות של הטלוויזיה החינוכית ישודרו בסרייבו

הטלוויזיה החינוכית הכינה עשרות קלטות המיועדות לשידור בתחנת הטלוויזיה הציבורית בסרייבו שבבוסניה. במשלוחים יהיו קלטות בתרגום לאנגלית ולרוסית של "קשר משפחתי", "פרפר נחמד", "רחוב סומסום", "קריאת כיוון", לקט מ"זהו זה" ותוכניות מחול. שיתוף הפעולה החל באוגוסט השנה, בעקבות מכתב רשמי מתחנת הטלוויזיה בסרייבו, שהביאה עמה אם בוסנית שבאה לבקר את ילדיה השוהים בישראל. אשת הקשר היתה שרה גאון, כיום עובדת הטלוויזיה חינוכית ובעבר עובדת הטלוויזיה בסרייבו.

התחלו החזרות על "חמץ". בבית לסין החלו החזרות על "חמץ", מחזהו של שמואל הספרי ובבימויו. ב־1973, משפחת מלאך, שבראשה עומד איש מוסר שהורה, מתכנסת מודאגת לשולחן הסדר בשל היעדרותו של אחד הבנים. הנעדר וזרע הורבן והרס ברחובי המדינה, רכוב על אופנוע שחור. זהו החלק השני בטרילוגיה, שפרקה הראשון היה "קידוש" והשלישי יהיה "שבעה". בהשתתפות רב נבון, רמי הייבגר, יגאל נאור, מרים זוהר, דבורה קידר, אילן דר, ליה רוליצקי, נאוה זיו ויפעת זנדני.

"סיפורי התנ"ך לילדים" באנגלית. "סיפורי התנ"ך לילדים", קלטת וידאו של מאיר שלו ויוסי אבולעפיה, תימכר בשוק האמריקאי עם קריינות של אידווינג קפלן. הקלטת הראשונה באנגלית נשלחה לנשיא ארצות הברית ביל קלינטון.

ספרים חדשים. ספר חדש של לילי פרי, "דיקור על מים", יראה אור בקרוב בהוצאת הספרייה החדשה. אשה בת 37 נוטשת את בעלה ואת בנה המתבגר והולכת "למות" בבית אבות בנתניה, בעקבות מות בתה הקטנה ומשבר ביחסיה עם בעלה. בהוצאת זמורה־ביתן יראה אור בקרוב "לא במקומה" מאת שמעון בלס. צעירה ישראלית שהשתקעה בצרפת מגיעה לביקור קצר, שמטרתו להכניס את אמה לבית אבות. בזמן הביקור עולה השאלה האם לאביה היתה מאהבת, וגם האפשרות לחדש קשר אינטימי חזיז משותפים עם ידיד נעורים ותיק.

שבוע צרפתי בהבימה. שישה מחזות צרפתיים יוקראו בתרגומם העברי בפי שחקני הבימה, בשבוע התיאטרון הצרפתי בן זמננו בבימרתף, ב־12–15 בדצמבר. משלחת של אנשי תיאטרון מצרפת תתארח בהבימה ותשתתף בדיונים ובמפגש עם הקהל. ועדת הרפרטואר של האירוע כוללת את ד"ר נורית יערי, עדן בניאל, עמנואל הלפרין, ג'ולייט ולצמן וז'אן קלוד ז'אק, ובחרה שישה מתוך 15 מחזות שהוגשו לה.

דייב שמיר מנכ"ל "הבמה". דייב שמיר ותמנה למנכ"ל תיאטרון "הבמה", בשכונת תלפיות בירושלים. שמיר, יליד ארצות הברית, הוא בוגר בית הספר לג'ז ולמוסיקה "דימונד", ובתום לימודיו היה המנהל האדמיניסטרטיבי של בית הספר. יש לו גם תואר שני בניהול אמנויות הבמה מקולג' ברוקלין. בין תפקידיו האחרונים שימש כעוזר המפיק המוסיקלי של פסטיבל ישראל. "הבמה" מעלה החל מסוף החודש את "אל תהרגו את דון קישוט", מחזה ראשון של שמיל מעיין. עלילת המחזה מתרחשת בתא הכלא שבו יצר סרוונטס את דון קישוט.

10 יצירות מחול ב"הרמת מסך" בדצמבר, בנושא משותף: פליני

פרויקט "הרמת מסך", המעמיד לרשות יוצרי מחול ישראלים מסגרת מקצועית להעלאת עבודותיהם, יתקיים השנה בתאריכים 10–12 בדצמבר במרכז סוזן דלל בתל אביב, וב־19–21 בדצמבר במרכז ז'ראר בכר בירושלים. האירוע, המתקיים בפעם השביעית, נערך ביוזמתו של המדור למחול במינהל התרבות והאמנות, שגם תומך כספית ביוצרים ובמבצעים משלבי העבודה הראשונים ועד העלאת היצירה על הבמה. התקציב הכולל הוא 300 אלף שקל.

השנה יועלו עבודות של עשרה יוצרים שבחרה המנהלת האמנותית של הפרויקט, דניאלה מיכאלי, ולראשונה יהיה נושא משותף: מחווה לפדריקו פליני. "פניתי לכמה יוצרים שנחשפו במסגרות שונות, וחשבתי שמן הראוי לאפשר להם לעבוד בתנאים מקצועיים", סיפרה מיכאלי במפגש שבו הוצגו חלק מהעבודות. "פליני הוא נושא רחב שבמסגרתו יכול האמן להיפגש בנקודה אותנטית משלו".

בין העבודות: עבודות סולו של יוצרים המבצעים מעבודותיהם, עבודות קבוצתיות, ערב שתעלה תמר בורר, וכן שני יוצרים זרים המתארחים ויוצרים בלהקת בת שבע, ודה מנכרו מפורטוגל וסרז' סרינן מפינלנד, שיבצעו מחולות סולו פרי יצירתם עם יוסי יונגמן, רקדן להקת בת שבע. המופע הראשון יהיה של דבורה ברטונוב.

יעל אפרתי

הצעת היום / נירה רוסו

פשטידת תרד

מתכון פשטידת התרד של מסעדת המולקה הראשונה לא פורסם באופן מלא, והרי המתכון המלא.

חומרים לבצק:
- 100 גרם חמאה, רכה לפיסות
- 1 ביצה
- 1/2 כוס שמנת חמוצה
- 2 כוסות קמח תופח

למלית:
- 800 גרם תרד עלים קפוא ומופשר (ולא סחוט) או טרי, רחוץ
- 3 בצלים גדולים
- 100 גרם חמאה
- 1 כפית שום כתוש
- 2 כפות אבקת מרק עוף
- פלפל, מלח, אגוז מוסקט
- 3 ביצים טרופות

ציפוי:
- 1 מכל שמנת מתוקה
- 2 ביצים
- 100 גר' גבינת קשקבל מגוררת

הכנה:
1. מערבבים את חומרי הבצק במעבד מזון, ומרפדים תחתית תבנית גדולה, בגודל 28 ס"מ.
2. מטגנים את הבצל בחמאה עד שקיפות. מוסיפים את התרד ומאדים כ־1/2 שעה. מוסיפים את כל התבלינים, ומאדים תוך כדי ערבוב 10 דקות. מסירים מהאש ומוסיפים את הביצים.
3. שוטחים את המלית על הבצק.
4. טורפים ביצים ושמנת, יוצקים על תערובת התרד ובוזקים למעלה את הגבינה.
5. אופים ב־180 מעלות צלסיוס, לפחות 50 דקות או עד שפני המאפה משחימים.

גלריה

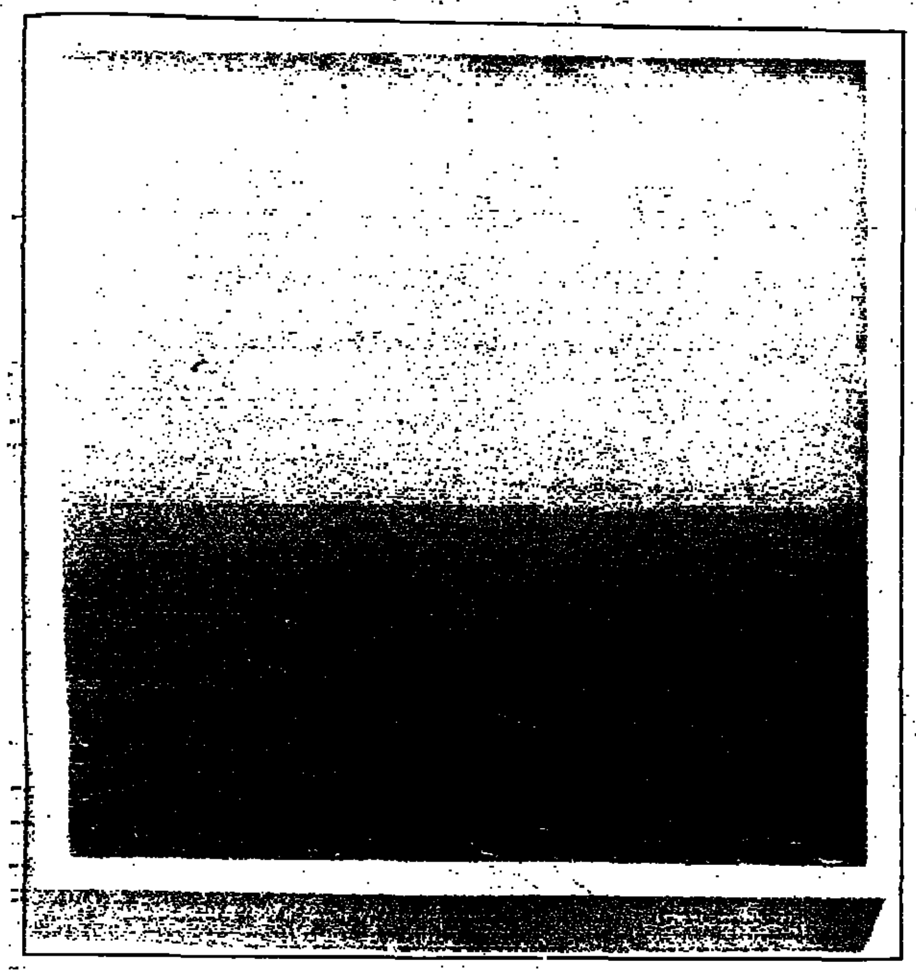

עבודה של זק. הקשר הטבעי – תיאורי ים – נדחה

דוחה את המבט המחפש, התוהה

דניאל זק, גלריה דביר, תל אביב

תערוכה

סמדר שפי

דניאל זק ממשיך לבלוט כאמן בעל קו עצמאי ברור, כמו זרם של איש אחד באמנות הישראלית העכשווית. התערוכה הנוכחית שלו בגלריה דביר היא אי של שקט בתוך הרעש התזזיתי שאיפיין רבות מהתערוכות בתקופה האחרונה.

התערוכה מורכבת משלוש קבוצות של עבודות: ארגמנות, ירוקות וכחולות, ובכל אחת תמונות בגדלים שונים (מידות העבודות חוזרות על עצמן). העבודות מתקשרות אמנם לשתי עבודות קיר שהציג זק בשנתיים האחרונות, אבל הן שונות מאוד מעבודתו הפיסולית-ציורית בעבר, שהיתה מבוססת על רימויים פיגורטיביים ועל שימוש בדגמים פיגורטיביים כמו פרחים מודפסים. התערוכה מסמנת איפוא שלב חדש בעבודה של זק, שהוא אחד האמנים היותר מעניינים שיוצרים בארץ היום.

העבודות המוסגרות עץ לבן עשויות שכבות אופקיות של צבע שמן סמיך ביותר, שוק מעורבב בו פיגמנט ברמות משתנות של ריכוז. אלה עבודות שכבתיות, כאשר החלק העליון בהיר מאוד (צבע שמן טבעי) ומתחתיו שכבות שהולכות ונעשות כהות. חומריות העבודות היא כשל שעווה עבה שגולפה ופחות כשל עבודות שנעשו בדרך של הוספת שכבות.

הקניית איכות של שעווה הופיעה כבר בשתי עבודות קיר שלה: עבודה שהוצגה לפני יותר משנה ב"אנטיפאטוס" במוזיאון ישראל – שמן טבעי שעליו צויירו בכחול קווי מתאר של פנסי רחוב (או אולי מקלחות); וכעת, בעבודה גדולה (3.95X6.20 מטר) המוצגת בתערוכה "תרדה" במוזיאון לאמנות ישראלית ברמת גן, ומתקשרת לעבודות בדביר מבחינת התפתחות הצבעוניות מחלק עליון בהיר לחלק תחתון כהה.

עבודות הקיר יצרו הרהור על החד-פעמיות בשל הניגוד בין השימוש בצבע שמן, על המסורת הכרוכה בו, לבין העובדה שחיי העבודות קצובים במשך התערוכה. הפעם זק יוצר עבודות ממוסגרות במידות קטנות יחסית, כלומר ציורים מסורתיים לכל דבר. הוא שינה גם את אופן הנחת הצבע לעומת תמונות הקיר – מכתמים גדולים, כמו הגדלה של משיכות אימפרסיוניסטיות, למשיחות אופקיות רחבות המתבקשות מהמראה המרובד של העבודות.

בשלושת הסדרות זק בוחן את הקשר שלו לתולדות האמנות הבינלאומית, בעיקר למופשט האמריקאי (ולאמנות אירופית מוקדמת יותר), ומבסס אותו. ולמרות, או אולי באמצעות הזיקה הגלויה, הוא מצליח להגדיר את ייחודיות עבודתו.

זק מתייחס למופשט שמרני, שהספיק להפוך בעשורים האחרונים כמעט למנייריזם, ומערער על תקפותו. האסוציאציות הראשונות הן לעבודות מסוימות של מרק רותקו, אגנס מרטין וסם פרנסיס, אמנים שיצרו עבודות מופשטות של משטחי צבע אופקיים, ולעתים קרובות, בעיקר אצל רותקו, מרחפים כביכול ומנותקים מקונקרטיות המשטח. זק, בניגוד להם, מדגיש דווקא את היצירה כאובייקט, ובכך הוא מתרחק מן העיסוק בנשגב שאיפיין את המופשט האמריקאי, ובעיקר את אסכולת ניו יורק.

הקומפוזיציה של זק אינה מבטלת את כוח הכבידה, ובכל העבודות החלק הקל והבהיר, שמתייחס בדרך כלל לרוחני, הוא בראש הציור, בעוד לחלק התחתון הוכנס בצורת צבע השמן פיגמנט רב, כהה וכבד. הנחת הצבע המעובה, השקערוריות שמתגלות בו לעתים, ומשיחתו הלא אחידה עד גבול המסגרת, מדגישים שוב ושוב את החומריות, שמונעת מהציור, בעיקר בהתבוננות מקרוב, מלהפוך לחלון לפנטסיה. חומריות הציורים יוצרת זיקה לאימפרסיוניסטים מוקדמים כמו יוג'ין בודן או גוסטב קורבה (שראה עצמו כ"ריאליסט"), בעיקר בעבודות של נוף ימי שבהם היה אותו סוג של משיחה עבה, אימפסטו כבד של שמן.

המופשט של זק מתעתע בצופה בגלל הרמיזה שלו למצבים מוכרים, במיוחד בסדרות הארגמן והכחול. השקיעה ותיאורי הים הם הקשר הטבעי למראה העבודות. הקשר הזה נדחה כשמתברר האופי המנוכר יותר של העבודות, כאילו היו ניירות לקמוס שנטבלו בפיגמנט, והשפעתו פגה והולכת ככל שעולים לחלק העליון של התמונה, שמתבהר. עבודת הצבע של זק אינה מותירה שקיפויות. לעתים יש מעין רימום של צבע על פני המסגרות הלבנות, אבל העבודות הכאילו מדיטטיביות דוחות את המבט המחפש, התוהה, ומותירות אותו מחוץ לגבול.

עיצוב / אריה ברקוביץ

תאורה פיסולית־תיאטרלית

זכוכיות מצוירות בעיצוב סטודיו מירה

צלם: אייל ברייר [approximate]

עיצוב גופי תאורה מסקרן מעצבים רבים, ולאחרונה גם את ציבור הצרכנים, שקלט את החידושים, ומעודד את היצרנים ליצור מנורות בעלות אופים פיסולי ותיאטרלי. התאורה היא מרכיב חשוב בעולם התיאטרון, ומכאן הנטייה לעצב חלל שימושי באופן דרמטי – הן בהצבת הגופים בחלל והן בדרך שבה הם מאירים.

השילוב המעניין בין תאורה תיאטרלית ותאורה ביתית מורגש בסטודיו לתכנון ולעיצוב תאורה לחללי פנים וחוץ של נועה לב ואסף שוהם, שני מעצבי תאורה שיחד עם האדריכל המעצב אמיר קפלן יצרו חלל תצוגה מעניין.

המוצגים שלהם משלבים טכניקות חדשניות מעולם התיאטרון, המביאות את היצירה באור אל החללים הפרטיים. גופי התאורה הם פיסוליים וציוריים מאוד, ויש בהם לא מעט הומור. הסטודיו ממוקם ברחוב נחמה 6, תל אביב.

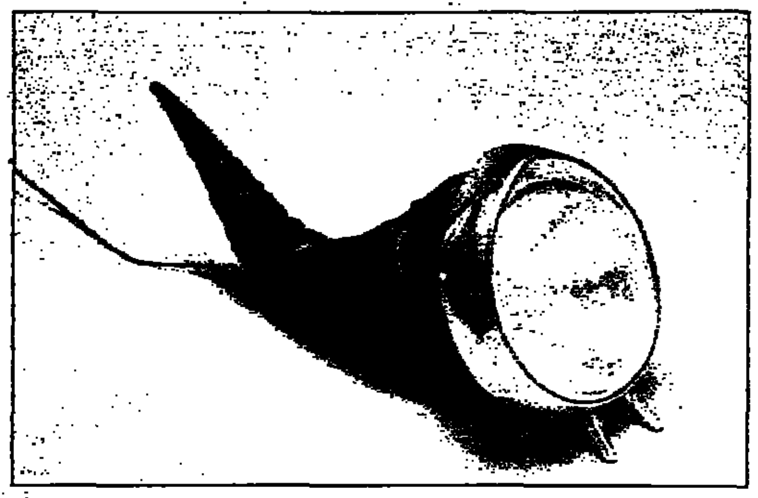

פנס רצפה בעיצוב עמית גאון

עולם המקינטוש '94

תערוכה • ימי עיון • יריד מסחרי

גני התערוכה, תל אביב

21–22 בנובמבר '94, בין השעות 20:00–11:00

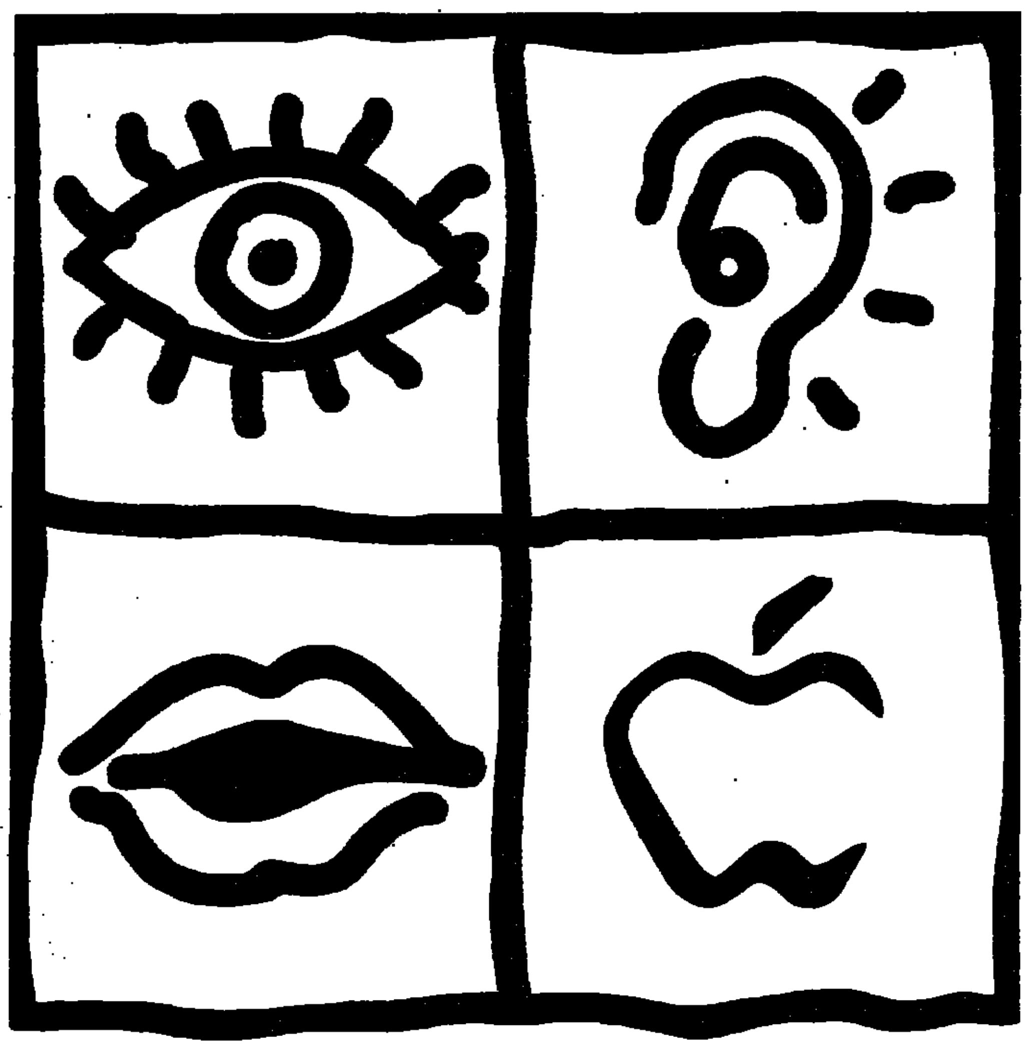

בואו לפגוש מקרוב את החידושים החמים ביותר בעולם המיחשוב: מחשבי ה-PowerMacintosh הכובשים את העולם, יצירות **מולטימדיה** וטכנולוגיית Virtual Reality, ציוד היקפי מכל הסוגים, מאות תוכנות ויישומים חדשים, וכמובן... **מבצעי מכירות** שלא כדאי לך להחמיץ.

ימי עיון מיוחדים: ■ הוצאה לאור מתקדמת ■ וידאו שולחני
שי למשתתפים: שוברי הנחה בשווי 500$. להרשמה: **03-5247976**

הכניסה לתערוכה חופשית

Apple Computer

ידע מחשבים ותוכנה

הארץ – עתון אחד טוב מול כל הצהוב

נור פרסום חוצות

חדש

צלם: רפי דלויה [approximate]

"אוניברסיטה" מתוצרת ישראל

למשחק ה"אוניברסיטה" הפופולרי, המיוצר על ידי החברות שבמסגרות הצעצועים העולמיות, מוצעת עכשיו גרסה ישראלית, מתוצרת "קריטיס" של קיבוץ תל יצחק.

המשחק מיועד לבני 3–21 חודשים, והוא מורכב מתצוגה צבעונית וצעצועים מוסיקליים שונים – סוס פעמונים, אקורדיון, רעשן – התלויים על רצועה שאורכה ניתן לשינוי. את כל הצעצועים אפשר להסיר ולצרף משחק או לתלייה בעגלה. הדגם היקר יותר מצויד גם בתיבת נגינה המופעלת על ידי משיכה בדית ודמות כוכב.

להשיג בסניפי שילב ברחבי הארץ, במחירים שבין 58 ל-99 שקלים.

יעל אמרוזי [approximate]

גלריה

זה לא "אני והחבר'ה"

סוזן סרנדון לא רוצה שיקראו לזה סרט פמיניסטי ולתסריטאית דווקא לא אכפת, אבל הוויכוח הזה לא קילקל את האווירה הרגועה – כמעט כמו בספר – באתר הצילומים של "נשים קטנות"

בלי ויתנה ריידר בתור ג'ו, ספק אם ג'יליאן ארמסטרונג, הבמאית, היתה מצליחה להגשים את חלומה – וחלום רבות מנשות העולם – להפוך את "נשים קטנות" לסרט. אולפני קולומביה התנו את כניסתם לפרויקט בכך שאת ג'ו תגלם כוכבת והתקציב לא יחרוג מ–15 מיליון דולר. ארמסטרונג הסכימה (לא שהיתה לה הרבה ברירה). אבל התקציב הזה, יודעים כולם, הוא כמעט בלתי־אפשרי לסרט היסטורי, עם תפאורה ותלבושות, ועם שחקנים ידועים. לשם השוואה, במקביל אישרה קולומביה סרט פעולה חדש עם שון קונרי, בתקציב התחלתי של למעלה מ–50 מיליון דולר.

אבל מה לעשות, זה לא סרט בנים, אף על פי שסוזן סרנדון, שמגלמת את האם לבית מארץ', טוענת שאין בכלל דבר כזה. סרנדון, שהפכה את גברת מארץ' לאשה חזקה מכפי שהיתה בספר, אומרת שכמו שאין "סרט גברים" גם כאן לא מדובר בסרט נשים. הפריע לה לקרוא בעיתון שזה סרט פמיניסטי. זה פשוט סרט, היא אומרת, שעשו "קולנוענים שהם במקרה נשים".

התסריטאית, רובין סוויקורד, חושבת אחרת. "אנשים פוחדים מהמלה פמיניזם", היא אומרת, "ולדעתי צריך להשתמש בה כדי שאנשים ירגישו יותר נוח איתה".

כך או כך, הסרט, עיבוד לספרה האוטוביוגרפי כמעט של לואיזה מיי אלקוט, עוסק בהתבגרותן של ארבע האחיות לבית מארץ' בבית דל־אמצעים אך חם ואוהב, בארצות הברית של המאה ה–19. הבמאית ארמסטרונג מסכמת את הוויכוח: זה "סיפור התבגרותה של אשה, והאופן טבעי מספרות אותו נשים. זה לא 'אני והחבר'ה'".

האשה היא כמובן ג'ו, בת דמותה של אלקוט, בגילומה של ריידר. השחקנית העידה על עצמה שהיא תמיד מחפשת אלטרנטיבה למותחני האימה שעמיתיה נמשכים לשחק בהם, וכשהגיע במניה הרעיון של "נשים קטנות", היא מיד ידעה שהיא בפנים. "יש לי כמה חברות בנות 12 שמתרגשות מאוד מהרעיון של הסרט", היא אומרת. "הן אמרו לי – ואני מצטטת מלה במלה – 'אנחנו כל כך רוצות לראות סרט על ילדות שהן לא החברה של הגיבור ולא סתם המודות'".

איימי־בת' פסקל (אמה קראה לה על שם שתי אחיותיה הצעירות של ג'ו), נציגת אולפני קולומביה האחראית לפרויקט, חולמת גם היא על הסרט הזה כבר מזמן. היא והתסריטאית, סוויקורד, יצאו מהנחה שבחייה של אלקוט, כמו בספרה, יש נקודות קישור רבות לתקופתנו ולבעיותיהן של מתבגרות מודרניות. סוויקורד מזכירה, למשל, את האנורקסיה של בת' ואת בעיות האכילה של מג.

למרות הלחצים התקציביים, אתר ההסרטה, בוונקובר שבקנדה, הוגע באווירה לא אופיינית. השחקניות מרגישות שהן עובדות בסביבה תומכת, ועל אף חילוקי דעות מסוימים בין היוצרות בנוגע לאופן הגדרתו של התוצר הסופי, הרי שבעת הצילומים עצמם שררה ביניהן הרמוניה, כמעט כמו בספר. גבריאל ביירן הוא פרופסור בר המבוגר, שג'ו מחליטה לבסוף להינשא לו. את איימי הילדה מגלמת קירסטן דאנסט ואילו איימי הבוגרת היא סמנתה מאתיס. קלייר דיינס וטריני אלוורדו הן בת' החולנית ומג, האחות הבכורה.

שירות "הארץ"

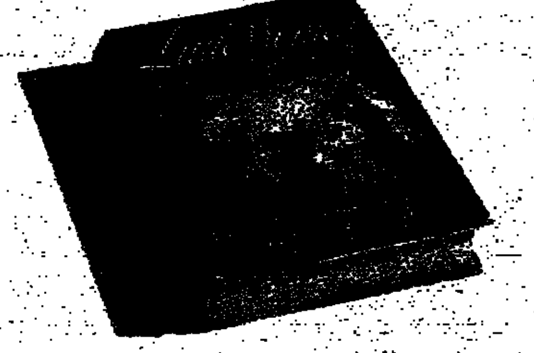

וינונה ריידר (משמאל), עם הבמאית, ג'יליאן ארמסטרונג. סיפור שבאופן טבעי מספרות נשים

תשובות

1. עַנני הסערה הבזים, בסיסם נמצא כ–1,600 מטר מעל פני הקרקע וגובהם יכול להגיע ל–16 ק"מ.
2. כי הם יודעים שנוכחות האנזון מפריעה מולקולות עדינות ביין, תהליך כימי שמספיק ממנו את מיטב טעמו וריחו.

בעדר איזון וחיוניות

במיטבם, יינות מעמקי קברנה סוביניון מפגינים מורכבות יוצאת מן הכלל, בוקה עז, מרקם צמיג, איזון ועידון. לדאבוננו, קברנה סוביניון 1989 שיצא זה לא כבר בסדרת "דודבר" של יקבי ברקן לא מצטיין באף אחת מהתכונות האלה.

צבע היין ארגמן מושך, אבל חסרים בו הגוונים הסגולים העמוקים שמאפיינים קברנה משובח. גם

יין

דניאל רוגוב

הבוקה מאכזב: יש בו אמנם ניחוח רומרמנית שחורה, האופייני ליין, אבל הוא מהוסה מאוד, ויש בו רמז בלבד לחביות האלון שבהן יושן. על החיך מגלה היין רמת ריכוז מתונה ורמה טובה של חומציות, אבל יש בו הרבה מדי טעם אדמה, וחסר לו טאנין. העדר האיזון, החיוניות והתיבול אינם מבשרים טובות לעתיד היין, שלא נראה כי יבשיל עם הזמן. מחיר 40–35 שקל.

איזה קוניאק לקנות

כמה קוראים ביקשו עצות לרכישת קוניאק. המכתבים מתחלקים לשני סוגים: אלה המבקשים "את הטוב ביותר בלי להתחשב במחיר" ואלה המבקשים את "הטוב ביותר שאפשר להשיג במחירים סבירים". מאחר שבישראל אי אפשר להשיג אף לא אחד מסוגי הקוניאק הטובים בעולם, מבוססים המחירים המופיעים כאן על ממוצע המחירים בניו יורק, לונדון ופאריס.

מי שיוצא לקניות עם תקציב לא מוגבל, ירצה אולי לשקול את "Louis XIII" של רמי מארטן. זה קוניאק חזק אך אלגנטי, המצטיין גם בעדינות. גילם הממוצע של מיני הברנדי בתערובת 50 שנה, וכל מי שטעם ממנו טוען שהוא בהחלט מצדיק את מחירו – 800 דולר לבקבוק.

אבל למרות המחיר והיותו קוניאק מופלא, לואי ה–13 איננו הקוניאק הטוב ביותר בדירוג שלי. זכות זו שמורה לדעתי לקוניאק "Tres Venerable" של דלאמן. גם כאן גיל הברנדי הממוצע בתערובת 50 שנה, לקוניאק עדינות יוצאת מן הכלל, ניחוחות פרחים ותבלינים מופלאים, וטעם אלגנטי המרמז על שכבות על גבי שכבות של דבש ועשן. אין זה אמנם קוניאק ליום יום, אך הוא בהחלט מצדיק השקעה של 225 דולר לאירועים מיוחדים מאוד.

מקום שני צמוד בתחרות האיכות מקבל "Extra" של מרטל, קוניאק חלק באורח פלאי כמעט. הוא עשיר מאוד, עם עדינות נפלאה וניחוח פרחים ותבלינים, קוניאק בן 50 שהוא בלי ספק אחד הטובים בעולם. אבל לא רבים מאתנו יכולים לשלם את המחיר – 300 דולר.

מי שתקציבם מציאותי יותר בל יתייאשו, שכן לפחות שלושה מיני קוניאק מהטובים בעולם עולים פחות ממאה דולר. A. Hardy, לדוגמה, היא חברת קוניאק קטנה, עדיין בבעלותה ובניהולה של משפחת המייסדים מהמאה ה–19, ה"נפוליאון" של הרדי, שגילו הממוצע 15 שנה, הוא בעל ניחוחות של אגוזים ודבש, עם טעמים מתוקים ועמוקים של שרקולד, דבש וטבק. A. E. Dor גם הוא יצרן קטן אך מצוין וגם לו נפוליאון חיוני ואלגנטי. לקוניאק של דור ניחוחות תפוח ותיל רעננים להפליא וטעם ייחודי, נקי ופריי. מדובר בשתי תערובות עשירות ומספקות, ובזכות מחירהן, בין 60 ל–70 דולר, הם בין ההעדפות שלי.

בועות ספרדיות

כמה קוראים מרוצים שיינות Freixenet המבעבעים שטעמו כאן שנים ממה שוכרו מביקורים באירופה. הבלבול נובע מכך שהחברה, יצרנית ספרדית גדולה, מייצרת לפחות ארבעה יינות מבעבעים. אף אחד מהיינות של יקב זה איננו יכול להשתוות לשמפניות הטובות של אירופה או לטובי היינות המבעבעים של ישראל, אך סוד קסמם במחירים הנמוכים.

היין המבעבע הטוב ביותר של החברה הוא Brut Nature, יין עם ציון שנת בציר שהשנים הטובות ביותר שלו היו 1988 ו–1990. היין יבש לגמרי, עם טעמי תפוח ותיל עשירים ורמת חיוניות המשווה לו חן, גם אם לא גדולה. קרוב אליו באיכותו הוא Brut Cordon Negro (יין פרשנס הנפוץ כאן ביותר), יין קל המרץ עם טעמים של פירות טרופיים. יין פשוט זה איננו מתוחכם מדי, אך הוא קל לשתייה ומרענן.

ביין Extra Dry Cordon Negro יש ירידה של ממש באיכות. הוא בפירוש איננו אקסטרה דריי אלא למעשה מתוק למדי, ובניגוד לריחות הערי המוסכים המקובלים ביין מבעבע, רומז יין זה לעשבי תיבול ומתבצים. מהעדר מלה מתאימה יותר הייתי מכנה אותו "מגושם". במקום הנמוך ביותר בסולם פרשנס מצוי ה-Brut Rose, יין מבעבע ורוד בתוק מדי, שלטעמי מוכיר יותר על המידה גוזו תות שדה.

רדיו

קול המוסיקה

06.06 מיצירות בוקריני, סטרדלה, דבוראק, סופה, גרנדוס, דליב, ולדטויפל
07.07 הייסק: קונצ'רטו מס' 5 בלה-מינור לכינור ולתזמורת אופ. 37. שופן: "קרקוביאק", רונדו קונצרטי בפה-מז'ור, אופ. 14. גלזונוב: קונצ'רטו במי-במול מז'ור לסקסופון ולכלי קשת, אופ. 109
08.05 מנדלסון: הפתיחה "מערת פינגל". מסקני: "קהלת המסה", מתוך האופרה "קבלת ברוסטיקנה". ליסט/ מילר-ברגהאוז: רפסודיה הונגרית מס' 2. שופן: פנטסיה אימפרומפטו, אופ. 66
09.00 סלנק: סוויטה במי-מינור לחליל, לאבוב ולבסון. באך: הקונצ'רטו האיטלקי במהדורה לפסנתר. היידן: קונצ'רטו ברה-מז'ור לפסנתר ולתזמורת. מוצרט: סימפוניה מס' 40 במי-במול מז'ור, ק. 550
10.20 שוברט: הפתיחה בלה-מז'ור לפסנתר ולכלי קשת, "הטרוטה", ד. 667. דבוראק: קונצ'רטו בסי-מינור לצ'לו ולתזמורת אופ. 104. סמטנה: "מולדבה"
12.10 סמטנה: קונצ'רטו במי-במול מז'ור לפסנתר ולתזמורת. שבריירה שלושה שירים. ראוול: "דפנים וכלואה", כלם
13.57 בימת שיר. הנוך לוין – "התרכי, מי חלם אותך..."
14.06 גריג: "פר גינט", סוויטה מס' 1. סבניה: קונצ'רטו מס' 1 ברה-מז'ור לכינור ולתזמורת אופ. 6. דוקא: "שוליית הקוסם". דבוראק: קונצ'רטו במי-במול מז'ור לפסנתר ולתזמורת אופ. 33.
מוסורגסקי: "לילה על הר קרח"
16.00 מוסיקה ליום ראשון. מוסור ברגהוריאנט: "ציץ ישי", ב-4 בדיכאונות. פ. קופרין: פוסט של מן ברהמלוטר. רוזמבוגוב: הליטורגיה המיסטית של יוחנן כריסוסטום. בוך ספבנה: המסגור "אשא עיני אל ההרים"
18.00 מאולפן ההקלטות. גלעד מיסורי – פסנתר. היידן: סונטה ברה-מז'ור, הוב. XVI:50. קיל א. הרסטן: סונטה לפסנתר (27/4/45). ברהמס: שבעה קטעים, אופ. 116
19.05 צלילים בין ערביים. קריילר: ארבעה קטעים לכינור ולפסנתר. שלושה קטעים לנבל, נגינת ערינה הרעה. פליקס ארנסטו: "עולה. קרלוס סלסדה: "רומנסה". בודריר: "מוטל בסקי שיפיר". שלושה שירים מפי זמר הברייטון ריצ'רד פישר־דיסקאו: "התרות התחדשה" ריחות ומרכזים", מאת סזאר פרנק, "פרנגיה", מאת גבריאל פורה (עם המסגרת הרסטס הל. דרנק מיכיה: שלושה קטעים לפסנתר (פרדולבר קבציל)
20.00 בימת שיר. יאיר הורביץ
20.03 צלילים מנשים צלילים
23.00 צלילים לסיומו של יום

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 שרשים
09.05 פתוח, היסכון והשקעות
10.05 סלודיה. שירות מידע
11.05 חיים
12.05 עיתונות בבוקר
13.00 חדשות ותוכניות באנגלית ובצרפתית
14.05 פנים אל פנים
15.05 בראש צעיר
16.05 מה קרה לי. סיפורים
17.05 קול האסטבורית. טכניקת עין
18.05 הכל פורשה. יהדות ומסורת
19.05 זמן מורשת
20.00 מכל לחרשות
20.30 פרקי היום בתנ"ך
21.00 אולפן לילה. בני סאר
22.05 עיתונות בבוקר (ש.ח)
23.05 דיון באולפן בעקבות אולפן לילה. מנחה: רבקה מנהריזון

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עדיין אתה. וליה יאדי
10.05 הכל דיבורים. שלי יחימוביץ'
12.05 בחצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 זמן חיץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 צבע הכסף. ענת דוידוב
17.05 חמש אחרי החדשות
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
20.05 אחד על אחד. ספורט
23.05 משדר חדשות: מוסיקה
01.05 לתוך הלילה

רשת ג'

06.06 הכל פתוח
07.05 אוקטן ג'
09.05 בוקר בוקר. מנחם פרי
10.05 תחנות עשר
11.05 סיאם וחנה. יוסי סיאס
12.05 אהבה עצמית. גיל קמר
13.05 לוהט. שוש עטרי
14.05 חדש חדש ומחודש
15.05 חולה רדיו. רידי הרדי
16.00 קופסת הלהיטים
17.05 מקום בצמרת
20.05 M.T.V בגימל
21.05 כוחל המזרח
22.05 שיר לאוהבה. ד"שים
23.05 לילה כחול עמוק

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אנציקלופדיה משודרת. הבעיה הפסיכופיסית – הגישה הקרטזיאנית. מרצה: פרופ' ישעיהו ליבוביץ ז"ל
06.30 בוקר טוב ישראל
07.07 שבע אפס שבע
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 עברית על הבוקר
10.05 גבון לעכשיו
12.50 בילוי היום
13.15 מוטל בספק. טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר. נתי מרחוויצ'ין
16.00 שעה לפני. רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 סוף היום
20.00 חדשות עידן 2
20.30 צעד תמיד. כרמדל בשידור חי. אלי ישראלי ואיתן גרין
23.05 24 – היום שהיה
24.10 ציפורי לילה משוחחות
02.00 לא רוצים לישון

גלגל"צ

07.05 מבריכה בדרך
09.05 התרוממות. לילך ברנע
10.05 שמש. אלי ישראלי
12.05 מיונג אחרי. ארי שמאי
13.05 ספסוף. סיוון רוזין
14.05 משהו לדרך
15.05 יואב קוטנר
16.05 חכם בכביש
18.05 גלגלאה. לאה עין
20.05 מתנות להודיה
22.05 לילה טוב. רונית כפיר

קולנוע

תל אביב

גורדון המחודש – האשה שייצרה שמן שומשום. 18.00, 20.00
גן העיר – פריסילה – מלכת המדבר. 17.00, 19.30, 21.45
גת – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.50, 19.25
דיזנגוף 1 – מה עובר על גילברט. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 2 – אל המערב הקסום. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 3 – שלושת הצבעים – כחול. 13.15. שלושת הצבעים – אדום. 17.15. שלושת הצבעים – לבן. 15.10. רודן על אבנת. 11.00, 19.40, 21.50
דקל – זאב. 19.15, 21.35
הוד 1 – פורסט גאמפ. 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
הוד 2 – שקרים אמיתיים. 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
הוד 3 – פריסילה – מלכת המדבר. 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
הוד 4 – הצל. 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
הקולנוע – קיקה. 17.00, 19.30, 21.45
חן 1 – צבע הלילה. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – צרות בבהתורות. 11.30, 14.30, 17.00, 19.25, 21.50
חן 3 – שירת הסירנה. 11.30, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – שלושה בסירה אחת. 19.30, 21.50. מלך האריות. 17.00
חן 5 – אהבה של גבר לאשה. 17.00, 19.30, 21.55
מילת 1 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
מילת 2 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.15, 22.00
מילת 3 – הלקוח. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – רוצחים מלידה. 12.00, 14.05, 16.50, 19.30, 22.00
לב 2 – לייף ביזר. 12.15, 14.15, 17.00, 19.40, 22.00
לב 3 – עירום. א"–ה 14.05 מריה, מריה הבית. 12.15, 17.00, 19.45, 22.00
לב 4 – בשם של אבנית. 12.05, 14.10, 16.00, 20.10, 22.00. עירום. 17.50
מוזיאון – חוות המלאכים. 17.00, 19.30, 22.00
מקסים – ספיד. 19.15, 21.40
סינמטק – ביזות האמפריה הרדוקה. 17.00, 19.30, 21.45
צפון – שמש בוגדנית. ר' 16.00, 19.00, 21.45
רב־אור 1 – אבא כרגיית. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 2 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 3 – מלך האריות. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 4 – תמונות קבוצתית. 17.30, 21.00
רב־אור 5 – הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
שחף 1 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.15
שחף 2 – הלקוח. 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 1 – מייסקס. 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 2 – הצל. 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 3 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
רב אור 2 – צרות בבהתורות. 16.30, 19.00, 21.20
רב אור 3 – הסירנה. 16.30, 19.00, 21.20
רב נת 1 – צבע הלילה. 16.35, 19.00, 21.20
רב נת 2 – שירת הסירנה. 16.35, 19.00, 21.20
רב מור 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.45, 19.00, 21.30
רב מור 2 – צרות בבהתורות. 16.30, 19.00, 21.30
רב מור 3 – אהבה של גבר לאשה. 16.30, 19.00, 21.30
רב מור 4 – צבע הלילה. 16.45, 19.00, 21.30
רב מור 5 – שירת הסירנה. 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 6 – שלושה בסירה אחת. 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 7 – הסירנה. 17.00, 19.00, 21.30

ירושלים

אור – חוות המלאכים. 17.00, 19.20, 21.30
גיל 1 – פורסט גאמפ. 16.00, 19.00, 22.15
גיל 2 – מייסקס. 16.30, 19.30, 22.00
גיל 3 – רוצחים מלידה. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – סכנה ברורה ומיידית. 16.00, 22.00
גיל 5 – הצל. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 6 – הלקוח. 16.30, 21.45
גיל 7 – המסכה. 19.30, 22.00. שקרים אמיתיים. 16.30
גיל 8 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – צרות בבהתורות. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – צבע הלילה. 17.00, 19.30, 21.55
חן 3 – מה עובר על גילברט. 17.00, 19.30, 21.55
חן 4 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – אהבה של גבר לאשה. 19.25, 21.55. הסירנה בחולון. 17.00
חן 6 – הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 7 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.55
רון 1 – צבע הלילה. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – שלושה בסירה אחת. 17.00, 19.15, 21.30
תיאטרון ים – שמש בוגדנית. 18.45, 21.30

חיפה

אורדי – מה עובר על גילברט. 19.00, 21.15
סינמה קפה מוריה – פריסילה – מלכת המדבר. 19.30, 21.30
סינמה קפה עמבר – שלושה בסירה אחת. 19.15, 21.15. ספיד.
סינמה שיטוח. 19.15. סכנה ברורה ומיידית. 21.15
עצמון 1 – מייסקס. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 2 – המסכה. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 3 – שקרים אמיתיים. 16.15, 18.45, 21.20
עצמון 4 – רוצחים מלידה. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 5 – הצל. 16.30, 19.00, 21.20
פנורמה 1 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 2 – שמש בוגדנית. 16.15, 19.00. הלקוח. 21.30
פנורמה 3 – אל המערב הקסום. 16.30, 19.00, 21.30
רב אור 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.30, 19.00, 21.20

בת־ים

חן 1 – צרות בבהתורות. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – מייסקס. 17.00, 19.30, 21.55
חן 3 – צבע הלילה. 17.00, 19.30, 21.55
חן 4 – המסכה. 17.00, 19.30, 21.55
חן 5 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.10, 21.55
חן 6 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 7 – הצל. 17.00, 19.25, 21.50

הרצליה

אודיטוריום דניאל – אל המערב הקסום. 19.30, 21.30
מודיעין 1 – הרוכבת. 19.30, 22.00
מודיעין 2 – הרוכבת. 19.30, 22.00
סמאר 1 – המסכה. 19.30, 22.00
סמאר 2 – שירת הסירנה. 19.40, 22.00
סמאר 3 – פורסט גאמפ. 19.20, 22.00

חולון

גיל 1 – המסכה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 2 – הלקוח. 16.30, 19.00, 21.45
גיל 3 – הצל. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 4 – רוצחים מלידה. 21.45. שקרים אמיתיים. 16.30, 19.00
גיל 5 – צרות בבהתורות. 17.00, 19.15, 21.45

כפר־סבא

גיל 1 – מייסקס. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 2 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – הצל. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.15, 22.00. הטשה בחולון. 17.00
גיל 5 – רוצחים מלידה. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 6 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 22.00
גיל 7 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 22.00

כרמיאל

סינמה 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.00, 21.30
סינמה 2 – צבע הלילה. 19.00, 21.30
סינמה 3 – סכנה ברורה ומיידית. 19.00, 21.30

לוד

סמאר 1 – שירת הסירנה. 19.30, 22.00. המסכה לוקה הצל. 17.00

נס־ציונה

גיל 1 – מייסקס. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 2 – הצל. 16.30, 19.15, 21.45
גיל 3 – המסכה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 4 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45

נצרת־עילית

גיל 1 – שירת הסירנה. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 2 – רוצחים מלידה. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 3 – מייסקס. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 4 – הצל. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 5 – צבע הלילה. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 6 – המסכה. 16.45, 19.00, 21.30
גיל 7 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45

אור־יהודה

גיל 1 – אהבה של גבר לאשה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 2 – הלקוח. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 3 – רודן על אבנת. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 4 – שירת הסירנה. 17.00, 19.15, 21.45

אשדוד

גיל 1 – המסכה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 2 – מייסקס. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 3 – הצל. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 4 – שירת הסירנה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 5 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45

אשקלון

גיל 1 – מייסקס. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 2 – המסכה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 3 – רוצחים מלידה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 4 – הצל. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 5 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45
חן 1 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – צבע הלילה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – צרות בבהתורות. 17.00, 19.25, 21.50
חן 5 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.50

באר־שבע

גיל 1 – מייסקס. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 2 – הצל. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 3 – המסכה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 4 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45
רב נגב 1 – צבע הלילה. 17.00, 19.30, 21.55. שירת הסירנה. 17.00
רב נגב 2 – צרות בבהתורות. 17.00, 19.30, 21.55
רב נגב 3 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.55
רב נגב 4 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50. צבע הלילה. 17.00

נס־ציונה / עכו / רחובות etc.

סמאר 2 – צרות בבהתורות. 19.15, 21.30. המסכה. 17.00
סמאר 3 – הפליטמסום. 17.00, 19.15, 21.30

נתניה

גיל 1 מייסקס. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 2 – הצל. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 3 – סכנה ברורה ומיידית. 16.30, 19.00, 21.45
גיל 4 – המסכה. 17.00, 19.15, 21.45
גיל 5 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45
חן 1 – צבע הלילה. 17.00, 19.30, 21.55
חן 2 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.25, 21.55
חן 3 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – צרות בבהתורות. 17.00, 19.25, 21.55

ערד

סמאר 1 – שירת הסירנה. 19.15, 21.30. אבבבזשוה. 17.00
סמאר 2 – צרות בבהתורות. 19.00, 21.30. המבצה לוקה הצל. 17.00
סמאר 3 – הצל. 19.00, 21.30. המסכה. 16.45

פתח־תקוה

היכל 1 – מייסקס. 17.00, 19.15, 21.45
היכל 2 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45
היכל 3 – המסכה. 17.00, 19.15, 21.45
רם 1 – שירת הסירנה. 17.00, 19.15, 21.45
רם 2 – הלקוח. 16.45, 19.15, 21.45
רם 3 – הצל. 17.00, 19.15, 21.45

קרית־מלאכי

היכל התרבות – המסכה. 19.15, 21.30

קריות

קרין 1 – מייסקס. 16.45, 19.00, 21.30
קרין 2 – לקוח. 19.00, 21.30. סנור חשמון עם אבא. 16.45
קרין 3 – גבוהה על הקרח. 16.45
קרין 4 – ספיד. 16.45, 19.00, 21.30
קרין 5 – סכנה ברורה ומיידית. 19.00, 21.30
קרין 6 – הצל. 16.45, 19.00, 21.30
קרין 7 – רוצחים מלידה. 19.00, 21.30. הטשה בחולון. 16.45
קרין 8 – המסכה. 16.45, 19.00, 21.30
קרין 9 – פורסט גאמפ. 16.45, 19.00, 21.30

ראשון־לציון

הזהב 1 – מייסקס. 17.00, 19.15, 21.45
הזהב 2 – מייסקס. 17.00, 19.15, 21.45
הזהב 3 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45
חן 1 – צבע הלילה. 17.00, 19.25, 21.55
חן 2 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.55
חן 3 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – צרות בבהתורות. 17.00, 19.25, 21.55
נעמן – סכנה ברורה ומיידית. 19.20, 22.00
סמאר 1 – צבע הלילה. 19.15, 21.45
סמאר 2 – פריסילה – מלכת המדבר. 21.45. הטשה בחולון. 19.15
סמאר 3 – שירת הסירנה. 19.30, 21.45
סמאר 4 – ספיד. 19.15, 21.45
ראשון – הסירנה לאבוד. 18.30, 21.40

רחובות

חן 1 – צבע הלילה. 19.15, 21.50
חן 2 – שירת הסירנה. 19.30, 21.45
חן 3 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.25, 21.50
חן 4 – המסכה. 19.30, 21.55

ר"ג־גבעתיים

אואזיס 1 – צבע הלילה. 21.50. מייסקס. 17.00, 19.25
אואזיס 2 – מייסקס. 21.50. צבע הלילה. 17.00, 19.25
אואזיס 3 – המסכה. 17.00, 19.30, 21.50
רבגן 1 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 16.55, 19.20, 21.55
רבגן 2 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
רבגן 3 – הסירנה. 19.30, 21.50. הטשה בחולון. 17.00. רבגן 4 – פורסט גאמפ. 16.30, 19.10, 21.55

רעננה

מופ"ת – בשם של אבנית. 19.30, 21.50
פארק 1 – פורסט גאמפ. 19.15, 22.00. הטשה בחולון. 17.00
פארק 2 – צבע הלילה. 17.00, 19.30, 22.00
פארק 3 – שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.30
פארק 4 – ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.20, 22.00
פארק 5 – המסכה. 17.00, 19.30, 22.00

מכתבים למערכת הארץ

אבי השינוי המבורך בכלכלת ישראל

הסנאטור ג'סי הלמס יזום חקיקה פרו ישראלית: ביטול הסיוע האזרחי לישראל בסך 1.2 מיליארד דולר בשנה יהיה בעל השפעות חיוביות במישור הכלכלי, הפוליטי והמוראלי אצלנו. הלמס, שהוא היושב ראש החדש של ועדת החוץ של הסנאט, רצה במהלך שיחזק את מעמד הרפובליקאים בציבור האמריקאי, שמאס בנדבנות האמריקאית לעולם על חשבון האזרח הקטן.

החלק היחודי בחקיקה שהלמס מציע שאינו עולה בקנה אחד עם הצורך הישראלי לקיצוץ הסיוע הוא רצונו למתוק חלק מתרומותיה של ישראל לארצות הברית. אני מציע לו לא למתוק מתרומתנו אף לא סנט אחד, אבל להתחייב כי מחצית מסכום הסיוע, כלומר 600 מיליון דולר בשנה, יוחזרו לארה"ב באמצעות רכישות מהתעשייה הישראלית במוצרים שהערך המוסף שלהם הוא 30% לפחות.

היוזמה המבורכת של הלמס היתה צריכה לבוא מישראל, מדינה בעלת שאיפות כלכליות מרחיקות לכת, המצליחה להשתחרר מהתפיסות הסוציאליסטיות שאפיינו אותה ואת כלכלתה עם הקמתה ובשנותיה הראשונות. הלמס יהיה אולי אבי השינוי בכלכלת ישראל – בלי שהתכוון ובלי לדאוג לנו.

הצעת החוק שהנחתי על שולחן הכנסת עוסקת בביטול התלות הישראלית בסם הירוק. הוויתור על הסיוע בן 1.2 מיליארד הדולר ייעשה בתוך ארבע שנים. הנה כמה מקורות אפשריים למימון הסכום שיחסר לכיסנו, אך יוסיף לעצמאותנו הכלכלית ולחיזוק מעמדנו בקהילה הבינלאומית.

הסעיף המרכזי הוא ביטול וצמצום משרדי הממשלה. צמצום הדרגתי של משרדי התכנון והכלכלה, איכות הסביבה, התיירות, התקשורת, המדע והטכנולוגיה, החקלאות. גם במשרד העבודה והרווחה אפשר לקצץ מאות מיליוני שקלים בלי לפגוע ברווחת האזרח.

מקור נוסף הוא תקבולי הממשלה ממכירה אינטנסיווית של חברות ממשלתיות. ההפרטה קפאה למוות בזמן שלטון הליכוד, וגם היום היא מפשירה בקצב רחוק מלהשביע רצון. בתקציב 1994, לדוגמה, היו התקבולים מהפרטה כ–500 מיליון שקל בלבד לעומת צפי של כ–4 מיליארדים.

מקור אחר חשוב הוא צמצום הדרגתי של תמיכות הממשלה בענפי המשק.

משמעות כל זה היא צמצום כוחה של היד הממשלתית המכוונת במשק וחיזוק היד הנעלמה. ביטול הדרגתי של הסיוע יביא לנו רווחים ישירים, יחזק את מעמדנו הכלכלי, וגם יביא לנורמליזציה ביחסינו עם האמריקאים, ולא עם הממשל האמריקאי.

ח"כ גונן שגב
ירושלים

תלות הרסנית

בימים אלה, כאשר בקרב הסנאט האמריקאי מתגבשת יוזמה לקצץ בסיוע החוץ לישראל, אי אפשר שלא להיזכר בתעמולת מפלגות העבודה והשמאל ערב הבחירות לכנסת ה–13. מפלגות אלה הזהירו, כי מדיניות ההתנחלויות של ממשלת הליכוד עלולה לפגוע בסיוע האמריקאי, והיו גם אנשי שמאל שעלו לרגל לארה"ב ודיברו על לב הפריץ שיקשה את עורפו ויאיים על ישראל בהפסקת הסיוע.

והנה באה המציאות וטפחה על פני כל אלה: הסיוע האמריקאי אינו מותנה בהתנהגות ישראלית זו או אחרת, אלא במידת האינטרס שיש לארה"ב באזורנו.

כניעה לתכתיבים אמריקאיים לא תבטיח סיוע חוץ כשם שמנוסה מבוהלת מרצועת עזה לא פתרה את בעיית הטרור הערבי. בשני המקרים גרמה ההתנהגות הנפסדת לתוצאה הפוכה ומסוכנת פי כמה.

הטובה היחידה שתצמח אולי מהתקשחות בעמדה האמריקאית בנושא הסיוע היא, שאולי סוף סוף נגיע לעצמאות כלכלית ותנתק מהתלות ההרסנית בארה"ב.

רן ברמי
חולון

פרטים ששופטי קסטנר לא ידעו אז

קשה לשפוט את מעשיהם של אנשים שהיו תחת שלטון הנאצים בתקופת השואה, אומרים הסניגורים של קסטנר, ואין חולק על כך. אולי עקב טענה זו מצאו שלושה מחמשת שופטי בית המשפט העליון מקום לקבוע, כי גרינוולד לא הוכיח מעל לספק סביר את טענתו שקסטנר שיתף פעולה עם הנאצים.

עם זאת היו כל חמשת השופטים מאוחדים בהסכמתם עם נשיא בית המשפט המחוזי, שקבע שגרינוולד דיבר אמת כשטען שקסטנר ששנתיים אחרי המלחמה, בתנאי חופש ובלא לחץ, נתן הצהרה בשבועה לטובת פושע המלחמה הנאצי קורט בכר, ובכך הציל אותו מעונש. השופטים גם קבעו, שקסטנר שיקר בעדותו כאשר הכחיש שנתן הצהרה כזו.

להגנתו טען קסטנר, שהעיד לטובת בכר בלבד. כשנשאל אם שקל מתן עזרה לנאצים אחרים, ובפרט להרמן קרומיי ודיטר ויסליצני, ענה: "כן. והגענו למסקנה שלילית. שזה לא מגיע להם. המאזן שלהם יותר מדי שלילי. ויסליצני וקרומיי היו בקומנדו, כלומר נאצים, שהשתתפו בפועל במשך שנים בהשמדה בכל מיני תפקידים. הם היו קשורים בהשמדה באופן ישיר".

שופטי בית המשפט קיבלו זאת. העדות לטובת בכר, סברו, היתה "כשל מקומי".

נימוקים אלה התנפצו לרסיסים כאשר חשף עו"ד שמואל תמיר את מכתבו הלבבי של קסטנר לקרומיי – מהשותפים הבכירים ברצח יהודי פולין, אוסטריה, צ'כיה והונגריה, שהיה מפקד האיינזצקומנדו בהונגריה – וזאת, כשנתיים לאחר סיום המלחמה. אחר כך התברר, שלמכתב הלבבי נוספה הצהרה בשבועה שנתן קסטנר לטובת קרומיי.

כמו כן התברר, שקסטנר ניסה להציל גם את פושע המלחמה דיטר ויסליצני מעונש המוות שנגזר עליו, וכי נתן הצהרה בשבועה גם לטובת מפקד ה"ואפן אס אס", הממונה על מחנות הריכוז, גנרל הנס יוטנר.

פרטים אלה לא היו ידועים לשופטי בית המשפט העליון בבואם לפסוק את דינם. הם לא ידעו, שהצלת הנאצי בכר לא היתה חריג; היא היתה חלק משיטה.

אנשי הצמרת הנאצית בהונגריה, בכר, קרומיי, ויסליצני ויוטנר, היו נאצים טובים – כך עולה מהסרט של לרנר, ברבש ווייץ. אם כן – האם אייכמן לבדו השמיד את למעלה מחצי מיליון יהודי הונגריה?

א' דובובני
הרצליה

•

בויכוח הציבורי שהתעורר בימים אלה בעקבות המחזה על קסטנר נשכח הבט אחר בעל משמעות רבה, שעליו אין מדברים כלל – לדעתי, מתוך אי ידיעה ואלה שיודעים, משתדלים להסתיר את האמת.

האמת היא, שקסטנר טרח והשתדל להציל מחבל התלייה לפחות שלושה מראשי הנאצים. בקשר לקורט בכר הצליח עו"ד תמיר להוכיח את שקריו של קסטנר, שניסה להסתיר שתי עובדות חשובות, שהודה בהן רק כשהמסמכים הונחו לפניו במפתיע: שהוא נתן תצהיר בשבועה לפני השופטים בנירנברג, ובהתאם לתצהירו זכה בכר שלא להיות נדון לתלייה; כי התצהיר היה מלווה בחתימה מודפסת של קסטנר, כאילו הוא פועל בנושא זה בשם הסוכנות, בעוד שהוא לא דיווח על כך לאיש ולא קיבל את רשותו של איש מהסוכנות.

גם היועץ המשפטי לממשלה, שנחלץ להגן על קסטנר, הופתע מגילוי זה.

הנקודה המרכזית בטענתו של גרינוולד, שאותה הוכיח במלואה, היתה הצלת נאצים מחבל התלייה ובפרט את בכר. רק לאחר המשפט, ולאחר מותו של קסטנר, הסתבר שקסטנר נתן עדות דומה לטובת עוד שלושה מראשי הגסטאפו: הנס יוטנר, הרמן קרומיי ודיטר ויסליצני.

בחייו הקפיד קסטנר להסתיר עובדה זו, וכל אלה הפועלים היום למען טיהור שמו מעדיפים אף הם להתעלם מכך.

המשפט "אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו" יכול להתייחס אך ורק לפעילותו של קסטנר בתקופת המלחמה, כולל הסתרת האמת מרבבות שהלכו למוות בכבשנים בלי לדעת את הצפוי להם, אך בידיעתו של קסטנר – שהסתיר מהם את העובדה שהם מובלים למוות.

יעקב הקר
רמת גן

מזבח של פנאטיות ושריונים

בתגובה על מכתב למערכת "כשנשים מצליחות, מיד באה מכתגבר" ("הארץ", 14.11)

נורית גילת תוקפת במכתבה את כל המתנגד/ת לאפליה "מתקנת" לנשים ומציגה אותו/ה כעוין/ת לקידומן ולשוויונן. כדי לבסס את השקפתה היא מצטטת מספרה של סופרת פמיניסטית אמריקאית ידועה: סוזן פאלודי.

בחירתה של פאלודי היא מעניינת בשל העובדה, שהיא עצמה מהווה הוכחה לשלילה ולנזק באפליה המתקנת, ושל כל הזיוני בתוצרת בלי שריונים מפלים. פאלודי היא כתבת בכירה ומצליחה בעיתון העסקים וול סטריט ג'ורנל. בזכות כישוריה, ובלי שריונים, היא הצליחה (בדומה לנשים אחרות בעיתון) להתקדם לצמרת, זאת בעיתון המוביל את המאבק נגד האפליה המתקנת ועוין את הפמיניזם הקיצוני – אף שפאלודי היא פמיניסטית פנאטית.

שוויון וקידום לנשים חשובים מדי מכדי להקריבם על מזבח של פנאטיות ושריונים מפלים.

סטיבן פלאוט
חיפה

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 האופנובים מהפארים
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 הוד המוזנה באוסטרליה. יעדי החורש
08.30 חברה. סיפורים מחתיים. סילה שאין כמוה
08.50 הכנת הנקרא. כמה העיניים 6. בכלה
09.10 טבע. בממלכת בעלי החיים. הדולפין
09.25 הגיל הרך. סיפור נמוה. הנוכה
09.50 פשוט אבל לא. סכלמים
09.55 טוב לדעת. מבזק חדשות בנושא חינוך
10.00 קשר במשפחה. אליבות נגד ילדים
10.30 היסטוריה כללית. פרקים בהיסטוריה. הגורמים למלחמת העולם הראשונה
11.00 אנגלית
11.10 לראות חשבון. מושגים ומיומנויות. פירוק לגורמים
11.35 יהדות. מבפשי בראשית. פרשת וישב
11.55 טוב לדעת. מבזק חדשות בנושא חינוך (ש.ח)
12.00 מדעי החיים. מבט על תאים
12.15 מתמטיקה. משפט המינוסים
12.25 כרטיס. בזק המדע. איך ניתן להלל
12.40 צרפתית
13.15 איך מגן הטבע על בעלי החיים
13.30 שעת כושר
13.55 מבזק חדשות בנושא חינוך (ש.ח)
14.00 אשכול (ש.ח)
14.30 בשבולות הים עם ולפי. רן שמר העגולות
15.00 חבצים
15.30 הדרדסים. פרק 8
16.00 הדרך לאבולה. ידיד בעת צרה
16.45 הזמזה של אדיסון. סדרה בהפקת
17.00 ערב חדש עם ערוצי חדשות מאולפן מכוז. אבנון לוי
17.35 תלויים באוויר. עם צעירי ת"א
18.15 חדשות באנגלית
18.30 כמו שכאמר. סדרה משלים מתמזים
18.40 חידושים והמצאות
19.00 חדשות בערבית
19.30 קקטייל. תכנית למשפחה
20.00 מבט; שבשבת
21.00 אולפן לילה. מבי סער
22.00 כדורגל עולמי. שידורים ישירים. שעים וערבונים מהליגות הגדולות באירופה ובעולם
23.30 מהים לפתור. יומן חדשות עם דוד ויצמן ושמואל הלפרין
24.00 פסוק של מקום. מבט אל בית דגן

ערוץ 2 (22)

14.00 מלטמש. עידן אלזורקן הטבי גרייניק
14.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא (ש.ח)
15.00 אבות אר חזנה. קיזו רוק
15.30 שריף וחרל. סדרה מצירות
16.00 הידים והאגרכים
17.00 5 עם רפי רשף. תוכנית בענייני היום
17.30 ימים סוערים. על חיי בני נוער מתבגרים ועל בעיותיהם. מעיר אורח
18.00 שלום עליכם. עוזי חיטמן
18.30 חוף פרדייס
19.00 סמוק. שפשופן. אקי אבני
19.30 שרה. פרק 2. הלך יוצאת
20.00 החדשות
20.30 כמה, מכין כלבלי שבועי שיסקור בראשית כל שבוע את שוק ההון. אשרות קיסלר
20.45 ספטמים. יגאל שילון
21.30 בשידור חי. דן שילון
23.00 אין עם מי לדבר. יאיר ניצני
23.45 מקום קטן. תמוז
24.00 החדשות
24.05 מקום קטן. המשך
24.15 בעולם הקונצרטים. קונצרט בביצוע בזק פאנצרי. מוסיקה שנכתבה לפרסים. סולק: אלברט פיאמנטה
24.45 שיר בלילה

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי/ הגבירה הצעירה
09.00 לחיות את החיים. פרק 109 (ש.ח)
09.45 צעירים חסרי מנוח. פרק 1185 (ש.ח)
10.30 אדונים בסלון
11.00 לוטי אהובתי
11.30 סלטמה. פרק 15 (ש.ח)
12.15 מרטי ביראן
12.40 פלקון קרסט. פרק 136 (ש.ח)
13.30 עיצובים
14.15 שלושים ומשהו
15.00 סוסו. פרק 127
15.45 מסע לבייגנ
16.35 שכנים, שכנים. פרק 662
17.00 ספינת האהבה
18.05 לחיות את החיים. פרק 110
18.50 צעירים חסרי מנוח. פרק 1186
19.30 שידור מקומי/ המסבת של מסקאלי
20.00 סלטמה. פרק 16
20.50 פלקון קרסט. פרק 137
21.40 חמשר על הכר
22.05 אורות
22.55 סיכוסים
23.45 המטען
24.10 קבני וליימי
01.00 רצח במשרבת קלטטם

סרטים (04)

10.30 "גבעות המשפחה". ארה"ב 79'
12.05 "הם עוד לא ראו דבר". סרט קצר
12.30 "אשתה של בני בלומס". אנגליה
14.05 "רצה על כל הקופה". ארה"ב 89'
15.45 "משרד שידוכים". צרפת 78'
17.30 "האמפיטור חייב למות". ארה"ב 91'
19.10 "תכבים בינלאומיים". ארה"ב 90'. הבלש הקשוח, טוס ליבסקי חוקר הטיסה של מיסיקאי מפורסם, שנרשם במוצה דקתנית צעירי שרצה את המאהב של אשתו. עם מייקל ביהן
21.00 "זק צבי השלם שלי". ארה"ב 92'. ילד מגדל לצפיה בטלוויזיה, בבלות הלוויין ובוניזת מתגודד המטון, והלה שואב לתבעתו את ידי האת ליעינוי אל תוך העולם הבדיוני רב ההרצים. עם בלון ריטר, פאם והני גרשוד ג'ונס. בימוי: פיטר הייטס. 84 ד'
22.30 "עבירה מושלמת". ארה"ב 88'. שוטר גולף מחליט שטאני להגניע לצמרת הלוטום בבוכה מושלמת בכדור. עם רוני קויד. בבוי: טגי טוה. 94 ד'
24.05 "הלומות רדיואקטיביים". ארה"ב
01.45 "אל קפונה". ארה"ב 90'. 88 ד'

ספורט (05)

07.00 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
16.00 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
16.30 רוגבי עולמי
17.00 כדורסל מליגת הNBA (ש.ח)
18.30 כדורגל ישראלי. הפועל ב"ש – בית"ר ירושלים
19.30 גול והצי. המוסף היומי. רפי רייך
20.00 באירוד
20.30 כדורסל מכללות
22.00 כדורגל מהליגה המרגטנית
23.30 כדורגל ישראלי

ילדים (06)

06.30 להתלבש עם שש. מבוגרים
09.00 המסע של כאילו (ש.ח)
09.35 חבורת פינג. פרק 12 (ש.ח)
10.00 איק והחתול. פרק 5 (ש.ח)
10.35 היגן ושליטי היקום. פרק 27 (ש.ח)
11.05 אבא חורג – אבא הורגנת. פרק 52
11.40 בוורלי הילס 90210. פרק 28 (ש.ח)
12.40 משפחה חורגת. פרק 4 (ש.ח)
13.35 אי המטמון. פרק 6
14.00 ווות הגלל. פרק 7
14.35 פנטסטיקה. פרק 11
15.05 היגן ושליטי היקום. פרק 28
15.35 אחותי ממ. פרק 57
16.10 בוורלי הילס 90210. פרק 30
17.00 הסייח השחור. פרק 12
17.30 שמטנה. פרק 34
18.05 חבורת פינג. פרק 11 (ש.ח)
18.30 איק והחתול. פרק 4 (ש.ח)

בכבלים

19.00 המסע של כאילו (ש.ח)
19.30 שלושה בדירה אחת
20.00 בשאוים פלוס
20.20 הבהוד והור לקשר
20.45 הכל נשאר במשפחה
21.15 זוק ומוד

הצגה שניה (06)

22.00 "האגבליה המטנטית". אנגליה 75'. בדרניות מושעשעת העולה המשך מאורחים בביתם צעיר מנותרי המתנחה למשרד. האישה מתאהבת בבעל והשניים בורחים לגרמניה. עם גלנדה ג'קסון, מייקל קיין והלמות ברגר. בבמוי: בזן לוסי. 111 ד'
23.55 "האמנה טולודל". צרפת 32'. 103 ד'

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 אוניברסיטה פתוחה. תרבות האומנות
11.00 סיפורם של הכלבים. מוזר ההרידת
12.00 אמנה וחיות אחרות. קסרי אהבה
12.30 דיסקברי. הפיראטים. הליסטים
13.00 אמנות ימי הביניים
13.30 המדריך אחר הסולמון. פרק 6
14.00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)
16.00 סיפורם של הכלבים. מוזר ההרידת
17.00 אמנה וחיות אחרות. קסרי אהבה
17.30 דיסקברי. הפיראטים. הליסטים
18.00 צ'יליבריקא. חלק א'
18.45 אמנות עכשיו. אמנות הדיוקן
19.25 מראות ממרחייה. לשחק את התפקיד
20.00 הסופיק. דיינג של לכירה ושחרור
20.30 ביהוד הנקיקים. מתחת לאוד
21.00 הכבושה הגלוהה של הדיים
22.00 דיסקברי. מעבר ל-2000. פרק 339
23.00 אמנות ימי הביניים
23.30 המדריך אחר הסולמון. פרק 6
24.00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (41)

סמיים הארץ. 08.30, 13.00, 17.30, 22.00, 02.30
דייב. 11.00, 15.30, 20.00, 24.30

הום סינמה (42)

כוחו של אהר. 08.30, 16.45, 23.00
לב אחד. 10.45, 19.00
הודקן. 12.45, 01.15
מלך הבבצה. 14.45, 21.00, 03.15

הום סינמה (43)

פלישת חוטפי הגופות נמשכת. 09.30, 15.30, 01.30
סליבר. 11.30, 17.30, 21.30, 05.30
ברזפי. 15.30, 23.30
דבר ושמו אהבה. 19.30

הום סינמה (44)

ידידה בגולדקה. 07.00, 20.30
בושה. 09.00
איש המטאור. 11.00
הפירגנה. 13.00, 17.45, 22.30, 03.15
עוד צ'אנס לחיים. 15.45, 01.15

הארץ ממליץ

• פורסט גאמפ. האירוע הקולנועי האמריקאי הפופולרי של השנה, העשוי בערמומיות ובתחכום רב. מפגר (טום הנקס), חוצה את ההיסטוריה של אמריקה מאז שנות החמישים, ולמרות שאנו מודעים למניפולציה, אי אפשר שלא להיענות לסרט המשעשע והמרגש הזה. הוד, תל אביב; תל אביב; שורף, תל אביב; גיל, ירושלים; פנורמה, חיפה

טכנולוגיות חדשניות
פיתוח מקורי של קליל

קליל 8100
קיר מסך מודולרי

קליל 8200
קיר מסך STRUCTURAL GLAZING

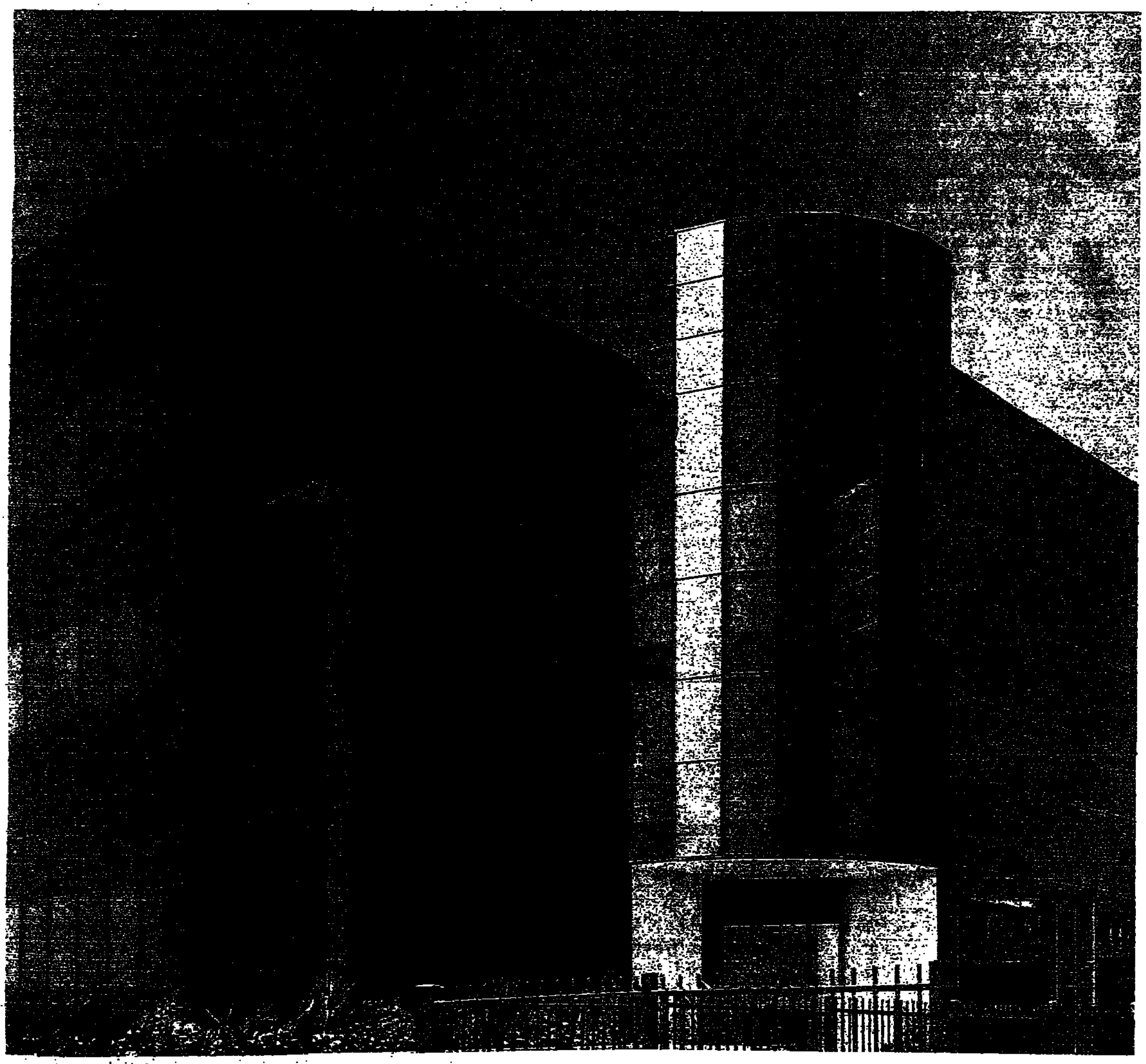

קיר מסך קליל 8200 STRUCTURAL GLAZING באור יהודה. בוצע ע"י חברת אלקו.

קליל 8100 הדור השני של קירות מסך, מצטיין בטכנולוגיה חדשנית - הרכבה פשוטה ומהירה, ללא צורך באביזרי חיבור. הקיר נבנה מהר יותר,חזק יותר, עם פחות עובדים.

קליל 8200 שייך לטכנולוגיות structural glazing ובנוי מזיגוג מודבק על גבי מסגרות אלומיניום נסתרות. מתאים לזיגוג רגיל ובידודי. קליל 8200 משלב עמודים, קורות, אביזרים ומבלטים מסדרת קליל 8100, ובכך חוסך מלאי, מקטין עלויות ומייעל את תהליכי הייצור וההקמה.

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210, קרית מוצקין 26114 ■ טל: 763044, 757914, 04-789110-2 ■ פקס: 04-757799

בתי חולים

תל אביב – דנה-איכילוב, טל' 6974504
וילדים איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 (פנימית, נשים, א.א.ג.) ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגיה) הדסה עין כרם, טל' 427427 (אורטופדיה, ילדים, עיניים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00 במוצ"ש); איינשטיין 40, רמת-אביב, 6413730 (עד 24:00) בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535; אפרטבה, יהודה הלוי 110, 5613010
ירושלים – שעראפט א, אבינדור 3, 706660
חיפה – כלפור, כבויה 1, 622259
באר שבע – קופ"ח כללית, שכון ג', 237712
רמת גן – הגיה, אלוחרוב 51, 6721489
הולון – אהרון, הפיון 52, 889153
בת ים – בתה, הבבנת ריס 20, 583360
נתניה – קופ"ח כללית, הרצל 8 (עד 24:00) 603549; בהרצקר 31 (ב-24:00) 626121
פתח-תקוה – קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21, 9545395
כפר סבא – 986084

חירום

שירות רפואי בבית לקשישים וחולים כרוניים ע"י המחלקה לקשישי בית בית"ה איכילוב ת"א. טל' 6974627
שהל"ל – 03-5625555
מוקד לב בהסתדרות שירות לחולי לב 177-022-6690

ג.ס.ל.י. שירות ניירות מישל ננוריך לב. 03-5757788, 177-022-4224

עזרה ראשונה

ערן – עזרה ראשונה נפשית 24 שעות ביממה. ירושלים 610303 תל אביב 5461111. ילדים ונוער 6961113 חיפה 672222/3 נתניה 625110 באר שבע 281128 כרמיאל 988410 כפר סבא 974555 חדרה 333453
אוזן קשבת לילדים ולבני נוער. טל' 03-621515
אנוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש. טל' 03-5400672, 03-5494899, 04-326727 בימים א'-ה' מ-09.00 עד 13.00 וביום ג' מ-15.00 עד 18.00
יד עזרה האגודה ביד רפאי תל אביב 813501 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א'-ה' מ-09.00 עד 14.00 וביום ו' מ-09.00 עד 11.00
יד ביד – אוזן קשבת לילד ולהורים תל-אביב לילה, 5226027
אומבודסמן ארצי לילדים ולנוער הלונות על פגיעות בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד. טל' 02-256099
הקו הלבן "יעקב", עזרה ותמיכה להסיכוסים והמשפחות. א'-ה' 19.30-23.30, טל' 03-292797
מרכז סיוע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה. תל אביב טל' 5234819. קו טלפון מיוחד לסיוע לגברים ולנערים נפגעי תקיפה מינית טל' 5449191 בימים א', ג' ו-ה' בשעות 18.00-22.00; ירושלים טל' 514455; חיפה טל' 362611
קו פתוח לנפגעות אלימות מינית. תפתית בכרם להדע לנשים ונגבג. טל' 07-74907. בימים א'-ד' מ-08.30 עד 12.00 בימים א'-ה' מ-16.00 עד 19.00
ויצ"ו 24 שעות קו אדום לנשים מוכות. טל' 03-5461133, 08-550506, 03-514111, 07-376310
קו חירום לנשים מוכות 09-505720
ויצו סיוע משפטי ייעוץ בעניני

משפחה, ימים א'-ה', 09.00-14.00, 03-5421791
אוזן קשבת לגיל המבוגר בתכנת השתק סיוע טלפוני לבעיות רגשיות ומידע לקשישים ולבני משפחתם. בימים א'-ה', בשעות 16.00-20.00 5493244
קו אל"י – האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות, טל' 03-6961078, 03-6956763 א'-ה' מ-08.00 עד 22.00, פתוח בחופש ביום ו' 18.00-22.00
מרכז סיוע לסובלי לחץ מטעם "מעגלים" א' ו-ה' 11.00-13.00, ב' ו-ד' 16.00-18.00 טל' 03-5220031 רח' מאפו 13 תל אביב
דלת פתוחה 5101511/2 04-381520
מו"ט – משפחות ונפגעי סמים, מתן סיוע ומידע. בימים א'-ה' מ-09.00 עד 14.00 שד' ירושלים 11, יפו, טל' 03-5170789/0
האגודה לפניעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
אלכוהוליסטים אנונימים 02-630524
הוועד למלחמה באיידס. בימים ב' ו-ה' מ-19.30 עד 22.30 טל' 5660380, 5604576 ת.ד. 33602, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב באזליק 12, טל' 5254162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר-שבע טל' 239094. בימים א'-ה' מ-09.00 עד 14.00

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' ויצמן 6. בימים א'-ה' מ-19.00 עד 24.00. בימי שישי מ-15.00 עד 24.00. בשבת מ-08.00 עד 24.00; ירושלים: הדסה עין כרם מ-22.00 עד 16.00
ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: 177-022-3773

24 שעות

ח"ן השמל ירושלים 513188; תל אביב 5633777; חיפה 647647
ממוסים בחירות עברית 03-9731111, אנגליה 03-9731122